

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

γεμάτη αντιθέσεις!

ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2019

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Πάτρα Δεκέμβριος 2015

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ - 6
ΕΝΟΤΗΤΑ 3 – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ- ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ 6
Ευρετήριο Εικόνων/Γραφημάτων 13
1 ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ ΠΕΝΤΑΕΤΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 2014-2019 20
2 ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΕΝΤΑΕΤΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 30
3 Η ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ 35
3.1 Γεωμορφολογία 35
3.2 Δημογραφικά στοιχεία 36
3.3 Διαρθρωτικοί Οικονομικοί Δείκτες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 50
3.3.1 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και λοιπή Ελλάδα 52
3.3.2 Κατά Κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν 85
3.3.3 Απασχόληση 91
3.3.4 Ανεργία 93
4 Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΠΔΕ ΚΑΙ Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ» ... 101
4.1 Φυσικό και Ανθρωπογενές Περιβάλλον 101
4.1.1 Περιοχές δικτύου Natura 2000 101
4.1.2 Εθνικά Πάρκα 103
4.2 Μεταφορική υποδομή 118
4.3 Λοιπή Τεχνική Υποδομή 129
4.4 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων 136
4.4.1 Υγρά Απόβλητα 137
4.4.2 Διαχείριση των στερεών απορριμμάτων 143
4.5 Διαχείριση Υδάτινου Δυναμικού 144
4.6 Ποιότητα της Ατμόσφαιρας 146
5 Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ Π.Δ.Ε. ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΟΜΕΑ 149
5.1 Κοινωνική Μέριμνα 149
5.2 Υγεία 153
5.2.1 Νοσοκομεία και Κέντρα Υγείας στην Δυτική Ελλάδα 153
5.2.2 Κίνηση στα δημόσια Νοσοκομεία στην Δυτική Ελλάδα 165
5.2.3 Κέντρα Υγείας 171
5.2.4 Ιδιωτικές μονάδες φροντίδας υγείας 171
5.2.5 Προσωπικό φροντίδα υγείας 172
5.2.6 Φαρμακεία 180
5.2.7 Θνησιμότητα / Αυτοκτονίες στην Δυτική Ελλάδα 181
5.2.8 Τροχαία Ατυχήματα στην Δυτική Ελλάδα 183
5.3 Εκπαίδευση 193
5.4 Δια βίου μάθηση 212
5.5 Πολιτισμός 216

5.5.1 Πολιτιστικές Υποδομές....217
5.5.2 Κλάδος δημιουργικών – πολιτισμικών επιχειρήσεων και θερμοκοιτίδες....226
5.6 Αθλητισμός....231
6 ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΠΔΕ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ....264
6.1 Πρωτογενής Τομέας....264
6.1.1 Αγροτικός τομέας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας: εισαγωγή-όραμα....264
6.1.2 Υφιστάμενη κατάσταση....266
6.1.3 Προβλήματς αγροτικού τομέα ΠΔΕ – χρηματοδοτικά εργαλεία....296
6.1.4 Ανάλυση στόχων πενταετίας 2015-2019 για τον αγροτικό τομέα....310
6.1.5 Ο τομέας της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας....324
6.2 Δευτερογενής Τομέας....349
6.2.1 Βιομηχανία (εκτός κατασκευών)....349
6.2.2 Αναπτυξιακός Νόμος....362
6.2.3 Πρόγραμμα ΜμΕ....374
6.2.4 Κατασκευές....377
6.3 Τριτογενής τομέας....384
6.3.1 Επιχειρηματικότητα....385
6.3.2 Φορολογία Νομικών και Φυσικών Προσώπων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας....399
6.3.3 Τουρισμός....403
6.4 Έρευνα – τεχνολογία και καινοτομία....418
6.4.1 Δαπάνες για Έρευνα και Ανάπτυξη στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας....419
6.4.2 Αιτήσεις για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας....420
6.4.3 Ανθρώπινο δυναμικό....420
6.4.4 Υποδομές Έρευνας και Καινοτομίας και Λοιπές Σχετικές Υποδομές....426
7 ΤΟ ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ, ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ Π.Δ.Ε. ΚΑΙ ΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ....428
7.1 Το οργανόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας....428
7.2 Το εσωτερικό περιβάλλον της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας....429
7.3 Οικονομική κατάσταση της Περιφέρειας....444
7.4 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας....449
7.5 Χρηματοδότηση έργων από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους....462
7.6 Αναλυτική παρουσίαση υφιστάμενης κατάστασης των υπηρεσιών της ΠΔΕ - Εντοπισμός προβλημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών....463
7.6.1 Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας....463
7.6.2 Γενίκη Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής....465
7.6.3 Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας....470
7.6.4 Γενική Διεύθυνση Μεταφορών & Επικοινωνίων....471
7.6.5 Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης....471
7.6.6 Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού – Περιβάλλοντος & Υποδομών....473
8 ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΥΠΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ....477
8.1 Αναπτυξιακή Εταιρεία Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος (ΑΕΠΔΕ)....477
8.2 Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης (ΠΤΑ)....481
8.3 Ίδρυμα Στήριξης Ογκολογικών Ασθενών «Η Ελπίδα»....485
9 ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ....487
9.1 Οικονομικές Εξελίξεις και προοπτικές....487
9.1.1 Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις....487

9.1.2 Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα 494
9.2 Το εθνικό αναπτυξιακό πλαίσιο - ΕΣΠΑ 506
9.3 Επιχειρησιακό πρόγραμμα ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2020 516
9.4 Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) Δυτικής Ελλάδος 519
9.5 Μακροπεριφέρεια Αδριατικής Ιονίου (EUSAIR) 529
9.6 Εφαρμογή της Νομοθετικής Πράξης για τις Μικρές Επιχειρήσεις σε περιφερειακό επίπεδο Δημιουργία σχεδίου Small Business Act – SBA περιφέρειας δυτικής Ελλάδας 534
9.6.1 Εισαγωγή στον οδηγό της Ε.Ε. προς τα κράτη μέλη της Ε.Ε. για τις πολιτικές και τα μέτρα σχετικά με τις ΜμΕ (SBA) 534
9.6.2 ΜμΕ και SBA στην Ελλάδα 535
9.6.3 Δημιουργώντας ένα Περιφερειακό (SBA) 538
9.6.4 Small Business Act (SBA) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 541
9.7 Δράσεις αντιμετώπισης της φτώχειας. 543
9.8 Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Πυρόπληκτων Ηλείας 551
9.9 Επιχειρησιακό Σχέδιο Ένταξης ΡΟΜΑ 556
10 Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ 563
10.1 Γεωχωρικές ιδιαιτερότητες και οικονομικές δραστηριότητες εν μέσω ύφεσης 563
10.2 Οι εξελίξεις σε προστιθέμενη αξία και εισροές ανά κλάδο - ευρύτερες επιδράσεις 566
10.3 Θέση και επιδόσεις μεταξύ των λοιπών περιφερειών της Ελλάδος και της ΕΕ 572
10.4 Αξιολόγηση ανασκόπηση της υφισταμένης καταστάσεως βάσει των στοιχείων του ΚΕΠΕ 583
11 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 585
11.1 Περί συνοχής και τοπικής ανάπτυξης 585
11.2 Η Ελλάδα, η ΕΕ και η κρίση 587
11.3 Αναγκαίες πολιτικές, θεσμοί και εργαλεία για την υπέρβαση της κρίσης 590
11.4 Ανάλυση SWOT 592
11.4.1 Χρήση της Ανάλυσης SWOT ως εργαλείου λήψης αποφάσεων στο χωρικό σχεδιασμό 592
11.4.2 Ανάλυση SWOT για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. 594
12 ΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ 601
12.1 Στρατηγική της Περιφέρειας. 602
12.1.1 Στρατηγικός στόχος 1: Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής με στοχευμένες δράσεις και βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών στην υγεία, πρόνοια, παιδεία - Δια βίου μάθηση, αθλητισμό. 604
12.1.2 Στρατηγικός στόχος 2: Ενίσχυση και ανασυγκρότηση παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας. 607
12.1.3 Στρατηγικός στόχος 3: Στήριξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας. 612
12.1.4 Στρατηγικός στόχος 4: Ανάδειξη τουριστικού προϊόντος της Δυτικής Ελλάδας σε διασύνδεση με πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους της περιοχής μας. 613
12.1.5 Στρατηγικός στόχος 5: Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων 615
12.1.6 Στρατηγικός στόχος 6: Βελτίωση διοικητικής λειτουργίας οργανισμού (και οργανισμών) Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην κατεύθυνση χάραξης και υλοποίησης διακριτής περιφερειακής πολιτικής 617

Σημαντικό στοιχείο αποτελεί η δυνατότητα αξιοποίησης λοιπών χρηματοδοτικών πόρων και εργαλείων εκτός του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Η δυνατότητα αυτή

προυποθέτει την ενεργοποίηση των Νομικών Προσώπων της ΠΔΕ για την υποστήριξη των απαραίτητων διαδικασιών. Πλέον όμως αυτών θα επιδιωχθεί η ενεργοποίηση και ενδυνάμωση όλων των υπηρεσιών της ΠΔΕ στην κατεύθυνση μιας εξωστρεφούς και δυναμικής Δημόσια Διοίκησης όπου κάθε υπηρεσία θα πρέπει να αναπτύξει τη δυναμική της αξιοποιώντας το υψηλών προσόντων και εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό της .619
Για αυτό το λόγο έχει ήδη προδιαγραφεί η συνεργασία με το ΚΕΠΕ το οποίο θα μεταφέρει τεχνογνωσία μέσω ειδικών προγραμμάτων εκπαίδυευσης στο προσωπικό της ΠΔΕ με απώτερο στόχο να ενισχυθεί η στρατηγική και λετιουργική αποδοτικότητα των υπηρεσιών και να αξιοποιηθεί το ανθρώπινο δυναμικό - το οποίο σε μεγάλο βαθμό παραμένει καθηλωμένο λόγωγραφειοκρατίας και ραγδαίαςαριθμητικής μείωσης του - σε στοχευμένες αναπτυξιακές δραστηριότητες 619
ΕΝΟΤΗΤΑ 2η: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ.....620
2. Επιχειρησιακό Σχέδιο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.....621
ΕΝΟΤΗΤΑ 3η: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ.....740

ΕΝΟΤΗΤΑ 2 - ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΟ -

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 620
2.1 Επιχειρησιακός Σχεδιασμός 623
2.1.1.1 Αναπτυξιακοί άξονες & Μέτρα Επιχειρησιακού Σχεδίου 623
2.1.1.2 Στόχοι Επιχειρησιακού Σχεδίου 627
2.1.1.3 Δράσεις Επιχειρησιακού Σχεδίου 629
2.1.1.4 Υπεύθυνοι υλοποίησης δράσεων 635
2.1.1.5 Συγκεντρωτικά στοιχεία επιχειρησιακού προγράμματος 636
2.2 Πρόγραμμα Δράσεων 652

ΕΝΟΤΗΤΑ 3 – ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ- ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

3.1 Οικονομικό Πρόγραμμα 739
3.2 Δείκτες Αξιολόγησης 747

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 3-1 Πληθυσμός Περιφέρειας και Π.Ε. Δυτικής Ελλάδας και μεταβολή αυτού (1981-2011) 36
Πίνακας 3-2 Δημογραφικές Αλλαγές στην ΠΔΕ την περίοδο 1971 – 2011....38
Πίνακας 3-3 Πληθυσμός της Ελλάδας ανά Π.Ε. 38
Πίνακας 3-4 Η εξέλιξη του πληθυσμού στην χώρα και την Δ. Ελλάδα: 2002-2013....40
Πίνακας 3-5 Η ΠΔΕ μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ ως προς την ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού 2009-2013....44
Πίνακας 3-6 Περιοχή βάσει της τυπολογίας αστική- αγροτική (2011)....46
Πίνακας 3-7 Κατανομή Περιφερειακών Ενοτήτων (NUTS3) με βάση την διάκριση αστικός-αγροτικός 47
Πίνακας 3-8 Αστικός- Αγροτικός Τυπολογία (2011)....48
Πίνακας 3-9 Κλάδοι με την μεγαλύτερη ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στην ΠΔΕ 51
Πίνακας 3-10 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο γεωργία, δασοκομία και αλιεία....52
Πίνακας 3-11 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης....55
Πίνακας 3-12 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Κατασκευές 58
Πίνακας 3-13 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης 61
Πίνακας 3-14 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Ενημέρωση και επικοινωνία....64
Πίνακας 3-15 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες 67
Πίνακας 3-16 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση, δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων 70
Πίνακας 3-17 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα....73
Πίνακας 3-18 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες 76
Πίνακας 3-19 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Διαχείριση ακίνητης περιουσίας....79
Πίνακας 3-20 Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ΠΔΕ και Περιφερειακών Ενοτήτων....82
Πίνακας 3-21 Συνολική αξία ακαθάριστη προστιθέμενη Περιφερειακών Ενοτήτων ως ποσοστιαία συμμετοχή στο εθνική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία 82
Πίνακας 3-22 Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια....85
Πίνακας 3-23 Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν στην Δυτική Ελλάδα....86
Πίνακας 3-24 Απασχόληση ανά γεωγραφική ζώνη, 2002- 2012 (σε 000 άτομα)....91
Πίνακας 3-25 Κατανομή εργατικού δυναμικού κατά περιφέρεια 2002-2012....92
Πίνακας 3-26 Εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα ανά Νομό 2001-2014....98
Πίνακας 3-27 Ποσοστά Μακροχρόνιας Ανεργίας 2010-2014 99
Πίνακας 4-1 Περιοχές Δικτύου Natura 2000, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ) 101
Πίνακας 4-2 : Εθνικά Πάρκα, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ)....103
Πίνακας 4-3 Φορείς Διαχείρισης, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ)....109
Πίνακας 4-4 Καταφύγια Άγριας Ζωής, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ). 111
Πίνακας 4-5 Αισθητικά Δάση, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ) 114
Πίνακας 4-6 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ)....115

Πίνακας 4-7 Τοπία Ιδιαιτέρου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ), Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ), σύμφωνα με τη «Βάση Δεδομένων για την Ελληνική Φύση – ΦΙΛΟΤΗΣ» (Ερευνητικό Πρόγραμμα, ΥΠΕΧΩΔΕ - 1995). 116
Πίνακας 4-8 Τοπία Ιδιαιτέρου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ), Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ), σύμφωνα με τον Ν.1465/1950 και τον Ν.5351/1932 «Περί αρχαιοτήτων» (πηγή: ΥΠ. Πολιτισμού, http://listedmonuments.culture.gr.) 117
Πίνακας 4-9 Οικισμοί και υφιστάμενη κατάσταση εξυπηρέτησης από ΕΕΛ 141
Πίνακας 4-10 Στοιχεία υφιστάμενων ΕΕΛ ή ΕΕΛ που έχουν κατασκευασθεί στην ΠΔΕ 142
Πίνακας 5-1 Κλίνες στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ 154
Πίνακας 5-2 Κάτοικοι ανά κλίνη στα δημόσια νοσοκομεία ΠΔΕ 155
Πίνακας 5-3 Νοσοκομειακές κλίνες ανά 100.000 κατοίκους 157
Πίνακας 5-4 Κάτοικοι ανά νοσοκομειακή κλίνη 159
Πίνακας 5-5 Προσωπικό στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ 162
Πίνακας 5-6 Κλίνες ανά εργαζόμενο ανά κατηγορία προσωπικού στα δημόσια νοσοκομεία 2010 163
Πίνακας 5-7 Δείκτες αποδοτικότητας για τα δημόσια νοσοκομεία ΠΔΕ 164
Πίνακας 5-8 Νοσηλευθέντες στα δημόσια νοσοκομεία ΠΔΕ 165
Πίνακας 5-9 Χειρουργικές παρεμβάσεις στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ 167
Πίνακας 5-10 Εξετασθέντες στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ 169
Πίνακας 5-11 Κίνηση στα Κέντρα Υγείας ΠΔΕ 171
Πίνακας 5-12 Ιδιωτικές κλινικές στην ΠΔΕ 171
Πίνακας 5-13 Αριθμός ιατρών/οδοντιάτρων ανά Περιφερειακή Ενότητα 2013 173
Πίνακας 5-14 Ιατροί ανά 100.000 κατοίκους 175
Πίνακας 5-15 Οδοντίατροι ανά 100.000 κατοίκους 177
Πίνακας 5-16 Αριθμός Ιατρών ανά ειδικότητα στην ΠΔΕ 179
Πίνακας 5-17 Εξέλιξη του αριθμού φαρμακείων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 2004-2011 180
Πίνακας 5-18 Αυτοκτονίες ανά 100.000 κατοίκους 182
Πίνακας 5-19 Θνησιμότητα από τροχαία ατυχήματα ανά 100.000 κατοίκους (μέσος όρος τριετίας) 184
Πίνακας 5-20 Τροχαία Ατυχήματα στην Αιτωλοακαρνανία 2002-2013 186
Πίνακας 5-21 Τροχαία Ατυχήματα στην Αχαΐα 2002-2013 186
Πίνακας 5-22 Τροχαία Ατυχήματα στην Ηλεία 2002-2013 187
Πίνακας 5-23 Μαθητές ανά βαθμίδα εκπαίδευσης 2004 και 2012 194
Πίνακας 5-24 Μαθητές όλων των επιπέδων ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού (2012) 195
Πίνακας 5-25 Μαθητές ως ποσοστό του πληθυσμού 196
Πίνακας 5-26 Τελειόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 ετών ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού 25-64 ετών 198
Πίνακας 5-27 Νηπιαγωγεία στην ΠΔΕ 200
Πίνακας 5-28 Εγγεγραμμένοι μαθητές στα δημοτικά σχολεία ΠΔΕ 203
Πίνακας 5-29 Εγγεγραμμένες μαθητές στα σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην ΠΔΕ 204
Πίνακας 5-30 Φοιτητές ανά περιφέρεια ως ποσοστό των φοιτητών στην Ελλάδα 206
Πίνακας 5-31 Προσωπικό του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας 207
Πίνακας 5-32 Φοιτητές και Διδάσκοντες του Πανεπιστημίου Πατρών ανά Τμήμα 208
Πίνακας 5-33 Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε επίπεδο περιφέρειας, 2012 (% ηλικίας 18-24 χρονών) 210
Πίνακας 5-34 Ποσοστιαία μεταβολή ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε επίπεδο περιφέρειας, 2009–12 211
Πίνακας 5-35 Εισιτήρια επισκεπτών αρχαιολογικών χωρών Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, κατά έτος, 2000- 2013 222
Πίνακας 5-36 Εισιτήρια επισκεπτών μουσείων Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, κατά έτος, 2000-2013 223

Πίνακας 5-37 Εθνικές Αθλητικές Εγκαταστάσεις στην ΠΔΕ 231
Πίνακας 5-38 Δημοτικές Αθλητικές εγκαταστάσεις στην Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας.....233
Πίνακας 5-39 Δημοτικές Αθλητικές εγκαταστάσεις στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας.....237
Πίνακας 5-40 Δημοτικές Αθλητικές εγκαταστάσεις στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας.....241
Πίνακας 5-41 Αθλητικοί σύλλογοι στην Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας 246
Πίνακας 5-42 Αθλητικοί σύλλογοι στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας.....250
Πίνακας 5-43 Αθλητικοί σύλλογοι στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας.....258
Πίνακας 6-1 Αξία φυτικής και ζωικής παραγωγής.....266
Πίνακας 6-2 Επιχειρηματικού Εισοδήματος στην Δυτική Ελλάδας 268
Πίνακας 6-3 Κρασία ΠΟΠ.....271
Πίνακας 6-4 Στατιστικά στοιχεία στον τομέα της φυτικής παραγωγής έτους 2014, όπως μας γνωστοποιήθηκαν από τις Δ.Α.Ο.Κ. των Π.Ε. Αιτωλ/νίας, Αχαΐας και Ηλείας. 272
Πίνακας 6-5 Στοιχεία Ζωικού Κεφαλαίου (αριθμός ζώων ανα πλήθος εκμεταλλεύσεων) Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας – Εκτιμήσεις έτους 2014.....274
Πίνακας 6-6 Αριθμός μελισσοκόμων και μελίσσοσμήνων Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας 275
Πίνακας 6-7 Αριθμός μελισσοκόμων και μελίσσοσμήνων Π.Ε. Αχαΐας 276
Πίνακας 6-8 Έργα υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του Μέτρου 125Α1 281
Πίνακας 6-9 Οικονομικά στοιχεία για τα ιδιωτικά και δημοτικά έργα που υλοποιούνται από τις Αναπτυξιακές Εταιρείας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στο πλαίσιο του Άξονα 4-LEADER, ΠΑΑ 2007-2013283
Πίνακας 6-10 Δημοτικά έργα που υλοποιήθηκαν ή υλοποιούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στο πλαίσιο του Άξονα 3-ΟΠΑΑΧ.....284
Πίνακας 6-11 Ιδιωτικά έργα που υλοποιούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στο πλαίσιο του Άξονα 3-ΟΠΑΑΧ 288
Πίνακας 6-12 Παραγωγή των Μισθωτών Συνεταιρισμών της λιμνοθάλασσας 329
Πίνακας 6-13 Υφιστάμενες ζώνες ανάπτυξης ιχθυοκαλλιεργειών στην Αιτ/νία και κατάταξή τους με βάση την οικονομική σημασία τους για την περιοχή 336
Πίνακας 6-14 Ενταγμένα έργα στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2007-2013.....338
Πίνακας 6-15 Στοιχεία του προγράμματος LEADER Αλιείας στο πλαίσιο του ΑΞΟΝΑ 4, του Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ 2007-2013 343
Πίνακας 6-16 Απασχολούμενοι σε επιλεγμένους τομείς της μεταποίησης στην Δυτική Ελλάδα 2008-2012 357
Πίνακας 6-17 Επενδύσεις στο πλαίσιο του αναπτυξιακού νόμου 1892/90 362
Πίνακας 6-18 Επενδύσεις στο πλαίσιο του αναπτυξιακού νόμου 2601/98 από 1998 έως 2001 363
Πίνακας 6-19 Επενδύσεις στο πλαίσιο του αναπτυξιακού νόμου 2601/98 από 2002 έως 2004 363
Πίνακας 6-20 Αιτήσεις Υπαγωγής στον Αναπτυξιακό Νόμο Ν. 3299/2004 (Α΄ Φάση) 365
Πίνακας 6-21 Αιτήσεις Υπαγωγής στον Αναπτυξιακό Νόμο Ν. 3299/2004 (Β΄ Φάση) {Στοιχεία αιτήσεων από 01-08-2007 μέχρι 30-06-2011} 366
Πίνακας 6-22 Εγκριθείσες Αιτήσεις Υπαγωγής στον Αναπτυξιακό Νόμο Ν. 3299/2004 (Α΄Φάση) 367
Πίνακας 6-23 Εγκριθείσες Αιτήσεις Υπαγωγής στον Αναπτυξιακό Νόμο Ν. 3299/2004 (Β΄Φάση) {Στοιχεία Εγκριθέντων Αιτήσεων από 01-08-2007 μέχρι 30-06-2011} 368
Πίνακας 6-24 Χρηματοδότηση (Α' και Β' Φάση στοιχεία της υπηρεσίας έως 30-06-2011).....369
Πίνακας 6-25 Χρηματοδότηση (Α' και Β' Φάση στοιχεία της υπηρεσίας 01-07-2011 έως 31-12-2014) 370
Πίνακας 6-26 Νόμος 3908-2011 Πορεία Υλοποίησης έως 30-6-2014.....373
Πίνακας 6-27 Χρηματοδότηση Ν. 3908/2011 μέχρι την 31-12-2014 373
Πίνακας 6-28 Προϋπολογισμός Προγράμματος ΜμΕ ανά Περιφέρεια 374

Πίνακας 6-29 Πρόγραμμα: Ενίσχυση ΜΜΕ Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου και Υπηρεσιών (ΠΕΠ) Εγκεκριμένες Προτάσεις, Επιχορηγούμενος Προϋπολογισμός και Δημόσια Δαπάνη ανά Νομό 375
Πίνακας 6-30 Πρόγραμμα: Ενίσχυση ΜΜΕ Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου και Υπηρεσιών (ΠΕΠ) Εγκεκριμένες Προτάσεις, Επιχορηγούμενος Προϋπολογισμός και Δημόσια Δαπάνη ανά Νομό και ανά τομέα. 375
Πίνακας 6-31 Πρόγραμμα: Ενίσχυση ΜΜΕ Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου και Υπηρεσιών (ΠΕΠ)Μέσο Εγκεκριμένο Ύψος Επένδυσης ανά Περιφέρεια ανά τομέα και ανά φορέα 376
Πίνακας 6-32 Απασχολούμενοι σε τομείς του κλάδου των κατασκευών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας.....383
Πίνακας 6-33 Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας: Ενάρξεις- Διακοπές Επιχειρήσεων 2001- 2014.....385
Πίνακας 6-34 Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας: Ατομικές Επιχειρήσεις.....387
Πίνακας 6-35 Π.Ε. Αιτωλοακαρνανία: Ποσοστό Ατομικών Επιχειρήσεων επί του Συνόλου Επιχειρήσεων που Ξεκινούν ή Τερματίζουν την Οικονομική τους Δραστηριότητα, 2001- 2014.....387
Πίνακας 6-36 Ενάρξεις- Διακοπές Επιχειρήσεων στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας ανά Κλάδο, 2011- 2014 388
Πίνακας 6-37 Π.Ε. Ηλείας: Ενάρξεις- Διακοπές Επιχειρήσεων 2001- 2014 391
Πίνακας 6-38 Ενάρξεις- Διακοπές Επιχειρήσεων στην Π.Ε. Ηλείας ανά Κλάδο, 2011- 2014.....393
Πίνακας 6-39 Π.Ε. Αχαΐας: Ενάρξεις- Διακοπές Επιχειρήσεων 2001- 2014 396
Πίνακας 6-40 Π.Ε. Αχαΐας: Ενάρξεις- Διακοπές ατομικών επιχειρήσεων 2001- 2014 397
Πίνακας 6-41 Ποσοστό Ατομικών Επιχειρήσεων που ξεκινούν ή τερματίζουν την οικονομική τους δραστηριότητα επί του συνόλου ενάρξεων/διακοπών επιχειρήσεων στην Π.Ε. Αχαΐας, 2001- 2014 .397
Πίνακας 6-42 Αριθμός Φορολογουμένων, Δηλωθέν Εισόδημα κατά Πηγή Προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2006- 2011.....399
Πίνακας 6-43 Πηγές δηλωθέντος εισοδήματος στην ΠΔΕ 2006-2011 400
Πίνακας 6-44 Φορολογητέο εισόδημα ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2006- 2011 401
Πίνακας 6-45 Ποσοστό Φορολογητέου Εισοδήματος ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2006- 2011 401
Πίνακας 6-46 Αριθμός Φορολογουμένων ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2006- 2011 402
Πίνακας 6-47 Εισόδημα ανά Δήλωση ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2006- 2011 403
Πίνακας 6-48 Μηνιαίο φορολογούμενο εισόδημα σε Ευρώ 403
Πίνακας 6-49 Ξενοδοχειακό Δυναμικό στις 18-5-2015 στην Ελλάδα και Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 405
Πίνακας 6-50 Κίνηση εξωτερικού στο λίμανι της Πάτρας 2010-2014 412
Πίνακας 6-51 Άμεσα απασχολούμενοι στον τουρισμό 413
Πίνακας 6-52 Καινοτομικές επιδόσεις της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 423
Πίνακας 7-1 Υπάλληλοι της Π.Ε. Αχαΐας ανά κατηγορία εκπαίδευσης και κλάδους (στοιχεία Φεβρουαρίου 2015).....429
Πίνακας 7-2 Υπάλληλοι της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας ανά κατηγορία εκπαίδευσης και κλάδους (στοιχεία Φεβρουαρίου 2015).....431
Πίνακας 7-3 Υπάλληλοις της Π.Ε. Ηλείας ανά κατηγορία εκπαίδευσης και κλάδους (στοιχεία Φεβρουαρίου 2015).....432
Πίνακας 7-4 Αριθμός υπαλλήλων ανά κατηγορία εκπαίδευσης και Περιφερειακή Ενότητα 434
Πίνακας 7-5 Αριθμός υπαλλήλων ΠΔΕ ανά κατηγορία εκπαίδευσης και είδος σύμβασης εργασίας 435
Πίνακας 7-6 Μεταβολή του αριθμού υπαλλήλων ανά κατηγορία εκπαίδευσης 436
Πίνακας 7-7 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ανά Περιφερειακή Ενότητα (πλήθος) 439

Πίνακας 7-8 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 440
Πίνακας 7-9 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ επιμέρους ανά Περιφερειακή Ενότητα (ποσοστό %) 442
Πίνακας 7-10 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (συγκεντρωτικά %) 443
Πίνακας 7-11 Λειτουργικές και επενδυτικές δαπάνες ΠΔΕ , από 2011 μέχρι σήμερα 446
Πίνακας 7-12 Επιχορηγήσεις από ΚΑΠ.....447
Πίνακας 7-13 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Εθνικό Σκέλος 2011 449
Πίνακας 7-14 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος 2011 450
Πίνακας 7-15 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Εθνικό Σκέλος 2012 451
Πίνακας 7-16 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος 2012 452
Πίνακας 7-17 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Εθνικό Σκέλος 2013 453
Πίνακας 7-18 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος 2013 454
Πίνακας 7-19 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Εθνικό Σκέλος 2014 455
Πίνακας 7-20 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος 2014 456
Πίνακας 7-21 Αριθμός Έργων στο ΠΔΕ 2011-2014 ανά ΣΑΕΠ και Πηγή Χρηματοδότησης 458
Πίνακας 7-22 Αριθμός Νέων Έργων στο ΠΔΕ 2011-2014 ανά ΣΑΕΠ και Πηγή Χρηματοδότησης 459
Πίνακας 7-23 Συσχέτιση έργων Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με Στρατηγική της ΠΔΕ 461
Πίνακας 7-24 Έργων ανά Περιφερειακή Ενότητα που χρηματοδοτούνται από τους ΚΑΠ 2014-2015 462
Πίνακας 8-1 Έργα με συμμετοχή της ΑΕΠΔΕ 480
Πίνακας 8-2 Οικονομικά στοιχεία της ΑΕΠΔΕ.....481
Πίνακας 8-3 Προσωπικού του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης.....482
Πίνακας 8-4 Επιχειρησιακά Προγράμματα στα οποία έχει δραστηριοποιηθεί το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης 484
Πίνακας 8-5 Οικονομικά στοιχεία του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης.....485
Πίνακας 8-6 Οικονομικά στοιχεία του ιδρύματος «ΕΛΠΙΔΑ» 486
Πίνακας 9-1 Διεθνές Περιβάλλον - ΔΝΤ World Economic Outlook (ετήσια % μεταβολή ΑΕΠ, σε πραγματικές τιμές) 489
Πίνακας 9-2 IFO - Εκτιμήσεις για την παγκόσμια οικονομία (Δείκτες, έτος βάσης:2005=100)..489
Πίνακας 9-3 IFO - Δείκτης οικονομικού κλίματος στις οικονομικές ζώνες (έτος βάσης:2005=100) 490
Πίνακας 9-4 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη ΕΕ-28, Ευρωζώνη (ετήσιες % μεταβολές).....493
Πίνακας 9-5 Εισαγωγές-Αφίξεις, Εξαγωγές - Αποστολές κατά Κατηγορίες ΤΤΔΕ Τυποποιημένη Ταξινόμηση του Διεθνούς Εμπορίου). Εισαγωγές.....497
Πίνακας 9-6 Εισαγωγές-Αφίξεις, Εξαγωγές - Αποστολές κατά Κατηγορίες ΤΤΔΕ Τυποποιημένη Ταξινόμηση του Διεθνούς Εμπορίου). Εξαγωγές 498
Πίνακας 9-7 Ποσοστό ανεργίας τον Ιανουάριο 2015 και τους τελευταίους 12 μήνες, κατά Αποκεντρωμένη Διοίκηση 501
Πίνακας 9-8 Μεταβολές των δεικτών των επιμέρους τομέων βιομηχανίας.....502
Πίνακας 9-9 Εξέλιξη βασικών μακροοικονομικών μεγεθών– Εθνικοί Λογαριασμοί (εποχικά διορθωμένα στοιχεία, σταθερές τιμές 2010).....503
Πίνακας 9-10 Αποτελέσματα Γενικής Κυβέρνησης* (% στο ΑΕΠ, στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών-ESA 2010) 504
Πίνακας 9-11 Κρατικός Προϋπολογισμός 2013 – 2015.....504
Πίνακας 9-12 Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού Τρίμηνο Ιανουαρίου – Μαρτίου 2015 505
Πίνακας 9-13 Ετήσιας κατανομή ανά ΕΠ 515
Πίνακας 9-14 Χρηματοδοτική κατανομή Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Ελλάδας 518

Πίνακας 9-15 Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις 535
Πίνακας 9-16 Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, 2003 - 2013 545
Πίνακας 9-17 Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις κατά κατάσταση απασχόλησης, 2003-2013 547
Πίνακας 9-18 Άτομα με υλικές Στερήσεις 2003-2013 550
Πίνακας 9-19 Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Πυρόπληκτων Ηλείας 555
Πίνακας 9-20 Συνολικά Χρηματοδοτικά Στοιχεία του ΕΑΠ Ηλείας 556
Πίνακας 10-1 Τοποθεσίες με υψηλή κλαδική συγκέντρωση και κλαδική απασχόληση άνω των 60 ατόμων βάσει του μονίμου πληθυσμού της απογραφής του 2001 564
Πίνακας 10-2 Μέση παραγωγικότητα της εργασίας στην Δ. Ελλάδα κατά το χρονικό διάστημα 2009-2011 567
Πίνακας 10-3 Οι μεταβλητές του συνθέτου περιφερειακού δείκτη ευημερίας, εξειδικεύσεως εργατικού δυναμικού και αναπτυξιακών προοπτικών 578
Πίνακας 10-4 Η Δυτ. Ελλάδα σε σχέση με τις ελλαδικές και κοινοτικές περιφέρειες.....580
Πίνακας 10-5 Βαθμός ομοιότητας της Δ. Ελλάδος με άλλες περιφέρειες της ΕΕ 581
Πίνακας 11-1 Στοιχεία της Ανάλυσης SWOT.....594
Πίνακας 11-2 Ανάλυση SWOT Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 594
Πίνακας 12-1 Στρατηγικοί στόχοι Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 603

Ευρετήριο Εικόνων/Γραφημάτων

Εικόνα 3-1 Εξέλιξη Πληθυσμού ΠΔΕ 1981-2011 37
Εικόνα 3-2 Πυραμίδα Ηλικιών στην ΠΔΕ (Απογραφή 2011) 41
Εικόνα 3-3 Πυραμίδα ηλικιών οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην ΠΔΕ Απογραφή 2011 42
Εικόνα 3-4 Πυραμίδα ηλικιών οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού στην ΠΔΕ Απογραφή 2011 42
Εικόνα 3-5 Σύνθεση του Οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού στην ΠΔΕ 43
Εικόνα 3-6 Απογραφή Πληθυσμού 2011. Μόνιμος Πληθυσμός, Ελληνικής υπηκοότητας, φύλο και κατάσταση ασχολίας 43
Εικόνα 3-7 Απογραφή Πληθυσμού 2011. Μόνιμος Πληθυσμός, μη Ελληνικής υπηκοότητας, φύλο και κατάσταση ασχολίας 44
Εικόνα 3-8 Βαθμός Αστικοποίησης της Ελλάδας, 2011 45
Εικόνα 3-9 Παραγωγική διάρθρωση ΠΔΕ 50
Εικόνα 3-10 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο γεωργία, δασοκομία και αλιεία ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου 53
Εικόνα 3-11 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε γεωργία δασοκομία αλιεία ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου 54
Εικόνα 3-12 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης (ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου) 56
Εικόνα 3-13 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του 57
Εικόνα 3-14 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Κατασκευές ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου 59
Εικόνα 3-15 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε κατασκευές ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου 60
Εικόνα 3-16 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου 62
Εικόνα 3-17 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε 'Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου 63
Εικόνα 3-18 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Ενημέρωση και επικοινωνία ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου 65
Εικόνα 3-19 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε Ενημέρωση και επικοινωνία ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου 66
Εικόνα 3-20 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου 68
Εικόνα 3-21 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε 'Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδο 69
Εικόνα 3-22 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών

για ίδια χρήση, δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου 71
Εικόνα 3-23 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση, δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου 72
Εικόνα 3-24 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα 74
Εικόνα 3-25 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου 75
Εικόνα 3-26 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου 77
Εικόνα 3-27 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου 78
Εικόνα 3-28 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Διαχείριση ακίνητης περιουσίας ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου 80
Εικόνα 3-29 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε 'Διαχείριση ακίνητης περιουσίας δραστηριότητες ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου 81
Εικόνα 3-30 Η συμμετοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στον σχηματισμό συνολικής εθνικής ακαθάριστης προστιθέμενης ως ποσοστιαία συμμετοχή 83
Εικόνα 3-31 Η συμμετοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στον σχηματισμός συνολικής εθνικής ακαθάριστης προστιθέμενης ως ποσοστιαία συμμετοχή 84
Εικόνα 3-32 Ποσοστιαια αναλογία κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο ανά Περιφέρεια 87
Εικόνα 3-33 Ποσοστιαία αναλογία κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο ανά Περιφερειακή Ενότητα ΠΔΕ 88
Εικόνα 3-34 Η εξέλιξη του μέσου τοπικού δηλωθέντος προσωπικού εισοδήματος και του αριθμού των φορολογικών δηλώσεων κατά το διάστημα 2001-08. 90
Εικόνα 3-35 Απασχόληση στην ΠΔΕ, 2002- 2012 (σε 000 άτομα) 92
Εικόνα 3-36 Κατανομή εργατικού δυναμικού κατά περιφέρεια 2002-2012 93
Εικόνα 3-37 Εξέλιξη της Ανεργίας στην Δυτική Ελλάδα ανά Περιφερειακή Ενότητα και στο σύνολο της χώρας. 2001-2014 96
Εικόνα 3-38 Ποσοστά ανεργίας την τελευτάια πενταετία σε περιφερειακό επίπεδο 99
Εικόνα 3-39 Ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας την τελευταία πενταετία σε περιφερειακό επίπεδο ως ποσοστό των ανέργων (πάνω από 12 μήνες) 100
Εικόνα 4-1 Περιοχές δικτύου Natura 2000, στην ΠΔΕ. 101
Εικόνα 4-2 Εθνικά Πάρκα, στην ΠΔΕ. 104
Εικόνα 4-3 Καταφύγια Άγριας Ζωής, στην ΠΔΕ. 113
Εικόνα 4-4 Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης 119
Εικόνα 4-5 Οδικός χάρτης της Π.Ε. Αιτωλοακαρνίας 123
Εικόνα 4-6 Οδικός χάρτης της Π.Ε. Αχαΐας 124
Εικόνα 4-7 Οδικός χάρτης της Π.Ε. Ηλείας 124
Εικόνα 4-8 Επιβιβασθέντες επιβάτες στα λιμάνια Αστακού και Πάτρας 2000-2012- 125
Εικόνα 4-9 Αριθμός πτήσεων και επιβατών στο αεροδρόμιο Ακτίου 127
Εικόνα 4-10 Αριθμός πτήσεων και επιβατών στο αεροδρόμιο Αράξου 128
Εικόνα 5-1 Λειτουργούντες δομές Ειδικής Αγωγής ανά Περ. Ενότητα. 152

Εικόνα 5-2 Μαθητές / Νέοι φοτούντες στις Λειτουργούντες δομές Ειδικής Αγωγής ανά Περ. Ενότητα 153
Εικόνα 5-3 Διανομή ανεπτυγμένων κλινών και πληθυσμού στις Περιφερειακές Ενότητες 2014 155
Εικόνα 5-4 Κάτοικοι ανά ανεπτυγμένη κλίνη στα δημόσια νοσοκομεία ΠΔΕ 2010 και 2014 156
Εικόνα 5-5 Νοσοκομειακές κλίνες ανά 100.000 κατοίκους 158
Εικόνα 5-6 Μεταβολή του δείκτη "νοσοκομειακές κλίνες ανά 100.000 κατοίκους" 1999/2009 158
Εικόνα 5-7 Νοσοκομειακές κλίνες ανά 100.000 κατοίκους ανά Περιφέρεια 2009 159
Εικόνα 5-8 Κάτοικοι ανά νοσοκομειακή κλίνη 160
Εικόνα 5-9 Μεταβολή του δείκτη "κάτοικοι ανά νοσοκομειακή κλίνη" 1999/2009 160
Εικόνα 5-10 Κάτοικοι ανά νοσοκομειακή κλίνη ανά Περιφέρεια 20009 161
Εικόνα 5-11 Νοσηλευθέντες στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ 2009-2014 166
Εικόνα 5-12 Χειρουργικές επεμβάσεις στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ 2009-2014 168
Εικόνα 5-13 Εξετασθέντες στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ 2009-2014 170
Εικόνα 5-14 Αριθμός ιατρών και οδοντιάτρων στην ΠΔΕ 1999-2013 173
Εικόνα 5-15 Εξέλιξη αριθμού γιατρών 1999-2011 στην Ελλάδα και επιλεγμένες Περιφέρειες (1999=100) 174
Εικόνα 5-16 Εξέλιξη αριθμού οδοντογιατρών 1999-2011 στην Ελλάδα και επιλεγμένες Περιφέρειες (1999=100) 174
Εικόνα 5-17 Ιατροί ανά 100.00 κατοίκους 1999-2011 176
Εικόνα 5-18 Ιατροί ανά 100.000 κατοίκους στο 2011 176
Εικόνα 5-19 Οδοντίατροι ανά 100.000 κατοίκους 1999-2011 177
Εικόνα 5-20 Οδοντίατροι ανά 100.000 κατοίκους ανά Περιφέρεια στο 2011 178
Εικόνα 5-21 Φαρμακεία στην ΠΔΕ 180
Εικόνα 5-22 Αριθμός φαρμακείων στην ΠΔΕ και στις Περιφερειακές Ενότητες 2004-2011 181
Εικόνα 5-23 Θνησιμότητα από οποιαδήποτε αιτία ανά 100.000 κατοίκους (μέσος όρος τριετίας) 182
Εικόνα 5-24 Αυτοκτονίες ανά 100.00 κατοίκους 183
Εικόνα 5-25 Θνησιμότητα ανά 100.000 κατοίκους (μέσος όρος τριετίας) από τροχαία ατυχήματα 185
Εικόνα 5-26 Θνησιμότητα ανά 100.000 κατοίκους από τροχαία ατυχήματα (μέσος όρος τριετίας 2008-2010) 185
Εικόνα 5-27 Τροχαία Ατυχήματα στην Ελλάδα και στην ΠΔΕ 2002-2013 187
Εικόνα 5-28 Θανατηφόρα ατυχήματα στην ΠΔΕ 2002-2013 188
Εικόνα 5-29 Νεκροί από τροχαία ατυχήματα στην ΠΔΕ 2002-2013 188
Εικόνα 5-30 Ατυχήματα στην Ηλεία 2002 και 2013 ανά Δήμο 189
Εικόνα 5-31 Ατυχήματα στην Αιτωλοακαρνανία 2002 και 2013 ανά Δήμο 190
Εικόνα 5-32 Ατυχήματα στην Αχαΐα 2002 και 2013 ανά Δήμο 191
Εικόνα 5-33 Ρυθμοί μεταβολής ατυχημάτων Ελλάδα και Δυτική Ελλάδα 2003-2013 192
Εικόνα 5-34 Ρυθμοί Μεταβολής τροχαίων με νεκρούς 2003-2013 Σύγκριση Χώρας και ΠΔΕ 192
Εικόνα 5-35 Μαθητές όλων των επιπέδων ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού (2012) 195
Εικόνα 5-36 Μαθητές Β/βάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (εκτός τριτοβάθμια εκπ.) ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού ηλικία2 15-24 ετών (2012) 197
Εικόνα 5-37 Ποσοστό πρόωρης αποχώρησης από την εκπαίδευση στην ηλικία 18-24 (2013) 198
Εικόνα 5-38 Τελειόφοιτοι τρι/μιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 ετών ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού 25-64 ετών (2013) 199
Εικόνα 5-39 Τελειόφοιτοι τρι/μιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 ετών ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού 25-64 ετών 200
Εικόνα 5-40 Συμμετοχή παιδιών ηλικίας τεσσάρων ετών στην εκπαίδευση το 2012 201
Εικόνα 5-41 Μείωση αριθμών δημοτικών σχολείων από την λήξη του σχολικού έτους 2004/05 έως την λήξη του σχολικού έτους 2012/13 201

Εικόνα 5-42 Μαθητές και διδάσκοντες στα δημοτικά σχολεία Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 202
Εικόνα 5-43 Μαθητές ανά διδάσκοντα στα Δημοτικά σχολεία 203
Εικόνα 5-44 Αριθμός Μαθητών στα σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην ΠΔΕ 204
Εικόνα 5-45 Ποσοστό Μαθητών σε ιδιωτικά σχολεία 205
Εικόνα 5-46 Ποσοστό αλλοδαπών μαθητών 206
Εικόνα 5-47 Φοιτητές ανά περιφέρεια ως ποσοστό των φοιτητών στην Ελλάδα (2012) 207
Εικόνα 5-48 Διδακτικό προσωπικό και φοιτητές στο Πανεπιστήμιο Πατρών ανά ακαδημαϊκό έτος 209
Εικόνα 5-49 Ποσοστά πληθυσμού ηλικίας 24-69 ετών που μετείχαν σε προγράμματα Δια Βίου Μάθησης τα έτη 2009-2013- Πηγή Eurostat 214
Εικόνα 5-50 Συμμετοχή των ενηλίκων ηλικίας 25-64 ετών στην εκπαίδευση και την κατάρτιση 215
Εικόνα 5-51 Ποσοστά πληθυσμού ηλικίας 20- 24ετών χωρίς εργασία και χωρίς συμμετοχή σε κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα - Πηγή Eurostat 216
Εικόνα 5-52 Επισκεψιμότητα αρχαιολογικών χώρων Ηλείας 2000-2013 224
Εικόνα 5-53 Επισκεψιμότητα μουσείων Ηλείας 2000-2013 225
Εικόνα 5-54 Επισκεψιμότητα βιβλιοθηκών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατά Περιφερειακή Ενότητα 226
Εικόνα 5-55 Το υπόδειγμα των ομόκεντρων κύκλων 227
Εικόνα 5-56 Κατανομή των εθνικών αθλιτικών εγκαταστάζων στην ΠΔΕ ανά Περιφερειακή Ενότητα 232
Εικόνα 5-57 Δημοτικές Αθλητικές εγκαταστάσεις στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 245
Εικόνα 5-58 Αριθμός αθλητικών συλλόγων ανά Περιφερειακή Ενότητα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλλάδας 263
Εικόνα 6-1 Αξία Φυτικής Παραγωγής ΠΔΕ σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές και αξία ως ποσοστό της συνολικής εθνικής αξίας Φυτικής Παραγωγής 266
Εικόνα 6-2 Αξία Ζωικής Παραγωγής ΠΔΕ σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές και αξία ως ποσοστό της συνολικής εθνικής αξίας Φυτικής Παραγωγής 267
Εικόνα 6-3 Επιχειρηματικό Γ. Εισόδημα της ΠΔΕ σε εκατομμύρια ευρώ και τρέχουσες τιμές και ως ποσοστό της συνολικού εθνικού Επιχειρηματικού Γ. Εισοδήματος 268
Εικόνα 6-4 Ποσοστιαία θέση ΠΔΕ το χρονικό διάστημα 2005-2011 για τους κύριους κλάδους φυτικής παραγωγής όσο αφορά την αξία των προιόντων 269
Εικόνα 6-5 Ποσοστιαία θέση ΠΔΕ το χρονικό διάστημα 2005-2011 για τους κλάδους φρούτων (κατά ΕΛΣΤΑΤ) όσο αφορά την αξία των προϊόντων 270
Εικόνα 6-6 Διάβρωση στην αμμονησίδα στο ιχθυοτροφείο Κόμμα 332
Εικόνα 6-7 Οι μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας στις ακτές της Αιτωλοακαρνανίας και στην ευρύτερη περιοχή. 335
Εικόνα 6-8 . Η ετήσια παραγωγή των μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας ανά περιοχή ανάπτυξης στο νομό Αιτωλοακαρνανίας και στις Εχινάδες τη χρονική περίοδο 1994 – 2004. 335
Εικόνα 6-9 Συμμετοχή της βιομηχανίας (NACE B-E) στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2011 350
Εικόνα 6-10 Συμμετοχή της βιομηχανίας (NACE B-E) στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία των Περιφερειών της Ελλάδας 2011 351
Εικόνα 6-11 Κατανομή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου της μεταποίησης στις Περιφέρειες 2012 352
Εικόνα 6-12 Εξέλιξη της συμμετοχής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της μεταποίησης 352
Εικόνα 6-13 Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της μεταποίησης (σε εκατ. ευρώ, τρέχουσες τιμές) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 2000-2012. 353
Εικόνα 6-14 Εξέλιξη της ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της μεταποίησης (σε τρέχουσες τιμές) στην Ελλάδα και Δυτική Ελλάδα (2000=100) 354

Εικόνα 6-15 Κατανομή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου της μεταποίησης του έτους 2012 στις Περιφερειακές Ενότητες. 355
Εικόνα 6-16 Απασχόληση στον κλάδο της βιομηχανίας (NACE B-E) στην Ευρώπη 2011 ως ποσοστό των απασχολούμενων στην μη χρηματοοικονομική οικονομία 356
Εικόνα 6-17 Απασχολούμενοι στο κλάδο της μεταποίησης στην Δυτική Ελλάδα 2000-2012. 357
Εικόνα 6-18 Συμμετοχή της Δυτικής Ελλάδας στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία και στις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου επί του σύνολο της χώρας. 358
Εικόνα 6-19 Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου στον κλάδο της βιομηχανίας (NACE B-E) και της μεταποίησης (NACE C) [σε εκατομμύρια ευρώ] 359
Εικόνα 6-20 Εξέλιξη των ακαθάριστων επενδύσεων πάγιου κεφαλαίου στην Ελλάδα και Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (2005=100) 359
Εικόνα 6-21 Χορηγήσεις αδειών λειτουργίας ή επεκτάσεων εργοστασίων στην ΠΔΕ 360
Εικόνα 6-22 Πρόγραμμα ΜμΕ - Μέσο ύψος επένδυσης 377
Εικόνα 6-23 Συμμετοχή του κλάδου των κατασκευών (NACE F) στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2011 378
Εικόνα 6-24 Συμμετοχή του κλάδου των κατασκευών (NACE F) στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία των Περιφερειών της Ελλάδας 2011 379
Εικόνα 6-25 Κατανομή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου των κατασκευών στις Περιφέρειες 2012 379
Εικόνα 6-26 Συμμετοχή της Δυτικής Ελλάδας στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου των κατασκευών. 380
Εικόνα 6-27 Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της μεταποίησης (σε εκατ. ευρώ, τρέχουσες τιμές) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 2000-2012. 381
Εικόνα 6-28 Εξέλιξη της ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου των κατασκευών (σε τρέχουσες τιμές) στην Ελλάδα και στις Περιφερειακές Ενότητες ΠΔΕ (2000=100) 381
Εικόνα 6-29 Κατανομή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου των κατασκευών του έτους 2012 στις Περιφερειακές Ενότητες. 382
Εικόνα 6-30 Απασχολούμενοι στον κλάδο τον κατασκευών στην Δυτική Ελλάδα (σε χιλ. άτομα) 382
Εικόνα 6-31 Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου του κλάδου κατασκευών στην ΠΔΕ 2000-2012 383
Εικόνα 6-32 Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας: Ενάρξεις/Διακοπές επιχειρήσεων 2001-2014 386
Εικόνα 6-33 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου του εμπορίου στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας 389
Εικόνα 6-34 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου της μεταποίησης στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας 390
Εικόνα 6-35 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου των μεταφορών στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας 390
Εικόνα 6-36 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου των υπηρεσιώνστην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας 391
Εικόνα 6-37 Π.Ε. Ηλείας: Ενάρξεις/Διακοπές επιχειρήσεων 2001-2014 392
Εικόνα 6-38 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου του εμπορίου στην Π.Ε. Ηλείας 394
Εικόνα 6-39 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου της μεταποίησης στην Π.Ε. Ηλείας 394
Εικόνα 6-40 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου των υπηρεσιών στην Π.Ε. Ηλείας 395
Εικόνα 6-41 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου του τουρισμού στην Π.Ε. Ηλείας 395
Εικόνα 6-42 Π.Ε. Ηλείας: Ενάρξεις/Διακοπές επιχειρήσεων 2001-2014 396
Εικόνα 6-43 Πηγές δηλωθέντος εισοδήματος στην ΠΔΕ 2006-2011 400
Εικόνα 6-44 Ποσοστό Φορολογητέου Εισοδήματος ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2006- 2011 401

Εικόνα 6-45 Συνολικό Δηλωθέν Εισόδημα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 402
Εικόνα 6-46 Κατανομή τουριστικών μονάδων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 404
Εικόνα 6-47 Κατανομή τουριστικών κλινών Δυτικής Ελλάδας στις Περιφερειακές Ενότητες στις 18-5-2015 404
Εικόνα 6-48 Κατανομή ξενοδοχειακών κλινών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σε κατηγορίες αστέρων στις 18-5-2015 406
Εικόνα 6-49 Αφίξεις αλλοδαπών-ημεδαπών τουριστών στην ΠΔΕ 2000-2013 407
Εικόνα 6-50 Ποσοστό αφίξεων αλλοδαπών επί το του συνόλου αφίξεων 2000-2013 407
Εικόνα 6-51 Αφίξεις (σύνολο ημεδαπών /αλλοδαπών) ανά Περιφερειακή Ενότητα 2004-2013 408
Εικόνα 6-52 Μέσος χρόνος διανυκτέρευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και στο σύνολο της χώρας 2000-2013 409
Εικόνα 6-53 Αναλογία ημεδαπών-αλλοδαπών στις διανυκτερεύσεις 2000-2013 410
Εικόνα 6-54 Εξέλιξη διανυκτερεύσεων τουριστών στη Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 2004 – 2013 (ανά Περιφερειακή Ενότητα) 410
Εικόνα 6-55 Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων 2004-2013 411
Εικόνα 6-56 Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων 2000-2013 412
Εικόνα 6-57 Αφίξεις εξωτερικού στα αεροδρόμια της Περιφέρειας Δυτικής Ελλαδας 2000-2014 413
Εικόνα 6-58 Εξέλιξη του κύκλου εργασιών (χωρίς ΦΠΑ) στον κλάδου του τουρισμού στην Δυτική Ελλάδα 2002-2011 (σε χιλ €) 414
Εικόνα 6-59 Εξέλιξη του κύκλου εργασιών (χωρίς ΦΠΑ) στον κλάδου του τουρισμού στην Ελλάδα και Δυτικής Ελλάδα 2002-2011 (2002=100) 415
Εικόνα 6-60 Τουριστική Δαπάνη ανά Περιφέρεια 2013 416
Εικόνα 6-61 Δαπάνες ανά επίσκεψη 2013 416
Εικόνα 6-62 Δαπάνες ανά διανυκτέρευση 417
Εικόνα 6-63 Προέλευση τουριστών (2005-2010) 417
Εικόνα 6-64 Χάρτης κατάταξης των Περιφερειών της Ε.Ε. ανάλογα με τις επιδόσεις τους στην καινοτομία 418
Εικόνα 6-65 Θεματική κατανομή προϋπολογισμού φορέων από την ΠΔΕ που συμμετέχουν σε εθνικά προγράμματα έρευνας και καινοτομίας 420
Εικόνα 7-1 Οργανόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 428
Εικόνα 7-2 Αριθμός υπαλλήλων ΠΔΕ ανά κατηγορία εκπαίδευσης 436
Εικόνα 7-3 Κατανομή μονίμου προσωπικού ΠΔΕ στις κατηγορίες εκπαίδευσης 437
Εικόνα 7-4 Κατανομή των υπαλλήλων ΠΔΕ σε προσωπαγείς θέσεις στις κατηγορίες εκπαίδευσης 438
Εικόνα 7-5 Κατανομή υπαλλήλων ΙΔΑΧ ΠΔΕ στις κατηγορίες εκπαίδευσης 438
Εικόνα 7-6 Κατανομή προσωπικού ΠΔΕ στις κατηγορίες εκπαίδευσης 439
Εικόνα 7-7 Ηλιακή κατανομή υπαλλήλων ΠΔΕ 440
Εικόνα 7-8 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ 441
Εικόνα 7-9 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ επιμέρους ανά Περιφερειακή Ενότητα (ποσοστό %) 442
Εικόνα 7-10 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (συγκεντρωτικά %) 443
Εικόνα 7-11 Αριθμός υπαλλήλων με τριτοβάθμια εκπαίδευσης, αποφοίτων ΕΣΔΔ/ΕΣΤΑ και τίτλων μεταπτυχιακών σπουδών 444
Εικόνα 7-12 Αριθμός Έργων και νέων στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ 2011-2014 460
Εικόνα 7-13 Αριθμός Έργων και νέων στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ 2011-2014 460
Εικόνα 7-14 Π/Υ Έργων και νέων στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ 2011-2014 460
Εικόνα 8-1 Οργανόγραμμα της Ανεπτυξιακής Εταιρείας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 478

Εικόνα 8-2 Οργανόγραμμα του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης 483
Εικόνα 9-1 Τιμή πετρελαίου (ΣΜΕ WTI) και αποθεμάτων πετρελαίου Υπουργείου Ενέργειας ΗΠΑ, 2009 - 2015 487
Εικόνα 9-2 Εξέλιξη Ισοτιμίας Ευρώ Δολαρίου 7/2010 έως 1/2015 492
Εικόνα 9-3 Ποσοστιαία μεταβολή Ελληνικού ΑΕΠ (Qt/Qt-1, εποχικά διορθωμένοι αλυσωτοί δείκτες όγκου, έτος αναφοράς 2010 494
Εικόνα 9-4 Ποσοστιαία μεταβολή ΑΕΠ (Qt/Qt-4, εποχικά διορθωμένοι αλυσωτοί δείκτες όγκου, έτος αναφοράς 2010) 495
Εικόνα 9-5 Εξέλιξη Εισαγωγών – Εξαγωγών για την περίοδο 1/2014 έως και 2/2015 497
Εικόνα 9-6 : Διάρθρωση εξαγωγών κατά κατηγορία, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2015 (προς Ε.Ε. και τρίτες χώρες) 498
Εικόνα 9-7 Προβλέψεις οργανισμών για την ποσοστιαία μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ της Ελλάδας 500
Εικόνα 9-8 Εξέλιξη ποσοστού ανεργίας (εποχικά διορθωμένα στοιχεία) 1/2011 έως 1/2015 501
Εικόνα 9-9 Εικ. Θέση της ΠΔΕ στον ευρύτερο Ευρωπαϊκό χώρο 521
Εικόνα 9-10 Εικ. Θέση της ΠΔΕ στον Ελληνικό χώρο 522
Εικόνα 9-11 Εικ. Διαπεριφερειακή αναπτυξιακή χωρική ενότητα της ΠΔΕ 527
Εικόνα 9-12 Εικ. Ενδοπεριφερειακές αναπτυξιακές χωρικές ενότητες της ΠΔΕ 528
Εικόνα 9-13 Μακροπεριφέρεια Αδριατικής Ιονίου 533
Εικόνα 9-14 Εξέλιξη του αριθμού μικρομεσαίων επιχειρήσεων 536
Εικόνα 9-15 Μικρομεσαίες επιχειρήσεις – Απασχολούμενοι 536
Εικόνα 9-16 Μικρομεσαίες επιχειρήσεις - Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία 536
Εικόνα 9-17 SBA- Προφίλ ΠΔΕ 537
Εικόνα 9-18 SBA - Πρόοδος και απόδοση 538
Εικόνα 9-19 SBA – απαιτούμενες ενέργειες ΠΔΕ 542
Εικόνα 9-20 Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, 2003 - 2013 546
Εικόνα 9-21 εξέλιξη του κατώφλι της φτώχειας 546
Εικόνα 9-22 Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις κατά κατάσταση απασχόλησης, 2003-2013 548
Εικόνα 9-23 . Κίνδυνος φτώχειας ανά τύπο νοικοκυριού, Ελλάδα (%, 2009-2013) 549
Εικόνα 9-24 Ανέργοι κατά επίπεδο γραμματικών γνώσεων και δεξιοτήτων κατά την απογραφή του 2011 551
Εικόνα 9-25 Το τρίπτυχο της βιώσιμης ανάπτυξης 555
Εικόνα 9-26 Χάρτης χωρικής συγκέντρωσης ΡΟΜΑ Π.Ε. Αχαΐας 558
Εικόνα 9-27 Χάρτης χωρικής συγκέντρωσης ΡΟΜΑ Π.Ε. Ηλείας 559
Εικόνα 9-28 Χάρτης χωρικής συγκέντρωσης ΡΟΜΑ Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας 560
Εικόνα 10-1 Οι μεταβολές (Δ) σε απασχόληση, πάγιο κεφάλαιο, ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο μεταξύ 2005-6 και 2010-11 στην Δ. Ελλάδα 569
Εικόνα 10-2 Προηγήσεις μεταβολών στην κλαδική απασχόληση της Δ. Ελλάδος κ.ά. περιφερειών της χώρας και μελών της ΕΕ επί της Αδριατικής, 2008-13 574
Εικόνα 10-3 Παρουσίαση του δείκτη ευημερίας, συγκεντρώσεως/εξειδικεύσεως εργασίας και αναπτυξιακών προοπτικών της Δ. Ελλάδος 575
Εικόνα 10-4 Συγκριτική παρουσίαση του δείκτη ευημερίας, συγκεντρώσεως/εξειδικεύσεως εργασίας και αναπτυξιακών προοπτικών της Δ. Ελλάδος με την διάμεσο τόσο των ελλαδικών όσο και των κοινοτικών περιφερειών 576
Εικόνα 10-5 Συγκριτική παρουσίαση των υποδεικτών παραγωγικότητας για την Δ. Ελλάδα, την διάμεσο των ελλαδικών και κοινοτικών περιφερειών 577

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ

1 ΚΥΡΙΟΤΕΡΑ ΣΗΜΕΙΑ ΠΕΝΤΑΕΤΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 2014-2019

Η σύνταξη τους Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος 2014-2019 της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας προβλέπεται από την 35829/22.9.2014 απόφαση Υπουργού Εσωτερικών (ΦΕΚ 264 τ. Β/6.10 2014) που αφορά «Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής, όργανα σύνταξης, ελέγχου και αξιολόγησης, διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) β' βαθμού για την περίοδο 2014-2019».

Τα Πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή, συγκρότηση και λογική που διέπει το σύνολο των διοικητικών και γεωγραφικών υποενοτήτων της Περιφέρειας και περιλαμβάνουν:

1. Στρατηγικό Σχέδιο.
2. Επιχειρησιακό Σχέδιο
3. Πενταετές Πρόγραμμα Δράσεων και Οικονομικό Πρόγραμμα
4. Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης.

<u>Στο Στρατηγικό Σχέδιο που παρουσιάζεται σήμερα και είναι το 1ο μέρος (τμήμα) σύνταξης του :</u>

I. αποτυπώνονται τα χαρακτηριστικά της γεωγραφικής ενότητας της Περιφέρειας, τα χαρακτηριστικά της ίδιας της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ως οργανισμών και αξιολογείται η υφιστάμενη κατάσταση,
II. διατυπώνεται το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας και οι κατευθυντήριες αρχές, που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας της και τον τρόπο διοίκησης των υποθέσεων περιφερειακού επιπέδου,
III. προσδιορίζεται η στρατηγική της Περιφέρειας προκειμένου να επιτευχθεί το όραμά της.

Στην επόμενη και τελική του φάση θα ενσωματωθούν ώστε να αποκτήσει την τελική του μορφή :

- Το πενταετές επιχειρησιακό Πρόγραμμα (αναπτυξιακές προτεραιότητες και τα θεσμοθετημένα εργαλεία χωρικού σχεδιασμού καθώς και την προώθηση της μακροπεριφερειακής στρατηγικής),
- Πενταετές Πρόγραμμα Δράσεων και στο Οικονομικό Πρόγραμμα
- Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του προγράμματος

Για την υποστήριξη της Διεύθυνσης Αναπτυξιακού Προγραμματισμού στην εκπόνηση παρακολούθηση καθώς και στην διαδικασία παρακολούθησης και αξιολόγησής του η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας προχώρησε στην σύναψη προγραμματικής σύμβασης με το Κέντρο Προγραμματισμού και Έρευνας. Η Προγραμματική Σύμβαση, που υπογράφτηκε πρόσφατα, περιλαμβάνει επιπλέον την παροχή τεχνογνωσίας, διαρκούς εκπαίδευσης στο προσωπικό, σύγχρονων εργαλείων αξιολόγησης και συγκριτικής αξιολόγησης των επιδόσεων της ΠΔΕ.

Παράλληλα η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος πέραν της υποστήριξης και άντλησης στοιχείων από το ΚΕΠΕ αναζήτησε και

συγκέντρωσε τα απαιτούμενα στοιχεία – στο βαθμό που ήσαν διαθέσιμα και προσβάσιμα – από διάφορες πηγές και συγκεκριμένα από:

- τις υπηρεσίες της Περιφέρειας,
- το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης,
- τα Νομικά Πρόσωπά της για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας,
- λοιπούς θεσμικούς και παραγωγικούς φορείς (ΔΥΠΕ, Περιφερειακή Δ/νση Εκπαίδευσης, Επιμελητήρια)
- την ΕΛΣΤΑΤ
- την EUROSTAT
- υφιστάμενα κείμενα πολιτικής (μακροπεριφέρεια, ΕΣΠΑ κλπ)

Πρέπει να επισημανθεί ότι

- ✓ η Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας ΠΔΕ επεξεργάστηκε και απέστειλε αναλυτικό πενταετή σχεδιασμό για τον πρωτογενή τομέα . Ο σχεδιασμός αυτός έχει ενσωματωθεί στον μεγαλύτερο βαθμό στο παρόν κείμενο

Για την περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης έγινε κάθε δυνατή προσπάθεια να βρεθούν και αξιοποιηθούν κατά προτεραιότητα αξιόπιστα και επίσημα στατιστικά στοιχεία , ακολούθως λοιπά προγραμματικά κείμενα πολιτικής και μελέτες και συλλογή στοιχείων από τις υπηρεσίες και υπηρεσιακούς παράγοντες. Το βάρος έπεσε στην εύρεση και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων από την ΕΛΣΤΑΤ και την EUROSTAT και σε στοιχεία πρωτογενή και επεξεργασμένα που απέστειλε το ΚΕΠΕ προκειμένου να υπάρχει μια ενιαία αξιόπιστη παρουσίαση . Τυχόν ανισομέρειες στην ανάλυση και παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης οφείλονται κατά κύριο λόγο στην μη ύπαρξη πρωτογενών στοιχείων στην ΕΛΣΤΑΤ και την EUROSTAT . Σε κάθε περίπτωση το επιχειρησιακό πρόγραμμα της ΠΔΕ έχει δυναμικό χαρακτήρα και θα επικαιροποιείται με κάθε νέο στοιχείο τεκμηρίωσης που προκύπτει.
Η διάρθρωση του 1ο μέρους του προς έγκριση Πενταετούς Επιχειρησιακού Σχεδίου της ΠΔΕ για την περίοδο 2014-2019 αποτελείται από 12 κεφάλαια, αναπτύσσεται σε 611 σελίδες. Στα κεφάλαια από το 1 έως και 6 παρουσιάζεται η υφιστάμενη κατάσταση της ΠΔΕ σε κάθε μορφή της (κοινωνική και οικονομική) για πρώτη φορά (και σε επίπεδο χώρας) δημιουργείται ένας δείκτης που μετρά την επίδοση της στην ανάπτυξη στην εξειδίκευση καθώς και στις συνθήκες ευημερίας, και συγκριτικά τις επιδόσεις της αυτές με τις 300 περίπου περιφέρειες της Ε.Ε. (όχι μόνο με τις υπόλοιπες 12 περιφέρειες της Ελλάδας). Στα κεφάλαια 7 και 8 αποτυπώνονται οι επιδόσεις της ΠΔΕ ως οργανισμός λειτουργίας και διοίκησης καθώς και των εποπτευόμενων νομικών της προσώπων. Στα κεφάλαια 9 και 10 αποτυπώνονται οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο καθώς και η θέση της Δυτικής Ελλάδας στην Ελλάδα και στην Ευρώπη. Τέλος στο κεφάλαιο 11 γίνεται η αξιολόγηση των συνθηκών της Ελλάδας και της Δυτικής Ελλάδας με την τεχνική της συγκριτικής αποτύπωσης (SWOT ανάλυση) ευκαιριών απειλών πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων, ώστε στο κεφ 12 να γίνει η αποτύπωση του στρατηγικού οράματος για την περίοδο 2014-2019 και των στρατηγικών κατευθύνσεων που πρέπει να υπηρετηθούν για την περίοδο σχεδιασμού.

Συνοπτική Περιγραφή Επιδόσεων :

1. Η παγκόσμια αλλά και η Ευρωπαϊκή Οικονομία διατρέχει μια περίοδο οικονομικής άνθησης (ανοδικός κύκλος οικονομίας) που οφείλεται κυρίως στην αύξηση της κατανάλωσης, καθώς οι επενδύσεις δεν ανέκαμψαν σημαντικά και η συμβολή των

καθαρών εξαγωγών παρέμεινε μικρή. Βασικός ωθητικός παράγοντας στην αύξηση της κατανάλωσης ήταν και παραμένει η πτώση των τιμών του πετρελαίου, η οποία περιόρισε τον πληθωρισμό, αυξάνοντας το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, ενώ διεύρυνε το περιθώριο κέρδους των επιχειρήσεων. Όμως οι προβλέψεις που έχουμε οδηγούν στο πιθανό συμπέρασμα ότι προς το τέλος του 2019 ενδεχόμενα να ολοκληρωθεί αυτός ο κύκλος της παγκόσμιας και ευρωπαϊκής άνθησης ακολουθώντας ένα (και σύντομο) κύκλο ύφεσης εξαιτίας πιθανής (δεύτερης) κρίσης χρηματοπιστωτικού συστήματος.

2. Η αντίθετη ακριβώς εικόνα υπάρχει στην Ελληνική Οικονομία. Επιβράδυνση έως και ανακοπή της αναιμικής ανάπτυξης του τελευταίου τετραμήνου 2014 εξαιτίας της παρατεταμένης και μη ολοκλήρωσης της αξιολόγησης του προγράμματος της Ελληνικής Οικονομίας (Μεσοπρόθεσμο Πρόγραμμα) αλλαγή κλίματος για την διαμόρφωση θετικών προσδοκιών στο πρώτο 5μηνο του 2015 που ως πρόδρομοι δείκτες οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το 2015 θα κλείσει με ύφεση κοντά στο 1% και δημοσιονομικό έλλειμμα έναντι στόχου για δημοσιονομικό πλεόνασμα.
3. Στην σύνθεση του προϊόντος της Ελλάδας άλλα και της Δυτικής Ελλάδας αποτυπώνεται ξεκάθαρα η «εξαφάνιση» του κλάδου των κατασκευών που μέσω των κυκλικών του επιπτώσεων επηρεάζει αρνητικά σειρά λοιπών κλάδων της Ελληνικής αλλά και της τοπική οικονομίας. Καταγράφεται μια θετική κίνηση στις λοιπές κατασκευές λόγω των δημόσιων έργων αλλά η αβεβαιότητα των τελευταίων μηνών μπορεί να επηρεάζει αρνητικά την πορεία εξέλιξής τους.
4. Ο πληθυσμός της Δυτικής Ελλάδας με βάση την απογραφή του 2011 μειώθηκε από το 2001 κατά περίπου 60 χιλ άτομα από τα οποία το ½ είναι από την ΠΕ Ηλείας. Η Π.Ε. Αχαΐας είναι η τρίτη στην χώρα από πλευράς πληθυσμού ενώ Η Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας είναι η πρώτη στην χώρα σε έκταση.
5. Σε επίπεδο Ε.Ε, η περιφέρεια εμφανίζει όλο και πιο γηρασμένη σύνθεση πληθυσμού, κατατασσόμενη τελευταίως (το 2013) στην 35η θέση μεταξύ 272 περιφερειών ως προς την υψηλή αναλογία ατόμων ηλικίας 75 ετών και άνω. Η λεγόμενη «ηλικιακή πυραμίδα» της ΠΔΕ μοιάζει πλέον μάλλον με ρόμβο.
6. Από πλευράς σύνθεσης της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας (ΑΠΑ) στην ΠΔΕ οι κλάδοι εμπορίου και υπηρεσιών μαζί με αυτούς της Δημοσίας Διοίκησης υγείας πρόνοιας εκπαίδευσης είναι διαχρονικά οι κυριότεροι ενώ συμπληρώνουν την πρώτη πεντάδα οι κλάδοι της Γεωργίας της Διαχείρισης Ακίνητης περιουσίας ο δευτερογενή ς τομέας και το 2008 οι κατασκευές.
7. Όσο αφορά τον κλάδο των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου στην Δυτική Ελλάδα τα συγκριτικά στοιχεία για την ΠΔΕ το χρονικό διάστημα 2000-2012 σε κάποιους κρίσιμους οικονομικού τομείς δείχνουν ενδιαφέροντα στοιχεία. Ειδικότερα α) στον πρωτογενή τομέα η Δυτική Ελλάδα είναι διαχρονικά 3^{η} με 12% (το 2012) συμμετοχή στην διαμόρφωση της συνολικής κλαδικής Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον πρωτογενή τομέα με μια σταθερή πορεία όπως φαίνεται να συμβαίνει και σε εθνικό επίπεδο. Την ίδια στιγμή όμως σε επίπεδο επενδύσεων υπολείπεται διαχρονικά και συστηματικά περιοριζόμενη στην 6^{η} (ή 5^{η} στην καλύτερη περίπτωση) θέση σε εθνικό επίπεδο. β) στον δευτερογενή κλάδο (Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης) η Δυτική Ελλάδα είναι διαχρονικά στην 8^{η} με 7^{η} θέση ενώ το ίδιο διάστημα σε επίπεδο επενδύσεων υπολείπεται διαχρονικά και συστηματικά σε εθνικό επίπεδο με περαιτέρω σημαντικές τάσεις αποεπένδυσης τα δυο τελευταία χρόνια γ) ο κλάδος των κατασκευών στην Δυτική Ελλάδα κατέχει διαχρονικά

την υψηλή 3η θέση στην συμμετοχή στην διαμόρφωση της συνολικής κλαδικής Ακαθάριστη Προστιθέμενης Αξίας μέχρι σήμερα Σε επίπεδο επενδύσεων στον κλάδο η Δυτική Ελλάδα μέχρι το 2004 κατέχει αντίστοιχα υψηλή θέση (3η με 4η) για να ακολουθήσει μετά το 2005 η απογείωση της Αττικής που από ένα εύρος 33-40% φθάνει το 2007 στο 68,3% και με ένα διάλλειμα το 2010 κυμαίνονται σχεδόν στο 50% των συνολικών επενδύσεων τα 2 τελευταία χρόνια 2011 και 2012. Αντίθετα η ΠΔΕ διαγράφει αντίθετη πορεία και από την 3η με 4η θέση το διάστημα 2000-2004 υποχωρεί το διάστημα 2005-2008 για να ανακάμψει το2009-2011 και να καταρρεύσει το 2012 ευρισκόμενη στην 12η θέση με 1,34%. δ)Όσο αφορά την ακαθάριστη αξία ο κλάδος Δημόσιας διοίκησης και άμυνας, υποχρεωτική κοινωνικής ασφάλισης, εκπαίδευσης, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινης υγείας και κοινωνικής μέριμνας παρουσιάζει σταθερότητα το διάστημα 2000-2012. Σε επίπεδο επενδύσεων παγίου κεφαλαίου μετά το 2006 παρουσιάζονται αυξητικές τάσεις με σημαντική αύξηση τα έτη 2009 και 2010.

8. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καθ' εαυτή παρουσιάζει ενδοπεριφερειακές ανισότητες μικρότερες των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της χώρας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι υπάρχει μικρότερη ανάγκη περιορισμού των ανισοτήτων αυτών. Οι εισοδηματικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των Π.Ε. δικαιολογούνται κυρίως από το υψηλότερο κ.κ. ΑΕΠ της ΠΕ Αχαΐας (15.040€) σε σχέση με το νομό Αιτωλοακαρνανίας και τον νομό Ηλείας (12.243€ και 11.988€ αντίστοιχα). Οι Π.Ε. της Περιφέρειας που εμφανίζουν μεγαλύτερη εξάρτηση από την γεωργία (Ηλεία, Αιτωλοακαρνανία), παρουσιάζουν υστέρηση στο κ.κ. ΑΕΠ σε σχέση με το αντίστοιχο κ.κ. ΑΕΠ της ΠΕ Αχαΐας, που βασίζεται στον τομέα των υπηρεσιών.
9. Το ΚΕΠΕ προχώρησε σε λεπτομερή εξέταση των μεγεθών και της εξελίξεως των προσωπικών εισοδημάτων των τοπικών πληθυσμών από την εποχή που η χώρα εισήλθε στην ΟΝΕ (το 2001) έως την έλευση της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης (το 2008 προς 2009), άρα υπό συνθήκες σχετικής μακροοικονομικής σταθερότητας, επιτρέποντας μια μεγαλύτερη ανάλυση της οικονομικής κατάστασης ανά ζώνη δραστηριότητας σε σύγκριση και με την μέση εξέλιξη στο σύνολο της επικρατείας (βλ. Χάρτη 3-28). (**1η σημαντική καινοτομία**).
10. Η απασχόληση στην Δυτική Ελλάδα ακολούθησε την κατάσταση στην υπόλοιπη χώρα λαμβάνοντας όμως υπόψη μας ότι το ποσοστό του εργατικού δυναμικού της Δυτικής Ελλάδας ως προς την χώρα δεν αυξήθηκε την τελευταία δεκαετία γεγονός που προδηλώνει την ανικανότητα ως τοπική κοινωνία να δημιουργήσουμε νέες βιώσιμες θέσεις εργασίας. Το «ενθαρρυντικό» είναι ότι το ίδιο χαρακτηριστικό συμβαίνει και σε επίπεδο χώρας. Αλλά αν συγκρίνουμε τις επιδόσεις αυτές με την εξέλιξη της ανεργίας μάλλον η Δυτική Ελλάδα λόγω διαρθρωτικών αγκυλώσεων αντιμετωπίζει σημαντικότερα και δυσκολότερα προβλήματα. Η ανεργία σύμφωνα με στοιχεία της EUROSTAT φθάνει στο 28,7% για το 2014 μαζί με την Κ. Μακεδονία ενώ με η μακροχρόνια ανεργία φθάνει στο 76,7% υπολειπόμενη μόνο της Αττικής.
11. Η ΠΔΕ έχει το ποιο πλούσιο υδατικό και γεωφυσικό περιβάλλον στην χώρα, τις περισσότερες περιοχής NATURA και RAMSAR, τις περισσότερες λίμνες και από τα μεγαλύτερα ποτάμια., διατηρητέα μνημεία φύσης, τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλου
12. Καταγράφεται σημαντική υστέρηση σε βασικούς και κρίσιμους άξονες προσπελασιμότητας (οδικοί άξονες, σιδηροδρομικό δίκτυο ΔΕΔ-Μ), αλλά και ένα άκρως πετυχημένο δίκτυο (περιορισμένο) προαστιακού σιδηροδρόμου. Στο υφιστάμενο ΕΟΔ (πρωτεύον και δευτερεύον) έχει γίνει αξιολογότατη προσπάθεια συντήρησής του (μια που ειδικά της Αιτ-νιας είναι και το μεγαλύτερο στην χώρα) σε συνδυασμό με το εύρος

του, τον βαθμό δυσκολίας του (ορεινό και ημιορεινό κυρίως), και τον βαθμό τακτικής συντήρησής του. Τα αποτελέσματα αυτά καταγράφονται στους πίνακες αποτύπωσης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων που υλοποιεί η ΠΔΕ (κυρίως του Εθνικού Σκέλους) όπου εκεί, μετά από σύστασή μας προς το αρμόδιο Υπουργείο, δημιουργήθηκε ειδική συλλογική απόφαση (ΣΑΕΠ 501) που ενσωματώνει παρεμβάσεις συντήρησης ΕΟΔ, ηλεκτροφωτισμού και οδικής σηματοδότησης.

13. Υπάρχουν σημαντικές και σύγχρονες λιμενικές υποδομές. Ζητούμενο είναι η οικονομική, παραγωγική, κοινωνική και αποδοτική τους αξιοποίηση τους. Κρίσιμο ζητούμενο η επένδυση σε ένα στρατηγικό περιφερειακό αεροδρόμιο και η αναζήτηση ενεργού ρόλου στις υπόλοιπες αεροπορικές υποδομές εδάφους.
14. Στην Δυτική Ελλάδα σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ) η κατάσταση του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας φαίνεται να είναι σε ικανοποιητική κατάσταση. Βέβαια, αρκετά είναι και τα προβλήματα με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας – όπως εξάλλου συμβαίνει και σε λοιπές περιοχές της χώρας – που οφείλονται σε βλάβες του εξοπλισμού της ΔΕΗ ή σε φυσικές καταστροφές. Εξαιτίας των προαναφερθέντων προβλημάτων υπάρχουν ζητήματα διακοπής της ηλεκτροδότησης που αντιμετωπίζονται, ωστόσο, από το εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό της ΔΕΗ. Όμως στρατηγική επιλογή ανάπτυξης είναι η χρήση φθηνής ενέργειας αφού η συγκριτική αξιολόγηση της ΠΔΕ με την λοιπή χώρα δείχνει σημαντική επιβάρυνση του κόστους παραγωγής λόγω ενέργειας. Αυτό είναι και σημαντικό αντικίνητρο εγκατάστασης επενδύσεων παραγωγής στην Δυτική Ελλάδα σε σχέση με την λοιπή χώρα. Τέλος το υψηλό κόστος οδικής μεταφοράς (αφού δεν υπάρχει ακόμα το φθηνό σιδηροδρομικό δίκτυο) σε συνδυασμό με τους εναλλακτικούς και περισσότερο προσιτούς οδικούς άξονες αλλάζουν και την στρατηγική άποψη της Δυτικής Ελλάδας ως κόμβος συνδυασμένων μεταφορών.
15. Το δίκτυο ύδρευσης στην ΠΔΕ θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ικανοποιητικό, εξασφαλίζοντας την υδροδότηση πολλών περιοχών με πόσιμο νερό. Ωστόσο, υπάρχουν ακόμη οικισμοί στους οποίους απαιτείται εκσυγχρονισμός του δικτύου (πχ αντικατάσταση των αγωγών ύδρευσης) ή ακόμη και οικισμοί οι οποίοι υδροδοτούνται από γεωτρήσεις που χρήζουν ελέγχου της ποιότητας του νερού. Αξίζει βέβαια να αναφερθεί ότι, σχετικά πρόσφατα εντάχθηκαν στο ΕΣΠΑ έντεκα νέα έργα ύδρευσης και στις τρεις ΠΕ της Δυτικής Ελλάδας, συνολικού προϋπολογισμού 12,5 εκατομμυρίων ευρώ. Σε ό, τι αφορά το δίκτυο άρδευσης στην ΠΔΕ, αρδευτικές περιοχές υπάρχουν στις ΠΕ Ηλείας και Αιτ/νίας. Στην ΠΕ Ηλείας το αρδευτικό δίκτυο, που λειτουργεί από το 1971, κατά 80% αφορά άρδευση με καταιονισμό (υπόγειο δίκτυο – βάνες κλπ) και κατά 20% άρδευση με κατάκλιση (κανελέττα) και εξυπηρετεί 300-325 χιλ. στρέμματα εύφορης πεδινής έκτασης. Στην ΠΕ Αιτ/νιας το αρδευτικό δίκτυο αποτελείται από τα αρδευτικά έργα κεφαλής (θυροφράγματα, πρωτεύουσες διώρυγες μεταφοράς ύδατος), αρδευτικά δίκτυα διανομής με τα αντλιοστάσια άρδευσης, αποχετευτικό – αποστραγγιστικό δίκτυο με τα αντίστοιχα αντλιοστάσια αποχέτευσης και το οδικό δίκτυο που τα εξυπηρετεί. Το δίκτυο αυτό χρήζει άμεσης παρέμβασης εκσυγχρονισμού αφού η πρωτογενής παραγωγή στην ΠΔΕ είναι παραγωγικός τομέας προτεραιότητας.
16. Για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής απαιτείται χάραξη πολιτικής προς τη κατεύθυνση της εγκατάστασης και λειτουργίας μονάδων ΑΠΕ. Με δεδομένο τη περιβαλλοντική αιρεσιμότητα αλλά και την στρατηγική προτεραιότητα της βιώσιμης ανάπτυξης, σε ό,τι αφορά την οικιστική διάρθρωση, η αξιοποίηση των ΑΠΕ μπορεί να συμβάλλει στην πολλαπλή ενίσχυση των ορεινών κωμοπόλεων ως επαρχιακών κέντρων των ορεινών μειονεκτικών περιοχών.

17. Η υφιστάμενη κατάσταση, σε σχέση με τις υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων στην ΠΔΕ περιλαμβάνει: στην Αιτωλοακαρνανία λειτουργούν οι ΧΥΤΑ Μεσολογγίου, Ναυπάκτου, Στράτου και Παλαίρου. Η υλοποίηση Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων στο Αγρίνιο εντάχθηκε σε ΣΔΙΤ. Στην Αχαΐα λειτουργούν ο ΧΥΤΑ Πάτρας και το ΚΔΑΥ Πάτρας, ο ΧΥΤΑ Αιγείρας και ο ΧΥΤΑ Φλόκα (Δυτικής Αχαΐας). Στο χώρο του ΧΥΤΑ Φλόκα έχει χωροθετηθεί Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων, και ζητούμενο είναι πως θα δρομολογηθεί η κατασκευή της. Η υλοποίηση του ΧΥΤΑ Δυτικής Αιγιαλειας (Παπανικολού) έχει τα σοβαρά προβλήματα υλοποίησης εξαιτίας τοπικής αντίδρασης. Η κατασκευή του ΧΥΤΥ Ηλείας εντάχθηκε στο ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας και δημοπρατήθηκε πρόσφατα, η υλοποίηση Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων, στο γίνεται δήμο Ήλιδας, εντάχθηκε σε ΣΔΙΤ. Ζητούμενο και διοικητικό πλέον δεδομένο είναι η επικαιροποίηση του ΠΕΣΔΑ. Σύμφωνα με στοιχεία του Μαρτίου 2013, στη ΠΔΕ παραμένουν ενεργοί 5 ΧΑΔΑ, 11 ανενεργοί, άρα συνολικά προς αποκατάσταση υπάρχουν 16 ΧΑΔΑ. Το πρόβλημα με ενεργούς ΧΑΔΑ έχει ο νομός Ηλείας που δεν διαθέτει υποδομές διαχείρισης. Μέχρι την κατασκευή της ΜΕΑ και του ΧΥΤΥ Ηλείας και των 2 προβλεπόμενων ΣΜΑ (που δεν έχουν ακόμη ωριμάσει), οι Δήμοι εξετάζουν το γεγονός να εξυπηρετηθούν μεταβατικά από γειτονικές εγκαταστάσεις (π.χ. ΧΥΤΑ Φλόκα) καθώς και με εγκαταστάσεις προεπεξεργασίας, δεματοποίησης και προσωρινής αποθήκευσης ΑΣΑ. Ωριμάζει η πρόταση προς χρηματοδότηση των έργων αποκατάστασης των ενεργών ΧΑΔΑ. Στον τομέα της διαχείρισης των στερεών απορριμμάτων και υγρών αποβλήτων η ΠΔΕ παρουσιάζει σημαντική μειονεκτική θέση. Με σοβαρές ελλείψεις σε υποδομές βιώσιμης διαχείρισης των σκουπιδιών (βλ. αστικά απορρίμματα, ειδικά τοξικά απορρίμματα, κ.λπ.) και των υγρών αποβλήτων (βλ. αστικά, βιομηχανικά, κ.λπ.) και τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί είναι πολλά και με πολλαπλές διαστάσεις – από την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος έως και τα προβλήματα στην δημόσια υγεία των κατοίκων της ΠΔΕ.
18. Τα διαθέσιμα στοιχεία της 6ης ΥΠΕ αναφορικά με την κίνηση ασθενών στα δημόσια νοσοκομεία δείχνουν την κομβική σημασία του Πανεπιστημιακό Γ.Ν. Πατρών και του Νοσοκομείου «Ο Άγιος Ανδρέας» για την υγειονομική περίθαλψη στην ΠΔΕ. Στο 2014 στα δύο μεγάλα νοσοκομεία της Πάτρας νοσηλεύτηκαν 64,5% των εισαχθέντων στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ. Αντίθετα μειώθηκε ο αριθμός των χειρουργικών παρεμβάσεων στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ από το 2009 έως το 2014 κατά περίπου 15%. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην δραστική μείωση των χειρουργικών παρεμβάσεων στο Πανεπιστημιακό Γ.Ν. Πατρών κατά 35% και στο Γ.Ν. Πατρών κατά 22%. Όσο αφορά τον δείκτη «ιατροί ανά 100.00 κατοίκους» στην ΠΔΕ, παρόλο που βρίσκεται σε χαμηλότερο επίπεδο από το αντίστοιχο εθνικό δείκτη, παρατηρείται μια σημαντική βελτίωση [αύξηση 56,7%] από το 1999 στο 2011. Στο 2011 ο δείκτης «ιατροί ανά 100.000 κατοίκους» στην ΠΔΕ ήταν ο πέμπτος μεγαλύτερος στην Ελλάδα, αν και 20% μικρότερος από τον εθνικό δείκτη. Αντίθετα στο 2011 ο δείκτης «οδοντίατροι ανά 100.00 κατοίκους» στην ΠΔΕ είναι ο τρίτος χαμηλότερος στην Ελλάδα [32% μικρότερος από τον εθνικό δείκτη].
19. Η θνησιμότητα ανά 100.000 κατοίκους από οποιαδήποτε αιτία στην ΠΔΕ μειώθηκε από το 1996 στο 2010 σταδιακά. Ο δείκτης για την Δυτική Ελλάδα εξελίσσεται διαχρονικά όπως ο αντίστοιχος εθνικός δείκτης και βρίσκεται αριθμητικά κοντά σε αυτόν.
20. Η ΠΔΕ διαθέτει σε επίπεδο υποδομών (μετά την εφαρμογή του νέου Ακαδημαϊκού Χάρτη της χώρας) τρία (3) κρατικά Α.Ε.Ι. εκ των οποίων δύο Πανεπιστήμια (Πανεπιστήμιο Πατρών, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο) και ένα Α.Τ.Ε.Ι. (Δυτικής Ελλάδας). Επίσης υπάρχει το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών και τρία (3) Ερευνητικά Ινστιτούτα τα οποία δραστηριοποιούνται στις νέες τεχνολογίες στους τομείς των ΤΠΕ,

την Χημική Μηχανική και τις νέες τεχνολογίες στην Βιομηχανία [Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.), Ινστιτούτο Βιομηχανικών Συστημάτων (ΙΝ.ΒΙ.Σ.) και Ινστιτούτο Επιστημών Χημικής Μηχανικής (ΙΤΕ/ΙΕΧΜΗ). Αναφορικά με τους μαθητές σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού , η Δυτική Ελλάδα κατέχει το 2012 με 24,0% (στοιχεία EUROSTAT) τη πρώτη θέση. Επίσης ο αριθμός τελειοφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 ετών ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού ίδιας ηλικίας στην τελευταία δεκαετία έχει αυξηθεί σημαντικά και είναι η δεύτερη καλύτερη επίδοση στην χώρα. Τέλος αξίζει να υπογραμμίσουμε ότι ο αριθμός των εγγεγραμμένων στα δημοτικά σχολεία μαθητών στην ΠΔΕ για την περίοδο 2004-2012 έχει μειωθεί κατά περίπου 10%. Αντίθετα αυξήθηκε ο αριθμός των διδασκόντων έως το σχολικό έτος 2008/09 και μειώθηκε δραστικά μετά το 2008-2012 εξαιτίας των πολιτικών για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης (μη διορισμός νέων διδασκάλων). Η ΠΔΕ είναι ο τρίτος μεγαλύτερος πυλώνας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (μετά την Αττική και την Κεντρική Μακεδονία στην Ελλάδα) . Στα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην ΠΔΕ φοιτούν το 12,0% των φοιτητών της χώρας. Τέλος στη Δυτική Ελλάδα, ένα ποσοστό 11,3% ατόμων ηλικίας 18-24 εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση τους. Το ποσοστό αυτό είναι στα ίδια σχεδόν όρια με τον εθνικό μέσο όρο (11,4%) και χαμηλότερο από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο (12,7%). Για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας οι δαπάνες για Έρευνα και Ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ ανέρχονται σε 0,68% ή €66,23 εκ. Κατά τα 2/3 της η ερευνητική δραστηριότητα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διεξάγεται στα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα (€43,50εκατ./€66,23εκατ. = 73,11%) ενδεικτικό της χαμηλής συμμετοχής των επιχειρήσεων στην έρευνα. Στην ΠΔΕ καταγράφεται σημαντική υστέρηση συμμετοχής σε προγράμματα ΔΒΜ και με πτωτική μάλιστα τάση. Στο 2013 μόλις 1,3% του πληθυσμού 25-64 ετών στην ΠΔΕ συμμετείχε σε προγράμματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης [ανεξαρτήτως αν σχετίζονται με την τρέχουσα ή την πιθανή μελλοντική θέση εργασίας], δηλαδή ένα πολύ μικρό ποσοστό σε σύγκριση με το αντίστοιχο της Ελλάδας (3,0%), της Ευρωζώνης (10,4%) ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (10,5%).

21. Το μεγαλύτερο μερίδιο της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης το συγκεντρώνει ο τομέας των υλικών και μικροηλεκτρονικής (59%) στην οποία δραστηριοποιείται το mi-cluster. Η δεύτερη σημαντικότερη θεματική περιοχή είναι η «υγεία» με 13%, η «γεωργία, αλιεία, κτηνοτροφία, τρόφιμα και βιοτεχνολογία» με 8% και η πληροφορική με 7%.
22. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του ΚΕΠΕ, βρίσκεται στην πρώτη τριάδα των Περιφερειών της χώρας και 9η (ανάμεσα σε 272 περιφέρειες) Πανευρωπαϊκά όσον αφορά την απασχόληση στον αγροτικό τομέα (Γεωργία, Κτηνοτροφία, Αλιεία, Δασοκομία). Η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα από το 2009 (21,80%) και μετά παρουσιάζει μια συνεχή αύξηση για να φθάσει το 2013 στο ποσοστό των 26,10%. Παρόλα αυτά η παραγωγικότητα του αγροτικού τομέα της Περιφέρειας είναι χαμηλή και την κατατάσσει στην 7η θέση των περιφερειών της χώρας και στην 205η (ανάμεσα σε 250 περιφέρειες) πανευρωπαϊκά. Η χαμηλή παραγωγικότητα είναι αποτέλεσμα των μεγάλων προβλημάτων που παρατηρούνται στην πληροφόρηση και εκπαίδευση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα, στην απουσία σημαντικών μηχανισμών εμπορίας (πιστοποίησης-προβολής-προώθησης-διάθεσης) των αγροδιατροφικών μας προϊόντων στις εγχώριες και διεθνείς αγορές και στο μεγάλο κόστος παραγωγής των προϊόντων μας που οδηγεί σε μεγάλη συρρίκνωση του αγροτικού εισοδήματος. Η Π.Ε Αιτωλ/νίας διαθέτει περίπου το 10% του ζωικού κεφαλαίου όλης της χώρας σε αιγοπρόβατα και το 6% αυτού σε βοοειδή, ενώ επίσης έντονα αναπτυγμένη είναι η χοιροτροφία, όπως και η ιχθυοκαλλιέργεια. Η Περιφέρεια

Δυτικής Ελλάδας το χρονικό διάστημα 2005-2011 παρουσιάζει πτωτική πορεία όσο αφορά τη συνολική αξία φυτικής παραγωγής το χρονικό διάστημα 2005-2011 ακολουθώντας την εθνική τάση. Σε επίπεδο ΠΔΕ η πτώση είναι της τάξης του 16% ισοδύναμη σχεδόν της πτώσης σε εθνικό επίπεδο με βάση το 2005. Σε επίπεδο ποσοστού επί της εθνικής παραγόμενης αξίας το ίδιο χρονικό διάστημα η ΠΔΕ παρουσιάζει σχετική σταθερότητα που κυμαίνεται με βάση τα στοιχεία του 2011 στο 10,56%. Όσο αφορά τη ζωική παραγωγή η εικόνα είναι μάλλον η ίδια με ελαφρώς δυσχερέστερες τάσεις για την ΠΔΕ. Σε επίπεδο ποσοστού επί της εθνικής παραγόμενης αξίας το ίδιο χρονικό διάστημα η ΠΔΕ παρουσιάζει σχετική σταθερότητα που κυμαίνεται με βάση τα στοιχεία του 2011 στο 11,84%. Την ίδια ώρα το επιχειρηματικό εισόδημα βαίνει μειούμενο επακολουθώντας την εθνική τάση με ελαφρώς δυσχερέστερες τάσεις για την ΠΔΕ. Σε επίπεδο ποσοστού της συνολικού εθνικού Επιχειρηματικού Γ. Εισοδήματος η κατάσταση στην ΠΔΕ είναι μάλλον σταθερή. Ειδικά για την φυτική παραγωγή προκύπτει για το χρονικό διάστημα 2005-2011 η εικόνα σταθερότητας όσο αφορά τους κλάδους των δημητριακών και κτηνοτροφικών φυτών , ανοδικές τάσεις για τους κλάδους των κηπευτικών και πατάτας και καθοδικές τάσεις για τους κλάδους των βιομηχανικών φυτών, φρούτων, κρασιού και ελαιολάδου. Οι ανοδικές τάσεις στους κλάδους των κηπευτικών και πατάτας έχουν ιδιαίτερη σημασία καθώς αφορούν προϊόντα με υψηλή προστιθέμενη αξία και μεγάλη συμμετοχή στην συνολική παραγόμενη αξία ενώ προσοχής χρήζουν οι καθοδικές τάσεις σε παραδοσιακά προϊόντα της περιοχής της Δυτικής Ελλάδας όπως ελιές, εσπεριδοειδή και σταφύλια .

23. Σύμφωνα, λοιπόν, με σχετική ανάλυση του ΚΕΠΕ (2008) (**2η καινοτομία**) που διεξήχθη για πρώτη φορά στην χώρα βάσει των στατιστικών στοιχείων της προτελευταίας απογραφής (η επικαιροποίηση βάσει της τελευταίας απογραφής είναι εν εξελίξει), η περιφέρεια εκτιμάτο ότι απαρτίζεται από 58 λειτουργικές/οικονομικές ζώνες: Των Πατρών (245 χιλ. κατοίκων, εκτάσεως 1.261 τ.χλμ.), Του Αγρινίου (70 χιλ. κατοίκων, εκτάσεως 298 τ.χλμ.), Του Πύργου (36 χιλ. κατοίκων, εκτάσεως 171 τ.χλμ.), Της Αμαλιάδος (32 χιλ. κατοίκων· εκτάσεως 252 τ.χλμ., αντιστοίχως), Της Ναυπάκτου (21 χιλ. κατοίκων, εκτάσεως 211 τ.χλμ.), Των υπολοίπων «καποδιστριακών» δήμων και κοινοτήτων της περιοχής, κάθε μια των οποίων ήταν μάλλον απομονωμένη από τις άλλες με αποτέλεσμα να μην επηρεάζεται από τις αναπτυξιακές παρεμβάσεις σε αυτές ή στις γειτονικές περιφέρειες.
24. Ακολουθώντας το πρότυπο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) που κατασκεύασε ένα σύστημα δεικτών ευημερίας για τις 362 μακροπεριφέρειες των χωρών-μελών του, το ΚΕΠΕ για λογαριασμό της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας προέβη στην πιλοτική κατασκευή ενός συστήματος δεικτών (ή συνθέτου δείκτη) για (α) την ευημερία, (β) την συγκέντρωση/εξειδίκευση του εργατικού δυναμικού και (γ) τις αναπτυξιακές προοπτικές των 272 περιφερειών της ΕΕ (**3η καινοτομία**). Στον Υποδείκτη συγκέντρωσης του εργατικού δυναμικού, διαπιστώνεται ότι η Δ. Ελλάδα λαμβάνει την μέγιστη τιμή στον πρωτογενή τομέα και αρκετά υψηλή τιμή στον κλάδο εμπορίου-μεταφορών-καταλυμάτων-εστιάσεως, **κατατασσόμενη στις πρώτες θέσεις μεταξύ των περιφερειών της Ελλάδος και της ΕΕ** και στην **26η θέση μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ**. Συγχρόνως, ο δείκτης εξειδίκευσης του εργατικού δυναμικού, μετά από την διαδικασία δεικτοποίησης των αποτελεσμάτων, κατατάσσει την Δ. Ελλάδα στην 113η θέση μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ, καταγράφοντας επίδοση λίγο υψηλότερη της διαμέσου των περιφερειών αυτών. (Αυτό σημαίνει μέτρια παραγωγική διαφοροποίηση του εργατικού δυναμικού σε σχέση με την ΕΕ συνολικά.). Στο υποδείκτη ευημερίας, διαπιστώνεται ότι η Δ. Ελλάδα λαμβάνει την υψηλότερη τιμή

στην υγεία, όπως αυτή προσεγγίζεται από τον προσδόκιμο (μέσο όρο) ζωής, κατατασσόμενη στην 168η θέση μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ (ήτοι στο δεύτερο ήμισυ της κατανομής). Στον υποδείκτη αναπτυξιακές προοπτικές, διαπιστώνεται ότι η Δ. Ελλάδα **λαμβάνει την μέγιστη τιμή στην παραγωγικότητα του τριτογενούς τομέα**, κατατασσόμενη στην 177η θέση μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ (ήτοι στο δεύτερο ήμισυ της κατανομής).

25. Σύμφωνα με την ανάλυση του ΚΕΠΕ τα αποτελέσματα για τις δέκα πρώτες πιο «συγγενικές» της Δ. Ελλάδος περιφέρειες παρουσιάζονται στον Πίνακα 9.4 . Στην πρώτη γραμμή του κάθε τμήματος του πίνακα εμφανίζεται η απόκλιση της περιφερείας αναφοράς από τον εαυτό της, η οποία είναι εξ ορισμού μηδέν. Από τις υπόλοιπες γραμμές προκύπτει ότι η **Δ. Ελλάδα, παρουσιάζει ομοιότητες κυρίως με την Κ. Μακεδονία, την Α. Μακεδονία και Θράκη, την Στ. Ελλάδα και το Β. Αιγαίο.**
26. Βάσει της ανάλυσης που προηγήθηκε σημειώνεται ότι για τα δεδομένα της Ε.Ε. η Δ. Ελλάδα εμφανίζει συνολικά υψηλή παραγωγική συγκέντρωση στον πρωτογενή τομέα και μέτρια-προς-υψηλή συγκέντρωση στον εμπορικό-μεταφορικό-αποθηκευτικό-τουριστικό κλάδο ενώ επιμέρους περιοχές της εμφανίζουν υψηλή συγκέντρωση στον πρωτογενή τομέα, τον τουρισμό και την παραγωγή κάποιων ορυκτών Με κατάλληλη επιλογή/στόχευση αγορών (ιδίως του εξωτερικού), σχέδιο επεκτάσεως και διαφοροποιήσεως της παραγωγής, συνέπεια στην ικανοποίηση της ζήτησης, καθώς και προσθήκη αξίας, εκτιμάται ότι οι κλάδοι αυτοί μπορούν να φέρουν περισσότερο πλούτο στην περιφέρεια.
27. Από την άλλη πλευρά, **η περιφέρεια είναι χωρικά κατακερματισμένη**, διαθέτουσα μικρό αριθμό συνδέσεων με την υπόλοιπη χώρα και την ΕΕ, με αποτέλεσμα (α) να δυσχεραίνεται η διάχυση αναπτυξιακών παρεμβάσεων τόσο στο εσωτερικό της όσο και από γειτονικές περιφέρειες (β) να απαιτούνται αφενός πολλαπλάσιοι πόροι για να επιτευχθεί το ίδιο αποτέλεσμα. Η χαμηλή παραγωγικότητα στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα και μέτρια-προς-χαμηλή παραγωγικότητα στον τριτογενή τομέα οδηγεί την ΠΔΕ σε χαμηλή θέση, σε όρους διαθεσίμου εισοδήματος, σε σχέση με τις υπόλοιπες περιφέρειες της ΕΕ είναι μάλλον αναμενόμενη.
28. Η ΠΔΕ αν και απορροφά το 4,5% των συνολικών αφίξεων της χώρας, το ποσοστό της στις διανυκτερεύσεις στο σύνολο της χώρας ανέρχεται μόλις στο 2,5%. Η αναντιστοιχία μεταξύ των στοιχείων αφίξεων και διανυκτερεύσεων, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Δυτική Ελλάδα είναι περισσότερο τόπος προορισμού ημερήσιων εκδρομών, παρά τόπος διαμονής αναψυχής. Χαρακτηριστικό του παραπάνω αποτελεί ο δείκτης του μέσου χρόνου παραμονής των επισκεπτών στις τουριστικές μονάδες (αριθμός διανυκτερεύσεων/αφίξεις), που διαχρονικά (2000-2010) για τα ξενοδοχειακά καταλύματα της Περιφέρειας ανήλθε στις 2,3 έναντι 4,1 ημέρες του αντίστοιχου δείκτη της χώρας. Ο μεγαλύτερος χρόνος παραμονής εντοπίζεται στην ΠΕ Αχαΐας (2,38 ημέρες) και ο χαμηλότερος στην ΠΕ Ηλείας (2,1 ημέρες). Αντίστοιχα ο μέσος χρόνος παραμονής των αλλοδαπών τουριστών είναι ελαφρά υψηλότερος του μέσου χρόνου παραμονής του συνόλου των τουριστών (2,65 ημέρες), αλλά παραμένει σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά της χώρας (5,62 ημέρες). Το μεγαλύτερο μέσο χρόνο παραμονής αλλοδαπών τουριστών παρουσιάζει η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας, περιοχή εγκατάστασης ξενοδοχειακών μονάδων τριών αστέρων (3,92 ημέρες), ενώ ακολουθεί η ΠΕ Αχαΐας (3,78 ημέρες). Σημαντικό είναι επίσης να τονιστεί το γεγονός ότι καμία ΠΕ της Δυτικής Ελλάδας δεν εμφανίζει πληρότητα το 2010 υψηλότερη από το 2000.
29. Το προσωπικό της ΠΔΕ μέσα σε 4 χρόνια μειώθηκε κατά 25% με ποιο σοβαρή μείωση στην ΠΕ Αχαΐας. Σημαντικές απώλειες καταγράφονται στις ειδικότητες ΥΕ και ΔΕ όπου

εκεί οι μειώσεις ξεπερνούν το 40% και για τις 3 ΠΕ. Το 15% των υπαλλήλων της ΠΕ Αχαΐας είναι σε ηλικία έως 40 χρονών, ενώ στην Ηλεία είναι 16% και στην Αιτωλοακαρνανία μόλις το 13%. Είναι μαθηματικά δεδομένο ότι αν δεν αλλάξει η κατάσταση αυτή στην επόμενη δεκαετία η ΠΔΕ θα υπάρχει στον χάρτη αλλά όχι ως διοικητική δομή.

30. Οι κτιριακές εγκαταστάσεις είναι μεν επαρκείς δεν είναι όμως ούτε κατάλληλες ούτε λειτουργικές. Στις ΠΕ Ηλείας και Αιτωλοακαρνανίας υπάρχουν γερασμένα διοικητήρια ενώ η ΠΕ Αχαΐας στερείται διοικητηρίου και έδρας για την ΠΔΕ. οι υποδομές ΤΠΕ βρίσκονται σε ικανοποιητική κατάσταση. Όλοι οι υπάλληλοι έχουν Η/Υ, οι Υπηρεσίες είναι δικτυωμένες και οι κεντρικές εφαρμογές (backoffice) λειτουργούν και υποστηρίζονται άριστα.
31. Απαιτείται ανανέωση του 50% του εξοπλισμού πληροφορικής (Η/Υ) των τελικών χρηστών της Π.Δ.Ε. αφού σημαντικός αριθμός Η/Υ βρίσκεται στα όρια χρήσης του και απαιτείται τα επόμενα 1-2 χρόνια η ανανέωσή του. Η ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων δεν υποστηρίζεται από τις εφαρμογές μας και δεν αξιοποιείται από τις Υπηρεσίες. Ο ψηφιακός αλφαβητισμός του συνόλου των υπαλλήλων της Π.Δ.Ε. είναι ζητούμενο.
32. ***Το όραμα «Αυτοτροφοδοτούμενη, εξωστρεφής και αειφορική ανασυγκρότηση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας εστιασμένη στην παγκόσμια ταυτότητά της, στις αξίες για τον άνθρωπο και το περιβάλλον»***
    - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 1. Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής με στοχευμένες δράσεις και βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών στην υγεία, πρόνοια, παιδεία - Δια βίου μάθηση, αθλητισμό.
    - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2 Ενίσχυση και ανασυγκρότηση παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας
    - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 3 Στήριξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας
    - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 4. Ανάδειξη τουριστικού προϊόντος της Δυτικής Ελλάδας σε διασύνδεση με πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους της περιοχής μας
    - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 5 Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων
    - ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 6: Βελτίωση διοικητικής λειτουργίας οργανισμού (και οργανισμών) Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην κατεύθυνση χάραξης και υλοποίησης διακριτής περιφερειακής πολιτικής

2 ΕΙΣΑΓΩΓΗ – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΕΝΤΑΕΤΟΥΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Στην υπ.αριθμ. 35829/22.9.2014 απόφαση Υπουργού Εσωτερικών (ΦΕΚ 264 τ. Β/6.10 2014) που αφορά «Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής, όργανα σύνταξης, ελέγχου και αξιολόγησης, διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) β' βαθμού για την περίοδο 2014-2019» εξειδικεύεται το περιεχόμενο και οι διαδικασίες κατάρτισης των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων

Σύμφωνα με την παραπάνω απόφαση τα πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα συνιστούν ολοκληρωμένα προγράμματα περιφερειακής και οργανωτικής - λειτουργικής ανάπτυξης Ο.Τ.Α. β' βαθμού. Αφορούν στις αναπτυξιακές υποδομές και επενδύσεις καθώς και στη βελτίωση της υφιστάμενης λειτουργίας των Περιφερειών και των Νομικών Προσώπων τους. Είναι προγράμματα, πολυτομεακού χαρακτήρα, με εύρος θεματικών αντικειμένων αντίστοιχου των αρμοδιοτήτων τους.

Για την κατάρτισή τους λαμβάνονται απαραίτητα υπ' όψη οι κατευθύνσεις του αναπτυξιακού σχεδιασμού σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, ο υφιστάμενος χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός, η μακροπεριφερειακή στρατηγική, οι προτεραιότητες που απορρέουν από θεσμοθετημένα χρηματοδοτικά μέσα, τα Πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα των Δήμων καθώς και άλλα γενικά ή ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα, πολιτικές και στρατηγικές που επηρεάζουν τη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου της περιφέρειας.

Τα Πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα έχουν ενιαία δομή, συγκρότηση και λογική που διέπει το σύνολο των διοικητικών και γεωγραφικών υποενοτήτων της Περιφέρειας και περιλαμβάνουν:

1. Στρατηγικό Σχέδιο.
2. Επιχειρησιακό Σχέδιο
3. Πενταετές Πρόγραμμα Δράσεων και Οικονομικό Πρόγραμμα
4. Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης.

Στο Στρατηγικό Σχέδιο

I. αποτυπώνονται τα χαρακτηριστικά της γεωγραφικής ενότητας της Περιφέρειας, τα χαρακτηριστικά της ίδιας της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ως οργανισμών και αξιολογείται η υφιστάμενη κατάσταση,
II. διατυπώνεται το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας και οι κατευθυντήριες αρχές, που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας της και τον τρόπο διοίκησης των υποθέσεων περιφερειακού επιπέδου,
III. προσδιορίζεται η στρατηγική της Περιφέρειας προκειμένου να επιτευχθεί το όραμά της.

Στο Επιχειρησιακό Σχέδιο

I. προσδιορίζονται οι αναπτυξιακές προτεραιότητες, σύμφωνα με τις οποίες διαρθρώνεται το Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές (τομεακές και περιφερειακές) αναπτυξιακές προτεραιότητες και τα θεσμοθετημένα εργαλεία χωρικού σχεδιασμού καθώς και την προώθηση της μακροπεριφερειακής στρατηγικής. Οι αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας διατυπώνονται με τη μορφή αξόνων οι οποίοι εξειδικεύονται περαιτέρω σε μέτρα,
II. κάθε μέτρο εξειδικεύεται σε στόχους. Προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι του κάθε μέτρου, κάθε υπηρεσία καταρτίζει αρμοδίως Σχέδια Δράσης. Οι δράσεις είναι δυνατό να είναι κατηγορίες έργων ή μεγάλα έργα ή επαναλαμβανόμενες λειτουργίες των υπηρεσιών και των οργάνων διοίκησης,
III. προσδιορίζονται δράσεις υπερτοπικής σημασίας και προώθησης διαπεριφερειακών και διαβαθμιδικών συνεργασιών διασφαλίζοντας τις αρχές της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης.

Υπεύθυνοι υλοποίησης των δράσεων μπορεί να είναι υπηρεσίες της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της. ή άλλες δομές που ορίζονται ως φορείς υλοποίησης στις συμβάσεις συνεργασίας της Περιφέρειας. με άλλους φορείς**.**

<u>Στο Πενταετές Πρόγραμμα Δράσεων και στο Οικονομικό Πρόγραμμα:</u>

I. ομαδοποιούνται και ελέγχονται οι δράσεις για την επίτευξη των στόχων του κάθε μέτρου,
II. ιεραρχούνται, προγραμματίζονται οι δράσεις και καθορίζεται το χρονοδιάγραμμα υλοποίησής τους,
III. συσχετίζονται οι δράσεις με οικονομικές πηγές και συμπληρώνεται σχετικό έντυπο-πίνακας προγραμματισμού,
IV. καταγράφονται οι συνολικά διαθέσιμοι πόροι ανά πηγή χρηματοδότησης και οι προϋποθέσεις άντλησης όπως υπολογίζονται κατά τη χρονική περίοδο κατάρτισης του επιχειρησιακού σχεδίου, ε. εκτιμώνται τα έσοδα της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ανά πηγή χρηματοδότησης για κάθε έτος της πενταετίας,
V. υπολογίζονται συνοπτικά οι λειτουργικές και οι επενδυτικές δαπάνες των δράσεων του προγράμματος για κάθε έτος της πενταετίας,
VI. καταρτίζονται οι χρηματοδοτικοί πίνακες του προγράμματος ανά έτος και πηγή χρηματοδότησης.

<u>Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του προγράμματος</u>

Για την παρακολούθηση του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος καταρτίζονται Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης οι οποίοι διακρίνονται σε Δείκτες Εισροών, Εκροών και Αποτελέσματος.

Οι Δείκτες αξιοποιούνται για την ποσοτικοποίηση των στόχων, προκειμένου αυτοί να καταστούν μετρήσιμοι.

Σε κάθε Δείκτη αντιστοιχίζεται μια τιμή- στόχος για κάθε δράση.

Η κατάρτιση του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας πραγματοποιείται από την Εκτελεστική Επιτροπή.

Για το σκοπό αυτό η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, συντάσσει σχέδιο Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος σε συνεργασία με τα όργανα της διοίκησης, τις υπηρεσίες της Περιφέρειας, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης (Π.Τ.Α) και τα Νομικά Πρόσωπα της Περιφέρειας.

Το Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα καταρτίζεται ως ακολούθως:

α. Στρατηγικό Σχέδιο

Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας συγκέντρωσε τα απαιτούμενα στοιχεία από τις υπηρεσίες της Περιφέρειας, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης, τα Νομικά Πρόσωπά της για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας και συντάσσει σχέδιο του πρώτου τμήματος του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος, το Στρατηγικό Σχέδιο της Περιφέρειας (Μέρος Α' , άρθρο 2, παράγραφος 1) το οποίο υποβάλλει στην Εκτελεστική Επιτροπή.

Η Εκτελεστική Επιτροπή πριν εισηγηθεί το Στρατηγικό Σχέδιο στο Περιφερειακό Συμβούλιο συνεργάζεται με τους Δήμους της εδαφικής επικράτειας της Περιφέρειας στη βάση των Πενταετών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων τους για τη διασφάλιση του συντονισμού των δράσεων Περιφερειακής και Τοπικής Ανάπτυξης και την προώθηση τυχόν διαβαθμιδικών συνεργασιών.

Η Εκτελεστική Επιτροπή εισηγείται το παραπάνω Σχέδιο στο Περιφερειακό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση.

Το εγκεκριμένο από το Περιφερειακό Συμβούλιο Στρατηγικό Σχέδιο, τίθεται προς συζήτηση στην Περιφερειακή Επιτροπή Διαβούλευσης και παράλληλα δημοσιοποιείται για διαβούλευση, τουλάχιστον επί δύο (2) εβδομάδες, στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας, καθώς και σε κάθε άλλο πρόσφορο μέσο. Κατά τη διάρκεια της περιόδου δημοσιοποίησης υποβάλλονται προτάσεις, εγγράφως ή ηλεκτρονικά, από πολίτες ή ενώσεις πολιτών και από τοπικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς. Με απόφαση του Περιφερειάρχη μπορεί να οργανωθεί ημερίδα, θεματικές συναντήσεις, δημόσια συζήτηση και όποια άλλη ενέργεια διαβούλευσης κρίνεται αναγκαία.

β. Επιχειρησιακό Σχέδιο -Πενταετές Πρόγραμμα Δράσεων - Οικονομικό Πρόγραμμα Δείκτες Αξιολόγησης

Οι υπηρεσίες της Περιφέρειας, οι Επιτροπές, το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης και τα Νομικά Πρόσωπά της, αφού λάβουν υπόψη τους το εγκεκριμένο Στρατηγικό Σχέδιο, το οποίο αποτελεί προπαρασκευαστική πράξη της διαδικασίας κατάρτισης του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος, προτείνουν, με γραπτή εισήγησή τους, κατ' αντιστοιχία προς τους στόχους του Στρατηγικού Σχεδίου τους Άξονες και τα Μέτρα του Επιχειρησιακού Σχεδίου,

τους στόχους της κάθε υπηρεσίας για την επόμενη περίοδο και τις δράσεις για την επίτευξη των στόχων αυτών, ιεραρχημένες κατά σειρά προτεραιότητας.

Το διοικητικό συμβούλιο του κάθε Νομικού Προσώπου της Περιφέρειας, εντός μιας (1) εβδομάδας από την εισήγηση των υπηρεσιών του, λαμβάνει απόφαση για τους στόχους και τις δράσεις που το αφορούν.

Η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού της Περιφέρειας επεξεργάζεται τις προτάσεις των υπηρεσιών, του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης τις αποφάσεις των Νομικών Προσώπων της Περιφέρειας και τις προτάσεις που προέκυψαν από τη διαδικασία διαβούλευσης και συντάσσει το Επιχειρησιακό Σχέδιο το οποίο συνοδεύεται από το Πενταετές Πρόγραμμα Δράσεων, το Οικονομικό Πρόγραμμα και τους Δείκτες Αξιολόγησης τα οποία υποβάλει στην Εκτελεστική Επιτροπή.

Η Εκτελεστική Επιτροπή εισηγείται τα ανωτέρω στο Περιφερειακό Συμβούλιο για συζήτηση και ψήφιση, επισυνάπτοντας τις αποφάσεις των Νομικών Προσώπων της Περιφέρειας.

Για τον έλεγχο νομιμότητας, υποβάλλεται στην Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ, με ευθύνη του Περιφερειάρχη, έκθεση με τις διαδικασίες κατάρτισης του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος, εγκεκριμένη από το Περιφερειακό Συμβούλιο

Το εγκεκριμένο Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, μετά τον έλεγχο νομιμότητας για την τήρηση της διαδικασίας κατάρτισής του από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, καταχωρείται στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και δημοσιοποιείται και με κάθε άλλο πρόσφορο μέσο.

Στην παρούσα φάση η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος αφού αναζήτησε/συγκέντρωσε τα απαιτούμενα στοιχεία – στο βαθμό που ήσαν διαθέσιμα και προσβάσιμα - από

- τις υπηρεσίες της Περιφέρειας,
- το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης,
- τα Νομικά Πρόσωπά της για τις αναπτυξιακές προτεραιότητες της Περιφέρειας,
- λοιπούς θεσμικούς και παραγωγικούς φορείς (ΔΥΠΕ, Περιφερειακή Δ/νση Εκπαίδευσης, Επιμελητήρια)
- το ΚΕΠΕ
- την ΕΛΣΤΑΤ
- την EUROSTAT
- υφιστάμενα κείμενα πολιτικής (μακροπεριφέρεια, ΕΣΠΑ κλπ)

συντάσσει σχέδιο του πρώτου τμήματος του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος, το Στρατηγικό Σχέδιο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (Μέρος Α' , άρθρο 2, παράγραφος 1) το οποίο υποβάλλει στην Εκτελεστική Επιτροπή. Πρέπει να επισημανθεί ότι

- ✓ η Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας ΠΔΕ επεξεργάστηκε και απέστειλε αναλυτικό πενταετή σχεδιασμό για τον πρωτογενή τομέα . Ο σχεδιασμός αυτός έχει ενσωματωθεί στον μεγαλύτερο βαθμό στο παρόν κείμενο

- ✓ Για την περιγραφή της υφιστάμενης κατάστασης έγινε κάθε δυνατή προσπάθεια να βρεθούν και αξιοποιηθούν κατά προτεραιότητα αξιόπιστα και επίσημα στατιστικά στοιχεία , ακολούθως λοιπά προγραμματικά κείμενα πολιτικής και μελέτες και συλλογή στοιχείων από τις υπηρεσίες και υπηρεσιακούς παράγοντες. Το βάρος έπεσε στην εύρεση και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων από την ΕΛΣΤΑΤ και την EUROSTAT και σε στοιχεία πρωτογενή και επεξεργασμένα που απέστειλε το ΚΕΠΕ προκειμένου να υπάρχει μια ενιαία αξιόπιστη παρουσίαση . Τυχόν ανισομέρειες στην ανάλυση και παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης οφείλονται κατά κύριο λόγο στην μη ύπαρξη πρωτογενών στοιχείων στην ΕΛΣΤΑΤ και την EUROSTAT .

3 Η ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΩΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

3.1 Γεωμορφολογία

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ) καταλαμβάνει το ΒΔ τμήμα της Πελοποννήσου και το Δυτικό άκρο της Στερεάς Ελλάδος, κατέχοντας στρατηγική θέση ως Δυτική Πύλη της Ελλάδας προς την Αδριατική και την Δυτική Ευρώπη. Περιλαμβάνει τους Νομούς Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας με τη συνολική της έκταση να ανέρχεται στα 11.350 km2 καλύπτοντας περίπου το 8,6% της συνολικής έκτασης της χώρας.

Στο μεγαλύτερο ποσοστό τα εδάφη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας είναι ορεινά (45,3%) και ημιορεινά (25,6%), ενώ μόλις το 29,1% είναι πεδινές εκτάσεις. Έχει εκτεταμένα παράλια και στις τρεις Περιφερειακές Ενότητες, που βρέχονται από τη θάλασσα του Ιονίου Πελάγους και των κόλπων Αμβρακικού, Πατραϊκού και Κορινθιακού. Η Π. Ε. Αχαΐας παρουσιάζει ήπιο εύκρατο κλίμα με βροχερό χειμώνα και ξερό και θερμό καλοκαίρι. Στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας το κλίμα είναι ψυχρό στα ορεινά και μεσογειακό στις παράκτιες περιοχές, με μεγάλες βροχοπτώσεις στα βορειοδυτικά και ανατολικά τμήματα της Ενότητας. Τέλος το μεσογειακό και θερμό κλίμα χαρακτηρίζει την Π.Ε. Ηλείας.

Η γεωμορφολογία της Περιφέρειας παρουσιάζει εξαιρετική ποικιλία, αφού σε αυτήν περιλαμβάνονται όρη με ιδιαίτερα μεγάλο υψόμετρο (Αροάνια 2.335 m, Ερύμανθος 2.222 m, Παναχαϊκό 1.926 m), μεγάλες φυσικές λίμνες (Τριχωνίδα 95,8 km2, που είναι η μεγαλύτερη της χώρας, Αμβρακία 14,4 km2, Λυσιμαχεία 13 km2, Καΐάφα κλπ) και ποταμοί (Αχελώος 220 km, που είναι ο δεύτερος σε μήκος ποταμός της Ελλάδος, Πηνειός, Αλφειός, Εύηνος, Σελινούντας, Βουραϊκός, Πείρος και Γλαύκος).

Ειδικότερα, η Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, που είναι η μεγαλύτερη σε έκταση Περιφερειακή Ενότητα της χώρας (5.448 km2), παρουσιάζει ένα συνδυασμό ορεινών όγκων με πολλές φυσικές και τεχνητές λίμνες. Οι ποταμοί Αχελώος και Εύηνος μαζί με τις ομώνυμες πεδιάδες συμπληρώνουν την εδαφολογική μορφολογία της ΠΕ και αποτελούν την βασική πηγή της οικονομικής του δραστηριότητας.

Η Π.Ε. Αχαΐας με συνολική έκταση 3.274 km2, χαρακτηρίζεται από έντονες εδαφολογικές αντιθέσεις. Τα εδάφη του της είναι στο μεγαλύτερο ποσοστό τους (60% περίπου) ορεινά και διασχίζονται από μικρούς σχετικά ποταμούς (Βουραϊκό, Γλαύκο, Σελινούντα, Πείρο) και μικρότερους χείμαρρους, που εκβάλουν στον Πατραϊκό και Κορινθιακό κόλπο. Επίκεντρο της οικονομικής ζωής της Π.Ε. Αχαΐας αλλά και της Περιφέρειας αποτελεί η πόλη των Πατρών.

Τέλος, η Π.Ε. Ηλείας με συνολική έκταση 2.621 km2, έχει έδαφος πεδινό κατά 60% και διασχίζεται από τους ποταμούς Αλφειό, Πηνειό, Ερύμανθο και τους παραποτάμους τους. Χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη παράλιων υδροβιότοπων (Κοτύχι, Καϊάφα) εξαιρετικού φυσικού κάλλους και οικολογικού πλούτου. Η πεδιάδα της Ηλείας είναι η μεγαλύτερη σε έκταση στην Πελοπόννησο.

3.2 Δημογραφικά στοιχεία

Σύμφωνα με τον πίνακα 2.2-1 παρακάτω, ο μόνιμος πληθυσμός της ΠΔΕ ανέρχεται σε 679.796 άτομα σύμφωνα με τα οριστικά αποτελέσματα της απογραφής του 2011 και αποτελεί περίπου το 6,3% του πληθυσμού της χώρας. Από τα στοιχεία παρακάτω προκύπτει μια σημαντική μείωση του μόνιμου πληθυσμού σε όλες τις Περιφερειακές Ενότητες (όσο και στο σύνολο της ΠΔΕ) σε ποσοστά πολύ μεγαλύτερα του εθνικού μέσου όρου. Είναι η τέταρτη σε πληθυσμό περιφέρεια της Ελλάδας, συγκεντρώνοντας το 6,75% του συνολικού πληθυσμού της χώρας.

Πίνακας 3-1 Πληθυσμός Περιφέρειας και Π.Ε. Δυτικής Ελλάδας και μεταβολή αυτού (1981-2011)

Περιφερειακή Ενότητα	Συνολικός Πληθυσμός				Μέσος Ετήσιος Ρυθμός Μεταβολής		
	1981	*1991*	*2001*	*2011*	*1981-1991*	*1991-2001*	*2001-2011*
Αιτ/νίας	219.764	228.180	224.429	210.802	8.416 (3,8%)	-3751 (-1,6%)	-13.627 (-6,5%)
Αχαΐας	275.193	300.078	322.789	309.694	24.885 (9%)	22.711 (7,0%)	-13.095 (-4,23%)
Ηλείας	160.305	179.429	193.288	159.300	19.124 (1,2%)	13.859 (7,2%)	-33.988 (-21,33%)
Σύνολο Περιφέρειας	**655.262**	**707.687**	**740.506**	**679.796**	**52.425 (8%)**	**32.819 (4,4%)**	**-60.710 (-8,93%)**
Σύνολο χώρας	9.740.417	10.259.900	10.964.020	10.816.286	519.483 (5,3%)	704.120 (6,4%)	-147.734 (-1,36%)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Και διαγραμματικά :

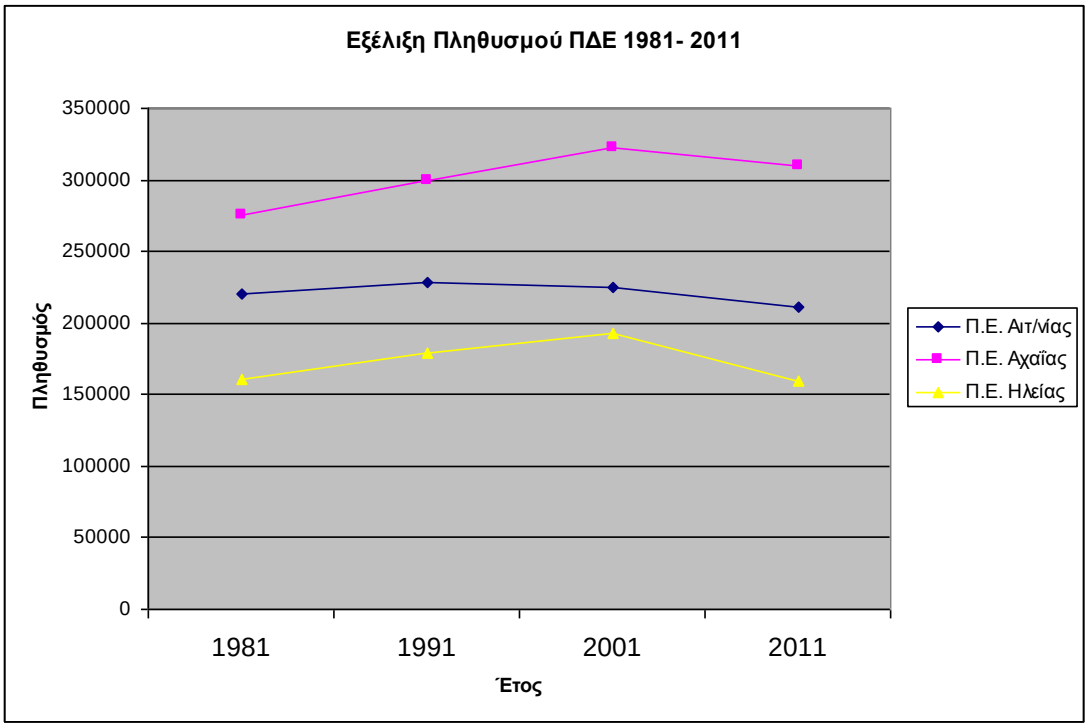

Εικόνα 3-1 Εξέλιξη Πληθυσμού ΠΔΕ 1981-2011

Από τον πίνακα αυτό φαίνεται αυτό που ήδη έχουμε διαμορφώσει σαν εικόνα από τους προηγούμενους πίνακες. Η Π.Ε. Αιτωλ/νίας και η Π.Ε. Ηλείας παρουσιάζουν μείωση πληθυσμού την περίοδο 1981 – 2011 με την μείωση αυτή να λαμβάνει μεγάλη τιμή την τελευταία δεκαετία 2001-2011. Ουσιαστικά ο πληθυσμός της Αιτωλοακαρνανίας σήμερα είναι μικρότερος κατά 8.962 κατοίκους από τον αντίστοιχο πληθυσμό το 1981 ενώ της Ηλείας υπολείπεται του 1981 κατά 1.005 κατοίκους. Αντίθετα η Π.Ε. Αχαΐας αυξάνει τον πληθυσμό του συνολικά ακολουθεί όμως πτωτική πορεία και αυτός την δεκαετία 2001-2011 Στο πέρασμα των τριάντα χρόνων η Αχαΐα εμφανίζει αυξημένο πληθυσμό κατά 34.501 κατοίκους, που αντιστοιχεί σε αύξηση του πληθυσμού των αστικών και ημιαστικών περιοχών της περιφερειακής ενότητας, όπως θα δούμε παρακάτω.

Ποιο ολοκληρωμένη εικόνα έχουμε από τον επόμενο πίνακα όπου παρουσιάζονται οι ρυθμοί μεταβολής του πληθυσμού ανά νομό και το ποσοστό συμμετοχής του πληθυσμού κάθε Π.Ε. στον πληθυσμό της ΠΔΕ.

Πίνακας 3-2 Δημογραφικές Αλλαγές στην ΠΔΕ την περίοδο 1971 – 2011

	ΡΥΘΜΟΙ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 1971-2011				Μ.Ο. ΡΥΘΜΟΥ ΜΕΤΑΒΟΛΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΑΝΑ ΝΟΜΟ ΣΤΗΝ ΠΔΕ					
	1981/1971	1981/1991	2001/1991	2011/2001		1971	1981	1991	2001	2011	Μ.Ο
Αιτ-νιας	-4,03%	3,83%	-1,67%	-6,46%	-2,08%	36%	34%	32%	30%	31%	32,6%
Αχαΐας	14,26%	9,04%	7,03%	-4,22%	6,53%	38%	42%	42%	44%	45%	42,2%
Ηλείας	-2,29%	11,93%	7,17%	-21,33%	-1,13%	26%	24%	25%	26%	24%	25,0%
Σύνολο Περιφέρειας	3,37%	8,00%	4,43%	-8,93%	0,03%						
Σύνολο Χώρας	11,09%	5,33%	6,42%	-1,36%	5,37%						

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (Απογραφές 1981 1991, 2001 & 2011, - Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Ο Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας παρουσιάζει μείωση πληθυσμού του με μέσο όρο ρυθμού μεταβολής 2.08% ενώ ο αντίστοιχος για το Νομό Αχαΐας είναι θετικός εβρισκόμενος στο 6,53%% και της Ηλείας επίσης οριακά αυξητικός. Έτσι η συμμετοχή του πληθυσμού της ΠΕ Αιτωλ/νίας στον πληθυσμό της ΠΔΕ μειώνεται περίπου κατά πέντε ποσοστιαίες μονάδες από το 1971 στο 2011, της ΠΕ Αχαΐας αυξάνεται κατά επτά ποσοστιαίες μονάδες ενώ το αντίστοιχο ποσοστό της ΠΕ Ηλείας παραμένει σταθερό.

Στον Πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η πληθυσμιακή κατάταξη των πρώην Π.Ε. της Ελλάδας έχοντας συμπεριλάβει τις νυν Περιφερειακές Ενότητες της χώρας με βάση την οριστική απογραφή του 2011 ανά Π.Ε.

Πίνακας 3-3 Πληθυσμός της Ελλάδας ανά Π.Ε.

Πληθυσμός της Ελλάδας ανά Π.Ε.		
No	**Περιφερειακή Ενότητα**	**Πληθυσμός**
1	Αττικής	3.828.434
2	Θεσσαλονίκης	1.110.551
3	**Αχαΐας**	**309.694**
4	Ηρακλείου	305.490
5	Λάρισας	284.325
6	Εύβοιας	210.815
7	**Αιτωλ/νίας**	**210.802**
8	Μαγνησίας	203.808
10	Σερρών	176.430
11	Ιωαννίνων	167.901
12	Μεσσηνίας	159.954
13	**Ηλείας**	**159.300**
14	Φθιώτιδας	158.231
16	Κοζάνης	150.196
17	Έβρου	147.947
18	Κορινθίας	145.082

20	Πέλλας	139.680
22	Τρικάλων	131.085
23	Πιερίας	126.698
26	Καρδίτσας	113.544
27	Ροδόπης	112.039
28	Ξάνθης	111.222
29	Χαλκιδικής	105.908
32	Δράμας	98.287
33	Αργολίδας	97.044
35	Αρκαδίας	86.685
37	Κιλκίς	80.419
38	Λασιθίου	75.381
40	Πρέβεζας	57.491
41	Χίου	52.674
42	Καστοριάς	50.322
44	Θεσπρωτίας	43.587
46	Ζακύνθου	40.759
49	Γρεβενών	31.757
51	Λευκάδας	23.693
–	Άγιο Όρος	1.811
	Σύνολο Ελλάδας	**10.816.286**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ (Απογραφή 2011, - Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Οι Π.Ε. της ΠΔΕ βρίσκονται στις πρώτες δέκα τρεις θέσεις και μάλιστα η Π.Ε. Αχαΐας είναι η τρίτη της χώρας από πλευράς πληθυσμού. Η Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας είναι η πρώτη της χώρας σε έκταση ενώ οι Π.Ε. Αχαΐας και Ηλείας καταλαμβάνουν την 15η και 23η θέση αντίστοιχα.

Η φθίνουσα πορεία του πληθυσμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κατά την τελευταία δεκαετία (πολύ δηλαδή πριν από την εμφάνιση της κρίσης), συμβαίνει, όπως μπορεί να φαντάζεται κανείς, τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες. Η κατάσταση αυτή αποτυπώνεται στον Πίνακα...παρακάτω:

Πίνακας 3-4 Η εξέλιξη του πληθυσμού στην χώρα και την Δ. Ελλάδα: 2002-2013 (σε χιλ. άτομα, η αναλογία αρρένων-θηλέων σε μορφή ποσοστού)

Χρόνος (1η Ιαν.)	Σύνολο χώρας		Δ. Ελλάδα						Αναλογία αρρένων-θηλέων			
			Αιτωλοακαρν.		Αχαΐα		Ηλεία		Ελλάδα	Αιτ/Ακ.	Αχα.	Ηλ.
	Α	Θ	Α	Θ	Α	Θ	Α	Θ				
2002	5.410,6	5.558,0	111,4	110,6	156,6	159,2	83,6	82,0	0,97	1,01	0,98	1,02
2003	5.421,9	5.577,0	111,2	110,5	156,7	159,5	83,3	81,8	0,97	1,01	0,98	1,02
2004	5.439,3	5.598,5	110,9	110,3	156,8	159,8	83,1	81,6	0,97	1,01	0,98	1,02
2005	5.453,8	5.619,9	110,6	110,0	156,9	160,2	82,9	81,6	0,97	1,00	0,98	1,02
2006	5.469,6	5.642,5	110,2	109,9	156,8	160,3	82,7	81,3	0,97	1,00	0,98	1,02
2007	5.482,0	5.661,8	109,7	109,6	156,8	160,4	82,6	81,1	0,97	1,00	0,98	1,02
2008	5.499,0	5.683,2	109,3	109,2	157,1	161,0	82,6	81,0	0,97	1,00	0,98	1,02
2009	5.499,4	5.691,3	108,7	108,7	156,7	161,0	82,5	80,7	0,97	1,00	0,97	1,02
2010	5.488,8	5.694,7	108,0	108,3	156,5	161,0	82,4	80,3	0,96	1,00	0,97	1,03
2011	5.453,4	5.669,9	106,9	107,4	155,1	160,0	81,8	79,7	0,96	1,00	0,97	1,03
2012	5.449,8	5.673,2	105,4	107,1	152,4	158,7	81,8	79,8	0,96	0,98	0,96	1,02
2013	5.413,3	5.649,2	103,8	106,2	149,8	157,0	81,2	79,3	0,96	0,98	0,95	1,02

Σύμφωνα με τον ανωτέρω πίνακα η αναλογία ανδρών- γυναικών στην Αχαΐα να υποχωρεί εμφανώς το 2012.1 Το τελευταίο δεν είναι ίδιον της Αχαΐας απλώς η Αχαΐα είναι η πρώτη περιοχή της περιφερείας που συγκλίνει σε μια γενικότερη τάση η οποία εμφανίζεται σε επίπεδο επικρατείας το 2010 και η οποία εξηγείται σε όρους διευρύνσεως της σχετικής λειψανδρίας από τις ηλικίες 60 ετών και άνω στις ηλικίες 45 ετών και άνω. Από την άλλη μεριά, η αναστροφή της αυξητικής τάσεως του συνολικού πληθυσμού της χώρας δεν φαίνεται να προηγείται της υφέσεως, αλλά εκδηλώνεται στην αρχή αυτής. Σε αντιδιαστολή, ο πληθυσμός της ΕΕ αυξάνει.

Σε επίπεδο Ε.Ε., η περιφέρεια εμφανίζει όλο και πιο γηρασμένη σύνθεση πληθυσμού, κατατασσόμενη τελευταίως (το 2013) στην 35η θέση μεταξύ 272 περιφερειών ως προς την υψηλή αναλογία ατόμων ηλικίας 75 ετών και άνω.2 (Η κατάταξη βασίζεται στον δείκτη χωρικής συμμετοχής ή εξειδικεύσεως.)3 Κάπως εξισορροπητικά, η σχετική κατάταξη της ΠΔΕ ως προς τις αμέσως επόμενες ηλικιακές κατηγορίες 60-74 ετών (οι οποίες είναι οριακώς/μεταβατικώς παραγωγικές, εν πολλοίς μη παραγωγικές) και 45-59 ετών είναι στις μεσαίες και τελευταίες είκοσι με τριάντα θέσεις, αντιστοίχως. Με σχεδόν ανεπαίσθητες μεταβολές στα πληθυσμιακά μεγέθη κατά την διάρκεια της πενταετίας 2009-13, η μία ανήλθε κατά ένδεκα και η άλλη υπεχώρησε κατά 31 θέσεις στην γενική κατάταξη. Συμπληρωματικά

[1] Σύμφωνα με την επικρατούσα πρακτική τα πληθυσμιακά μεγέθη εκτιμώνται (αφορούν) στην αρχή κάθε έτους.

[2] Η πλειονότης των λοιπών ελλαδικών περιφερειών ευρίσκεται σε υψηλότερη θέση: Η Ήπειρος στην 7η, η λοιπή Πελοπόννησος στην 9η, το Β.Αιγαίο στην 14η, η Δ. Μακεδονία στην 15η, η λοιπή Στ. Ελλάδα στην 21η, οι Ιόνιοι νήσοι στην 22α, η Θεσσαλία στη 27η, η Α.Μακεδονία-Δ.Θράκη στην 33η.

[3] Ο εν λόγω δείκτης υπολογίζεται ως εξής: (μέγεθος του πληθυσμού με το χαρακτηριστικό Χ στην περιφέρεια Ψ)/(μέγεθος συνολικού του πληθυσμού στην περιφέρεια Ψ) δια (μέγεθος του πληθυσμού με το χαρακτηριστικό Χ στην ΕΕ)/(μέγεθος συνολικού του πληθυσμού της ΕΕ). Λαμβάνει τιμές από μηδέν έως άνω της μονάδας (δεν υπάρχει ανώτατο όριο). Όταν υπερβαίνει την μονάδα τότε η περιφέρεια έχει αναλογικά περισσότερο πληθυσμό με το υπό εξέταση χαρακτηριστικό από τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

σημειώνεται ότι: (α) η πρόσφατη συρρίκνωση του πληθυσμιακού μεγέθους στις ηλικίες 15-29 ετών κατά 18 χιλ. επέφερε οπισθοχώρηση στην κατάταξη της ΠΔΕ κατά σχεδόν εβδομήντα θέσεις (προς το μέσον της κατατάξεως) στην εν λόγω κατηγορία, ενώ (β) οι μικρές μειώσεις των πληθυσμιακών μεγεθών στις ηλικίες 0-14 και 30-44 ετών κατά 4 και 6 χιλ., αντιστοίχως, μεταφράζονται σε μικρή άνοδο στην γενική κατάταξη της περιφερείας κατά οκτώ και πέντε θέσεις (περί το μέσον της κατατάξεως) στις συγκεκριμένες κατηγορίες. Βλ. Πίνακα ..... παρακάτω. Σε κάθε περίπτωση η λεγόμενη «ηλικιακή πυραμίδα» της ΠΔΕ μοιάζει πλέον μάλλον με ρόμβο.

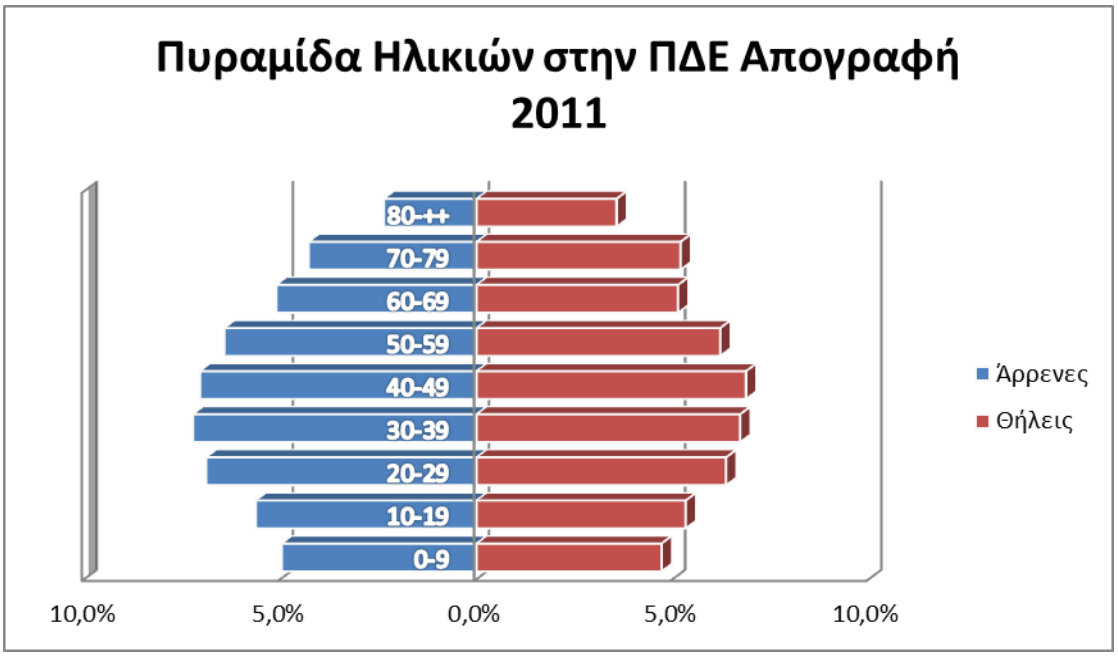

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού 2011 Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 3-2 Πυραμίδα Ηλικιών στην ΠΔΕ (Απογραφή 2011)

Πριν προχωρήσουμε σε μια συγκριτική αξιολόγηση της ηλιακής σύνθεσης του πληθυσμού της Δυτικής Ελλάδας και με βάση τα στοιχεία της απογραφής του 2011 μπορούμε να παρουσιάσουμε την πυραμίδα ηλικιών του οικονομικά ενεργού και ανενεργού πληθυσμού της. Διευκρινίζεται ότι οικονομικά ανενεργός πληθυσμός είναι οι μαθητές – σπουδαστές, οι συνταξιούχοι, τα άτομα που δηλώνουν ως απασχόληση οικιακά και οι εισοδηματίες.

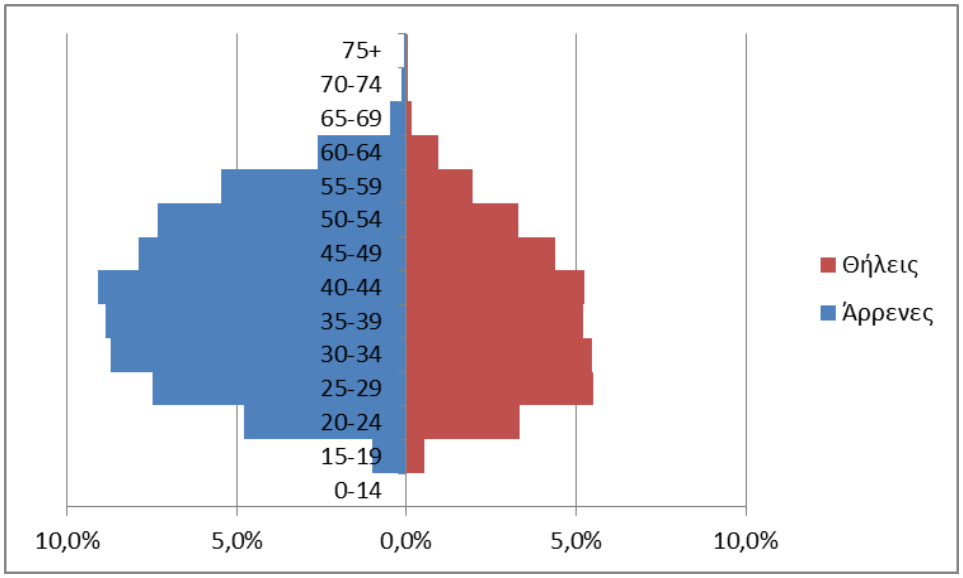

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού 2011 Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 3-3 Πυραμίδα ηλικιών οικονομικά ενεργού πληθυσμού στην ΠΔΕ Απογραφή 2011

Η πυραμίδα ηλικιών του ενεργά οικονομικά πληθυσμού στην ΠΔΕ είναι η κλασική πυραμίδα που απαντάται σε σύνολο χώρας με έντονη συμμετοχή της ηλικίας 30-60 χρόνων και κυρίως ανδρών. Η εικόνα αυτή από την αντίστροφή της παρουσία εμφανίζεται με τον οικονομικά μην ενεργό πληθυσμό που εμφανίζεται στο παρακάτω διάγραμμα.

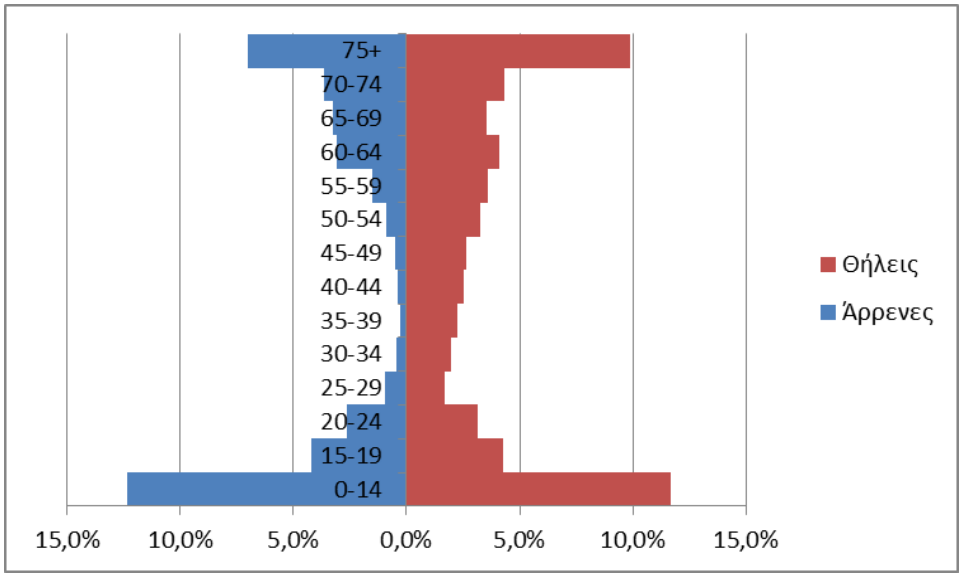

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού 2011 Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 3-4 Πυραμίδα ηλικιών οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού στην ΠΔΕ Απογραφή 2011

Από το διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η σύνθεση του μη οικονομικά ενεργού πληθυσμού της ΠΔΕ με βάση πάντα την απογραφή του 2011. Καθολική είναι η παρουσία των συνταξιούχων (ανδρών και γυναικών) των ατόμων (αποκλειστικά γυναίκες) που δηλώνουν ως απασχόληση «οικιακά» καθώς και των μαθητών σπουδαστών. Οι ομάδες αυτές πληθυσμού ξεπερνάνε το μισό πληθυσμό της ΠΔΕ.

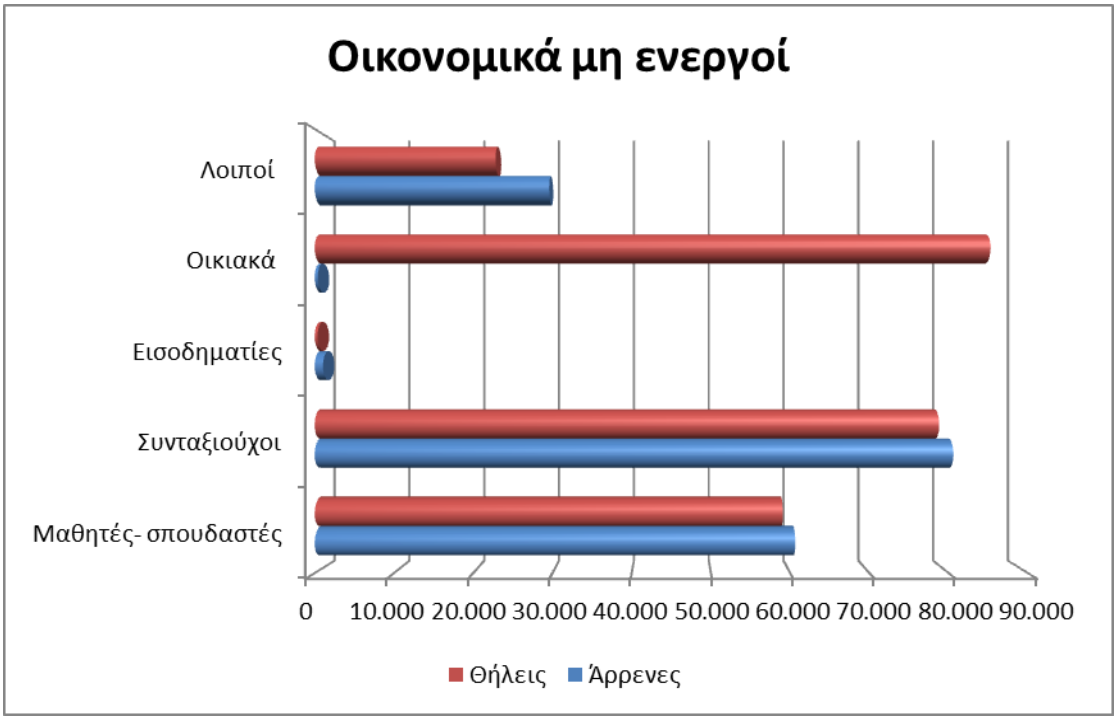

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή Πληθυσμού 2011 Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 3-5 Σύνθεση του Οικονομικά μη ενεργού πληθυσμού στην ΠΔΕ

Ενδιαφέρον για τις επιλογές πολιτικής έχει και το διάγραμμα που ακολουθεί όπου αποτυπώνεται η σύνθεση του πληθυσμού της Δυτικής Ελλάδας κατά φύλο κατάσταση ασχολίας και υπηκοότητα. Στο πρώτο διάγραμμα αποτυπώνεται με βάση τα στοιχεία της απογραφής η κατάσταση αυτή για τους Έλληνες υπήκοες κατά την απογραφή του 2011.

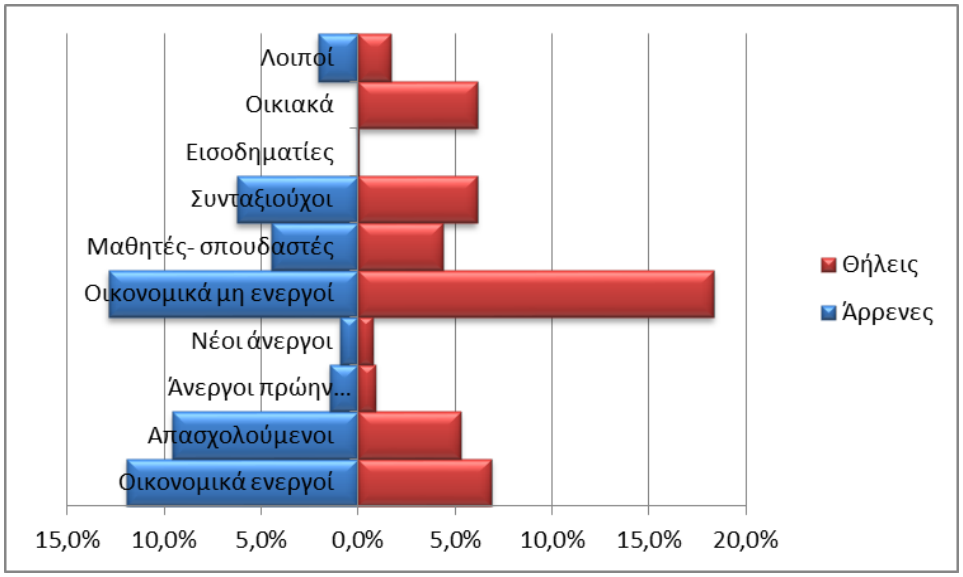

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή 2011 Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 3-6 Απογραφή Πληθυσμού 2011. Μόνιμος Πληθυσμός, Ελληνικής υπηκοότητας, φύλο και κατάσταση ασχολίας

Από το διάγραμμα αυτό προκύπτει ότι το 10% του πληθυσμού της Δυτικής Ελλάδας (άρρενες) και το περίπου 7% των γυναικών της Δυτικής Ελλάδας αποτελούν το ενεργό πληθυσμό της ΠΔΕ το 2011.

Αντίστοιχα στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η σύνθεση του πληθυσμού της Δυτικής Ελλάδας κατά φύλο κατάσταση ασχολίας και υπηκοότητα εκτός της Ελληνική.

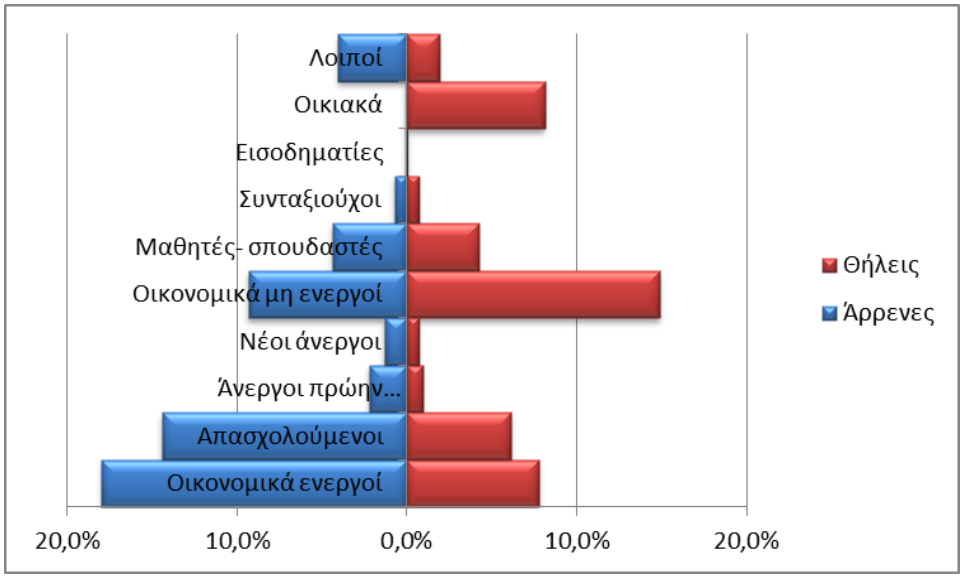

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή 2011 Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 3-7 Απογραφή Πληθυσμού 2011. Μόνιμος Πληθυσμός, μη Ελληνικής υπηκοότητας, φύλο και κατάσταση ασχολίας

Τέλος στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού 2009-2013 στην ΠΔΕ αλλά και μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ.

Πίνακας 3-5 Η ΠΔΕ μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ ως προς την ηλικιακή σύνθεση του πληθυσμού 2009-2013

(σε χιλ. άτομα, η σχετική θέση στην κατάταξη δίδεται υπό την μορφή κλάσματος)

Χρόνος (1η Ιαν.)	Ηλικιακές κατηγορίες						Σύνολο
	0-14 ετών	15-29 ετών	30-44 ετών	45-59 ετών	60-74 ετών	75 κ.ε. ετών	
2009	105.3	139.3	149.0	130.8	106.5	67.5	698.4
	161/270	73/270	121/270	248/270	131/270	50/270	
2010	105.0	137.0	148.7	130.6	105.8	69.2	696.4
	159/270	77/270	112/270	252/270	150/270	49/270	
2011	103.9	132.5	147.1	131.0	105.6	70.8	690.9
	157/272	88/272	114/272	251/272	159/272	46/272	
2012	102.9	126.4	145.7	131.6	105.9	72.5	685.1
	152/272	113/272	114/272	249/272	159/272	40/272	
2013	101.5	121.0	142.9	132.4	105.8	73.8	677.3
	153/272	140/272	116/272	239/272	162/272	35/272	

Όσον αφορά τα ειδικότερα χαρακτηριστικά του πληθυσμού της ΠΔΕ, η κατηγοριοποίηση του σε αστικό, **ημιαστικό** και αγροτικό είναι ιδιαίτερα σημαντική για μια πρώτη ανάγνωση της οικονομικής ανάπτυξης μιας περιοχής. Και αυτό γιατί ο αστικός

πληθυσμός, γενικά, έχει καλύτερη πρόσβαση στην εκπαίδευση, την υγεία και τις μεταφορές από ότι ο αγροτικός πληθυσμός. Η συγκέντρωση του πληθυσμού σε μια περιοχή δημιουργεί οικονομίες κλίμακας που με τη σειρά τους αυξάνουν το κατά κεφαλή ΑΕΠ.

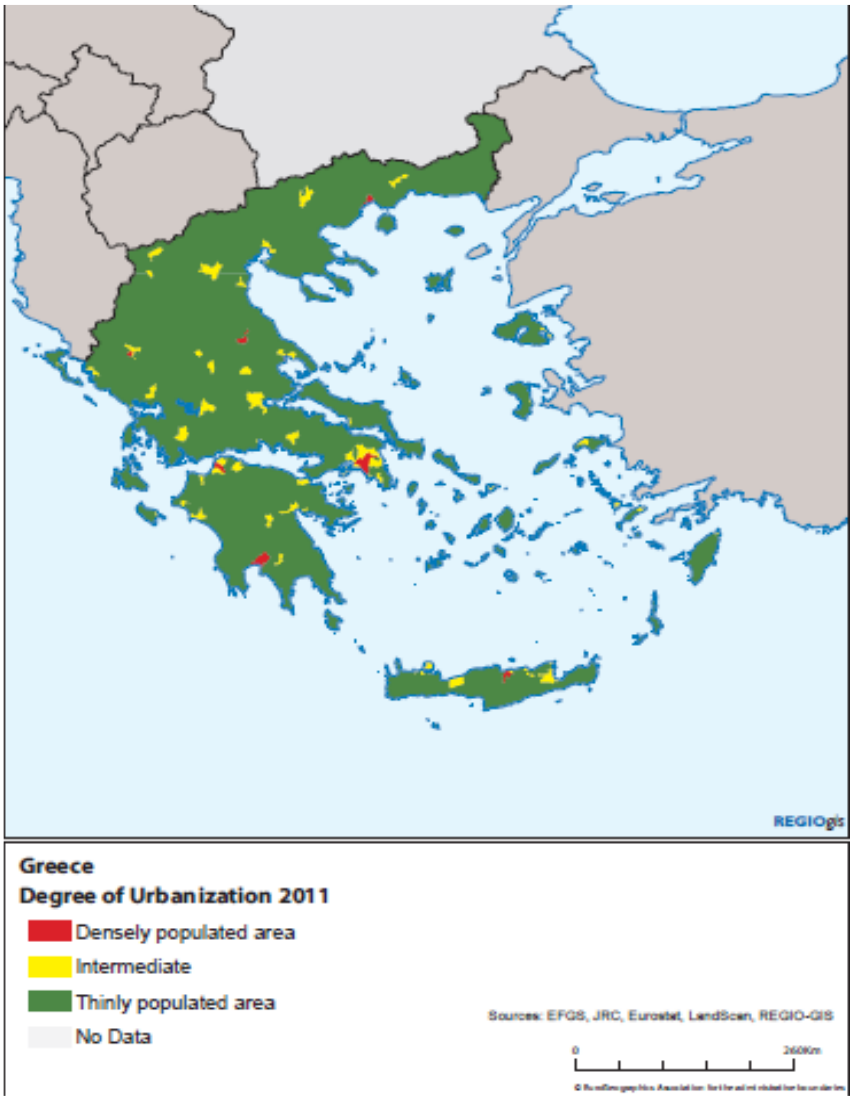

Πηγή: Eurostat

Εικόνα 3-8 Βαθμός Αστικοποίησης της Ελλάδας, 2011

Σύμφωνα με τη Eurostat (η οποία ουσιαστικά ακολουθεί τον ορισμό του ΟΟΣΑ), από την οποία προέρχονται και τα στοιχεία που θα παρουσιαστούν παρακάτω, οι περιοχές χωρίζονται σε τρεις (3) κατηγορίες: κυρίως αστική, ενδιάμεση, κυρίως αγροτική. Μια περιοχή τοποθετείται ανάλογα με το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε αστική ή αγροτική περιοχή παρά από χωρικά χαρακτηριστικά όπως η χρήση γης[4].

[4] Μια Περιφερειακή Ενότητα (NUTS 3) χαρακτηρίζεται ως κυρίως αστική εάν το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε αγροτικές περιοχές είναι κάτω από 20%. Μια περιοχή χαρακτηρίζεται ως ενδιάμεση εάν το ποσοστό του πληθυσμού που ζει σε αγροτικές περιοχές είναι μεταξύ 20% και 50% και ως κυρίως αγροτική ένα το ποσοστό που ζει σε αγροτικές περιοχές είναι άνω του 50%. Ένα επιπλέον κριτήριο είναι το μέγεθος των αστικών κέντρων. Μια Περιφερειακή Ενότητα χαρακτηριζόμενη ως κυρίως αγροτική γίνεται ενδιάμεση εάν περιλαμβάνει ένα αστικό κέντρο με περισσότερους από 200.000 κατοίκους που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 25% του πληθυσμού της ΠΕ και μια ΠΕ χαρακτηριζόμενη ως ενδιάμεση γίνεται κυρίως αστική εάν περιλαμβάνει ένα αστικό κέντρο με περισσότερους από 500.000 κατοίκους που αντιπροσωπεύουν τουλάχιστον το 25% του πληθυσμού της ΠΕ (Netherlands Interdisciplinary Demographic Institute (NIDI), Working Paper 2014/3, "New classification of urban and rural NUTS 2 regions in Europe", 2014)

Όσον αφορά το σύνολο της χώρας μας, όπως βλέπουμε και στην Εικόνα... παραπάνω, η Ελλάδα κάθε άλλο παρά θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως μια πυκνοκατοικημένη περιοχή με βάση τον δοθέντα ορισμό της Eurostat.

Πίνακας 3-6 Περιοχή βάσει της τυπολογίας αστική- αγροτική (2011)

	Κυρίως Αστική	Ενδιάμεση	Κυρίως Αγροτική
EU-27	9,9	38,7	51,4
ΒΕΛΓΙΟ	34,7	31,8	33,5
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	1,2	45,2	53,6
ΤΣΕΧΙΑ	14,6	37,0	48,4
ΔΑΝΙΑ	1,2	47,2	51,6
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	11,1	50,4	38,5
ΕΣΘΟΝΙΑ	9,6	8,9	81,6
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1,3	0	98,7
ΕΛΛΑΔΑ	5,7	12,1	82,2
ΙΣΠΑΝΙΑ	19,9	50,7	29,4
ΓΑΛΛΙΑ	7,9	38,5	53,5
ΙΤΑΛΙΑ	13,0	41,8	45,2
ΚΥΠΡΟΣ	0	100	0
ΛΕΤΟΝΙΑ	16,2	21,1	62,8
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	15,0	19,9	65,1
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	0	100	0
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	0,6	33,1	66,3
ΜΑΛΤΑ	100	0	0
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	48,2	49,7	2,1
ΑΥΣΤΡΙΑ	8,9	11,9	79,2
ΠΟΛΩΝΙΑ	9,3	42,3	48,3
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	7,1	11,6	81,3
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	0,8	39,4	59,8
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	0	41,4	58,6
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	4,2	36,8	59,0
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	2,8	14,8	82,4
ΣΟΥΗΔΙΑ	1,6	55,3	43,2
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	27,6	45,0	27,4

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Ειδικότερα, σύμφωνα με τον Πίνακα ανωτέρω, μόλις το 5,7% της χώρας χαρακτηρίζεται ως αστική περιοχή, το 12,1% χαρακτηρίζεται ως ενδιάμεση και το 82,2 % ως κυρίως αγροτική. Ο Ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι 9,9% αστικοποιημένες περιοχές, 38,7% ενδιάμεσες περιοχές και 51,4% ως αγροτικές περιοχές. Παρατηρούμε δηλαδή ότι η Ελλάδα υπολείπεται σημαντικά σε αστικοποίηση σε σχέση με τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο, αφού συντριπτικά κυρίαρχες είναι οι περιοχές που χαρακτηρίζονται ως κυρίως αγροτικές με βάση τον ορισμό της Eurostat.

Η παραπάνω περιγραφόμενη εικόνα της ελληνικής επικράτειας «μεταφράζεται» σε επίπεδο περιφερειακών ενοτήτων ως ακολούθως:

Πίνακας 3-7 Κατανομή Περιφερειακών Ενοτήτων (NUTS3) με βάση την διάκριση αστικός-αγροτικός

	Κυρίως αστικός	Ενδιάμεσος	Κυρίως αγροτικός	Σύνολο
EU-27	316	496	482	1.294
ΒΕΛΓΙΟ	18	13	13	44
ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ	1	12	15	28
ΤΣΕΧΙΑ	2	6	6	14
ΔΑΝΙΑ	2	5	4	11
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	90	204	118	412
ΕΣΘΟΝΙΑ	1	1	3	5
ΙΡΛΑΝΔΙΑ	1	0	7	8
ΕΛΛΑΔΑ	2	5	44	51
ΙΣΠΑΝΙΑ	16	29	14	59
ΓΑΛΛΙΑ	15	30	55	100
ΙΤΑΛΙΑ	19	50	41	110
ΚΥΠΡΟΣ	0	1	0	1
ΛΕΤΟΝΙΑ	2	1	3	6
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	1	2	7	10
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	0	1	0	1
ΟΥΓΓΑΡΙΑ	1	6	13	20
ΜΑΛΤΑ	2	0	0	2
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	22	17	1	40
ΑΥΣΤΡΙΑ	5	5	25	35
ΠΟΛΩΝΙΑ	16	26	24	66
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	6	4	20	30
ΡΟΥΜΑΝΙΑ	2	15	25	42
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	0	5	7	12
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	1	3	4	8
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	1	6	12	19
ΣΟΥΗΔΙΑ	1	12	8	21
ΗΝ. ΒΑΣΙΛΕΙΟ	89	37	13	139

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Σύμφωνα με τον Πίνακα ανωτέρω βλέπουμε ότι μόλις δύο περιφερειακές ενότητες χαρακτηρίζονται ως αμιγώς αστικές, πέντε ως ενδιάμεσες ενώ 44 ως κυρίως αγροτικές. Οι δύο περιφερειακές ενότητες που χαρακτηρίζονται ως αστικές είναι η Αττική και η Θεσσαλονίκη. Παρατηρούμε δηλαδή ότι η μεγάλη πλειοψηφία του ελληνικού πληθυσμού εξακολουθεί να κατοικεί σε περιοχές που χαρακτηρίζονται ως κυρίως αγροτικές με ότι αυτό μπορεί να σημαίνει για την επιχειρηματική ανάπτυξη, την πρόσβαση στην υγεία, παιδεία, τις μεταφορές, κτλ. Αυτό είναι ένα στοιχείο που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν σχεδιάζονται οι αναπτυξιακές πολιτικές σε κεντρικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο, αφού έμφαση θα πρέπει να δίνεται σε δράσεις και πρωτοβουλίες που αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα που προκύπτουν από την έλλειψη συγκέντρωσης της οικονομικής δραστηριότητας. Από την άλλη πλευρά, παρατηρούμε ότι στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπάρχει μεγαλύτερη ισορροπία μεταξύ των τριών γεωγραφικά χωρικών τύπων αφού 316 περιφερειακές ενότητες χαρακτηρίζονται ως κυρίως αστικές, 496 ως ενδιάμεσες και 482 ως κυρίως αγροτικές.

Όσον αφορά την ΠΔΕ, η ΠΕ Αχαΐας χαρακτηρίζεται ως ενδιάμεση, ενώ οι περιφερειακές ενότητες της Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας ως κυρίως αγροτικές. Πιο αναλυτικά, ο χαρακτηρισμός του συνόλου των περιφερειακών ενοτήτων της Ελλάδας αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 3-8 Αστικός- Αγροτικός Τυπολογία (2011)

EL111	Έβρος	Κυρίως Αγροτικός	3
EL112	Ξάνθη	Κυρίως Αγροτικός	3
EL113	Ροδόπη	Κυρίως Αγροτικός	3
EL114	Δράμα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL115	Καβάλα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL121	Ημαθία	Κυρίως Αγροτικός	3
EL122	Θεσσαλονίκη	Κυρίως Αστικός	1
EL123	Κιλκίς	Κυρίως Αγροτικός	3
EL124	Πέλλα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL125	Πιερία	Κυρίως Αγροτικός	3
EL126	Σέρρες	Κυρίως Αγροτικός	3
EL127	Χαλκιδική	Κυρίως Αγροτικός	3
EL131	Γρεβενά	Κυρίως Αγροτικός	3
EL132	Καστοριά	Κυρίως Αγροτικός	3
EL133	Κοζάνη	Κυρίως Αγροτικός	3
EL134	Φλώρινα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL141	Καρδίτσα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL142	Λάρισα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL143	Μαγνησία	Ενδιάμεσος	2
EL144	Τρίκαλα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL211	Άρτα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL212	Θεσπρωτία	Κυρίως Αγροτικός	3
EL213	Ιωάννινα	Ενδιάμεσος	2
EL214	Πρέβεζα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL221	Ζάκυνθος	Κυρίως Αγροτικός	3
EL222	Κέρκυρα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL223	Κεφαλονιά	Κυρίως Αγροτικός	3
EL224	Λευκάδα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL231	Αιτωλοακαρνανία	Κυρίως Αγροτικός	3
EL232	Αχαΐα	Ενδιάμεσος	2
EL233	Ηλεία	Κυρίως Αγροτικός	3
EL241	Βοιωτία	Κυρίως Αγροτικός	3
EL242	Εύβοια	Κυρίως Αγροτικός	3
EL243	Ευρυτανία	Κυρίως Αγροτικός	3
EL244	Φθιώτιδα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL245	Φωκίδα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL251	Αργολίδα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL252	Αρκαδία	Κυρίως Αγροτικός	3

EL253	Κορινθία	Κυρίως Αγροτικός	3
EL254	Λακωνία	Κυρίως Αγροτικός	3
EL255	Μεσσηνία	Κυρίως Αγροτικός	3
EL300	Αττική	Κυρίως Αστικός	1
EL411	Λέσβος	Κυρίως Αγροτικός	3
EL412	Σάμος	Κυρίως Αγροτικός	3
EL413	Χίος	Κυρίως Αγροτικός	3
EL421	Δωδεκάνησα	Κυρίως Αγροτικός	3
EL422	Κυκλάδες	Κυρίως Αγροτικός	3
EL431	Ηράκλειο	Ενδιάμεσος	2
EL432	Λασίθι	Κυρίως Αγροτικός	3
EL433	Ρέθυμνο	Κυρίως Αγροτικός	3
EL434	Χανιά	Ενδιάμεσος	2

Πηγή: Eurostat, Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

3.3 Διαρθρωτικοί Οικονομικοί Δείκτες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Η συμμετοχή των διαφόρων κλάδων σχηματισμό της περιφερειακής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας σύμφωνα με τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ έχει ως εξής:

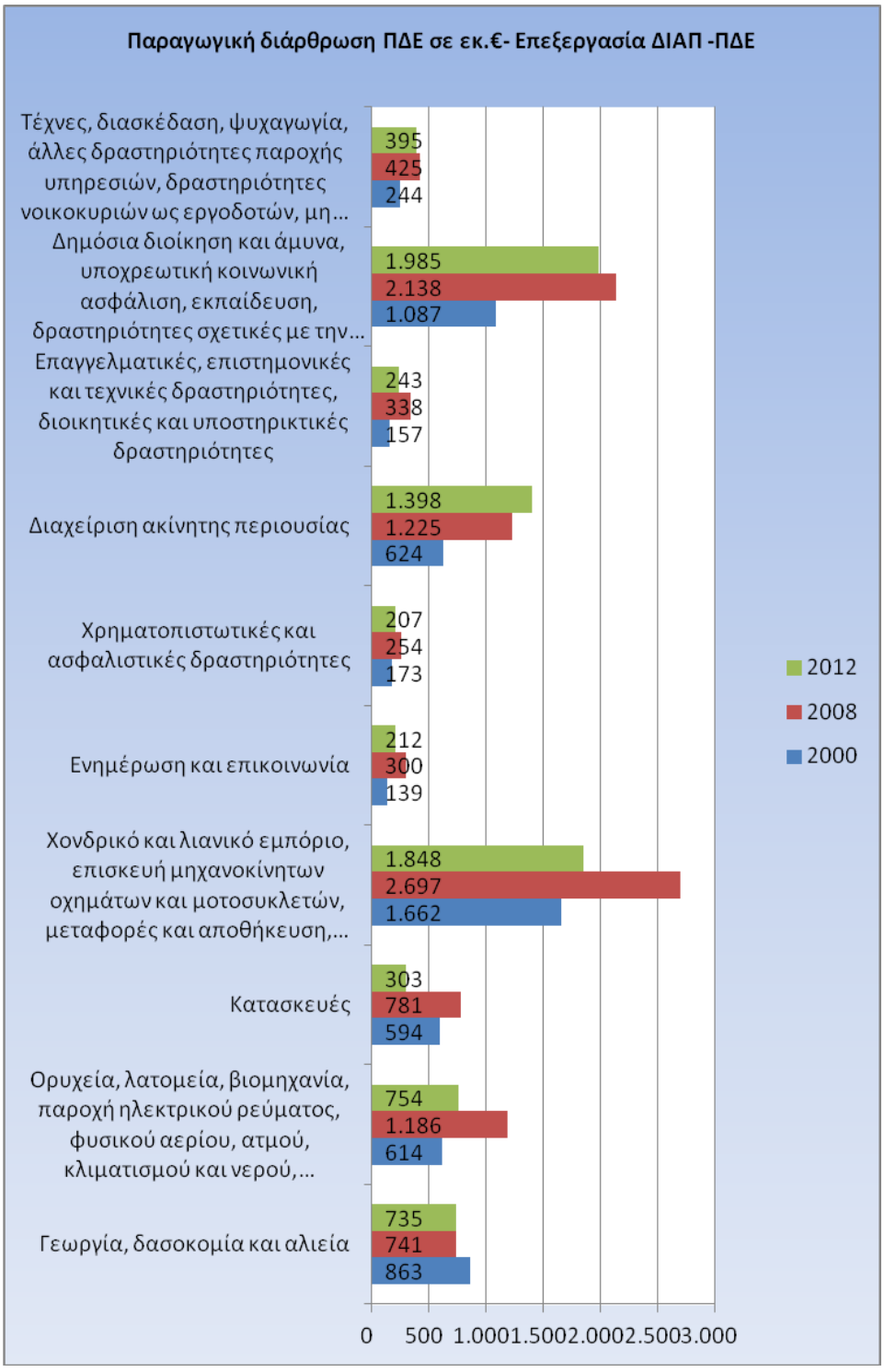

Εικόνα 3-9 Παραγωγική διάρθρωση ΠΔΕ

Οι μεταβολές στον σχηματισμό της περιφερειακής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας την περίοδο 2000-2012 όσο αφορά τους 5 πρώτους κλάδους απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα

Πίνακας 3-9 Κλάδοι με την μεγαλύτερη ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στην ΠΔΕ

1η πεντάδα κλάδων	2000	2008	2012
1	Χονδρικό λιανικό εμπόριο κλπ	Χονδρικό λιανικό εμπόριο κλπ	Δημόσια Διοίκηση , πρόνοια κλπ
2	Δημόσια Διοίκηση , πρόνοια κλπ	Δημόσια Διοίκηση , πρόνοια κλπ	Χονδρικό λιανικό εμπόριο κλπ
3	Γεωργία	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας
4	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	Δευτερογενής τομέας	Δευτερογενής τομέας
5	Δευτερογενής τομέας	Κατασκευές	Γεωργία

Οι κλάδοι εμπορίου και υπηρεσιών μαζί με αυτούς της Δημοσίας Διοίκησης υγείας πρόνοιας εκπαίδευσης είναι διαχρονικά οι κυριότεροι παράγοντες δημιουργίας προστιθέμενης αξίας ενώ συμπληρώνουν την πρώτη πεντάδα οι κλάδοι της Γεωργίας της Διαχείρισης Ακίνητης περιουσίας ο δευτερογενή ς τομέας και το 2008 οι κατασκευές.

3.3.1 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και λοιπή Ελλάδα

Πίνακας 3-10 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο γεωργία, δασοκομία και αλιεία

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
	Γεωργία, δασοκομία και αλιεία												
Περιφέρειες	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011***	**2012***
Σύνολο Ελλάδος	7.652	7.892	8.092	8.975	8.417	8.595	7.038	7.078	6.624	6.647	6.501	6.367	6.326
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	648	675	624	753	676	696	501	571	486	487	499	497	479
Κεντρική Μακεδονία	1.556	1.605	1.619	1.696	1.716	1.771	1.342	1.443	1.366	1.322	1.242	1.332	1.244
Δυτική Μακεδονία	274	286	311	304	295	309	251	270	244	245	230	242	239
Θεσσαλία	1.052	969	1.059	1.284	1.136	1.154	814	815	851	879	866	835	837
Ήπειρος	329	376	372	406	366	379	314	296	274	305	301	277	278
Ιόνια Νησιά	123	137	145	163	133	162	122	127	105	114	116	111	114
Δυτική Ελλάδα	863	918	936	1.009	942	956	788	811	741	759	767	697	735
Στερεά Ελλάδα	911	861	849	972	847	920	718	680	625	644	636	613	613
Πελοπόννησος	643	760	739	875	764	791	766	683	647	633	621	587	617
Αττική	331	304	326	332	308	337	371	397	368	367	375	373	350
Βόρειο Αιγαίο	158	197	158	235	172	161	173	127	122	134	130	127	125
Νότιο Αιγαίο	138	152	152	166	157	167	170	171	164	164	155	159	155
Κρήτη	626	653	801	781	906	792	707	687	631	595	562	517	540
* Προσωρινά στοιχεία.													

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Επεξεργασία: Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ΠΔΕ

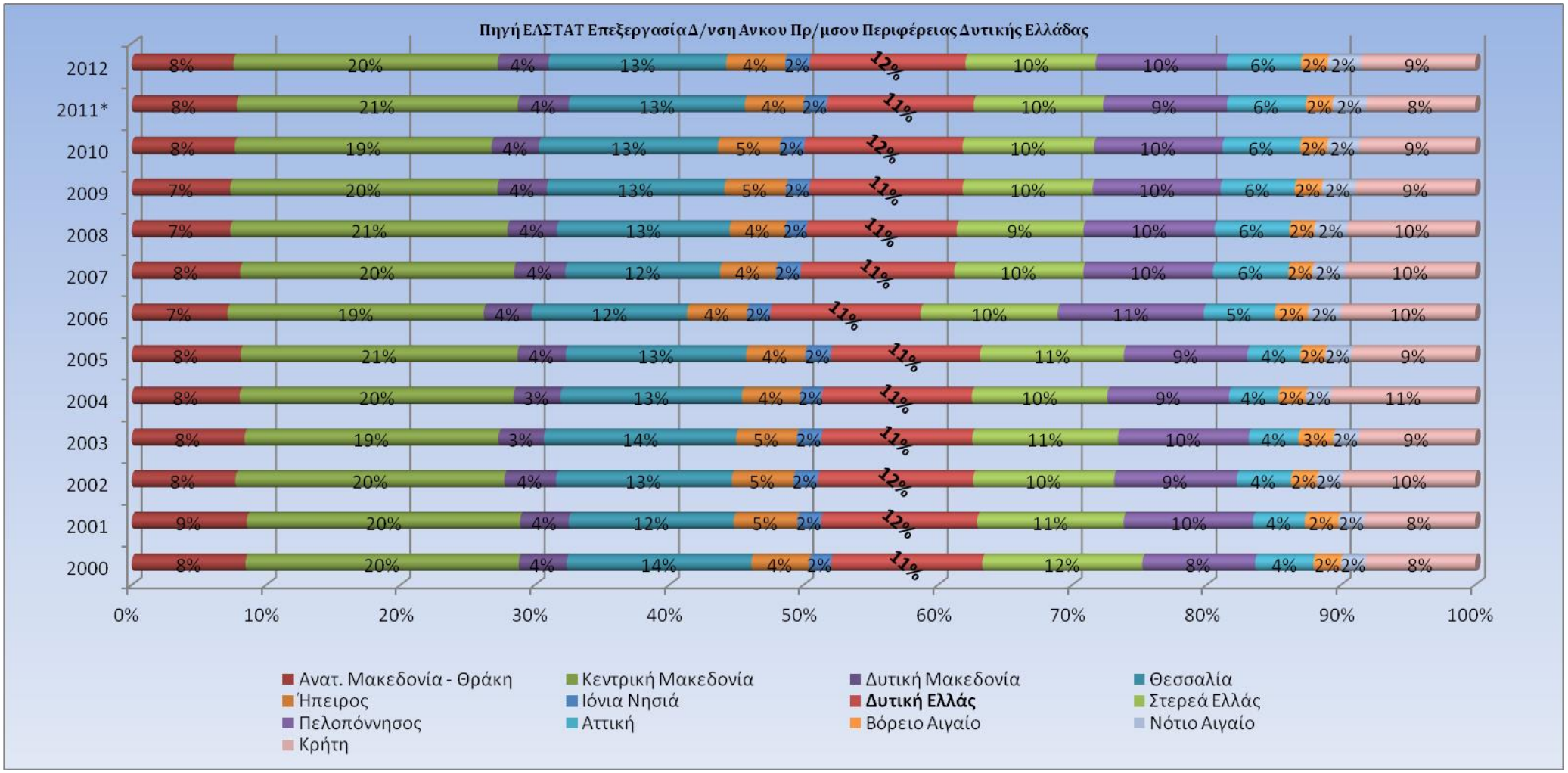

Εικόνα 3-10 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο γεωργία, δασοκομία και αλιεία ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου

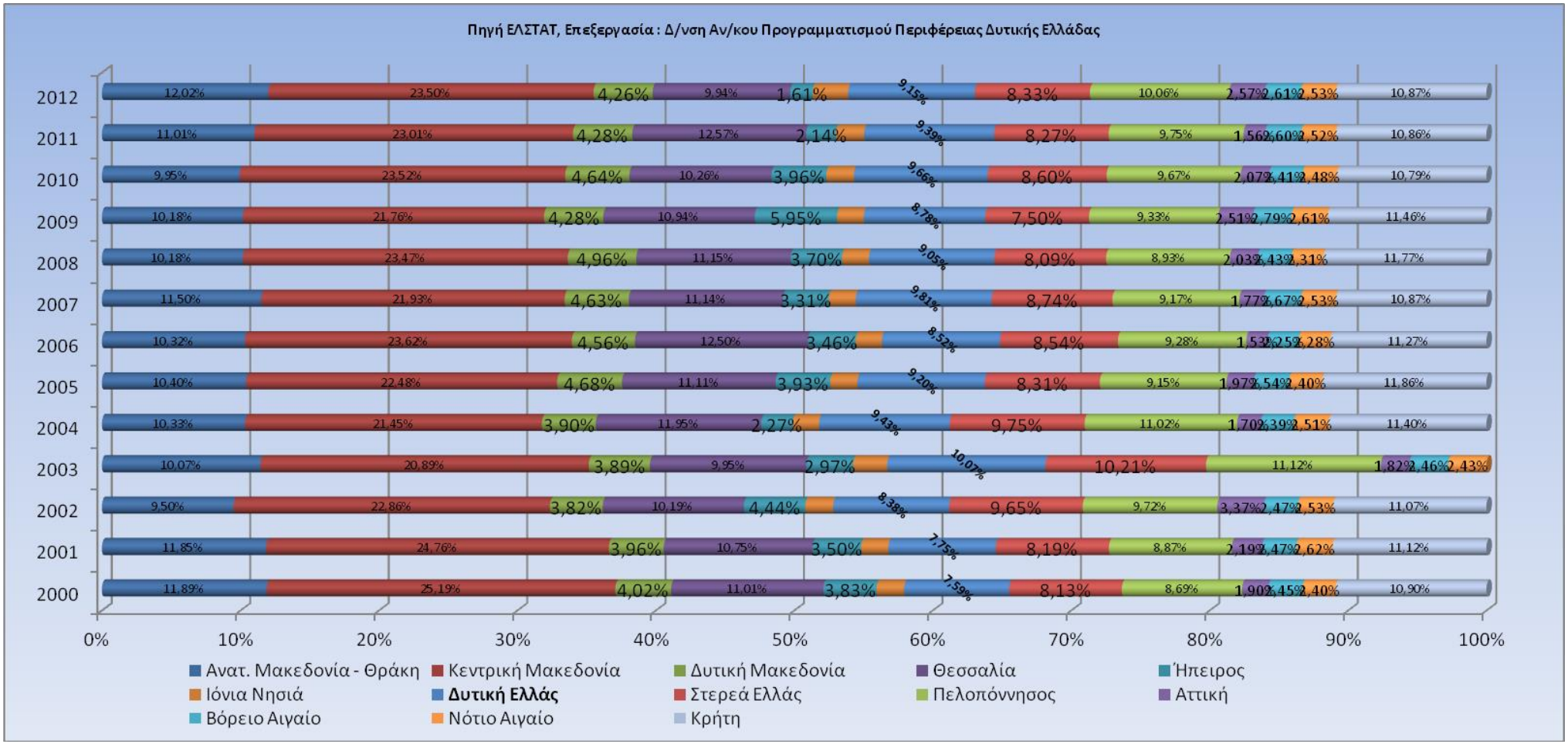

Εικόνα 3-11 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε γεωργία δασοκομία αλιεία ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου

Πίνακας 3-11 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
	Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης												
Περιφέρειες	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011***	**2012***
Σύνολο Ελλάδος	17.022	19.305	20.512	21.583	22.583	23.525	25.939	26.901	27.438	26.460	21.683	19.805	19.249
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	768	908	981	1.031	1.009	1.039	1.109	1.189	1.298	1.301	1.030	924	891
Κεντρική Μακεδονία	2.894	3.215	3.154	3.302	3.411	3.353	3.829	4.138	4.245	3.893	3.400	3.080	2.989
Δυτική Μακεδονία	1.021	1.102	1.313	1.502	1.655	1.796	1.922	1.995	1.955	2.115	1.736	1.545	1.450
Θεσσαλία	814	1.029	1.137	1.317	1.322	1.312	1.601	1.576	1.598	1.540	1.281	1.160	1.142
Ήπειρος	286	333	377	392	389	409	446	464	459	466	399	368	363
Ιόνια Νησιά	84	94	112	126	133	132	146	156	165	172	116	116	118
Δυτική Ελλάδα	614	754	933	980	1.001	1.023	1.267	1.256	1.186	1.089	940	788	754
Στερεά Ελλάδα	2.362	2.625	2.549	2.530	2.570	2.655	2.669	2.807	2.871	2.724	2.362	2.216	2.116
Πελοπόννησος	1.190	1.279	1.296	1.316	1.305	1.404	1.642	1.778	1.697	1.695	1.385	1.286	1.281
Αττική	6.147	7.053	7.576	7.936	8.607	9.171	9.958	10.168	10.529	10.014	7.814	7.211	7.098
Βόρειο Αιγαίο	86	86	111	131	142	147	183	175	172	171	143	142	128
Νότιο Αιγαίο	283	304	368	401	382	403	418	417	441	420	344	311	290
Κρήτη	474	523	605	619	657	683	751	782	821	859	734	658	629
* Προσωρινά στοιχεία.													

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Επεξεργασία: Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ΠΔΕ

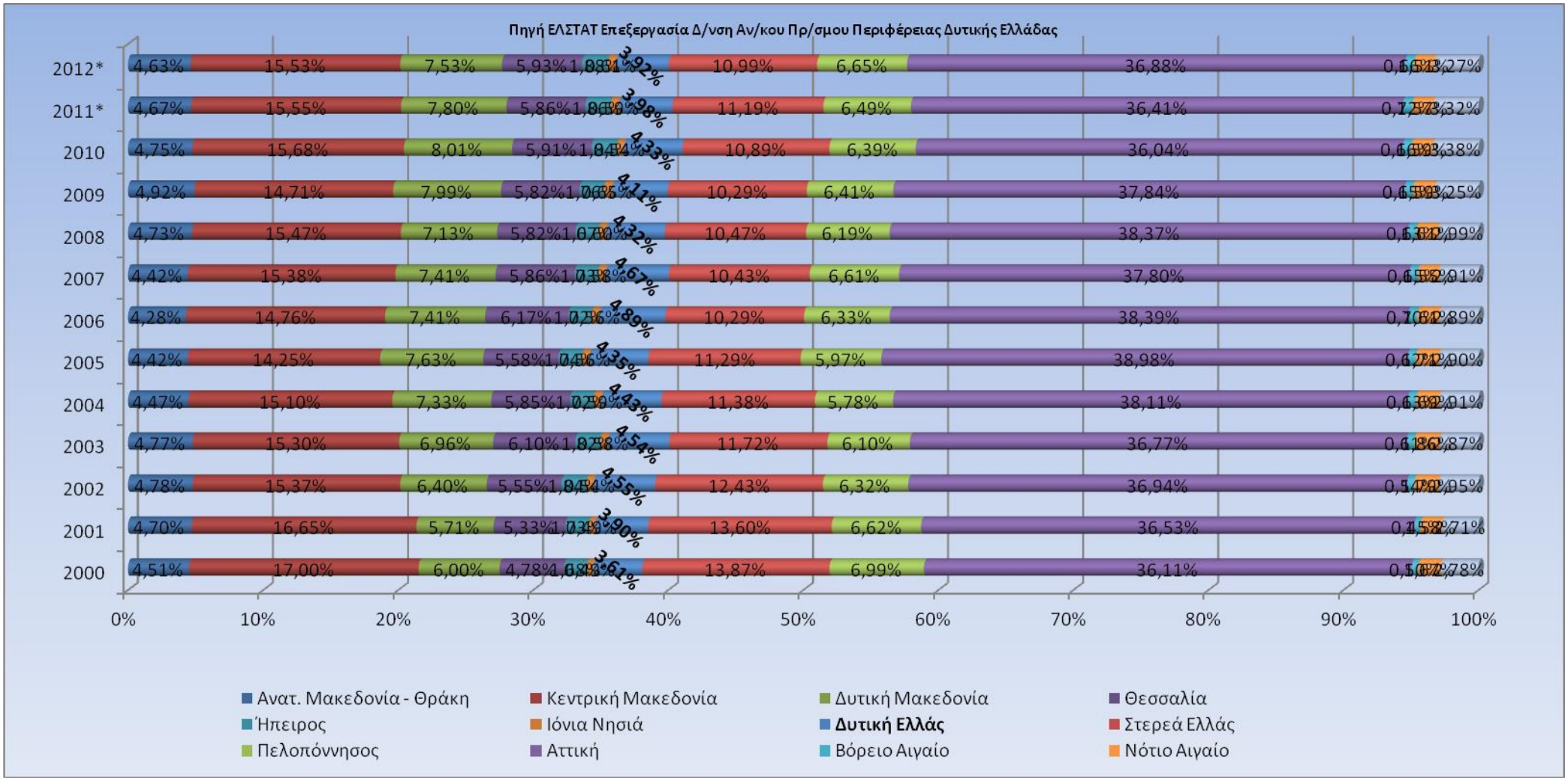

Εικόνα 3-12 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης (ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου)

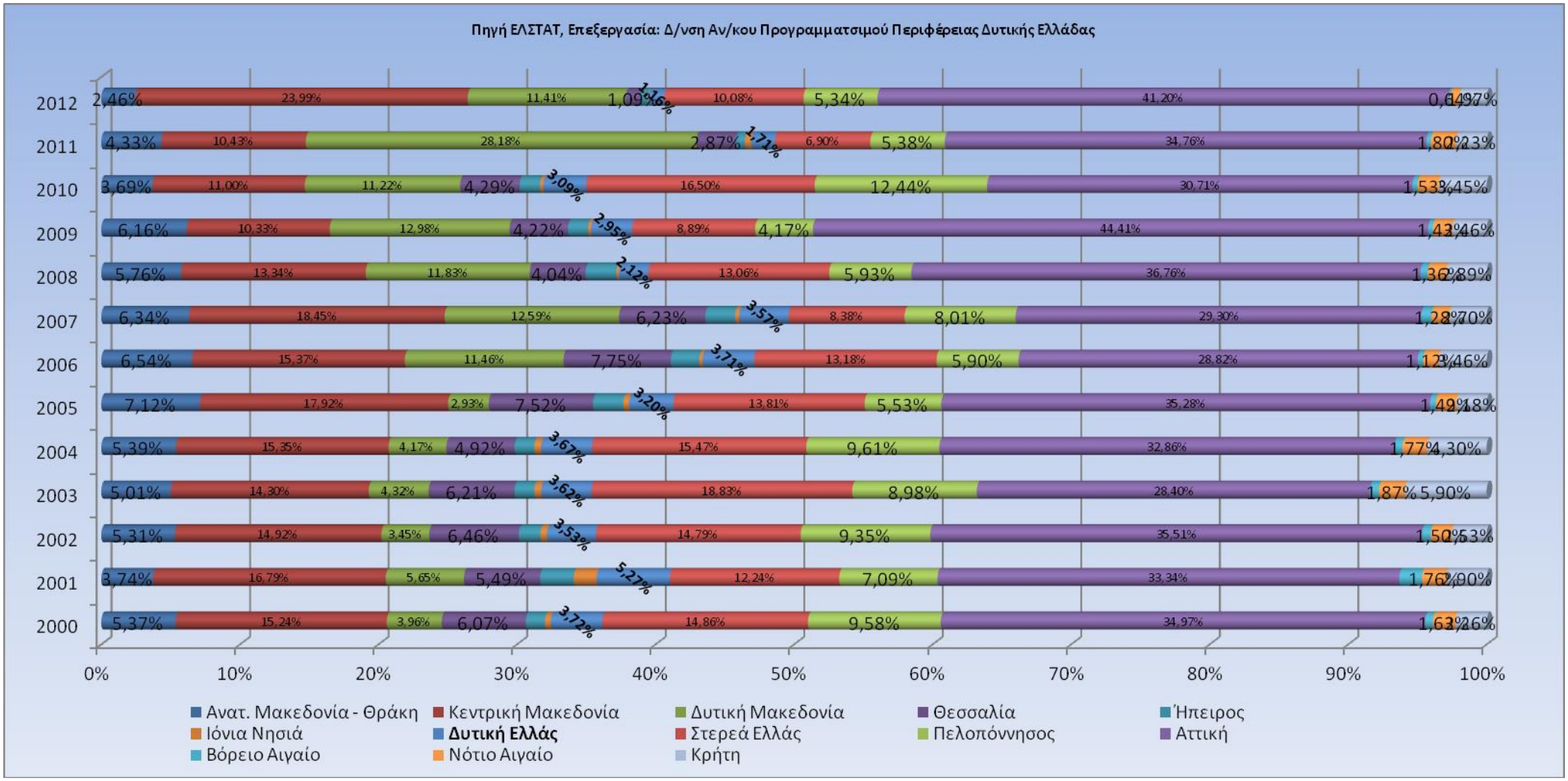

Εικόνα 3-13 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε Ορυχεία, λατομεία, βιομηχανία, παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού και νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του

Πίνακας 3-12 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Κατασκευές

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
	Κατασκευές												
Περιφέρειες και νομοί	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011***	**2012***
Σύνολο Ελλάδος	9.323	9.857	10.083	13.800	15.638	10.878	16.984	14.024	12.095	9.483	8.699	6.274	4.428
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	481	453	400	451	551	414	599	536	495	368	348	193	152
Κεντρική Μακεδονία	1.118	1.194	1.218	1.705	2.040	1.482	2.542	2.143	1.907	1.395	1.181	750	547
Δυτική Μακεδονία	285	302	317	356	394	253	386	316	313	208	197	146	108
Θεσσαλία	504	480	505	707	962	610	880	826	722	476	371	293	254
Ήπειρος	337	344	362	458	505	447	597	473	418	335	285	238	160
Ιόνια Νησιά	172	176	172	261	336	220	350	288	256	228	226	155	109
Δυτική Ελλάδα	594	667	570	751	925	641	1.027	822	781	586	607	444	303
Στερεά Ελλάδα	538	578	559	709	768	582	820	672	608	482	461	336	228
Πελοπόννησος	452	477	456	603	659	460	652	557	554	485	463	400	268
Αττική	3.821	4.016	4.363	6.384	6.931	4.617	7.294	5.871	4.682	3.740	3.430	2.495	1.676
Βόρειο Αιγαίο	123	136	137	186	208	149	233	208	167	133	149	110	84
Νότιο Αιγαίο	388	421	422	468	578	396	578	467	391	348	393	329	285
Κρήτη	510	613	602	760	780	608	1.026	846	802	699	587	386	256
* Προσωρινά στοιχεία.													

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Επεξεργασία: Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ΠΔΕ

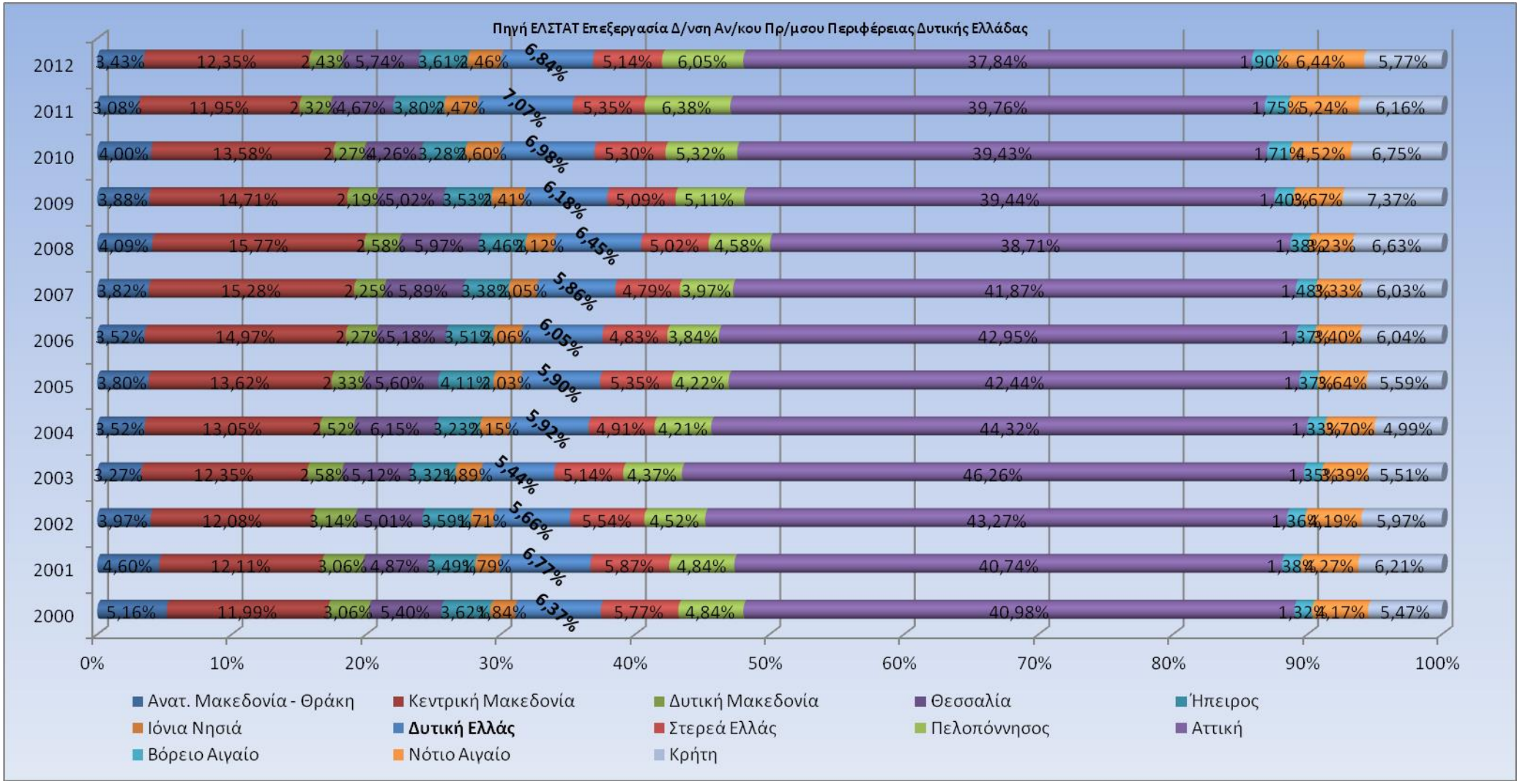

Εικόνα 3-14 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Κατασκευές ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου

Εικόνα 3-15 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε κατασκευές ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου

Πίνακας 3-13 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης												
Περιφέρειες και νομοί	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011***	**2012***
Σύνολο Ελλάδος	34.452	35.731	36.615	41.116	44.214	46.158	47.782	52.120	55.513	51.554	48.347	42.511	40.593
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	1.343	1.356	1.388	1.539	1.659	1.734	1.774	1.971	2.041	1.818	1.699	1.427	1.447
Κεντρική Μακεδονία	4.934	5.212	5.443	5.962	6.223	6.459	6.555	7.202	7.758	7.428	6.573	5.798	5.384
Δυτική Μακεδονία	460	484	496	538	555	567	604	640	696	672	580	491	460
Θεσσαλία	1.630	1.742	1.778	1.990	2.098	2.229	2.310	2.416	2.610	2.328	2.027	1.744	1.623
Ήπειρος	783	809	836	930	980	1.032	1.045	1.177	1.202	1.136	1.058	902	835
Ιόνια Νησιά	1.193	1.350	1.284	1.458	1.533	1.683	1.694	1.862	1.937	1.660	1.479	1.167	1.238
Δυτική Ελλάδα	1.662	1.679	1.756	1.977	2.163	2.313	2.377	2.447	2.697	2.315	2.177	1.860	1.848
Στερεά Ελλάδα	1.308	1.322	1.365	1.555	1.702	1.779	1.850	1.986	2.166	1.914	1.813	1.610	1.550
Πελοπόννησος	1.369	1.420	1.449	1.604	1.681	1.796	1.851	2.028	2.043	1.975	1.737	1.540	1.446
Αττική	14.754	14.961	15.553	17.649	19.332	19.757	20.745	22.817	24.156	22.899	22.505	20.228	19.204
Βόρειο Αιγαίο	591	608	619	690	722	806	821	947	1.027	893	745	623	613
Νότιο Αιγαίο	2.204	2.292	2.145	2.463	2.675	3.005	3.083	3.343	3.591	3.176	2.903	2.469	2.481
Κρήτη	2.223	2.498	2.503	2.760	2.892	2.998	3.075	3.283	3.589	3.339	3.051	2.652	2.465
* Προσωρινά στοιχεία.													

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Επεξεργασία: Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ΠΔΕ

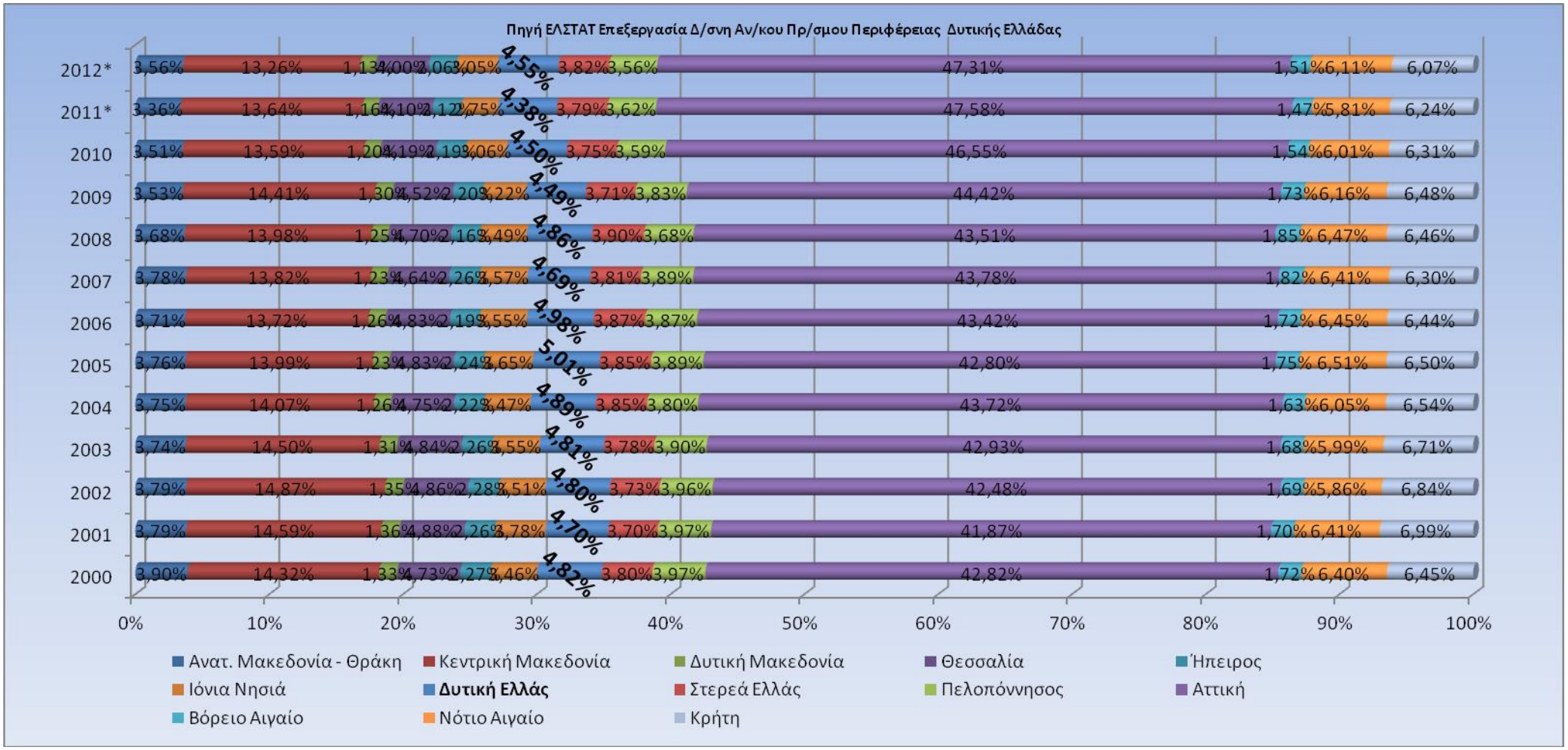

Εικόνα 3-16 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου

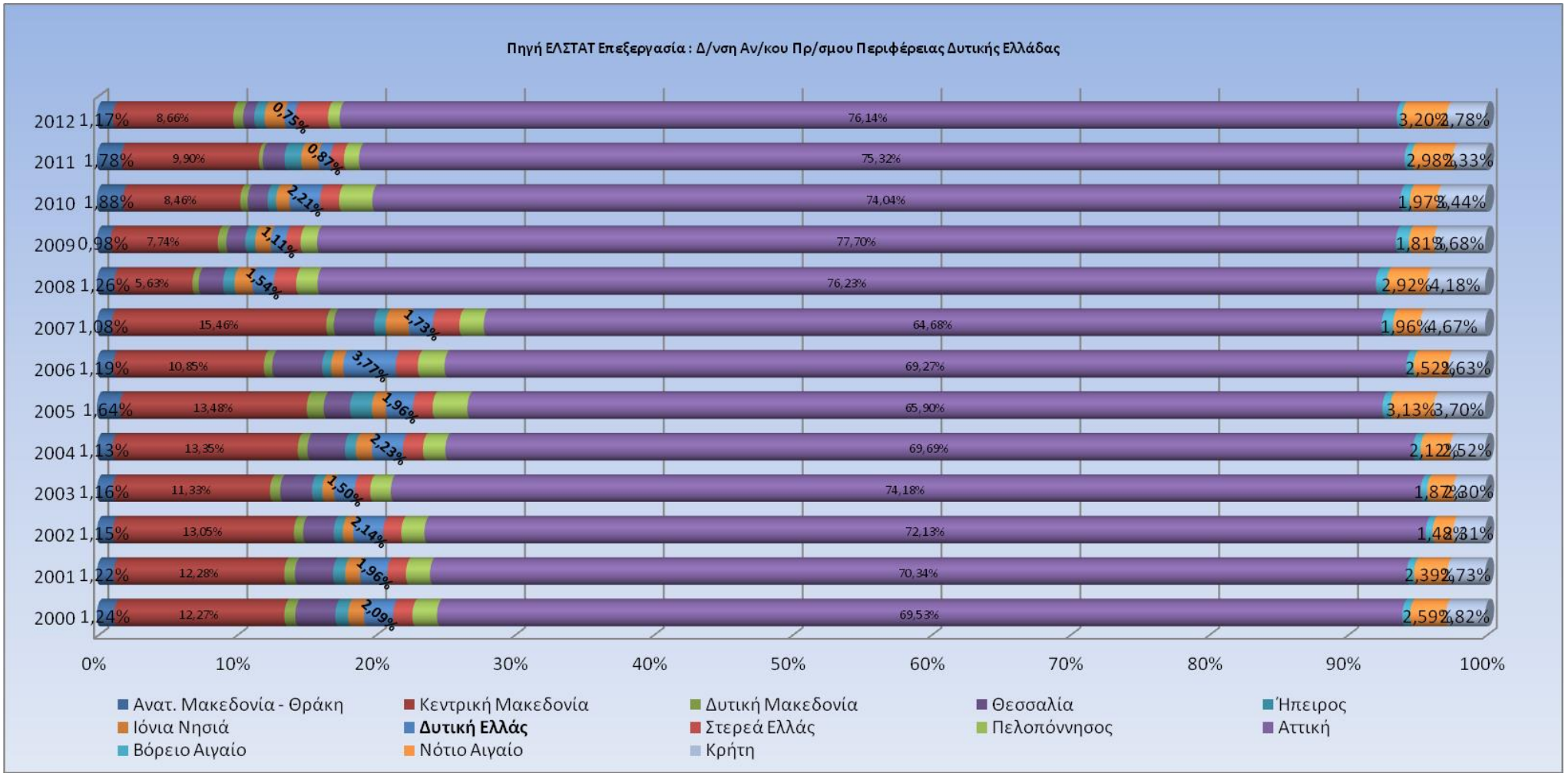

Εικόνα 3-17 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε 'Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσυκλετών, μεταφορές και αποθήκευση, δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος και υπηρεσιών εστίασης ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου

Πίνακας 3-14 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Ενημέρωση και επικοινωνία

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
	Ενημέρωση και επικοινωνία												
Περιφέρειες και νομοί	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Σύνολο Ελλάδος	4.653	5.159	5.975	5.976	6.297	6.841	7.836	8.163	8.131	8.391	7.286	6.619	5.951
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	94	104	121	127	131	139	158	158	151	151	148	125	111
Κεντρική Μακεδονία	355	393	455	458	480	524	608	628	693	701	649	625	545
Δυτική Μακεδονία	37	41	48	50	53	54	65	63	61	60	54	50	46
Θεσσαλία	95	105	122	120	129	143	168	160	145	136	130	112	102
Ήπειρος	49	54	62	63	67	69	76	80	77	77	69	62	59
Ιόνια Νησιά	34	38	43	42	45	49	50	56	55	55	49	45	35
Δυτική Ελλάδα	139	154	178	180	193	210	242	275	300	317	286	241	212
Στερεά Ελλάδα	82	91	106	104	109	119	129	140	128	127	115	103	90
Πελοπόννησος	112	124	144	149	157	170	198	194	181	180	164	142	125
Αττική	3.453	3.828	4.434	4.411	4.651	5.056	5.799	6.020	5.960	6.205	5.273	4.800	4.350
Βόρειο Αιγαίο	39	43	50	53	56	61	65	72	66	65	61	54	47
Νότιο Αιγαίο	53	59	69	72	75	82	87	91	89	88	85	76	60
Κρήτη	111	123	143	147	153	166	192	225	226	227	204	184	169
* Προσωρινά στοιχεία.													

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Επεξεργασία: Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ΠΔΕ

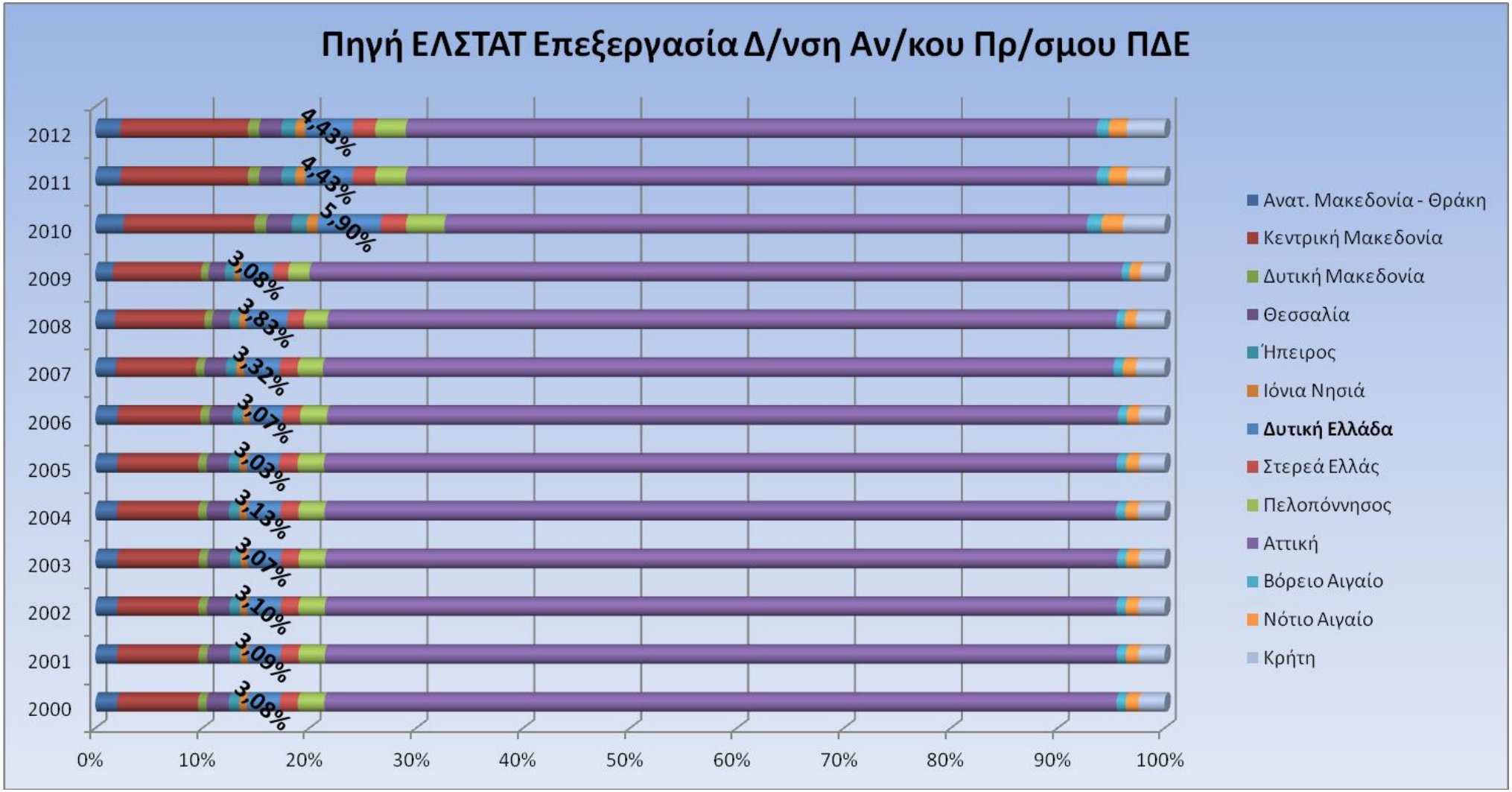

Εικόνα 3-18 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Ενημέρωση και επικοινωνία ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου

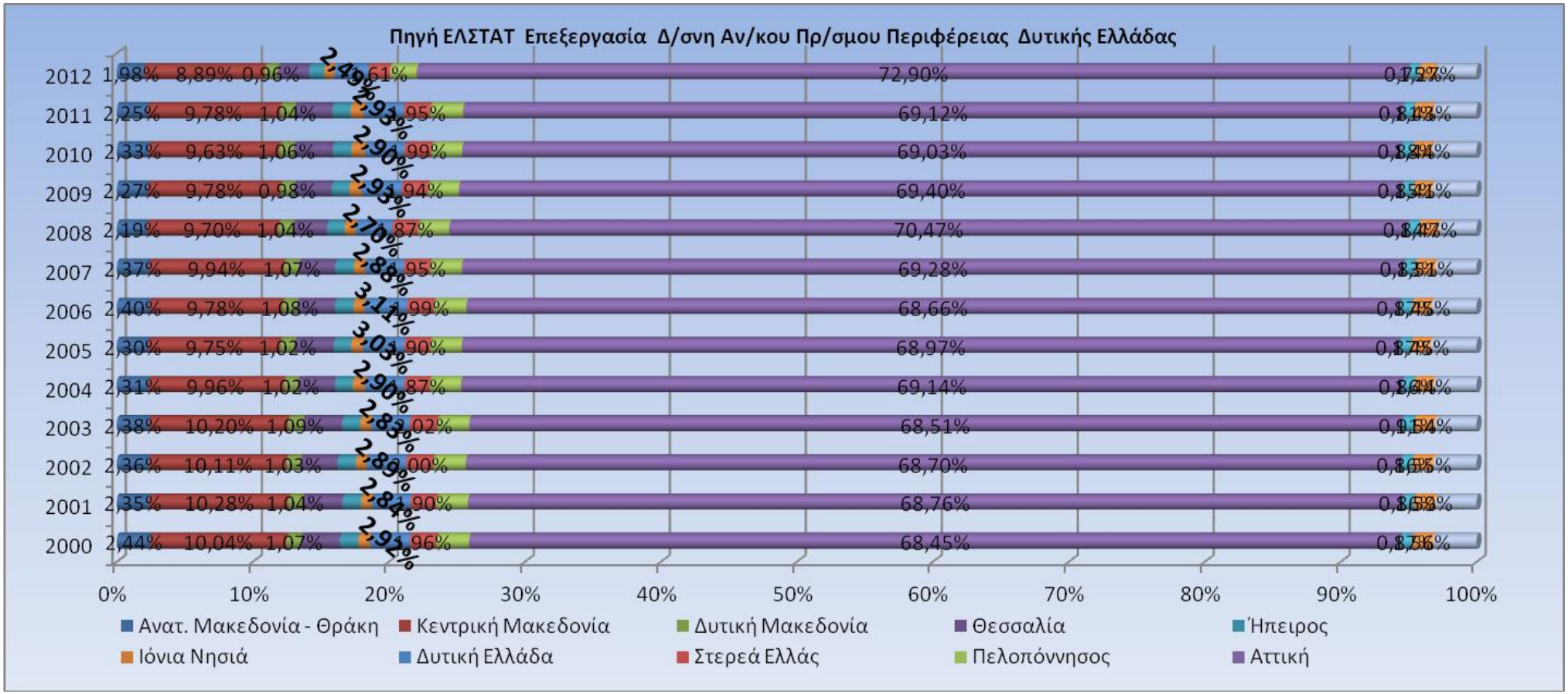

Εικόνα 3-19 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε Ενημέρωση και επικοινωνία ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου

Πίνακας 3-15 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
	Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες												
Περιφέρειες και νομοί	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Σύνολο Ελλάδος	5.903	5.332	5.905	6.661	8.261	8.564	9.093	9.201	9.402	9.819	9.347	8.762	8.293
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	144	125	140	158	191	197	218	218	206	223	218	197	164
Κεντρική Μακεδονία	593	547	597	680	824	834	890	914	912	959	900	857	738
Δυτική Μακεδονία	63	56	61	72	84	87	98	99	98	96	99	91	80
Θεσσαλία	168	157	161	193	227	247	253	247	239	275	268	244	192
Ήπειρος	80	73	79	88	108	111	125	126	121	127	128	117	91
Ιόνια Νησιά	52	43	47	54	73	74	73	73	76	90	93	85	62
Δυτική Ελλάδα	173	151	171	189	240	260	283	265	254	288	271	257	207
Στερεά Ελλάδα	116	101	118	135	154	162	181	179	176	190	186	171	133
Πελοπόννησος	141	125	141	157	189	199	218	214	216	224	212	212	163
Αττική	4.042	3.662	4.060	4.568	5.719	5.905	6.245	6.373	6.625	6.808	6.452	6.057	6.049
Βόρειο Αιγαίο	51	46	51	61	71	75	79	76	79	84	82	71	62
Νότιο Αιγαίο	92	84	92	102	119	124	132	139	138	138	134	125	105
Κρήτη	188	161	187	204	261	288	299	278	261	318	304	277	246
* Προσωρινά στοιχεία.													

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Επεξεργασία: Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ΠΔΕ

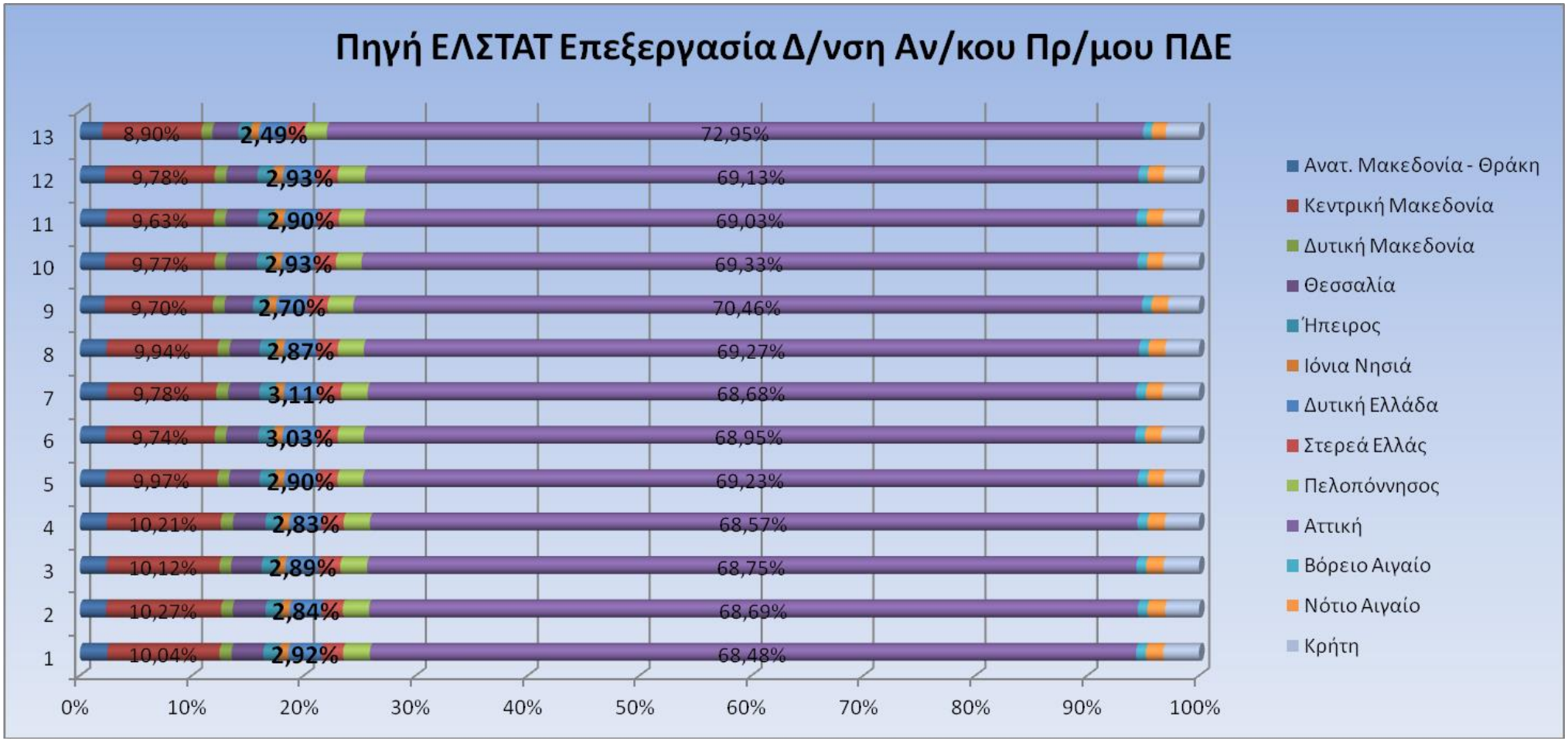

Εικόνα 3-20 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου

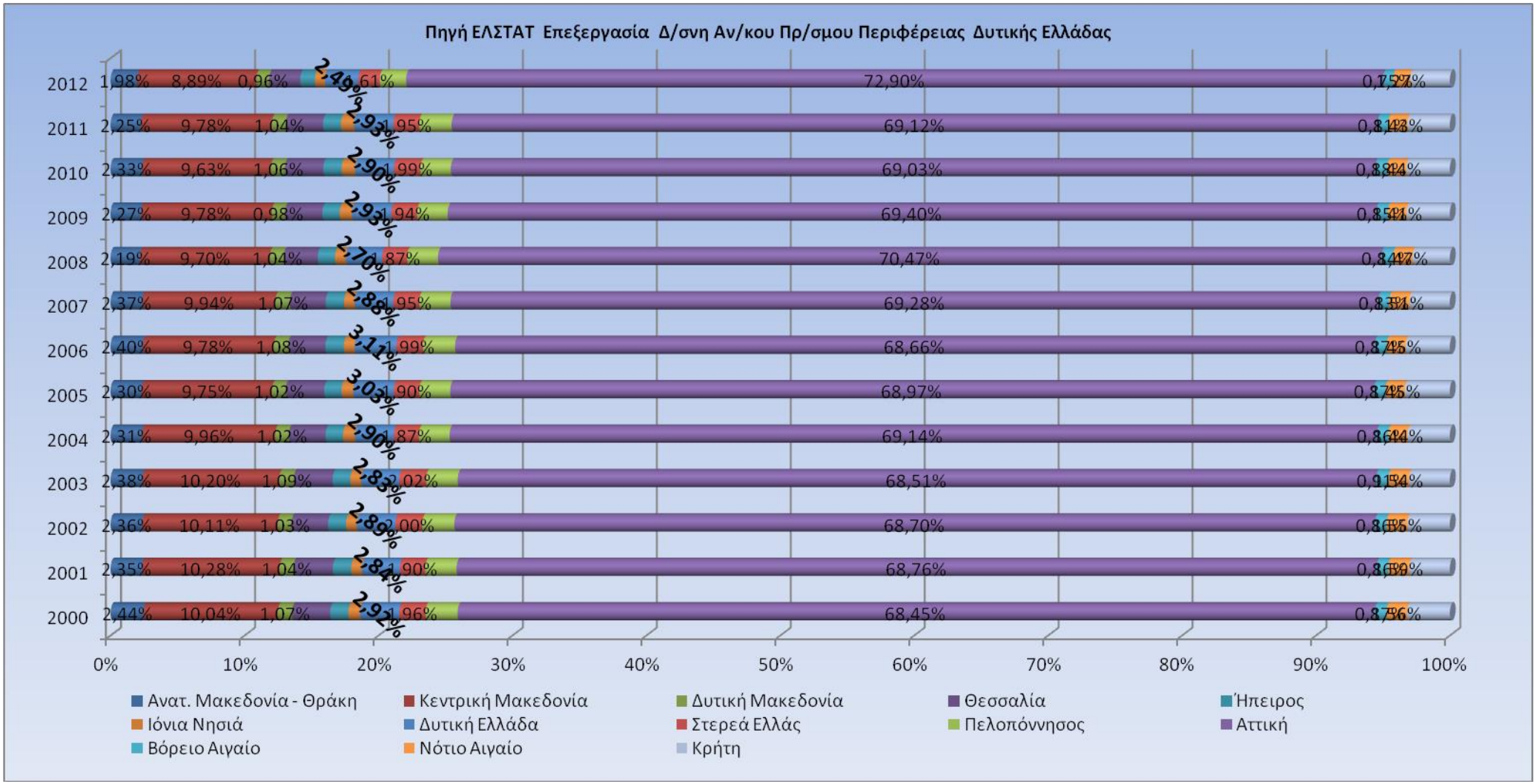

Εικόνα 3-21 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε 'Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδο

Πίνακας 3-16 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση, δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
	Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση, δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων												
Περιφέρειες	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011***	**2012***
Σύνολο Ελλάδος	5.174	5.570	6.228	6.539	7.136	8.006	8.860	9.333	9.330	10.364	8.279	7.264	7.550
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	197	233	240	232	249	289	300	298	274	321	289	256	265
Κεντρική Μακεδονία	901	944	997	1.016	1.060	1.248	1.416	1.421	1.409	1.591	1.216	1.151	1.210
Δυτική Μακεδονία	107	118	137	136	129	138	165	170	151	165	144	140	152
Θεσσαλία	308	354	376	393	381	377	416	439	480	519	428	401	434
Ήπειρος	125	119	120	155	152	172	180	169	160	177	151	149	148
Ιόνια Νησιά	109	103	99	119	125	128	135	145	170	193	185	185	195
Δυτική Ελλάδα	244	251	309	367	377	397	445	451	425	498	489	421	395
Στερεά Ελλάδα	166	200	229	236	239	292	294	284	270	317	278	278	282
Πελοπόννησος	220	216	252	265	281	305	371	386	370	443	408	368	375
Αττική	2.380	2.594	2.997	3.095	3.549	3.994	4.414	4.807	4.883	5.316	3.957	3.210	3.380
Βόρειο Αιγαίο	60	56	70	67	66	68	65	65	72	82	82	79	87
Νότιο Αιγαίο	123	139	156	193	196	206	236	257	254	285	218	205	210
Κρήτη	234	244	247	267	333	391	424	440	413	459	433	422	418
* Προσωρινά στοιχεία.													

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Επεξεργασία: Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ΠΔΕ

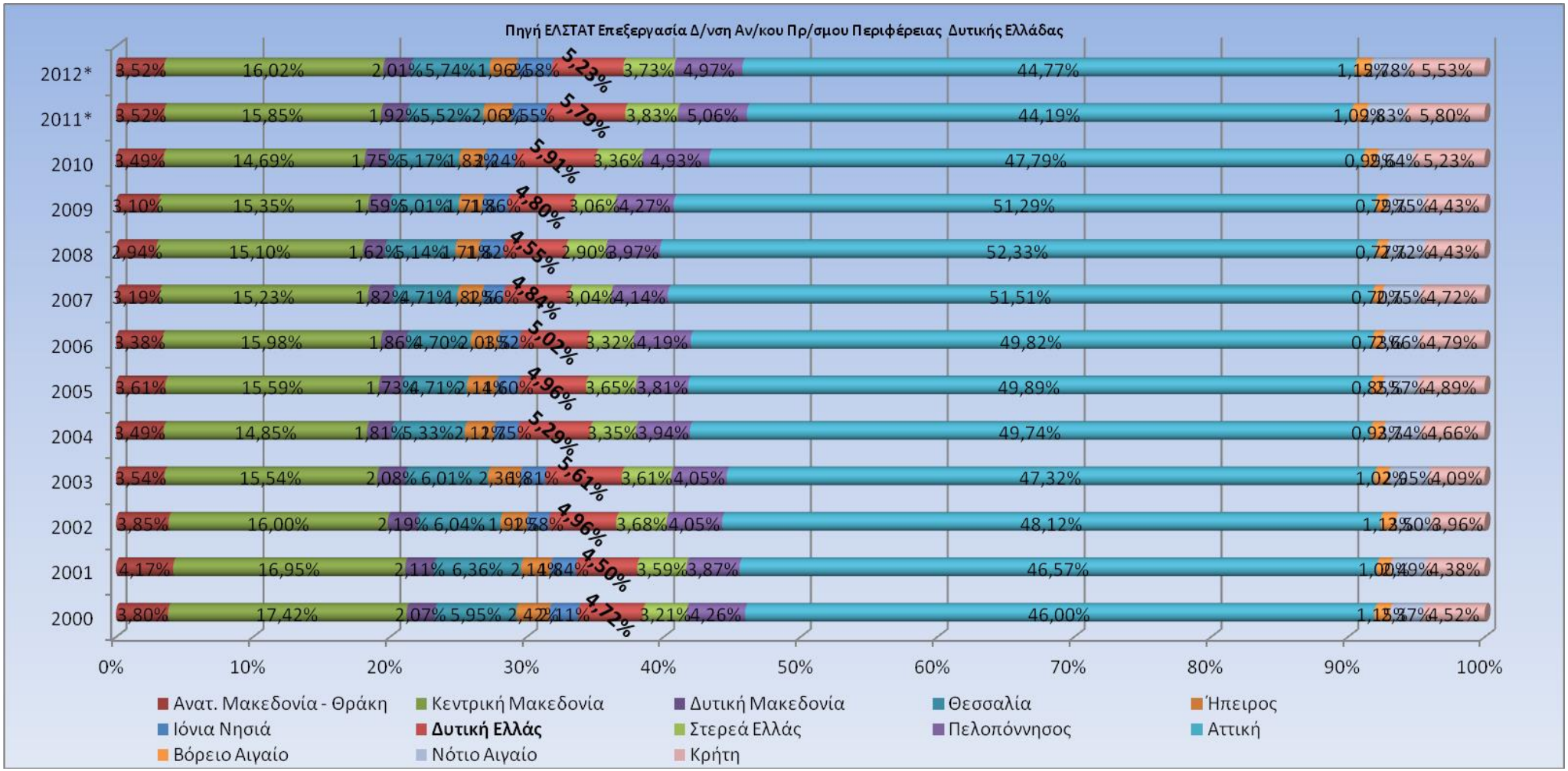

Εικόνα 3-22 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση, δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου

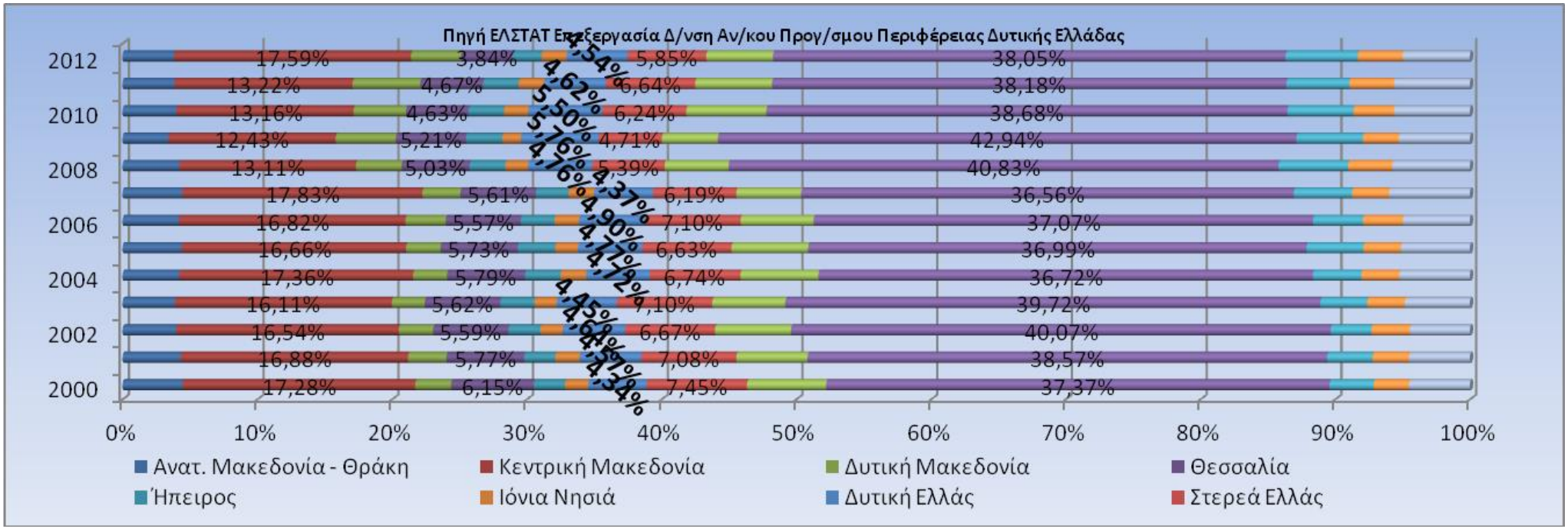

Εικόνα 3-23 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε τέχνες, διασκέδαση, ψυχαγωγία, άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών, δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών, μη διαφοροποιημένες δραστηριότητες νοικοκυριών που αφορούν την παραγωγή αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση, δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου

Πίνακας 3-17 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
	Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα												
Περιφέρειες	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011***	**2012***
Σύνολο Ελλάδος	20.672	23.267	26.317	28.259	32.021	34.310	36.315	39.354	42.485	45.498	42.435	40.339	37.003
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	1.047	1.145	1.355	1.439	1.636	1.731	1.803	2.025	2.351	2.583	2.569	2.432	2.189
Κεντρική Μακεδονία	2.976	3.353	3.789	4.143	4.926	5.237	5.600	6.099	6.576	6.938	6.701	6.446	5.786
Δυτική Μακεδονία	390	455	467	534	631	656	671	775	833	889	845	769	734
Θεσσαλία	1.274	1.422	1.593	1.777	1.965	2.030	2.195	2.363	2.509	2.796	2.572	2.391	2.267
Ήπειρος	644	713	812	865	900	900	932	984	1.124	1.164	1.135	1.140	1.049
Ιόνια Νησιά	330	352	399	457	466	517	544	531	574	602	565	551	496
Δυτική Ελλάδα	1.087	1.155	1.338	1.391	1.613	1.781	1.923	2.112	2.138	2.347	2.154	2.129	1.985
Στερεά Ελλάδα	774	874	969	1.061	1.208	1.341	1.402	1.434	1.541	1.679	1.471	1.363	1.297
Πελοπόννησος	827	904	1.078	1.116	1.235	1.311	1.345	1.490	1.675	1.747	1.559	1.506	1.368
Αττική	9.438	10.837	12.172	12.868	14.401	15.491	16.413	17.724	19.019	20.424	18.929	17.775	16.318
Βόρειο Αιγαίο	338	367	392	487	583	684	707	807	888	958	898	855	809
Νότιο Αιγαίο	532	562	669	733	848	907	964	1.061	1.134	1.228	1.092	1.040	957
Κρήτη	1.015	1.128	1.283	1.387	1.610	1.723	1.815	1.948	2.124	2.143	1.945	1.942	1.749
* Προσωρινά στοιχεία.													

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Επεξεργασία: Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ΠΔΕ

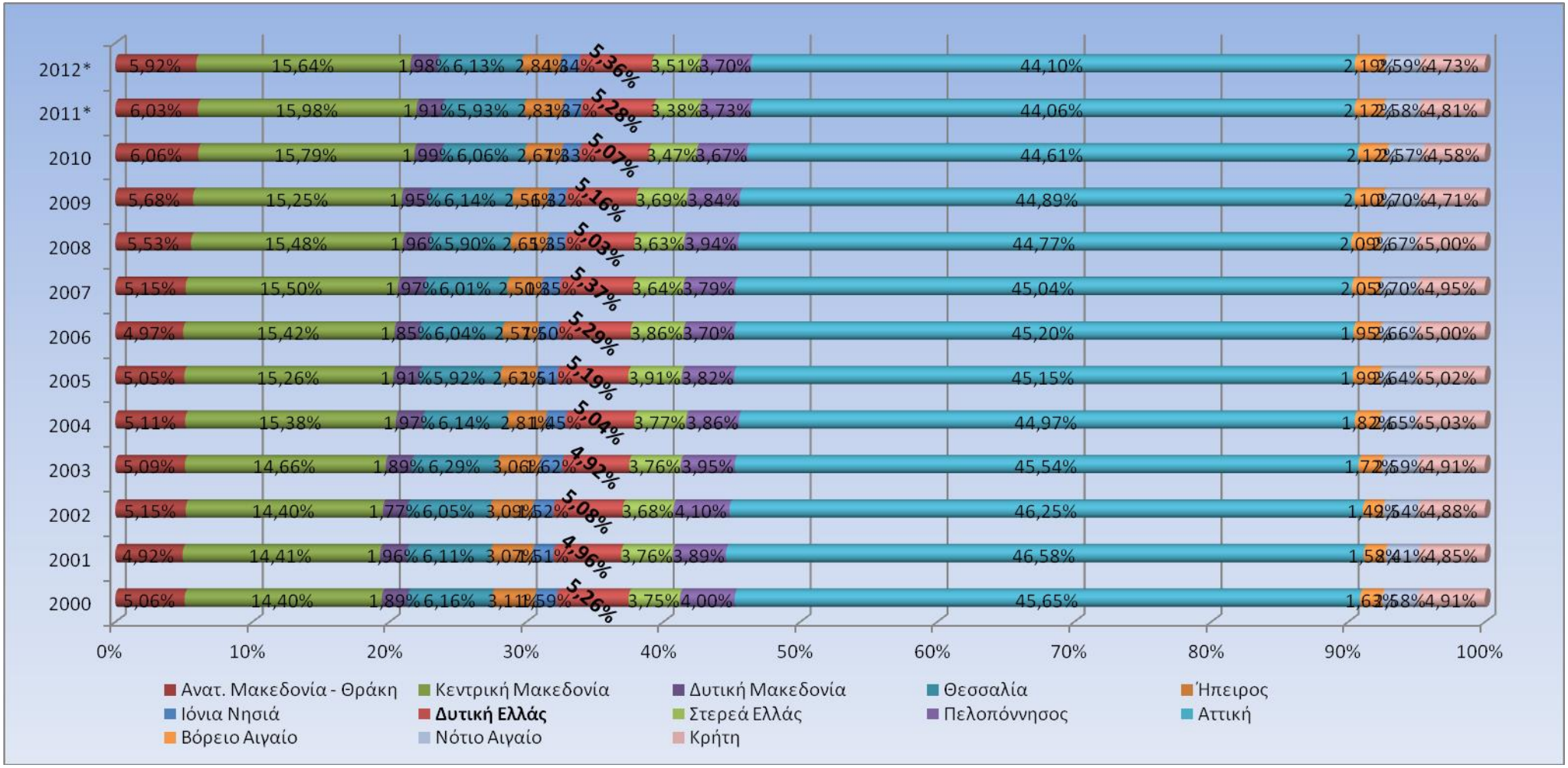

Εικόνα 3-24 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα

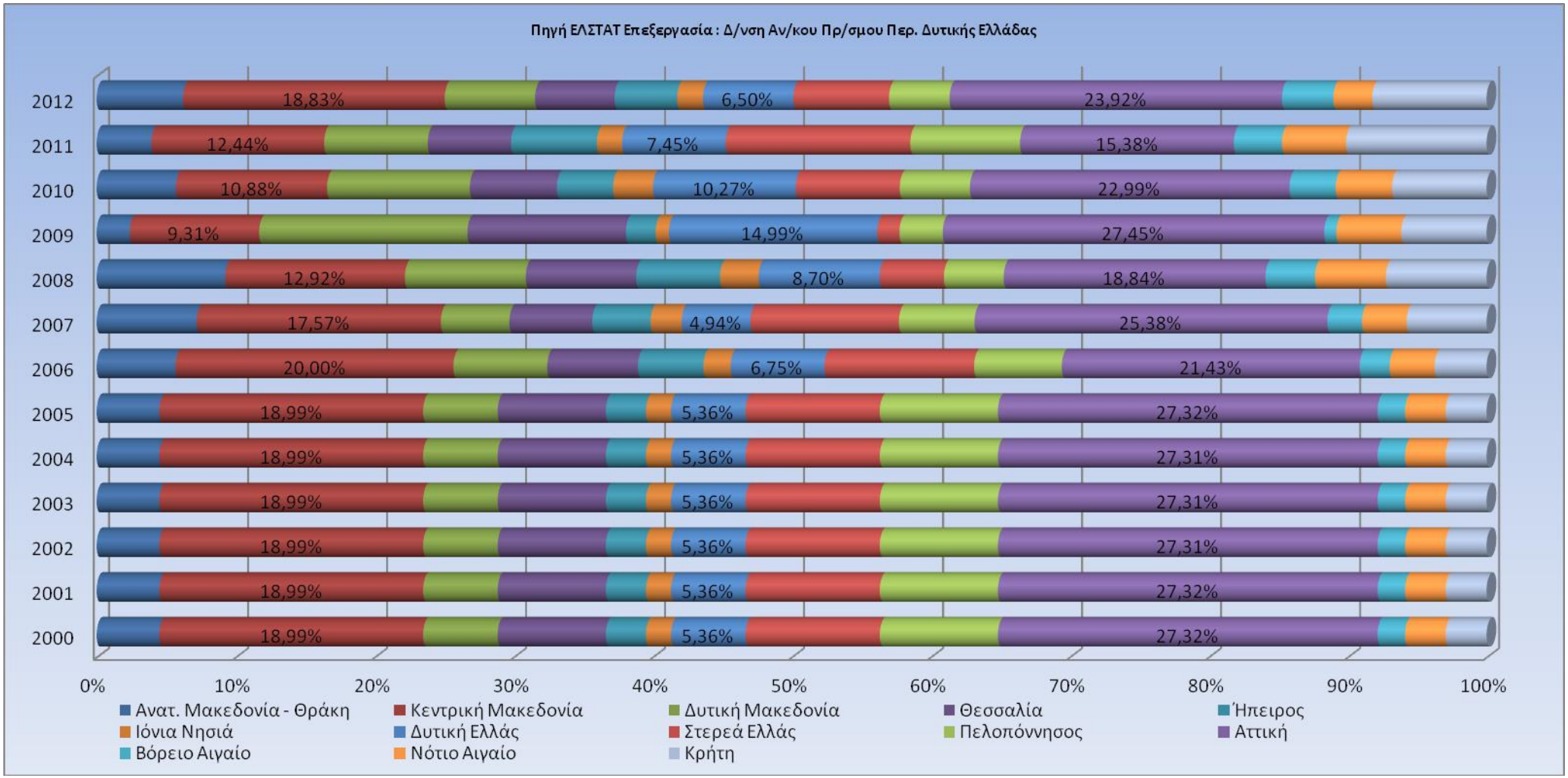

Εικόνα 3-25 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε Δημόσια διοίκηση και άμυνα, υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση, εκπαίδευση, δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία και την κοινωνική μέριμνα ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου

Πίνακας 3-18 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
	Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες												
Περιφέρειες	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011***	**2012***
Σύνολο Ελλάδος	6.051	6.565	7.776	8.955	9.644	10.361	11.972	13.348	13.571	13.503	10.679	9.393	8.408
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	156	171	203	235	256	270	318	362	359	352	249	188	155
Κεντρική Μακεδονία	742	806	945	1.102	1.194	1.259	1.483	1.636	1.569	1.579	1.231	1.131	986
Δυτική Μακεδονία	67	76	90	103	114	118	138	147	142	129	119	125	122
Θεσσαλία	207	226	270	310	332	352	441	460	432	401	317	262	218
Ήπειρος	84	91	107	118	129	140	154	176	192	185	161	125	110
Ιόνια Νησιά	60	66	82	95	102	111	133	141	149	154	124	125	100
Δυτική Ελλάδα	157	171	203	229	246	264	305	333	338	349	295	258	243
Στερεά Ελλάδα	128	138	166	191	202	211	242	268	292	292	240	190	167
Πελοπόννησος	148	163	192	212	228	247	290	302	327	345	253	242	214
Αττική	3.933	4.257	5.043	5.808	6.250	6.755	7.720	8.704	8.951	8.862	7.039	6.169	5.575
Βόρειο Αιγαίο	48	54	62	72	79	87	96	106	118	128	93	79	69
Νότιο Αιγαίο	102	110	130	153	164	177	208	210	223	215	163	177	140
Κρήτη	218	237	284	326	349	370	445	502	479	512	394	320	311
* Προσωρινά στοιχεία.													

Στατιστική Αρχή, Επεξεργασία: Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ΠΔΕ

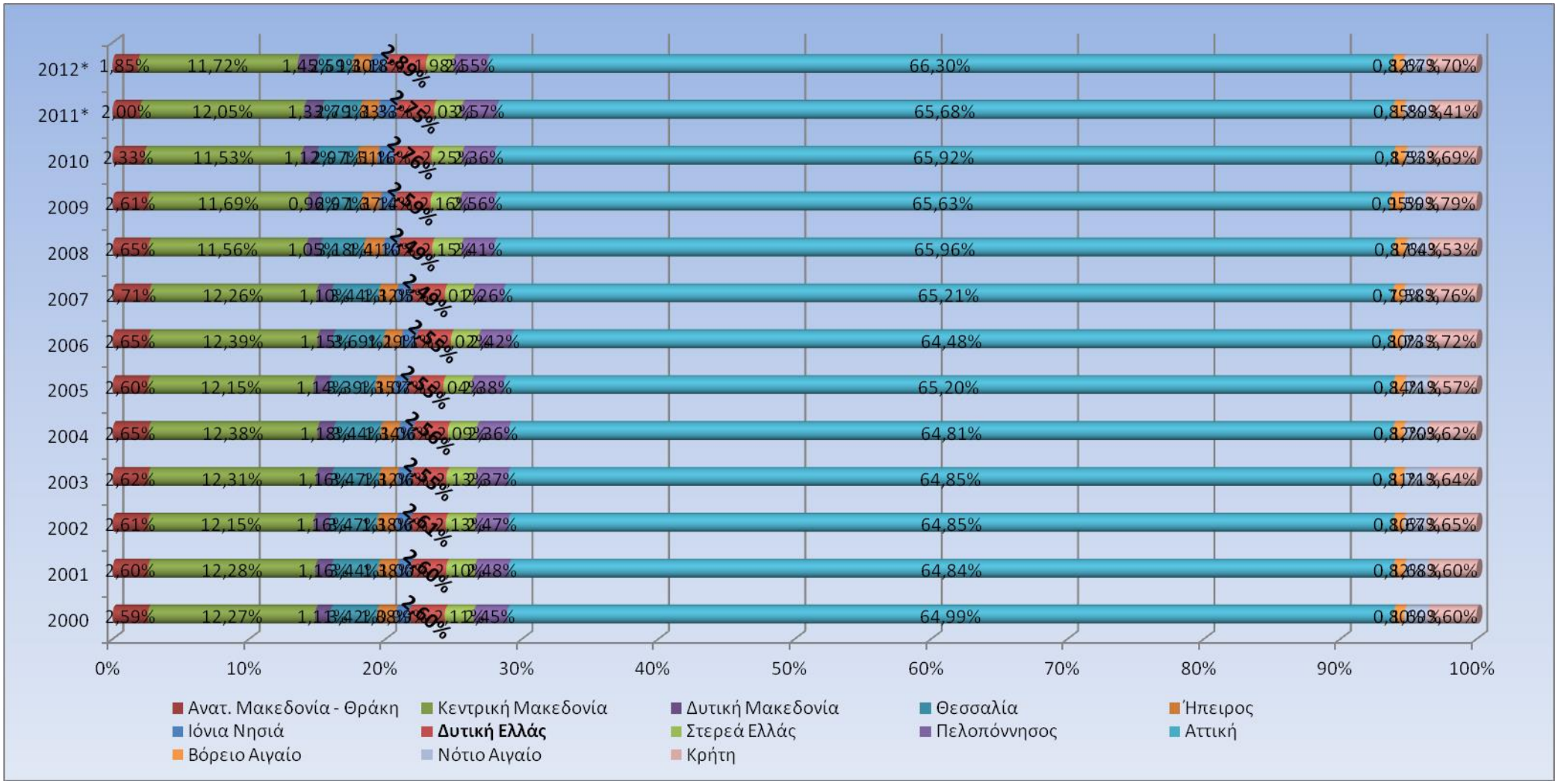

Εικόνα 3-26 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου

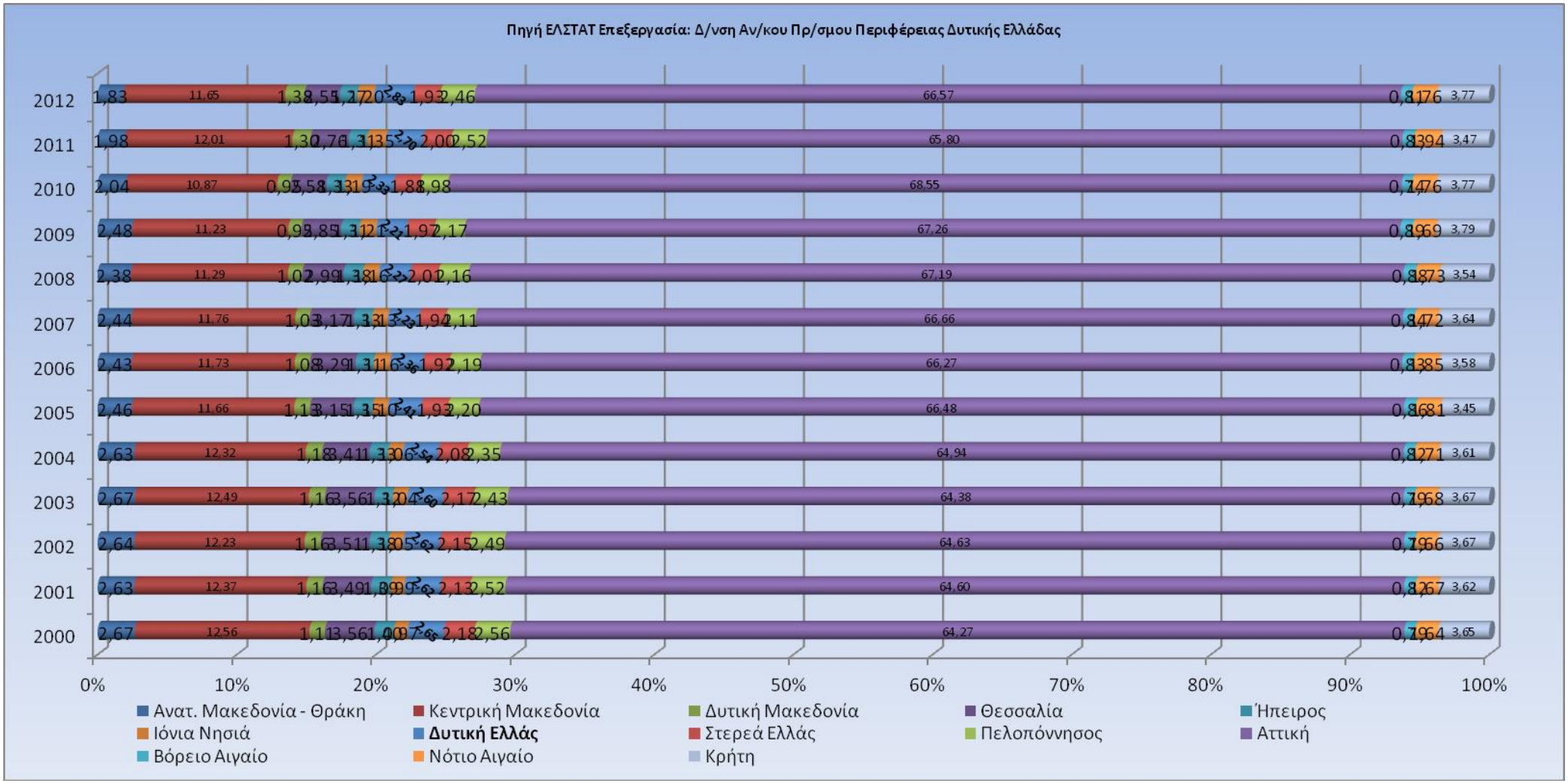

Εικόνα 3-27 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε Επαγγελματικές, επιστημονικές και τεχνικές δραστηριότητες, διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου

Πίνακας 3-19 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Διαχείριση ακίνητης περιουσίας

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας												
Περιφέρειες	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011***	**2012***
Σύνολο Ελλάδος	14.777	15.718	17.167	18.374	19.858	21.468	21.211	25.871	29.343	30.497	36.389	34.967	33.413
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	360	383	427	452	489	577	465	609	753	685	1.011	978	894
Κεντρική Μακεδονία	1.530	1.628	1.777	1.902	2.056	2.217	2.246	2.756	3.136	3.278	3.903	3.751	3.589
Δυτική Μακεδονία	186	198	216	231	249	269	264	319	359	373	441	423	405
Θεσσαλία	593	631	689	737	797	860	847	1.025	1.157	1.203	1.427	1.370	1.311
Ήπειρος	286	304	332	356	384	415	410	499	565	590	702	675	646
Ιόνια Νησιά	225	240	262	280	303	327	327	403	460	482	577	558	534
Δυτική Ελλάδα	624	664	725	776	839	905	893	1.084	1.225	1.278	1.519	1.461	1.398
Στερεά Ελλάδα	461	490	535	572	619	667	663	810	920	963	1.146	1.104	1.057
Πελοπόννησος	608	647	706	756	817	881	878	1.075	1.222	1.280	1.526	1.471	1.408
Αττική	8.847	9.411	10.273	10.998	11.886	12.820	12.693	15.422	17.414	18.129	21.471	20.603	19.712
Βόρειο Αιγαίο	192	204	223	239	258	278	275	334	378	394	468	450	431
Νότιο Αιγαίο	343	364	398	426	460	496	496	611	700	737	883	856	819
Κρήτη	522	555	606	648	701	756	753	924	1.053	1.103	1.315	1.266	1.211
* Προσωρινά στοιχεία.													

Στατιστική Αρχή, Επεξεργασία: Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ΠΔΕ

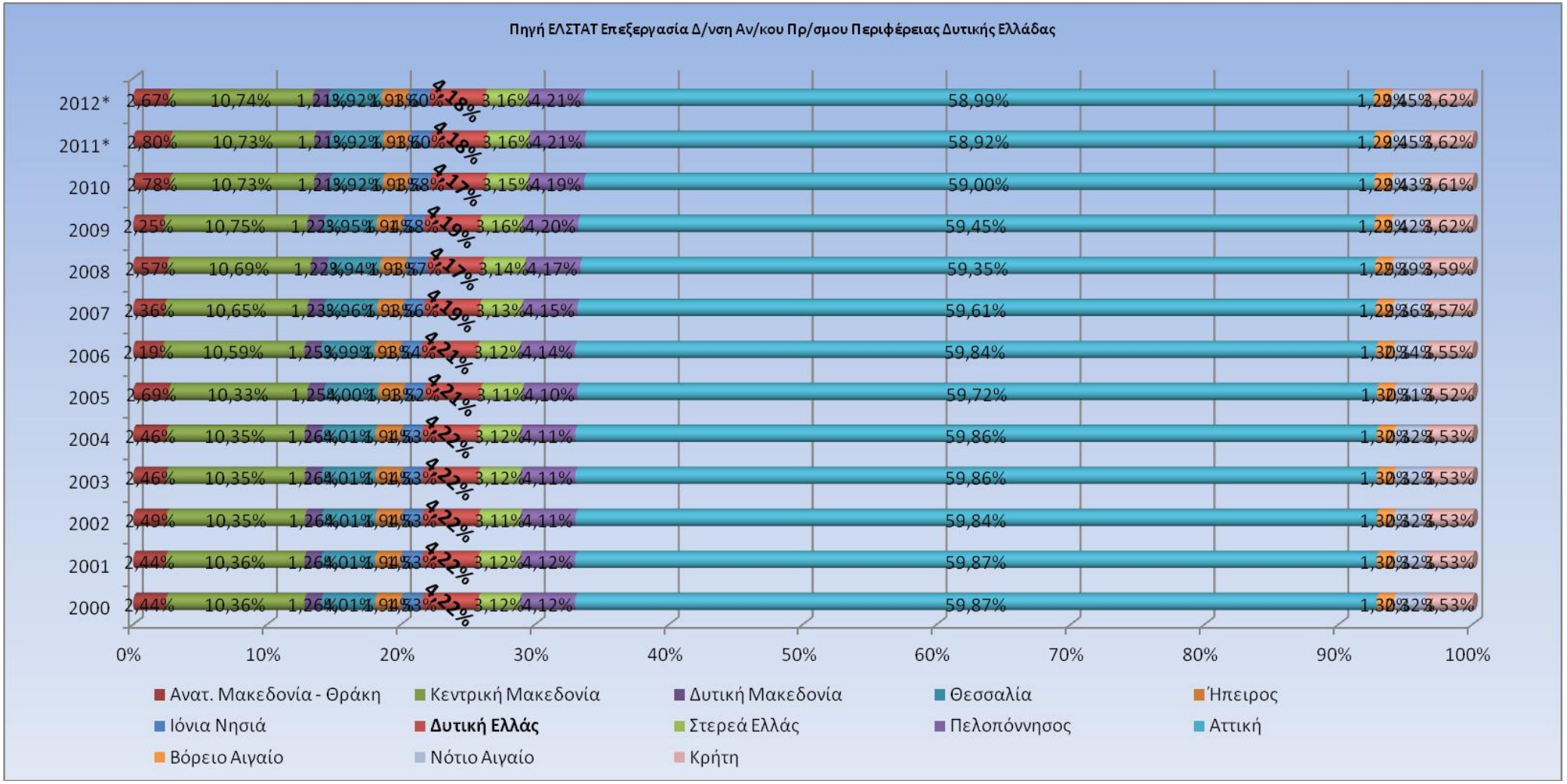

Εικόνα 3-28 Ακαθάριστη Προστιθέμενη Αξία στον κλάδο Διαχείριση ακίνητης περιουσίας ως ποσοστό επί της συνολικής προστιθέμενης αξίας του κλάδου

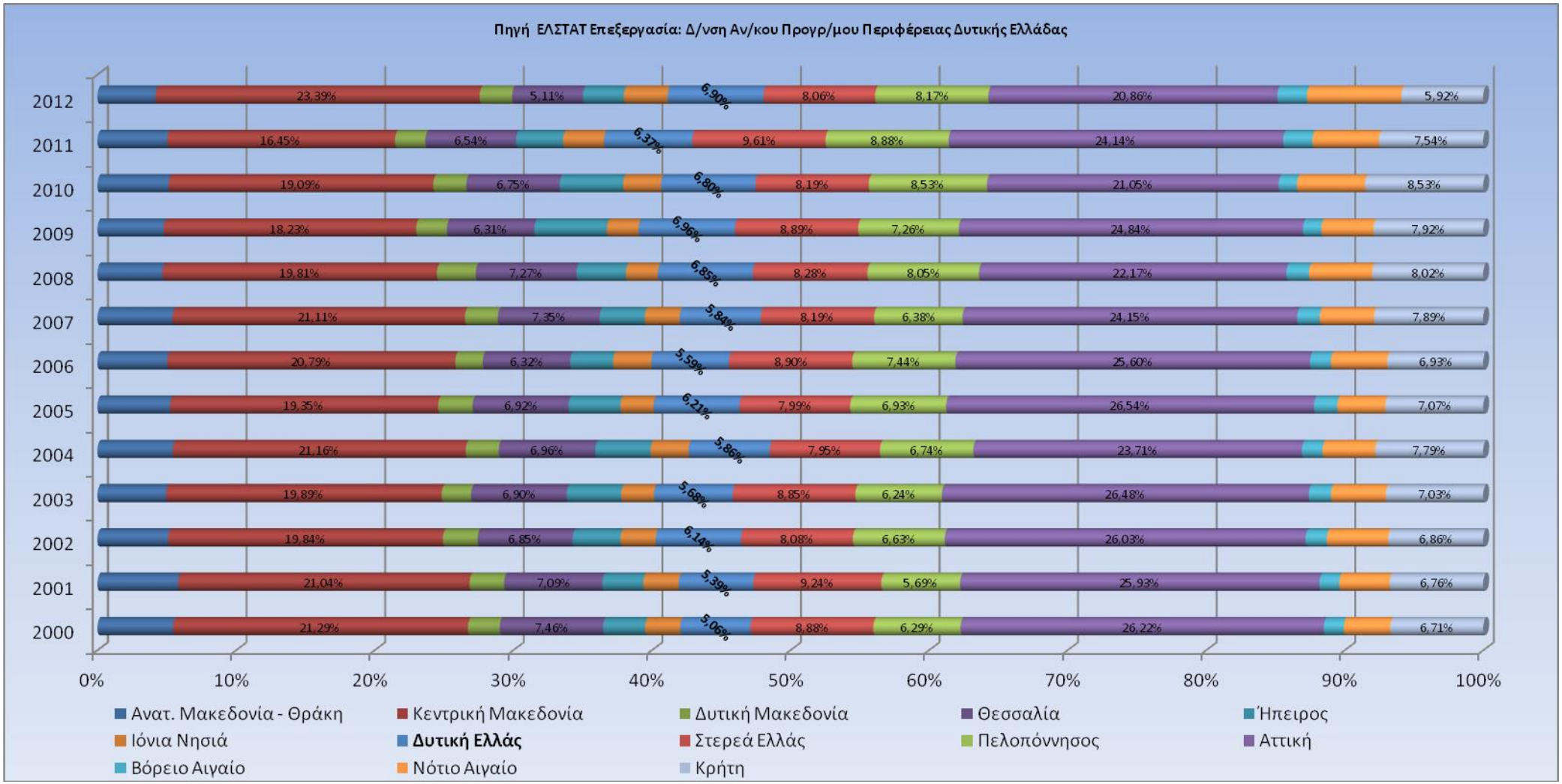

Εικόνα 3-29 Επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε 'Διαχείριση ακίνητης περιουσίας δραστηριότητες ως ποσοστό επί των συνολικών επενδύσεων του κλάδου

Πίνακας 3-20 Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ΠΔΕ και Περιφερειακών Ενοτήτων

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
	Συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία												
	2000	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011***	**2012***
Δυτική Ελλάδα	6.157	6.563	7.119	7.849	8.540	8.749	9.550	9.856	10.084	9.826	9.504	8.555	8.079
Αιτωλοακαρνανία	1.724	1.854	1.995	2.209	2.491	2.564	2.728	2.704	2.832	2.841	2.648	2.387	2.280
Αχαΐα	3.157	3.331	3.632	4.003	4.384	4.459	5.000	5.202	5.264	5.033	4.897	4.387	4.096
Ηλεία	1.276	1.378	1.492	1.637	1.665	1.726	1.823	1.950	1.988	1.952	1.959	1.781	1.703
* Προσωρινά στοιχεία.													

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Επεξεργασία: Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ΠΔΕ

Πίνακας 3-21 Συνολική αξία ακαθάριστη προστιθέμενη Περιφερειακών Ενοτήτων ως ποσοστιαία συμμετοχή στο εθνική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία

Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
	Συνολική αξία ακαθάριστη προστιθέμενη Περιφερειακών Ενοτήτων ως ποσοστιαία συμμετοχή στο εθνική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία												
	2000	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011***	**2012***
Αιτωλοακαρνανία	1,37%	1,38%	1,38%	1,38%	1,43%	1,43%	1,41%	1,32%	1,32%	1,34%	1,33%	1,31%	1,33%
Αχαΐα	2,51%	2,48%	2,51%	2,50%	2,52%	2,49%	2,59%	2,53%	2,46%	2,37%	2,45%	2,41%	2,39%
Ηλεία	1,02%	1,03%	1,03%	1,02%	0,96%	0,97%	0,94%	0,95%	0,93%	0,92%	0,98%	0,98%	0,99%

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Αρχή, Επεξεργασία: Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, ΠΔΕ

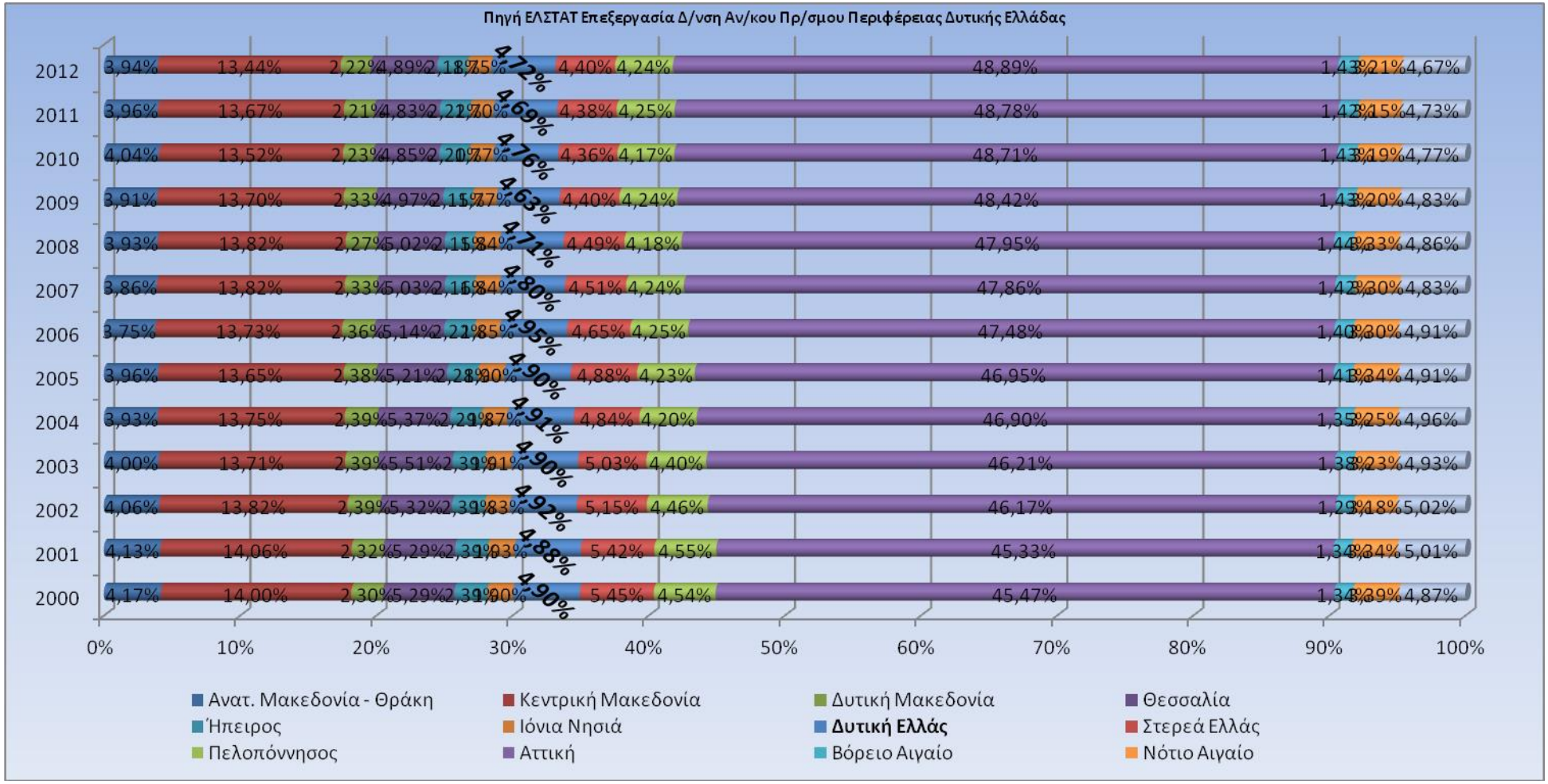

Εικόνα 3-30 Η συμμετοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στον σχηματισμό συνολικής εθνικής ακαθάριστης προστιθέμενης ως ποσοστιαία συμμετοχή

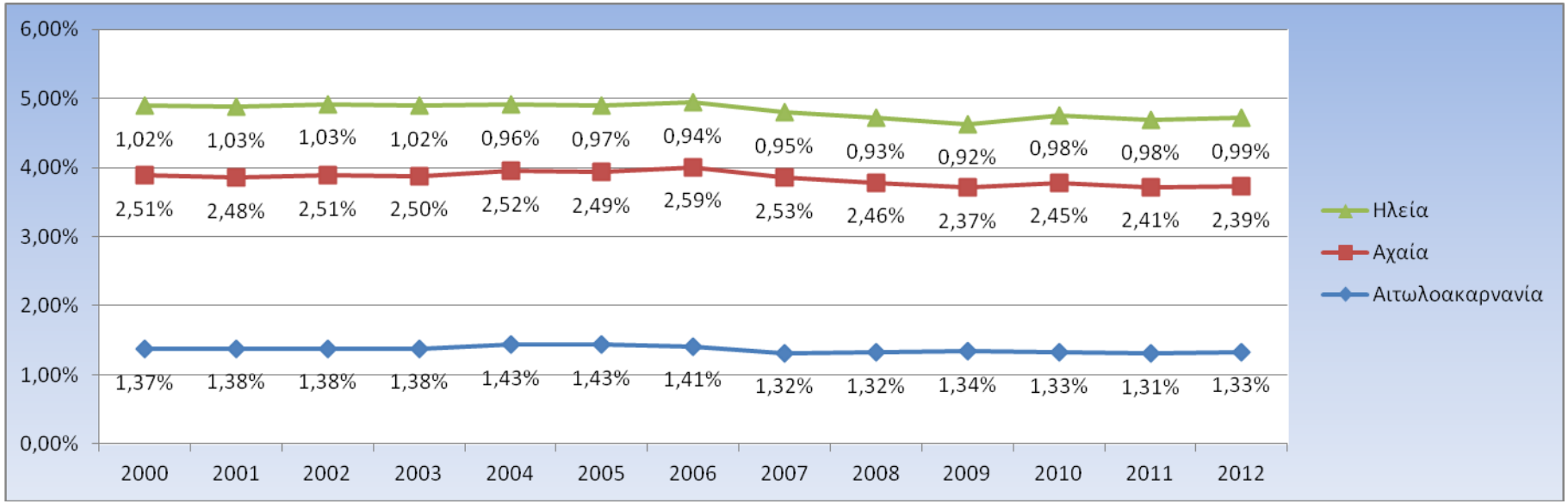

Εικόνα 3-31 Η συμμετοχή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στον σχηματισμός συνολικής εθνικής ακαθάριστης προστιθέμενης ως ποσοστιαία συμμετοχή

3.3.2 Κατά Κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν

Πίνακας 3-22 Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν κατά περιφέρεια

Σε ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές													
Περιφέρειες	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Σύνολο Ελλάδος	12.983	13.878	14.774	16.207	17.458	17.953	19.575	20.857	21.642	21.224	20.282	18.677	17.507
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	9.769	10.379	10.880	11.774	12.465	12.938	13.365	14.679	15.517	15.084	14.917	13.329	12.270
Κεντρική Μακεδονία	10.623	11.389	11.896	12.926	13.942	14.209	15.570	16.671	17.289	16.813	15.841	14.771	13.645
Δυτική Μακεδονία	11.103	12.039	13.236	14.570	15.762	16.209	17.663	18.669	18.913	19.171	17.553	16.006	15.050
Θεσσαλία	10.079	10.786	11.554	13.164	13.841	13.823	14.881	15.533	16.131	15.691	14.637	13.434	12.757
Κεντρική Ελλάδα	11.266	12.144	12.680	13.862	14.545	15.074	16.211	16.970	17.453	16.955	16.246	14.923	13.985
Ήπειρος	9.932	10.525	11.228	12.348	12.749	13.105	13.929	14.511	14.936	14.672	14.325	13.307	12.207
Ιόνια Νησιά	12.956	14.226	14.337	16.402	17.306	18.146	19.227	20.388	21.216	19.946	19.072	16.792	16.100
Δυτική Ελλάδα	9.735	10.539	11.361	12.462	13.500	13.922	15.411	16.019	16.392	15.836	15.530	14.176	13.431
Στερεά Ελλάδα	13.860	14.857	15.056	16.183	16.780	17.444	18.090	18.722	19.344	18.572	17.551	16.128	15.075
Πελοπόννησος	10.846	11.732	12.288	13.339	13.760	14.271	15.652	16.651	17.056	17.018	15.970	14.928	13.870
Αττική	16.533	17.546	19.007	20.845	22.768	23.430	25.832	27.725	28.811	28.543	27.490	25.479	24.099
Νησιά Αιγαίου, Κρήτη	12.408	13.327	13.854	15.246	16.415	16.986	18.378	19.373	20.216	19.396	18.287	16.508	15.292
Βόρειο Αιγαίο	9.275	9.975	10.296	12.142	12.848	13.817	15.034	16.377	17.336	16.919	16.079	14.494	13.394
Νότιο Αιγαίο	15.914	16.402	16.505	18.297	19.705	20.698	22.190	23.455	24.447	22.908	21.643	19.340	18.064
Κρήτη	11.702	12.878	13.682	14.695	15.883	16.083	17.467	18.192	18.908	18.328	17.210	15.636	14.398

**Προσωρινά στοιχεία*

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ,– Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Πίνακας 3-23 Κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο προϊόν στην Δυτική Ελλάδα

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	2012*
Δυτική Ελλάδα	**9.735**	**10.539**	**11.361**	**12.462**	**13.500**	**13.922**	**15.411**	**16.019**	**16.392**	**15.836**	**15.530**	**14.176**	**13.431**
Αιτωλοακαρνανία	8.777	9.427	10.087	11.118	12.504	12.971	14.015	14.002	14.702	14.657	13.939	12.746	12.243
Αχαΐα	11.241	11.926	12.892	14.098	15.342	15.669	17.787	18.566	18.738	17.729	17.543	15.967	15.040
Ηλεία	8.223	9.385	10.120	11.061	11.218	11.715	12.552	13.502	13.769	13.404	13.693	12.567	11.988

*****Προσωρινά στοιχεία*

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ,– Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

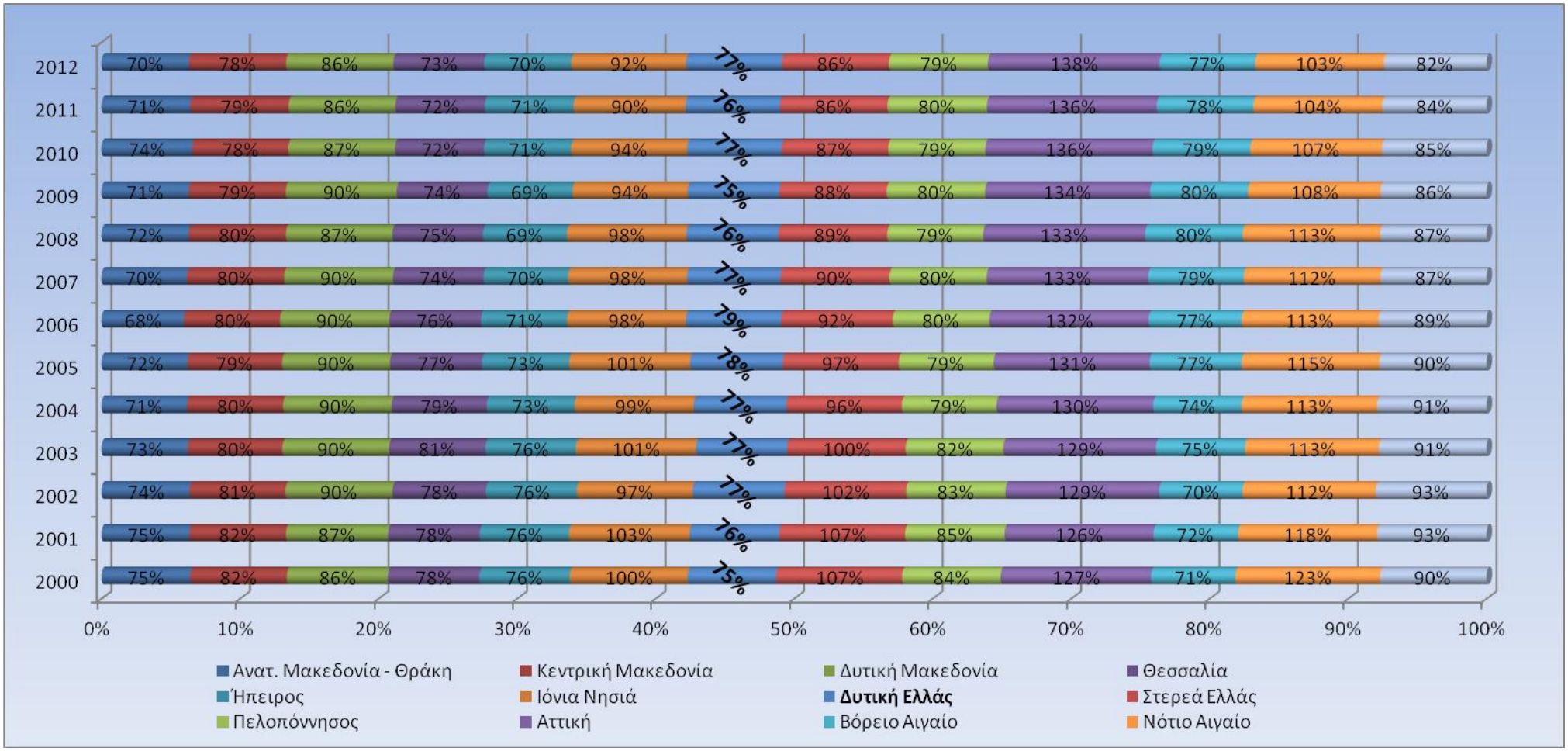

Εικόνα 3-32 Ποσοστιαια αναλογία κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο ανά Περιφέρεια

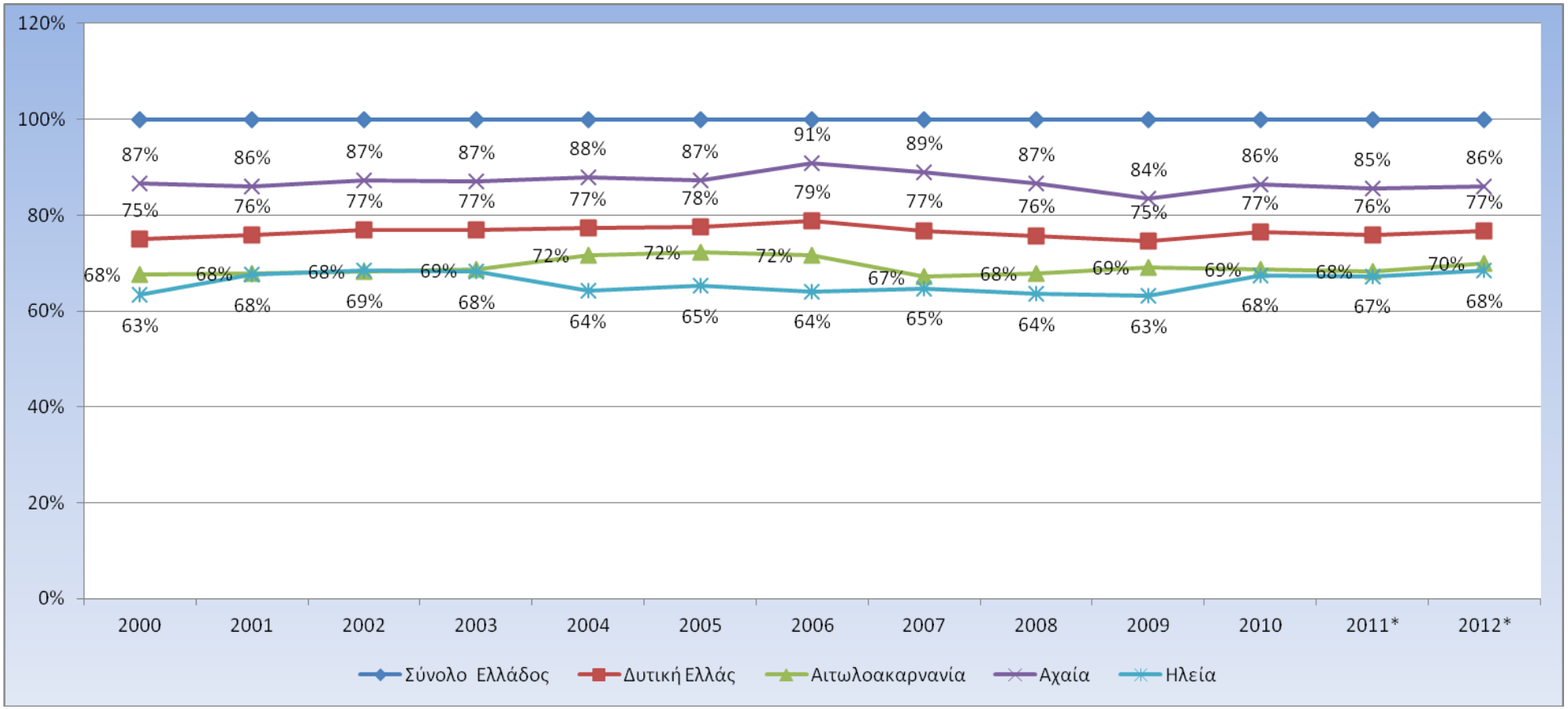

Εικόνα 3-33 Ποσοστιαία αναλογία κατά κεφαλή ακαθάριστο εγχώριο ανά Περιφερειακή Ενότητα ΠΔΕ

Από τον Πίνακα ανωτέρω παρατηρούμε ότι η Αχαΐα είναι η Περιφερειακή Ενότητα με το υψηλότερο κατά κεφαλή ΑΕΠ διαχρονικά. Όπως και σε όλους τους δείκτες, το 2008 είναι έτος καμπής, αφού σταματάει η σημαντική αύξηση του εισοδήματος στην ΠΔΕ και ξεκινάει η μείωση αυτού με πιο έντονη τα έτη 2011 και 2012. Η ίδια τάση ισχύει και για το σύνολο της χώρας.

Επιπλέον, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καθ' εαυτή παρουσιάζει ενδοπεριφερειακές ανισότητες5 μικρότερες των ανισοτήτων μεταξύ των περιφερειών της χώρας, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι υπάρχει μικρότερη ανάγκη περιορισμού των ανισοτήτων αυτών. Οι εισοδηματικές διαφοροποιήσεις μεταξύ των Π.Ε. δικαιολογούνται κυρίως από το υψηλότερο κ.κ. ΑΕΠ της ΠΕ Αχαΐας (15.040€) σε σχέση με το νομό Αιτωλοακαρνανίας και τον νομό Ηλείας (12.243€ και 11.988€ αντίστοιχα). Οι Π.Ε. της Περιφέρειας που εμφανίζουν μεγαλύτερη εξάρτηση από την γεωργία (Ηλεία, Αιτωλοακαρνανία), παρουσιάζουν υστέρηση στο κ.κ. ΑΕΠ σε σχέση με το αντίστοιχο κ.κ. ΑΕΠ της ΠΕ Αχαΐας, που βασίζεται στον τομέα των υπηρεσιών.

Από την άλλη πλευρά, εάν κοιτάξουμε τον Πίνακα ανωτέρω όπου αποτυπώνεται το κατά κεφαλή ΑΕΠ ανά Περιφέρεια και στο σύνολο της χώρας, θα παρατηρήσουμε ότι το 2012, τελευταίο έτος όπου υπάρχουν διαθέσιμα στοιχεία, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας είναι η 5η φτωχότερη Περιφέρεια της χώρας. Το 2007, τελευταίο έτος αύξησης του κατά κεφαλή ΑΕΠ ήταν η 4η φτωχότερη. Αυτό μπορεί να σημαίνει ότι η μείωση του εισοδήματος στην ΠΔΕ πραγματοποιείται με πιο αργούς ρυθμούς από τον εθνικό μέσο όρο.

Σε κάθε περίπτωση, με βάση την διαπεριφερειακή σύγκριση των οικονομικών επιδόσεων προκύπτει ότι η Δυτική Ελλάδα αποτελεί μια εκ των Περιφερειών, που μένουν συστηματικά πίσω δημιουργώντας ένα διαρθρωτικό χάσμα με τις υπόλοιπες Περιφέρειες της χώρας.

Το ΚΕΠΕ προχώρησε σε λεπτομερή εξέταση των μεγεθών και της εξελίξεως των προσωπικών εισοδημάτων των τοπικών πληθυσμών από την εποχή που η χώρα εισήλθε στην ΟΝΕ (το 2001) έως την έλευση της διεθνούς χρηματοοικονομικής κρίσης (το 2008 προς 2009), άρα υπό συνθήκες σχετικής μακροοικονομικής σταθερότητας, επιτρέποντας μια μεγαλύτερη ανάλυση της οικονομικής κατάστασης ανά ζώνη δραστηριότητας σε σύγκριση και με την μέση εξέλιξη στο σύνολο της επικρατείας (βλ. Χάρτη 3-28):

- Υψηλότερη αύξηση τόσον του μέσου δηλωθέντος εισοδήματος όσο και του συμμετέχοντος σε αυτό πληθυσμού. Μεταξύ αυτών είναι οι ταχυδρομικές περιοχές Αγρινίου, Αγίου Κωνσταντίνου, Αστακού, Βονίτσης, Ευηνοχωρίου, Καινούργιου, Κατούνης, Κατοχής, Νεοχωρίου και ίσως Φλωριάδος (Αιτωλοακαρνανίας),6 Αιγείρας, Άνω Καστριτσίου, Αροανίας, Διακοφτού, Καμαρών, Κάτω Αχαΐας (Αχαΐας), Βάρδας (Αχαΐας και Ηλείας), Γαστούνης, Ζαχάρως, Τραγανού (Ηλείας).
- Μικρότερη μεταβολή τόσον του μέσου δηλωθέντος εισοδήματος όσο και του συμμετέχοντος (δηλωθέντος) πληθυσμού. Μεταξύ αυτών είναι οι ταχυδρομικές περιοχές Αντιρρίου, Μεσολογγίου, Μύτικα, Φυτειών, (Αιτωλοακαρνανίας), Κατακόλου (Ηλείας).
- Υψηλότερη αύξηση του συμμετέχοντος (δηλωθέντος) πληθυσμού αλλά όχι του εισοδήματος. Μεταξύ αυτών είναι οι ταχυδρομικές περιοχές Άνω Χώρας,

5 Οι ενδοπεριφερειακές ανισότητες μετρώνται με τυπικές αποκλίσεις από το μέσο κ.κ.ΑΕΠ της περιφέρειας και της Χώρας.

6 Τα μεγέθη της Φλωριάδος οποίας δεν μπορούν να απομονωθούν από του Κομποτίου (Άρτης).

Ναυπάκτου, Παλαίρου (Αιτωλοακαρνανίας), Ακράτας, Καλαβρύτων, Πατρέων, Σαγαίικων (Αχαΐας), Αμαλιάδος, Πύργου (Ηλείας).

- Υψηλότερη αύξηση του μέσου δηλωθέντος εισοδήματος αλλά όχι του συμμετέχοντος (δηλωθέντος) πληθυσμού. Μεταξύ αυτών είναι οι υπόλοιπες περιοχές της περιφερείας. (Προδρομίδης, 2014α.)

Πηγή: Προδρομίδης (2014α)

Εικόνα 3-34 Η εξέλιξη του μέσου τοπικού δηλωθέντος προσωπικού εισοδήματος και του αριθμού των φορολογικών δηλώσεων κατά το διάστημα 2001-08.

3.3.3 Απασχόληση

Στον Πίνακα παρακάτω αποτυπώνεται σε απόλυτους αριθμούς ο αριθμός των απασχολούμενων ατόμων τόσο στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, όσο και στις υπόλοιπες Περιφέρειες αλλά και στο σύνολο της χώρας. Αυτό που παρατηρείται είναι η κοινή τάση μείωσης των απασχολουμένων σε όλη τη χώρα από το 2008 και ύστερα, με πιο έντονη τη μείωση αυτή από το έτος 2011, με την οικονομική κρίση να έχει συμβάλει ιδιαίτερα προς αυτή την κατεύθυνση.

Πίνακας 3-24 Απασχόληση ανά γεωγραφική ζώνη, 2002- 2012 (σε 000 άτομα)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Σύνολο Ελλάδος	**4.434,3**	**4.495,7**	**4.604,1**	**4.646,9**	**4.731,3**	**4.795,1**	**4.856,4**	**4.829,0**	**4.699,1**	**4.374,5**	**4.032,1**
Βόρεια Ελλάδα	**1.363,9**	**1.382,9**	**1.403,5**	**1.402,9**	**1.438,2**	**1.468,3**	**1.471,2**	**1.447,1**	**1.413,8**	**1.303,4**	**1.208,7**
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	242,8	238,4	235,9	236,7	240,0	249,9	243,3	239,8	235,4	218,4	211,4
Κεντρική Μακεδονία	728,0	746,9	749,6	757,4	783,7	798,3	802,5	782,9	765,6	696,7	637,6
Δυτική Μακεδονία	105,1	100,3	101,3	99,0	105,3	105,9	108,4	110,3	104,1	99,2	89,2
Θεσσαλία	287,9	297,4	316,7	309,8	309,2	314,3	317,0	314,2	308,7	289,0	270,4
Κεντρική Ελλάδα	**926,6**	**935,4**	**923,9**	**953,7**	**979,4**	**982,4**	**997,1**	**989,2**	**959,8**	**906,6**	**843,5**
Ήπειρος	131,2	128,6	133,6	132,2	137,8	139,2	139,9	142,2	132,9	126,8	120,8
Ιόνια Νησιά	84,4	90,9	90,0	92,2	91,4	91,6	96,7	96,7	90,6	84,5	86,5
Δυτική Ελλάδα	**269,0**	**267,3**	**261,1**	**266,5**	**275,6**	**283,9**	**283,6**	**279,4**	**276,8**	**257,0**	**233,6**
Στερεά Ελλάδα	206,1	214,6	213,5	221,2	228,1	226,9	232,5	225,4	220,4	211,0	191,5
Πελοπόννησος	235,8	234,0	225,7	241,6	246,5	240,7	244,3	245,5	239,1	227,2	211,2
Αττική	**1.680,5**	**1.704,7**	**1.793,8**	**1.799,9**	**1.818,1**	**1.836,0**	**1.876,7**	**1.884,9**	**1.832,4**	**1.690,4**	**1.529,5**
Νησιά Αιγαίου, Κρήτη	**463,3**	**472,7**	**482,9**	**490,4**	**495,7**	**508,4**	**511,4**	**507,8**	**493,1**	**474,1**	**450,3**
Βόρειο Αιγαίο	69,2	72,5	76,4	76,3	75,8	78,0	76,7	73,7	74,9	71,0	68,6
Νότιο Αιγαίο	127,5	130,5	133,4	135,6	137,6	144,3	150,8	146,9	140,2	137,7	137,6
Κρήτη	266,7	269,7	273,1	278,5	282,3	286,0	283,9	287,1	277,9	265,4	244,2

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ,– Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Ειδικότερα, στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ο αριθμός των απασχολουμένων για το 2012 ήταν 233.600 άτομα από 257.000 το 2011 και 276.800 το 2010. Η πορεία αυτή των απασχολουμένων φαίνεται παραστατικά στο παρακάτω γράφημα, στο οποίο αποτυπώνεται και η απότομη μείωση του αριθμού των απασχολουμένων από το 2011, ακολουθώντας την εθνική τάση.

Εικόνα 3-35 Απασχόληση στην ΠΔΕ, 2002- 2012 (σε 000 άτομα)

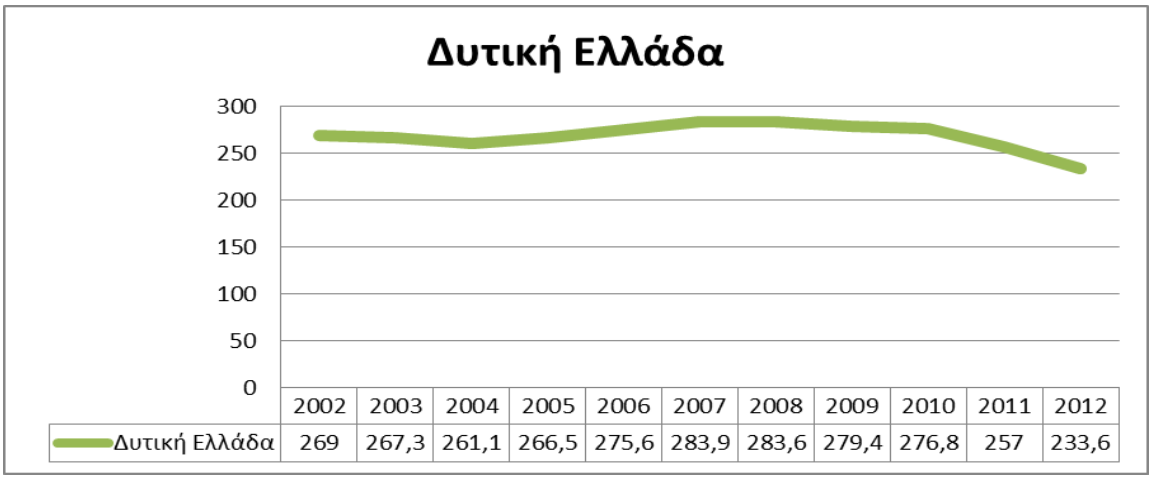

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ,– Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Πάντως σε όλη την περίοδο αναφοράς (2002-2012) το ποσοστό του εργατικού δυναμικού στην Δυτική Ελλάδα στο σύνολο της χώρας παραμένει σταθερό κοντά στο 6% (Μ.Ο. 5,85% και διάμεσος 5,84%). Το γεγονός αυτό εμφανίζεται σε όλες τις περιφέρειες της χώρας και συνδυάζεται με τις πολιτικές που ακολουθήθηκαν στην περίοδο αυτή για την δημιουργία διαρθρωτικών θέσεων εργασίας. Ειδικότερα η Δυτική Ελλάδα μαζί με την Κρήτη, την Αττική και την Στερεά Ελλάδα παρουσιάζουν και τον μικρότερο συντελεστή μεταβλητότητας για την περίοδο αυτή (μικρότερο από 1,5%), ενώ τον μεγαλύτερο παρουσιάζουν τα νησιά του Νότιου Αιγαίου (4%) και του Ιόνιου (3%).

Τα αποτελέσματα αυτά παρουσιάζονται στον πίνακα που ακολουθεί ενώ στο παρακάτω διάγραμμα η εικόνα αυτή αποτυπώνεται με περισσότερη έμφαση.

Πίνακας 3-25 Κατανομή εργατικού δυναμικού κατά περιφέρεια 2002-2012

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	Μ.Ο.	ΔΙΑΜΕΣΟΣ
Σύνολο Ελλάδος	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**	**100,00%**		
Βόρεια Ελλάδα	**30,76%**	**30,76%**	**30,48%**	**30,19%**	**30,40%**	**30,62%**	**30,29%**	**29,97%**	**30,09%**	**29,80%**	**29,98%**	**30,30%**	**30,29%**
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	5,48%	5,30%	5,12%	5,09%	5,07%	5,21%	5,01%	4,97%	5,01%	4,99%	5,24%	5,14%	5,09%
Κεντρική Μακεδονία	16,42%	16,61%	16,28%	16,30%	16,56%	16,65%	16,52%	16,21%	16,29%	15,93%	15,81%	16,33%	16,30%
Δυτική Μακεδονία	2,37%	2,23%	2,20%	2,13%	2,23%	2,21%	2,23%	2,28%	2,22%	2,27%	2,21%	2,23%	2,23%
Θεσσαλία	6,49%	6,62%	6,88%	6,67%	6,54%	6,55%	6,53%	6,51%	6,57%	6,61%	6,71%	6,61%	6,57%
Κεντρική Ελλάδα	**20,90%**	**20,81%**	**20,07%**	**20,52%**	**20,70%**	**20,49%**	**20,53%**	**20,48%**	**20,43%**	**20,72%**	**20,92%**	**20,60%**	**20,53%**
Ήπειρος	2,96%	2,86%	2,90%	2,84%	2,91%	2,90%	2,88%	2,94%	2,83%	2,90%	3,00%	2,90%	2,90%
Ιόνια Νησιά	1,90%	2,02%	1,95%	1,98%	1,93%	1,91%	1,99%	2,00%	1,93%	1,93%	2,15%	1,97%	1,95%
Δυτική Ελλάδα	6,07%	5,95%	5,67%	5,74%	5,83%	5,92%	5,84%	5,79%	5,89%	5,87%	5,79%	5,85%	5,84%
Στερεά Ελλάδα	4,65%	4,77%	4,64%	4,76%	4,82%	4,73%	4,79%	4,67%	4,69%	4,82%	4,75%	4,74%	4,75%
Πελοπόννησος	5,32%	5,20%	4,90%	5,20%	5,21%	5,02%	5,03%	5,08%	5,09%	5,19%	5,24%	5,14%	5,19%
Αττική	**37,90%**	**37,92%**	**38,96%**	**38,73%**	**38,43%**	**38,29%**	**38,64%**	**39,03%**	**38,99%**	**38,64%**	**37,93%**	**38,50%**	**38,64%**
Νησιά Αιγαίου, Κρήτη	**10,45%**	**10,51%**	**10,49%**	**10,55%**	**10,48%**	**10,60%**	**10,53%**	**10,52%**	**10,49%**	**10,84%**	**11,17%**	**10,60%**	**10,52%**
Βόρειο Αιγαίο	1,56%	1,61%	1,66%	1,64%	1,60%	1,63%	1,58%	1,53%	1,59%	1,62%	1,70%	1,61%	1,61%
Νότιο Αιγαίο	2,88%	2,90%	2,90%	2,92%	2,91%	3,01%	3,11%	3,04%	2,98%	3,15%	3,41%	3,02%	2,98%
Κρήτη	6,01%	6,00%	5,93%	5,99%	5,97%	5,96%	5,85%	5,95%	5,91%	6,07%	6,06%	5,97%	5,97%

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία ΔιΑΠ/ΠΔΕ

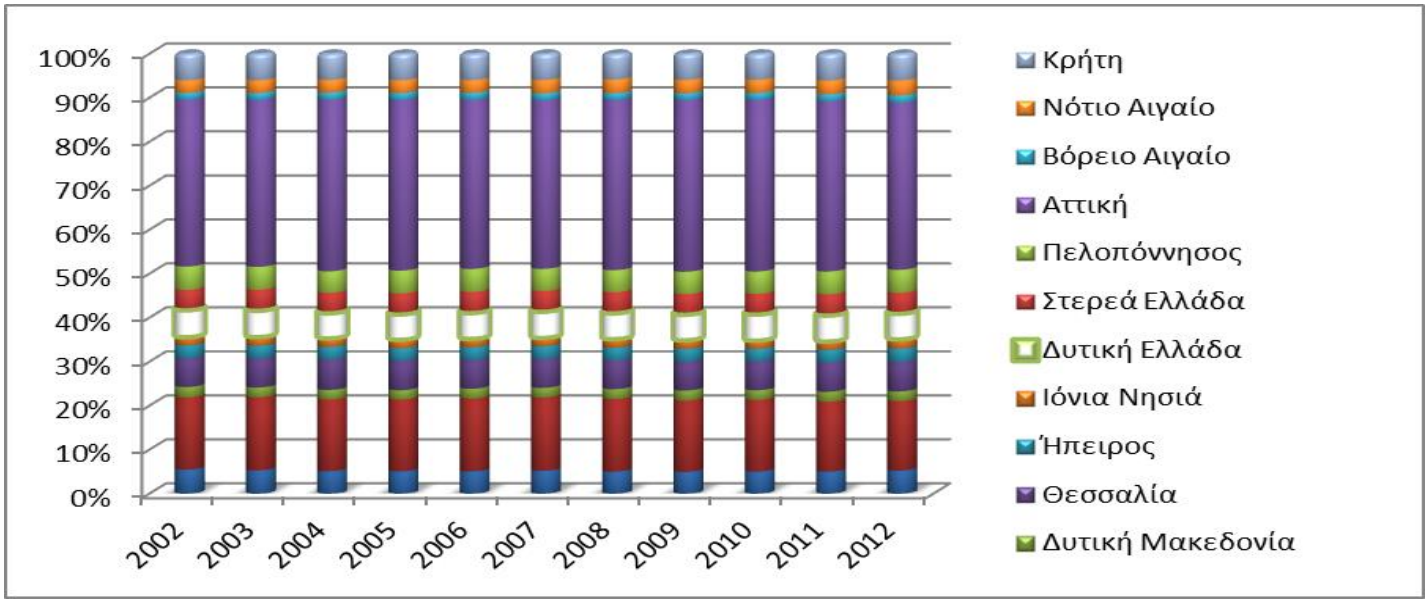

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ. Επεξεργασία ΔιΑΠ/ΠΔΕ

Εικόνα 3-36 Κατανομή εργατικού δυναμικού κατά περιφέρεια 2002-2012

3.3.4 Ανεργία

Η κρίση χρέους που έπληξε με ιδιαίτερη οξύτητα τις χώρες συνοχής στην Ευρωζώνη προκάλεσε την εκρηκτική άνοδο της ανεργίας και τη μείωση της συνολικής απασχόλησης αυξάνοντας το δημοσιονομικό βάρος και υποσκάπτοντας τη βιωσιμότητα του κοινωνικού-ασφαλιστικού συστήματος στο σύνολο των καλύψεών του (συντάξεις- υγεία- ανεργία). Τα ιδιαίτερα υψηλά επίπεδα ανεργίας κατέδειξαν πόσο ευάλωτο είναι το μέχρι τώρα εφαρμοζόμενο παραγωγικό πρότυπο και ανέδειξαν τις μεγάλες ανισότητες μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την αδυναμία της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση και την Κοινωνική Προστασία να ανταποκριθεί με στοιχειώδη επάρκεια στους διακηρυγμένους στόχους της. Παράλληλα η κρίση χρέους επέδρασε με διαφορετικό τρόπο και ένταση στα επίπεδα ανεργίας και τα χαρακτηριστικά της στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ορισμένες χώρες (π.χ. Νορβηγία, Γερμανία, Σουηδία) επηρεάστηκαν μόνο συγκυριακά και επανήλθαν σύντομα σε χαμηλά επίπεδα ανεργίας, ενώ σε άλλες χώρες, όπως είναι η Ελλάδα, η Ισπανία και η Ουγγαρία εκτινάχθηκαν τα επίπεδα ανεργίας διευρύνοντας τις κοινωνικές ανισότητες και εντάσεις. Η επεξεργασία των στοιχείων της Eurostat για την απασχόληση, την ανεργία και τις πολιτικές απασχόλησης στο διάστημα 2007-14 στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η συγκριτική ανάλυσή τους αποκαλύπτει την ανεπάρκεια της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την απασχόληση και την αδυναμία των κρατών μελών της να διαχειριστούν αποτελεσματικά το οξύ πρόβλημα της ανεργίας

Οι πολιτικές αντιμετώπισης της ανεργίας κατά την περίοδο της κρίσης επικεντρώθηκαν κυρίως γύρω από πέντε άξονες. Ο πρώτος άξονας αναφέρεται στη διευκόλυνση των προσλήψεων και των απολύσεων είτε με τη μείωση των αποζημιώσεων απόλυσης (π.χ. Ελλάδα), είτε με την αύξηση του απαιτούμενου χρόνου για την απόκτηση πλήρων εργασιακών δικαιωμάτων (π.χ. Ην.Βασίλειο, Ολλανδία, Γερμανία), είτε με την αύξηση των περιόδων ή/και του συνολικού χρόνου που επιτρέπεται να απασχολείται κάποιος με ανανεώσιμες συμβάσεις

ορισμένου χρόνου πριν τη μετατροπή της εργασιακής σχέσης σε αορίστου χρόνου (π.χ. Ελλάδα, Ολλανδία, Γερμανία) ή ακόμα και με τη θεσμοθέτηση της ποσόστωσης των απολύσεων σύμφωνα με την ηλικιακή σύνθεση των εργαζομένων της επιχείρησης (π.χ. Ολλανδία). Ο δεύτερος άξονας περιέχει τα μέτρα για την επιδότηση των ανέργων. Στις περισσότερες χώρες οι προϋποθέσεις για την παροχή επιδομάτων ανεργίας έγιναν αυστηρότερες διαμέσου της χρήσης διαφόρων μεθόδων. Αυτές περιλαμβάνουν την αύξηση του χρόνου ασφάλισης ή της προηγούμενης εργασίας για την καταβολή του επιδόματος (π.χ. Ελλάδα), τη μείωση του ποσοστού αναπλήρωσης του μισθού (π.χ. Γερμανία, Ολλανδία), τη σύνδεση του δικαιώματος επιδότησης με την απόδειξη ενεργητικής αναζήτησης εργασίας από μέρους του ανέργου, ή με το συνολικό οικογενειακό εισόδημα και τον περιορισμό των δυνατοτήτων επιλογής ή άρνησης αποδοχής συγκεκριμένων εργασιών από μέρους των μακροχρονίως ανέργων όταν τους προσφέρεται απασχόληση.

Ο **τρίτος άξονας** συνδέεται με τη διευκόλυνση της επισφαλούς απασχόλησης. Εδώ περιλαμβάνονται η νομοθέτηση της μη-καταβολής ασφαλιστικών εισφορών στις περιπτώσεις που ο συνολικός ετήσιος χρόνος εργασίας δεν ξεπερνά τις 50 μέρες ή τους δύο μήνες (π.χ. φοιτητές, συνταξιούχοι) ή η μηνιαία αμοιβή είναι κάτω των 450 ευρώ (π.χ. mini-jobs στη Γερμανία), οι εργασίες του ενός ευρώ (one-euro-jobs) στη Γερμανία και οι συμβάσεις μηδενικού χρόνου απασχόλησης (zero-hour-contracts) στο Ηνωμένο Βασίλειο. Επίσης στις χώρες με χαμηλότερα επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης λαμβάνονται μέτρα αντίθετου προσανατολισμού που εστιάζουν κυρίως στη φορολόγηση της άτυπης απασχόλησης (π.χ. Σλοβενία) ή και τον περιορισμό της ανασφάλιστης εργασίας (π.χ. Ελλάδα).

Ο **τέταρτος άξονας** των πολιτικών απασχόλησης στην περίοδο της οικονομικής κρίσης αναφέρεται στην επιδότηση της προσωρινής απασχόλησης στο δημόσιο ή τον κοινωφελή τομέα με βασικές επιδιώξεις την παροχή εισοδήματος στους ανέργους με αντάλλαγμα την προσφορά εργασίας (workfare) και τον περιορισμό της μακροχρόνιας ανεργίας. Εδώ περιλαμβάνονται μέτρα όπως είναι τα προγράμματα Κοινωφελούς Εργασίας στην Ελλάδα και την Ουγγαρία και η προστατευόμενη απασχόληση των αναπήρων και των κοινωνικά αποκλεισμένων στην Ολλανδία, η μείωση του χρόνου εργασίας προκειμένου να περιοριστούν οι απολύσεις (με επιδότηση της διαφοράς του μισθού από το σύστημα της κοινωνικής προστασίας στη Γερμανία αλλά και με παράλληλη μείωση του μισθού χωρίς καμία επιδότηση στην Ελλάδα), η εκ περιτροπής εργασία και η επιδότηση των εργοδοτών για την απασχόληση ανέργων. Ο **πέμπτος άξονας** των πολιτικών για την απασχόληση περιλαμβάνει τα μέτρα ενίσχυσης της κατάρτισης και της μάθησης μέσω της παροχής κουπονιών για συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης και απόκτησης εργασιακής εμπειρίας καθώς και την πρακτική άσκηση. Πρόκειται για μέτρα πολιτικής που επικεντρώνονται κυρίως στους νέους και εμφανίζονται στις περισσότερες χώρες μέσω της χρηματοδότησης που παρέχεται από τα Ευρωπαϊκά Ταμεία.

Τα προαναφερόμενα μέτρα αποδείχθηκαν μέχρι σήμερα ανεπαρκή για τον περιορισμό ή και τη συγκράτηση της ανεργίας αφού αυτή όπως διαπιστώνεται παραμένει σε υψηλά ή/και εκρηκτικά επίπεδα στις περισσότερες χώρες. Επιπρόσθετα, όλες οι παραπάνω πολιτικές διαπερνώνται από τη στρατηγικού χαρακτήρα πολιτική επιλογή του περιορισμού ή της συγκράτησης των δαπανών για την απασχόληση και την κοινωνική προστασία των ανέργων σε αντίθεση με την αναμενόμενη αύξησή τους ως απόρροια της υψηλότερης ανεργίας. Στις περισσότερες χώρες τα υψηλά επίπεδα ανεργίας δεν οδήγησαν σε αντίστοιχη αύξηση των δαπανών απασχόλησης διαψεύδοντας τις διακηρύξεις περί μέριμνας για την προστασία των

ανέργων και τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής. Κατά το διάστημα της κρίσης οι πολιτικές απασχόλησης επικεντρώθηκαν στη μεγαλύτερη απορύθμιση της αγοράς εργασίας και τη διαχείριση της επισφάλειας παρά στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης.

Στα περισσότερα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι συνολικές δαπάνες για τις πολιτικές απασχόλησης αυξήθηκαν τα τρία πρώτα χρόνια της κρίσης (200810) και στη συνέχεια μειώθηκαν όχι μόνο στις χώρες με συγκρατημένα επίπεδα ανεργίας αλλά κι εκεί που η ανεργία είναι υψηλή και εξακολουθεί να αυξάνει. Η μείωση των συνολικών δαπανών για τις πολιτικές απασχόλησης είναι περισσότερο σημαντική στην Ελλάδα, την Ολλανδία, τη Φιλανδία, τη Γαλλία και το Ην. Βασίλειο.

Επίσης οι πόροι που εξοικονομήθηκαν από τη συγκράτηση και μείωση των δαπανών για τη διατήρηση του εισοδήματος των ανέργων δεν κατευθύνθηκαν στις ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης όπως θα ήταν αναμενόμενο με βάση τις διακηρύξεις των κυβερνήσεων. Από αυτή την άποψη είναι ενδεικτικό ότι οι περισσότερο προσφιλείς ενεργητικές πολιτικές απασχόλησης που αναφέρονται στη διά βίου μάθηση και την ενεργοποίηση δεν συνοδεύονται από αύξηση των δαπανών κατάρτισης ή και των δαπανών για τις υπηρεσίες απασχόλησης. Οι δαπάνες για κατάρτιση όπως και οι άλλες κατηγορίες δαπανών απασχόλησης αυξήθηκαν αρχικά με την έναρξη της κρίσης και στη συνέχεια μειώθηκαν.

Η ανεργία των νέων αποτελεί ένα ιδιαίτερα σοβαρό πρόβλημα και εμφανίζει αυξητικές τάσεις στην Ελλάδα αλλά στις χώρες που εφαρμόζονται σκληρά προγράμματα λιτότητας εκτινάχθηκε σε αστρονομικά επίπεδα.

Η ανεργία των ατόμων ηλικίας από 55-64 ετών είναι ιδιαίτερα υψηλή και αυξάνει παρά την αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης και της εφαρμογής προγραμμάτων και μέτρων παραμονής στην εργασία όπως επίσης η άνοδος της μακροχρόνιας ανεργίας.

Υπάρχει επομένως μία ισχυρή τάση σύγκλισης των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης γύρω από την επιδείνωση των συνθηκών απασχόλησης των εργαζομένων που συντελείται μεταξύ των άλλων διαμέσου των μεθόδων και τεχνικών διευθέτησης και παγίωσης των επισφαλών μορφών εργασίας. Οι πολιτικές απασχόλησης κατά την περίοδο της οικονομικής κρίσης επικεντρώθηκαν σε μέτρα ενίσχυσης της ευελιξίας της απασχόλησης, της διευκόλυνσης των απολύσεων, της μερικής απασχόλησης και της απασχόλησης ορισμένου χρόνου, στην αυστηροποίηση των προϋποθέσεων καταβολής επιδομάτων ανεργίας και των κανόνων υπολογισμού του ύψους τους, στην πριμοδότηση των επισφαλών μορφών εργασίας (συμβόλαια μηδενικού χρόνου εργασίας, εργασία του ενός ευρώ, νομιμοποίηση της ανασφάλιστης εργασίας σε mini-jobs), τις επιδοτήσεις για την προσωρινή απασχόληση σε κοινωφελείς δραστηριότητες και τα προγράμματα ενεργοποίησης των ανέργων.

Από την άλλη μεριά όμως οι δαπάνες για την απασχόληση και την κοινωνική προστασία των ανέργων μειώθηκαν παρά τις αυξημένες ανάγκες που προκλήθηκαν από την οικονομική κρίση. Η μείωση των δαπανών απασχόλησης είναι υψηλότερη στις χώρες με οξύτερα προβλήματα ανεργίας και η μείωση είναι μεγαλύτερη στις ενεργητικές πολιτικές και τις υπηρεσίες απασχόλησης..

Έτσι, οι συνθήκες διαβίωσης των εργαζομένων χειροτερεύουν και το «Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο» εξανεμίζεται πριν ακόμα εγκαθιδρυθεί, ενώ οι διαφορές και οι ανισότητες

διευρύνονται. Σ' αυτό το περιβάλλον απασχόλησης, υψηλής επισφάλειας και ανεργίας υποσκάπτονται τα θεμέλια της «κοινής ευρωπαϊκής πορείας». Με τα υψηλά ποσοστά ανεργίας επί σειρά ετών, η κεϋνσιανή ακαμψία των μισθών δεν υφίσταται πια στην Ελλάδα και η πλειονότητα των εργαζομένων δεν βρίσκει στήριγμα στις όποιες θεσμικές ρυθμίσεις, αλλά εξαναγκάζεται σε προσωπική διαπραγμάτευση από δυσμενή θέση. Εξ ου και η αύξηση της επισφαλούς απασχόλησης, των μειωμένων ωραρίων που υποκρύπτουν απλήρωτα ολόκληρα 8ωρα.

Δυστυχώς η Δυτική Ελλάδα όπως και όλη η χώρα δοκιμάζεται σκληρά από την ανεργία που υπάρχει και που την πενταετία της κρίσης έχει κορυφωθεί ειδικά στην Αχαΐα. Πως άλλωστε θα μπορούσε να ήταν διαφορετικά η κατάσταση στην Δυτική Ελλάδα αφού ακόμα και στις αρχές της1η δεκαετίας της νέας χιλιετίας η ανεργία στην Δυτική Ελλάδα και κυρίως στην Αχαΐα ήταν πάνω από τον εθνικό μέσο όρο. Σε πολλές μελέτες έχει αποτυπωθεί η άποψη ότι ο συνδυασμός διαρθρωτικών αγκυλώσεων που διατρέχουν την Δυτική Ελλάδα και έντονης αποδιάρθρωσης (ειδικά στην Αχαΐα) του παραγωγικού ιστού της, «μονιμοποιεί την παρουσία της ανεργίας στην Δυτική Ελλάδα».

Ενδεικτικό της εξέλιξης της ανεργίας στην Δυτική Ελλάδα (ανά ΠΕ) και στο σύνολο της Χώρας είναι και το διάγραμμα που ακολουθεί

Εικόνα 3-37 Εξέλιξη της Ανεργίας στην Δυτική Ελλάδα ανά Περιφερειακή Ενότητα και στο σύνολο της χώρας. 2001-2014

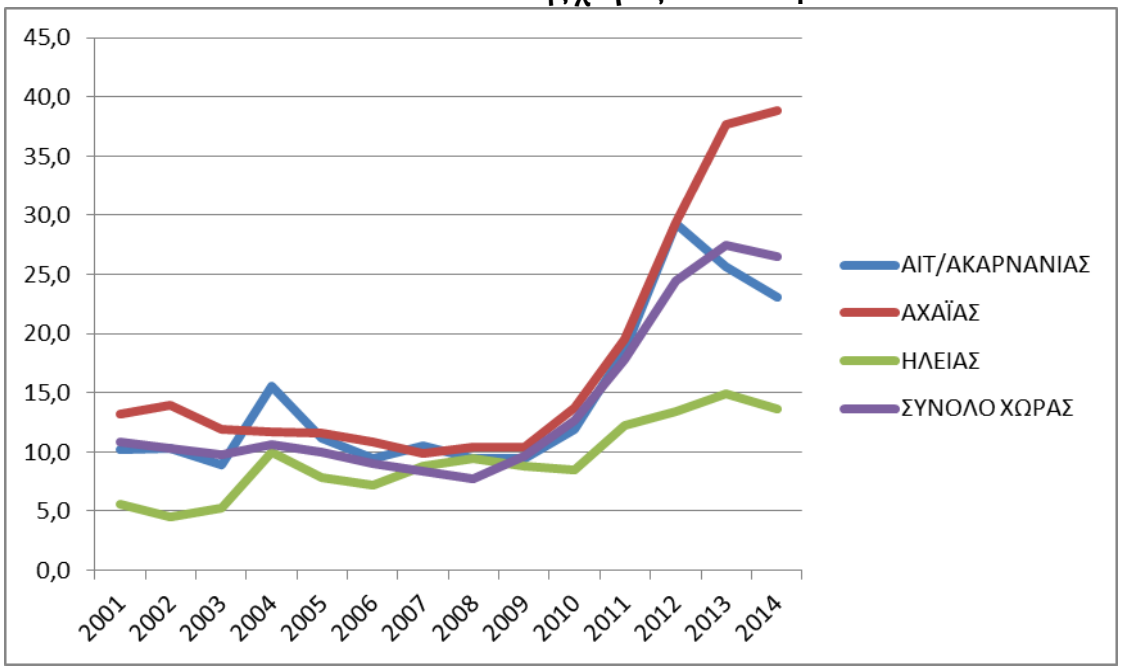

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ/ΠΔΕ

Οι δράσεις μας για την καταπολέμηση της ανεργίας θα παρουσιαστούν σε ειδική συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου για την Ανεργία της Δυτικής Ελλάδας, την διαρθρωτική του διάσταση καθώς και τις πολιτικές που στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων, που έχουμε, προτείνουμε να υλοποιηθούν αλλά και τι διεκδικούμε, ως αρμοδιότητα, να εκχωρηθεί στην Δυτική Ελλάδα. Οι δράσεις αυτές θα χρηματοδοτηθούν τόσο από το περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα 2014-2020 όσο και από το αντίστοιχο τομεακό επιχειρησιακό πρόγραμμα Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Εκπαίδευσης και Δια Βίου Μάθησης. Επίσης

διεκδικούμε συμπληρωματικούς πόρους από ειδικά διακρατικά ή διαπεριφερειακά ευρωπαϊκά προγράμματα και πρωτοβουλίες.

Επίσης μέσω της Ειδικής Διαχειριστικής Αρχής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας προετοιμάζεται ειδική μελέτη έρευνα για την αποτύπωση της ανάγκης λειτουργίας Μηχανισμού Διάγνωσης της Περιφερειακής Αγοράς Εργασίας, προκειμένου με τρόπο λειτουργικό να επιτευχθεί ο συστηματικός και περιοδικός προσδιορισμός των ζητούμενων αναγκών σε δεξιότητες και επαγγέλματα. Σκοπός της έρευνας είναι η ανίχνευση – διάγνωση αναγκών των επιχειρήσεων τόσο σε θέσεις εργασίας όσο και σε δεξιότητες του ανθρώπινου δυναμικού.

Η εφαρμογή του εν λόγω Μηχανισμού θα συμβάλλει στην αποτελεσματική διαχείριση των πόρων του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου για δράσεις εκπαίδευσης, κατάρτισης ή ανάπτυξης δεξιοτήτων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στο πλαίσιο της Προγραμματικής Περιόδου 2014-2020.

Πίνακας 3-26 Εξέλιξη της ανεργίας στην Ελλάδα ανά Νομό 2001-2014

Γεωγραφική Περιφέρεια	ΝΟΜΟΣ	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Ανατ. Μακεδονία	ΔΡΑΜΑΣ	10,3	19,7	15,7	22,3	22,4	19,6	17,8	15,8	13,7	16,3	21,1	24,2	37,1	35,3
και Θράκη	ΚΑΒΑΛΑΣ	14,3	13,1	14,9	15,9	12,9	12,4	10,8	9,4	9,7	13,2	20,4	20,5	23,2	22,4
	ΕΒΡΟΥ	10,2	10,6	9,2	11,6	12,5	11,3	8,3	8,1	14,5	18,1	21,3	27,0	22,3	20,8
	ΞΑΝΘΗΣ	7,7	6,8	10,9	10,1	9,0	8,1	9,5	6,7	11,2	16,4	23,5	26,7	38,1	31,8
	ΡΟΔΟΠΗΣ	5,1	3,5	4,3	7,8	5,3	6,0	5,8	6,3	7,1	9,5	13,8	16,3	17,1	15,6
Κεντρική Μακεδονία	ΗΜΑΘΙΑΣ	13,3	18,4	20,7	23,2	20,9	15,5	13,2	9,4	8,1	11,5	14,6	20,2	27,8	27,0
	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ	10,7	11,7	10,0	11,6	10,7	9,0	8,9	8,6	11,5	15,1	22,0	28,9	32,2	30,2
	ΚΙΛΚΙΣ	12,2	6,9	5,6	13,9	14,8	16,0	15,4	12,0	9,0	13,1	15,8	23,5	33,5	33,6
	ΠΕΛΛΗΣ	6,0	6,1	7,4	9,8	11,2	9,4	9,0	6,4	6,8	9,0	15,2	23,0	26,2	26,7
	ΠΙΕΡΙΑΣ	13,7	14,0	8,5	14,1	8,3	8,3	9,3	10,1	9,6	13,8	23,0	25,3	29,1	26,7
	ΣΕΡΡΩΝ	13,6	10,9	10,0	11,0	9,3	6,7	5,2	5,9	5,2	7,9	10,9	19,5	22,9	25,0
	ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	7,5	7,6	10,4	6,4	5,1	6,0	6,2	5,8	6,9	13,7	14,9	17,3	22,6	16,1
Δυτική Μακεδονία	*ΓΡΕΒΕΝΩΝ														
	ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	20,8	15,3	22,4	23,9	28,6	25,2	15,6	18,6	16,9	18,7	24,4	25,2	33,8	29,6
	ΚΟΖΑΝΗΣ	14,9	15,9	15,8	13,4	13,1	12,2	11,8	12,9	12,2	14,3	21,6	32,2	34,7	29,9
	ΦΛΩΡΙΝΗΣ	17,7	16,6	19,1	20,7	22,3	15,1	15,3	8,5	11,2	16,2	26,4	24,1	21,0	24,2
Ήπειρος	ΑΡΤΗΣ	16,6	16,2	14,0	12,8	16,1	10,7	12,6	10,9	11,9	12,8	18,8	29,4	34,5	35,4
	*ΘΕΣΠΡΩΤΙΑΣ														
	ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	14,3	12,0	12,1	11,2	10,6	9,3	8,7	9,8	11,3	11,4	15,8	22,9	28,1	26,6
	ΠΡΕΒΕΖΗΣ	8,4	8,1	10,4	8,5	9,3	11,6	13,6	11,5	10,5	13,4	12,7	12,6	20,1	20,2
Θεσσαλία	ΚΑΡΔΙΤΣΗΣ	10,6	12,6	12,4	6,1	9,3	5,8	6,6	6,5	7,1	11,3	10,7	15,9	23,8	28,5
	ΛΑΡΙΣΗΣ	11,0	12,4	11,7	11,4	10,4	9,0	9,5	9,7	10,5	13,1	15,4	20,3	22,1	21,8
	ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ	12,6	12,2	11,3	9,2	8,4	7,8	6,0	8,2	9,5	13,4	22,9	33,3	37,5	34,6
	ΤΡΙΚΑΛΩΝ	17,4	7,7	6,6	10,1	8,8	8,9	7,4	7,1	7,9	8,7	16,2	18,6	20,3	19,7
Ιόνια Νησιά	ΖΑΚΥΝΘΟΥ	14,2	11,0	13,3	12,5	7,3	15,2	9,2	8,4	9,0	12,4	7,6	11,0	14,0	14,1
	ΚΕΡΚΥΡΑΣ	10,3	11,0	12,5	13,0	10,0	11,6	11,3	10,3	11,0	17,0	16,6	14,7	20,3	25,0
	*ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ														
	*ΛΕΥΚΑΔΟΣ														
Δυτική Ελλάδα	ΑΙΤ/ΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	10,2	10,3	8,9	15,6	11,2	9,5	10,5	9,4	9,5	11,9	18,6	29,3	25,6	23,1
	ΑΧΑΪΑΣ	13,2	13,9	11,9	11,7	11,6	10,9	9,8	10,4	10,4	13,8	19,6	29,4	37,7	38,8
	ΗΛΕΙΑΣ	5,6	4,5	5,3	10,0	7,9	7,2	8,8	9,4	8,8	8,4	12,3	13,4	14,9	13,6
Στερεά Ελλάδα	ΒΟΙΩΤΙΑΣ	15,2	11,8	11,9	15,6	13,8	10,9	11,0	9,9	12,7	12,0	16,4	24,8	23,9	25,6
	ΕΥΒΟΙΑΣ	17,8	12,8	12,6	14,2	11,9	9,9	10,3	10,3	12,2	17,2	24,9	32,8	30,0	29,2
	*ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ														
	ΦΘΙΩΤΙΔΟΣ	9,1	7,0	3,7	6,8	5,8	6,1	4,4	2,9	4,4	8,1	15,9	27,6	29,9	26,0
	ΦΩΚΙΔΟΣ	8,7	10,9	15,2	15,4	13,2	9,4	15,7	14,5	14,1	8,2	11,3	22,5	30,5	27,4
Αττική	ΑΤΤΙΚΗΣ	10,5	9,5	9,1	9,3	9,1	8,5	7,8	6,7	9,1	12,6	18,0	25,8	28,7	27,3
Πελοπόννησος	ΑΡΓΟΛΙΔΟΣ	8,6	5,1	6,5	11,6	9,7	7,6	7,0	6,8	8,8	8,8	11,1	13,5	24,1	24,6
	ΑΡΚΑΔΙΑΣ	13,1	9,7	10,5	10,1	10,2	12,0	11,0	10,3	10,2	13,3	14,6	21,5	24,4	19,9
	ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ	7,8	10,5	8,9	7,1	7,6	6,0	6,1	7,6	9,4	12,3	16,7	20,1	21,0	27,4
	ΛΑΚΩΝΙΑΣ	3,6	3,3	6,0	8,2	6,9	4,8	6,0	5,5	5,2	6,9	10,8	15,1	14,7	12,8
	ΜΕΣΣΗΝΙΑΣ	10,1	7,9	9,3	8,7	8,8	7,7	7,2	5,9	6,8	7,9	14,0	23,1	24,0	25,8
Βόρειο Αιγαίο	ΛΕΣΒΟΥ	8,6	11,2	9,7	10,0	12,5	11,1	9,1	4,8	9,1	13,8	16,9	23,3	21,0	21,2
	*ΣΑΜΟΥ														
	ΧΙΟΥ	4,8	7,4	4,6	9,1	7,8	8,4	7,6	6,2	4,3	4,3	13,9	22,6	23,8	26,5
Νότιο Αιγαίο	ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ	15,0	19,4	16,4	10,0	11,1	9,4	11,2	10,3	14,5	15,9	17,1	14,9	20,4	18,3
	ΚΥΚΛΑΔΩΝ	6,9	6,3	3,2	7,4	7,2	8,3	5,5	4,1	8,3	12,3	11,6	16,2	22,7	22,3
Κρήτη	ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ	7,5	9,0	7,9	8,4	7,7	7,4	5,3	6,8	9,1	13,3	18,3	23,6	24,9	25,2
	ΛΑΣΙΘΙΟΥ	7,1	11,3	6,1	6,4	5,5	6,6	5,5	3,8	7,8	8,8	10,5	17,4	14,3	10,7
	ΡΕΘΥΜΝΗΣ	5,9	6,5	8,2	11,7	7,5	6,9	7,7	10,5	13,1	14,0	15,6	19,1	28,0	22,0
	ΧΑΝΙΩΝ	7,8	8,4	7,0	5,4	6,7	7,1	4,4	4,8	7,1	9,4	12,9	23,5	26,8	25,5
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ		10,8	10,4	9,8	10,6	10,0	9,0	8,4	7,8	9,6	12,7	17,9	24,4	27,5	26,5

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Μέσο ετήσιο ποσοστό ανεργίας κατά νομό 2001-2014

Πίνακας 3-27 Ποσοστά Μακροχρόνιας Ανεργίας 2010-2014

	ΠΟΣΟΣΤΑ ΜΑΚΡΟΧΡΟΝΙΑΣ ΑΝΕΡΓΙΑΣ				
	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΕ28	40,1	43,1	44,6	47,4	49,3
ΕΕ19	42,5	45,5	46,6	49,8	52,3
ΕΛΛΑΔΑ	44,6	49,3	59,1	67,1	73,5
Ανατ. Μακεδονία - Θράκη	54,0	53,8	61,7	68,7	70,8
Κεντρική Μακεδονία	51,8	54,3	62,8	68,8	75,2
Δυτική Μακεδονία	51,0	50,7	60,5	65,5	59,9
Θεσσαλία	42,4	46,3	57,7	66,6	73,5
Ήπειρος	59,7	52,9	53,0	62,8	75,8
Ιόνια Νησιά	21,9	30,1	40,6	46,8	60,9
Δυτική Ελλάδα	50,8	53,3	64,1	72,8	76,7
Στερεά Ελλάδα	54,7	59,8	57,1	71,1	72,2
Πελοπόννησος	58,6	57,9	70,2	71,4	73,8
Αττική	40,4	48,3	59,3	68,8	77,3
Βόρειο Αιγαίο	48,4	58,5	67,5	67,7	66,9
Νότιο Αιγαίο	14,9	21,5	28,4	37,4	44,6
Κρήτη	33,9	32,1	48,3	56,3	63,3

Πηγή EUROSTAT

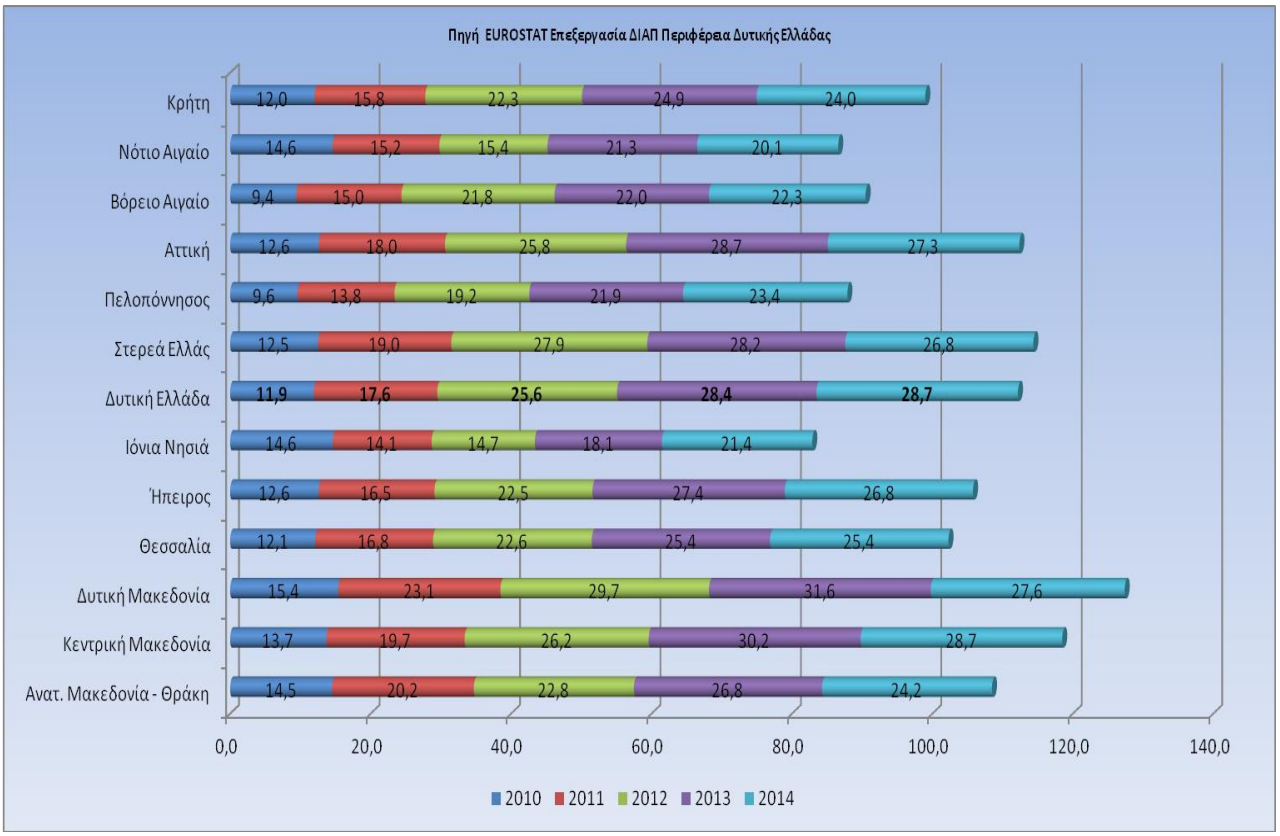

Εικόνα 3-38 Ποσοστά ανεργίας την τελευτάια πενταετία σε περιφερειακό επίπεδο

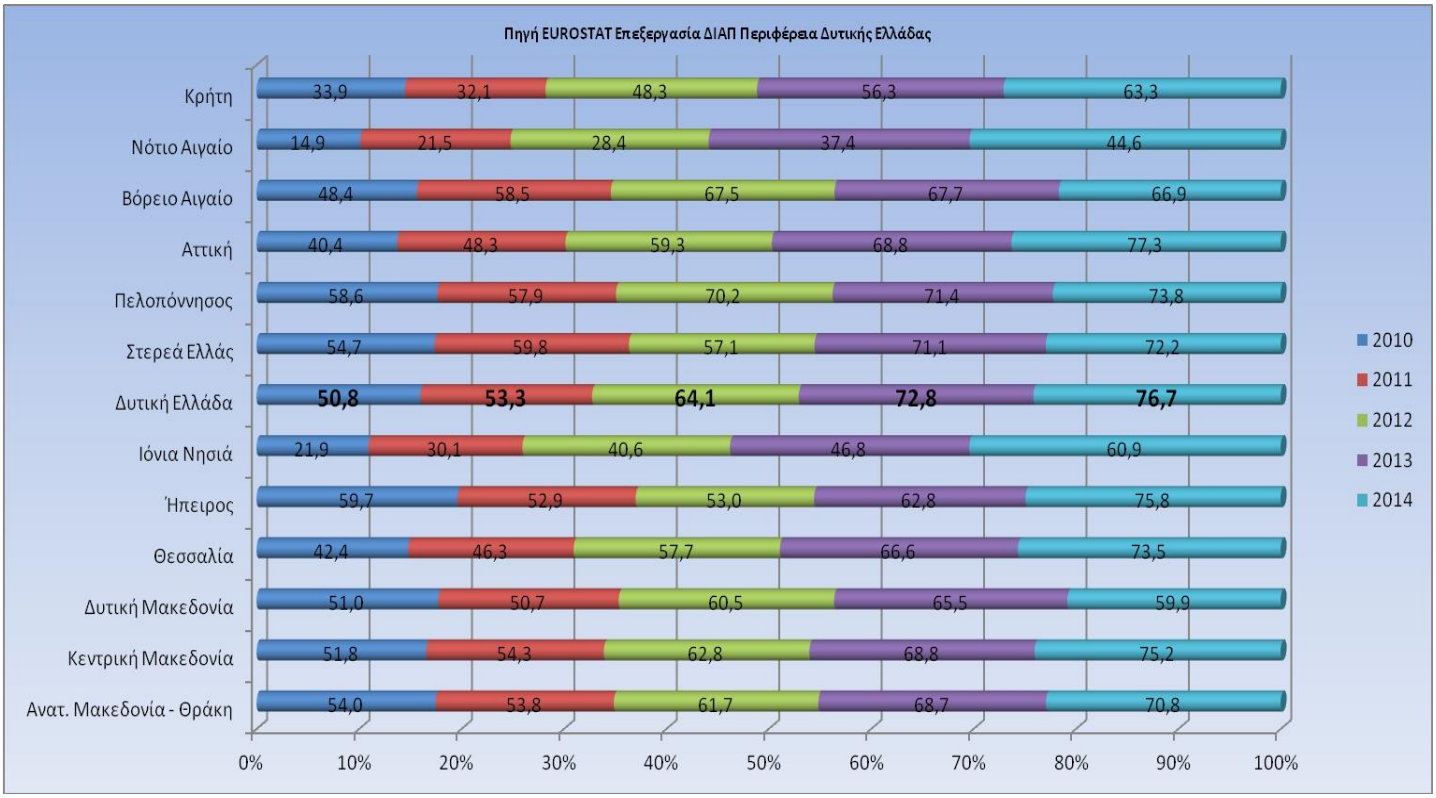

Εικόνα 3-39 Ποσοστά μακροχρόνιας ανεργίας την τελευταία πενταετία σε περιφερειακό επίπεδο ως ποσοστό των ανέργων (πάνω από 12 μήνες)

4 Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΠΔΕ ΚΑΙ Η ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΘΕΜΑΤΙΚΟ ΤΟΜΕΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ»

4.1 Φυσικό και Ανθρωπογενές Περιβάλλον

4.1.1 Περιοχές δικτύου Natura 2000

Στο ακόλουθο Σχήμα 4.1 δίνονται οι περιοχές του δικτύου Natura 2000, που βρίσκονται εντός της ΠΔΕ, ενώ στον παρακάτω Πίνακα 4.1 δίνονται στοιχεία για τις εν λόγω περιοχές.

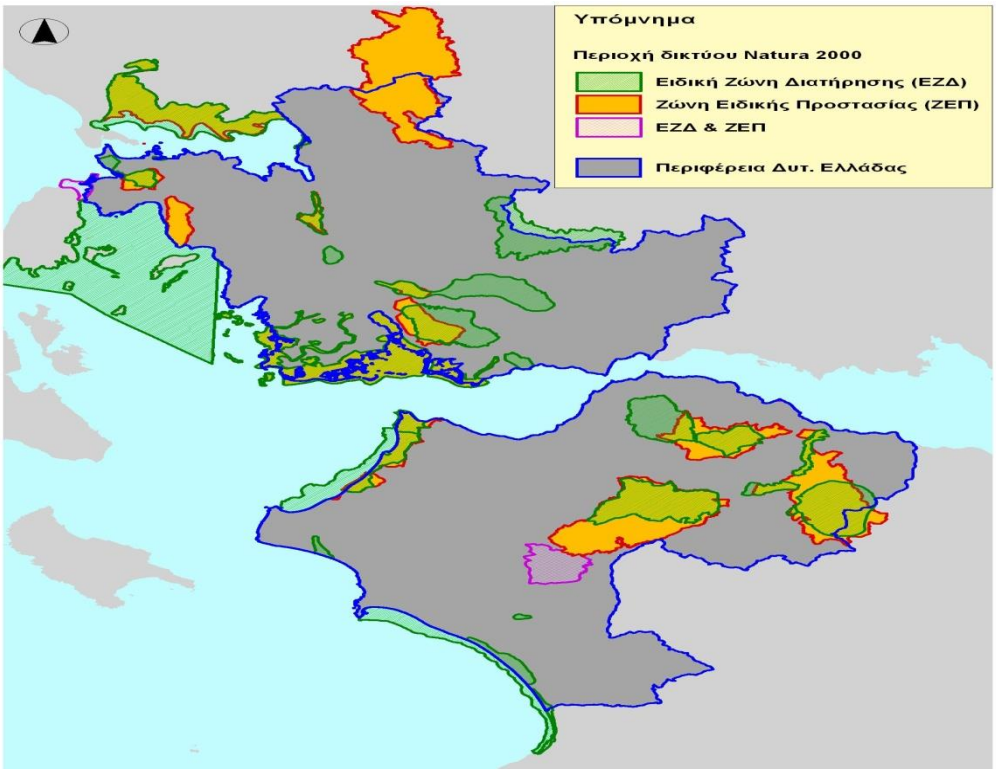

Εικόνα 4-1 Περιοχές δικτύου Natura 2000, στην ΠΔΕ.

Στον ακόλουθο Πίνακα δίνονται οι περιοχές του δικτύου Natura 2000, της ΠΔΕ.

Πίνακας 4-1 Περιοχές Δικτύου Natura 2000, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ)

ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΕΖΔ	ΖΕΠ	Έκταση (ha)
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ				
GR2310001	ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΛΙΜΝ/ΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ-ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ, ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΝΗΣΟΙ ΕΧΙΝΑΔΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΠΕΤΑΛΑΣ	✓		35.509,89
GR2310004*	ΟΡΟΣ ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟ	✓		18.542,03
GR2310005	ΟΡΟΣ ΒΑΡΑΣΟΒΑ	✓		1.443,30

GR2310006	ΛΙΜΝΕΣ ΒΟΥΛΚΑΡΙΑ & ΣΑΛΤΙΝΗ	✓		3.122,62
GR2310007	ΛΙΜΝΗ ΑΜΒΡΑΚΙΑ	✓		2.204,75
GR2310008	ΛΙΜΝΗ ΟΖΕΡΟΣ	✓		1.258,49
GR2310009	ΛΙΜΝΕΣ ΤΡΙΧΩΝΙΔΑ & ΛΥΣΙΜΑΧΕΙΑ	✓		14.279,80
GR2310010	ΟΡΟΣ ΑΡΑΚΥΝΘΟΣ ΚΑΙ ΣΤΕΝΑ ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ	✓		13.331,28
GR2310011	ΟΡΟΣ ΤΣΕΡΕΚΑΣ (ΑΚΑΡΝΑΝΙΚΑ)		✓	5.096,43
GR2310013	ΛΙΜΝΗ ΛΥΣΙΜΑΧΙΑ		✓	2.274,63
GR2310014	ΛΙΜΝΗ ΒΟΥΛΚΑΡΙΑ		✓	3.272,70
GR2310015	ΔΕΛΤΑ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ -ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΚΒΟΛΕΣ ΕΥΗΝΟΥ, ΝΗΣΟΙ ΕΧΙΝΑΔΕΣ, ΝΗΣΟΣ ΠΕΤΑΛΑΣ, ΔΥΤΙΚΟΣ ΑΡΑΚΥΝΘΟΣ & ΣΤΕΝΑ ΚΛΕΙΣΟΥΡΑΣ		✓	44.185,62
GR2310016	ΛΙΜΝΗ ΑΜΒΡΑΚΙΑ		✓	1.904,43
ΑΧΑΪΑ				
GR2320001	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΛΟΓΡΙΑΣ, ΔΑΣΟΣ ΣΤΡΟΦΥΛΙΑΣ ΚΑΙ ΕΛΟΣ ΛΑΜΙΑΣ, ΑΡΑΞΟΣ	✓		3.533,89
GR2320002*	ΟΡΟΣ ΧΕΛΜΟΣ & ΥΔΑΤΑ ΣΤΥΓΟΣ	✓		17.493,03
GR2320003	ΦΑΡΑΓΓΙ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ	✓		2.176,31
GR2320004	ΑΙΣΘΗΤΙΚΟ ΔΑΣΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	✓		2.386,08
GR2320005	ΟΡΗ ΜΑΡΠΑΣ ΚΑΙ ΚΛΟΚΟΣ, ΦΑΡΑΓΓΙ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ	✓		6.042,57
GR2320006	ΑΛΥΚΗ ΑΙΓΙΟΥ	✓	✓	31,98
GR2320007	ΟΡΟΣ ΠΑΝΑΧΑΪΚΟ	✓		12.219,51
GR2320008	ΟΡΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ	✓		19.332,14
GR2320009	ΣΠΗΛΑΙΟ ΚΑΣΤΡΙΟΝ	✓		308,02
GR2320010	ΟΡΗ ΜΠΑΡΜΠΑΣ, ΚΛΩΚΟΣ, ΦΑΡΑΓΓΙ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ		✓	15.705,36
GR2320011	ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ ΚΑΛΟΓΡΙΑΣ – ΛΑΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΑΣΟΣ ΣΤΡΟΦΥΛΙΑΣ		✓	6.566,21
GR2320012	ΟΡΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ		✓	38.983,48
GR2320013	ΟΡΟΣ ΧΕΛΜΟΣ (ΑΡΟΑΝΙΑ) - ΦΑΡΑΓΓΙ ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ		✓	32.169,19
ΗΛΕΙΑ				
GR2330002	ΟΡΟΠΕΔΙΟ ΦΟΛΟΗΣ	✓	✓	9.741,96
GR2330003	ΕΚΒΟΛΕΣ (ΔΕΛΤΑ) ΠΗΝΕΙΟΥ	✓		903,81
GR2330004	ΟΛΥΜΠΙΑ	✓		314,83
GR2330005	ΘΙΝΕΣ & ΠΑΡΑΛΙΑΚΟ ΔΑΣΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ, ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ, ΣΤΡΟΦΥΛΙΑ, ΚΑΚΟΒΑΤΟΣ	✓		3.274,18
GR2330006	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΤΥΧΙ, ΒΡΙΝΙΑ	✓		1.314,63
GR2330007	ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΖΩΝΗ ΑΠΟ ΑΚΡ. ΚΥΛΛΗΝΗ ΕΩΣ ΤΟΥΜΠΙ - ΚΑΛΟΓΡΙΑ	✓		13.166,35

GR2330008*	ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗ ΚΟΛΠΟΥ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ, ΑΚΡ. ΚΑΤΑΚΟΛΟ – ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ	✓		11.042,19
GR2330009	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΤΥΧΙ - ΑΛΥΚΗ ΛΕΧΑΙΝΩΝ		✓	2.337,83
ΑΡΤΑ				
GR2110001*	ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΔΕΛΤΑ ΛΟΥΡΟΥ & ΑΡΑΧΘΟΥ (ΠΕΤΡΑ ΜΥΤΙΚΑΣ, ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ)	✓		28.787,56
GR2110004*	ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΚΟΛΠΟΣ, ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΤΑΦΟΥΡΚΟ & ΚΟΡΑΚΟΝΗΣΙΑ		✓	23.010,75
GR2110006*	ΚΟΙΛΑΔΑ ΑΧΕΛΩΟΥ & ΟΡΗ ΒΑΛΤΟΥ		✓	46.737,83
ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ				
GR2220003*	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΑΡΧΙΠΕΛΑΓΟΣ ΙΟΝΙΟΥ (ΜΕΓΑΝΗΣΙ, ΑΡΚΟΥΔΙ, ΑΤΟΚΟΣ, ΒΡΩΜΟΝΑΣ)	✓		88.333,27
ΛΕΥΚΑΔΑ				
GR2240001*	ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΣΤΕΝΩΝ ΛΕΥΚΑΔΑΣ (ΠΑΛΙΩΝΗΣ-ΑΥΛΙΜΩΝ) & ΑΛΥΚΕΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ	✓	✓	2.143,40
ΜΕΣΣΗΝΙΑ				
GR2550005*	ΘΙΝΕΣ ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ (ΝΕΟΧΩΡΙ - ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑ)	✓		1.342,86

* ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΟΥ ΤΜΗΜΑ ΤΟΥΣ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΕΝΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΠΔΕ)

4.1.2 Εθνικά Πάρκα

Στην ΠΔΕ, απαντώνται τα ακόλουθα τέσσερα (4) Εθνικά Πάρκα (βλ. και Σχήμα):

Πίνακας 4-2 : Εθνικά Πάρκα, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ)

α/α	Εθνικό Πάρκο	ΚΥΑ χαρακτηρισμού (ΦΕΚ)	Περιφερειακή ζώνη
1	Εθνικό Πάρκο Χελμού - Βουραϊκού	ΚΥΑ 40390/2009, (ΦΕΚ 446/Δ/2009)	
2	Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου – Στροφιλιάς	ΚΥΑ 12365/2009, (ΦΕΚ 159/Δ/2009)	Ναι
3	Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου - Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων	ΚΥΑ 22306/2006, (ΦΕΚ 477/Δ/2006)	Ναι
4	Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού	ΚΥΑ 11989/2008, (ΦΕΚ 123/Δ/2008)	Ναι

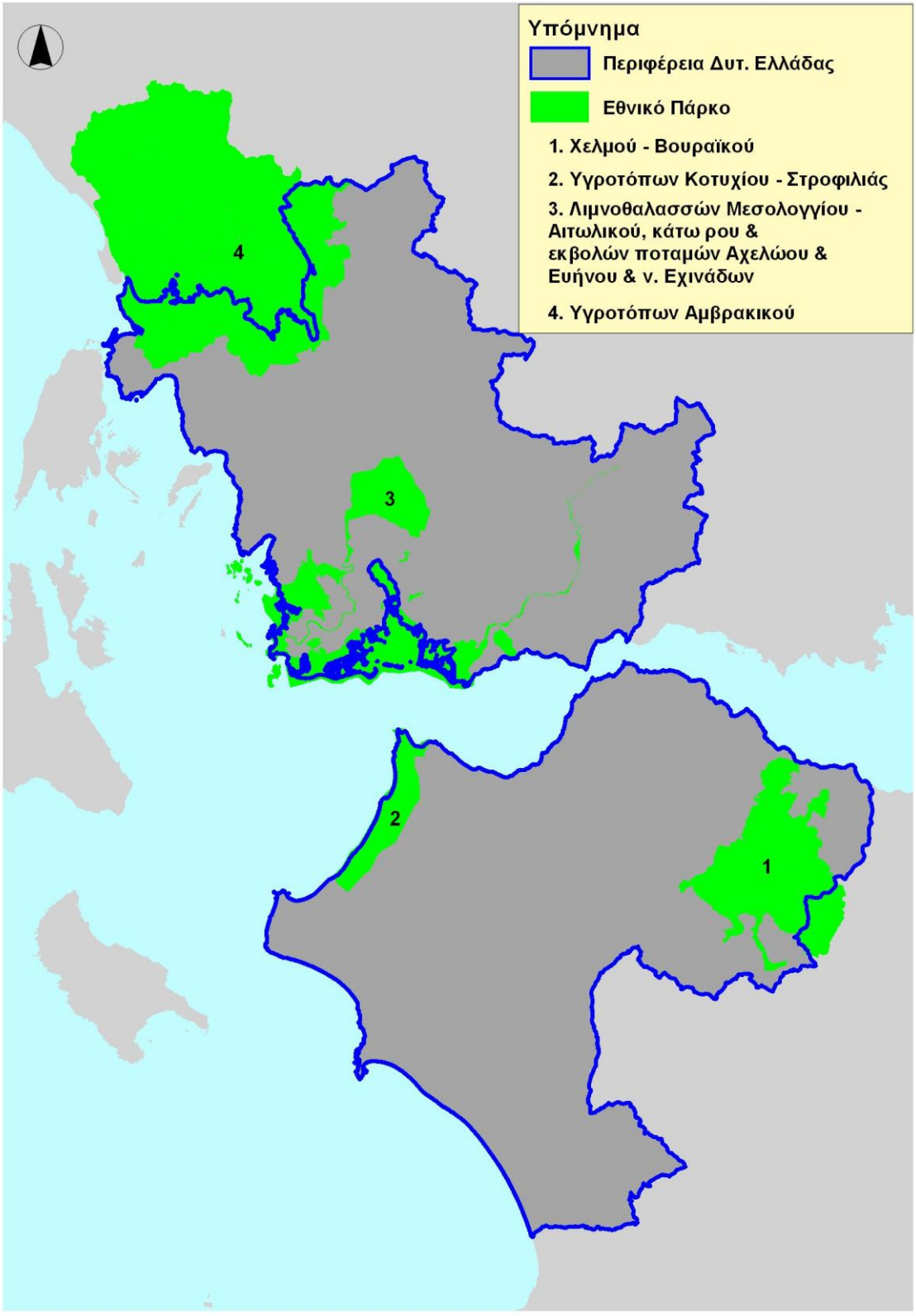

Εικόνα 4-2 Εθνικά Πάρκα, στην ΠΔΕ.

Ακολούθως, δίνονται συνοπτικά, τα κυριότερα χαρακτηριστικά των Εθνικών Πάρκων, που βρίσκονται στην ΠΔΕ.

4.1.2.1 Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού

Το Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού ιδρύθηκε με την ΚΥΑ 40390/2009 (ΦΕΚ 446/Δ/02.10.2009) «Χαρακτηρισμός της χερσαίας περιοχής του ορεινού όγκου Χελμού – Βουραϊκού ως Εθνικού Πάρκου».

Σκοπός είναι η προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού φυσικού πόρου σε χερσαία και υδάτινα τμήματα της περιοχής «ορεινός όγκος Χελμού –φαράγγι Βουραϊκού ποταμού», που διακρίνονται για την μεγάλη βιολογική, οικολογική, αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική και παιδαγωγική τους αξία. Ειδικότερα επιδιώκεται η διατήρηση και διαχείριση των σπάνιων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας που απαντώνται στην συγκεκριμένη περιοχή.

Σύμφωνα με την ΚΥΑ χαρακτηρισμού μέσα στην έκταση του Εθνικού Πάρκου, καθορίζονται Περιοχές Προστασίας της Φύσης, Περιοχές Ειδικών Ρυθμίσεων και η Περιοχή Περιβαλλοντικού Ελέγχου.

Ειδικότερα:

Ως περιοχές προστασίας της φύσης (Ζώνη Α), εντός των ορίων του εθνικού πάρκου, χαρακτηρίζονται οι ακόλουθες χερσαίες περιοχές που βρίσκονται στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 και κάτω των 2000 κατοίκων των Δήμων Καλαβρύτων, Λευκασίου, Διακοφτού, Ακράτας, Αιγείρας (Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας) και Δήμου Φενεού (Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας):

- Ζώνη Α1: Περιοχή προστασίας της φύσης Υψηλές Κορυφές του όρους Χελμός.
- Ζώνη Α2: Περιοχή Προστασίας της Φύσης Δάσους Ανεξαρτησίας Καλαβρύτων.
- Ζώνη Α3: Περιοχή Προστασίας της Φύσης Φαραγγιού Βουραϊκού ποταμού.

Ως περιοχές ειδικών ρυθμίσεων (Ζώνη Β), εντός των ορίων του εθνικού πάρκου, χαρακτηρίζονται οι παρακάτω χερσαίες και υδάτινες περιοχές που βρίσκονται στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 και κάτω των 2000 κατοίκων των Δήμων Καλαβρύτων, Λευκασίου, Διακοφτού, Ακράτας, Αιγείρας (Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας) και Φενεού (Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας):

- Ζώνη Β1: Περιοχή Προστασίας του Σπηλαίου Καστριών.
- Ζώνη Β2: Περιοχή Προστασίας των Πηγών Αροανίου.
- Ζώνη Β3: Περιοχή Προστασίας της Λίμνης Τσιβλού.
- Ζώνη Β4: Περιοχή Προστασίας των Πηγών Λάδωνα.

Η Περιοχή Περιβαλλοντικού Ελέγχου (Ζώνη Γ) περιλαμβάνει την υπόλοιπη περιοχή που καταλαμβάνει το Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού, εκτός από τις Ζώνες Α1, Α2 και Α3, (Περιοχές Προστασίας της Φύσης) καθώς και τις Ζώνες Β1, Β2, Β3 και Β4, (Περιοχές Ειδικών Ρυθμίσεων) όπως αυτές περιγράφονται παραπάνω.

Τέλος, στο άρθρο 3 της ΚΥΑ 40390/2009 (ΦΕΚ 446/Δ/02.10.2009) αναλύονται οι χρήσεις, οι δραστηριότητες, τα μέτρα, οι όροι και οι περιορισμοί προστασίας και διαχείρισης ανά ζώνη, ενώ γενικές διατάξεις αποτυπώνονται στο άρθρο 4 της ιδίας ΚΥΑ.

4.1.2.2 Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου –Στροφιλιάς

Το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου – Στροφυλιά ιδρύθηκε με την ΚΥΑ 12365/2009 (ΦΕΚ 159/Δ/29.04.2009) «Χαρακτηρισμός των χερσαίων, υδάτινων και θαλάσσιων περιοχών της λιμνοθάλασσας Κοτυχίου, του δάσους Στροφιλιάς και της ευρύτερης περιοχής τους (Ν. Αχαΐας, Ν. Ηλείας) ως ‘‘Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου – Στροφιλιάς’’».

Σκοπός είναι η προστασία, διατήρηση και διαχείριση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού φυσικού πόρου σε χερσαία, υδάτινα και θαλάσσια τμήματα της περιοχής «λιμνοθάλασσας Κοτυχίου – δάσους Στροφιλιάς», που διακρίνονται για τη μεγάλη βιολογική, οικολογική, αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική και παιδαγωγική τους αξία.

Ειδικότερα, επιδιώκεται η διατήρηση και διαχείριση των σπανίων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας που απαντώνται στη συγκεκριμένη περιοχή.

Σύμφωνα με την ΚΥΑ χαρακτηρισμού μέσα στην έκταση του Εθνικού Πάρκου, καθορίζονται

- οι Ζώνη Α (Περιοχή Προστασίας της Φύσης), ΑΒ1, ΑΒ2, Α1 και Β1,
- η Ζώνη Β (Περιφερειακή Ζώνη Προστασίας),
- η Ζώνη ΒΑ (θεσμοθετημένη λατομική ζώνη στην περιοχή των Μαύρων Βουνών) και
- η Ζώνη Γ (Ευρύτερη Περιοχή).

Τέλος, στο άρθρο 3 της ΚΥΑ 12365/2009 (ΦΕΚ 159/Δ/29.04.2009) αναλύονται οι χρήσεις, οι δραστηριότητες, τα μέτρα, οι όροι και οι περιορισμοί προστασίας και διαχείρισης ανά ζώνη, ενώ γενικές διατάξεις αποτυπώνονται στο άρθρο 4 της ιδίας ΚΥΑ.

4.1.2.3 Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου - Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων

Το Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου - Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων ιδρύθηκε με την ΚΥΑ 22306/2006 (ΦΕΚ 477/Δ/31.05.2006) «Χαρακτηρισμός των λιμνοθαλάσσιων, χερσαίων, ποτάμιων περιοχών του νοτίου τμήματος του Νομού Αιτωλοακαρνανίας και του νησιωτικού συμπλέγματος των Β. και Ν. Εχινάδων του Νομού Κεφαλληνίας ως Εθνικό Πάρκο με την ονομασία ‘‘Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου – Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων’’».

Στο Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου – Αιτωλικού εντάσσονται λιμνοθαλάσσιες, χερσαίες και ποτάμιες περιοχές του νότιου τμήματος της Αιτωλοακαρνανίας και το νησιώτικο σύμπλεγμα των Εχινάδων της ΠΕ Κεφαλληνίας που διακρίνονται για τη

μεγάλη βιολογική, οικολογική, αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική και περιβαλλοντική τους αξία.

Το πάρκο περιλαμβάνει το εκτεταμένο σύμπλεγμα υγροτόπων λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου - Αιτωλικού και των εκβολικών συστημάτων των ποταμών Εύηνου και Αχελώου. Στο σύμπλεγμα αυτό διακρίνονται ποτάμιες και παραποτάμιες περιοχές, λιμνοθάλασσες, γλυκόβαλτοι, αλμυρόβαλτοι, λασποτόπια, υδροχαρή δάση. Πρωταγωνιστικό ρόλο στη διαμόρφωση της υγροτοπικής περιοχής έχουν παίξει οι ποταμοί Εύηνος και Αχελώος που αποτελούν και τα φυσικά όριά της στα ανατολικά και δυτικά αντίστοιχα.

Η λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου - Αιτωλικού είναι η μεγαλύτερη της χώρας και από τις μεγαλύτερες της Μεσογείου. Σήμερα με βάση τη γεωμορφολογία της περιοχής, όπως προέκυψε από τις ανθρωπογενείς παρεμβάσεις στο διάστημα 1960-1995, αποτελείται από ένα σύστημα 6 λιμνοθαλασσών που είναι σχετικά απομονωμένες μεταξύ τους και παρουσιάζουν διαφορετικά φυσικοχημικά χαρακτηριστικά.

Συγκεκριμένα:

- Λιμνοθάλασσα Βορείου Διαύλου Κλείσοβας,
- Λιμνοθάλασσα Κλείσοβας,
- Κεντρική λιμνοθάλασσα (όπου στο μέτωπο της υπάρχουν τα ιχθυοτροφεία: Τουρλίδα, Βασιλάδι, Σχοινιάς και Προκοπάνιστος),
- Λιμνοθάλασσα Θολής,
- Λιμνοθάλασσα Παλαιοποτάμου και
- Λιμνοθάλασσα Αιτωλικού (Κανάλι Αιτωλικού).

Η έκτασή τους φτάνει τα 150.000 στρ., ενώ η ευρύτερη περιοχή του υγρότοπου περιλαμβάνει παράκτια οικοσυστήματα, βάλτους, αλυκοποιημένες εκτάσεις και αποστραγγισμένες εκτάσεις που αποδόθηκαν στη γεωργία.

Το χερσαίο τμήμα του Εθνικού Πάρκου περιλαμβάνει:

α) λόφους που διακρίνονται διάσπαρτοι στον υγρότοπο και οι περισσότεροι στο παρελθόν αποτελούσαν τμήμα των Εχινάδων νήσων που η προσχωματική δράση του Αχελώου τους ενσωμάτωσε στην ξηρά,
β) το όρος Βαράσοβα και τμήμα του όρους Αράκυνθος,
γ) αμμοθίνες που δημιουργήθηκαν από τα φερτά υλικά των ποταμών και οριοθετούν τις λιμνοθάλασσες από την ανοιχτή θάλασσα,
δ) το φαράγγι της Κλεισούρας που έχει ενταχθεί στις περιοχές «ιδιαιτέρου κάλλους»,
ε) το Δάσος του Φράξου, χαρακτηρισμένο σαν «Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης»,
στ) καλλιεργούμενες εκτάσεις,
ζ) το νησιωτικό σύμπλεγμα των Εχινάδων, που είναι άρρηκτα δεμένο με το εκβολικό σύστημα του Αχελώου.

Σύμφωνα με την ΚΥΑ χαρακτηρισμού μέσα στην έκταση του Εθνικού Πάρκου, καθορίζονται οι ακόλουθες Ζώνες :

- Ζώνες Απόλυτης Προστασίας (Α.Π.)

- Ζώνη Απόλυτης Προστασίας 1 (Α.Π.1) στη λιμνοθαλάσσια έκταση - Υγροτοπική Ζώνη.
- Ζώνη Απόλυτης Προστασίας 2 (Α.Π.2) στη χερσαία έκταση.
- Ζώνη Απόλυτης Προστασίας 3 (Α.Π.3) στην ποτάμια και παραποτάμια έκταση.
- Ζώνη Απόλυτης προστασίας 4 (Α.Π.4) στην νησιωτική έκταση.
- Ζώνες Προστασίας της Φύσης (Π.Φ.)
- Ζώνη Προστασίας της Φύσης 1 (Π.Φ.1) στη λιμνοθαλάσσια έκταση - Υγροτοπική Ζώνη.
- Ζώνη Προστασίας της Φύσης 2 (Π.Φ.2) στη χερσαία έκταση στην οποία εντάσσονται οι υποζώνες: Π.Φ.2Α, Π.Φ.2Β, Π.Φ.2Γ, Π.Φ.2Δ, Π.Φ.2 Ε, Π.Φ.2Ζ, Π.Φ.2Η, ΠΦ2Θ, ΠΦ2Ι, ΠΦ2Κ, ΠΦ2Λ, ΠΦ2Μ, ΠΦ2Ν.
- Ζώνη Προστασίας της Φύσης 3 (Π.Φ.3) στην ποτάμια και παραποτάμια έκταση.
- Ζώνη Προστασίας της Φύσης 4 (Π.Φ.4) στην νησιωτική έκταση.
- Περιφερειακές Περιοχές

4.1.2.4 Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού

Το Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού ιδρύθηκε με την ΚΥΑ 11989/2008 (ΦΕΚ 123/Δ/ 21.03.2008) «Χαρακτηρισμός των χερσαίων, υδάτινων και θαλάσσιων περιοχών του Αμβρακικού κόλπου ως Εθνικού Πάρκου και τον καθορισμό χρήσεων, όρων και περιορισμών».

Σύμφωνα με την εν λόγω ΚΥΑ ως «Εθνικό Πάρκο υγροτόπων Αμβρακικού» ορίζεται η χερσαία και θαλάσσια περιοχή του Αμβρακικού κόλπου που βρίσκεται στην εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προ του 1923 και κάτω των 2000 κατοίκων περιοχή των Δήμων Πρέβεζας, Ζαλόγγου, Λούρου, Φιλιππιάδος (Περιφερειακή Ενότητα Πρέβεζας), Αμβρακικού, Αράχθου, Αρταίων, Κομποτίου και κοινότητας Κομμένου (Περιφερειακή Ενότητα Άρτας), Αμφιλοχίας, Ανακτορίου, Κεκροπίας (Περιφερειακή Ενότητα Αιτ/νίας).

Σκοπός είναι η προστασία, διατήρηση, και διαχείριση της φύσης και του τοπίου, ως φυσικής κληρονομιάς και πολύτιμου εθνικού φυσικού πόρου σε χερσαία και υδάτινα τμήματα της ευρύτερης περιοχής του Αμβρακικού κόλπου, που διακρίνονται για την μεγάλη βιολογική, οικολογική, αισθητική, επιστημονική, γεωμορφολογική και παιδαγωγική τους αξία. Ειδικότερα επιδιώκεται η διατήρηση και διαχείριση των σπανίων οικοτόπων και των ειδών χλωρίδας και πανίδας και κυρίως της ορνιθοπανίδας που συντίθεται από αρκετά σημαντικά είδη.

Σύμφωνα με την ΚΥΑ χαρακτηρισμού μέσα στην έκταση του Εθνικού Πάρκου, καθορίζονται οι ακόλουθες Ζώνες:

- Ζώνη Α - Περιοχή προστασίας της φύσης. Περιλαμβάνει χερσαία και θαλάσσια τμήματα καθώς επίσης οποιαδήποτε μόνιμη ή περιοδικά εμφανιζόμενη νησίδα εντός της παραπάνω θαλάσσιας περιοχής.
- Ζώνη Α1 - Περιοχή ειδικής διαχείρισης υδάτων. Περιλαμβάνει την περιοχή που περικλείεται από στικτή μπλε γραμμή στα σχετικά διαγράμματα.
- Ζώνη Β – Περιοχή ειδικών ρυθμίσεων. Περιλαμβάνει τμήματα περιοχών χερσαίων και θαλάσσιων που δεν περιλαμβάνονται στις ζώνες Α και Α1.

Ως Ζώνη Περιβαλλοντικού Ελέγχου χαρακτηρίζεται χερσαία και θαλάσσια περιοχή εκτός σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προϋφιστάμενων του 1923 και κάτω των 2000 κατοίκων.

Τέλος, στο άρθρο 3 της ΚΥΑ 11989/2008 (ΦΕΚ 123/Δ/ 21.03.2008) αναλύονται οι χρήσεις, οι δραστηριότητες, τα μέτρα, οι όροι και οι περιορισμοί προστασίας και διαχείρισης ανά ζώνη, ενώ γενικές διατάξεις αποτυπώνονται στο άρθρο 4 της ιδίας ΚΥΑ.

Σύμφωνα με τα προαναφερόμενα, εντός των 4 Εθνικών Πάρκων της ΠΔΕ, έχουν καθοριστεί:

4 Ζώνες Απολύτου Προστασία της Φύσης
Ζώνες Α.Π.1, Α.Π.2, Α.Π.3 και Α.Π.4, του «Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου - Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων»

και

9 Ζώνες Προστασία της Φύσης
Ζώνες Π.Φ.1, Π.Φ.2, Π.Φ.3 και Π.Φ.4, του «Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου - Αιτωλικού, κάτω ρου και εκβολών ποταμών Αχελώου και Ευήνου και νήσων Εχινάδων»
Ζώνη Α, του «Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Κοτυχίου –Στροφιλιάς»
Ζώνες Α1, Α2 και Α3 του «Εθνικού Πάρκου Χελμού – Βουραϊκού»
Ζώνη Α του «Εθνικού Πάρκου Υγροτόπων Αμβρακικού κόλπου»

οι οποίες περιλαμβάνονται στο Εθνικό Σύστημα Προστατευόμενων Περιοχών, σύμφωνα με το Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31.03.2011).

4.1.2.5 Διαχείριση Εθνικών Πάρκων ΠΔΕ

Για την διοίκηση και διαχείριση των τεσσάρων Εθνικών Πάρκων που απαντώνται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ) συστάθηκαν ισάριθμοι Φορείς Διαχείρισης

Πίνακας 4-3 Φορείς Διαχείρισης, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ)

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΥΑ /Π.Δ. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ*	ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΦΔ	ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΔΣ ΤΟΥ ΦΔ
Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού	ΚΥΑ 11989/2008 (ΦΕΚ 123/Δ/21.03.08)	1. ΥΑ 27004/2005 (ΦΕΚ 950/Β/11.07.05) 2. ΥΑ 27045/2005 (ΦΕΚ 950/Β/11.07.05) 3. ΥΑ 27045/2005 (ΦΕΚ 950/Β/11.07.05) 4. ΥΑ 27006/2005 (ΦΕΚ 950/Β/11.07.05)	ΚΥΑ 125566/996/2003 (ΦΕΚ 1419/Β/01.10.03) Τροποποίηση: ΚΥΑ 126866/3017/03 (ΦΕΚ 1072/Β/01.08.03)	ΥΑ 127381/3793/2003 (ΦΕΚ 1419/Β/03) ΥΑ 48602/2005 (ΦΕΚ 1709/Β/05) ΥΑ 12679/2008 (ΦΕΚ 317/ΥΟΔΔ/08) ΥΑ 4129/2009 (ΦΕΚ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	ΚΥΑ /Π.Δ. ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ*	ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΦΔ	ΣΤΕΛΕΧΩΣΗ ΔΣ ΤΟΥ ΦΔ
				310/ΥΟΔΔ/09)
Εθνικό Πάρκο Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου	ΚΥΑ 22306/2006 (ΦΕΚ 477/Δ/31.05.06)	1. ΥΑ 52890/2004 (ΦΕΚ 1965/Β/31.12.04) 2. ΥΑ 18179/2005 (ΦΕΚ 695/Β/24.05.05) 3. ΥΑ 40681/2005 (ΦΕΚ 1442/Β/19.10.05) 4. ΥΑ 52893/2004 (ΦΕΚ 1965/Β/31.12.04)	ΚΥΑ 125735/1282/2003 (ΦΕΚ 473/Β/18.04.03)	ΥΑ 126432/2460/2003 (ΦΕΚ 918/Β/03) ΥΑ 20700/2006 (ΦΕΚ 659/Β/06) ΥΑ 6644/2008 (ΦΕΚ 317/ΥΟΔΔ/08)
Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Κοτυχίου – Στροφυλιάς	ΚΥΑ 12365/2009 (ΦΕΚ 159/Δ/29.04.09)	1. ΥΑ 52900/2004 (ΦΕΚ 1942/Β/29.12.04) 2. ΥΑ 47421/2005 (ΦΕΚ 1681/Β/01.12.05) 3. ΥΑ 52895/2004 (ΦΕΚ 1942/Β/29.12.04) 4. ΥΑ 52897/2004 (ΦΕΚ 1942/Β/29.12.04)	ΚΥΑ 125565/995/2003 (ΦΕΚ 364/Β/28.03.03)	ΥΑ 126518/2574/2003 (ΦΕΚ 907/Β/03) Τροποποίηση: ΥΑ 128269/5293/2004 (ΦΕΚ 41/Β/04) ΥΑ 23600/2006 (ΦΕΚ 754/06)
Εθνικό Πάρκο Χελμού – Βουραϊκού	ΚΥΑ 40390/2009 (ΦΕΚ 446/Δ/02.10.09)	1. ΥΑ 45716/2005 (ΦΕΚ 1604/Β/21.11.05) 2. ΥΑ 45719/2005 (ΦΕΚ 1604/Β/21.11.05) 3. ΥΑ 45720/2005 (ΦΕΚ 1604/Β/21.11.05) 4. ΥΑ 45718/2005 (ΦΕΚ 1604/Β/21.11.05)	ΚΥΑ 125207/393/2003 (ΦΕΚ 140/Β/11.02.03) Τροποποίηση: ΚΥΑ126866/3017/03 (ΦΕΚ 1072/Β/01.08.03)	ΥΑ 127651/4197/2003 (ΦΕΚ 1538/Β/03) ΥΑ 44748/2006 (ΦΕΚ 76/06) Τροποποίηση: ΥΑ 41925/07 (ΦΕΚ 542/ΥΟΔΔ/07)

***** ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ : 1: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ (ΔΣ). 2: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ. 3: ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΕΡΓΩΝ – ΜΕΛΕΤΩΝ – ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ. 4: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ.

Ειδικότερα, όσον αφορά τους Φορείς Διαχείρισης της ΠΔΕ, και σύμφωνα με το άρθρο 8, του Ν.4109/2013 (ΦΕΚ 16/Α/23.01.2013), σημειώνονται τα ακόλουθα:

ο Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Αμβρακικού,
ο Φορέας Διαχείρισης Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου και
ο Φορέας Διαχείρισης Στενών και Εκβολών Καλαμά και Αχέροντα,
συγχωνεύονται και συνιστούν νέο Ν.Π.Ι.Δ., με την επωνυμία «Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Δυτικής Ηπείρου και Μεσολογγίου». Ο φορέας που συνιστάται έχει διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2742/1999, ως ισχύει, και του ν. 1650/1986. Έδρα του φορέα διαχείρισης είναι η Άρτα.

ο Φορέας Διαχείρισης Υγροτόπων Κοτυχίου – Στροφυλιάς,
ο Φορέας Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Αίνου και
ο Φορέας Διαχείρισης Χελμού – Βουραϊκού
συγχωνεύονται και συνιστούν νέο Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία «Φορέας Διαχείρισης Οικοσυστημάτων Δυτικής Πελοποννήσου και Κεφαλονιάς». Ο φορέας που συνιστάται έχει

διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια και εποπτεύεται από τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 2742/1999, ως ισχύει, και του ν. 1650/1986. Η έδρα του φορέα διαχείρισης είναι η Πάτρα.

4.1.2.6 Καταφύγια Άγριας Ζωής

Σύμφωνα με τον Ν. 2637/1998 (ΦΕΚ 200/Α/27.08.1998), τα καταφύγια θηραμάτων, μετονομάστηκαν σε «Καταφύγια Άγριας Ζωής». Με βάση το Ν. 3937/2011 «Διατήρηση της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 60/Α/31.03.2011) ως καταφύγια άγριας ζωής χαρακτηρίζονται φυσικές περιοχές (χερσαίες, υγροτοπικές ή θαλάσσιες), που έχουν ιδιαίτερη σημασία ως σημαντικοί τόποι ανάπτυξης της άγριας χλωρίδας ή ως βιότοποι αναπαραγωγής, διατροφής, διαχείμασης ειδών της άγριας πανίδας, ή ως περιοχές αναπαραγωγής ψαριών και συγκέντρωσης γόνου, ή, τέλος, ως σημαντικοί θαλάσσιοι οικότοποι.

Στον ακόλουθο Πίνακα 6.1.2.10, δίνονται τα Καταφύγια Άγριας Ζωής, της ΠΔΕ

Σύμφωνα με το Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31.03.2011), τα προαναφερόμενα ΚΑΖ της ΠΔΕ, περιλαμβάνονται στην κατηγορία «Περιοχές Προστασίας Οικοτόπων και Ειδών», του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών.

Πίνακας 4-4 Καταφύγια Άγριας Ζωής, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ).

α/α	Κωδικός	Ονομασία	ΦΕΚ Κήρυξης	Έκταση (ha)
1	Κ454	Κάτω Σαμικό-Ξηροχώρι-Σμέρνα-Γραίκα-Βρίνα	541/Β/90	1930,5
2	Κ455	Ζαχοβούνι-Πρεσκαβίτα (Καλλιθέας-Λιβαδακίου-Αμυγδαλεών)	599/Β/76	1351,4
3	Κ459	Κιβούρια-Ροδινά (Καλιδόνας-Ροδινών-Σχινών)	595/Β/86	552,7
4	Κ301	Κανάλα (Βάλτου)	700/25-7-80	3577,6
5	Κ316	Πεταλάς (Αμφιλοχίας-Κεχρινιάς-Παπαδάτου-Στάνου)	834/25-6-79	14723,7
6	Κ320	Περγάντι-Ξηρόμερος (Μοναστηρακίου-Βάτου-Θυρίου)	419/Β/85	4002,5
7	Κ355	Αγ. Κωνσταντίνος-Μαλαθούνα (Παλαιοπύργου-Σίμου-Ελευθεριανής)	739/Β/3-6-76	1481,5
8	Κ361	Όρος Αράκυνθος-Ματαράγκας-Γαβαλού	511/6-8-82	1572,2
9	Κ364	Καντήλια-Βαλτί (Αστακού)	452/18-7-85	2419,5
10	Κ378	Αφροξυλιά-Βαμβακού (Μαμουλάδων-Αφροξυλιάς-Βαμβακούς)	757/Β/82	2163,3
11	Κ394	Τρανόρεμα-Δρακότρυπα (Ζηρίων)	494/Β/84	581,3
12	Κ399	Αλυκή (Αιγίου)	601/Β/78	90,0
13	Κ400	Άνω Καστρίτσι-Σούλι	407/Β/81	1625,1
14	Κ401	Αγιαννιώτικο Βουνό (Λακκάς-Μυρόβρυσης-Τούμπας)	293/Β/83	445,1
15	Κ405	Αγ. Νικόλαος-Γούρνα (Διακοφτού-Μαμουσιάς-Τράπεζας)	698/Β/82	2236,6
16	Κ410	Βαλιμή-Περιστέρα (Εξοχής-Β Ελλάδα)	584/Β/78	2696,2

α/α	Κωδικός	Ονομασία	ΦΕΚ Κήρυξης	Έκταση (ha)
17	Κ413	Κράστωνη-Σοκαρά	923/Β/76	1101,2
18	Κ414	Κομποβούνι (Μιτόπολης-Χιόνας)	779/Β/76	1514,9
19	Κ419	Λαγκάδας-Φτέρες-Βαγένι-Καστράκι (Καστρίων)	625/19-7-78	498,0
20	Κ420	Δοξάρας-Κορίζα (Καρλεντζίου-Δροσιάς-Σπαρτιάς)	757/Β/76	724,5
21	Κ911	Μέγα Λάκος - Πύργος , Θέρμου	865/Β/12-07-00	1535,3
22	Κ728	Ι.Μ. Ρέθα και Ι.Μ. Λόγγος, Αμφιλογίας, Μενιδίου, Ινάχου	972/Β/15-07-03	3270,3
23	Κ737	Περιοχή Δήμου Παρακαμπιλίων και Παναιτωλικού στη θέση Πλατύ – Φουρκού - Άνεμοι Κόθροιτων	865/Β/12-07-00	913,9
24	Κ764	Ασπρολίθι, Μεσολογγίου	1033/Β/06-08-01 Τροποποίηση	1602,5
25	Κ767	Βιότοπος Δάσους Στροφυλιάς - Λίμνης Προκόπου-Λάμιας, Λαρισσού	39/Β/18-02-02	2650,5
26	Κ785	Τρικόρφου, Καλαβρούζας, Μακύνειας και Βλαχομάνδρας, Χάλκιας, Αντιρρίου και Ναυπάκτου	1215/Β/18-09-01 Τροποποίηση	2558,2
27	Κ786	Κεροβούνι και Πέρπιανη, Πλατάνου	1215/Β/18-09-01 Τροποποίηση	1677,3
28	Κ810	Ψωριάρικο, Παρακαμπιλίων	836/Β/07-07-00	288,6
29	Κ811	Περιοχή Τούρκος – Παπαντωνέικα, Αγρινίου	865/Β/12-07-00	580,8
30	Κ812	Σπαρτιά – Δρυμώνα, Παραβώλας και Θέρμου	865/Β/12-07-00	2633,3
31	Κ877	Γερακίου-Περιστερίου, Αμαλιάδας	959/Β/26-07-01	1479,0

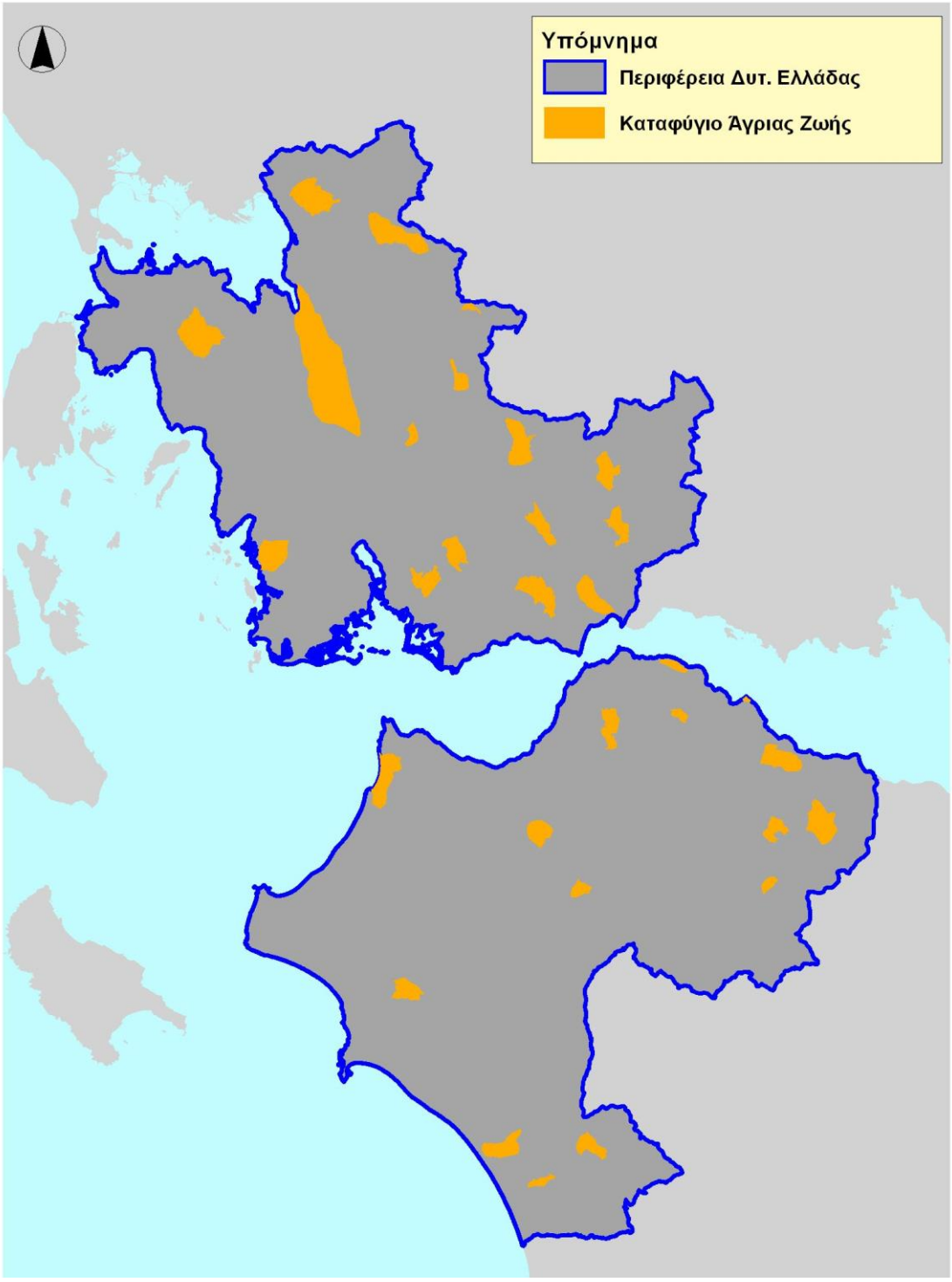

Εικόνα 4-3 Καταφύγια Άγριας Ζωής, στην ΠΔΕ.

4.1.2.7 Αισθητικά Δάση

Τα Αισθητικά Δάση έχουν θεσμοθετηθεί βάσει της δασικής νομοθεσίας και περιλαμβάνουν δασικά τοπία με ιδιαίτερο αισθητικό και οικολογικό ενδιαφέρον, που έχουν σκοπό εκτός από την προστασία της φύσης να δώσουν την ευκαιρία στο κοινό να γνωρίσει και να απολαύσει το φυσικό περιβάλλον με διάφορες δραστηριότητες αναψυχής.

Ως Αισθητικά Δάση έχουν χαρακτηριστεί 19 περιοχές της χώρας που καταλαμβάνουν συνολικά έκταση ίση με 32.506 ha. Στην ΠΔΕ, απαντώνται δυο (2) από τα 19 Αισθητικά Δάση της Χώρας (βλ. ακόλουθο Πίνακα 6.1.2.11).

Πίνακας 4-5 Αισθητικά Δάση, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ)

α/α	Ονομασία	Εμβαδόν ΦΕΚ (εκτάρια)	ΦΕΚ Χαρακτηρισμού
1	Δάσος Χειμάρρων Σελεμνού και Χαράδρων	1.850	99/Α/1974
2	Δάσος Εθνικής Ανεξαρτησίας Καλαβρύτων Αχαΐας	1.750	404/Δ/1977

Και τα 2 προαναφερόμενα Αισθητικά Δάση της ΠΔΕ, χωροθετούνται στην ΠΕ Αχαΐας.

Σύμφωνα με το Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31.03.2011), τα προαναφερόμενα Αισθητικά Δάση της ΠΔΕ, περιλαμβάνονται στην κατηγορία «Προστατευόμενα Τοπία και Προστατευόμενοι Φυσικοί Σχηματισμοί», του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών.

4.1.2.8 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης

Στα Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης περιλαμβάνονται μεμονωμένα δένδρα ή συστάδες δένδρων με ιδιαίτερη βοτανική, οικολογική, αισθητική ή ιστορική και πολιτισμική αξία. Στην ίδια κατηγορία ανήκουν επίσης εκτάσεις με σπουδαίο οικολογικό, παλαιοντολογικό, γεωμορφολογικό ή άλλο ενδιαφέρον. Η θεσμοθέτησή τους υλοποιήθηκε βάσει του δασικού κώδικα. Έχουν κηρυχθεί 51 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης στην χώρα με συνολική έκταση 16.840 ha. Η πλειονότητα των μνημείων αυτών καταλαμβάνει ελάχιστα τετραγωνικά μέτρα.

Στην ΠΔΕ, απαντώνται επτά (7) από τα συνολικά 51 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης της Χώρας

Πίνακας 4-6 Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης, Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ)

α/α	Ονομασία	ΦΕΚ Χαρακτηρισμού	
1	Το δάσος του Λεσινίου Αιτωλοακαρνανίας	773/Β/1985	Τμήμα υπόλειμμα μεγάλου φυσικού υδροχαρούς δάσους με κύριο δασοπονικό είδος τον όροξο (νερόφραξο) αλλά και είδη όπως η φτελιά, ιτιά, δάφνη κτλ. που συγκεντρώνει επιστημονικά ενδιαφέρουσα χλωρίδα και πανίδα. Είναι χαρακτηριστικός βιότοπος με μεγάλη οικολογική και αισθητική αξία. Βρίσκεται κοντά στο χωριό Λεσίνι, στο δρόμο Μεσολόγγι Αστακός, στην περιοχή Μεσολογγίου.
2	Οι βελανιδιές στην Καλαμιά Αιγίου	121/Δ/1980	Δύο πολύ γέρικες βελανιδιές χαρακτηριστικές της περιοχής και συνδεόμενες με πολλά τοπικά γεγονότα. Βρίσκονται στη θέση «Πέντε δέντρα» του χωριού Καλαμιά, στην περιοχή Αιγίου.
3	Ο πλάτανος του Παυσανία στο Αίγιο	738/Β/1976	Τεράστιος πλάτανος ίσως ο μεγαλύτερος σε ηλικία και διαστάσεις στην Ελλάδα ,με μεγάλο κενό στο εσωτερικό του κορμού του και με μεγάλη ιστορική αξία. Βρίσκεται στην πόλη του Αιγίου κοντά στην παραλία.
4	Ο πλάτανος της Πλατανιώτισσας Καλαβρύτων	773/Β/1985	Συστάδα τριών τεράστιων πλατάνων που συμφύονται σαν ένα δένδρο με τεράστιο εσωτερικό κοίλωμα , στο οποίο έχει διαμορφωθεί μικρός ναός με πολύτιμη εικόνα της Παναγίας. Ο πλάτανος αυτός συνδέεται με διάφορες θρησκευτικές παραδόσεις της περιοχής. Βρίσκεται στο χωριό Πλατανιώτισσα Καλαβρύτων, στον Νομό Αχαΐας
5	Ο πλάτανος της Αγίας Λαύρας Καλαβρύτων	656/Β/1986	Ο ιστορικός πλάτανος εντυπωσιακός και για το μέγεθός του (35 μ. ύψος) αλλά και για την γενική εικόνα του. Βρίσκεται στο χώρο της Μονής Αγ. Λαύρας, στον Νομό Αχαΐας.
6	Οι δώδεκα βρύσες του Αιγίου	738Β/1976	Παλιά πηγή , γνωστή ως «οι δώδεκα βρύσες» που σήμερα έχει σχεδόν στερέψει. Βρίσκεται κοντά στον Πλάτανο του Παυσανία στο Αίγιο
7	Το κλήμα των Καλαβρύτων	738/Β/1975	Άγριο κλήμα που συμφύεται με ομάδα από πουρνάρια. Αποτελεί αξιόλογο επιστημονικό και αισθητικό μνημείο της φύσης και παράλληλα είναι τουριστικός πόλος έλξης στην περιοχή. Βρίσκεται στην αυλή της εκκλησίας του Αγ. Νικολάου , κοντά στο χωριό Παγκράτι της περιοχής Καλαβρύτων Νομού Αχαΐας

Σημειώνεται ότι, η πλειονότητα των ως άνω Διατηρητέων Μνημείων της Φύσης, καταλαμβάνει έκταση που ανέρχεται σε ελάχιστα τετραγωνικά μέτρα.

Σύμφωνα με το Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31.03.2011), τα προαναφερόμενα Διατηρητέα Μνημεία της Φύσης της ΠΔΕ, περιλαμβάνονται στην κατηγορία «Προστατευόμενα Τοπία και Προστατευόμενοι Φυσικοί Σχηματισμοί», του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών.

4.1.2.9 Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους

Όσον αφορά στα Τοπία Ιδιαιτέρου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ), στα πλαίσια της παρούσας εξετάστηκαν τα ακόλουθα:

- τα ΤΙΦΚ, που προέκυψαν από το ερευνητικό πρόγραμμα του ΥΠΕΧΩΔΕ (1995) με θέμα «Οριοθέτηση και Καθορισμός Μέτρων Προστασίας Τοπίων Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους» και παραθέτονται στη «Βάση Δεδομένων για την Ελληνική Φύση – ΦΙΛΟΤΗΣ» του ΕΜΠ. Στην εν λόγω βάση δεδομένων, έχουν προστεθεί και νεώτερα ΤΙΦΚ τα οποία δεν είχαν εντοπισθεί από το πρόγραμμα «Οριοθέτηση και Καθορισμός Μέτρων Προστασίας των ΤΙΦΚ» και
- τα ΤΙΦΚ που προέκυψαν από τον Ν.1465/1950, ο οποίος συμπληρώνει τον Ν.5351/1932 «Περί αρχαιοτήτων». Πρόκειται για εκτάσεις που περιλαμβάνουν σημαντικό τμήμα φυσικού περιβάλλοντος με αξιόλογη αισθητική αξία, η οποία χρήζει προστασίας και διατήρησης των φυσικών και πολιτιστικών πόρων και όπου επιβάλλονται διάφοροι περιορισμοί και απαγορεύσεις στις ανθρωπογενείς δραστηριότητες, μεταξύ των οποίων ο έλεγχος και ο περιορισμός της δόμησης, η θέσπιση ειδικών μορφολογικών στοιχείων στα κτίρια και στις διάφορες κατασκευές κ.λπ. Η αρμοδιότητα για τα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ) περιήλθε από το Υπουργείο Πολιτισμού, στη Διεύθυνση Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του ΥΠΕΧΩΔΕ (νυν ΥΠΕΚΑ), βάσει του ΠΔ 161/1984 (ΦΕΚ 54 Α').

Στην ΠΔΕ, απαντώνται 27 ΤΙΦΚ, σύμφωνα με τη «Βάση Δεδομένων για την Ελληνική Φύση – ΦΙΛΟΤΗΣ»

Πίνακας 4-7 Τοπία Ιδιαιτέρου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ), Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ), σύμφωνα με τη «Βάση Δεδομένων για την Ελληνική Φύση – ΦΙΛΟΤΗΣ» (Ερευνητικό Πρόγραμμα, ΥΠΕΧΩΔΕ - 1995).

Κωδικός	Ονομασία
Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας	
AT2011026	Δάσος Βαλανιδιάς Σκουρτού-Παλιομάνινας
AT2011010	Δάσος Φράξου Λεσινίου
AT2080112	Κλεισούρα Μεσολογγίου
AT2011097	Λίμνη Κομήτη Βόνιτσας
AT2011101	Λόφος και φρούριο Βόνιτσας
AT2010028	Ναύπακτος
AT2011100	Νησάκι Κουκουμίτσα Βόνιτσας
AT2011102	Νησίδα Κλείσοβα και λιμνοθάλασσα Κλείσοβας

Κωδικός	Ονομασία
AT2011024	Νησίδα Οξειά
AT2011098	Νησίδες Αγίου Νικολάου
AT2010026	Όρος Βαράσοβα
AT2011040	Στενά Αχελώου
AT2011011	Φαράγγι Κότσαλου
AT2011099	Φρούριο Αγ. Μαύρας και περιβάλλων χώρος
Π.Ε. Αχαΐας	
AT1011066	Βράχος Αγ. Λεοντίου Μονής Ταξιαρχών
AT1011015	Λίμνη Τσιβλού
AT1011065	Μονή Μακελαριάς, Βράχος, Γερακοβούνι, Λίμνη Ρακίτα
AT1011123	Μπουφούσκια Αιγίου
AT1011017	Πηγές Ποταμού Αροανίου
AT1011016	Πηγές Ποταμού Λάδωνα
AT1011024	Φαράγγι Βουραϊκού
AT9900012	Ζαρούχλα - Περιστέρα
Π.Ε. Ηλείας	
AT1011003	Ακρωτήριο Αγ. Ανδρέα Κατάκωλου
AT1011067	Ανδρίτσαινα
AT1010004	Αρχαία Ολυμπία
AT1011007	Λίμνη και Δάσος Καϊάφα
AT1011012	Μονή Κρεμαστής
AT1011011	Παραπόταμοι Αλφειού

Στην ΠΔΕ, απαντώνται 8 ΤΙΦΚ, σύμφωνα με τον Ν.1465/1950, ο οποίος συμπληρώνει τον Ν.5351/1932 «Περί αρχαιοτήτων»

Πίνακας 4-8 Τοπία Ιδιαιτέρου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ), Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΔΕ), σύμφωνα με τον Ν.1465/1950 και τον Ν.5351/1932 «Περί αρχαιοτήτων» (πηγή: ΥΠ. Πολιτισμού, http://listedmonuments.culture.gr.)

α/α	Υπουργική Απόφαση	ΦΕΚ	Ονομασία
1	ΥΑ Φ31/44305/3437/2 8-9-1973	1195/Β/05.10.1973	Περιοχή "Κλεισούρα" (μεταξύ Μεσολογγίου και Αγρινίου)
2	ΥΑ Φ31/51494/3888/1 8-12-1973	1486/Β/27.12.1973	Πόλη Ναυπάκτου
3	ΥΑ Α/Φ31/4261/170/10-3-1975	325/Β/19.03.1975	Όρος Βαράσοβα
4	ΥΑ Α/Φ31/48890/5615/29-12-1976	2/Β/08.01.1977	Πλατεία Υψηλών Αλωνίων Αιγίου
5	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Φ07/23610/958/7-6-1980	633/Β/08.07.1980	Η περιοχή της Αρχαίας Ολυμπίας
6	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Α1/Φ07/65037/2543/2-1-1981	112/Β/24.02.1981	Η περιοχή Καϊάφα Νομού Ηλείας
7	ΥΑ ΥΠΠΕ/ΑΡΧ/Α1/Φ07/66969/2288/12-11-1982	305/Β/31.05.1983	Αγ. Ανδρέου Κατακώλου, Ν. Ηλείας
8	ΥΑ ΥΠΠΕ/Α1/Φ07/25739/1006/7-5-1982	414/Β/24.06.1982	Άνω Φιγάλειας

Όπως έχει προαναφερθεί, σύμφωνα με τον Ν.3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31.03.2011), για τα ήδη κηρυγμένα τοπία ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, με απόφαση Υπουργού ΠΕΚΑ, ρυθμίζονται οι όροι ένταξής τους στην κατηγορία «Προστατευόμενα τοπία και Προστατευόμενοι φυσικοί σχηματισμοί», του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών. Έως σήμερα δεν έχει εκδοθεί η σχετική απόφαση Υπουργού ΠΕΚΑ.

4.2 Μεταφορική υποδομή

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατέχει στρατηγική γεωγραφική θέση συνδέοντας την Πελοπόννησο με την Στερεά Ελλάδα και την Ήπειρο. Αποτελεί μία εκ των κυριότερων πυλών της χώρας, θεωρούμενη ως η Δυτική Πύλη της Ελλάδας προς την Αδριατική και την Δυτική Ευρώπη γενικότερα. Όσον αφορά στις υποδομές μεταφορών της Περιφέρειας, διαπιστώνεται πως η στρατηγική ανάπτυξης των προηγούμενων προγραμματικών περιόδων έχει οδηγήσει σε σημαντική βελτίωση του συνόλου των μεταφορικών υποδομών της Περιφέρειας.

Το οδικό δίκτυο της Περιφέρειας είναι ιδιαίτερα εκτεταμένο. Το Εθνικό Οδικό Δίκτυο εκτείνεται σε μήκος 895 χλμ, ενώ το Επαρχιακό Οδικό δίκτυο εκτείνεται σε μήκος 3.520 χλμ. περίπου. Στα παράλια και στα πεδινά είναι ανεπτυγμένο, ενώ είναι σχετικά ανεπαρκές, ποσοτικά και ποιοτικά, στις μειονεκτικές ορεινές περιοχές.

Το σιδηροδρομικό δίκτυο της Περιφέρειας έχει μήκος άνω των 300 χλμ. και διασχίζει την παραλιακή ζώνη των Π.Ε. Αχαΐας και Ηλείας με την σύνδεση Αθήνας-Πάτρας-Πύργου-Καλαμάτας. Λειτουργεί επίσης ο οδοντωτός σιδηρόδρομος στην (κυρίως θεματική) διαδρομή Διακοπτού-Καλαβρύτων, καθώς και η γραμμή που συνδέει τον λιμένα Κατάκολου με τον Πύργο και την Αρχαία Ολυμπία.

Όσον αφορά στις λιμενικές υποδομές, το λιμάνι των Πατρών κατέχει εξέχουσα θέση σε σχέση με τα υπόλοιπα λιμάνια στην Περιφέρεια, εξ αιτίας της στρατηγικής θέσης του, αποτελώντας την Δυτική Πύλη της χώρας προς την Αδριατική και την Δυτική Ευρώπη. Η λιμενική υποδομή μπορεί να εξυπηρετήσει φορτηγά πλοία χωρητικότητας μέχρι 25.000 τόνων και επιβατικά πλοία έως 16.000 κόρων και μήκος 220μ. Παρέχει σύγχρονη εξυπηρέτηση, ενώ στις ευρύτερες λιμενικές εγκαταστάσεις περιλαμβάνεται η μαρίνα των Πατρών και η ιχθυόσκαλα. Άλλα σημαντικά λιμάνια της Περιφέρειας είναι το λιμάνι του Αιγίου, της Κυλλήνης, του Κατακόλου, Μεσολογγίου, Αστακού, Αμφιλοχίας.

Τα αεροδρόμια που εξυπηρετούν την Περιφέρεια είναι στρατιωτικά και βρίσκονται στην Άραξο, στο Άκτιο και στην Ανδραβίδα, ενώ έχουν δυνατότητες εξυπηρέτησης εμπορικών πτήσεων και charter. Οι δυνατότητες των υφιστάμενων αεροδρομίων θεωρούνται ξεπερασμένες ως προς τα επιχειρησιακά δεδομένα των χώρων κίνησης αεροσκαφών (διάδρομοι, τροχιόδρομοι, πίστες στάθμευσης αεροσκαφών) και ως προς τις διατιθέμενες κτιριακές εγκαταστάσεις και λοιπές διευκολύνσεις.

Αναλυτικότερα:

α. Οδικό δίκτυο και οδικές μεταφορές

Ο βασικός προσανατολισμός για την ανάπτυξη του τομέα των μεταφορών της ΠΔΕ και της χώρας τίθεται από τις κατευθυντήριες γραμμές της Λευκής Βίβλου του 2011 «Χάρτης πορείας για έναν ενιαίο ευρωπαϊκό χώρο μεταφορών». Η σημασία του ενιαίου συστήματος μεταφορών καταδεικνύεται και από την ανακοίνωση της ΕΕ στο πλαίσιο του οράματος για την «Ευρώπη 2020». Η εξειδίκευση των κατευθύνσεων αυτών με τη μορφή των αποφάσεων σχετικά με τα Διευρωπαϊκά Δίκτυα Μεταφορών [ΔΕΔ-Μ], με πλέον πρόσφατη τον Κανονισμό (2011) 650, θέτει με μεγαλύτερη σαφήνεια, σε σχέση με παλαιότερες αποφάσεις, το στόχο υλοποίησης ενός Κεντρικού Δικτύου (Core network) μεταφορικών υποδομών μέχρι το 2030 και ενός Εκτεταμένου Δικτύου (Comprehensive network) μέχρι το 2050, προνοώντας για την εξασφάλιση των αναγκαίων χρηματοδοτικών πόρων.

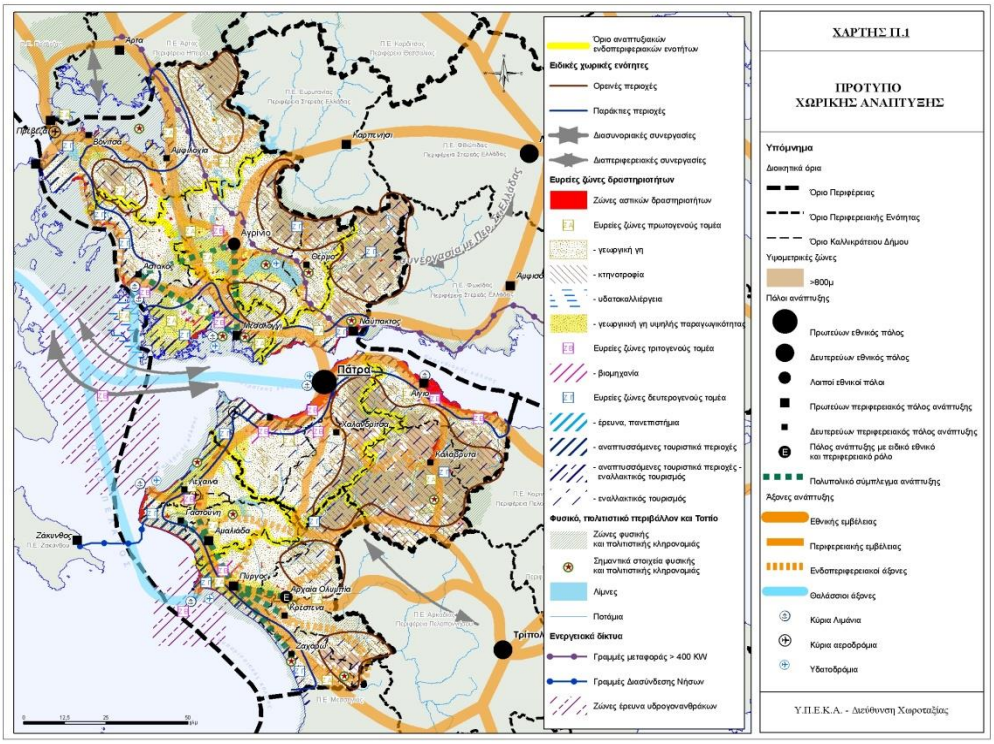

Εικόνα 4-4 Πρότυπο Χωρικής Ανάπτυξης

Οι οδικοί άξονες ΔΕΔ-Μ που αφορούν την ΠΔΕ είναι οι παρακάτω, όπως περιγράφονται στην απόφαση χαρακτηρισμού των Διευρωπαϊκών Οδικών Αξόνων (ΦΕΚ 2631/Β/2008):

I. Α3 (Διαγώνιος): Καλαμπάκα – Τρίκαλα – Καρδίτσα – Λαμία – Άμφισσα – **Ναύπακτος - Αντίρριο,**
II. Α5 (Ιόνια και Ολυμπία οδός): Κακαβιά – Ιωάννινα – **Αμφιλοχία – Μεσολόγγι – Πάτρα – Πύργος** –Τσακώνα,
III. Α8 (Ολυμπία οδός): Ελευσίνα – Κόρινθος – **Πάτρα,**
IV. Α14: **Αγρίνιο** – Καρπενήσι – Λαμία,
V. Α52: Πρέβεζα **– Βόνιτσα – Αμβρακία** (σύνδεση με Δυτικό Άξονα),

VI. Α72: **Πύργος – Ολυμπία** – Βυτίνα – Τρίπολη.

1. Άξονες Διεθνούς Σημασίας
   1.1. Ιωάννινα – Άρτα – Αμφιλοχία – Μεσολόγγι – Αντίρριο (Ιόνια Οδός): Σημαντικότατος άξονας για όλο το δυτικό διαμέρισμα της χώρας.
   1.2. Αντίρριο – Ναύπακτος – Ιτέα – Λαμία (Διαγώνιος): Σημαντικός άξονας για την ανάπτυξη της Π. .Ε. και ολόκληρου του νότιου δυτικού διαμερίσματος της χώρας, ο οποίος θα συνδέσει την Ιόνια Οδό με τον ΠΑΘΕ.
   1.3. Πλατυγιάλι σύνδεση με Ιόνια οδό – Αγρίνιο – Καρπενήσι – Λαμία: άξονας σημαντικός τόσο για την ανάπτυξη του Πλατυγιαλίου ως κόμβου συνδυασμένων μεταφορών, όσο και για την προοπτική τουριστικής ανάπτυξης της ορεινής περιοχής της Αιτωλοκαρνανίας και της Ευρυτανίας.
   1.4. Αμβρακία - Κατούνα - παράκαμψη Βόνιτσας - διακλάδωση προς Άκτιο - Πρέβεζα/Λευκάδα σύνδεση με Ηγουμενίτσα (η αποκαλούμενη και Παραϊόνια Οδός): Άξονας που εξυπηρετεί τη δυτική Αιτωλοακαρνανία και συνδέει τη Λευκάδα, την Πρέβεζα και τη Θεσπρωτία με την Ιόνια Οδό και την Π. .Ε. με την Β πύλη της χώρας.
   1.5. Κόρινθος – Αίγιο – Πάτρα – Πύργος – Τσακώνα (Ολυμπία Οδός): Εξαιρετικά σημαντικός άξονας για ολόκληρη την Π Ε και ιδιαίτερα για την ΠΕ Ηλείας.
   1.6. Κατάκολο – Πύργος – Αρχ. Ολυμπία – Βυτίνα – Τρίπολη/Άστρος, Τρίπολη/Μυκήνες: Σημαντικός άξονας που συνδέει περιοχές της Ηλείας, της Αρκαδίας και της Αργολίδας και διεθνούς σημασίας πολιτιστικούς και τουριστικούς προορισμούς.

2. Άξονες Εθνικής – Διαπεριφερειακής Σημασίας
   2.1. Αντίρριο – Αγρίνιο – Αμφιλοχία – Μενίδι – Άρτα – Ιωάννινα (σημερινή εθνική οδός).
   2.2. Πάτρα – Σταυροδρόμι – Πανόπουλο – προς Τρίπολη (ΕΟ111).
   2.3. Διακοπτό (Πούντα) – Καλάβρυτα – Κλειτορία – προς Τρίπολη.
   2.4. Αεροδρόμιο Αράξου – Λάππα.
   2.5. ΠΕΟ Πατρών – Αμαλιάδας – Πύργου.

3. Ενδοπεριφερειακοί άξονες

   3.1. Πρωτεύοντες Ενδοπεριφερειακοί άξονες
      3.1.1. Μεσολόγγι – Αιτωλικό – Αστακός – Μύτικας – Πάλαιρος – Βόνιτσα.
      3.1.2. Αμφιλοχία – Βόνιτσα – Άκτιο (σημερινή οδός).
      3.1.3. Ναύπακτος – Θέρμο – Παραβόλα – Αγρίνιο (βόρεια της Τριχωνίδας).
      3.1.4. Ναύπακτος - Θέρμο – Προυσσός – προς Καρπενήσι.
      3.1.5. Πάτρα – Χαλανδρίτσα – Καλάβρυτα.
      3.1.6. Πύργος – Σιμόπουλο – (σύνδεση με Ε.Ο.111) – Πανόπουλο – Ψωφίδα – Δάφνη.
      3.1.7. Κυλλήνη - σύνδεση με οδό Πατρών – Πύργου.

   3.2. Δευτερεύοντες Ενδοπεριφερειακοί άξονες
      3.2.1. Αγρίνιο – Στράτος – Χαλκιόπουλο.
      3.2.2. Αμφιλοχία – Χαλκιόπουλο – Λίμνη Κρεμαστών.
      3.2.3. Γαβαλού – Παπαδάτες – Αγρίνιο (νότια της Τριχωνίδας).

3.2.4. Ναύπακτος – Σίμος – Πλάτανος – Άνω Χώρα – Θέρμο.
3.2.5. ΠΕΟ Κορίνθου – Πάτρας.
3.2.6. Παλαιά οδός Πάτρα – Κάτω Αχαΐας – Λεχαινών – Γαστούνης – Αμαλιάδας.
3.2.7. Αμαλιάδα – Σιμόπουλο.
3.2.8. Άξονας ανάπτυξης Πανόπουλο – Λάλας – Αρχαία Ολυμπία – Κρέστενα που περιλαμβάνει την 18η Επ.οδό (Εθν. Οδός "111" (κόμβος Λαμπείας) - Λάλα - Εθν. Οδός Αρχ. Ολυμπίας - Βυτίνας (κόμβος Μιράκας) - Αρχ. Ολυμπία) και 8η Επ.οδό Αρχ. Ολυμπία - Κρέστενα (μέσω Μακρυσίων).
3.2.9. Ανδρίτσαινα – Κρέστενα και Ζαχάρω.
3.2.10. Ζαχάρω – Φιγαλεία – Επικούρειος Απόλλων – Ανδρίτσαινα.

Τα μεγάλα οδικά έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη είναι :

- Ολυμπία Οδός, τμήμα Κόρινθος-Πάτρα,
- Ιόνια Οδός, Αντίρριο-Ιωάννινα,
- Αυτοκινητόδρομος Άκτιο-Αμβρακία (4 εργολαβίες-290εκ.ευρώ),
- Σύνδεση Ιόνιας Οδού με Αστακό, τμήμα Πλατυγιάλι-Άγιος Δημήτριος (24,5εκ.ευρώ)
- Ε.Ο. Αγρίνιο-Καρπενήσι: τμήμα Αγρίνιο-Άγιος Βλάσης (25εκ.ευρώ)
- Ολοκλήρωση Μικρής Περιμετρικής Πάτρας (30.7εκ.ευρώ)
- Ολοκλήρωση των παραγλαύκειων αρτηριών της Πάτρας (11εκ.ευρώ)

Τα σημαντικά έργα που χρηματοδοτούνται από το ΕΠ 2007-2013 Δυτικής Ελλάδος :

- ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΚΥΛΛΗΝΗ - ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟΣ ΠΑΤΡΩΝ – ΠΥΡΓΟΥ (9.6εκ.ευρώ)
- ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΕΡΙΜΕΤΡΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ – ΤΜΗΜΑ Β-Γ (1.6εκ.ευρώ)
- ΒΕΛΤΙΩΣΗ Ε.Ο. ΔΑΦΝΗ - 111 Ε.Ο. ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΔΑΦΝΗΣ - ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΚΕΡΑΜΙΔΙΑΣ (7.2εκ.ευρώ)
- ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗΣ ΟΔΟΥ ΚΡΕΣΤΕΝΑ - ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑ - ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝ, ΤΜΗΜΑ: ΔΙΑΣΕΛΛΑ – ΜΠΑΡΑΚΙΤΙΚΑ (14.9εκ.ευρώ)
- «ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΔΟΥ ΛΑΣΤΕΪΚΑ –ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ –ΚΑΤΑΚΩΛΟ» (10.9εκ.ευρώ)
- ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΔΟΥ ΚΑΝΑΚΑΡΗ (ΠΟΥΚΕΒΙΛ – ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ) ΜΕ ΔΙΑΝΟΙΞΕΙΣ ΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΗΣ (ΠΟΥΚΕΒΙΛ-ΓΚΟΤΣΗ & ΝΟΡΜΑΝ –ΑΓ. ΣΟΦΙΑΣ (12.3εκ.ευρώ)

Συντήρηση Εθνικού & Επαρχιακού οδικού Δικτύου της Περιφέρειας

Η συντήρηση του ΕΟΔ καθώς η ανάληψη της συγκεκριμένης αρμοδιότητας έχει εξελιχθεί σε μείζον πρόβλημα για τις αιρετές Περιφέρειες. Μέχρι πρότινος η συντήρηση του εθνικού οδικού γινόταν από τις κρατικές Περιφέρειες με διάθεση πόρων από το Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας (ΤΕΟ). Από το 2007 περίπου όμως σταμάτησε η ροή πόρων μέσω ΤΕΟ και σε συνδυασμό με τις συμβάσεις παραχώρησης μεγάλων τμημάτων του ΕΟΔ η συντήρηση αντιμετωπίστηκε και συνεχίζει να αντιμετωπίζεται σχεδόν αποκλειστικά μέσω της Συλλογικής Απόφασης Έργων Περιφέρειας του εθνικού σκέλους και των ΚΑΠ.

Λόγω της έλλειψης πιστώσεων το Εθνικό και Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο έχει περιέλθει σε μία ανεξέλεγκτη κατάσταση σε ότι αφορά τη βατότητά του και άκρως επικίνδυνη σε ότι αφορά στην ασφάλεια των συγκοινωνιών. Έχει παρέλθει ο κατάλληλος χρόνος της στοιχειώδους και προληπτικής συντήρησης και τα προβλήματα φθορών (αποτρίψεις,

ρηγματώσεις, ρωγμές αλιγάτορα, καθίσματα, αλλά και λακκούβες) και βατότητας αυξάνονται με ανεξέλεγκτο ρυθμό με συνέπεια να καθίσταται άκρως επικίνδυνη η κυκλοφορία των οχημάτων. Ο δείκτης κατάστασης του οδοστρώματος έχει κατέλθει κατά πολύ κάτω από το όριο προειδοποίησης και το όριο παρέμβασης με συνέπεια να έχει ξεπεραστεί κατά πολύ η χρονική περίοδος αποκατάστασης και ως εκ τούτου το κόστος πλέον αποκατάστασης να προσλαμβάνει κατακόρυφη αύξηση.

Ακολοθούν οι οδικοί χάρτες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

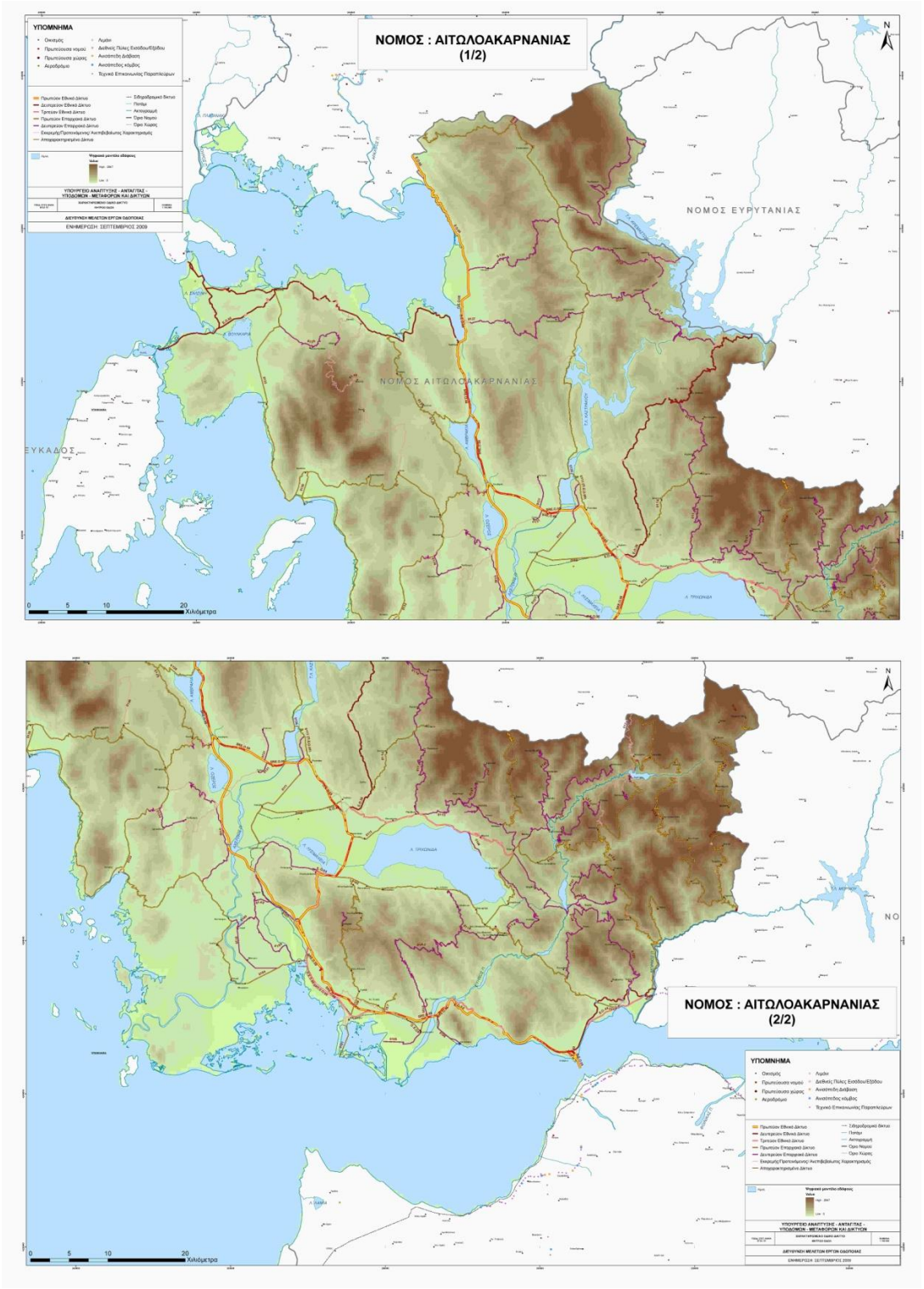

Εικόνα 4-5 Οδικός χάρτης της Π.Ε. Αιτωλοακαρνίας

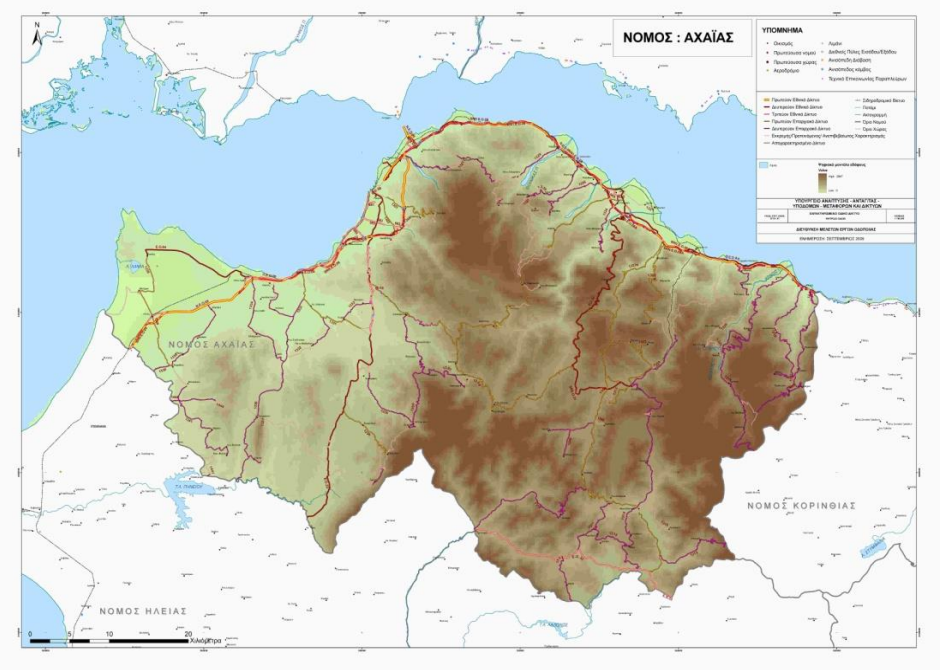

Εικόνα 4-6 Οδικός χάρτης της Π.Ε. Αχαΐας

Εικόνα 4-7 Οδικός χάρτης της Π.Ε. Ηλείας

β. Σιδηροδρομικές μεταφορές

Η κατασκευή του Δυτικού Σιδηροδρομικού Άξονα, ο οποίος θα συνδέεται με το δίκτυο Πελοποννήσου με σιδηροδρομικό πορθμείο, παρέμβαση που περιλαμβάνεται στους άξονες των ΔΕΔ -Μ και η χρονική της εφαρμογή θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από την υλοποίηση ή όχι της σύνδεσης του λιμένα Ηγουμενίτσας με το σιδηροδρομικό δίκτυο και της σύνδεσης Φλώρινας – Δυρραχίου, οπότε δημιουργείται στην πράξη η σιδηροδρομική Εγνατία. Η προώθηση ενός ολοκληρωμένου τέτοιου δικτύου ευνοεί την προοπτική του Δυτικού Σιδηροδρομικού Άξονα και αλλάζει σημαντικά τον χαρακτήρα του Ρίου, εφόσον δημιουργεί εκεί έναν από τους σημαντικότερους οδικούς και σιδηροδρομικούς κόμβους.

Τα μεγάλα σιδηροδρομικά έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη είναι :

- Σιδηροδρομική αναβάθμιση τμήματος Διακοπτό-Ροδοδάφνη (93,8εκ.ευρώ) Σιδηροδρομική αναβάθμιση τμήματος Ροδοδάφνη-Ψαθόπυργος (315εκ.ευρώ)
- Σιδηροδρομικό έργο ολοκλήρωσης τμήματος Κιάτο-Ροδοδάφνη (273εκ.ευρώ)

γ. Θαλάσσιες μεταφορές

I. Ο λιμένας Πάτρας θα συνεχίσει να αποτελεί βασική πύλη της Ελλάδας από την Ευρώπη, με κύρια ενδοχώρα την περιοχή της Αθήνας, τη Στερεά Ελλάδα, την Πελοπόννησο και τη νησιωτική χώρα.
II. Ο λιμένας Πλατυγιαλίου εξελίσσεται σε δυναμικό εμπορικό λιμένα. Η δυναμική του αναμένεται να ενισχυθεί με την πρόοδο της Ιόνιας Οδού και της σύνδεσής του με αυτή. Διαθέτει τη μοναδική στη χώρα Ελεύθερη Βιομηχανική Ζώνη, η οποία εμφανίζει θετική δυναμική και προοπτική.
III. Ο λιμένας Κυλλήνης, ο οποίος ανήκει στο Εκτεταμένο δίκτυο των Ε -Μ, αποτελεί σημείο σύνδεσης με την Κεφαλονιά και τη Ζάκυνθο και, ως εκ τούτου, η σημασία του ως λιμένα ακτοπλοΐας είναι σημαντική.
IV. Σε κατώτερη βαθμίδα βρίσκονται οι λιμένες Αιγίου, Μεσολογγίου και Αστακού.

Τα μεγάλα λιμενικά έργα που βρίσκονται σε εξέλιξη είναι :

- Λιμένας Πάτρας, έργα Γ΄φάσης (61εκ.ευρώ)

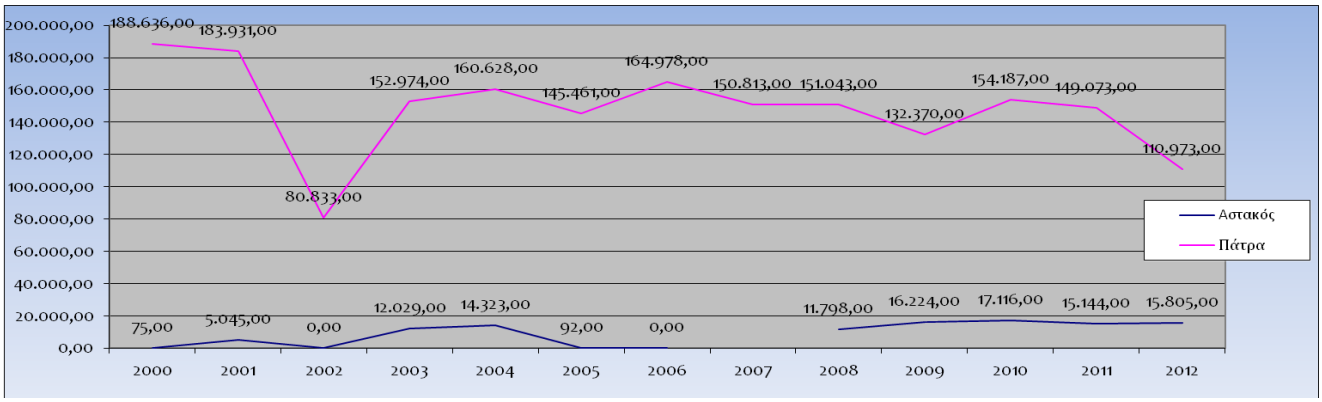

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Εικόνα 4-8 Επιβιβασθέντες επιβάτες στα λιμάνια Αστακού και Πάτρας 2000-2012-

δ. Αεροπορικές μεταφορές

I. Το Α/Δ Αράξου χαρακτηρίζεται ως αεροπορικός κόμβος του Εκτεταμένου Δικτύου των Ε -Μ και προτείνεται η διερεύνηση της σκοπιμότητας και της δυνατότητας ανάπτυξης εμπορευματικής δραστηριότητας, με κύριο στόχο τη διακίνηση των ευπαθών αγροτικών προϊόντων της ευρύτερης περιοχής.
II. Με δεδομένο ότι υπάρχει μελετητική προεργασία για την ανάπτυξη επιβατικής δραστηριότητας στο στρατιωτικό Α/Δ Ανδραβίδας, με στόχο σε πρώτη φάση την εξυπηρέτηση ναυλωμένων πτήσεων σε συμπληρωματικό ρόλο με το Α/Δ Αράξου, η κατεύθυνση είναι να διερευνηθεί και να προωθηθεί αυτή η δυνατότητα.
III. Το Α/Δ Ακτίου, χαρακτηρίζεται και αυτό ως αεροπορικός κόμβος του Εκτεταμένου δικτύου των Ε -Μ και παρουσιάζει ορατές αυξητικές τάσεις όσον αφορά στη διακινούμενη ζήτηση ναυλωμένων κυρίως πτήσεων με ικανοποιητικό επίπεδο εξυπηρέτησης.
IV. Με τη νέα νομοθετική ρύθμιση (Ν.4156/18.4.13) προωθείται η λειτουργία υδροπλάνων και υδατοδρομίων με κύριο στόχο τη σύνδεση της ηπειρωτικής χώρας με τα νησιά. Έχει εκδηλωθεί επενδυτικό ενδιαφέρον για χωροθέτηση υδατοδρομίων σε Πάτρα, Κατάκολο, Κυλλήνη και Μεσολόγγι (και σε επόμενη φάση στην λίμνη Τριχωνίδας για εξυπηρέτηση του Αγρινίου και της ενδοχώρας της Αιτ/νιας).
V. Προωθείται η τουριστική αξιοποίηση των μικρών περιφερειακών αεροδρομίων (Μεσολόγγι, Αγρίνιο, Επιτάλιο Πύργου) σε συνδυασμό με τα υπόλοιπα της ευρύτερης περιοχής (Καλαμάτα, Σπάρτη) και του εξωτερικού (Ιταλία).

Στις παρακάτω εικόνες παρουσιάζεται ο αριθμός πτήσεων (σύνολο αναχωρήσεων-αφίξεων), αποβιβασθέντων και επιβιβασθέντων στα αεροδρόμια Ακτίου και Άραξου για τα έτη 2008 έως 2013.

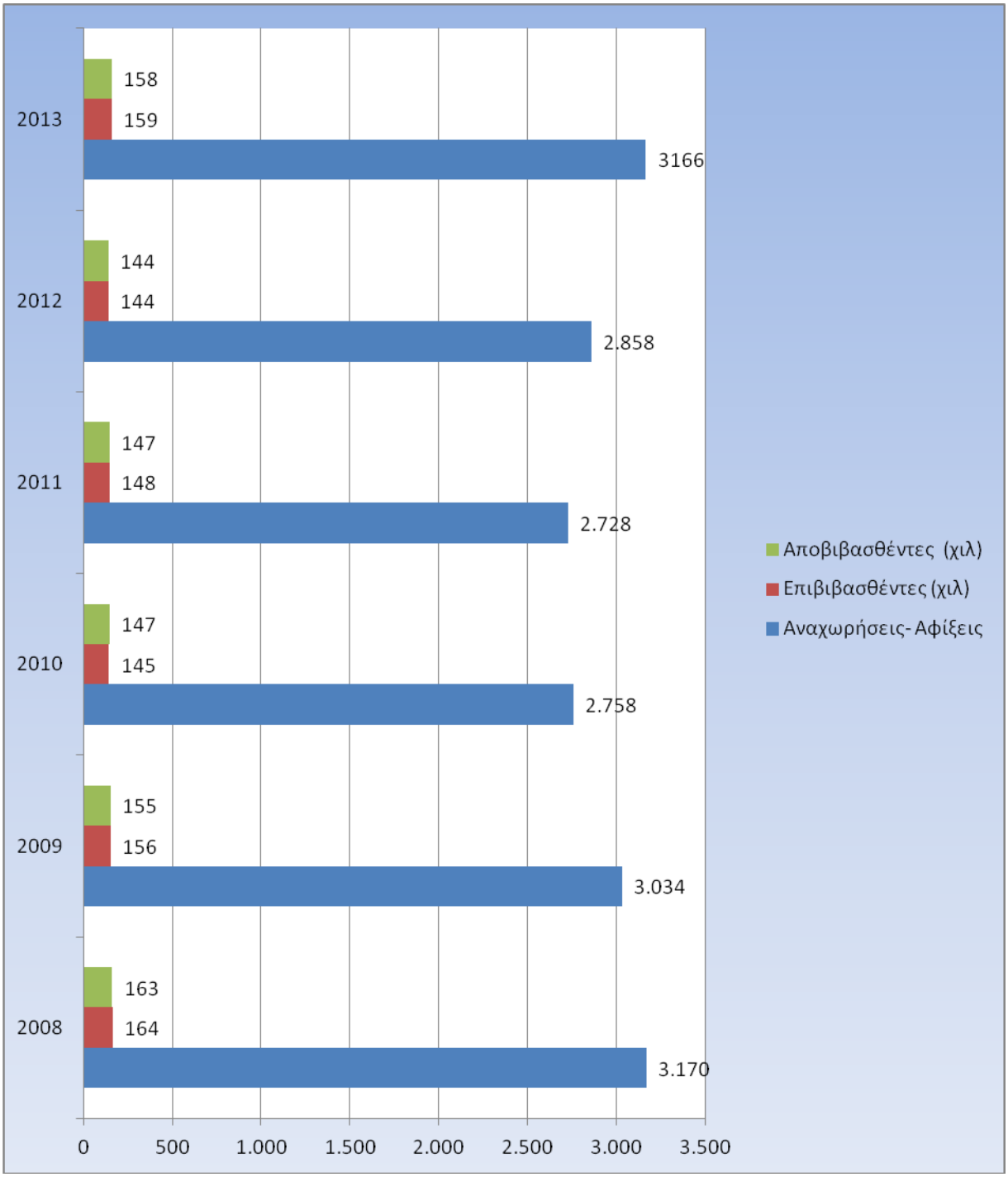

Εικόνα 4-9 Αριθμός πτήσεων και επιβατών στο αεροδρόμιο Ακτίου

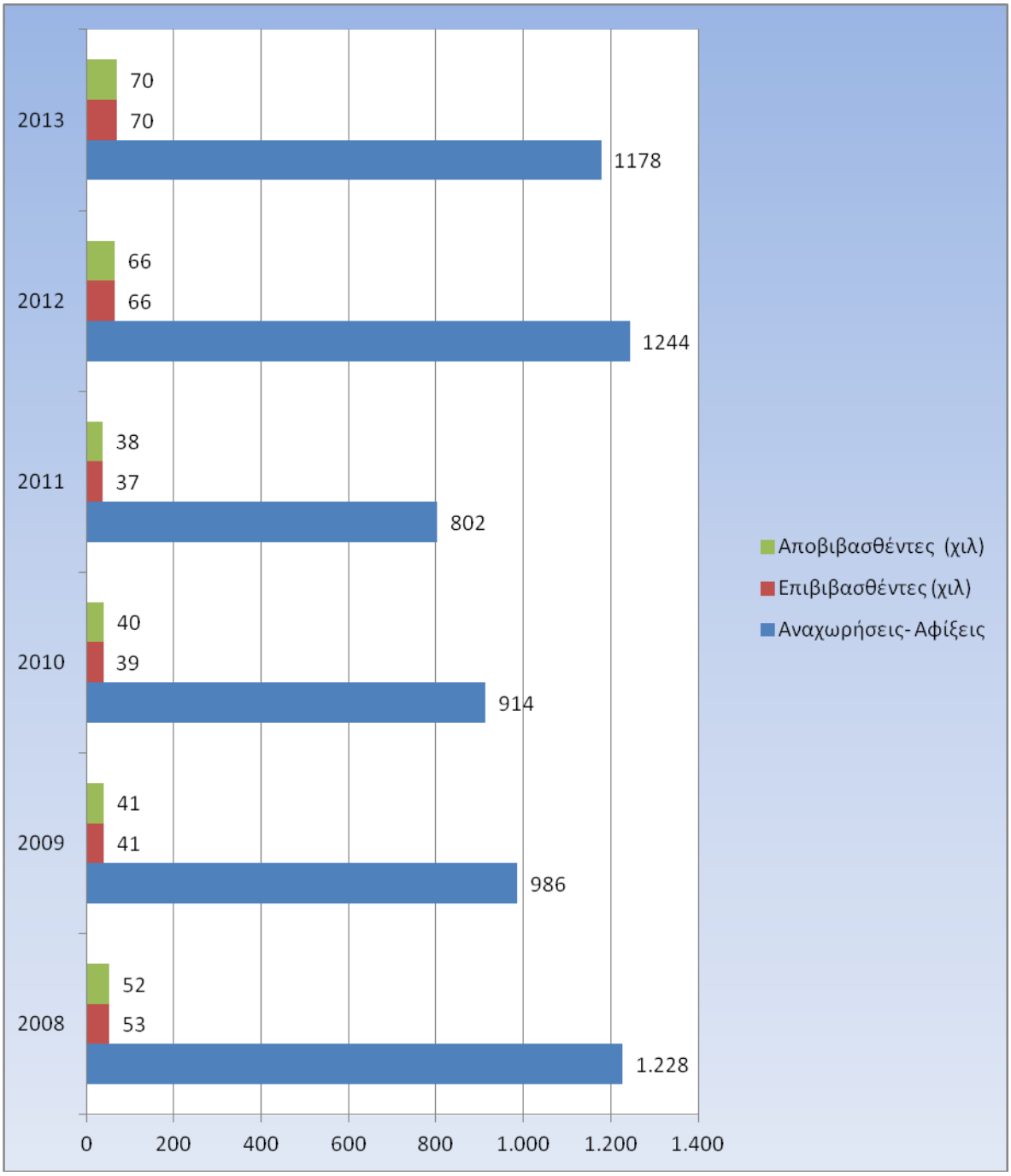

Εικόνα 4-10 Αριθμός πτήσεων και επιβατών στο αεροδρόμιο Αράξου

ε. Σε ότι αφορά τις κύριες εξελίξεις στον τομέα των συνδυασμένων μεταφορών στην περιφέρεια στην περίοδο 2000 – 2014 αυτές είναι:

- Έχουν αναπτυχθεί σημαντικές εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διανομής (logistic centers) στην ευρύτερη περιοχή Πάτρας. Οι εγκαταστάσεις αυτές είναι ιδιωτικές, χωροθετημένες με βάση τις προβλέψεις του σχετικού νόμου Ν.3333/2005, βρίσκονται κυρίως στην περίμετρο της πόλης.
- Υπάρχει σημαντική αύξηση της διακίνησης φορτίων με συνδυασμένη οδική – θαλάσσια μεταφορά από τον λιμένα. Τα διακινούμενα φορτία (trailers, κινητά αμαξώματα – swap bodies) συνεχίζουν στην ιταλική πλευρά είτε οδικά είτε σιδηροδρομικά μέχρι τον τελικό προορισμό (και αντίστροφα).
- Δεν χωροθετήθηκε τελικά από το Αναθεωρημένο ΓΠΣ χρήση εμπορευματικού κέντρου στο οικόπεδο Πειραϊκής Πατραϊκής όπισθεν του νέου λιμένα Πάτρας, ιδιοκτησίας ΟΛΠΑ (παρά την πρόταση των μελετητικών γραφείων, την οποία δεν δέχθηκε το δημοτικό συμβούλιο, συντασσόμενη με αυτή τη θέση και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση ΠΔΕΙ.

4.3 Λοιπή Τεχνική Υποδομή

Στην παρούσα ενότητα εξετάζονται λοιπές τεχνικές υποδομές (πχ Δίκτυο μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, Δίκτυο μεταφοράς φυσικού αερίου, Υποδομές επεξεργασίας στερεών απορριμμάτων, Εγκαταστάσεις Επεξεργασίας Λυμάτων, κ.λπ.) που απαντώνται στην ΠΔΕ, πλην της μεταφορικής υποδομής,

1. Ενεργειακή υποδομή υπερτοπικής εμβέλειας :

Η σπονδυλική στήλη του διασυνδεδεμένου συστήματος μεταφοράς ενέργειας στην Ελλάδα, αποτελείται από τρεις γραμμές διπλού κυκλώματος των 400 kV, που μεταφέρουν ηλεκτρισμό, κυρίως από το σπουδαιότερο ενεργειακό κέντρο παραγωγής της Δυτικής Μακεδονίας. Στην περιοχή αυτή, παράγεται περίπου το 70% της συνολικής ηλεκτροπαραγωγής της χώρας που στη συνέχεια μεταφέρεται στα μεγάλα κέντρα κατανάλωσης της Κεντρικής και Νότιας Ελλάδας, όπου καταναλώνεται περίπου το 65% της ηλεκτρικής ενέργειας.

Σύμφωνα με στοιχεία του 2012, το διασυνδεδεμένο σύστημα μεταφοράς στην χώρα αποτελείται από 11.303 χλμ. γραμμών μεταφοράς, η πλειονότητα των οποίων αφορά σε εναέριο δίκτυο (10.901 χλμ.), ένα πολύ μικρό ποσοστό σε υποβρύχιο (315 χλμ.) και ένα ακόμη μικρότερο σε υπόγειο (87 χλμ.).

Στην Δυτική Ελλάδα σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία του Ανεξάρτητου Διαχειριστή Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΔΜΗΕ) η κατάσταση του δικτύου μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας φαίνεται να είναι σε ικανοποιητική κατάσταση. Βέβαια, αρκετά είναι και τα προβλήματα με το δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας – όπως εξάλλου συμβαίνει και σε λοιπές περιοχές της χώρας – που οφείλονται σε βλάβες του εξοπλισμού της ΔΕΗ ή σε φυσικές καταστροφές. Εξαιτίας των προαναφερθέντων προβλημάτων υπάρχουν ζητήματα διακοπής της ηλεκτροδότησης που αντιμετωπίζονται, ωστόσο, από το εξειδικευμένο τεχνικό προσωπικό της ΔΕΗ.

Την ΠΕ Αχαΐας και Ηλείας διατρέχουν Γραμμές Μεταφοράς υψηλής τάσης (150 kV) απλού και διπλού κυκλώματος, ενώ φιλοξενούν και έναν ικανοποιητικό αριθμό Υποσταθμών Ανύψωσης Τάσης 20/150 kV (Πύργος, Αμαλιάδα, Λεχαινά, Λάππα, Β.Ζ. Πατρών, Πάτρα 1, Πάτρα 2, Πάτρα 3, Αίγιο). Η ίδια περίπου κατάσταση φαίνεται να επικρατεί και στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας. Βέβαια την εν λόγω χωρική ενότητα φαίνεται να διατρέχει Γραμμή Μεταφοράς των 400 kV (ευρύτερη περιοχή Αμβρακικού κόλπου – Καστράκι – Τριχωνίδα – Λευκά – Ναύπακτο). Στην Αιτωλοακαρνανία έχουν κατασκευαστεί επίσης το ΚΥΤ Αχελώου (400/150 kV), καθώς και Υποσταθμοί Ανύψωσης Τάσης 20/150 kV στις περιοχές του Αιτωλικού, της Τριχωνίδας και της Αμφιλοχίας. Αναφορικά με την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας στην ΠΔΕ η μεγαλύτερη κατανάλωση παρατηρείται στην ΠΕ Αχαΐας, ακολουθεί η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και η ΠΕ Ηλείας (η σειρά των 2 τελευταίων αντιστρέφεται κάποιες φορές). Χαρακτηριστικά είναι, τέλος, τα στοιχεία που παρατίθενται σε τιμές του 2008, με βάση τα οποία εντός της υπό εξέταση Περιφέρειας η ενέργεια διοχετεύεται προς οικιακή χρήση κυρίως - ακολουθεί η εμπορική, η βιομηχανική και ύστερα η γεωργική χρήση, κλπ. Συγκριτικά πάντως με την υπόλοιπη Ελλάδα χρησιμοποιείται μεγάλο ποσοστό για γεωργική χρήση.

Με βάση στοιχεία της ΔΕΗ, δεν προβλέπεται να κατασκευαστούν έργα αρμοδιότητας ΔΕΗ ΑΕ στην ΠΔΕ. Επιπλέον, δεν υπάρχουν στην ΠΔΕ σταθμοί μέτρησης ποιότητας της ατμόσφαιρας, ούτε συγκροτήματα αποθείωσης των καυσαερίων ή γενικότερα βελτίωσης της ποιότητας αέρα. Σχετικά με τις περιοχές περιβαλλοντικής αποκατάστασης από έργα της ΔΕΗ:

Στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας η ΔΕΗ ΑΕ έχει κατασκευάσει:

- Τα φράγματα Κρεμαστών, Καστρακίου, και Στράτου στον ποταμό Αχελώο, τα οποία δημιουργούν τεράστιους ταμιευτήρες νερού (τεχνητές λίμνες), οι οποίες επισημαίνεται ότι ανεδείχθησαν σε μοναδικής ομορφιάς υγροβιότοπους, που εμφανίζουν μεγάλη βιοποικιλότητα χλωρίδας και πανίδας και έχουν αξιοποιηθεί ως τόποι αναψυχής και ανάπτυξης δραστηριοτήτων, όπως ιχθυοκαλλιέργειες, ψάρεμα και θαλάσσια σπορ. Ειδικότερα στον ταμιευτήρα ΥΗΣ Κρεμαστών έχει εμφανιστεί ιχθυοκαλλιέργεια σε πλωτά κλουβιά με κυπρίνο και αμερικανική πέστροφα.
- Τα ΥΗΕ Κρεμαστών (περιλαμβάνει ΥΗΣ ισχύος 437,2 MW, χωμάτινο φράγμα και ταμιευτήρα ωφέλιμης χωρητικότητας 3,3x109m3) Καστρακίου (περιλαμβάνει ΥΗΣ ισχύος 320 MW, χωμάτινο φράγμα και ταμιευτήρα ωφέλιμης χωρητικότητας 53x106m3) και Στράτου (I, II) (περιλαμβάνει ΥΗΣ I και II, χωμάτινο φράγμα και ταμιευτήρα ωφέλιμης χωρητικότητας 11x106m3) στον ποταμό Αχελώο. Ο ΥΗΣ Στράτος I ισχύος 150 MW ανήκει στη ΔΕΗ Α.Ε. και ο μικρός ΥΗΣ Στράτος II ισχύος 6 MW ανήκει στη ΔΕΗ Ανανεώσιμες ΑΕ. Στην ΠΕ Αχαΐας η ΔΕΗ ΑΕ έχει κατασκευάσει στον ποταμό Γλαύκο τον μικρό ΥΗΣ Γλαύκου ισχύος 3,7 MW, ο οποίος ανήκει στη ΔΕΗ Ανανεώσιμες ΑΕ.

<u>Φυσικό αέριο:</u>

Σύμφωνα με την Στρατηγική «Ενέργεια 2020» είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί ότι κανένα κράτος μέλος της ΕΕ δεν θα παραμείνει απομονωμένο από τα ευρωπαϊκά δίκτυα φυσικού αερίου μετά το έτος 2015. Ήδη η χώρα απολαμβάνει τα πλεονεκτήματα της διανομής του φυσικού αερίου σε πολλές Περιφέρειές της.

Η έλλειψη δικτύου φυσικού αερίου, που παρά το γεγονός ότι έχει χαρακτηριστεί ως υψηλής προτεραιότητας δεν έχει εξεταστεί επαρκώς η ωριμότητά του, δηλαδή οι τεχνικές προϋποθέσεις για την πραγματοποίησή του, αποτελεί ένα σοβαρό μειονέκτημα της ενεργειακής κατάστασης στην ΠΔΕ. Το φυσικό αέριο είναι οικονομικό καύσιμο, αλλά και αποδεδειγμένα φιλική προς το περιβάλλον ενέργεια, με θετικές επιδράσεις στη δομή του ενεργειακού ισοζυγίου της χώρας, καθώς μειώνει την εξάρτησή της από το πετρέλαιο. Η αξιοποίηση του φυσικού αερίου και η διέλευσή του από την Δυτική Ελλάδα είναι μια σημαντική ευκαιρία.

Υδρογονάνθρακες :

Οι εξελίξεις στο θέμα της εξόρυξης και εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων στο Κατάκολο και στον Πατραϊκό Κόλπο επαναπροσδιορίζουν τη θέση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στον ενεργειακό χάρτη της χώρας, της προσδίδει ιδιαίτερη γεωπολιτική σημασία και διαμορφώνει νέες προοπτικές.

Η αξιοποίηση των υδρογονανθράκων αποτελεί μια ισχυρή αναπτυξιακή πολιτική και επενδυτική ευκαιρία που θα φέρει πλούτο όχι μόνο στη χώρα αλλά και στις τοπικές κοινωνίες, υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι θα υπάρξουν αντισταθμιστικά οφέλη.

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) **:**

Στην Περιφέρεια οι επιφανειακοί υδάτινοι πόροι έχουν τύχει έως ένα βαθμό αξιοποίησης, χωρίς ωστόσο να έχουν εξαντληθεί όλες οι δυνατότητες που προσφέρουν. Η αξιοποίησή τους συνίσταται κύρια στην εκμετάλλευσή τους για **ενεργειακούς σκοπούς** (μεγάλα φράγματα, **μικρά υδροηλεκτρικά έργα**). Ήδη έχουν γίνει επενδύσεις σε έργα ΑΠΕ (Αιολικοί Σταθμοί Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας, Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα, Φωτοβολταϊκοί Σταθμοί) και στις τρεις Περιφερειακές Ενότητες.

Με δεδομένο το περιβαλλοντικό πρόσταγμα της βιώσιμης ανάπτυξης, σε ό,τι αφορά την οικιστική διάρθρωση, η αξιοποίηση των ΑΠΕ μπορεί να συμβάλλει στην πολλαπλή ενίσχυση των ορεινών κωμοπόλεων ως επαρχιακών κέντρων των ορεινών μειονεκτικών περιοχών, ιδιαίτερα στις ΠΕ της Ηλείας και Αιτωλ/νίας, στα πλαίσια της ευρωπαϊκής πολιτικής της εδαφικής, κοινωνικής και οικονομικής συνοχής.

Ενεργειακή Πολιτική :

Θα πρέπει να τονισθεί ότι για την υλοποίηση των παραπάνω πολιτικών για **πρώτη φορά** και μετά από συγκροτημένη διεκδίκηση από τα τομεακά προγράμματα **το ΠΕΠ 2014-20** θα έχει σημαντική «ενεργειακή» διάσταση προωθώντας συγκεκριμένες δράσεις, που απασχολούν ιδιαίτερα την Περιφέρεια Δ. Ελλάδας.

Έτσι λοιπόν προβλέπονται δράσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση κτιρίων δημόσιας χρήσης, τη στήριξη επιχειρήσεων για τη βελτίωση του ενεργειακού τους αποτυπώματος, την προώθηση εφαρμογών συμπαραγωγής Θερμότητας & Ηλεκτρισμού, τη χρηματοδότηση του ΔΕΔΗΕ για την εισαγωγή έξυπνων μετρητών ενέργειας αλλά και την προώθηση πιλοτικών καινοτόμων εφαρμογών χρήσης ΑΠΕ (μικρά υδροηλεκτρικά, μικρές ανεμογεννήτριες, τοπικές τηλεθερμάνσεις με χρήση βιομάζας κλπ).

Είναι σημαντικό επίσης να τονισθεί ότι στη **Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης** συμπεριλαμβάνονται οι ενεργειακές τεχνολογίες ως οριζόντιος τομέας, που θα εξυπηρετήσει (μαζί με τον τομέα της πληροφορικής & επικοινωνιών) την ανάπτυξη των τριών υπολοίπων κλάδων (Αγροδιατροφή, Τουρισμός-Πολιτισμός, Υλικά΄-Μικροηλεκτρονική), που θα στοχεύσει η ΠΔΕ, με στόχο όχι μόνο την εφαρμογή καινοτόμων λύσεων αλλά και την ανάπτυξή τους από το επιστημονικό δυναμικό της περιοχής μας με στόχο όχι μόνο την «κατανάλωση» αλλά την «εξαγωγή» τεχνογνωσίας.

Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή των Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων (ΣΟΑΠ) εστιάζει στην **ενεργειακή αποδοτικότητα**, στη βελτίωση της ατμόσφαιρας και τη βελτίωση της λειτουργικότητας της πόλης καθώς και της ποιότητας ζωής σε αυτήν. Επιπρόσθετα, θα στοχεύσει στην αναζωογόνηση των ιδιαίτερα υποβαθμισμένων γειτονιών, την πρόνοια για την κοινωνική συνοχή και την αποφυγή των φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, σε θύλακες του αστικού κέντρου. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται κατά τη σύνταξή τους στην προβολή της ιδιαίτερης ταυτότητας της πόλης, στη βάση της πολιτισμικής αναγνώρισης και της σύνδεσης κοινοτήτων και πολιτισμών, στην εισαγωγή νέων τεχνολογιών στην προώθηση των υπηρεσιών στήριξης των επιχειρήσεων, στην αναβάθμιση - επέκταση του κοινωνικού εξοπλισμού και στην βιοκλιματική αναβάθμιση των αστικών κέντρων.

2. Υποδομή ύδρευσης-άρδευσης υπερτοπικής εμβέλειας

Το **δίκτυο ύδρευσης** στην ΠΔΕ θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ικανοποιητικό, εξασφαλίζοντας την υδροδότηση πολλών περιοχών με πόσιμο νερό. Ωστόσο, υπάρχουν ακόμη οικισμοί στους οποίους απαιτείται εκσυγχρονισμός του δικτύου (π.χ αντικατάσταση των αγωγών ύδρευσης) ή ακόμη και οικισμοί οι οποίοι υδροδοτούνται από γεωτρήσεις που χρήζουν ελέγχου της ποιότητας του νερού. Αξίζει βέβαια να αναφερθεί ότι, σχετικά πρόσφατα εντάχθηκαν στο ΕΣΠΑ έντεκα νέα έργα ύδρευσης και στις τρεις ΠΕ της Δυτικής Ελλάδας, συνολικού προϋπολογισμού 12,5 εκατομμυρίων ευρώ. Πρόκειται για έργα που χρηματοδοτούνται από τον άξονα προτεραιότητας «Αειφόρος Ανάπτυξη και Ποιότητα Ζωής στη Δυτική Ελλάδα», με δικαιούχους τους οικείους Δήμους ή τις Δημοτικές Επιχειρήσεις Ύδρευσης και Αποχέτευσης και αφορούν στον εκσυγχρονισμό ή στην αναβάθμιση δικτύων ύδρευσης. Συνοπτικά αναφέρονται παρακάτω:

- Σύνδεση υφιστάμενων δεξαμενών Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας με το υδραγωγείο Ερύμανθος – Πύργος, προϋπολογισμού 620.000 ευρώ και δικαιούχο τον Δήμο Αρχαίας Ολυμπίας.
- Εσωτερικό δίκτυο ύδρευσης στις περιοχές Γκένοβα, Κοκκινοπύλια, και Μεσαία Ζώνη της πόλης του Αγρινίου, με προϋπολογισμό 1.900.350 ευρώ και δικαιούχο την Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης του Δήμου Αγρινίου.

- Επέκταση αγωγού ύδρευσης έως την περιοχή του νέου Νοσοκομείου Αγρινίου και επέκταση του αγωγού ύδρευσης ανατολικά της εθνικής οδού, έως τον οικισμό Αγίου Ιωάννη Ρηγανά, με προϋπολογισμό 676.500 ευρώ και δικαιούχο την Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Αγρινίου.
- Αντικατάσταση δικτύου ύδρευσης Μακρισίων – Καλλικώμου – Σκιλλουντίας, Δήμου Ανδρίτσαινας – Κρεστένων. Ο προϋπολογισμός του έργου είναι 1.069.000 ευρώ και δικαιούχος ο Δήμος Ανδρίτσαινας – Κρεστένων.
- Αντικατάσταση εσωτερικών δικτύων ύδρευσης από ζημιές που προκλήθηκαν από τον σεισμό της 8ης Ιουνίου 2008 στην Κάτω Αχαϊα και στα Δημοτικά Διαμερίσματα του Δήμου και κατασκευή προκατασκευασμένων οικίσκων στα αντλιοστάσια του Δήμου, με προϋπολογισμό 1.254.400 ευρώ.
- Αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης στο Δημοτικό Διαμέρισμα Μιχοίου Αχαΐας, με προϋπολογισμό 370.000 ευρώ.
- Γ' φάση βελτίωση και επισκευή δικτύου ύδρευσης Ελαιώνα, Ροδιάς, Νικολαιίκων, Κάτω Ριζόμυλου και Δερβενακίων, στον Δήμο Αιγιαλείας, με προϋπολογισμό 2.060.000 ευρώ και δικαιούχο τον Δήμο Αιγιαλείας.
- Αντικατάσταση υφιστάμενου δικτύου ύδρευσης Ερυμάνθειας, με προϋπολογισμό έργου 404.520 ευρώ και δικαιούχο τον Δήμο Ερυμάνθου.
- Ύδρευση Τ.Κ. Λεπενούς, στον Δήμο Αγρινίου, με προϋπολογισμό 965.550 ευρώ και δικαιούχο τον Δήμο Αγρινίου.
- Αντικατάσταση εσωτερικού δικτύου ύδρευσης Κατούνας. Ο προϋπολογισμός του έργου είναι 2.956.000 ευρώ και δικαιούχος ο Δήμος Άκτιου – Βόνιτσας.
- Ύδρευση οικισμού Κουρούτας, με προϋπολογισμό έργου 1.255.000 ευρώ και δικαιούχο τον Δήμο Ήλιδας.

Σε ό,τι αφορά το **δίκτυο άρδευσης** στην ΠΔΕ, αρδευτικές περιοχές υπάρχουν στις ΠΕ Ηλείας και Αιτ/νίας.

Στην ΠΕ Ηλείας το αρδευτικό δίκτυο, που λειτουργεί από το 1971, κατά 80% αφορά άρδευση με καταιονισμό (υπόγειο δίκτυο – βάνες κλπ) και κατά 20% άρδευση με κατάκλιση (κανελέττα) και εξυπηρετεί 300-325 χιλ. στρέμματα εύφορης πεδινής έκτασης.

Στην ΠΕ Αιτ/νιας το αρδευτικό δίκτυο αποτελείται από τα αρδευτικά έργα κεφαλής (θυροφράγματα , πρωτεύουσες διώρυγες μεταφοράς ύδατος), αρδευτικά δίκτυα διανομής με τα αντλιοστάσια άρδευσης, αποχετευτικό – αποστραγγιστικό δίκτυο με τα αντίστοιχα αντλιοστάσια αποχέτετευσης και το οδικό δίκτυο που τα εξυπηρετεί. Η ΠΕ διαχωρίζεται σε δύο περιοχές:

<u>Την Άνω περιοχή</u> (πεδιάδα Αγρινίου και περιοχή Οζερού – Φυτειών), όπου τα δίκτυα είναι ως επί το πλείστον επιφανειακής άρδευσης με μικρότερες διώρυγες για τη διανομή του νερού στα αγροτεμάχια και την εφαρμογή κατάκλισης από τα καναλέτα. Σε περιοχές ψηλότερα από τις κύριες διώρυγες υπάρχουν αντλιοστάσια για την ανύψωση του νερού. Η αποχέτευση και αποστράγγιση της περιοχή από τις κύριες τάφρους γίνεται με φυσική ροή προς τις λίμνες. Το δίκτυο εξυπηρετείται κυρίως από δύο διώρυγες:

1. Την διώρυγα ΔVII (Δ7). Τροφοδοτείται από τον Αχελώο και ξεκινάει από την λίμνη ηρεμίας που βρίσκεται στη γέφυρα Αχελώου της ΕΟ Αγρινίου – Ιωαννίνων κατευθύνεται ανατολικά προς την περιοχή Αγρινίου και καταλήγει στη λ. Τριχωνίδα.

Στη διαδρομή της εξυπηρετεί τα δίκτυα των ΤΟΕΒ Καλυβίων, Πεδιάδας Αγρινίου, Λυσιμαχείας, Παναιτωλίου συνολικής έκτασης 115.000 στρεμμάτων που ποτίζονται όλα με επιφανειακή άρδευση.

2. Την διώρυγα ΔΙ (Δ1). Τροφοδοτείται από τον Αχελώο και ξεκινάει από την λίμνη ηρεμίας που βρίσκεται στη γέφυρα Αχελώου της ΕΟ Αγρινίου – Ιωαννίνων, κατευθύνεται δυτικά προς την περιοχή Στράτου και Κυψέλης και καταλήγει στο Αντλιοστάσιο Φυτειών στην περιοχή Κουβαρά. Στη διαδρομή της τροφοδοτεί τα δίκτυα των ΤΟΕΒ Οζερού και Φυτειών συνολικής έκτασης 57.000 στρεμμάτων που ποτίζονται τα 46.000 με επιφανειακή άρδευση και τα 11.000 με τεχνητή βροχή.

Την Κάτω περιοχή (πεδιάδα Μεσολογγίου – Ευηνοχωρίου και περιοχή Οινιαδών), όπου τα δίκτυα είναι στο σύνολό τους καταιονισμού (τεχνητής βροχής) με αντλιοστάσια άρδευσης, υπόγειο σωληνωτό αρδευτικό δίκτυο και υδροληψίες (βάνες) στα αγροτεμάχια. Καθώς μεγάλα τμήματα των περιοχών αυτών βρίσκονται σε πολύ μικρό υψόμετρο και το επίπεδο κάποιων από τις κύριες τάφρους βρίσκεται στο επίπεδο της θάλασσας ή και κάτω από αυτό η αποστράγγιση γίνεται μέσω μεγάλων αντλιοστασίων αποστράγγισης που αντλούν το νερό από τις τάφρους και το παροχετεύουν στη θάλασσα. Το δίκτυο αυτό εξυπηρετείται από:

1. τη διώρυγα ΔΧΧ(Δ20), η οποία τροφοδοτείται από τη σήραγγα Λυσιμαχείας με νερό του συστήματος λιμνών Τριχωνίδας – Λυσιμαχείας, ξεκινάει από την έξοδο της σήραγγας στην περιοχή Σταμνάς, κατευθύνεται δυτικά προς την περιοχή Νεοχωρίου, περνάει κάτω από τον Αχελώο στη γέφυρα Πενταλόφου και καταλήγει στην περιοχή του Λεσινίου. Στη διαδρομή της τροφοδοτεί τα αντλιοστάσια των αρδευτικών δικτύων των ΤΟΕΒ Νεοχωρίου, Κατοχής και Λεσινίου συνολικής έκτασης 120.000 στρεμμάτων που ποτίζονται με τεχνητή βροχή.
2. Τις διώρυγες ΔΧΧVIII (Δ28) και ΔΧΧVI (Δ26). Η διώρυγα ΔΧΧVIII (Δ28) τροφοδοτείται από τη σήραγγα Λυσιμαχείας με νερό του συστήματος λιμνών Τριχωνίδας – Λυσιμαχείας. Ξεκινάει από την έξοδο της σήραγγας στην περιοχή Σταμνάς, κατευθύνεται ανατολικά προς την περιοχή Αιτωλικού – Μεσολογγίου, όπου τροφοδοτεί τη ΔΧΧVI (Δ26) και καταλήγει στον Εύηνο. Στη διαδρομή της τροφοδοτεί τα αντλιοστάσια των αρδευτικών δικτύων των που εξυπηρετούν τα δίκτυα των ΤΟΕΒ Πεδιάδας Μεσολογγίου και Ευηνοχωρίου συνολικής έκτασης 60.000 στρεμμάτων που ποτίζονται με τεχνητή βροχή.

   Αξίζει να σημειωθεί ότι οι διώρυγες ΔΧΧVIII (Δ28) και ΔΧΧ (Δ20) χρησιμοποιούνται κατά τη χειμερινή περίοδο για την παροχέτευση υδάτων προς τον Εύηνο και τον Αχελώο από την λ. Λυσιμαχεία, για τον καταβιβασμό της στάθμης της, όταν αυτή είναι πολύ υψηλή. Τα αποστραγγιστικά αντλιοστάσια επίσης κατά τη χειμερινή περίοδο είναι απαραίτητα και για την αντιπλημμυρική προστασία κατοικημένων περιοχών της Κατοχής και του Μεσολογγίου.

3. Υποδομή αποχέτευσης υπερτοπικής εμβέλειας:

Όσον αφορά στα αστικά υγρά απόβλητα και στην διαχείρισή τους στην ΠΔΕ έχουν κατασκευασθεί ή βρίσκονται υπό κατασκευή μονάδες επεξεργασίας υγρών αποβλήτων3 σε μεγάλους και μικρότερους Δήμους της (βλ. ΕΕΛ4 Αγρινίου, ΕΕΛ Μεσολογγίου, ΕΕΛ Ναύπακτου, ΕΕΛ Αμφιλοχίας, ΕΕΛ Θέρμου, ΕΕΛ Αιτωλικού, ΕΕΛ Αντίρριου, ΕΕΛ Βόνιτσας, ΕΕΛ Αστακού, ΕΕΛ Πάλαιρου, ΕΕΛ Πατρέων, ΕΕΛ Αιγίου, ΕΕΛ ΒΙ.ΠΕ Πατρών, ΕΕΛ Κάτω Αχαΐας, ΕΕΛ Βάρδα, ΕΕΛ

Αμαλιάδας, ΕΕΛ Αρχαίας Ολυμπίας, ΕΕΛ Ζαχάρως, ΕΕΛ Γαστούνης – Βαρθολομιού6, ΕΕΛ Ανδραβίδας – Λεχαινών – Τραγανού).

Παραταύτα παραμένουν σε ορισμένες περιπτώσεις σημαντικά προβλήματα σχετικά με την διαχείριση των αστικών λυμάτων, τα οποία δημιουργούνται κατά την λειτουργία των εγκαταστάσεων επεξεργασίας. Έχουν διαπιστωθεί τεχνικής φύσεως προβλήματα που φτάνουν μέχρι σημείου αδυναμίας λειτουργίας. Κύρια αιτία φαίνεται να είναι η έλλειψη εξειδικευμένου και έμπειρου επιστημονικού προσωπικού, το οποίο μπορεί να παίζει καθοδηγητικό ρόλο στην σωστή λειτουργία τους.

4. Υποδομή τηλεπικοινωνιών υπερτοπικής εμβέλειας:

Στον τομέα των τηλεπικοινωνιών το Εθνικό Δίκτυο Δημόσιας Διοίκησης «ΣΥΖΕΥΞΙΣ» προσφέρει από 1/1/2006 ευρυζωνικές υπηρεσίες δικτύου και διακίνησης Φωνής-Εικόνας-Δεδομένων σε φορείς του Ελληνικού Δημοσίου7, μεταξύ άλλων και στην ΠΔΕ8 (Δήμοι, ΚΕΠ, Κέντρα Υγείας, Νοσοκομεία, Διαχειριστικές

Αρχές, Στρατολογικά Γραφεία κ.α.). όπως:

1. Ευρυζωνική και ασφαλή πρόσβαση στο Διαδίκτυο (Internet) και διασφάλιση δικτυακής υποδομής μεγάλης δυναμικότητας (εύρος πρόσβασης φορέων 2 έως 34 Mbps)
2. Λογαριασμούς ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (email) για όλα τα στελέχη και υπαλλήλους των εν λόγω φορέων
3. Πρόσβαση σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες και πληροφοριακά συστήματα
4. Υπηρεσίες φιλοξενίας διαδικτυακών τόπων και εφαρμογών
5. Υπηρεσίες τηλεφωνίας δωρεάν μεταξύ των φορέων του ΣΥΖΕΥΞΙΣ (onnet) και με μειωμένο κόστος από 40% - 70% για τους φορείς εκτός δικτυού (offnet)
6. Ασφαλή πρόσβαση στο Internet (Firewalls, antivirus, antispam)
7. Πρόσβαση στο Διευρωπαϊκό δίκτυο TESTA
8. Υπηρεσίες τηλεδιάσκεψης
9. Υπηρεσίες τηλεκπαίδευσης
10. Υπηρεσίες ψηφιακής υπογραφής και κρυπτογράφησης

Κέντρα εκπομπής/Κεραίες επίγειας ψηφιακής ευρειεκπομής ψηφιακού σήματος εντοπίζονται στις θέσεις (ΦΕΚ 2704/Β/2012):

- ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας: Ακαρνανικά (Κομβικό κέντρο ανταπόκρισης τηλεπικοινωνιών στην ΠΔΕ. Από τους αναμεταδότες αυτής της περιοχής καλύπτεται η περιοχή της Ακαρνανίας, καθώς και τμήματα των Περιφερειών Ηπείρου και Ιονίων Νήσων, με κάποιες εξαιρέσεις9. Επιπλέον, υπάρχουν αναμεταδότες σχεδόν όλων των τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών σταθμών (πανελλήνιας εμβέλειας και τοπικών σταθμών) και Μεσολόγγι (Κέντρο εκπομπής που εξυπηρετεί και την πόλη της Πάτρας).
- ΠΕ Αχαΐας: Παναχαϊκό, Δασύλλιο, Αρόη, Χελμός-Καλάβρυτα (Κέντρο εκπομπής για τις ανάγκες της πόλης των Καλαβρύτων και των περιχώρων, που λόγω των ορεινών όγκων δεν μπορούν να έχουν εύκολη λήψη. Κύριος τρόπος τροφοδοσίας είναι μέσω NOVA και επίσης αναμεταδίδονται και θεματικά κανάλια της NOVA).

- ΠΕ Ηλείας: Πύργος, Φραγκοπήδημα, Σμέρνα

Σε ό,τι αφορά τα στοιχεία των **τηλεπικοινωνιακών υποδομών του ΟΤΕ** στην ΠΔΕ, ανά ΠΕ αυτά είναι:

α) ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας:

Ο ΟΤΕ διαθέτει δίκτυο οπτικών ινών συνολικά 923 km. Παρέχει ευρυζωνικότητα σε 71 από τα 79 Αστικά του Κέντρα του Νομού καλύπτοντας το 76,22% του πληθυσμού του Νομού επί συνόλου 93.000 τηλεφωνικών συνδέσεων. Έχει 17.000 περίπου συνδρομητές ADSL.

β) ΠΕ Αχαϊας:

Ο ΟΤΕ διαθέτει δίκτυο οπτικών ινών συνολικά 1.060 km. Παρέχει ευρυζωνικότητα σε 49 από τα 60 Αστικά του Κέντρα του Νομού καλύπτοντας το 84,65% του πληθυσμού του Νομού επί συνόλου 145.000 τηλεφωνικών συνδέσεων. Έχει 36.000 περίπου συνδρομητές ADSL.

β) ΠΕ Ηλείας:

Ο ΟΤΕ διαθέτει δίκτυο οπτικών ινών συνολικά 1.180 km. Παρέχει ευρυζωνικότητα σε 48 από τα 59 Αστικά του Κέντρα του Νομού καλύπτοντας το 80,10% του πληθυσμού του Νομού επί συνόλου 65.000 τηλεφωνικών συνδέσεων. Έχει 13.100 περίπου συνδρομητές ADSL. Δεν εντοπίζονται συγκεντρώσεις ή πάρκα κεραιών.

4.4 Διαχείριση στερεών και υγρών αποβλήτων

Η υφιστάμενη κατάσταση, σε σχέση με τις υποδομές διαχείρισης απορριμμάτων στην ΠΔΕ έχει ως εξής:

Στην Αιτωλοακαρνανία λειτουργούν οι ΧΥΤΑ Μεσολογγίου, Ναυπάκτου, Στράτου και Παλαίρου. Η υλοποίηση Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων στο Αγρίνιο εντάχθηκε σε ΣΔΙΤ.

Στην Αχαΐα λειτουργούν ο ΧΥΤΑ Πάτρας και το ΚΔΑΥ Πάτρας, ο ΧΥΤΑ Ανατολικής Αιγιάλειας (Αιγείρα) και ο ΧΥΤΑ Φλόκα (Δυτικής Αχαΐας). Στο χώρο του ΧΥΤΑ Φλόκα έχει χωροθετηθεί Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων, η υλοποίηση της οποίας εντάχθηκε σε ΣΔΙΤ τον Αύγουστο 2012. Η υλοποίηση του ΧΥΤΑ Δυτικής Αιγιάλειας (Παπανικολού) καθυστέρησε, και θα ολοκληρωθεί με πόρους του ΠΕΠ.

Η κατασκευή του ΧΥΤΥ Νομού Ηλείας εντάχθηκε στο ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας και δημοπρατήθηκε πρόσφατα, ενώ η υλοποίηση Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων στο δήμο Ήλιδας εντάχθηκε σε ΣΔΙΤ.

Συνοπτικά οι διαγωνισμοί ΣΔΙΤ έχουν ως κάτωθι:

- Αιτωλοακαρνανία: Προβλέπονται έργα δυναμικότητας 90.000 τόννων, ενώ 3 υποψήφιοι συμμετέχουν στη διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου
- Αχαΐα: Προβλέπονται έργα δυναμικότητας 150.000 τόννων, 5 υποψήφιοι έχουν προεπιλεγεί και αναμένεται η έναρξη του ανταγωνιστικού διαλόγου

- Ηλεία: Προβλέπονται έργα δυναμικότητας 80.000 τόννων. Υποβλήθηκαν δεσμευτικές προσφορές.

Σύμφωνα με στοιχεία του Μαρτίου 2013, παραμένουν ενεργοί 5 ΧΑΔΑ, 11 ανενεργοί, άρα συνολικά προς αποκατάσταση υπάρχουν 16 ΧΑΔΑ. Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας πρόβλημα με ενεργούς ΧΑΔΑ έχει ο νομός Ηλείας που δεν διαθέτει υποδομές διαχείρισης. Μέχρι την κατασκευή της ΜΕΑ και του ΧΥΤΥ Ηλείας και των 2 προβλεπόμενων ΣΜΑ (που δεν έχουν ακόμη ωριμάσει), οι Δήμοι εξετάζουν το γεγονός να εξυπηρετηθούν μεταβατικά από γειτονικές εγκαταστάσεις (π.χ. ΧΥΤΑ Φλόκα) καθώς και με εγκαταστάσεις προεπεξεργασίας, δεματοποίησης και προσωρινής αποθήκευσης ΑΣΑ. Ωριμάζει η πρόταση προς χρηματοδότηση των έργων αποκατάστασης των ενεργών ΧΑΔΑ.

4.4.1 Υγρά Απόβλητα

Η κατάσταση όσον αφορά στην επεξεργασία αστικών λυμάτων στην ΠΔΕ είναι ικανοποιητική καθώς έχουν ολοκληρωθεί τα έργα για τους οικισμούς Α΄ και Β΄ Προτεραιότητας, ενώ με την υλοποίηση των έργων σε οικισμούς Γ΄ Προτεραιότητας που προωθούνται μέσω του ΕΠΠΕΡΑΑ, η χώρα θα έχει ολοκληρώσει τις υποχρεώσεις της ως προς την επεξεργασία αστικών λυμάτων οικισμών σύμφωνα με την Οδηγία 91/271/ΕΟΚ.

Όσον αφορά το βαθμό επεξεργασίας, οι περισσότερες εγκαταστάσεις παρέχουν δευτεροβάθμια επεξεργασία με απομάκρυνση αζώτου και φωσφόρου. Στην περιοχή έχουν θεσμοθετηθεί ως ευαίσθητοι αποδέκτες ο ποταμός Αχελώος, το Δέλτα του Αχελώου, το Στενό Λευκάδος, η Λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου – Αιτωλικού και ο Αμβρακικός κόλπος. Για την παραγόμενη ιλύ, η συνήθης πρακτική διαχείρισης είναι η διάθεσή της ως εδαφοβελτιωτικό ή ως πρώτη ύλη σε εργοστάσια παραγωγής μεθανίου προς ηλεκτροπαραγωγή. Συγκεκριμένα ανά Νομό ισχύουν τα εξής (βλ. **Πίνακα 6.1.10.1**):

Στο **Νομό Αιτωλοακαρνανίας** υπάρχουν 2 οικισμοί Α΄ Προτεραιότητας (Αγρίνιο, Μεσολόγγι), 1 οικισμός Β΄ Προτεραιότητας (Ναύπακτος) και 15 οικισμοί Γ΄ Προτεραιότητας (Αγγελόκαστρο, Αιτωλικό -Κεφαλόβρυσο, Αμφιλοχία, Αστακός, Βόνιτσα, Θέρμο, Καινούργιο, Κάτουνα, Κατοχή, Λεπενού, Μενίδι, Μύτικας, Νεοχώρι, Πάλαιρος, Παναιτώλιο). Από τους ανωτέρω οικισμούς εξυπηρετούνται σήμερα από ΕΕΛ οι κάτωθι: Αγρίνιο, Μεσολόγγι, Ναύπακτος, Αιτωλικό, Αμφιλοχία, Βόνιτσα και Θέρμο).

Σε σχέση με την λειτουργούσα **ΕΕΛ Αγρινίου** προβλέπεται η επέκτασή της μέσω έργου ενταγμένου στο ΕΠΠΕΡΑΑ για την εξυπηρέτηση του μόνιμου και εποχιακού πληθυσμού των οικισμών:

- Παναιτώλιο και Καινούργιο του Δήμου Θεστιέων
- Λεπενού του Δήμου Στράτου
- Αγγελόκαστρο, Κλεισορεύματα και Λυσιμαχεία

Έργα επέκτασης της λειτουργούσας **ΕΕΛ Μεσολογγίου** έχουν επίσης, ενταχθεί στο ΕΠΠΕΡΑΑ. Έχουν ενταχθεί έργα αποχέτευσης και μεταφοράς λυμάτων της οικιστικής περιοχής Ευηνοχωρίου (οικισμοί Ευηνοχώρι και Κοκώρη) του Δήμου Ιεράς Πόλεως Μεσολογγίου καθώς και οι απαραίτητων επεμβάσεων επέκτασης της ΕΕΛ κατά 2.000 ΙΚ.

Επίσης, και για την **ΕΕΛ Ναυπάκτου** έχουν ενταχθεί στο ΕΠΠΕΡΑΑ σχετικά έργα επέκτασης. Πιο συγκεκριμένα προβλέπεται η επέκταση της υφιστάμενης ΕΕΛ για την εξυπηρέτηση του μόνιμου και εποχιακού πληθυσμού των παραλιακών οικισμών Λυγιάς, Ξηροπήγαδο, Παλαιοπαναγιά, Καστράκι, Αντίρριο, Πλατανίτης καθώς και Μαραθιάς-Σκάλωμα και Μοναστηράκι του πρώην Δήμου Ευπαλίου που σήμερα έχει συνενωθεί στο Δήμο Δωρίδας. Η υφιστάμενη μονάδα έχει σήμερα πραγματική δυναμικότητα δομικών έργων 25.000 ισοδυνάμων κατοίκων ενώ η δυναμικότητα του εξοπλισμούδεν ξεπερνά του 20.000 ισοδύναμους κατοίκους. Ο αρχικός σχεδιασμός της μονάδας έγινε για την εξυπηρέτηση του πληθυσμού μόνο του κέντρου της πόλης όπως και κατασκευάστηκε. Η επέκταση αυτής της μονάδας θα γίνει σε πρώτη φάση για συνολική δυναμικότητα 40.000 κατοίκων, ενώ υπάρχει η πρόβλεψη της τελικής φάσης για 50.000 κατοίκους συνολικά.

Η ολοκλήρωση των έργων αποχέτευσης του Κεφαλόβρυσου και η μεταφορά τους στην υφιστάμενη ΕΕΛ Αιτωλικού έχουν ενταχθεί στο ΕΠΠΕΡΑΑ. Επίσης, τα έργα αποχέτευσης των οικισμών Κατοχής και Νεοχωρίου στην υφιστάμενη αδρανούσα ΕΕΛ Οινιάδων έχουν ενταχθεί στο ΕΠΕΡΡΑΑ. Επίσης, τα έργα αποχέτευσης των οικισμών Αστακού, Κάτουνας, Μενιδίου, Μύτικα και Παλαίρου έχουν ενταθεί στο ΕΠΠΕΡΑΑ. Στους 5 οικισμούς αυτούς προβλέπεται η κατασκευή δικτύων αποχέτευσης και ισάριθμων ΕΕΛ.

Επισημαίνεται ότι η ΕΕΛ Αντιρρίου (600 ΙΚ) που εξυπηρετεί αποκλειστικά τον οικισμό Μολυκρείου πρόκειται να καταργηθεί και όλος ο Δήμος Αντιρρίου θα εξυπηρετείται από την ΕΕΛ Ναυπάκτου.

Άλλα έργα που έχουν ενταχθεί στο ΕΠΠΕΡΑΑ περιλαμβάνουν την κατασκευή δικτύου αποχέτευσης και ΕΕΛ 1300 ΙΚ στην Άνω Χώρα Ναυπακτίας.

Στο **Νομό Αχαΐας** υπάρχουν 2 οικισμοί Β΄ προτεραιότητας (Πάτρα, Αίγιο) και 12 οικισμοί Γ΄ Προτεραιότητας (Αγ. Βασίλειος, Ακράτα, Βραχναίικα, Δεμένικα, Διακοπτό, Καλάβρυτα, Λόγγος, Οβρυά, Ρίο, Ροδοδάφνη, Σελιανίτικα, Κάτω Αχαΐα).

Σήμερα από τους ανωτέρω οικισμούς εξυπηρετούνται από ΕΕΛ η Πάτρα, το Αίγιο και η Κάτω Αχαΐα.

Η **ΕΕΛ Πάτρας** είναι δυναμικότητας 195.000 ΙΚ, εξυπηρετεί την πόλη της Πάτρας και με τα έργα επέκτασής της κατά 30.000 ΙΚ, που είναι ενταγμένα στο ΕΠΠΕΡΑΑ θα εξυπηρετήσει τους ακόλουθους οικισμούς Γ΄ Προτεραιότητας: Αγ. Βασίλειος, Ρίο, Βραχναίικα, Δεμένικα και Οβρυά. Με τα προγραμματιζόμενα έργα επίσης, θα εξυπηρετηθούν και τμήματα των ενδιάμεσων πυκνοδομημένων περιοχών δια των οποίων διέρχονται οι αγωγοί των ως άνω οικισμών. Επίσης, στα έργα αυτά προβλέπεται η κατασκευή του εσωτερικού δικτύου αποχέτευσης του οικισμού Καστελοκάμπου.

Η **ΕΕΛ Αιγίου** είναι δυναμικότητας 40.000 ΙΚ, εξυπηρετεί την πόλη του Αιγίου και τον οικισμό Κουλουρά, ενώ με τα έργα επέκτασής της, που είναι ενταγμένα στο ΕΠΠΕΡΑΑ θα εξυπηρετήσει τους ακόλουθους οικισμούς Γ΄ Προτεραιότητας: Ακράτα, Διακοπτό, Λόγγος, Οβρυά, Ροδοδάφνη και Σελιανίτικα.

Η **ΕΕΛ Κάτω Αχαΐας** είναι δυναμικότητας 20.000 ΙΚ και εξυπηρετεί τους οικισμούς Κάτω Αχαΐα, Αλισσός και Κάτω Αλισσός, ενώ δέχεται και βοθρολύματα από τους οικισμούς Λουσικά, Μαζαράκι, Αχαϊκό και Άγιος Στέφανος.

Τα έργα κατασκευής δικτύου αποχέτευσης και ΕΕΛ Καλαβρύτων δυναμικότητας 8.000 ΙΚ έχουν ενταχθεί στο ΕΠΠΕΡΑΑ.

Σημειώνεται ότι εγκατάσταση τριτοβάθμιας επεξεργασίας λυμάτων διαθέτει και η ΒΙΠΕ Πατρών, δυναμικότητας 60.000 ΙΚ.

Στο **Νομό Ηλείας** υπάρχουν 2 οικισμοί Β΄ προτεραιότητας (Πύργος, Αμαλιάδα) και 6 οικισμοί Γ΄ Προτεραιότητας (Αρχαία Ολυμπία, Βάρδα, Γαστούνη – Βαρθολομιό, Ζαχάρω, Κρέστενα και Λεχαινά).

Και οι δύο οικισμοί Β΄ Προτεραιότητας διαθέτουν ΕΕΛ. Η ΕΕΛ Πύργου είναι δυναμικότητας 35.000 ΙΚ λειτουργεί με δευτεροβάθμια επεξεργασία με απονιτροποίηση και αποφωσφόρωση (2ΝΡ) και έχει ως αποδέκτη αρδευτικό κανάλι που οδηγεί στον Αλφειό ποταμό. Η ΕΕΛ Αμαλιάδας έχει δυναμικότητα 23.000ΙΚ περίπου και δέχεται και βοθρολύματα από γειτονικούς οικισμούς.

Έργα για την επέκταση της **ΕΕΛ Αμαλιάδας** και για την αποτελεσματικότερη διαχείριση των αστικών λυμάτων του Δήμου Ήλιδας έχουν ενταχθεί στο ΕΠΠΕΡΑΑ. Στο πλαίσιο των έργων αυτών προβλέπεται η κατασκευή των έργων συλλογής και μεταφοράς των λυμάτων των οικιστικών συνόλων (Νότιο και Δυτικό) που αποτελούνται από τους οικισμούς Καρδαμάς, Δουναΐϊκα (Νότιος κλάδος) και Κουρούτα, Μαραθιά, Ροβιάτα, Σαβάλια, Αμπελόκαμπος, (Δυτικός κλάδος) του Δήμου Ήλιδας. Προβλέπεται επίσης η επέκταση της υφιστάμενης ΕΕΛ Αμαλιάδας κατά 12.000 ΙΚ, ώστε να μπορούν να επεξεργαστούν τα λύματα των ως άνω οικιστικών συνόλων καθώς και τις νιτρο-ρυπασμένες απορροές που συλλέγονται στις αποστραγγιστικές τάφρους αρδευόμενων εκτάσεων της περιοχής.

Σε σχέση με τους οικισμούς Γ΄ Προτεραιότητας εξυπηρετούνται από ΕΕΛ η Αρχαία Ολυμπία, η Ζαχάρω και τα Κρέστενα.

Η **ΕΕΛ Αρχαίας Ολυμπίας** είναι δυναμικότητας 10.838 ΙΚ και λειτουργεί με δευτεροβάθμια επεξεργασία με απονιτροποίηση και αποφωσφόρωση. Η ΕΕΛ Ζαχάρως είναι δυναμικότητας 5.000 ΙΚ, λειτουργεί με δευτεροβάθμια επεξεργασία και έχει ως αποδέκτη τη λίμνη Καϊάφα. Η ΕΕΛ Κρεστένων είναι δυναμικότητας 9.834 ΙΚ, λειτουργεί με δευτεροβάθμια επεξεργασία και απονιτροποίηση. Εξυπηρετεί παράλληλα τους οικισμούς (Καλλίκωμο, Μακρύσια, Σαμικό και Ράχες).

Η **ΕΕΛ Λεχαινών**, που έχει σχεδιαστεί για να παραλαμβάνει και τα λύματα των Λεχαινών και Τραγανού, δυναμικότητας 13.933 ΙΚ, είναι ολοκληρωμένη εκτός από τμήμα του υποθαλάσσιου αγωγού διάθεσης. Η ΕΕΛ Γαστούνης που θα εξυπηρετήσει τη Γαστούνη και το Βαρθολομιό, έχει κατασκευαστεί αλλά αδρανεί. Έργα που αφορούν στην ολοκλήρωση σχετικών έργων έχουν ενταχθεί στο ΕΠΠΕΡΑΑ.

Επίσης, τα έργα κατασκευής της ΕΕΛ Βάρδας έχουν ενταχθεί στο ΕΠΠΕΡΑΑ. Η ΕΕΛ, δυναμικότητας 16.500 ΙΚ θα κατασκευαστεί στην ανατολική όχθη του χειμάρρου Βέργα με

τελικό αποδέκτη τον κόλπο της Κυλλήνης. Στην εγκατάσταση θα οδηγούνται τα λύματα των οικισμών Βάρδας, Νέας Μανολάδας, Μανολάδας και Καπελέτο καθώς και τα υγρά απόβλητα των βιοτεχνικών μονάδων/βιομηχανιών της περιοχής που είναι ομοειδή ως προς τη σύσταση τους με τα αστικά λύματα. Η επιλεγείσα μέθοδος επεξεργασίας είναι της ενεργούς ιλύος με παρατεταμένο αερισμό και ταυτόχρονη νιτροποίηση απονιτροποίηση.

Τέλος, σημειώνεται ότι στο Κατάκολο λειτουργεί ΕΕΛ δυναμικότητας 5.000 ΙΚ.

Πίνακας 4-9 Οικισμοί και υφιστάμενη κατάσταση εξυπηρέτησης από ΕΕΛ

ΠΕ	Οικισμός	Προτεραιότητα	Εξυπηρέτηση από ΕΕΛ
Αιτωλοακαρνανία	Αγρίνιο	Α	✓
Αιτωλοακαρνανία	Μεσολόγγι	Α	✓
Αιτωλοακαρνανία	Ναύπακτος	Β	✓
Αχαΐα	Πάτρα	Β	✓
Αχαΐα	Αίγιο	Β	✓
Ηλεία	Αμαλιάδα	Β	✓
Ηλεία	Πύργος	Β	✓
Αιτωλοακαρνανία	Αγγελόκαστρο	Γ	
Αιτωλοακαρνανία	Αιτωλικό-Κεφαλόβρυσο	Γ	✓
Αιτωλοακαρνανία	Αμφιλοχία	Γ	✓
Αιτωλοακαρνανία	Αστακός	Γ	
Αιτωλοακαρνανία	Βόνιτσα	Γ	✓
Αιτωλοακαρνανία	Θέρμο	Γ	✓
Αιτωλοακαρνανία	Καινούργιο	Γ	
Αιτωλοακαρνανία	Κάτουνα	Γ	
Αιτωλοακαρνανία	Κατοχή	Γ	
Αιτωλοακαρνανία	Λεπενού	Γ	
Αιτωλοακαρνανία	Μενίδι	Γ	
Αιτωλοακαρνανία	Μύτικας	Γ	
Αιτωλοακαρνανία	Νεοχώρι	Γ	
Αιτωλοακαρνανία	Πάλαιρος	Γ	
Αιτωλοακαρνανία	Παναιτώλιο	Γ	
Αχαΐα	Αγ.Βασίλειος	Γ	
Αχαΐα	Ακράτα	Γ	
Αχαΐα	Βραχναίικα	Γ	
Αχαΐα	Δεμένικα	Γ	
Αχαΐα	Διακοπτό	Γ	
Αχαΐα	Καλάβρυτα	Γ	
Αχαΐα	Κάτω Αχαΐα	Γ	✓
Αχαΐα	Λόγγος	Γ	
Αχαΐα	Οβρυά	Γ	
Αχαΐα	Ρίο	Γ	
Αχαΐα	Ροδοδάφνη	Γ	
Αχαΐα	Σελιανίτικα	Γ	
Ηλεία	Αρχαία Ολυμπία	Γ	✓
Ηλεία	Βάρδα	Γ	
Ηλεία	Γαστούνη – Βαρθολομιό	Γ	
Ηλεία	Ζαχάρω,	Γ	✓
Ηλεία	Κρέστενα	Γ	✓
Ηλεία	Λεχαινά	Γ	

Πίνακας 4-10 Στοιχεία υφιστάμενων ΕΕΛ ή ΕΕΛ που έχουν κατασκευασθεί στην ΠΔΕ

ΠΕ	Όνομα ΕΕΛ	Εξυπηρετούμενοι Οικισμοί	Βαθμός Επεξεργασίας	Δυναμικότητα (ΙΚ)	Κατάσταση
Αιτωλοακαρνανίας	Αγρίνιο	**Αγρίνιο,** βοθρολύματα από τους οικισμούς Θεστιέων Στράτου Νεάπολης και Παραβόλας	2+N+P	60.000	Λειτουργεί
Αιτωλοακαρνανίας	Μεσολόγγι	**Μεσολόγγι**	2+N+P	16.000	Λειτουργεί
Αιτωλοακαρνανίας	Ναύπακτος	**Ναύπακατος,** Παλαιοπαναγιά, Καστράκι, Λυγια και βοθρολύματα από τους οικισμούς: Αντίρριο, Δάφνη και Πλατανίτη	2	25.000	Λειτουργεί
Αιτωλοακαρνανίας	Αιτωλικό	**Αιτωλικό**			Λειτουργεί
Αιτωλοακαρνανίας	Αμφιλοχία	**Αμφιλοχία**	2+N+P	8.000	Λειτουργεί
Αιτωλοακαρνανίας	Βόνιτσα	**Βόνιτσα, δέχεται βοθρολύματα από τον οικισμό Νέα Καμαρίνα Ακτίου**	2+N+P	8.000	Λειτουργεί
Αιτωλοακαρνανίας	Θέρμο	**Θέρμο**	2	4.500	Λειτουργεί
Αιτωλοακαρνανίας	Οινιάδων	**Κατοχή, Νεοχώρι**			Αδρανεί
Αχαΐας	Πάτρας	**Πάτρα,** τμήματα των οικισμών Οβρυά και Δεμένικα	2+N+P	195.000	Λειτουργεί
Αχαΐας	Αιγίου	**Αίγιο**, Κουλούρα	2+N	40.000	Λειτουργεί
Αχαΐας	Κάτω Αχαΐας	**Κάτω Αχαΐα,** Αλισσός, Κάτω Αλισσός	2+N+P	20.000	Λειτουργεί
Ηλείας	Πύργου	**Πύργος,** Κολίρι	2+N+P	35.000	Λειτουργεί
Ηλείας	Αμαλιάδας	**Αμαλιάδα**	2+N+P	23.883	Λειτουργεί
Ηλείας	Αρχαίας Ολυμπίας	**Αρχαία Ολυμπία**	2+N+P	10.838	Λειτουργεί
Ηλείας	Κρεστένων	**Κρέστενα**, Καλλίκωμο, Μακρίσια, Σαμικό και Ράχες	2+N	9.834	Λειτουργεί
Ηλείας	Ζαχάρως	**Ζαχάρω**	2	5.000	Λειτουργεί
Ηλείας	Λεχαινών	**Λεχαινά,** Τραγανό		13.933	Αδρανεί
Ηλείας	Γαστούνης	**Γαστούνη, Βαρθολομιό**		12.833	Αδρανεί

4.4.2 Διαχείριση των στερεών απορριμμάτων

Στον τομέα της διαχείρισης των στερεών απορριμμάτων και υγρών αποβλήτων η ΠΔΕ παρουσιάζει σημαντική μειονεκτική θέση. Με σοβαρές ελλείψεις σε υποδομές βιώσιμης διαχείρισης των σκουπιδιών (βλ. αστικά απορρίμματα, ειδικά τοξικά απορρίμματα, κ.λπ.) και των υγρών αποβλήτων (βλ. αστικά, βιομηχανικά, κ.λπ.) με τα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί είναι πολλά και με πολλαπλές διαστάσεις – από την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος έως και τα προβλήματα στην δημόσια υγεία των κατοίκων της ΠΔΕ προερχόμενα όμως από τους αρμόδιους φορείς που παρουσιάζουν τεράστιες ελλείψεις ως προς τη βιώσιμη λειτουργία και διαχείρισή τους.

<u>Κατευθύνσεις για υποδομή διαχείρισης απορριμμάτων υπερτοπικής εμβέλειας.</u>

Είναι απαραίτητο να υπάρξει προτεραιότητα στην υλοποίηση υποδομών διαχείρισης των στερεών απορριμμάτων, οι οποίες συστήνεται να συνδυάζουν από κοινού τη διαχείριση των σκουπιδιών και την ανάκτηση ενέργειας (εφόσον είναι εφικτό ή επιθυμητό).

Οι στρατηγικές κατευθύνσεις για υποδομές διαχείρισης στερεών απορριμμάτων προτείνονται να έχουν λάβει υπόψη τους εξής ειδικούς στόχους:

1. Πρόληψη/Μείωση παραγωγής αποβλήτων,
2. εκτροπή βιοαποδομήσιμου κλάσματος των αστικών αποβλήτων (ΒΑΑ) από την υγειονομική ταφή και επεξεργασία του πριν την τελική διάθεση,
3. μείωση ποσοτήτων αποβλήτων που διατίθενται σε ΧΥΤΑ,
4. προώθηση ανακύκλωσης υψηλής ποιότητας με χωριστή συλλογή αποβλήτων, έτσι ώστε, μέχρι το 2015, να υπάρχει χωριστή συλλογή για χαρτί, μέταλλο, πλαστικό και γυαλί,
5. αύξηση επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης αποβλήτων από τα νοικοκυριά και αποβλήτων εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ),
6. χωριστή συλλογή των βιολογικών αποβλήτων (στόχος οδηγίας 2008/98/ΕΚ),
7. αποτελεσματική και ολοκληρωμένη διαχείριση αποβλήτων και ολοκληρωμένη διαχείριση μη επικινδύνων βιομηχανικών αποβλήτων και
8. αποκατάσταση ρυπασμένων χώρων.

Για το σύνολο της Περιφέρειας στο προς αναθεώρηση ΠΠΧΣΑΑ ΔΕ προτείνονται οι εξής δύο γενικές στρατηγικές κατευθύνσεις:

- Ολοκλήρωση των διαγωνιστικών διαδικασιών και των εκκρεμών αποφάσεων από το ΣτΕ για την υλοποίηση των έργων διαχείρισης απορριμμάτων που έχουν δρομολογηθεί στην ΠΔΕ με την μέθοδο των ΣΔΙΤ.
- Προμήθεια εξοπλισμού και υλοποίηση λοιπών υποδομών διαχείρισης των στερεών απορριμμάτων με κατεύθυνση την:
  1) προώθηση οικιακής κομποστοποίησης και επαναχρησιμοποίησης,
  2) ενίσχυση συλλογής και μεταφοράς ανακυκλώσιμων υλικών (υποδομές ανά ρεύμα: χαρτί, γυαλί, μέταλλο, πλαστικό),
  3) συλλογή βιοαποβλήτων,
  4) προώθηση της διαλογής στην πηγή αποβλήτων,
  5) επεξεργασία βιοποδομησίμων αστικών αποβλήτων,

6) εναλλακτική διαχείριση και ανακύκλωση αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων,
7) διαχείριση Επικινδύνων Αποβλήτων (βιομηχανικών, νοσοκομειακών, κλπ.).

Στο **μεσοδιάστημα** και έως την κατασκευή και λειτουργία των παραπάνω υποδομών οι αρμόδιοι φορείς είναι επιτακτική η ανάγκη να επιζητήσουν βιώσιμες λύσεις και να διασφαλίσουν ότι τα παραγόμενα στερεά απορρίμματα δεν θα διατίθενται ανεξέλεγκτα. Ενδεικτικά θα μπορούσε να αναφερθεί η μεταφορά των παραγόμενων σκουπιδιών σε νομίμως λειτουργούντες χώρους άλλων γειτονικών Περιφερειακών Ενοτήτων.

Τέλος, στο πλαίσιο των ως άνω στρατηγικών κατευθύνσεων στον τομέα των υποδομών διαχείρισης στερεών απορριμμάτων είναι επιτακτική και η ανάγκη για την αποκατάσταση των ήδη ρυπασμένων χώρων στις τρεις Π.Ε. (όπως αποκατάσταση ΧΑΔΑ κ.α.).

Στρατηγικές κατευθύνσεις και προτεραιότητες για την διαχείριση των στερεών απορριμμάτων.

Η βιώσιμη διαχείριση των στερεών απορριμμάτων, η οποία όπου είναι εφικτό δεν θα αποβλέπει μόνον στη μείωση του όγκου και στην ελάττωση του ρυπαντικού φορτίου και της τοξικότητας, αλλά και στην ταυτόχρονη παραγωγή ενέργειας. Ειδικά για τα στερεά απορρίμματα και την διαχείρισή τους, είναι αναγκαίο να υπάρξουν συνδυασμένοι τρόποι/μέθοδοι, όπως είναι το κλείσιμο και η αποκατάσταση των ΧΑΔΑ, η προώθηση της ανακύκλωσης, η προμήθεια και τοποθέτηση ειδικών ξεχωριστών κάδων για χαρτί – πλαστικό – γυαλί – οργανική ύλη, η αξιολόγηση και εφαρμογή ενός συστήματος δίκαιης χρέωσης των δημοτικών τελών, η δημιουργία ΚΔΑΥ, ΚΑ και κέντρων κομποστοποίησης με ταυτόχρονη την ενεργειακή εκμετάλλευση.

4.5 Διαχείριση Υδάτινου Δυναμικού

Η διαχείριση του υδάτινου δυναμικού της Π.Δ.Ε. ακολουθεί το νομοθετικό πλαίσιο της χώρας το οποίο ενσωματώνει σταδιακά την Ευρωπαϊκή Οδηγία 2000/60/ΕΚ, η οποία σκοπεύει στην θέσπιση ενιαίου πλαισίου Ευρωπαϊκής πολιτικής για την προστασία των εσωτερικών, επιφανειακών, μεταβατικών, παράκτιων και υπόγειων υδάτων με στόχο την μακροπρόθεσμη προστασία των διαθέσιμων υδατικών πόρων μέσα από την βιώσιμη διαχείριση των υδάτων, η οποία μεταφράζεται σε καλή ποιότητα των υδάτινων συστημάτων. Για τον σκοπό αυτό εφαρμόζονται μέτρα, τα οποία αφενός θα εμποδίσουν την υποβάθμιση των υδατικών οικοσυστημάτων και αφετέρου θα αποκαταστήσουν εκείνα που έχουν ήδη υποβαθμιστεί.

Στα πλαίσια του εθνικού νομοθετικού πλαισίου για τις τρείς Περιφερειακές Ενότητες που συνιστούν την Π.Δ.Ε έχουν εκδοθεί διαχειριστικά σχέδια Λεκανών Απορροής Ποταμών και συγκεκριμένα:

Α) ΦΕΚ 1004/Β/24-4-2013 «Κατάρτιση Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος (ΥΔ02) Βόρειας Πελοποννήσου και Δυτικής Πελοποννήσου (ΥΔ01)», το οποίο χωρικά εφαρμόζεται στις Περιφερειακές Ενότητες Αχαΐας και Ηλείας.

Β) ΦΕΚ 2562Β 25-9-2014 « Έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας», το οποίο χωρικά εφαρμόζεται στην Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνίας.

Τα παραπάνω διαχειριστικά σχέδια είναι τα πρώτα που θεσμοθετήθηκαν στα πλαίσια της κοινοτικής οδηγίας. Σε αυτά γίνεται λεπτομερής γεω-αναφερόμενη περιγραφή των Επιφανειακών, Υπόγειων, Παράκτιων και Μεταβατικών υδατικών συστημάτων που αφορά τόσο την ποιοτική τους όσο και την ποσοτική τους κατάσταση.

Στα πλαίσια των διαχειριστικών σχεδίων προτείνεται η εφαρμογή:

1. Βασικών Μέτρων με οριζόντια εφαρμογή σε όλη την χώρα, έτσι ώστε να καλύπτονται οι ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να ικανοποιούνται για την προστασία των υδατικών οικοσυστημάτων, συμπληρωματικών μέτρων
2. Συμπληρωματικών μέτρων με στόχο τόσο την προστασία Υδατικών Συστημάτων όσο και την αποκατάσταση εκείνων που κινδυνεύουν να μην πετύχουν τους οριζόμενους περιβαλλοντικούς στόχους.
3. Τα συμπληρωματικά μέτρα χωρίζονται σε οριζόντια συμπληρωματικά μέτρα για τα υπόγεια υδατικά συστήματα με εφαρμογή σε συγκεκριμένα Υπόγεια Υδατικά Συστήματα των υδατικών διαμερισμάτων και σε συμπληρωματικά μέτρα για τις ΛΑΠ Ρεμάτων Υδατικού Διαμερίσματος με στοχευόμενες δράσεις κατά Υδατικό Σύστημα

Συνεπώς στόχος της ΠΔΕ στο τομέα **<u>Διαχείρισης Υδάτινου Δυναμικού</u>** για την προσεχή πενταετία είναι η εφαρμογή των Διαχειριστικών Σχεδίων και η Εφαρμογή των Μέτρων Παρακολούθησης έτσι ώστε να προσεγγιστούν οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για τα ύδατα στον μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.

Ενέργειες τις οποίες υλοποιεί σήμερα η ΠΔΕ στα πλαίσια όλων των ανωτέρω απαιτήσεων:

1. Έλεγχος Αδειών έργων αξιοποίησης Υδατικών Πόρων σύμφωνα με τις διατάξεις της ΚΥΑ 146896/2014 ΦΕΚ 2878Β/27-10-2014 «Κατηγορίες αδειών χρήσης και εκτέλεσης έργων αξιοποίησης των υδάτων. Διαδικασία και όροι έκδοσης των αδειών, περιεχόμενο και διάρκεια ισχύος τους και άλλες συναφείς διατάξεις»
2. Παρακολούθηση, έλεγχος και επιβολή κυρώσεων σε παραβάτες της κείμενης νομοθεσίας για την διαχείριση των υδατικών πόρων καθώς και σε αυτούς που υποβαθμίζουν ή ρυπαίνουν τους υδατικούς πόρους
3. Άμεση συνεργασία με το ΥΠ.Α.ΠΕ.Ν, την Διεύθυνση Υδάτων Δυτ. Ελλάδος της Α.Δ.Π.ΔΕ.Ι και την Διαχειριστική Αρχή της ΠΔΕ με συγκροτημένη ομάδα για την εφαρμογή των Προγραμμάτων Μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης των ΛΑΠ των ΥΔ της ΠΔΕ

Προγραμματισμός Στόχων της ΠΔΕ:

<u>Α. Ορθολογικός έλεγχος και παρακολούθηση ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών των υδατικών συστημάτων</u>

Στα πλαίσια του ορθολογικού ελέγχου και της παρακολούθησης ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών των υδατικών συστημάτων στόχος της ΠΔΕ είναι η υλοποίηση συστήματος Γεωχωρικής Πληροφορίας, το οποίο θα περιέχει την μέχρι τώρα πληροφορία για τα

υδατικά συστήματα της ΠΔΕ και το οποίο σταδιακά θα εμπλουτιστεί με γεωχωρική πληροφορία δραστηριοτήτων και γενικότερα πιέσεων στο υδάτινο περιβάλλον (π.χ. ΕΕΛ, Ξενοδοχειακές μονάδες, κτηνοτροφικές μονάδες περιοχές ΧΥΤΑ πρώην ΧΑΔΑ, υδατοκαλλιέργειες, αμμοληψίες κ.λ.π).

Σε συνδυασμό με αποτελέσματα ποιοτικών και ποσοτικών χαρακτηριστικών από το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης Υδάτων (ΚΥΑ140384/2011 (ορισμός Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της ποιότητας και της ποσότητας των υδάτων με καθορισμό θέσεων μετρήσεων….»), καθώς και με ορισμό επιπλέον δικτύου δειγματοληψιών σε προβληματικές περιοχές κατ' εφαρμογή της ΚΥΑ 146896/2014 ΦΕΚ 2878Β/27-10-2014 προσδοκάτε βελτίωση των χαρακτηριστικών των υδατικών συστημάτων της Π.Δ.Ε.

Β. Εφαρμογή των Προγραμμάτων Μέτρων των Σχεδίων Διαχείρισης των ΛΑΠ των ΥΔ της ΠΔΕ

Στα πλαίσια της εφαρμογής των Προγραμμάτων Μέτρων στόχος της Π.Δ.Ε., σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΥΠ.Α.ΠΕ.Ν, της Διεύθυνσης Υδάτων Δυτ. Ελλάδος της Α.Δ.Π.ΔΕ.Ι και την Διαχειριστική Αρχή, είναι η εξειδίκευση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων με δράσεις ώριμες που περιλαμβάνονται στα μέτρα των εγκεκριμένων σχεδίων διαχείρισης των ΛΑΠ. Ενδεικτικά μπορούν να περιληφθούν:

- Έργα/Δράσεις για το πόσιμο νερό (έργα ύδρευσης και ελέγχου απωλειών) και έργα αποχέτευσης (κατασκευή ΕΕΛ και μικρών μονάδων βιολογικής επεξεργασίας)
- Δράσεις που περιλαμβάνουν παρακολούθηση (monitoring) της κατάστασης των υδάτων των Υδατικών Συστημάτων
- Έρευνες και μελέτες που είναι απαραίτητες για την αύξηση της γνώσης σε συγκεκριμένα υδατικά συστήματα, (με σκοπό και τον καθορισμό διοικητικών παρεμβάσεων που απαιτούνται για την προστασία των υδατικών συστημάτων) και την σύνταξη εξειδικευμένων παρεμβάσεων προστασίας των υδάτων
- Δράσεις τεχνικής υποστήριξης των Υπηρεσιών που εμπλέκονται στην εφαρμογή των Σχεδίων Διαχείρισης.
- Δράσεις Ενημέρωσης/Εκπαίδευσης εμπλεκομένων

Η υλοποίηση των παραπάνω στόχων σε βάθος πενταετίας αναμένεται να βοηθήσει σε μεγάλο βαθμό την διαχείριση Υδάτινου Δυναμικού της Π.Δ.Ε και την υλοποίηση των στόχων της Ευρωπαϊκής Οδηγίας 2000/60/ΕΚ.

4.6 Ποιότητα της Ατμόσφαιρας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος (ΠΔΕ) με την εφαρμογή του Προγράμματος Καλλικράτης και της ΚΥΑ 14122/549/Ε.103/11 (ΦΕΚ 488Β/30-3-2011) έχει την αρμοδιότητα για το Εθνικό Δίκτυο Παρακολούθησης της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (ΕΔΠΑΡ). Βάσει αυτού η Δ/νση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού παρέλαβε από τις 03-02-2012 από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση και για λογαριασμό της ΠΔΕ δυο οικίσκους (isobox) - επί των Πλατειών Γεωργίου και Δροσοπούλου στην πόλη της Πάτρας-εντός των οποίων βρίσκεται εγκατεστημένος ο σχετικός εξοπλισμός των δύο Σταθμών Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης (ΣΜΑΡ).

ΣΤΑΘΜΟΣ Πλ. ΔΡΟΣΟΠΟΥΛΟΥ

Διαθέτει εξοπλισμό του οίκου HORIBA για μέτρηση των παρακάτω ρύπων: μονοξειδίου του άνθρακα (CO), διοξειδίου του θείου (SO_2), οξειδίων του αζώτου (NOx,NO), σωματιδίων PM10 και όζοντος (O_3).

ΣΤΑΘΜΟΣ Πλ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ

Διαθέτει εξοπλισμό του οίκου HORIBA για μέτρηση των παρακάτω ρύπων: μονοξειδίου του άνθρακα (CO), διοξειδίου του θείου (SO_2), οξειδίων του αζώτου (NOx,NO) και σωματιδίων PM10.

Και οι δύο σταθμοί διαθέτουν σύστημα συλλογής μετρήσεων και modem, φιάλες αερίων NO, SO_2, CO και βαθμονομητή.

Σύμφωνα με το άρθρο 26 της ΚΥΑ 14122/549/Ε.103/11 (ΦΕΚ 488Β/30-3-2011) η ΠΔΕ έχει την υποχρέωση ενημέρωσης του κοινού για την ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα. Ως εκ τούτου γίνεται ημερησίως δημοσιοποίηση αυτών στην ιστοσελίδα της ΠΔΕ στη θέση «Ποιότητα της Ατμόσφαιρας».

Η ΠΔΕ στα πλαίσια του έργου «CESAPO- Συμβολή των πηγών εκπομπών στην ποιότητα του αέρα των πόλεων-λιμανιών σε Ελλάδα και Ιταλία» -INTERREG 2007-2013» προμηθεύτηκε έναν μεταφερόμενο σταθμό μέτρησης αερίων ρύπων-Airpointer: μονοξειδίου του άνθρακα (CO), διοξειδίου του θείου (SO_2), οξειδίων του αζώτου (NOx,NO), σωματιδίων PM2.5 και όζοντος (O_3).

Επίσης από το Μάιο 2015 η ΠΔΕ διαθέτει φορητά όργανα μέτρησης εκπομπών αερίων ρύπων και συγκεκριμένα :

- Τρεις (3) φορητές αναλυτών αιωρούμενων σωματιδίων διαχωρισμό μεγέθους αιωρούμενων σωματιδίων με χρήση προαιρετικά, κατάλληλων κυκλώνων (PM10 & PM4 ή PM2,5 & PM1) τόσο σε εσωτερικό όσο και εξωτερικό χώρο (ένας για κάθε περιφερειακή ενότητα)
- τρεις (3) φορητές αναλυτών καυσαερίων για μέχρι τέσσερα ηλεκτροχημικά αισθητήρια με βάση δυο αισθητήρια O_2 και CO, ένα επιπλέον αισθητήριο NO και ένα μεταξύ των NO_2 ή SO_2 (ένας για κάθε περιφερειακή ενότητα) κ
- και ενός (1) φορητού ανιχνευτή πολλαπλών αερίων επιβλαβών αερίων με ενσωματωμένη αντλία αναρρόφησης ο οποίος ανάλογα με την σύνθεσή του μπορεί να μετρήσει από ένα μέχρι πέντε αέρια ταυτόχρονα τα οποία να είναι H_2S, CO, SO_2, NO, NO_2 στην έδρα της Δ/νσης Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού.

ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

- Αναβάθμιση του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της Ατμόσφαιρας

Το ΥΠΑΠΕΝ έχει σε εξέλιξη διαγωνισμό για την επέκταση και την αναβάθμιση του Εθνικού Δικτύου Παρακολούθησης της Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης στον οποίο έχει συμπεριληφθεί η αναβάθμιση του εξοπλισμού των δύο υπαρχόντων σταθμών της πόλης της Πάτρας με νέους αναλυτές για μέτρηση των ρύπων: μονοξειδίου του άνθρακα (CO), διοξειδίου του θείου (SO_2), οξειδίων του αζώτου (NOx,NO), σωματιδίων PM10 και σωματιδίων PM2,5. Στις επόμενες φάσεις

προβλέπεται η προμήθεια ενός (1) ημιαυτόματου δειγματολήπτη σωματιδίων ΑΣ 10 και ενός αναλυτή προσδιορισμού πτητικών οργανικών ενώσεων (ΒΤΕΧ).

Η ΠΔΕ έχει ζητήσει να τοποθετηθούν σταθεροί Σταθμοί παράλληλα και σε δυο άλλες πόλεις (Αγρίνιο – Αμαλιάδα ή Πύργο) της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος.

- Κατάρτιση προγράμματος ελέγχων από τα αρμόδια τμήματα Περιβάλλοντος στις τρεις περιφερειακές ενότητες (προληπτικοί έλεγχοι σε εστίες καύσης)

    Α. Διενέργεια ελέγχων σε συγκεκριμένες εστίες καύσης μετά από σχετική καταγγελία.
    Β. Έκτακτοι έλεγχοι, όπως ορίζεται στο άρθρο 20 του Ν. 4014/11:
        - ✓ Σε εγκαταστάσεις κεντρικής θέρμανσης κτιρίων που χρησιμοποιούνται για κατοικίες, γραφεία, καταστήματα κλπ.
        - ✓ Σε εγκαταστάσεις θέρμανσης νερού χρήσης ή παραγωγής ατμού σε κτίρια ξενοδοχείων, κλινικών, νοσοκομείων, κολυμβητηρίων, στεγνοκαθαριστηρίων κλπ.
        - ✓ Σε εγκαταστάσεις εστιών καύσης βιομηχανικών-βιοτεχνικών δραστηριοτήτων που χρησιμοποιούνται στην παραγωγική τους διαδικασία.
    Γ. Η περιοδικότητα των ελέγχων αυτών ορίζεται σε μία τουλάχιστον ημέρα την εβδομάδα ανά Π.Ε. της ΠΔΕ κατά την χειμερινή περίοδο ή σε περίοδο που παρατηρείται έξαρση του φαινομένου της αιθαλομίχλης (τμήματα Περ/ντος και τμήματα Περ/ντος και Υδροιοικονομίας των τριών Περιφερειακών Ενοτήτων). Επίσης η περιοδικότητα των ελέγχων θα εξαρτάται και από την έκβαση των καιρικών φαινομένων.
    Δ. Η δειγματοληψία των θέσεων των έλεγχων θα καθορίζεται λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συνθήκες (ύπαρξη παραπόνων για συγκεκριμένες εστίες καύσης, δημοσιεύματα του τοπικού τύπου, λειτουργία μεγάλων καταστημάτων, προσβασιμότητα κλπ.).

- Μέτρηση ποιότητας της ατμόσφαιρας και σε άλλες πόλεις της ΠΔΕ

Τοποθετώντας τον αυτόνομο μεταφερόμενο σταθμού μέτρησης (Airpointer), περιοδικά, και σε άλλες πόλεις της ΠΔΕ μπορεί να γίνουν μετρήσεις της ποιότητας της ατμόσφαιρας σε ευρύτερο χωρικό πεδίο της ΠΔΕ.

5 Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ Π.Δ.Ε. ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΟΜΕΑ

5.1 Κοινωνική Μέριμνα

Ιδρύματα Κοινωνικής Πρόνοιας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και ανά περιφερειακή ενότητα λειτουργούν τα ακόλουθα ιδρύματα κοινωνικής πρόνοιας :

Ιδρύματα Κοινωνικής Πρόνοιας ΠΕ Αχαίας

Στην ΠΕ Αχαίας λειτουργούν τα παρακάτω ιδρύματα:

Α) Επιχορηγούμενα:

1. Θεραπευτικό Παιδαγωγικό Κέντρο Πατρών ΜΕΡΙΜΝΑ : Μονάδα για την φιλοξενία ειδικών παιδιών. Η δυναμικότητά του είναι 120 άτομα και απασχολούνται 40 μόνιμα άτομα.
2. ΚΙΒΩΤΟΣ ΑΓΑΠΗΣ – ΓΑΛΗΝΗ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ: Δέχεται εσωτερικά παιδιά με νοητική ή κινησιακή αναπηρία ηλικίας 1-18 ετών (δυναμικότητα 36 παιδιά) και άνω των 18 ετών. Δυναμικότητα 54 παιδιά
3. ΜΟΝΑΔΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΕΙΟΣ ΟΙΚΟΣ ΕΥΓΗΡΙΑΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΙΩΝ ΠΑΘΗΣΕΩΝ τεως ΠΤΩΧΟΚΟΜΕΙΟ ΠΑΤΡΩΝ « Ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ» : Μπορεί να φιλοξενήσει έως 80 οικονομικά αδύναμους υπερηλικες (άνω των 65 ετών) αυτοεξυπηρετούμενους. Επίσης μπορεί να φιλοξενήσει 23 υπερήλικες μη αυτοεξυπηρετούμενους .
4. ΑΣΥΛΟ ΑΝΙΑΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ : Έχει δυναμικότητα 120 κλίνες και αφορά μη ατοεξυπηρετούμενους ενήλικες με ανίατες ασθένειες
5. ΕΚΑΜΕ /ΑμΕΑ ΑΙΓΙΟΥ «ΖΩΟΔΟΧΟΣ ΠΗΓΗ»: Ειδικό κέντρο αποκατάσταση και μέριμνας ατόμων με ειδικές ανάγκες

Β) Μη επιχορηγούμενα Ιδρύματα

1. Μονάδα φροντίδας ηλικιωμένων «Ο ΑΓΙΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ» Αίγιο. Παροχή στέγης τροφής και περίθαλψης σε αυτοεξυπηρετούμενα άτομα ή μη ηλικιωμένα άτομα. Δυναμικότητας 52 κλινών
2. ΜΟΝΑΔΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ «Η ΑΓΙΑ ΣΚΕΠΗ» Πάτρα. Μονάδα φροντίδας ηλικιωμένων με δυναμικότητα 45 κλίνες.
3. ΜΟΝΑΔΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΚΑΛΛΙΜΑΝΟΠΟΥΛΕΙΟ Καλάβρυτα. Μονάδα φροντίδας ηλικιωμένων με δυναμικότητα 58 κλίνες.
4. ΜΟΝΑΔΑ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ «ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ» ΑΦΟΙ ΤΑΚΟΠΟΥΛΟΙ Νίφοραίικα Δύμης. Μονάδα φροντίδας ηλικιωμένων με δυναμικότητα 94 κλίνες
5. ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΩΦΩΝ (Ε.Ι.Κ.) (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΑΤΡΑΣ)
6. Σκαγιοπούλειο Κέντρο Παιδικής Μέριμνας Αρρένων Πατρών
7. Νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου , υπάγεται στην 6η Υγειονομική Περιφέρεια Ηπείρου, Ιονίων Νήσων, Δυτικής Ελλάδας και Πελοποννήσου. Διοικείται από πενταμελές Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο ορίζεται από τον Υπουργό Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης.
   Σκοπός του Κέντρου είναι η περίθαλψη, μόρφωση και εκπαίδευση παιδιών που είναι

απροστάτευτα και στερούνται οικογενειακής φροντίδας. Το Κέντρο φιλοξενεί σήμερα 15 αγόρια.
8. ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ ΘΗΛΕΩΝ (Κ.Π.Μ.Θ) ΠΑΤΡΩΝ
9. ΝΠΙΔ φιλοξενεί 20 παιδιά
10. ΜΟΝΑΔΑ ΣΠΑΣΤΙΚΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ
11. Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας για Άτομα με Αναπηρία που υλοποιείται από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας μέσω του ΕΣΠΑ και το οποίο θα έχει τη δυνατότητα να φιλοξενήσει στις εγκαταστάσεις του μέχρι εκατό άτομα.
12. ΕΘΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΠΑΤΡΩΝ
13. ολοκληρωμένες υπηρεσίες ιατρικής αποκατάστασης
14. ΚΕΝΤΡΟ ΑΠΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ,ΦΥΣΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ (ΚΑΦΚΑ) ΑΙΓΙΟΥ «ΚΛΕΟΜΕΝΟΥΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΙΑΤΡΟΥ» Νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου
    Παροχή υπηρεσιών αποκατάστασης με την εφαρμογή των πλέον σύγχρονων παροχών σε επίπεδο ποιότητας νοσηλείας, διαγνωστικών και θεραπευτικών τεχνικών, νέων τεχνολογιών, έρευνας και εκπαίδευσης στον τομέα της Φυσικής και Ιατρικής Αποκατάστασης

Ιδρύματα Κοινωνικής Πρόνοιας ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας

Στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας λειτουργούν τα παρακάτω επιχορηγούμενα ιδρύματα:

1. ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ «ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΛΕΟΥΣΑ»: Δέχεται άτομα με νοητική υστέρηση και σύνοδες αναπηρίες από 15 ετών και άνω. Περιλαμβάνει δύο δομές στο Μεσολόγγι και στο Αγρίνιο.
2. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ (ΕΛΕΠΑΠ) Παράρτημα Αγρινίου. Δέχεται παιδιά από την γέννησή τους και μέχρι και 16 ετών με κινητικά προβλήματα και λογοπεδικά από όλη την περιφερειακή ενότητα.
3. ΚΕΝΤΡΟ ΔΙΗΜΕΡΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΦΡΟΝΤΙΔΑΣ ΑΜΕΑ «ΗΛΙΑΧΤΙΔΑ»: Δέχεται ενήλικες με νοητική υστέρηση
4. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΜΕΑ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΦΙΛΩΝ «ΑΛΚΥΟΝΗ». Δέχεται άτομα με αναπηρίες, κυρίως αυτισμό και νοητική υστέρηση από 18 και άνω. Περιλαμβάνει δύο δομές α) Κέντρο ημέρας και β)ΣΥΔ στέγη υποστηριζόμενης διαβίωσης.
5. ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ: Μονάδα φροντίδας ηλικιωμένων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.
6. ΣΕΛΙΒΕΙΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ: Μονάδα φροντίδας ηλικιωμένων μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα.

Ιδρύματα Κοινωνικής Πρόνοιας ΠΕ Ηλείας

Στην ΠΕ Ηλείας λειτουργούν τα παρακάτω επιχορηγούμενα ιδρύματα:

1. ΙΔΡΥΜΑ ΚΥΛΛΗΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΒΛΑΧΕΡΝΑ : Ίδρυμα χρονίως πασχόντων και κατάκοιτων γερόντων. Φιλοξενεί 90 τρόφιμους ενώ απασχολεί περί τους 34 εργαζόμενους
2. ΙΔΡΥΜΑ ΧΡΟΝΙΩΣ ΠΑΣΧΟΝΤΩΝ ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΒΑΡΔΑΣ: Φιλοξενεί περίπου 80 γέροντες και γερόντισσες.
3. ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΚΑΘΟΛΙΚΗ: Φιλοξενεί γέροντες και γερόντισσες και απασχολεί περίπου 34 εργαζόμενους

4. ΑΣΥΛΟ ΑΝΙΑΤΩΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΚΟΙΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ «Η ΝΕΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ». Κέντρο που φιλοξενεί πάσχοντες από ανίατες ασθένειες και γέροντες. Εργάζονται περίπου 40 εργαζόμενοι.
5. ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ «ΑΓΙΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΣ & ΙΟΥΣΤΙΝΗ». Φιλοξενούνται 36 τρόφιμοι και εργάζονται 13 υπάλληλοι. Πλησίον του υπάρχοντος κτιρ΄΄ιου ανεγείρεται νέα διώροφη πτέρυγα δυναμικότητας πλέον 35 τροφίμων. Βρίσκεται στο Δήμο της Αρχαίας Ολυμπίας.

Παράλληλα υπάρχει και ένας ικανός αριθμός εθελοντικών οργανώσεων με κοινωφελή χαρακτήρα:

1. ΠΡΟ.Τ.Ε.Κ.Τ.Α. Μεσολογγίου
2. Ομάδα Ραδιοερασιτεχνών Θέρμου Τριχωνίδας
3. Εθελοντική Ομάδα Έρευνας και Διάσωσης Ι.Π. Μεσολογγίου
4. Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός, Διεύθυνση Σώματος Σαμαρειτών Ελλάδος
5. Ελληνική Ομάδα Διάσωσης Αχαΐας
6. Εθελοντική Ομάδα Δήμου Συμπολιτείας
7. Σωματείο Εθελοντών Πυροσβεστών Νομού Αχαΐας
8. Σύλλογος Ελλήνων Ορειβατών Πάτρας «Ωλενος»
9. Ένωση Ραδιοερασιτεχνών Δυτικής Πελοποννήσου
10. Ελληνική Ομάδα Διάσωσης Παράρτημα Αιγιαλείας και Καλαβρύτων
11. Σύλλογος Εθελοντών Πυροσβεστών Πλατάνου «Ο Πήγασος»
12. Ο Άγιος Βασίλειος
13. Εθελοντική Ομάδα Πολιτικής Προστασίας "Αχαϊός"
14. Διασωστική Ομάδα Ηλείας
15. Διασωστική Εθελοντική Ομάδα Φιγαλείας "Δ.Ε.Ο.Φ."
16. Ελληνική Ομάδα Διάσωσης Παράρτημα Ηλείας
17. Φιλοδασικός - Πολιτιστικός Σύλλογος Σαραβαλίου Πατρών "Ο ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ"
18. ROMMEL, Κέντρο Περίθαλψης και Προστασίας Άγριων και Οικόσιτων Ζώων
19. Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία Αεροπορικών και Διαστημικών Υπηρεσιών - The flyinglibrarians

Πηγή: http://www.gscp.gr/ggpp/site/home/ws/units/primary+menu/ethelontismos/Mitroo+Ethel+Org.csp

Ειδική μνεία πρέπει να γίνει στις μονάδες Ειδική Αγωγής τις οποίες αναφέρουμε στο παρόν υποκεφάλαιο αν και η λειτουργία του μπορεί να αποτελεί αρμοδιότητα Υπουργείων Παιδείας, Εργασίας, Υγείας ή και άλλων φορέων. Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας λειτουργούν συνολικά 35 δομές Ειδικής Αγωγής και εκπαίδευσης κατανεμημένες ως εξής:

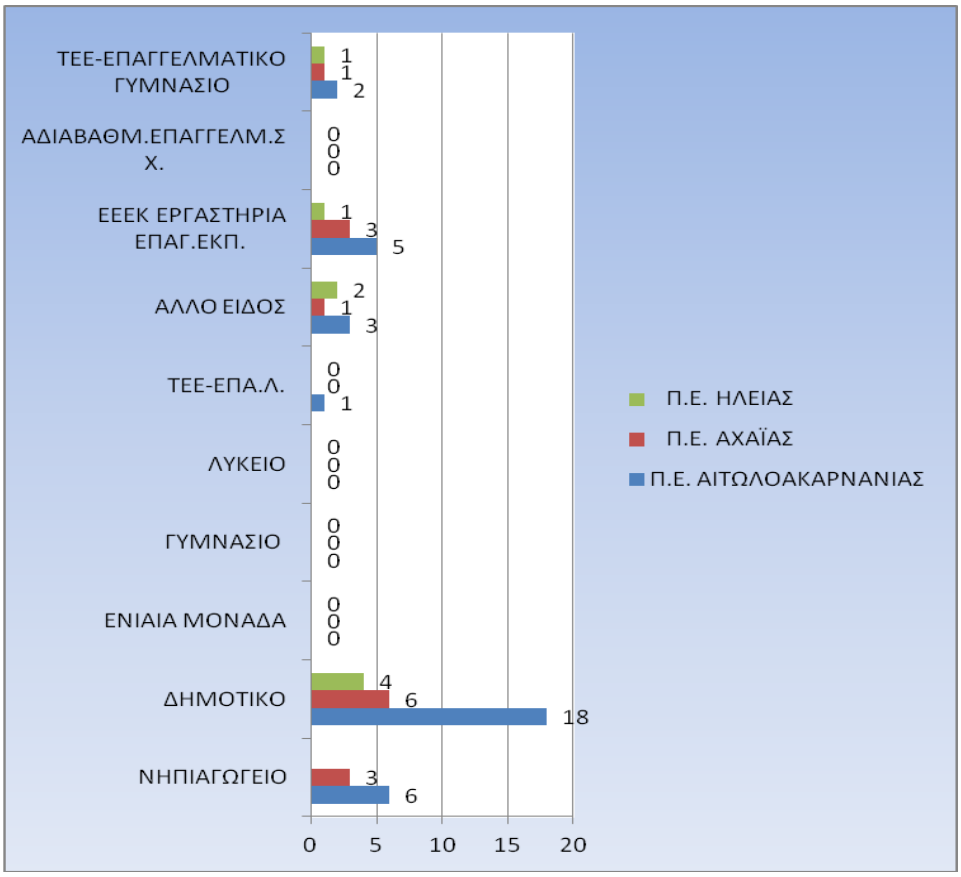

Στοιχεία Υπ. Παιδείας 2012/2013 – Επεξεργασία ΔΙΑΠ

Εικόνα 5-1 Λειτουργούντες δομές Ειδικής Αγωγής ανά Περ. Ενότητα.

Τα άτομα /μαθητές που φοιτούν στις ανωτέρω μονάδες παρουσιάζουν μι αξιοσημείωτη ίση διασπορά στις τρεις Περιφερειακές Ενότητας με 347 άτομα στην Π.Ε.Αχαίας και από 341 άτομα να φοιτούν σε Π.Ε.Αιτωλοακαρανανίας και Ηλείας. Αναλυτικά η εικόνα ανά Περιφερειακή Ενότητα και εκπαιδευτική ανάγκη έχει ως εξής:

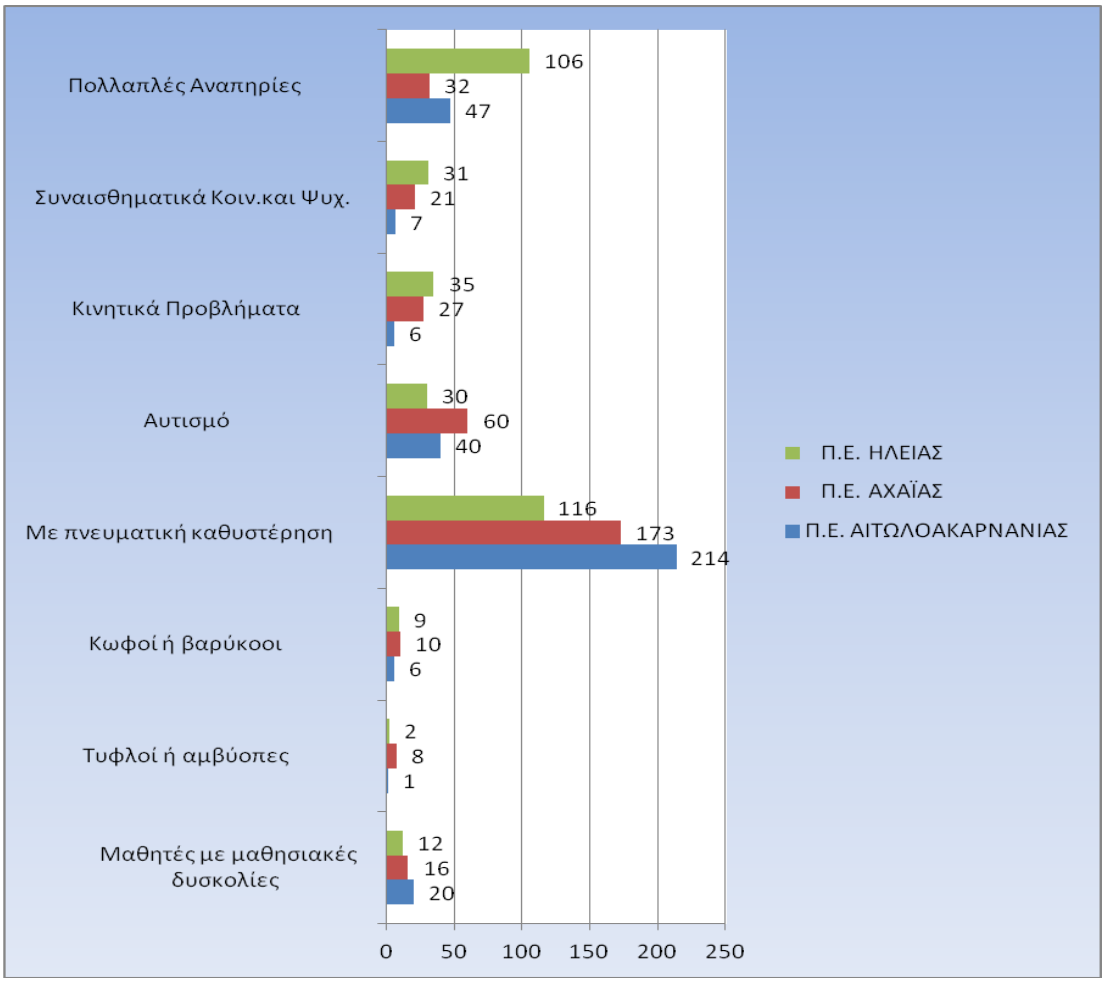

Στοιχεία Υπ. Παιδείας 2012/2013 – Επεξεργασία ΔΙΑΠ

Εικόνα 5-2 Μαθητές / Νέοι φοτούντες στις Λειτουργούντες δομές Ειδικής Αγωγής ανά Περ. Ενότητα

5.2 Υγεία

5.2.1 Νοσοκομεία και Κέντρα Υγείας στην Δυτική Ελλάδα

Στην ΠΔΕ λειτουργούν 11 δημόσια Νοσοκομεία, που καλύπτουν την υγειονομική περίθαλψη των κατοίκων όχι μόνο της Περιφέρειας αλλά και της ευρύτερης περιοχής. Από τα 11 δημόσια νοσοκομεία που καταγράφονται στην Περιφέρεια τα εννέα είναι Γενικά, ένα είναι Παιδιατρικό και ένα Νοσημάτων Θώρακα. Από τα εννέα Γενικά Νοσοκομεία, το ένα είναι Πανεπιστημιακό Περιφερειακό και βρίσκεται στην Π.Ε. Αχαΐας.

Συμφωνά με στοιχεία της EUROSTAT ο αριθμός των διαθέσιμων νοσοκομειακών κλινών στην ΠΔΕ αυξήθηκε από το 1999 στο 2009 κατά 3,6% (από 2235 σε 2316).

Στο παρακάτω πίνακα αναγράφονται ο αριθμός οργανικών και ανεπτυγμένων κλινών στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ το 2010 και 2014 (σύμφωνα με τα στοιχεία από την 6η ΥΠΕ):

Πίνακας 5-1 Κλίνες στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ

Νοσοκομείο	Νοσηλευτική Μονάδα	Οργανικές κλίνες		Ανεπτυγμένες κλίνες	
		2010	2014	2010	2014
Γ.Ν. Αιτωλοακαρνανίας	Νοσοκομείο Αγρινίου	150	260	165	208
	Νοσοκομείο Μεσολογγίου	120	120	130	149
Σύνολο Π.Ε. Αιτωλοακαρνανία		*270*	*380*	*295*	*357*
Πανεπιστημιακό Νοσοκομείο Πατρών		800	730	722	695
Γ.Ν. Πατρών	Νοσοκομείο Πατρών "Ο Άγιος Ανδρέας"	550	400	211	314
	ΕΝΝ Θώρακος	60	50	50	50
Γ.Ν. Ανατολικής Αχαΐας	Νοσοκομείο Αιγίου	120	100	89	124
	Νοσοκομείο-Κέντρο Υγείας Καλαβρύτων	40	20	30	25
Γ.Ν. Παίδων "Καραμανδάνειο"		100	97	90	95
Σύνολο Π.Ε. Αχαΐας		*1.670*	*1.397*	*1.192*	*1.303*
Γ.Ν. Ηλείας	Νοσοκομείο Πύργου	280	220	162	220
	Νοσοκομείο Αμαλιάδας	120	100	86	83
	Νοσοκομείο-Κ.Υ. Κρεστένων	50	10	43	10
Σύνολο Π.Ε. Ηλείας		*450*	*330*	*291*	*313*
Σύνολο Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας		**2.390**	**2.107**	**1.778**	**1.973**

Από το 2010 έως το 2014 μειώθηκε ο αριθμός οργανικών κλινών στα δημόσια νοσοκομεία κατά 11,8%. Αντίθετα αυξήθηκε ο αριθμός των ανεπτυγμένων κλινών κατά 11,0%. Ενώ στην Π.Ε. Αχαΐας μένουν 46% του πληθυσμού της ΠΔΕ, ωστόσο 66% των ανεπτυγμένων κλινών στα δημόσια νοσηλευτικά ιδρύματα βρίσκονται εκεί.

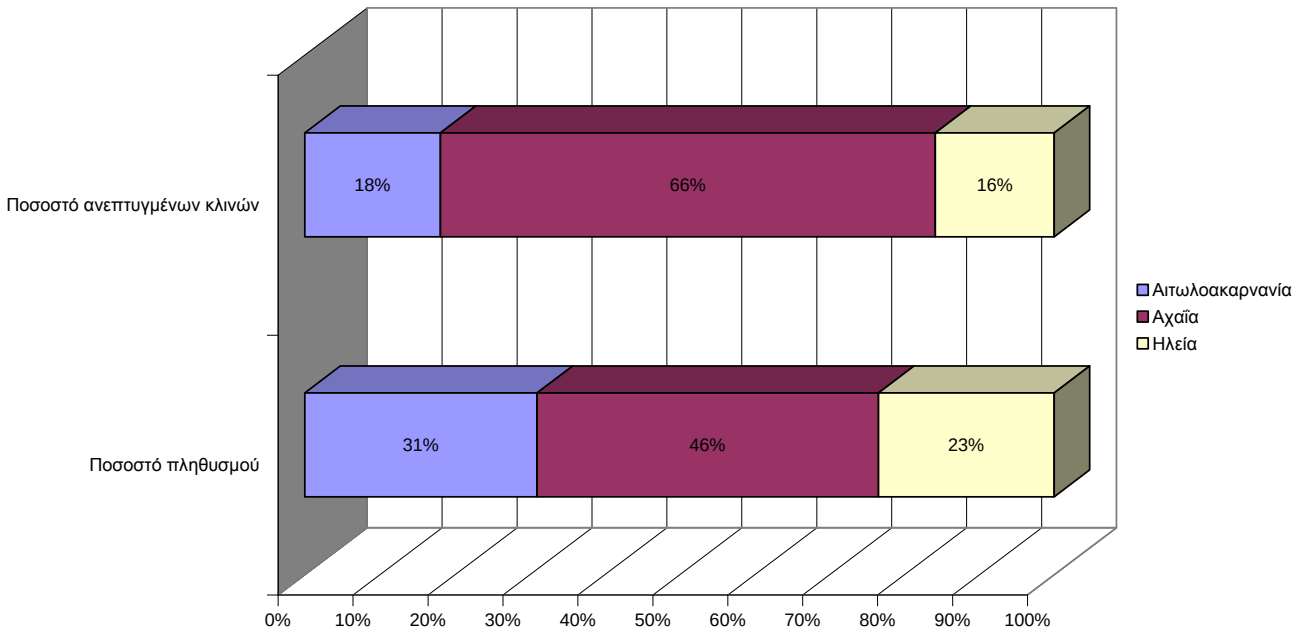

Εικόνα 5-3 Διανομή ανεπτυγμένων κλινών και πληθυσμού στις Περιφερειακές Ενότητες 2014

Λόγω της αύξησης των ανεπτυγμένων κλινών, ο δείκτης «κάτοικοι ανά ανεπτυγμένη κλίνη» το 2014 σε σύγκριση με το 2010 βελτιώθηκε και στις τρεις Περιφερειακές Ενότητες. Ωστόσο υπάρχουν πολύ μεγάλες διαφορές μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων. Έτσι ό αριθμός κατοίκων ανά ανεπτυγμένη κλίνη είναι στην Αιτωλοακαρνανία 2,5φορες τόσο μεγαλύτερα και στην Ηλεία 2,1φορές τόσο μεγαλύτερα από τον αντίστοιχό δείκτη στην Αχαΐα.

Πίνακας 5-2 Κάτοικοι ανά κλίνη στα δημόσια νοσοκομεία ΠΔΕ

Περιφερειακή Ενότητα	Μόνιμος Πληθυσμός (ΕΛΣΤΑΤ 2011)	Κάτοικοι ανά οργανική κλίνη (δημ. νοσ/μεια)		Κάτοικοι ανά ανεπτυγμένη κλίνη (δημ. νοσ/μεια)	
		2010	2014	2010	2014
Αιτωλοακαρνανία	210.802	780,7	554,7	714,6	590,5
Αχαΐα	309.694	185,4	221,7	259,8	237,7
Ηλεία	159.300	354,0	482,7	547,4	508,9
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	679.796	284,4	322,6	382,3	344,5

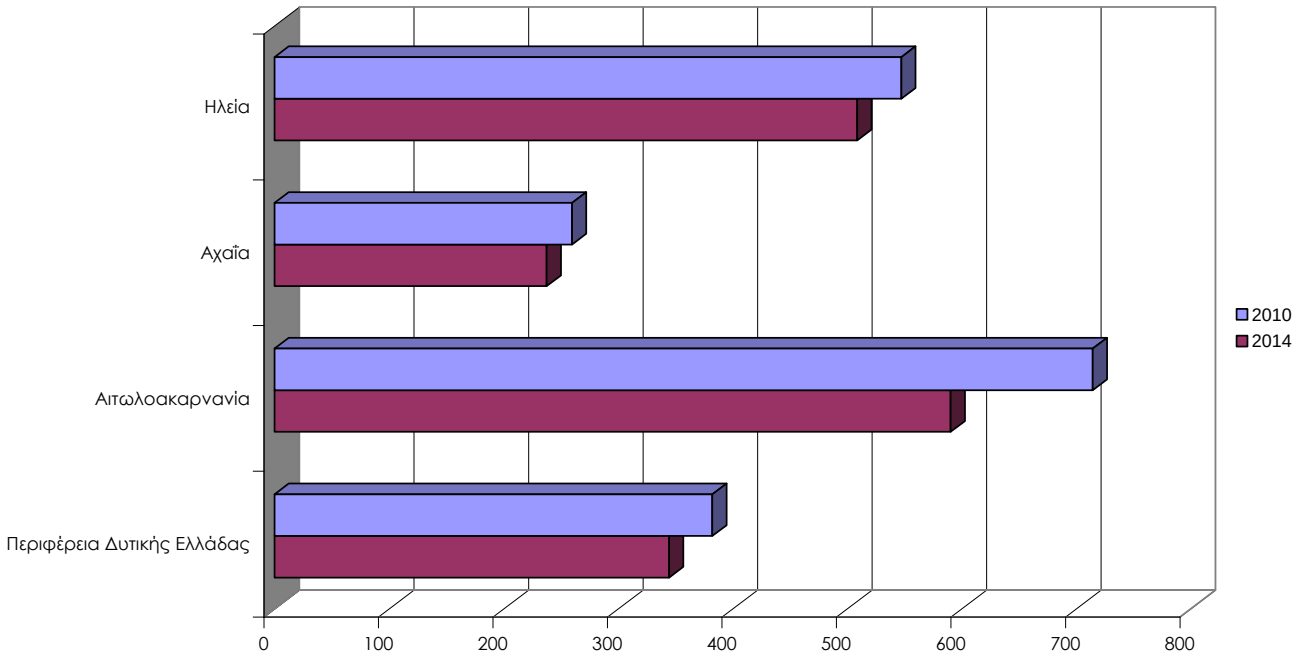

Εικόνα 5-4 Κάτοικοι ανά ανεπτυγμένη κλίνη στα δημόσια νοσοκομεία ΠΔΕ 2010 και 2014

Οι δείκτες «κάτοικοι ανά νοσοκομειακή κλίνη» και «νοσοκομειακές κλίνες ανά 100.000 κατοίκους», σύμφωνα με στοιχεία της EUROSTAT, βρίσκονται σε σχέση με το εθνικό δείκτη σε χαμηλό επίπεδο. Ενώ, για παράδειγμα στο 2009 [τελευταίο έτος για το οποίο είναι διαθέσιμα στοιχεία] στην Ελλάδα ανερχόταν 206,3 κάτοικοι ανά νοσοκομειακή κλίνη και στην ΠΔΕ 321,1. Στο 2009 στην ΠΔΕ ο αριθμός των νοσοκομειακών κλινών ανά 100.000 κατοίκους ήταν 35,8% μικρότερος από το αντίστοιχο εθνικό και 45,6% μικρότερος από αυτόν της Περιφέρειας Αττικής [ΠΔΕ 311,4, Ελλάδα 484,8, Αττική 582,2].

Επισημαίνεται ότι ενώ οι παραπάνω δείκτες στις περισσότερες Περιφέρειες της Ελλάδας (με εξαίρεση των Περιφερειών Ιονίων Νησιών, Κρήτης και Αττικής) παρουσίασαν μία σημαντική βελτίωση, οι αντίστοιχοι δείκτες για την ΠΔΕ παρέμειναν σχεδόν αμετάβλητοι. Έτσι ο αριθμός των νοσοκομειακών κλινών ανά 100.000 κατοίκους στο 2009 ήταν ο δεύτερος χαμηλότερος στην Ελλάδα.

Πίνακας 5-3 Νοσοκομειακές κλίνες ανά 100.000 κατοίκους

Περιφέρεια	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Μεταβολή 1999/2009
ΕΕ (28 χώρες)						592,2	583,7	573,5	564,4	558,8	550,7	
Ελλάδα	472,4	471,7	477,4	471,3	469,6	468,9	472,9	481,7	481,5	477,5	484,8	2,6%
Ανατ. Μακεδονία & Θράκη	312,8	329,8	322,7	327,1	335,5	354,0	373,7	379,5	378,5	383,6	371,4	18,7 %
Κεν. Μακεδονία	510,3	538,9	532,9	513,3	521,5	518,2	525,1	521,5	526,6	536,1	535,8	5,0%
Δυτ. Μακεδονία	392,0	396,9	383,8	385,1	419,5	418,4	435,2	440,8	427,0	435,0	438,7	11,9 %
Θεσσαλία	369,2	394,8	406,1	415,1	438,6	458,5	444,3	533,3	517,0	537,6	556,3	50,7 %
Ήπειρος	430,2	428,6	449,5	417,9	417,7	449,7	488,5	481,5	466,7	481,5	476,8	10,8 %
Ιόνια Νησιά	456,0	450,5	458,1	459,8	450,3	449,7	443,2	435,6	483,2	325,6	323,2	-29,1 %
Δυτική Ελλάδα	309,6	308,2	312,4	305,8	300,6	287,9	303,0	306,1	314,7	311,1	311,4	0,6%
Στερεά Ελλάδα	177,5	182,9	182,6	175,4	177,1	184,3	178,7	190,7	189,1	188,2	189,4	6,7%
Πελοπόννησος	286,6	283,3	280,6	275,8	285,0	287,6	305,5	304,3	307,6	302,5	314,7	9,8%
Αττική	615,6	591,4	607,8	604,3	589,6	586,1	579,6	582,5	580,7	571,4	582,2	-5,4%
Βόρειο Αιγαίο	294,9	298,9	306,5	303,9	314,8	313,6	308,8	329,2	335,7	343,8	345,3	17,1%
Νότιο Αιγαίο	469,3	470,0	468,1	434,1	396,5	361,6	433,9	478,9	467,5	410,3	484,8	3,3%
Κρήτη	507,7	508,1	502,2	511,1	505,5	484,9	476,1	470,7	466,3	472,1	474,0	-6,6%

Πηγή: EUROSTAT

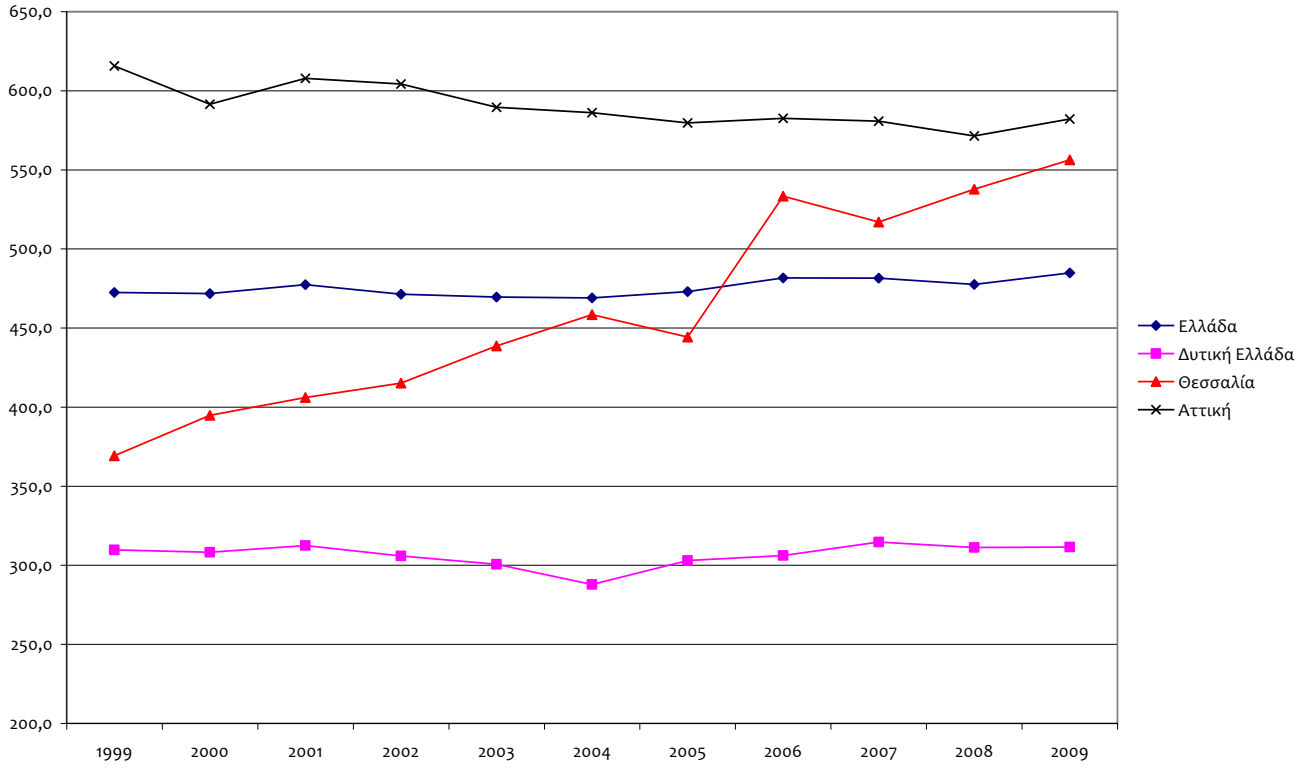

Εικόνα 5-5 Νοσοκομειακές κλίνες ανά 100.000 κατοίκους

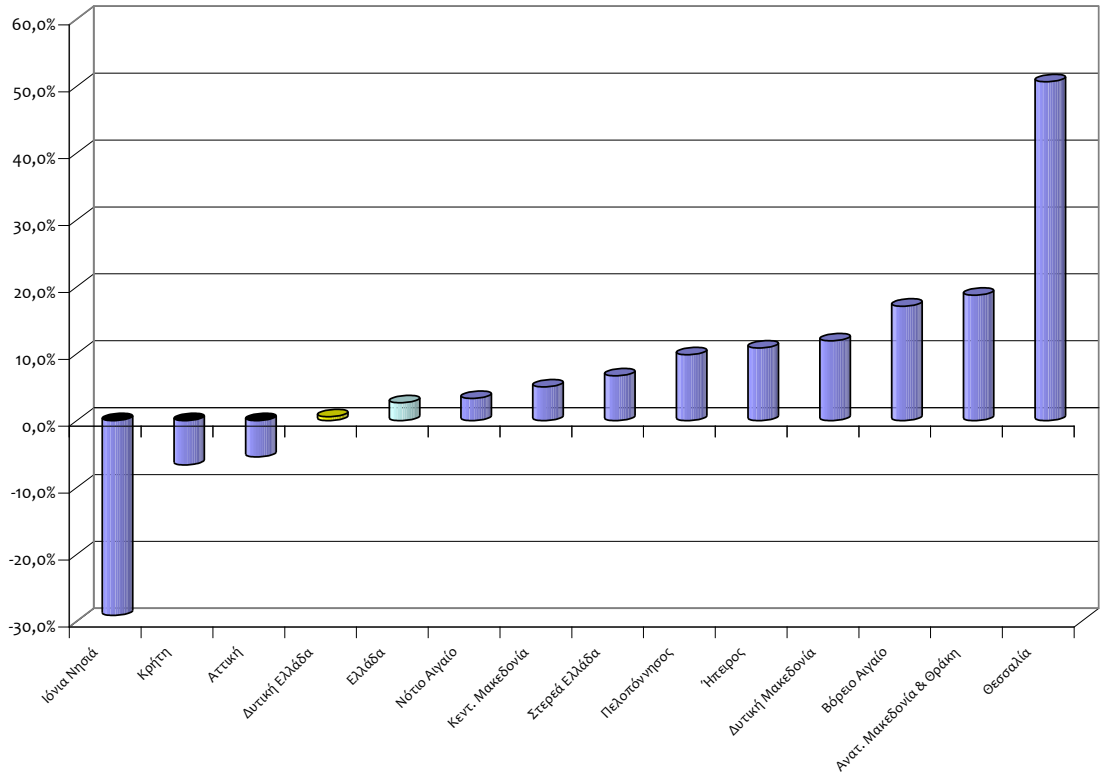

Εικόνα 5-6 Μεταβολή του δείκτη "νοσοκομειακές κλίνες ανά 100.000 κατοίκους" 1999/2009

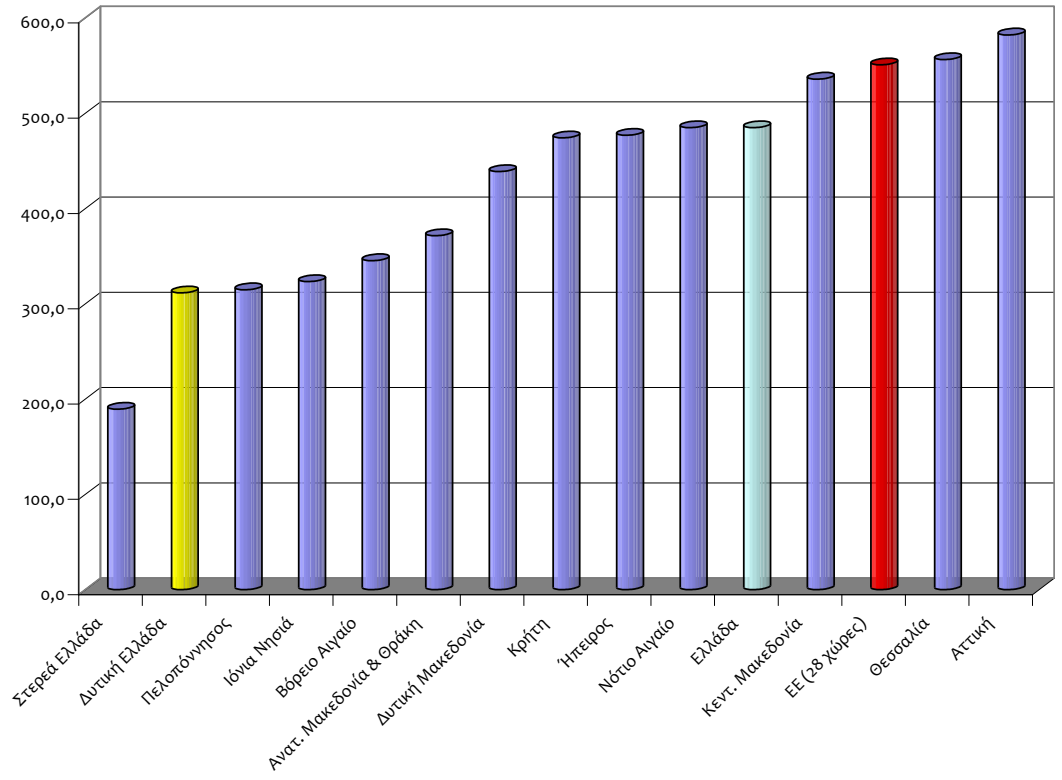

Εικόνα 5-7 Νοσοκομειακές κλίνες ανά 100.000 κατοίκους ανά Περιφέρεια 2009

Πίνακας 5-4 Κάτοικοι ανά νοσοκομειακή κλίνη

Περιφέρεια	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	Μεταβολή 1999/2009
ΕΕ (28 χώρες)						168,9	171,3	174,4	177,2	178,9	181,6	
Ελλάδα	211,7	212,0	209,5	212,2	213,0	213,3	211,5	207,6	207,7	209,4	206,3	-2,6%
Ανατ. Μακεδονία & Θράκη	319,7	303,2	309,9	305,7	298,1	282,5	267,6	263,5	264,2	260,7	269,3	-15,8%
Κεν. Μακεδονία	196,0	185,6	187,7	194,8	191,8	193,0	190,4	191,8	189,9	186,5	186,6	-4,8%
Δυτ. Μακεδονία	255,1	252,0	260,6	259,7	238,4	239,0	229,8	226,9	234,2	229,9	227,9	-10,6%
Θεσσαλία	270,8	253,3	246,3	240,9	228,0	218,1	225,1	187,5	193,4	186,0	179,8	-33,6%
Ήπειρος	232,4	233,3	222,5	239,3	239,4	222,4	204,7	207,7	214,3	207,7	209,7	-9,8%
Ιόνια Νησιά	219,3	222,0	218,3	217,5	222,1	222,4	225,6	229,6	206,9	307,1	309,4	41,1%
Δυτική Ελλάδα	323,0	324,4	320,1	327,0	332,6	347,4	330,1	326,7	317,8	321,4	321,1	-0,6%
Στερεά Ελλάδα	563,3	546,6	547,7	570,0	564,6	542,6	559,6	524,4	528,8	531,4	528,0	-6,3%
Πελοπόννησος	349,0	352,9	356,4	362,6	350,8	347,7	327,3	328,7	325,1	330,6	317,7	-8,9%
Αττική	162,4	169,1	164,5	165,5	169,6	170,6	172,5	171,7	172,2	175,0	171,8	5,7%
Βόρειο Αιγαίο	339,1	334,6	326,2	329,0	317,7	318,8	323,8	303,8	297,9	290,9	289,6	-14,6%
Νότιο Αιγαίο	213,1	212,7	213,6	230,4	252,2	276,6	230,5	208,8	213,9	243,7	206,3	-3,2%
Κρήτη	197,0	196,8	199,1	195,6	197,8	206,2	210,0	212,4	214,4	211,8	211,0	7,1%

Πηγή: EUROSTAT

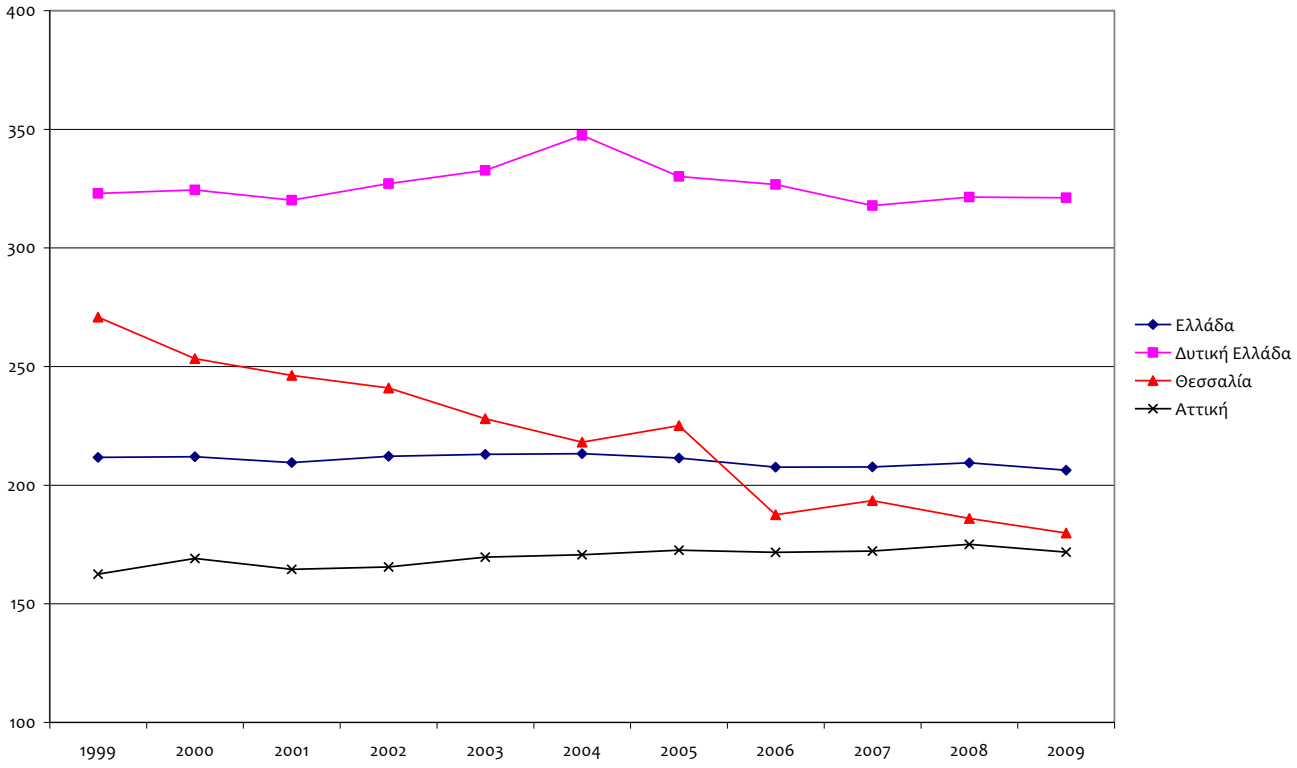

Εικόνα 5-8 Κάτοικοι ανά νοσοκομειακή κλίνη

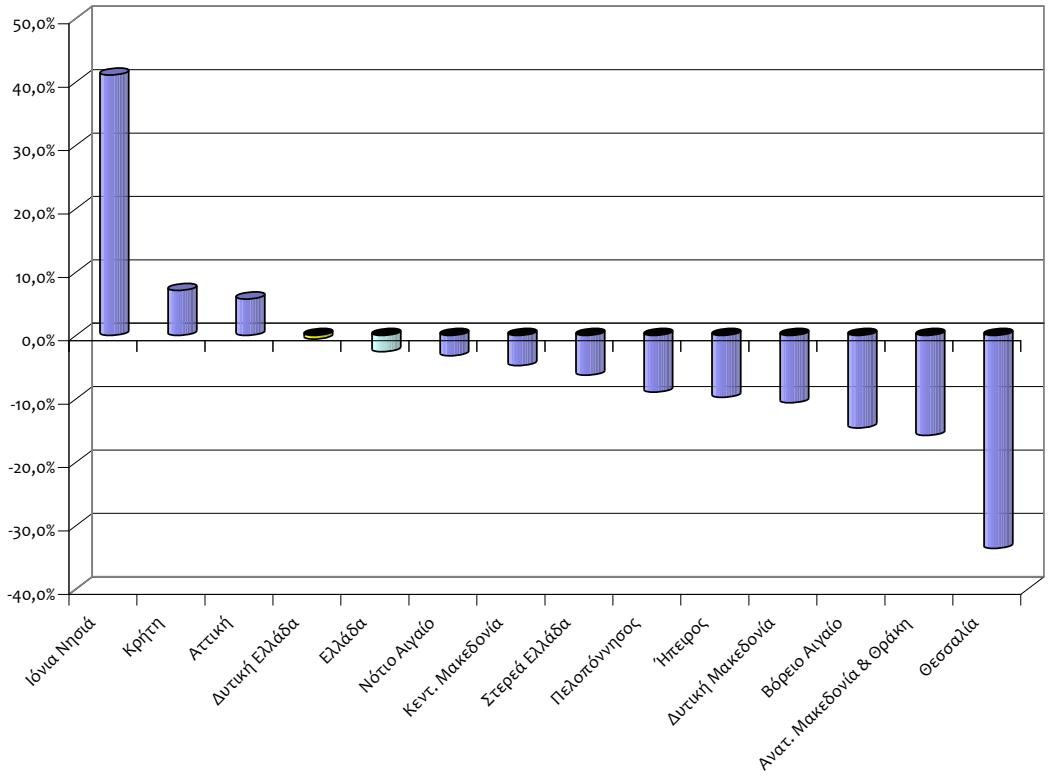

Εικόνα 5-9 Μεταβολή του δείκτη "κάτοικοι ανά νοσοκομειακή κλίνη" 1999/2009

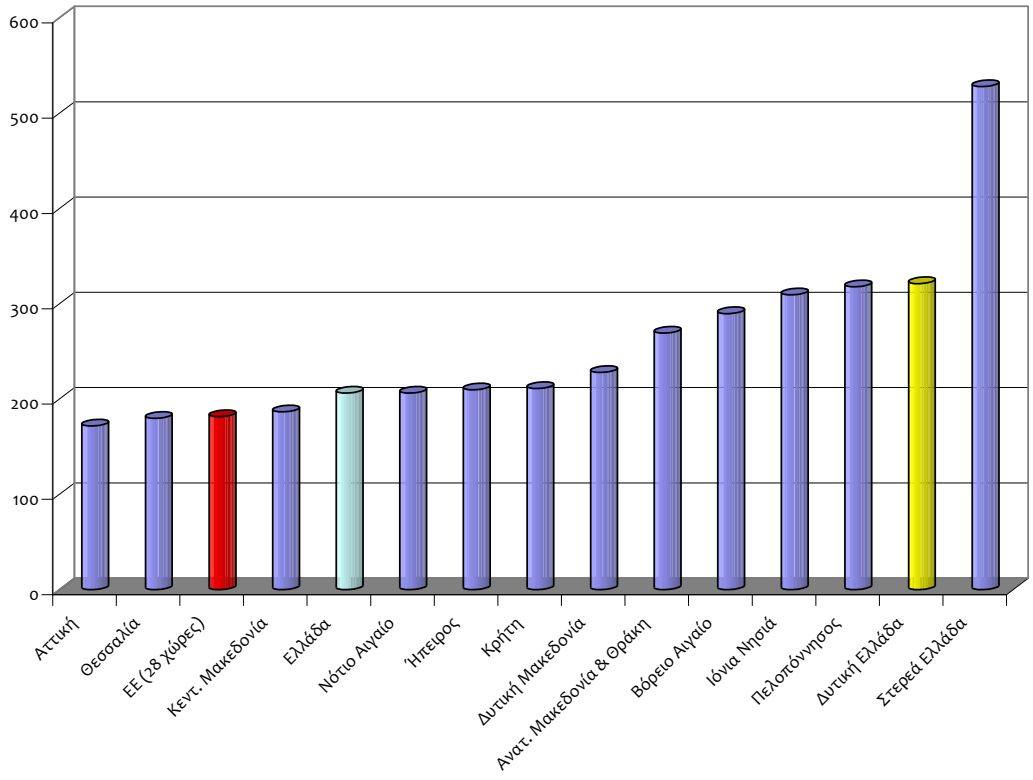

Εικόνα 5-10 Κάτοικοι ανά νοσοκομειακή κλίνη ανά Περιφέρεια 20009

Στα δημόσια νοσηλευτικά ιδρύματα της ΠΔΕ απασχολούνται περίπου 4.600 εργαζόμενοι (ιατρικό, παραϊατρικό, νοσηλευτικό και διοικητικό προσωπικό). Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάζει την κατανομή του προσωπικού ανά νοσοκομείο, για το Νοέμβριο 2010 σύμφωνα με στοιχεία της 6ης ΥΠΕ.

Πίνακας 5-5 Προσωπικό στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ

Νοσοκομείο	Μόνιμο ιατρικό προσωπικό (υπηρετούντες έως 30 Νοεμβρίου 2010)	Μόνιμο νοσηλευτικό – παραϊατρικό προσωπικό (υπηρετούντες έως 30 Νοεμβρίου 2010))	Μόνιμο διοικητικό – λοιπό προσωπικό (υπηρετούντες έως 30 Νοεμβρίου 2010)
Γ.Ν. Αμαλιάδας	34	126	79
Γ.Ν. Πύργου "Ανδρέας Παπανδρέου "	63	267	100
Γ.Ν. Κ.Υ. Κρεστένων	16	42	29
Γ.Ν. Μεσολογγίου "Χατζηκώστα"	68	205	106
Γ.Ν. Αγρινίου	184	399	191
Γ.Ν. Πατρών "Ο Άγιος Ανδρέας"	173	655	304
Γ.Ν. Κ.Υ. Καλαβρύτων	14	31	31
Γ.Ν. Αιγίου	46	143	90
Ε.Ν.Ν.Θ. Δυτικής Ελλάδας	8	56	51
Πανεπιστημιακό Γ.Ν. Πατρών	254	974	419
Γ.Ν. Παίδων Πατρών "Καραμανδάνειο"	31	120	53
Σύνολα	**778**	**2.583**	**1.245**

Από τα διαθέσιμα στοιχεία (αριθμός κλινών και μόνιμου προσωπικού) υπολογίζεται ο δείκτης «κλίνες ανά εργαζόμενο» ανά κατηγορία προσωπικού για το έτος 2010.

Πίνακας 5-6 Κλίνες ανά εργαζόμενο ανά κατηγορία προσωπικού στα δημόσια νοσοκομεία 2010

Νοσοκομείο	Νοσηλευτική Μονάδα	Κλίνες ανά εργαζόμενο και κατηγορία μόνιμου προσωπικού					
		Ιατρικό		Νοσηλευτικό-παραϊατρικό		Διοικητικό και λοιπό	
		Οργ. κλίνη	Ανεπ/νη κλίνη	Οργ. κλίνη	Ανεπ/νη κλίνη	Οργ. κλίνη	Ανεπ/νη κλίνη
Γ.Ν. Αιτωλοακαρνανίας	Νοσοκομείο Αγρινίου	0,8	0,9	0,4	0,4	0,8	0,9
	Νοσοκομείο Μεσολογγίου	1,8	1,9	0,6	0,6	1,1	1,2
Σύνολο Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας		1,1	1,2	0,4	0,5	0,9	1,0
Πανεπιστημιακό Γ.Ν. Πατρών		3,1	2,8	0,8	0,7	1,9	1,7
Γ.Ν. Πατρών	Νοσοκομείο Πατρών "Ο Άγιος Ανδρέας"	3,2	1,2	0,8	0,3	1,8	0,7
	ΕΝΝ Θώρακος	7,5	6,3	1,1	0,9	1,2	1,0
Γ.Ν. Ανατολικής Αχαΐας	Νοσοκομείο Αιγίου	2,6	1,9	0,8	0,6	1,3	1,0
	Νοσοκομείο-Κέντρο Υγείας Καλαβρύτων	2,9	2,1	1,3	1,0	1,3	1,0
Γ.Ν. Παίδων "Καραμανδάνειο"		3,2	2,9	0,8	0,8	1,9	1,7
Σύνολο Π.Ε. Αχαΐας		3,2	2,3	0,8	0,6	1,8	1,3
Γ.Ν. Ηλείας	Νοσοκομείο Πύργου	4,4	2,6	1,0	0,6	2,8	1,6
	Νοσοκομείο Αμαλιάδας	3,5	2,5	1,0	0,7	1,5	1,1
	Νοσοκομείο-Κ.Υ. Κρεστένων	3,1	2,7	1,2	1,0	1,7	1,5
Σύνολο Π.Ε. Ηλείας		4,0	2,6	1,0	0,7	2,2	1,4
Σύνολο Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας		2,7	2,0	0,8	0,6	1,6	1,2

Ο παρακάτω πίνακας παρουσιάσει δείκτες αποδοτικότητας των δημοσίων νοσηλευτικών ιδρυμάτων για το έτος 2011 στην ΠΔΕ, όπως διαπιστώθηκαν από την μελέτη «Investigating public sector hospital costs in Greece: an update» της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας.

Πίνακας 5-7 Δείκτες αποδοτικότητας για τα δημόσια νοσοκομεία ΠΔΕ

Νοσηλευτική Μονάδα	Μέση διάρκεια νοσηλείας	% Κάλυψης	Κόστος ανά νοσηλευθέντα	Κόστος ανά ημέρα νοσηλείας	Κόστος μη συμπερ. μισθοδοσίας ανά ημέρα νοσηλείας	Κόστος φαρμάκου ανά νοσηλευθέντα	Κόστος υγειονομικού υλικού ανά νοσ/τα
Νοσοκομείο Αγρινίου	2,98	71%	2.943	988	329	232	195
Νοσοκομείο Μεσολογγίου	4,98	59%	2.853	593	159	175	109
Πανεπιστημιακό Γ.Ν. Πατρών	3,77	91%	2.318	615	377	556	422
Νοσοκομείο Πατρών "Ο Άγιος Ανδρέας"	2,97	72%	2.579	867	320	444	100
ΕΝΝ Θώρακος	5,32	55%	2.309	434	145	204	89
Νοσοκομείο Αιγίου	3,17	56%	2.574	812	332	188	129
Νοσοκομείο-Κέντρο Υγείας Καλαβρύτων	8,10	47%	6.391	789	201	293	280
Γ.Ν. Παίδων "Καραμανδάνειο"	2,74	51%	1.554	567	130	70	78
Νοσοκομείο Πύργου	3,34	79%	2.425	725	305	318	212
Νοσοκομείο Αμαλιάδας	4,53	79%	2.104	465	133	191	81
Νοσοκομείο-Κ.Υ. Κρεστένων	2,98	6%	9.527	3.195	371	190	124
Μέσος όρος Ελλάδας	**4,13**	**73%**	**2.333**	**565**	**257**	**374**	**216**

5.2.2 Κίνηση στα δημόσια Νοσοκομεία στην Δυτική Ελλάδα

Τα διαθέσιμα στοιχεία της 6ης ΥΠΕ αναφορικά με την κίνηση ασθενών στα δημόσια νοσοκομεία δείχνουν την κομβική σημασία του Πανεπιστημιακό Γ.Ν. Πατρών και του Νοσοκομείου «Ο Άγιος Ανδρέας» για την υγειονομική περίθαλψη στην ΠΔΕ.

Στο 2014 στα δύο μεγάλα νοσοκομεία της Πάτρας νοσηλεύτηκαν 64,5% των εισαχθέντων στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ – γεγονός αναμενόμενο λόγω του μεγάλο ποσοστό των ανεπτυγμένων κλινών που συγκεντρώνεται σε αυτά τα δύο νοσοκομεία. Σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων το 2014 τρεις στους τέσσερεις ασθενείς νοσηλεύτηκαν στα νοσοκομεία της Αχαΐας. Ο αριθμός των νοσηλευθέντων αυξήθηκε από το 2009 στο 2014 κατά 11,0%.

Πίνακας 5-8 Νοσηλευθέντες στα δημόσια νοσοκομεία ΠΔΕ

Νοσοκομείο	Νοσηλευτική Μονάδα	2009	2010	2012	2013	2014
Γ.Ν. Αιτωλοακαρνανίας	Νοσοκομείο Αγρινίου	11.024	10.639	12.335	12.683	12.267
	Νοσοκομείο Μεσολογγίου	6.659	5.561	5.919	5.276	5.277
Σύνολο Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας		*17.683*	*16.200*	*18.254*	*17.959*	*17.544*
Πανεπιστημιακό Γ.Ν. Πατρών		38.552	31.122	58.138	58.818	60.297
Γ.Ν. Πατρών	Νοσοκομείο Πατρών "Ο Άγιος Ανδρέας"	31.820	31.655	23.768	23.414	22.920
	ΕΝΝ Θώρακος	1.677	1.544	1.983	2.291	2.363
Γ.Ν. Ανατολικής Αχαΐας	Νοσοκομείο Αιγίου	6.004	5.158	5.713	5.988	5.913
	Νοσοκομείο-Κέντρο Υγείας Καλαβρύτων	729	619	603	653	698
Γ.Ν. Παίδων "Καραμανδάνειο"		4.150	5.462	6.257	6.521	6.297
Σύνολο Π.Ε. Αχαΐας		*82.932*	*75.560*	*96.462*	*97.685*	*98.488*
Γ.Ν. Ηλείας	Νοσοκομείο Πύργου	9.914	6.381	6.265	9.044	8.999
	Νοσοκομείο Αμαλιάδας	4.957	4.964	5.790	4.411	3.808
	Νοσοκομείο-Κ.Υ. Κρεστένων	574	280	60	98	3
Σύνολο Π.Ε. Ηλείας		*15.445*	*11.625*	*12.115*	*13.553*	*12.810*
Σύνολο Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας		**116.060**	**103.385**	**126.831**	**129.197**	**128.842**

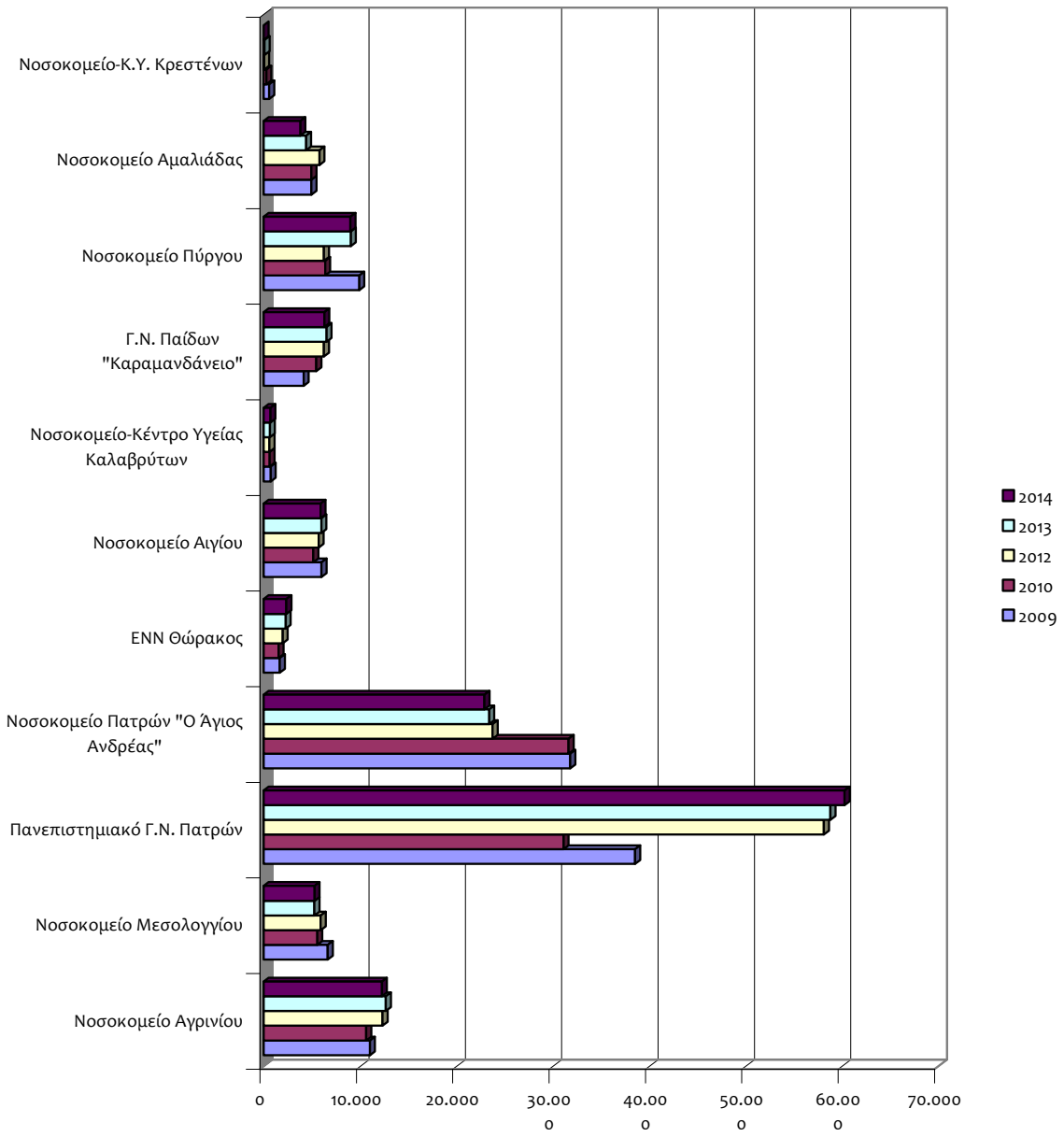

Εικόνα 5-11 Νοσηλευθέντες στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ 2009-2014

Η εικόνα για τις χειρουργικές παρεμβάσεις δείχνει μια διαφορετική εικόνα. Έτσι μειώθηκε ο αριθμός των χειρουργικών παρεμβάσεων στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ από το 2009 έως το 2014 κατά περίπου 15%. Η εξέλιξη αυτή οφείλεται στην δραστική μείωση των χειρουργικών παρεμβάσεων στο Πανεπιστημιακό Γ.Ν. Πατρών κατά 35% και στο Γ.Ν. Πατρών κατά 22%. Παρόλο αυτού το 2014 52,8 των χειρουργικών παρεμβάσεων στην Δυτική Ελλάδα πραγματοποιήθηκαν σε αυτά τα δύο νοσοκομεία.

Πίνακας 5-9 Χειρουργικές παρεμβάσεις στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ

Νοσοκομείο	Νοσηλευτική Μονάδα	2009	2010	2012	2013	2014
Γ.Ν. Αιτωλοακαρνανίας	Νοσοκομείο Αγρινίου	2.500	1.642	3.524	2.719	2.930
	Νοσοκομείο Μεσολογγίου	1.807	2.505	1.443	1.244	1.526
Σύνολο Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας		*4.307*	*4.147*	*4.967*	*3.963*	*4.456*
Πανεπιστημιακό Γ.Ν. Πατρών		9.990	9.024	6.879	6.905	6.519
Γ.Ν. Πατρών	Νοσοκομείο Πατρών "Ο Άγιος Ανδρέας"	8.157	7.817	6.329	6.481	6.324
	ΕΝΝ Θώρακος	0	0	0	0	0
Γ.Ν. Ανατολικής Αχαΐας	Νοσοκομείο Αιγίου	1.223	1.343	1.630	2.080	2.048
	Νοσοκομείο-Κέντρο Υγείας Καλαβρύτων	0	0	0	0	0
Γ.Ν. Παίδων "Καραμανδάνειο"		1.591	1.563	1.968	1.904	1.752
Σύνολο Π.Ε. Αχαΐας		*20.961*	*19.747*	*16.806*	*17.370*	*16.643*
Γ.Ν. Ηλείας	Νοσοκομείο Πύργου	2.002	1.991	1.301	2.115	1.958
	Νοσοκομείο Αμαλιάδας	1.328	1.451	2.064	1.702	1.331
	Νοσοκομείο-Κ.Υ. Κρεστένων	42	315	0	0	0
Σύνολο Π.Ε. Ηλείας		*3.372*	*3.757*	*3.365*	*3.817*	*3.289*
Σύνολο Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας		**28.640**	**27.651**	**25.138**	**25.150**	**24.388**

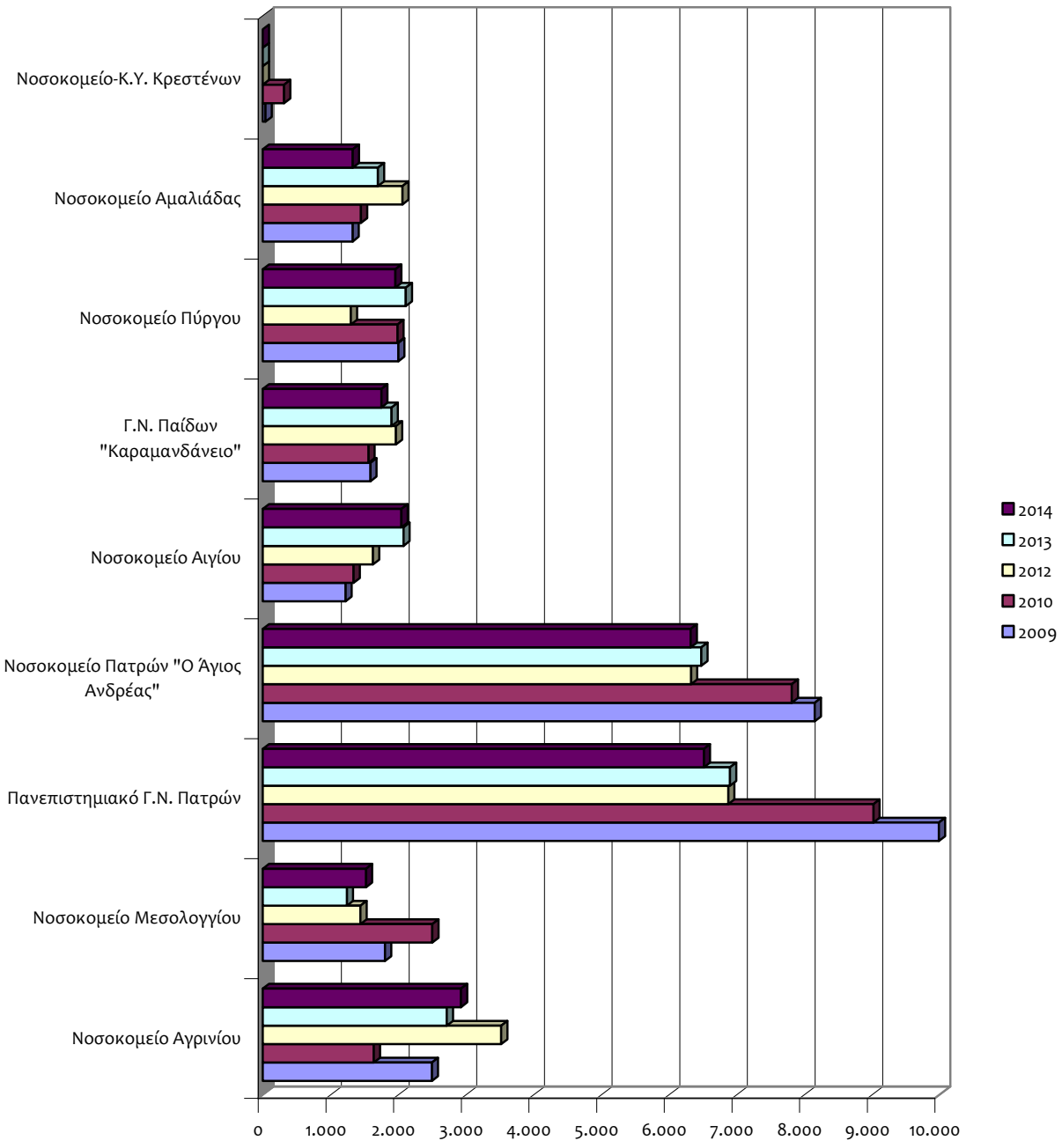

Εικόνα 5-12 Χειρουργικές επεμβάσεις στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ 2009-2014

Ο παρακάτω πίνακας δείχνει τον αριθμό των εξετασθέντων (σύνολα Τμημάτων Εξωτερικών Ιατρείων, Εκτάκτων Περιστατικών και Ολοήμερης Λειτουργίας) στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ. Τα στοιχεία αυτά επιβεβαιώνουν ότι τα δύο μεγάλα νοσοκομεία της Πάτρας καλύπτουν το μεγαλύτερο μερίδιο της υγειονομικής περίθαλψης στην ΠΔΕ.

Πίνακας 5-10 Εξετασθέντες στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ

Νοσοκομείο	Νοσηλευτική Μονάδα	2009	2010	2012	2013	2014
Γ.Ν. Αιτωλοακαρνανίας	Νοσοκομείο Αγρινίου	112.062	106.043	105.745	104.429	97.574
	Νοσοκομείο Μεσολογγίου	63.171	39.492	50.357	42.184	45.114
Σύνολο Π.Ε. Αιτωλοακαρνανία		*175.233*	*145.535*	*156.102*	*146.613*	*142.688*
Πανεπιστημιακό Γ.Ν. Πατρών		168.878	310.590	144.974	146.845	184.425
Γ.Ν. Πατρών	Νοσοκομείο Πατρών "Ο Άγιος Ανδρέας"	154.595	156.219	169.637	157.997	159.958
	ΕΝΝ Θώρακος	10.751	7.874	9.590	9.385	9.932
Γ.Ν. Ανατολικής Αχαΐας	Νοσοκομείο Αιγίου	51.390	9.400	41.893	41.133	45.992
	Νοσοκομείο-Κέντρο Υγείας Καλαβρύτων	18.672	31.082	41.382	34.921	30.931
Γ.Ν. Παίδων "Καραμανδάνειο"		41.985	47.319	61.903	63.531	63.985
Σύνολο Π.Ε. Αχαΐας		*446.271*	*562.484*	*469.379*	*453.812*	*495.223*
Γ.Ν. Ηλείας	Νοσοκομείο Πύργου	92.851	83.365	109.278	91.139	90.741
	Νοσοκομείο Αμαλιάδας	37.881	40.249	47.576	52.044	66.485
	Νοσοκομείο-Κ.Υ. Κρεστένων	42.412	56.005	16.405	19.837	6.271
Σύνολο Π.Ε. Ηλείας		*173.144*	*179.619*	*173.259*	*163.020*	*163.497*
Σύνολο Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας		**794.648**	**887.638**	**798.740**	**763.445**	**801.408**

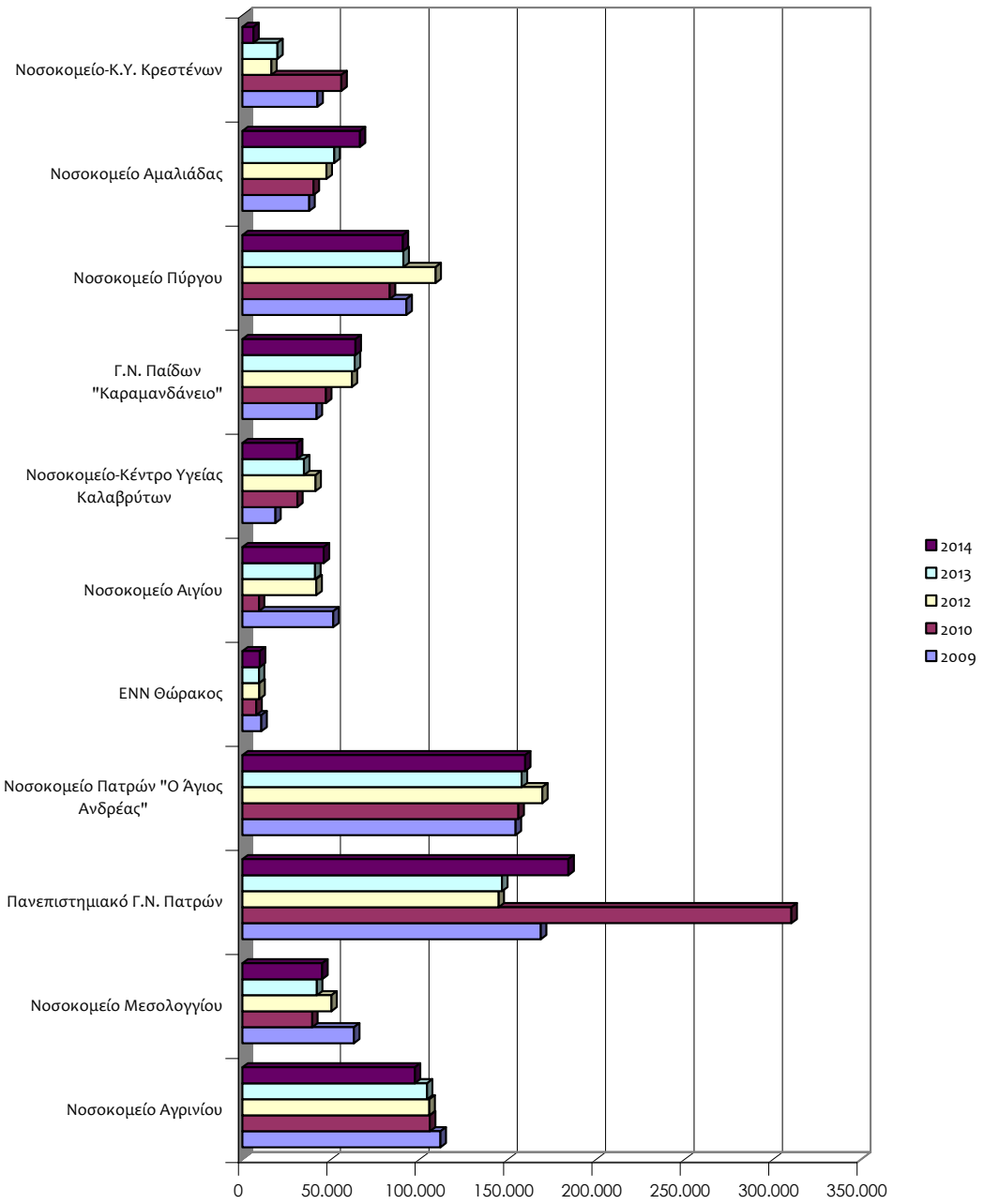

Εικόνα 5-13 Εξετασθέντες στα δημόσια νοσοκομεία στην ΠΔΕ 2009-2014

5.2.3 Κέντρα Υγείας

Στην ΠΔΕ λειτουργούν 21 Κέντρα Υγείας και δύο Κέντρα Ψυχικής Υγείας (στο Αγρίνιο και στην Πάτρα). Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζεται ο αριθμός των εξυπηρετούντων πολιτών στα Κέντρα Υγείας σύμφωνα με στοιχεία της 6ης ΥΠΕ. Το γεγονός ότι στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας ο αριθμός των εξετασθέντων στα Κέντρα Υγείας είναι μεγαλύτερο από τον αντίστοιχο αριθμό στα δημόσια νοσοκομεία, δείχνει την μεγάλη σημασία των Κέντρων Υγείας για την υγειονομική περίθαλψη στις απομακρυσμένες περιοχές της Περιφερειακή Ενότητας.

Πίνακας 5-11 Κίνηση στα Κέντρα Υγείας ΠΔΕ

Περιφερειακή Ενότητα	Κέντρα Υγείας	Εξετασθέντες		Μόνο για συνταγογράφηση	
		2012	2013	2012	2013
Αιτωλοακαρνανία	10	229.416	175.369	150.387	110.581
Αχαΐα	5	96.738	94.136	60.326	72.851
Ηλεία	6	72.646	93.509	81.987	119.745

5.2.4 Ιδιωτικές μονάδες φροντίδας υγείας

Σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Υγείας στην ΠΔΕ λειτουργούν επτά (7) ιδιωτικές κλινικές (4 γενικές, 3 ειδικές) με συνολικά 501 κλίνες.

Πίνακας 5-12 Ιδιωτικές κλινικές στην ΠΔΕ

Περιφερειακή Ενότητα	Επωνυμία	Είδος κλινικής	Κλίνες	Τμήματα
Αιτωλοα-καρνανία	ΙΠΠΟΚΡΑΤΕΙΟ ΙΔΡΥΜΑ ΑΓΡΙΝΙΟΥ Α.Ε.	Γενική	117	Παθολογικό, Χειρουργικό, Μαιευτ. –Γυναικολογικό, Ουρολογικό, Ορθοπεδικό, Καρδιολογικό, Οφθαλμολογικό, ΜΕΘ, εξωτερικά ιατρεία
Αχαΐα	ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟ ΗΩ ΕΠΕ	Ειδική	15	Μαιευτικό – Γυναικολογικό, Μον. Αναπαρ. Ιατρικής
	« ΓΡΗΓ. ΣΟΛΩΜΟΣ Ε.Π.Ε.» - ΓΡ. ΣΟΛΟΜΟΣ ΕΙΔΙΚΗ ΟΡΘΟΠΕΔΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ Ε.Π.Ε.	Ειδική	59	Ορθοπεδικό, Τμήμα Φυσικής Ιατρικής Αποκατάστασης

	ΙΔΙΩΤΙΚΟ ΜΑΙΕΥΤΗΡΙΟ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε.	Ειδική	20	Μαιευτικό – Γυναικολογικό, Μονάδα αναπαραγωγικής ιατρικής
	ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ	Γενική	60	Παθολογικό, Χειρουργικό, Γυναικολογικό, Ουρολογικό, Εξωτερικά Ιατρεία Μονάδα Λιθοτριψίας
	«ΟΛΥΜΠΙΟΝ Α.Ε.» - ΟΛΥΜΠΙΟΝ ΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟ ΓΕΝΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ ΑΕ	Γενική	200	Παθολογικό, Καρδιολογικό Αιματολογικό, Χειρουργικό, Μαιευτικό-Γυναικολογικό, Ορθοπεδικό, Οφθαλμολογικό, Ουρολογικό, ΩΡΛ, Νευροχειρουργικό, Τμήμα Ενδοσκοπήσεων, Εξωτερικά Ιατρεία ΜΤΝ, ΜΕΘ Μετεγχειρητική-Εμφραγμάτων, ΜΕΘ Καρδιοχειρ/κή, Νεογνική Μονάδα, Μονάδα Τεχν. Αναπαραγωγής, Μονάδα Παθολογικής Ογκολογίας, ΤΕΠ
Ηλεία	ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ Α.Ε.	Γενική	30	Χειρουργικό, Παθολογικό, Καρδιολογικό, εξωτερικά ιατρεία

Επιπρόσθετα στην ΠΔΕ λειτουργούν οι κάτωθι Μονάδες Αιμοκάθαρσης εκτός Νοσοκομείων και Κλινικών:

1. **«ΚΥΑΝΟΥΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε.»,** Πάτρα, δυναμικότητας είκοσι τεσσάρων (24) μηχανημάτων αιμοκάθαρσης
2. **«ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ Α.Ε»,** Ροδοδάφνη – Αιγιαλείας**,** δυναμικότητας τριάντα (30) μηχανημάτων αιμοκάθαρσης
3. **«ΙΑΤΟΣ –ΠΡΟΤΥΠΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΙΜΟΚΑΘΑΡΣΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗ Α.Ε.»,** Τραγάνι Αμαλιάδος-δυναμικότητας είκοσι πέντε (25) μηχανημάτων αιμοκάθαρσης

5.2.5 Προσωπικό φροντίδα υγείας

Ο αριθμός των ιατρών όλων των ειδικοτήτων και οδοντιάτρων αυξήθηκε στην ΠΔΕ στην περίοδο 1999-2013 σημαντικά. Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ στο 2013 υπήρχαν στην ΠΔΕ 3.713 ιατροί (όλων των ειδικοτήτων) και 651 οδοντίατροι – η μεγάλη πλειοψηφία από αυτών στην Αχαΐα. Έτσι ο αριθμός των ιατρών σε σχέση με των πληθυσμό είναι στην Αχαΐα μεγαλύτερος από την Αιτωλοακαρνανία και Ηλεία.

Πίνακας 5-13 Αριθμός ιατρών/οδοντιάτρων ανά Περιφερειακή Ενότητα 2013

Περιοχή	Ιατροί (2013)	Οδοντίατροι (2013)
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	**3.731**	**651**
Αιτωλοακαρνανία	**714**	**190**
Αχαΐα	**2.574**	**362**
Ηλεία	**443**	**99**

Η διαχρονική εξέλιξη του αριθμού των ιατρών και οδοντίατρων στην ΠΔΕ είναι παρόμοια με την αντίστοιχη πανελλαδική. Ο αριθμός των γιατρών έφτασε στο αποκορύφωμά του το 2011 και μειώθηκε έως το 2013 σταδιακά. Όσο αφορά των αριθμό των οδοντιάτρων, το αποκορύφωμά του ήταν το έτος 2008. Επισημαίνεται ότι η αύξηση του αριθμού ιατρών και οδοντίατρων στην περίοδο 1999-2013 στην ΠΔΕ ήταν μεγαλύτερη σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας (ιατροί ΠΔΕ 59%, Ελλάδα 47 % - οδοντίατροι ΠΔΕ 27% Ελλάδα 14%).

Όσο αφορά τον δείκτη «ιατροί ανά 100.00 κατοίκους» στην ΠΔΕ, παρόλο που βρίσκεται σε χαμηλότερο επίπεδο από το αντίστοιχο εθνικό δείκτη, παρατηρείται μια σημαντική βελτίωση [αύξηση 56,7%] από το 1999 στο 2011. Στο 2011 ο δείκτης «ιατροί ανά 100.000 κατοίκους» στην ΠΔΕ ήταν ο πέμπτος μεγαλύτερος στην Ελλάδα, αν και 20% μικρότερος από τον εθνικό δείκτη. Αντίθετα στο 2011 ο δείκτης «οδοντίατροι ανά 100.00 κατοίκους» στην ΠΔΕ είναι ο τρίτος χαμηλότερος στην Ελλάδα [32% μικρότερος από τον εθνικό δείκτη].

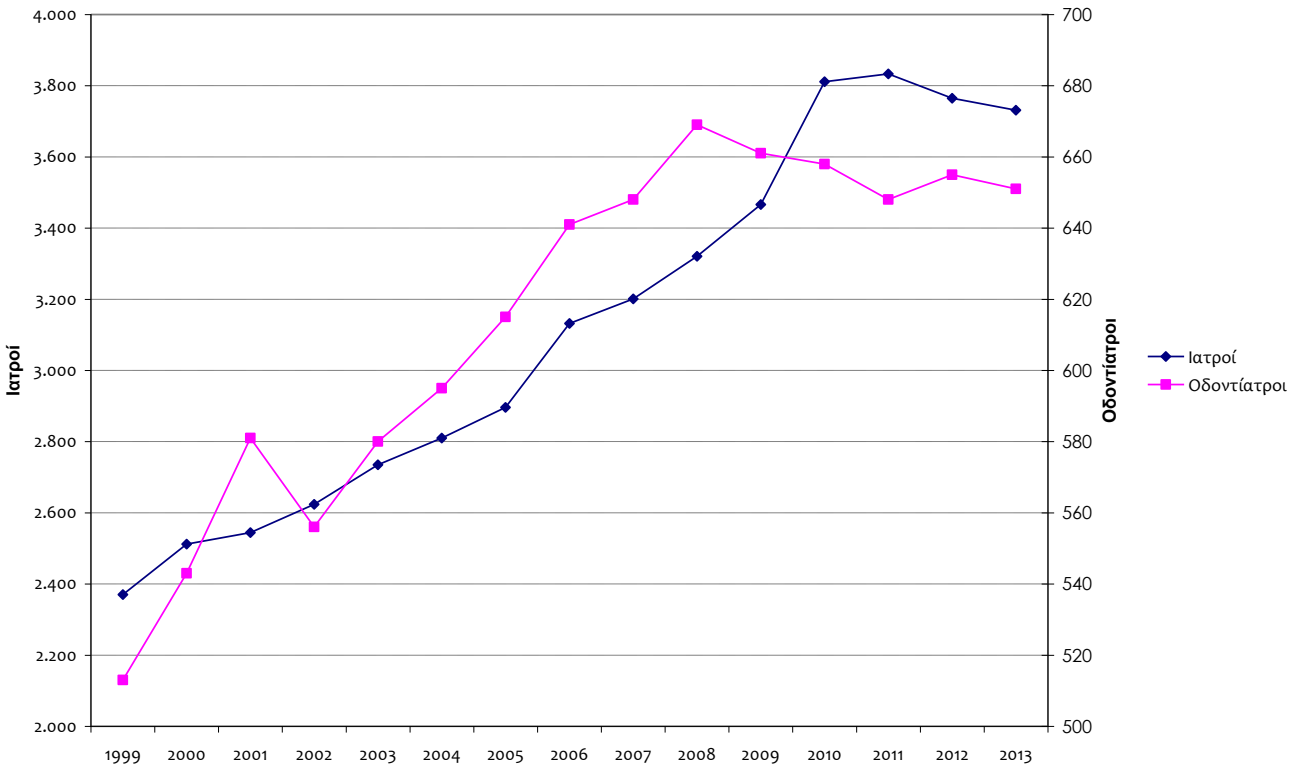

Πηγή: EUROSTAT/ΕΛΣΤΑΤ

Εικόνα 5-14 Αριθμός ιατρών και οδοντιάτρων στην ΠΔΕ 1999-2013

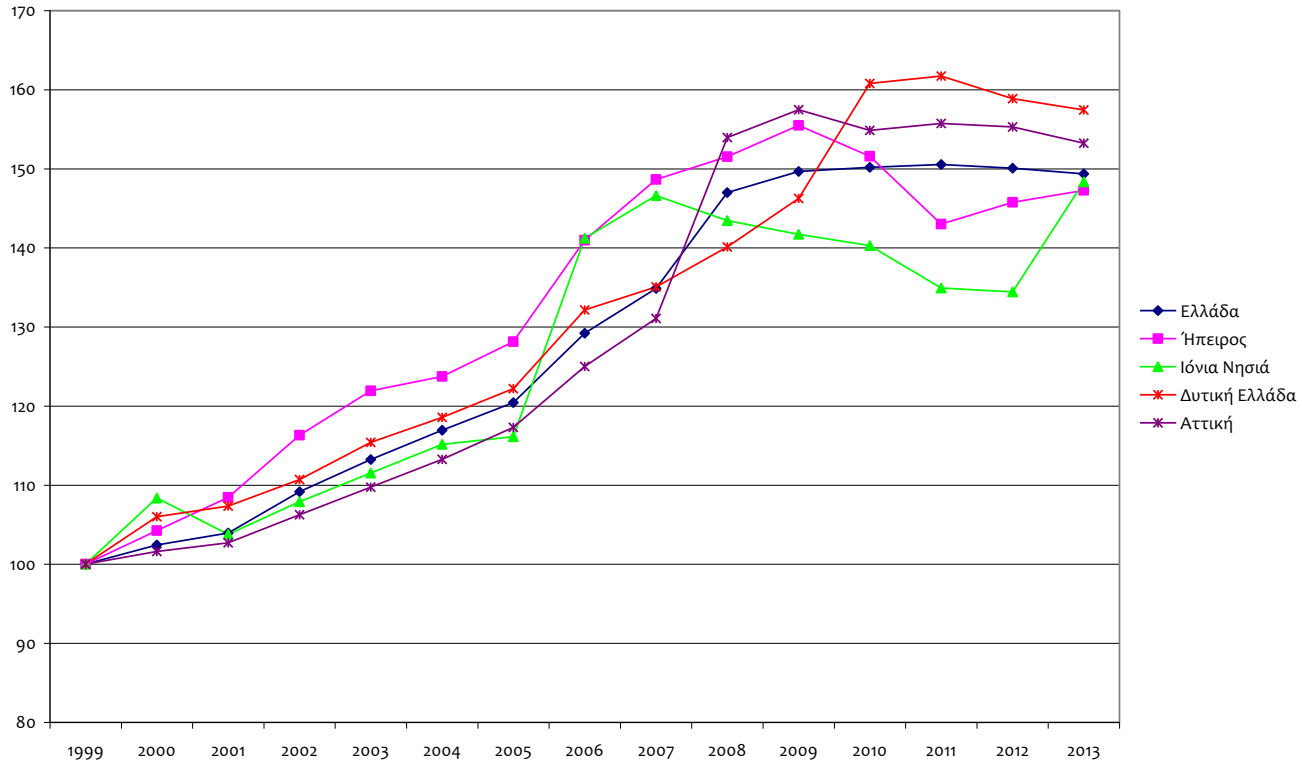

Εικόνα 5-15 Εξέλιξη αριθμού γιατρών 1999-2011 στην Ελλάδα και επιλεγμένες Περιφέρειες (1999=100)

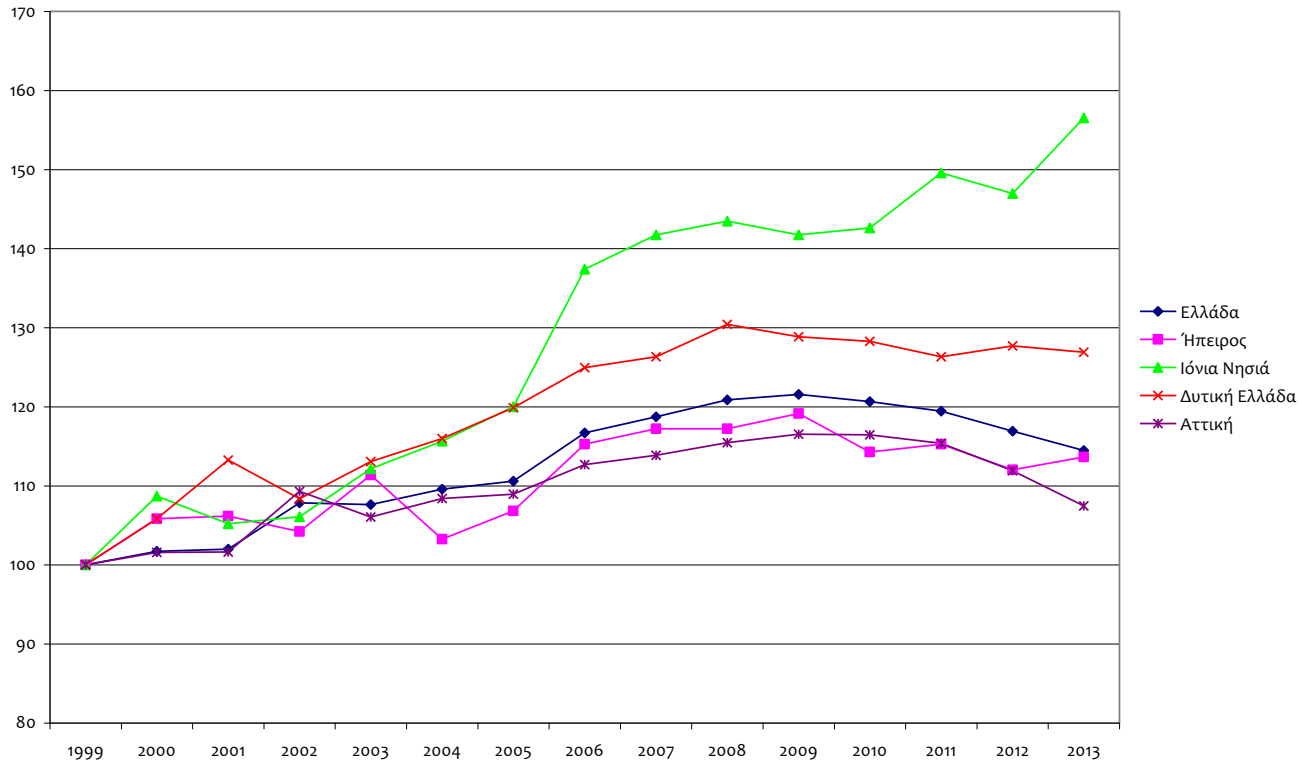

Εικόνα 5-16 Εξέλιξη αριθμού οδοντογιατρών 1999-2011 στην Ελλάδα και επιλεγμένες Περιφέρειες (1999=100)

Πίνακας 5-14 Ιατροί ανά 100.000 κατοίκους

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ελλάδα	437,8	458,2	473,8	487,7	500,3	534,6	555,8	603,3	611,8	612,6	614,5
Ανατ. Μακεδονία & Θράκη	309,6	341,6	336,8	373,0	395,9	426,6	445,2	459,9	456,3	485,5	491,8
Κεν. Μακεδονία	454,2	477,0	481,8	498,9	515,9	541,9	561,9	562,8	571,9	582,3	585,3
Δυτ. Μακεδονία	235,7	258,6	265,4	264,2	289,5	330,9	326,9	323,2	282,1	279,4	278,6
Θεσσαλία	306,0	358,3	347,2	377,0	381,9	446,2	446,1	460,3	480,0	482,9	483,7
Ήπειρος	446,2	477,4	497,9	502,4	517,1	563,4	588,3	594,1	603,4	586,6	558,3
Ιόνια Νησιά	310,9	318,2	324,7	332,1	331,4	398,2	408,4	394,7	385,0	378,9	364,7
Δυτική Ελλάδα	351,8	361,3	375,1	384,3	394,9	425,7	433,8	448,5	466,0	511,1	515,3
Στερεά Ελλάδα	251,2	245,6	253,7	277,0	266,3	288,4	335,4	334,7	320,9	305,0	306,2
Πελοπόννησος	297,9	301,9	316,0	332,2	336,3	382,8	382,7	356,3	375,9	374,8	383,9
Αττική	579,8	598,0	614,8	630,0	647,4	684,7	712,8	831,5	845,4	828,9	833,6
Βόρειο Αιγαίο	312,4	330,4	347,2	377,2	383,0	350,5	352,1	371,8	375,8	411,4	405,9
Νότιο Αιγαίο	242,1	292,5	344,2	355,0	356,1	319,2	384,3	325,5	330,3	347,4	357,9
Κρήτη	453,3	465,0	552,7	505,2	503,4	541,8	553,5	629,8	623,8	633,1	622,2

Πηγή: EUROSTAT

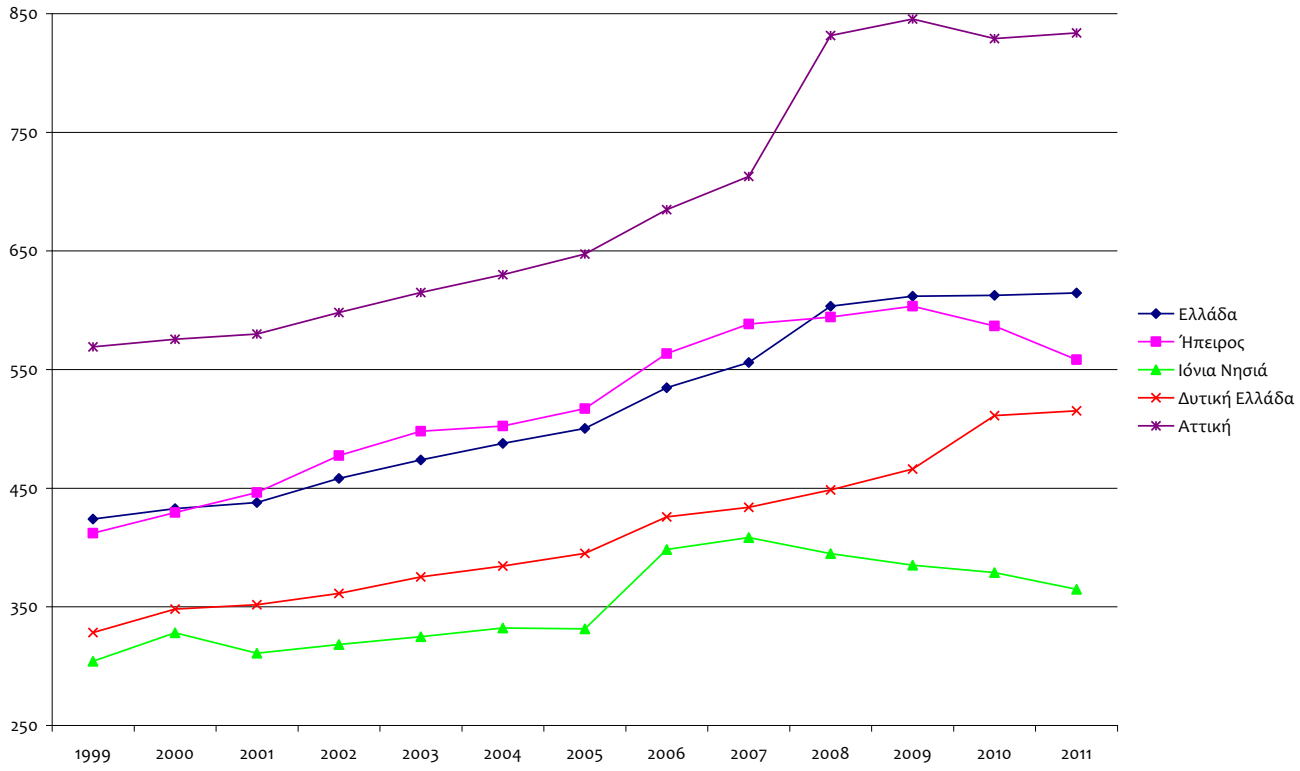

Εικόνα 5-17 Ιατροί ανά 100.00 κατοίκους 1999-2011

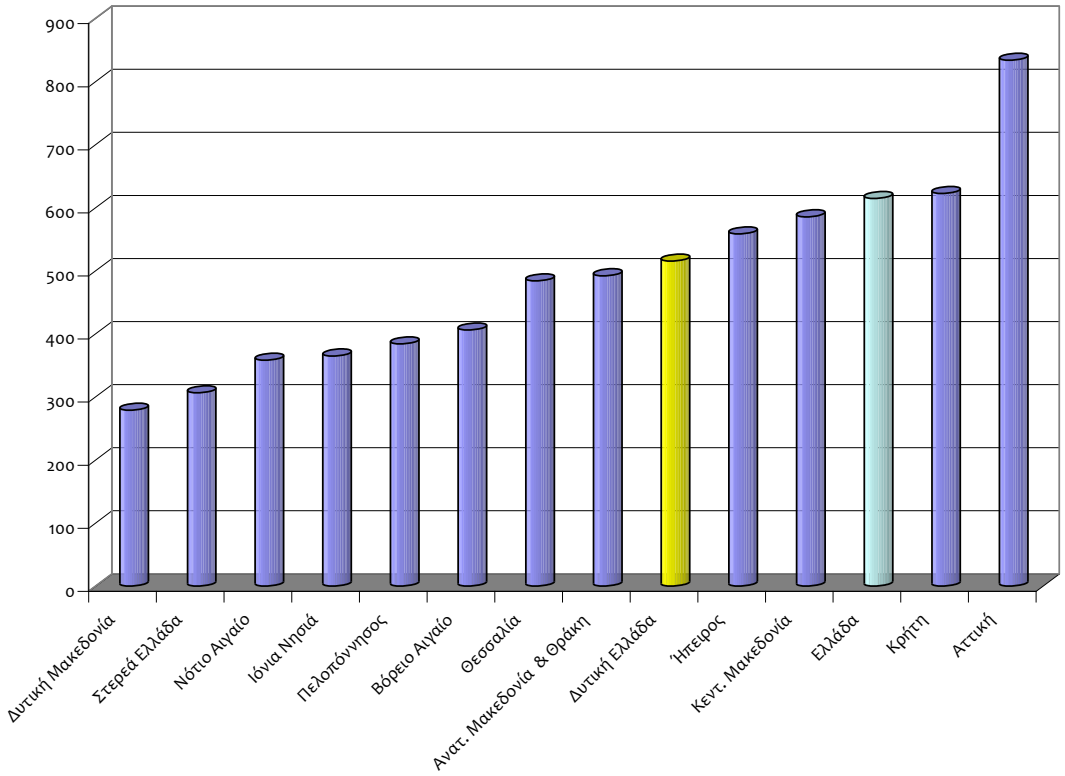

Εικόνα 5-18 Ιατροί ανά 100.000 κατοίκους στο 2011

Πίνακας 5-15 Οδοντίατροι ανά 100.000 κατοίκους

	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ελλάδα	113,2	119,3	118,6	120,4	121,0	127,2	128,9	130,7	130,9	129,7	128,5
Ανατ. Μακεδονία & Θράκη	72,8	73,5	76,1	75,3	77,3	86,3	87,0	92,0	92,6	92,8	91,2
Κεν. Μακεδονία	106,1	115,9	120,0	120,2	119,9	128,9	129,8	132,6	132,3	130,1	123,7
Δυτ. Μακεδονία	76,4	81,1	79,4	82,9	81,5	84,0	86,8	91,0	93,5	90,5	93,8
Θεσσαλία	92,7	94,1	97,3	100,6	101,6	109,3	113,4	112,8	116,6	116,3	113,6
Ήπειρος	97,1	95,1	101,0	93,2	95,8	102,4	103,1	102,1	102,8	98,3	100,0
Ιόνια Νησιά	57,3	56,8	59,3	60,6	62,2	70,4	71,7	71,7	70,0	70,0	73,5
Δυτική Ελλάδα	80,3	76,5	79,5	81,4	83,9	87,1	87,8	90,3	88,9	88,3	87,1
Στερεά Ελλάδα	71,7	75,7	76,2	74,6	74,7	81,3	83,1	90,0	88,7	84,4	87,7
Πελοπόννησος	81,8	83,8	84,0	86,2	89,7	95,2	97,8	98,2	98,4	94,8	99,7
Αττική	159,8	171,4	165,5	167,9	167,5	171,9	172,5	173,7	174,3	173,6	172,0
Βόρειο Αιγαίο	70,8	72,9	51,6	75,0	78,2	81,9	84,7	85,8	79,0	77,6	80,8
Νότιο Αιγαίο	72,2	72,5	75,8	79,3	74,1	86,0	88,4	89,0	88,3	88,8	94,7
Κρήτη	89,5	89,8	93,6	93,6	97,5	101,9	110,5	109,1	108,6	108,2	107,4

Πηγή: EUROSTAT

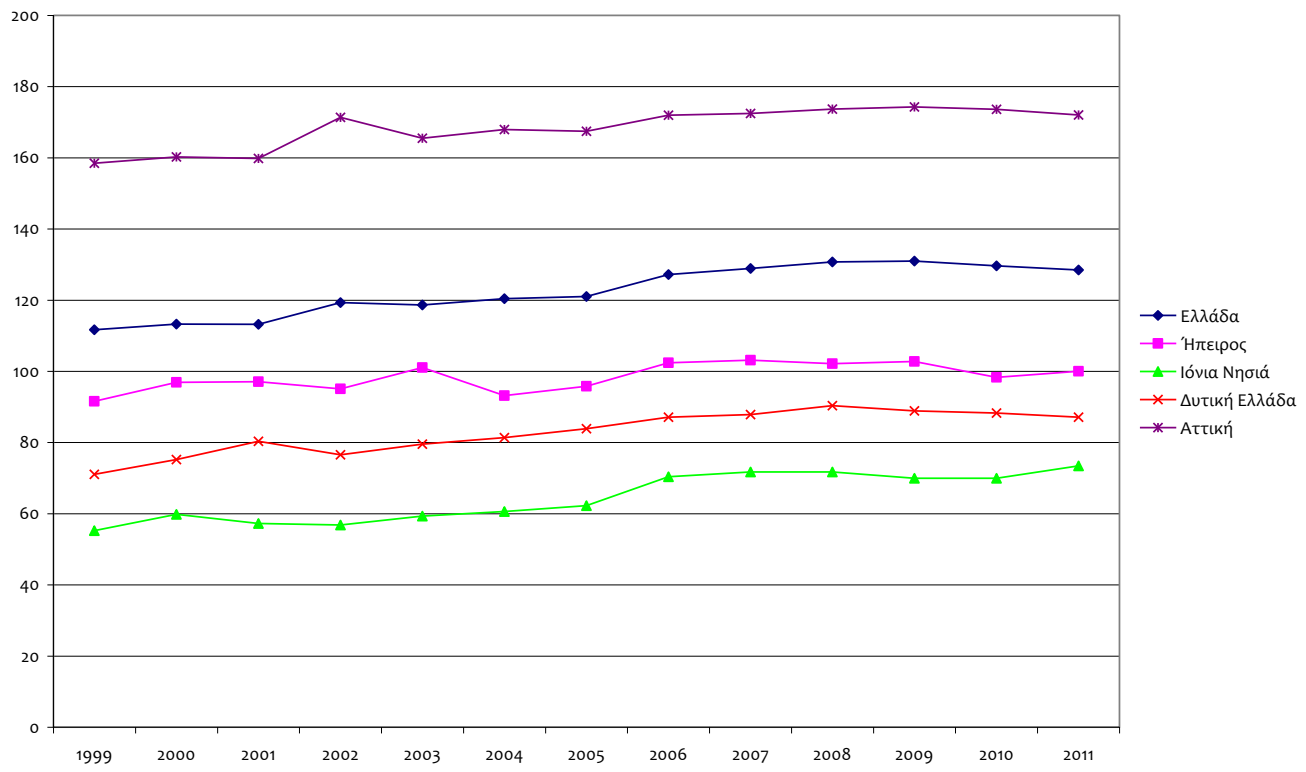

Εικόνα 5-19 Οδοντίατροι ανά 100.000 κατοίκους 1999-2011

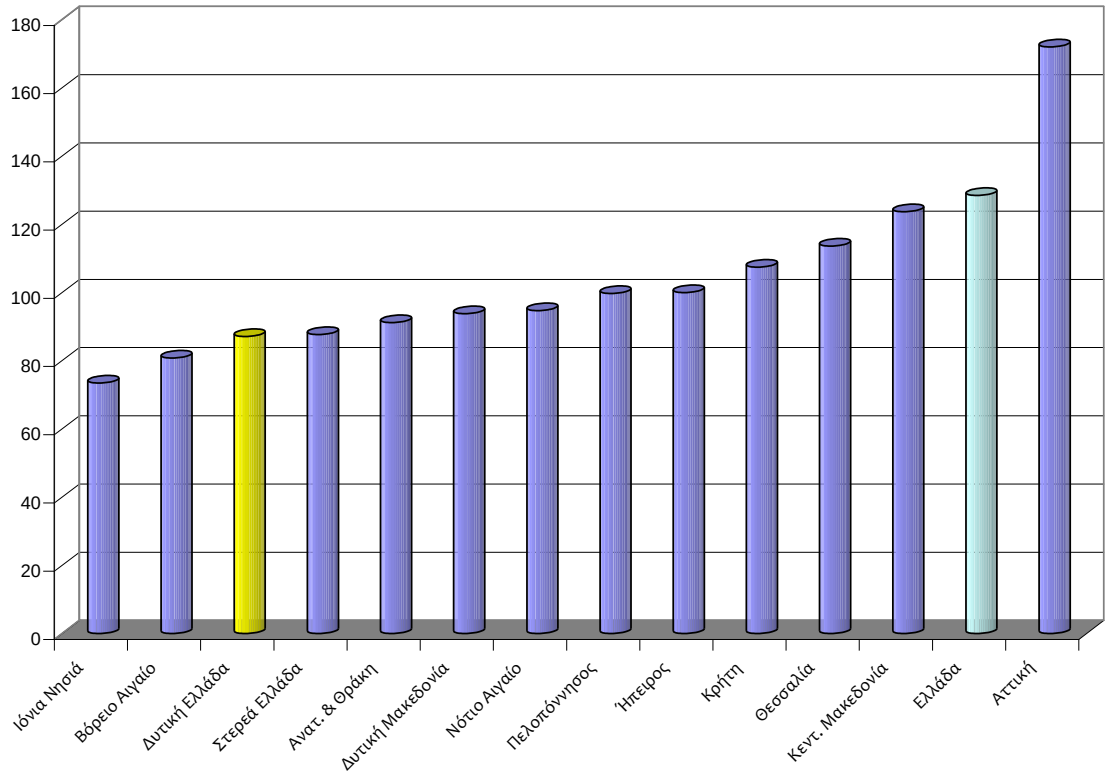

Εικόνα 5-20 Οδοντίατροι ανά 100.000 κατοίκους ανά Περιφέρεια στο 2011

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται ενημερωτικά οι ειδικότητες των ιατρών που λειτουργούν στην ΠΔΕ στο έτος 2007 και 2013 καθώς και η διανομή αυτών στις Περιφερειακές Ενότητες για το έτος 2013 [πηγή: ΕΛΣΤΑΤ].

Πίνακας 5-16 Αριθμός Ιατρών ανά ειδικότητα στην ΠΔΕ

	Δυτική Ελλάδα			Αιτ/νία 2013	Αχαΐα 2013	Ηλεία 2013
	2007	2013	Μεταβολή 2007/2013			
Ιατροί σύνολο	**3.201**	**3.731**	**16,6%**	**714**	**2.574**	**443**
Ακτινολόγοι- Ακτινοθεραπευτές	101	142	40,6%	30	94	18
Αναισθησιολόγοι	71	77	8,5%	12	58	7
Γαστρεντερολόγοι	26	33	26,9%	8	17	8
Γενικής Ιατρικής	124	202	62,9%	80	80	42
Δερματολόγοι-Αφροδισιολόγοι	48	57	18,8%	12	38	7
Ενδοκρινολόγοι	23	32	39,1%	7	21	4
Ιατροδικαστές	3	3	0,0%	0	2	1
Καρδιολόγοι	135	155	14,8%	35	94	26
Μαιευτήρες-Γυναικολόγοι	119	126	5,9%	33	79	14
Μικροβιολόγοι- Αιματολόγοι	197	228	15,7%	62	126	40
Νευρολόγοι -Ψυχίατροι	91	114	25,3%	24	78	12
Νευροχειρουργοί-Πλαστικής χειρουργικής	23	30	30,4%	2	26	2
Νεφρολόγοι	27	37	37,0%	7	24	6
Ορθοπεδικοί	104	124	19,2%	29	73	22
Ουρολόγοι	44	53	20,5%	13	31	9
Οφθαλμίατροι	83	96	15,7%	25	56	15
Παθολογοανατόμοι	48	53	10,4%	10	39	4
Παθολόγοι	220	233	5,9%	63	132	38
Παιδίατροι	187	197	5,3%	38	131	28
Πυρηνικής Ιατρικής	19	23	21,1%	6	16	1
Ρευματολόγοι	14	18	28,6%	4	13	1
Φυματιολόγοι - Πνευμονολόγοι	63	86	36,5%	14	58	14
Χειρουργοί	74	73	-1,4%	18	42	13
Χειρουργοί θώρακα	8	10	25,0%	0	9	1
Χειρουργοί παίδων	6	10	66,7%	0	10	0
Ωτορινολαρυγγολόγοι	66	74	12,1%	18	44	12
Χωρίς ειδικότητα	1.249	1.397	11,8%	155	1.148	94
Λοιπών ειδικοτήτων	28	48	71,4%	9	35	4
Οδοντίατροι, σύνολο	**648**	**651**	**0,5%**	**190**	**362**	**99**

5.2.6 Φαρμακεία

Ο αριθμός των φαρμακείων στην Δυτική Ελλάδα αυξήθηκε από το 2004 στο 2011 κατά 29% - ποσοστό κατά έξη (6) ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερο από κατά μέσο όρος στην Ελλάδα. Στο 2011 λειτουργούσαν 662 φαρμακεία στην ΠΔΕ [5,8% των φαρμακείων στην Ελλάδα]. Η διανομή αυτών στις Περιφερειακές Ενότητες αντιστοιχεί περίπου αυτής του πληθυσμού.

Πίνακας 5-17 Εξέλιξη του αριθμού φαρμακείων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 2004-2011

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Δυτική Ελλάδα	514	539	534	541	586	543	626	662
Αιτωλοακαρνανία	149	154	163	165	165	176	185	204
Αχαΐα	265	281	262	262	307	253	319	324
Ηλεία	100	104	109	114	114	114	122	134

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

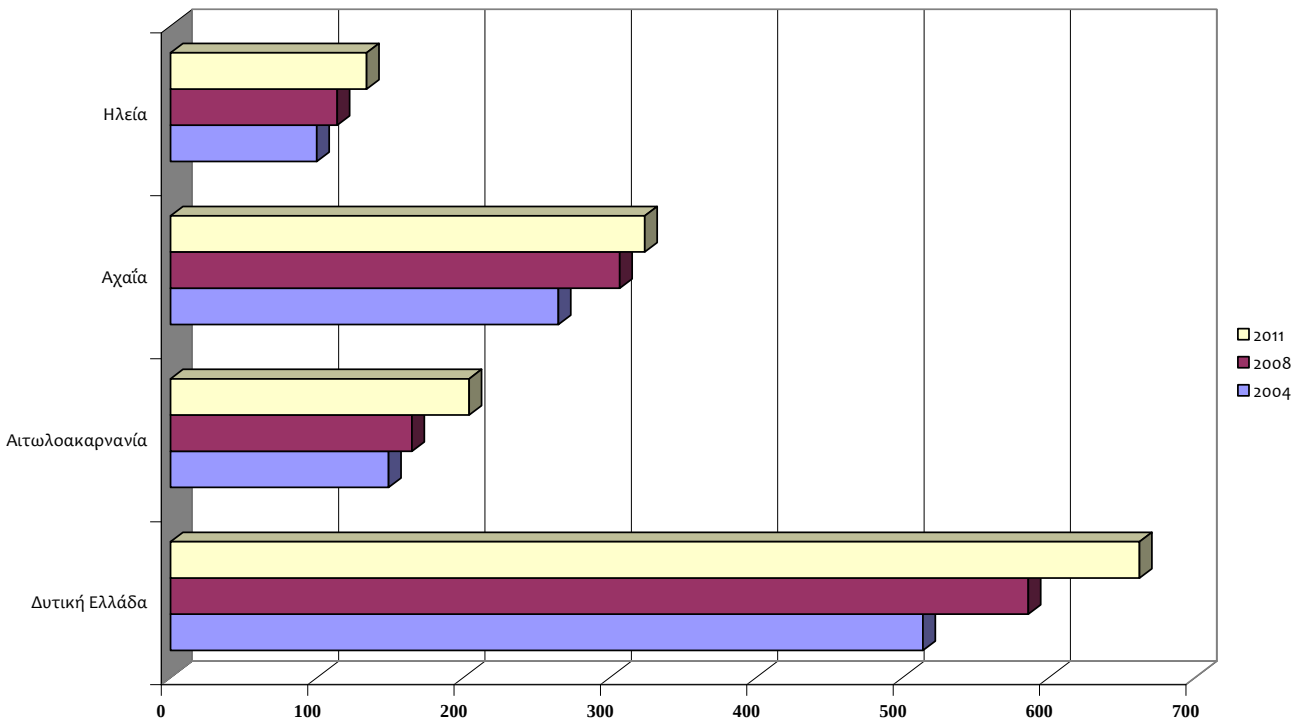

Εικόνα 5-21 Φαρμακεία στην ΠΔΕ

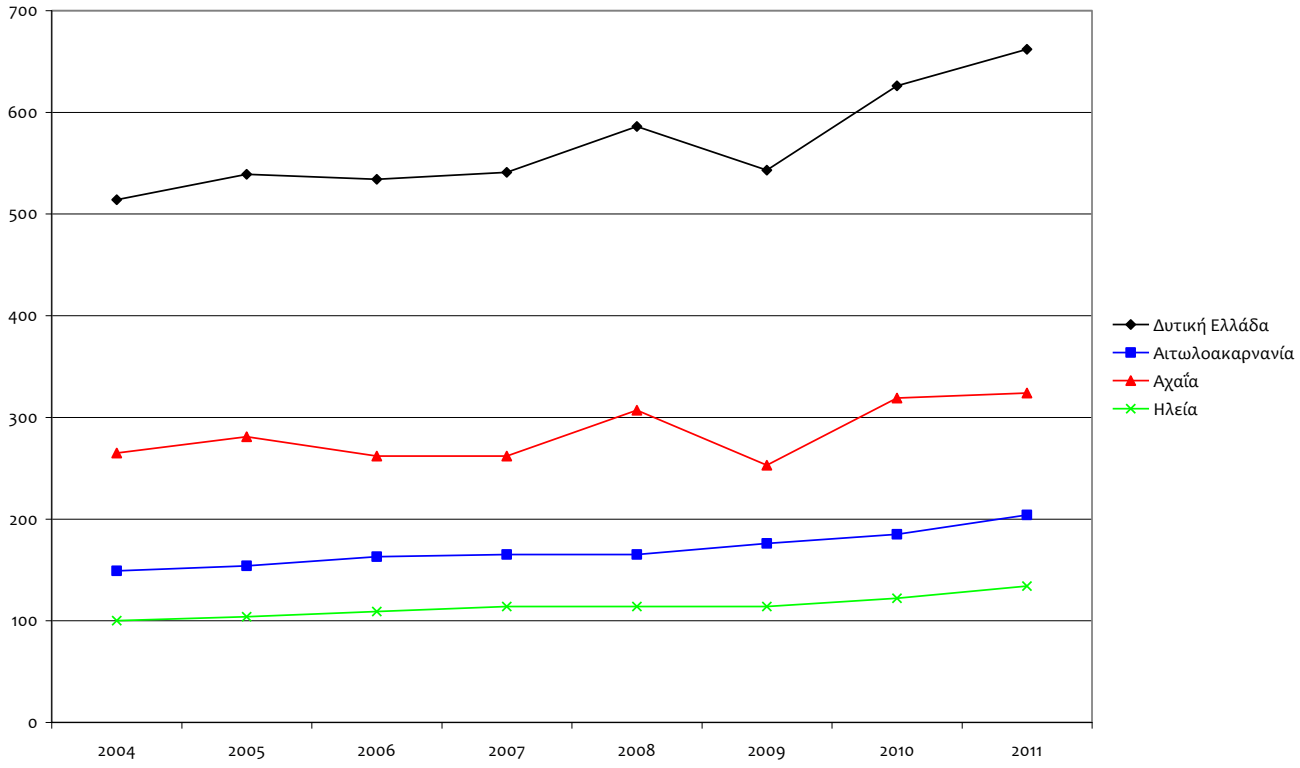

Εικόνα 5-22 Αριθμός φαρμακείων στην ΠΔΕ και στις Περιφερειακές Ενότητες 2004-2011

5.2.7 Θνησιμότητα / Αυτοκτονίες στην Δυτική Ελλάδα

Η θνησιμότητα ανά 100.000 κατοίκους από οποιαδήποτε αιτία στην ΠΔΕ μειώθηκε από το 1996 στο 2010 σταδιακά. Ο δείκτης για την Δυτική Ελλάδα εξελίσσεται διαχρονικά όπως ο αντίστοιχος εθνικός δείκτης και βρίσκεται αριθμητικά κοντά σε αυτόν. Το παρακάτω διάγραμμα δείχνει τον δείκτη θνησιμότητας για την Ελλάδα και την ΠΔΕ καθώς και για τις Περιφέρειες με την μεγαλύτερη και μικρότερη θνησιμότητα.

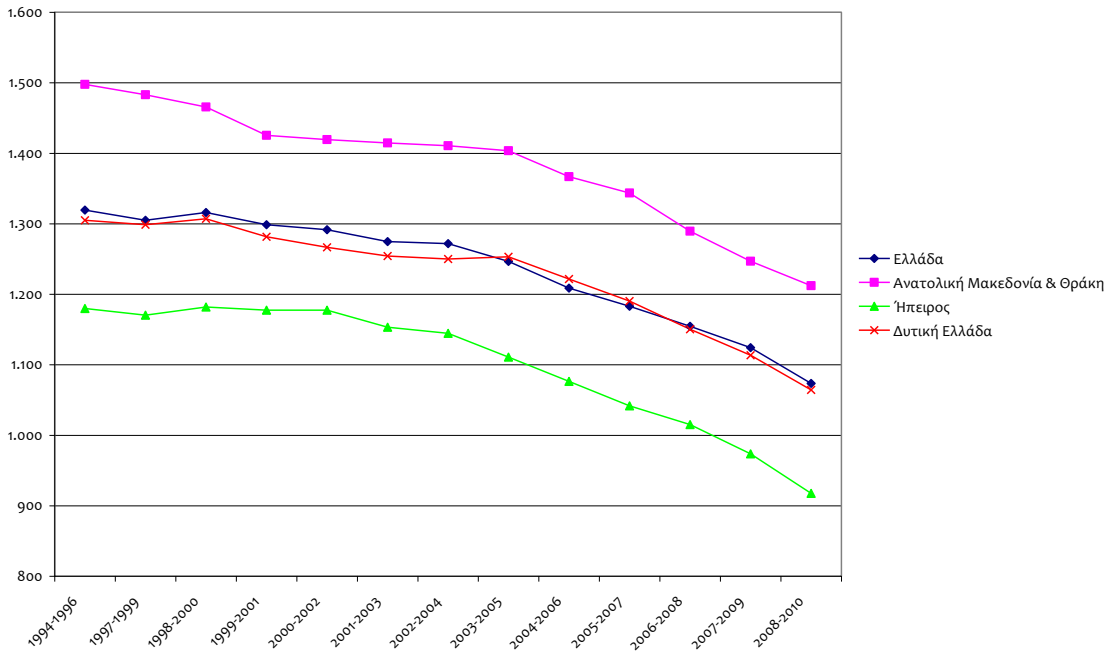

Πηγή: EUROSTAT (επεξεργασμένα στοιχεία)

Εικόνα 5-23 Θνησιμότητα από οποιαδήποτε αιτία ανά 100.000 κατοίκους (μέσος όρος τριετίας)

Στα τελευταία χρόνια η αύξηση των αυτοκτονιών στα χρόνια της οικονομικής κρίσης, ήταν ένα πολυσυζητημένο θέμα. Δυστυχώς τα τελευταία διαθέσιμα στοιχεία που είναι διαθέσιμα από την EUROSTAT αφορούν το έτος 2011, έτος στο οποίο η κρίση δεν έφτανε στην κορυφή της.

Πίνακας 5-18 Αυτοκτονίες ανά 100.000 κατοίκους

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΕΕ (28 χώρες)	12,9	12,7	12,8	12,7	12,5	12,2	11,6	11,1	11,5	11,8	11,7	11,6
Ελλάδα	3,5	3,1	2,9	3,4	3,2	3,6	3,5	2,9	3,3	3,5	3,4	4,3
Ανατ. Μακεδονία & Θράκη	3,8	4,1	3,8	5,4	4,1	4,8	4,6	3,5	2,3	5,3	4,3	5,4
Κεν. Μακεδονία	3,0	2,4	2,3	2,7	2,9	2,8	2,4	2,7	2,9	2,6	2,3	2,8
Δυτ. Μακεδονία	3,7	3,4	2,4	4,4	2,0	5,4	2,0	4,1	2,7	2,0	3,1	4,9
Θεσσαλία	3,1	2,8	2,4	3,5	4,3	3,1	3,9	3,1	3,0	3,8	4,6	4,4
Ήπειρος	2,4	4,7	3,6	4,1	2,9	5,8	2,0	3,7	4,0	4,2	4,5	3,7
Ιόνια Νησιά	3,3	5,2	3,7	3,2	3,6	3,2	6,2	5,3	4,8	6,0	3,4	4,3
Δυτική Ελλάδα	3,2	3,3	3,9	3,7	3,4	4,9	4,9	2,8	4,5	3,4	3,6	5,2
Στερεά Ελλάδα	2,9	3,0	3,6	3,9	3,6	3,9	4,3	3,1	3,2	4,1	3,8	4,1
Πελοπόννησος	5,9	3,5	5,5	6,3	4,7	4,9	6,9	3,7	4,9	4,2	5,1	5,6
Αττική	3,2	2,7	2,5	2,7	2,5	2,9	2,7	2,2	2,7	3,0	2,7	4,3
Βόρειο Αιγαίο	10,7	4,4	2,9	3,4	5,4	4,0	4,5	4,5	2,0	2,0	5,0	2,0
Νότιο Αιγαίο	2,0	1,0	2,7	1,0	3,3	2,6	3,6	1,6	5,9	3,6	2,9	4,1
Κρήτη	4,7	4,5	3,3	4,7	4,0	5,3	5,6	4,6	4,6	5,4	4,4	5,9

Πηγή: EUROSTAT

Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι ο δείκτης «αυτοκτονίες ανά 100.000 κατοίκους» βρίσκεται σε πολύ χαμηλότερο επίπεδο από το κατά μέσο όρο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ωστόσο

επισημαίνεται ότι στο 2011 η τιμή του δείκτη για την Ελλάδα και την Δυτική Ελλάδα ήταν μεγαλύτερη από το 2000 και μετά. Αν και αυτό είναι μία πρώτη ένδειξη για την αύξηση των αυτοκτονιών λόγω της οικονομικής κρίσης, για ένα οριστικό συμπέρασμα σε πιο βαθμό η οικονομική επηρέασε τον αριθμό των αυτοκτονιών στην ΠΔΕ, χρειάζονται επιπρόσθετα στοιχεία για τα έτη 2012-2014.

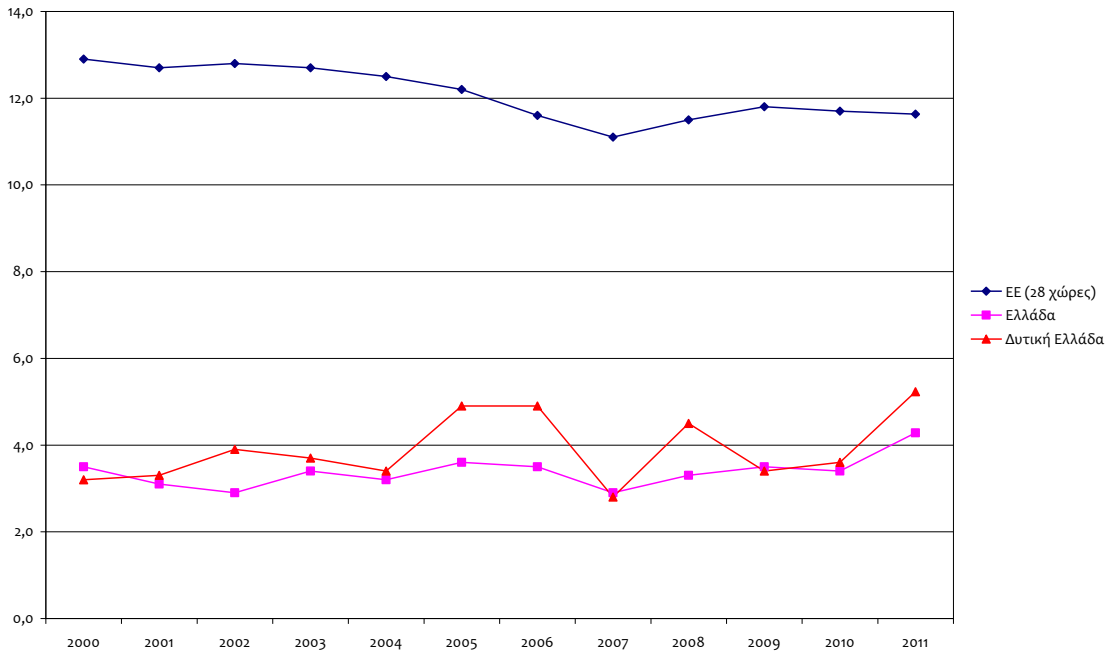

Πηγή: EUROSTAT

Εικόνα 5-24 Αυτοκτονίες ανά 100.00 κατοίκους

5.2.8 Τροχαία Ατυχήματα στην Δυτική Ελλάδα

Η θνησιμότητα από τροχαία ατυχήματα στην ΠΔΕ βρίσκεται σταθερά σε υψηλά επίπεδα. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία της EUROSTAT η θνησιμότητα ανά 100.000 κατοίκους από την τριετία 1994-1996 στην τριετία 2008-2010 μειώθηκε στην Ελλάδα και Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σημαντικά, όμως οι δείκτες βρίσκονται σε υψηλό επίπεδο σε σχέση με το αντίστοιχο ευρωπαϊκό. Και σε σύγκριση με τις άλλες Περιφέρειες η θνησιμότητα από τροχαία ατυχήματα στην Δυτική Ελλάδα βρίσκεται διαχρονικά σε υψηλό επίπεδο. Για την τριετία 2008-2010 ο δείκτης θνησιμότητας από τροχαία ατυχήματα στην ΠΔΕ είναι ο υψηλότερος από όλες της Περιφέρειες της Ελλάδας.

Πίνακας 5-19 Θνησιμότητα από τροχαία ατυχήματα ανά 100.000 κατοίκους (μέσος όρος τριετίας)

	1994-1996	1997-1999	1998-2000	1999-2001	2000-2002	2001-2003	2002-2004	2003-2005	2004-2006	2005-2007	2006-2008	2007-2009	2008-2010
ΕΕ (28 χώρες)					12,3	11,9	11,4	10,8	10,2	9,8	9,4	8,8	7,9
Ελλάδα	22,6	21,3	20,8	18,0	18,3	15,1	16,4	14,7	14,7	14,1	13,9	13,4	12,6
Ανατ. Μακεδονία & Θράκη	30,9	27,7	27,6	22,6	21,6	19,0	18,6	17,4	16,0	16,9	16,1	14,9	13,4
Κεν. Μακεδονία	22,6	20,0	20,4	18,0	17,8	14,1	15,3	13,6	13,7	13,6	13,3	12,4	11,0
Δυτ. Μακεδονία	19,7	22,7	20,5	17,1	17,0	15,6	14,2	12,1	13,2	11,9	12,6	10,7	10,1
Θεσσαλία	24,7	26,4	24,4	20,0	20,9	17,8	19,9	16,5	15,8	14,9	14,6	13,6	12,8
Ήπειρος	22,8	21,4	21,6	18,6	22,2	18,7	18,8	12,7	14,3	15,9	19,8	18,6	15,7
Ιόνια Νησιά	16,8	17,6	17,4	15,5	17,4	13,6	16,7	12,2	10,8	9,6	10,9	13,5	12,3
Δυτική Ελλάδα	26,8	24,1	22,7	19,6	20,7	17,2	19,6	18,0	17,5	16,7	17,0	17,4	17,0
Στερεά Ελλάδα	22,7	24,2	23,7	22,4	21,1	17,3	18,7	18,5	19,7	18,0	16,5	15,3	14,2
Πελοπόννησος	23,5	21,2	19,9	17,8	18,0	14,2	16,7	15,6	16,1	15,3	15,4	14,6	14,6
Αττική	23,3	20,5	19,8	16,7	17,2	14,5	15,9	14,4	14,3	13,2	12,4	11,8	10,9
Βόρειο Αιγαίο	12,9	12,1	16,4	15,2	15,1	8,9	8,7	9,1	9,5	10,4	9,2	9,6	9,2
Νότιο Αιγαίο	15,5	14,0	14,8	13,3	14,8	12,3	14,4	14,2	14,4	13,4	13,1	12,2	12,6
Κρήτη	19,3	18,4	18,7	17,0	16,9	13,2	14,5	12,4	13,7	13,5	14,1	13,7	12,4

Πηγή: EUROSTAT

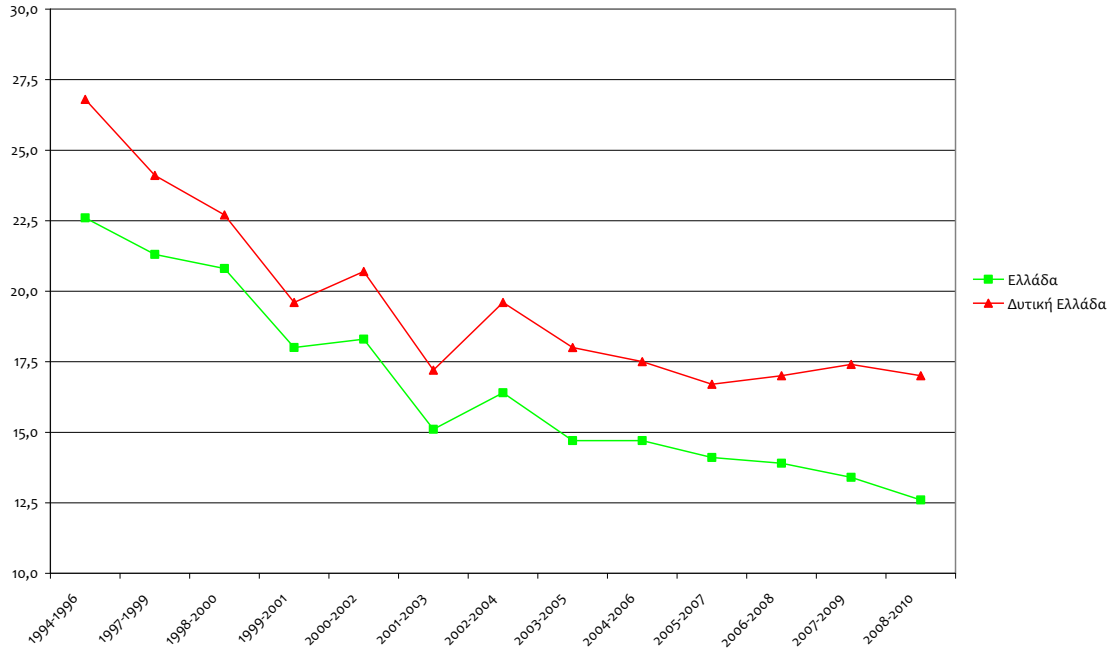

Εικόνα 5-25 Θνησιμότητα ανά 100.000 κατοίκους (μέσος όρος τριετίας) από τροχαία ατυχήματα

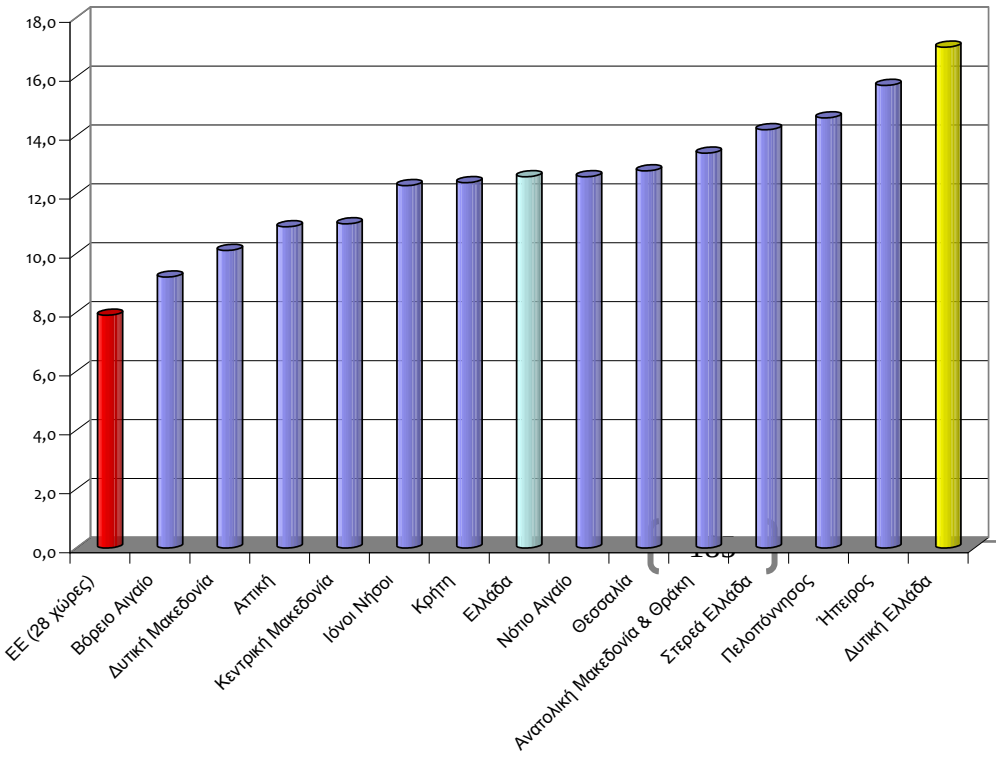

Εικόνα 5-26 Θνησιμότητα ανά 100.000 κατοίκους από τροχαία ατυχήματα (μέσος όρος τριετίας 2008-2010)

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζεται η εξέλιξη των τροχαίων ατυχημάτων στην Δυτική Ελλάδα (ανά Περιφερειακή Ενότητα) από το 2002 έως και το 2013 ανάλογα με την φύση και τον βαθμό ατυχήματος.

Πίνακας 5-20 Τροχαία Ατυχήματα στην Αιτωλοακαρνανία 2002-2013

ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ

ΕΤΟΣ	ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ										
	ΣΥΝΟΛΟ		ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ					ΠΡΟΚΑΛΕΣΑΝΤΑ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΥΣ			
			ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΟΥΤΩΝ					ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΟΥΤΩΝ			
	ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ	ΠΑΘΟΝΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ	ΝΕΚΡΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ		ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ	
						ΒΑΡΙΑ	ΕΛΑΦΡΙΑ			ΒΑΡΙΑ	ΕΛΑΦΡΙΑ
2002	364	582	55	67	40	12	28	309	475	70	405
2003	353	594	42	45	28	12	16	311	521	57	464
2004	402	626	57	65	52	17	35	345	509	59	450
2005	408	648	51	57	39	13	26	357	552	53	499
2006	300	447	40	44	17	4	13	260	386	33	353
2007	348	559	51	56	33	6	27	297	470	30	440
2008	292	497	55	70	36	7	29	237	391	25	366
2009	268	432	46	61	47	10	37	222	324	25	299
2010	212	326	29	34	26	6	20	183	266	38	228
2011	179	280	26	28	17	6	11	153	235	23	212
2012	180	275	28	34	24	7	17	152	217	33	184
2013	184	289	33	36	18	5	13	151	235	22	213

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ

Πίνακας 5-21 Τροχαία Ατυχήματα στην Αχαΐα 2002-2013

ΑΧΑΙΑ

ΕΤΟΣ	ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ										
	ΣΥΝΟΛΟ		ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ					ΠΡΟΚΑΛΕΣΑΝΤΑ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΥΣ			
			ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΟΥΤΩΝ					ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΟΥΤΩΝ			
	ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ	ΠΑΘΟΝΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ	ΝΕΚΡΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ		ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ	
						ΒΑΡΙΑ	ΕΛΑΦΡΙΑ			ΒΑΡΙΑ	ΕΛΑΦΡΙΑ
2002	411	689	46	56	56	14	42	365	577	57	520
2003	390	652	46	54	42	15	27	344	556	72	484
2004	345	571	64	73	64	16	48	281	434	71	363
2005	305	479	66	77	53	13	40	239	349	38	311
2006	345	523	52	59	49	15	34	293	415	72	343
2007	315	479	56	66	43	9	34	259	370	48	322
2008	325	503	54	56	42	12	30	271	405	63	342
2009	253	397	40	48	26	12	14	213	323	55	268
2010	332	503	39	46	35	15	20	293	422	57	365
2011	255	376	24	26	20	4	16	231	330	47	283
2012	194	272	22	23	13	6	7	172	236	51	185
2013	212	298	26	29	12	4	8	186	257	30	227

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ

Πίνακας 5-22 Τροχαία Ατυχήματα στην Ηλεία 2002-2013

ΗΛΕΙΑ											
ΕΤΟΣ	ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΒΑΘΜΟΣ ΑΤΥΧΗΜΑΤΟΣ										
	ΣΥΝΟΛΟ		ΘΑΝΑΤΗΦΟΡΑ					ΠΡΟΚΑΛΕΣΑΝΤΑ ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΥΣ			
			ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΟΥΤΩΝ					ΣΥΝΕΠΕΙΑ ΤΟΥΤΩΝ			
	ΑΤΥΧΗΜΑΤΩΝ	ΠΑΘΟΝΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ	ΝΕΚΡΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ		ΑΤΥΧΗΜΑΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ	ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ	
						ΒΑΡΙΑ	ΕΛΑΦΡΙΑ			ΒΑΡΙΑ	ΕΛΑΦΡΙΑ
2002	201	333	28	32	24	11	13	173	277	49	228
2003	167	269	29	33	24	5	19	138	212	40	172
2004	138	221	28	32	17	4	13	110	172	29	143
2005	140	234	34	37	26	9	17	106	171	32	139
2006	149	252	40	45	29	5	24	109	178	31	147
2007	139	214	35	38	22	10	12	104	154	28	126
2008	166	266	35	43	15	6	9	131	208	34	174
2009	139	219	37	43	25	9	16	102	151	30	121
2010	150	236	27	30	21	5	16	123	185	29	156
2011	139	195	27	30	22	2	20	112	143	41	102
2012	99	138	18	19	7	1	6	81	112	20	92
2013	122	166	26	26	12	4	8	96	128	23	105

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ

Η εικόνα που εκφράζεται από τους πίνακες αυτούς αποτυπώνεται στο επόμενο διάγραμμα όπου εκτός από τις τρεις περιφερειακές ενότητες εμφανίζεται η εξέλιξη των τροχαίων ατυχημάτων στην Ελλάδα αλλά και στην ΠΔΕ (ως άθροισμα των τριών ΠΕ). Από το διάγραμμα (όπως και από τους πίνακες παραπάνω) προκύπτει ότι υπάρχει μείωση των τροχαίων ατυχημάτων (τόσο όσο αριθμός όσο και ως βαθμό ατυχήματος). Όμως εκείνο που είναι σημαντικό είναι αυτό που προκύπτει και από την προηγούμενη εικόνα (5-26) όπου η απόσταση μεταξύ τροχαίων της Δυτικής Ελλάδας και της Ελλάδας είναι πολύ μικρή αφού σχεδόν το 17% των τροχαίων ατυχημάτων της χώρας συμβαίνουν στην Δυτική Ελλάδα. Ενδεικτικό είναι ότι στην Ανατολική Μακεδονία και Θράκη την τριετία 1994-1996 έγιναν το 30,9% των τροχαίων ενώ για την ίδια περίοδο στην Δυτική Ελλάδα έγιναν το 26,8%. Μέσα σε 12 χρόνια η Ανατολική Μακεδονία –Θράκη μείωσε τα τροχαία ατυχήματα κατά 17 ποσοστιαίες μονάδες ενώ η Δυτική Ελλάδας κατά περίπου 10 ποσοστιαίες μονάδες. Η έλλειψη βασικών οδικών αξόνων στην Δυτική Ελλάδα σε συνδυασμό με την ιδιαιτερότητα και το ανάγλυφο της δυστυχώς διατηρεί την «μαύρη» πρωτιά.

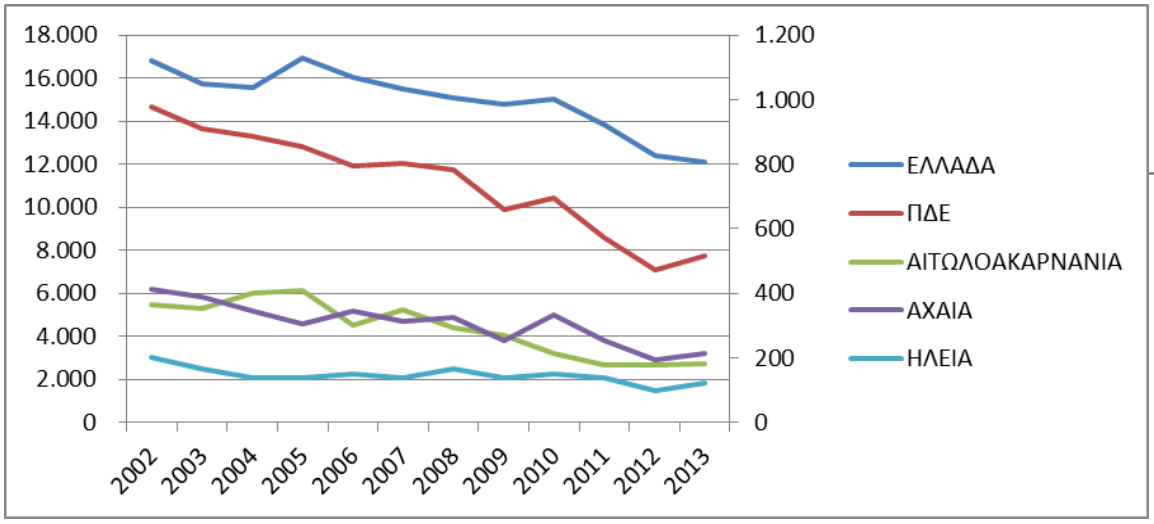

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 5-27 Τροχαία Ατυχήματα στην Ελλάδα και στην ΠΔΕ 2002-2013

Από την παρακάτω εικόνα αποτυπώνεται η εικόνα των θανατηφόρων τροχαίων ατυχημάτων την περίοδο 2002-2013 στις τρεις ενότητες όπου δυστυχώς η πρωτιά ανήκει στην Ηλεία και ακολουθεί η Αιτωλοακαρνανία.

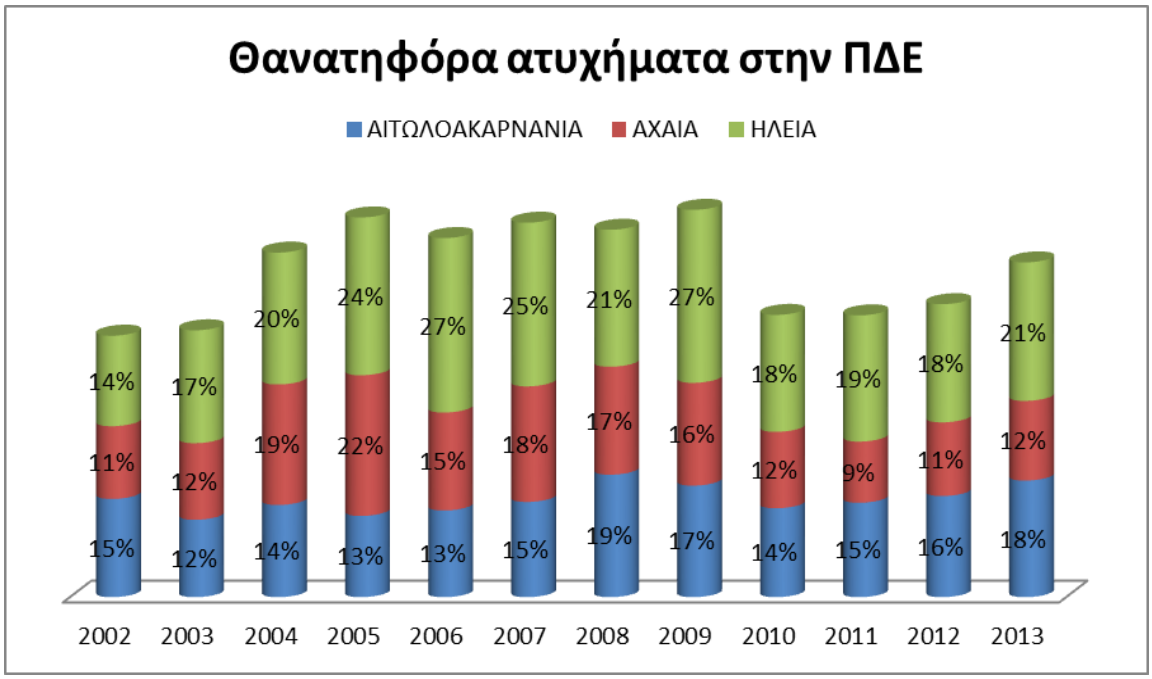

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 5-28 Θανατηφόρα ατυχήματα στην ΠΔΕ 2002-2013

Η ίδια εικόνα αποτυπώνεται και από την επόμενη εικόνα όπου παρουσιάζονται οι νεκροί από τροχαία ατυχήματα στην Δυτική Ελλάδα την περίοδο 2002-2013.

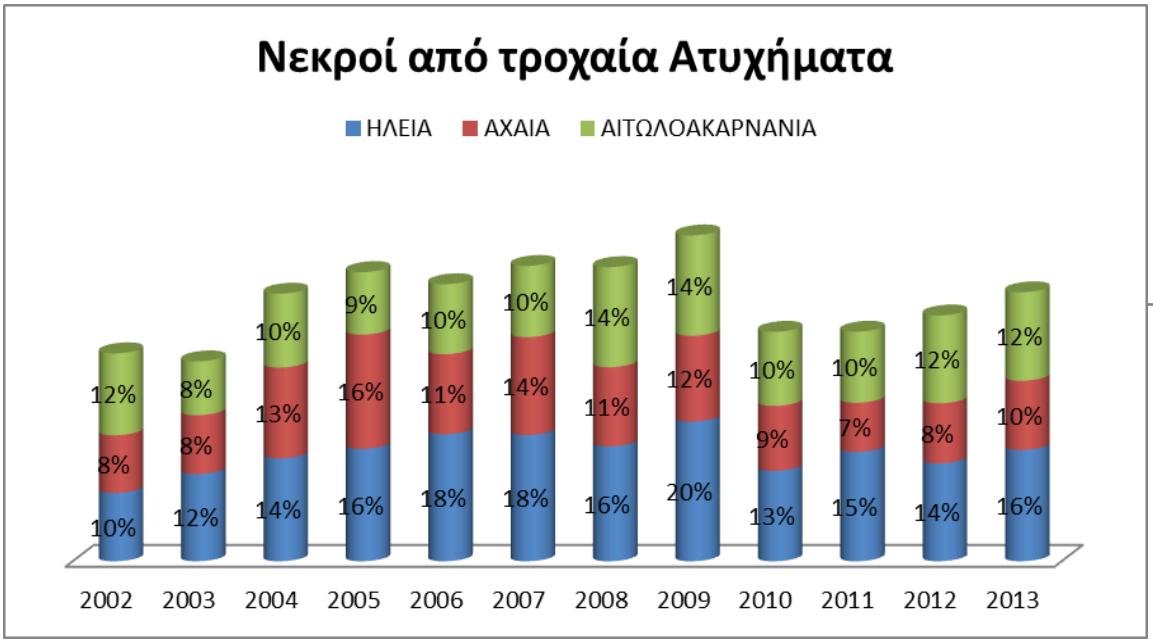

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 5-29 Νεκροί από τροχαία ατυχήματα στην ΠΔΕ 2002-2013

Στις επόμενες τρεις εικόνες παρουσιάζεται η γεωγραφική κατανομή των τροχαίων ανά περιφερειακή ενότητα το 2002 αλλά και το 2013. Οι αστικές περιοχές της Δυτικής Ελλάδας (κυρίως οι μεγάλοι αστικοί δήμοι) συγκεντρώνουν την καθολική πλειοψηφία των τροχαίων ατυχημάτων που ευτυχώς από το 2002 έως το 2013 έχουν μειωθεί αλλά παραμένουν να είναι τα υψηλότερα στην Ελλάδα.

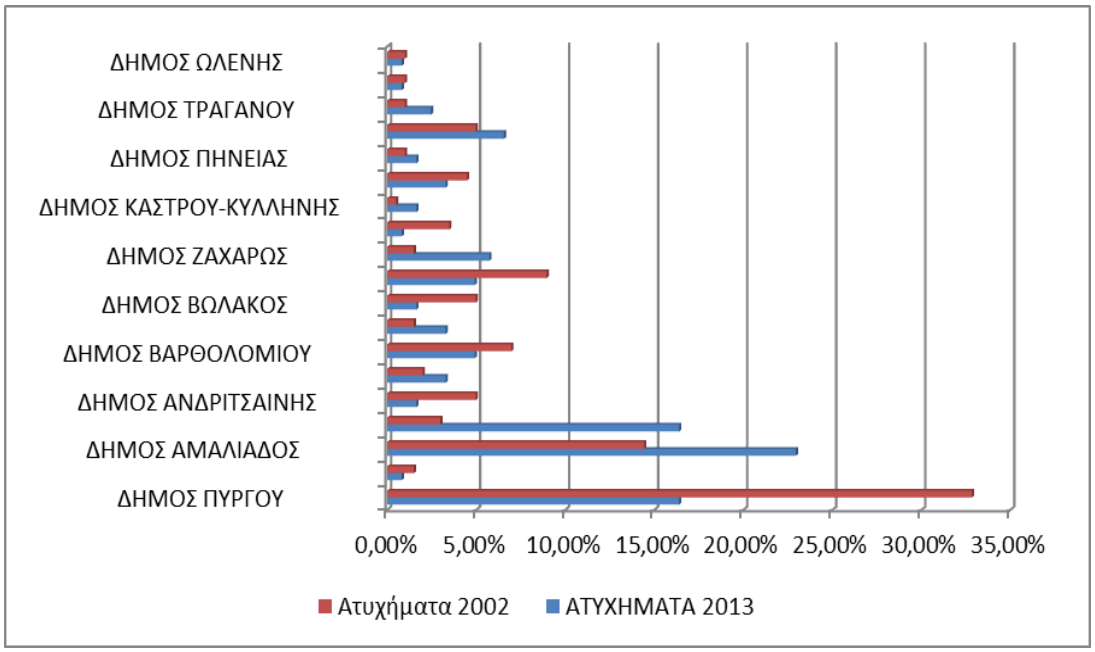

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 5-30 Ατυχήματα στην Ηλεία 2002 και 2013 ανά Δήμο

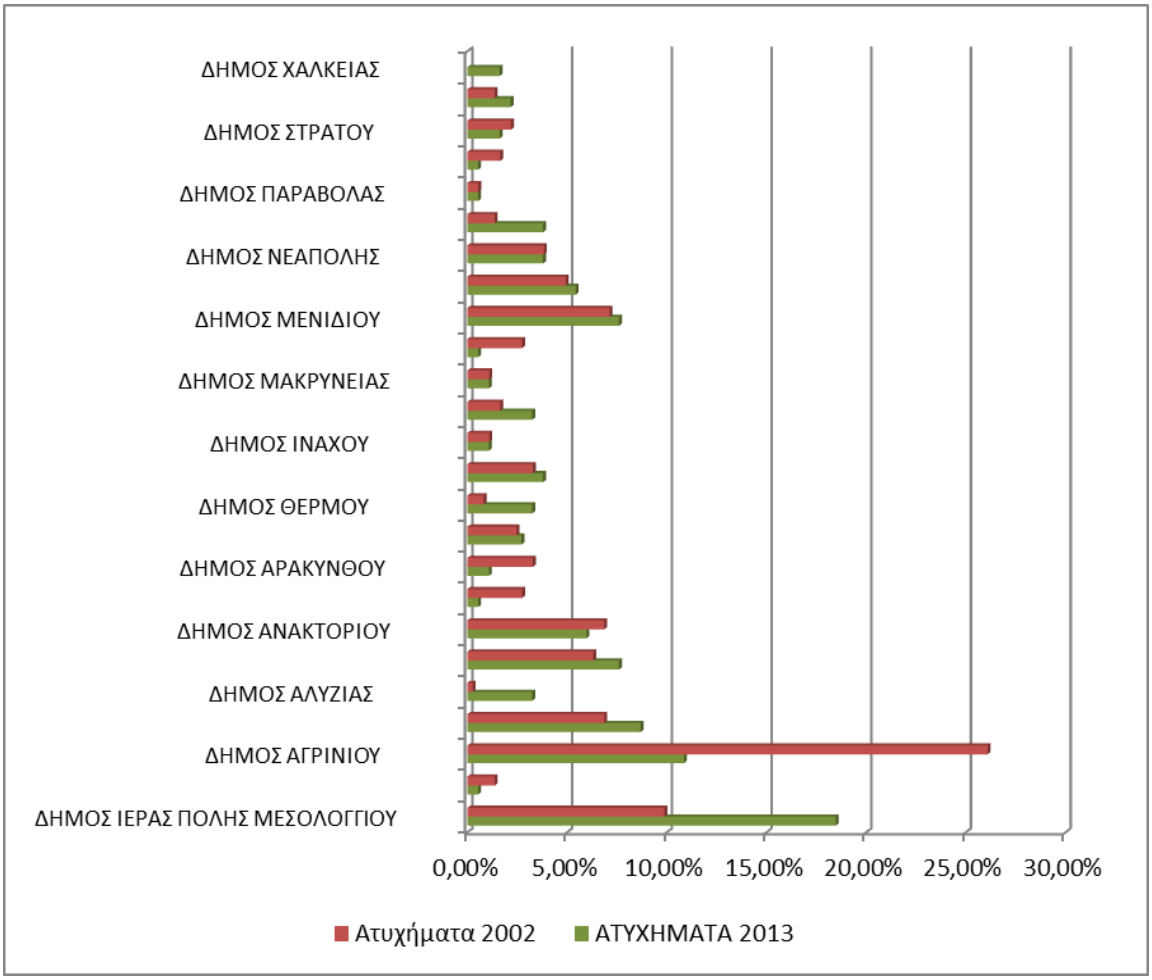

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 5-31 Ατυχήματα στην Αιτωλοακαρνανία 2002 και 2013 ανά Δήμο

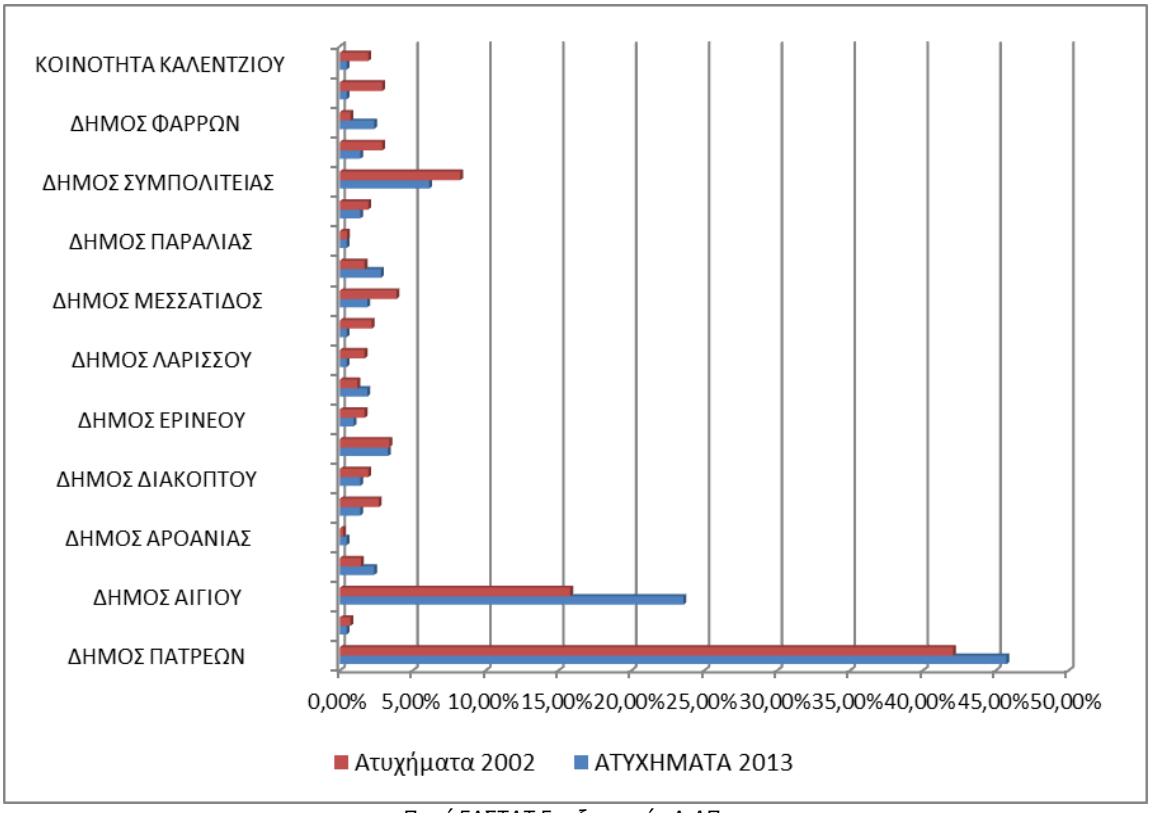

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 5-32 Ατυχήματα στην Αχαΐα 2002 και 2013 ανά Δήμο

Στο επόμενο διάγραμμα παρουσιάζεται ο ρυθμός μεταβολής των ατυχημάτων στην χώρα σε σχέση με τον αντίστοιχο στην ΠΔΕ για την περίοδο 2003-2013. Εκτός από το 2005 όπου στην Δυτική Ελλάδα τα τροχαία ατυχήματα μειώνονται σε σχέση με την χώρα (τυχαίο περιστατικό) από το 2006 έως και το 2012 ακολουθείται η τάση της χώρας (απλώς στην Δυτική Ελλάδα ο ρυθμός μεταβολής είναι ποιο έντονος αλλά προς την ίδια κατεύθυνση). Το 2013 όμως ο ρυθμός μεταβολής ενώ στην χώρα είναι αρνητικός (μείωση) στην Δυτική Ελλάδα έχουμε σημαντική αύξηση κοντά στο 10%.

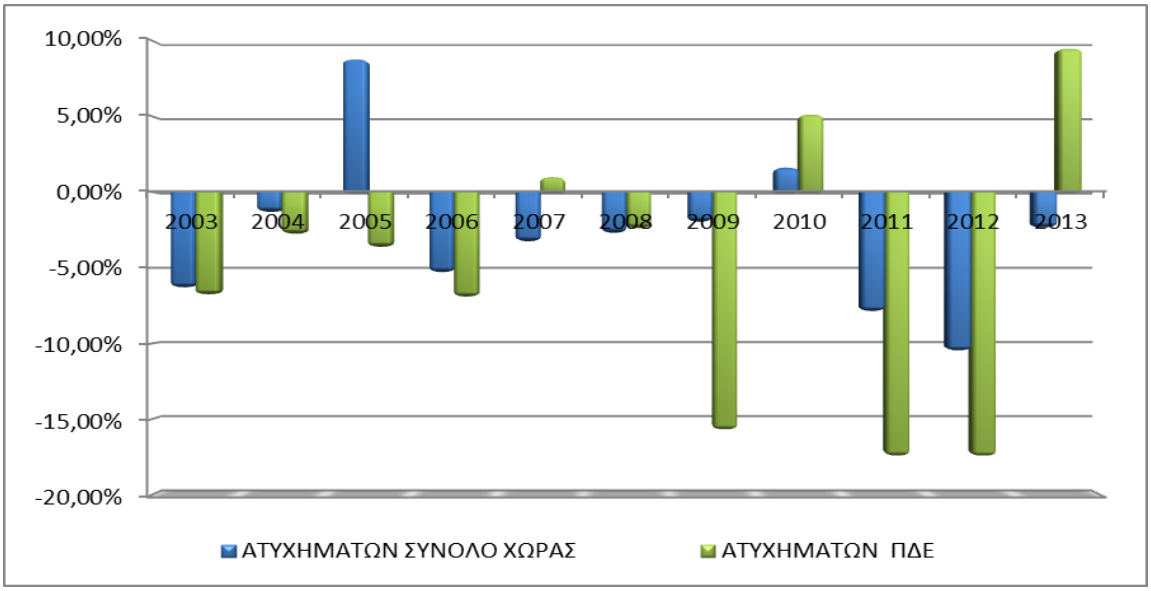

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 5-33 Ρυθμοί μεταβολής ατυχημάτων Ελλάδα και Δυτική Ελλάδα 2003-2013

Τέλος η ίδια εικόνα αποτυπώνεται από το επόμενο διάγραμμα που παρουσιάζει τους ρυθμούς μεταβολής τροχαίων ατυχημάτων με θανάτους από το 2003 έως και το 2013 στην χώρα, στην ΠΔΕ και στις τρεις περιφερειακές ενότητες.

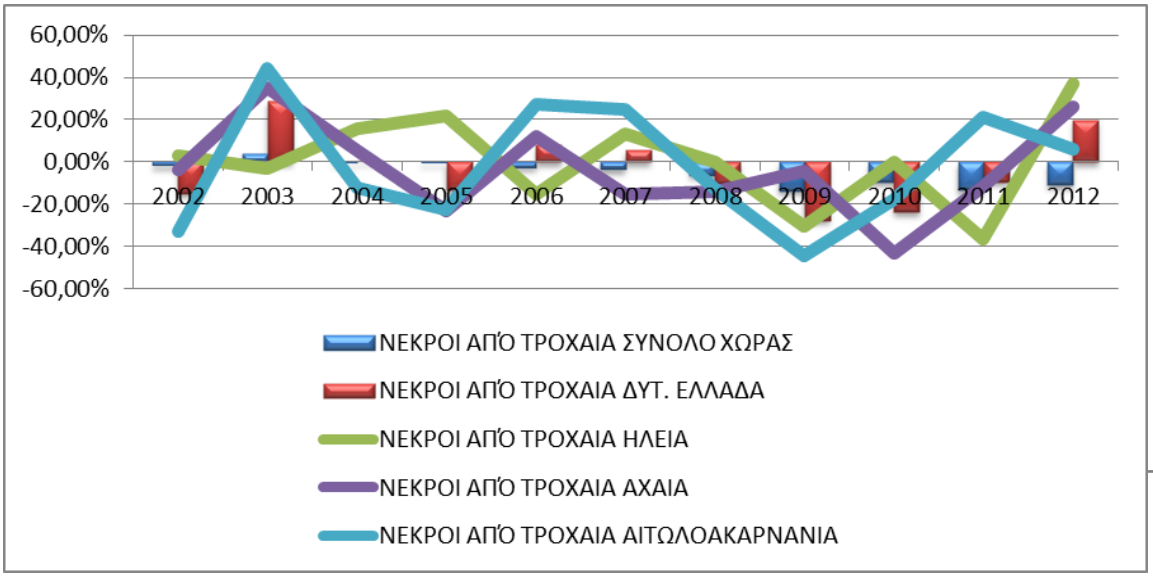

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 5-34 Ρυθμοί Μεταβολής τροχαίων με νεκρούς 2003-2013 Σύγκριση Χώρας και ΠΔΕ

Οι ρυθμοί μεταβολής τροχαίων στις τρεις περιφερειακές ενότητες είναι περίπου προς την ίδια κατεύθυνση για όλη την περίοδο αναφοράς με εξαίρεση το 2013 όπου στην Αιτωλοακαρνανία μειώνονται ενώ στην Ηλεία και στην Αχαΐα αυξάνονται. Πάντως είναι εμφανής η ένταση των τροχαίων ατυχημάτων στην Ηλεία και την Αιτωλοακαρνανία σε σχέση με την Αχαΐα, γεγονός που είχε και παραπάνω αναδειχθεί.

5.3 Εκπαίδευση

Σε περιόδους οικονομικής κρίσης, η πρόσβαση στην εκπαίδευση αποτελεί έναν από τους παράγοντες που επηρεάζονται περισσότερο. Η οικονομική κρίση αυξάνει τις κοινωνικές ανισότητες και ιδιαίτερα στην εκπαίδευση, αφού περιορίζει τον αριθμό των ανθρώπων που μπορούν να ενταχθούν και να παρακολουθήσουν κάποιου είδους τριτοβάθμιας παιδείας. Επιπλέον, ο πληθυσμός με χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης διαθέτει μεγαλύτερο κίνδυνο φτώχειας από ότι άτομα με υψηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης7.

Για τη σωστότερη ερμηνεία των στοιχείων που παρατίθενται πρέπει να σημειώσουμε ότι η ΠΔΕ διαθέτει σε επίπεδο υποδομών (μετά την εφαρμογή του νέου Ακαδημαϊκού Χάρτη της χώρας) τρία (3) κρατικά Α.Ε.Ι. εκ των οποίων δύο Πανεπιστήμια (Πανεπιστήμιο Πατρών, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο) και ένα Α.Τ.Ε.Ι. (Δυτικής Ελλάδας). Επίσης υπάρχει το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών και τρία (3) Ερευνητικά Ινστιτούτα τα οποία δραστηριοποιούνται στις νέες τεχνολογίες στους τομείς των ΤΠΕ, την Χημική Μηχανική και τις νέες τεχνολογίες στην Βιομηχανία [Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.), Ινστιτούτο Βιομηχανικών Συστημάτων (ΙΝ.ΒΙ.Σ.) και Ινστιτούτο Επιστημών Χημικής Μηχανικής (ΙΤΕ/ΙΕΧΜΗ)]8.

Στην ΠΔΕ το 33,9% του πληθυσμού ανήκει στην ηλικιακή ομάδα από 0 έως 29 ετών, που αποτελεί και την κρίσιμη ηλικιακή ομάδα για την εκπαίδευση. Η συνολική κατανομή του μαθητικού πληθυσμού της Περιφέρειας ανά βαθμίδα εκπαίδευσης δεν διαφέρει από την αντίστοιχη κατανομή της χώρας (Πίνακας 1.8). Αξίζει να σημειωθεί ότι το 12,0% των σπουδαστών ανώτατης εκπαίδευσης στην Ελλάδα αναφέρονται στην ΠΔΕ. Η επίδοση αυτή είναι η τρίτη μεγαλύτερη, αναδεικνύοντας την σημαντικότητα της Περιφέρειας ως πόλου παροχής εξειδικευμένης γνώσης μέσω των Πανεπιστημίων που δραστηριοποιούνται σε αυτή.

Ειδικότερα, αναφορικά με τους μαθητές σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού , η Δυτική Ελλάδα κατέχει το 2012 με 24,0% (στοιχεία EUROSTAT) τη πρώτη θέση. Επισημαίνεται ότι η μείωση του αριθμού των μαθητών στα δημοτικά σχολεία, γυμνάσια και λύκεια στην ΠΔΕ από το 2004 στο 2012 είναι μεγαλύτερη από το κατά μέσο όρο στην Ελλάδα. Αντίθετα ο αριθμών μαθητών στην προσχολική και ανώτατη εκπαίδευση αυξήθηκε στο ίδιο χρονικό διάστημα στην ΠΔΕ περισσότερα από την υπόλοιπη Ελλάδα.

[7] CEDEFOP, Επαγγλεμταικη Εκπαίδευση και Κατάρτιση στην Ελλάδα- Συνοπτική Περιγραφή, 2014.
[8] Πηγή: ΣΕΣ Δυτικής Ελλάδας, Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2014.

Πίνακας 5-23 Μαθητές ανά βαθμίδα εκπαίδευσης 2004 και 2012

Βαθμίδα Εκπαίδευσης	Ελλάδα				Δυτική Ελλάδα			
	2004	2012	Μεταβολή [%]	% Μαθητών 2012	2004	2012	Μεταβολή [%]	% Μαθητών 2012
Σύνολο (ISCED 1997)	2.123.181	2.179.581	2,7	100,0	163.741	178.102	8,8	100,0
ISCED 0: Προσχολική εκπαίδευση (Νηπιαγωγείο)	140.290	166.423	18,6	7,6	9.905	11.094	12,0	6,2
ISCED 1: Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (Δημοτικό)	657.492	636.713	-3,2	29,2	45.100	41.208	-8,6	23,1
ISCED 2: Κατώτερη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (Γυμνάσιο)	328.870	327.426	-0,4	15,0	23.513	21.338	-9,3	12,0
ISCED 3: Ανώτερη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση (ΤΕΕ, Λύκεια)	366.968	370.357	0,9	17,0	25.666	24.115	-6,0	13,5
ISCED 4: Μεταδευτεροβάθμια εκπαίδευση	32.554	14.964	-54,0	0,7	1.630	711	-56,4	0,4
ISCED 5-6: Ανώτατη Εκπαίδευση	597.007	663.698	11,2	30,5	57.927	79.636	37,5	44,7

Πηγή: EUROSTAT

Πίνακας 5-24 Μαθητές όλων των επιπέδων ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού (2012)

Περιφέρεια	Μαθητές όλων των επιπέδων ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού (2012)
Πελοπόννησος	15,1
Ιόνια Νησιά	16,7
Στερεά Ελλάδα	16,7
Νότιο Αιγαίο	17,5
Αττική	18,2
Θεσσαλία	18,2
Βόρειο Αιγαίο	18,9
Ελλάδα	19,3
Ανα. Μακεδονία & Θράκη	19,5
Κεντρική Μακεδονία	20,8
Ήπειρος	21,2
Κρήτη	23,1
Δυτική Μακεδονία	23,6
Δυτική Ελλάδα	24,0

Πηγή: EUROSTAT

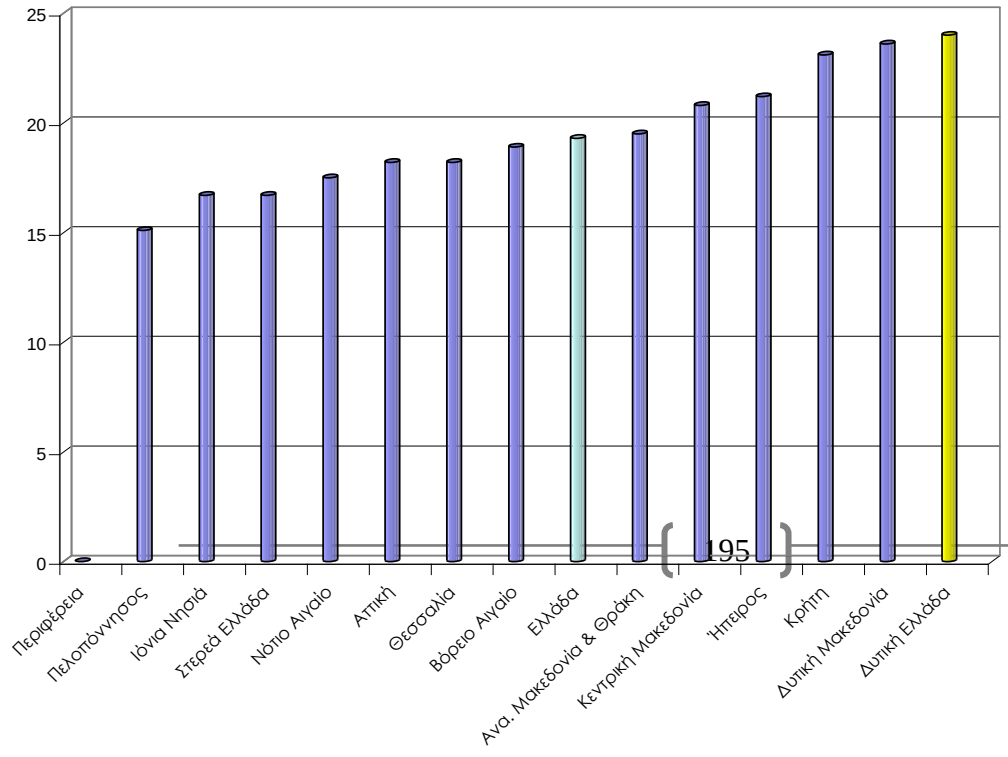

Εικόνα 5-35 Μαθητές όλων των επιπέδων ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού (2012)

Όσο αφορά των αριθμό 17χρονών μαθητών και μαθητών δευτεροβάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (εκτός τριτοβάθμιας εκπαίδευσης) η θέση της ΠΔΕ βρίσκεται σε χαμηλότερα επίπεδα και υπάρχει περιθώριο για σημαντική βελτίωση.

Πίνακας 5-25 Μαθητές ως ποσοστό του πληθυσμού

Περιφέρεια	**Μαθητές Β/βάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (χωρίς τριτοβάθμια εκπ.) ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού ηλικίας 15-24 ετών (2012)**	**17χρονοί μαθητές ως ποσοστό του πληθυσμού αντίστοιχης ηλικίας (2012)**
Ελλάδα	33,6	98,7
Ανα Μακεδονία & Θράκη	33,8	90,2
Κεντρική Μακεδονία	35,2	98,2
Δυτική Μακεδονία	38,1	96,7
Θεσσαλία	33,4	96,2
Ήπειρος	33,4	98,1
Ιόνια Νησιά	30,6	99,7
Δυτική Ελλάδα	29,9	97,3
Στερεά Ελλάδα	30,8	95,5
Πελοπόννησος	31,9	100,5
Αττική	33,5	106,3
Βόρειο Αιγαίο	35,4	99,8
Νότιο Αιγαίο	34,2	97,7
Κρήτη	36,3	89,4

Πηγή: EUROSTAT

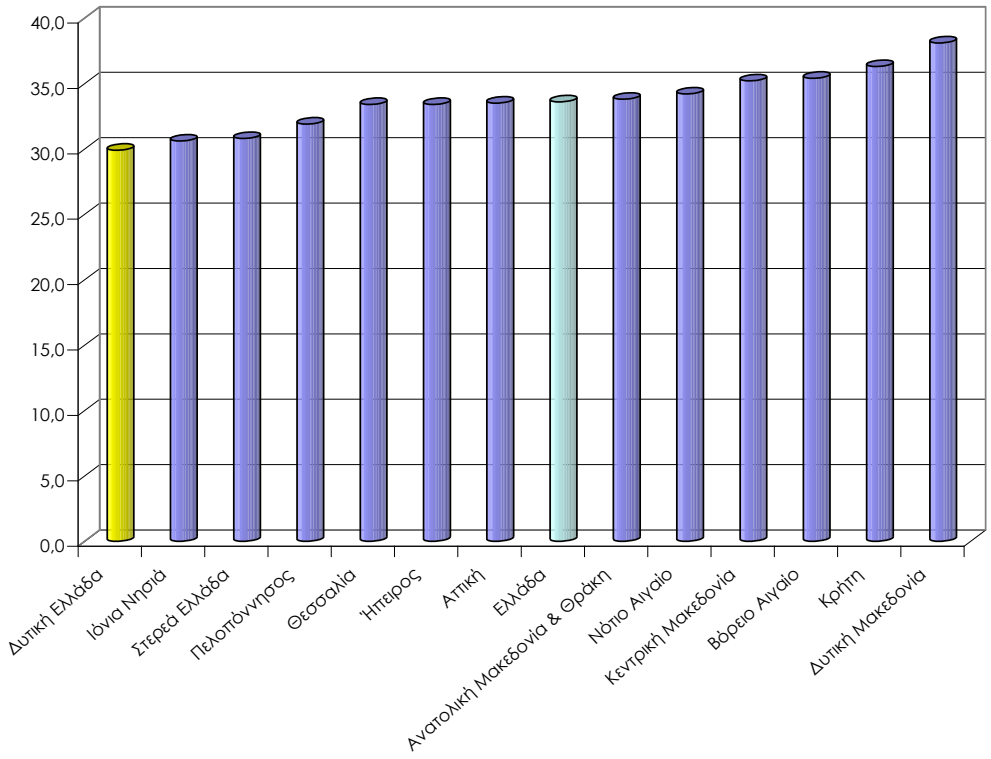

Εικόνα 5-36 Μαθητές Β/βάθμιας και μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (εκτός τριτοβάθμια εκπ.) ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού ηλικία2 15-24 ετών (2012)

Το ποσοστό εκπαιδευόμενων ηλικίας 18-24 ετών που αποχωρούν πρόωρα από την εκπαίδευση έχει μειωθεί τα τελευταία χρόνια σταδιακά από 14,0% (2009) σε 9,6% (2013). Το ποσοστό βρίσκεται περίπου στο ίδιο επίπεδο με το αντίστοιχο της Ελλάδας (10,1%), είναι όμως αρκετά χαμηλότερο από αυτό της Ευρωπαϊκής Ένωσης (28 χώρες) (12,0%) και της Ευρωζώνης (12,8%).

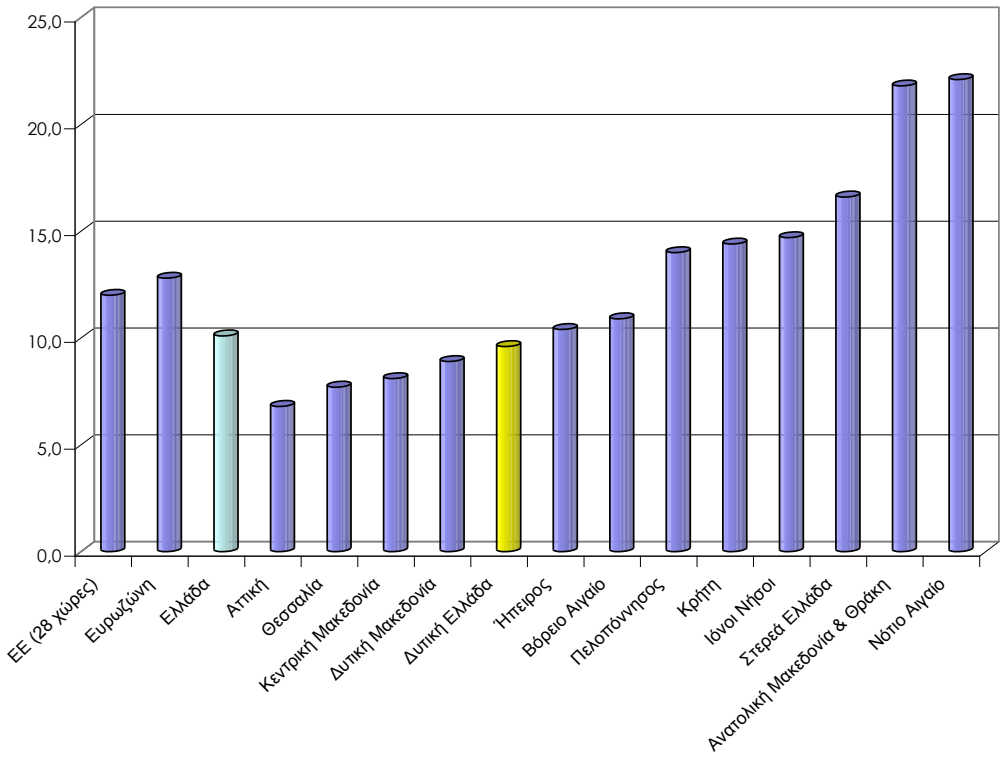

Πηγή: EUROSTAT

Εικόνα 5-37 Ποσοστό πρόωρης αποχώρησης από την εκπαίδευση στην ηλικία 18-24 (2013)

Στην ΠΔΕ ο αριθμός τελειοφοίτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 ετών ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού ίδιας ηλικίας στην τελευταία δεκαετία έχει αυξηθεί σημαντικά και βρίσκεται σήμερα περίπου το μέσο όρο όλων των περιφερειών. Επισημαίνεται όμως ότι η αύξηση αυτού του δείκτη από το 2007 έως το 2013 είναι η δεύτερη μικρότερη από όλες της περιφέρειες μετά την Κρήτη.

Πίνακας 5-26 Τελειόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 ετών ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού 25-64 ετών

Περιφέρεια	2007	2010	2013
Ιόνια Νησιά	12,3	14,9	17,0
Νότιο Αιγαίο	12,1	12,3	17,2
Στερεά Ελλάδα	13,9	15,9	18,3
Πελοπόννησος	15,9	15,5	19,1
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	17,0	18,4	19,5
Δυτική Μακεδονία	16,9	18,4	20,1
Κρήτη	21,0	19,6	21,6
Δυτική Ελλάδα	19,4	20,2	21,6
Θεσσαλία	21,4	23,9	25,1

Ήπειρος	19,5	20,6	25,6
Κεντρική Μακεδονία	22,7	25,5	27,1
Βόρειο Αιγαίο	17,0	16,7	27,4
Αττική	27,1	29,9	35,2

Πηγή: EUROSTAT

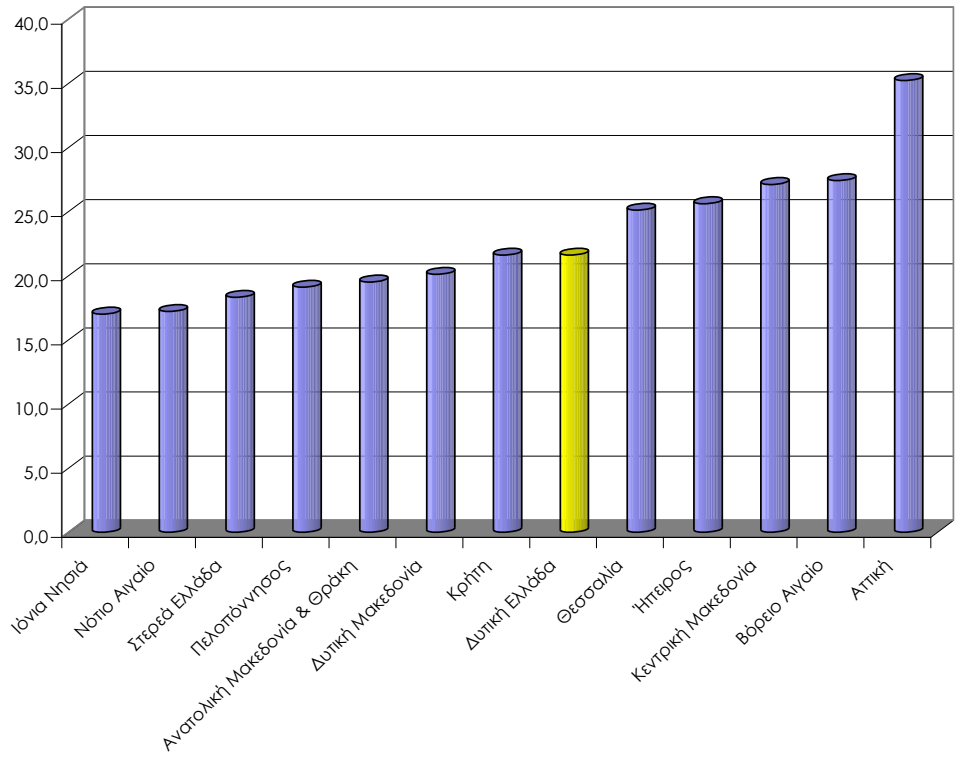

Εικόνα 5-38 Τελειόφοιτοι τρι/μιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 ετών ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού 25-64 ετών (2013)

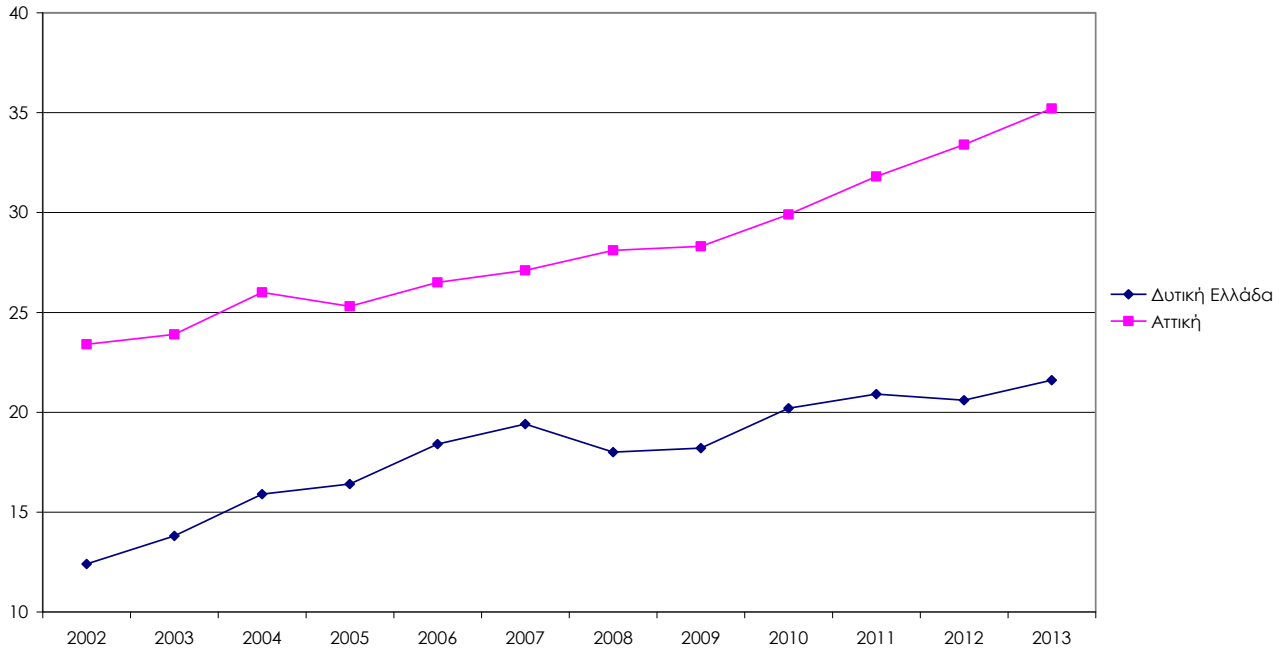

Πηγή: EUROSTAT

Εικόνα 5-39 Τελειόφοιτοι τρι/μιας εκπαίδευσης ηλικίας 25-64 ετών ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού 25-64 ετών

Αναφορικά με τις εκπαιδευτικές υποδομές σχολικών μονάδων, διαπιστώνονται ικανοποιητικά ποσοστά συμμετοχής ανά είδος σχολικών μονάδων σε σχέση με τις συνολικές υποδομές της χώρας.

Στην έναρξη του σχολικού έτους 2012/13 λειτουργούσαν στην ΠΔΕ 450 νηπιαγωγεία (από αυτά 22 ιδιωτικά) με 11.173 εγγεγραμμένους μαθητές (στοιχεία ΕΛΣΤΑΤ).

Πίνακας 5-27 Νηπιαγωγεία στην ΠΔΕ

	Λειτουργούντα νηπιαγωγεία	Διδακτικό προσωπικό		Μαθητές (προνήπια - νήπια)
		Διδάσκοντες	Μη Διδάσκοντες	
Δυτική Ελλάδα	450	883	68	11.173
Δημόσια	428	857	68	10.786
Ιδιωτικά	22	26	0	387

Το ποσοστό συμμετοχής παιδιών τεσσάρων ετών στην εκπαίδευση στην ΠΔΕ βρίσκεται σε μεγαλύτερο επίπεδο από το αντίστοιχο στην Ελλάδα.

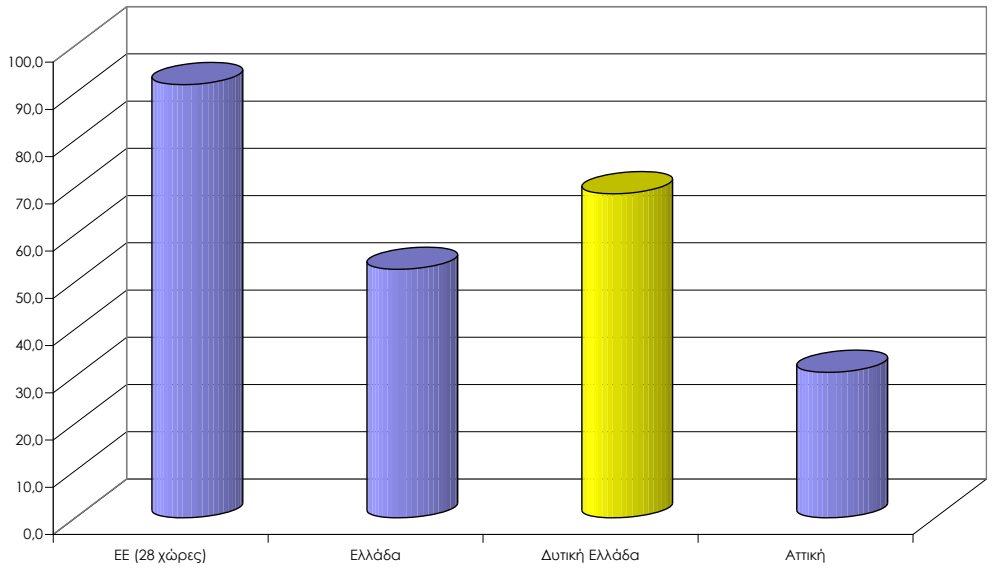

Πηγή: EUROSTAT

Εικόνα 5-40 Συμμετοχή παιδιών ηλικίας τεσσάρων ετών στην εκπαίδευση το 2012

Ο αριθμός των δημοτικών σχολείων στην ΠΔΕ έχει μειωθεί από την λήξη του σχολικού έτος 2004/2005 έως την λήξη του σχολικού έτος 2012/13 κατά 24,6% (Ελλάδα 18,7%).

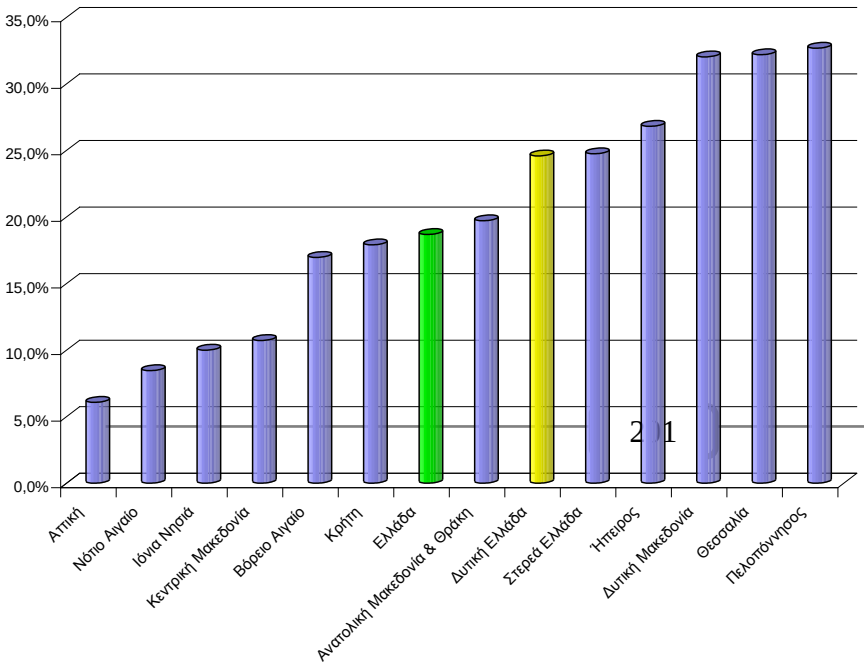

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 5-41 Μείωση αριθμών δημοτικών σχολείων από την λήξη του σχολικού έτους 2004/05 έως την λήξη του σχολικού έτους 2012/13

Ο αριθμός των εγγεγραμμένων στα δημοτικά σχολεία μαθητών στην ΠΔΕ από το σχολικό έτος 2004/05 έχει μειωθεί σταδιακά κατά περίπου 10%. Αντίθετα αυξήθηκε ο αριθμός των διδασκόντων έως το σχολικό έτος 2008/09 και μειώθηκε μετά σημαντικά. Ο αριθμός μαθητών ανά διδάσκοντα βρίσκεται διαχρονικά περίπου στο ίδιο επίπεδο με το εθνικό.

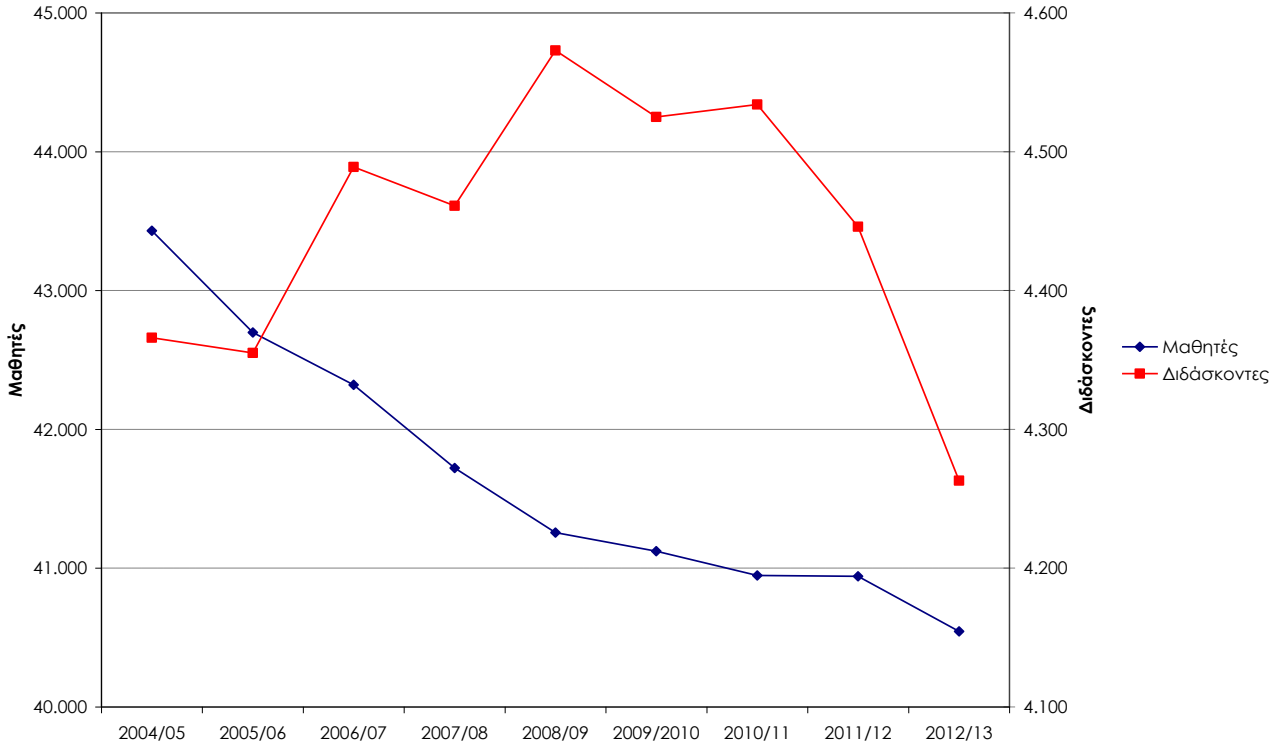

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 5-42 Μαθητές και διδάσκοντες στα δημοτικά σχολεία Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

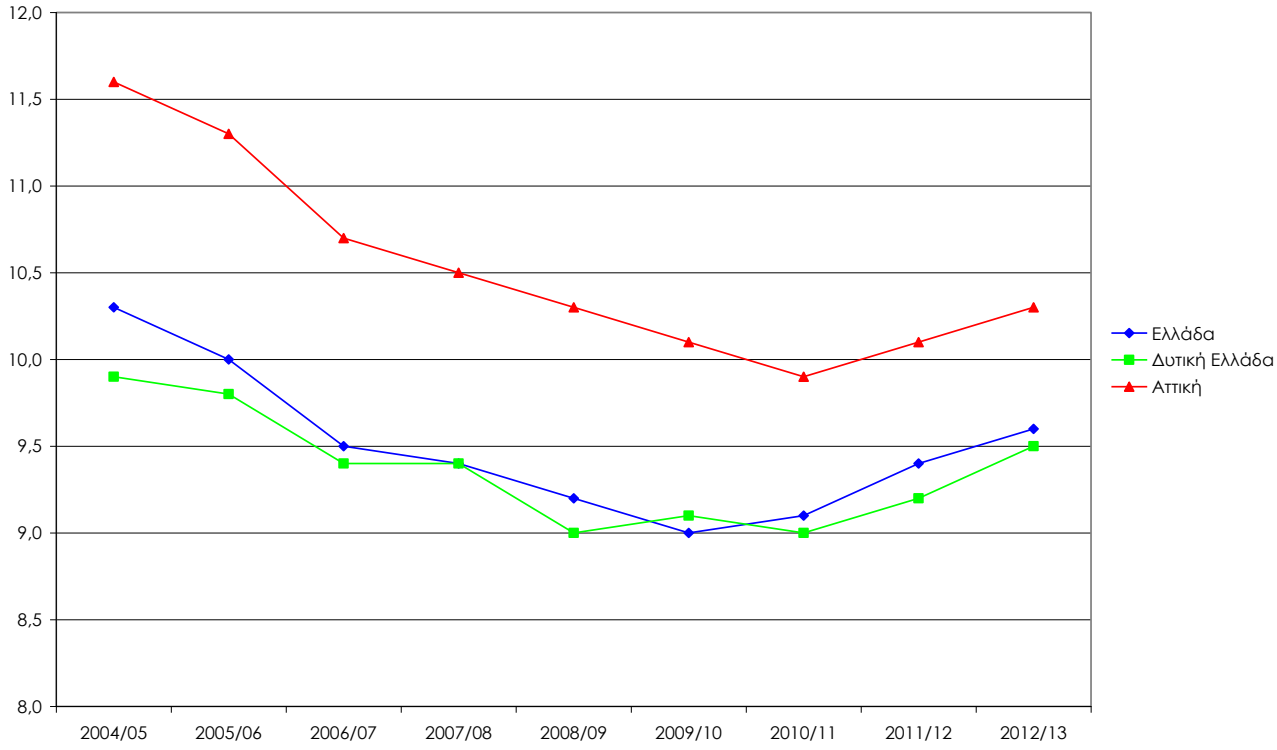

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ – Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 5-43 Μαθητές ανά διδάσκοντα στα Δημοτικά σχολεία

Στην έναρξη του σχολικού έτους 2014/15 ήταν 40.404 μαθητές εγγεγραμμένοι στα 425 δημοτικά σχολεία της ΠΔΕ.

Πίνακας 5-28 Εγγεγραμμένοι μαθητές στα δημοτικά σχολεία ΠΔΕ
(έναρξη σχολικού έτους 2014/14)

Περιφερειακή Ενότητα	Πλήθος Εγγεγραμμένων Μαθητών	Αριθμός εκπαιδευτικών	Αριθμός σχολικών μονάδων
Αιτωλοακαρνανία	12.686	1.585	160
Αχαΐα	18.997	2.005	162
Ηλεία	8.721	996	103
Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	40.404	4.586	425

Πηγή: Δ/νση Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Ελλάδας

Όσο αφορά την δευτεροβάθμια εκπαίδευση μειώθηκε ο αριθμός μαθητών από την λήξη του σχολικού έτους 2004/05 έως την λήξη του σχολικού έτους 2012/13 στην ΠΔΕ κατά περίπου 10%. Ενώ ο αριθμός μαθητών στα λύκεια έμεινε στο ίδιο επίπεδο, μειώθηκε ο αριθμός των εγγεγραμμένων μαθητών στα επαγγελματικά λύκεια και στις επαγγελματικές σχολές κατά 20% και στα γυμνάσια κατά 10%.

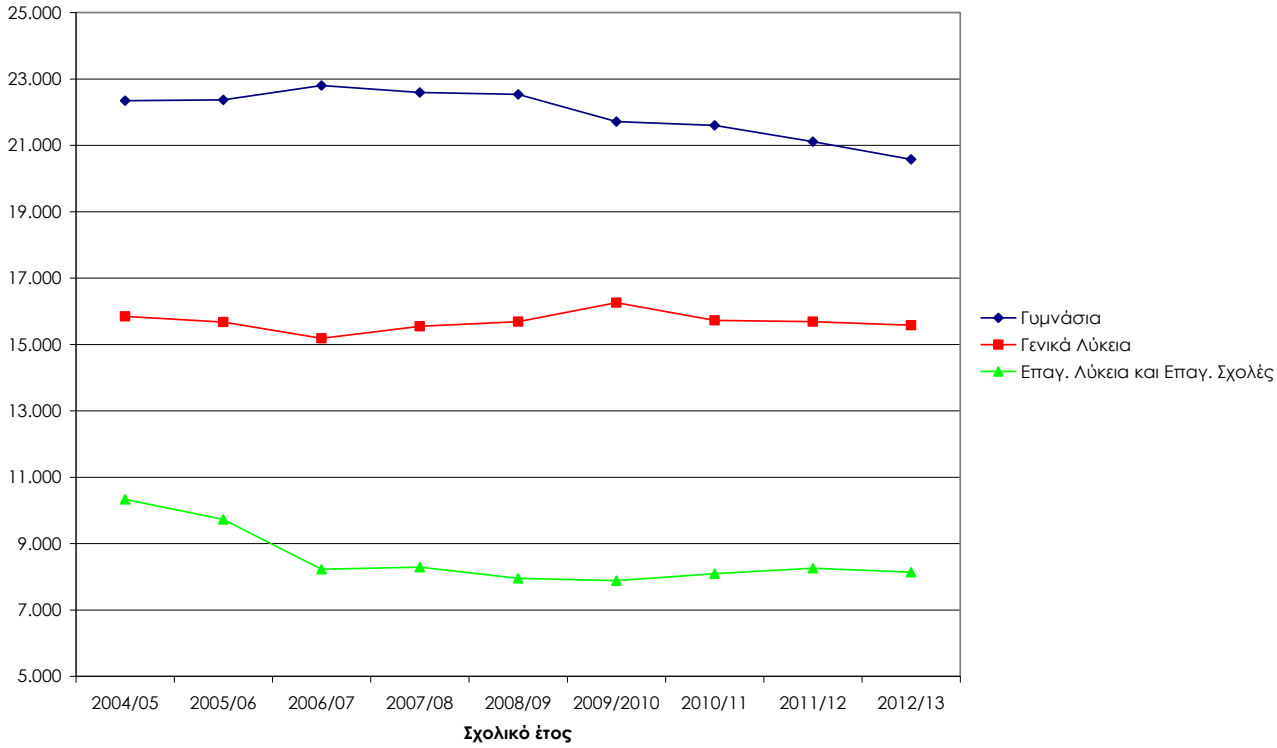

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ – Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 5-44 Αριθμός Μαθητών στα σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην ΠΔΕ

Στην έναρξη του σχολικού έτους 2014/15 στην ΠΔΕ ήταν εγγεγραμμένοι 21.036 μαθητές στα γυμνάσια και 14.015 στα ενιαία/γενικά λύκεια.

Πίνακας 5-29 Εγγεγραμμένες μαθητές στα σχολεία Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην ΠΔΕ

Σχολειό	Περιφερειακή Ενότητα	Πλήθος Εγγεγραμμένων Μαθητών	Αριθμός εκπαιδευτικών	Αριθμός σχολικών μονάδων
Γυμνάσια	Αιτωλοακαρνανία	7.080	953	44
	Αχαΐα	9.402	1.131	60
	Ηλεία	4.554	721	38
	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	21.036	2.805	142
Λύκεια	Αιτωλοακαρνανία	4.584	521	24
	Αχαΐα	6.578	699	36
	Ηλεία	2.853	393	21
	Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	14.015	1.613	81

Πηγή: Δ/νση Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Ελλάδας

Στην ΠΔΕ λειτουργούν πέντε ιδιωτικά σχολεία πρωτοβάθμιας/δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (2 στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας και 3 στην Π.Ε. Αχαΐας). Το ποσοστό μαθητών στα ιδιωτικά σχολεία στην ΠΔΕ βρίσκεται σε χαμηλό επίπεδο.

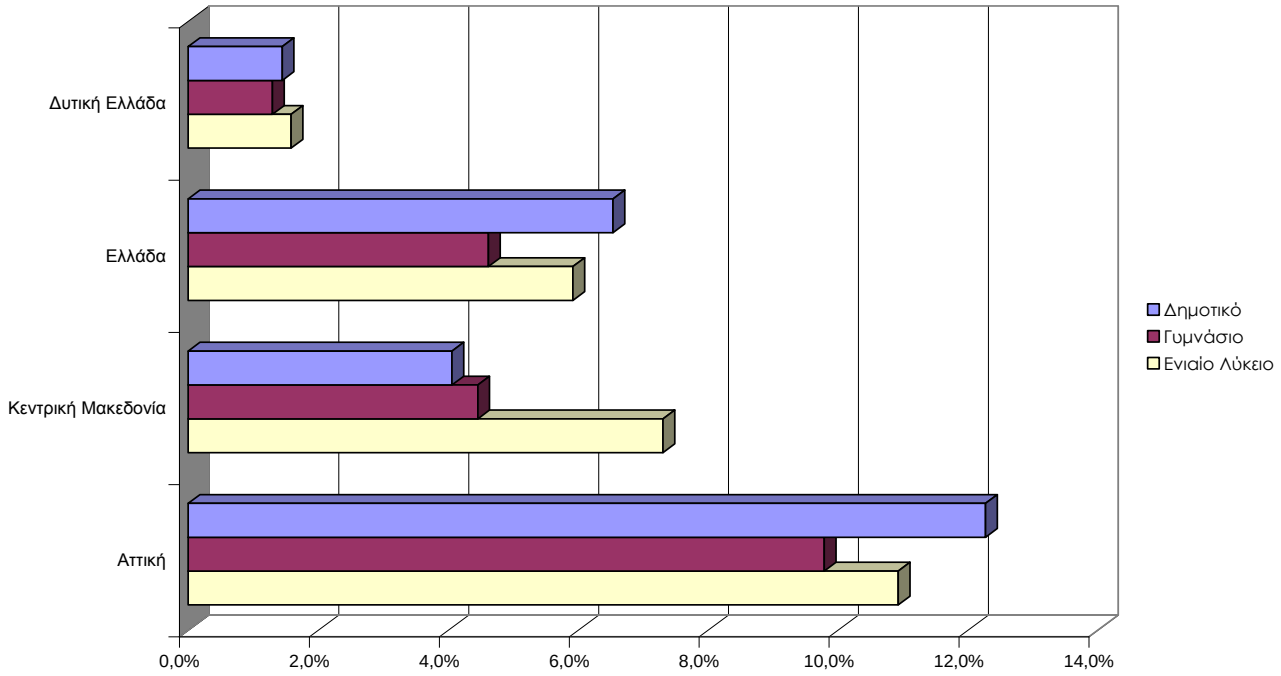

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ – Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 5-45 Ποσοστό Μαθητών σε ιδιωτικά σχολεία

Το ποσοστό αλλοδαπών μαθητών στα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στην ΠΔΕ είναι περίπου δυόμιση μονάδες χαμηλότερο από το αντίστοιχο εθνικό.

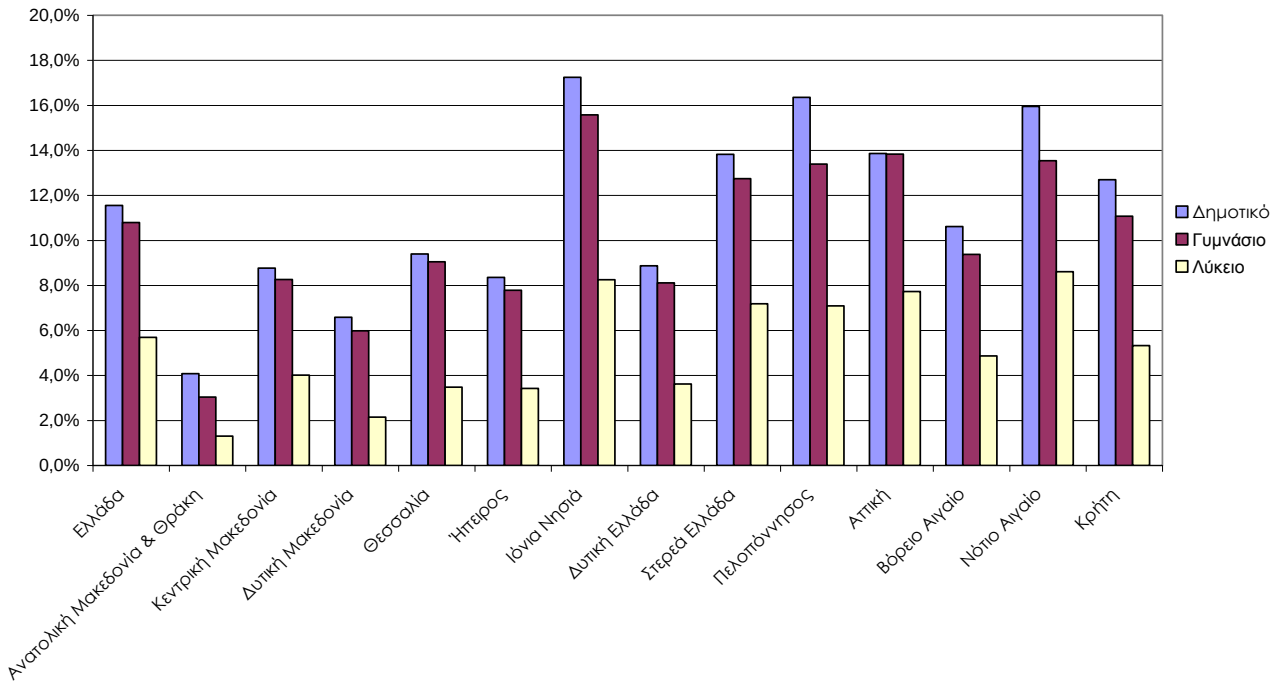

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 5-46 Ποσοστό αλλοδαπών μαθητών

Η ΠΔΕ είναι ο τρίτος μεγαλύτερος πυλώνας τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (μετά την Αττική και την Κεντρική Μακεδονία στην Ελλάδα) . Στα εκπαιδευτικά ιδρύματα στην ΠΔΕ 12,0% των φοιτητών στην Ελλάδα.

Πίνακας 5-30 Φοιτητές ανά περιφέρεια ως ποσοστό των φοιτητών στην Ελλάδα

Περιφέρεια	2012
Αττική	36,6
Κεντρική Μακεδονία	19,5
Δυτική Ελλάδα	12,0
Κρήτη	6,2
Ανατολική Μακεδονία & Θράκη	4,8
Θεσσαλία	4,6
Ήπειρος	4,6
Δυτική Μακεδονία	3,9
Στερεά Ελλάδα	3,0
Πελοπόννησος	1,5
Βόρειο Αιγαίο	1,5
Ιόνια Νησιά	1,2
Νότιο Αιγαίο	0,6

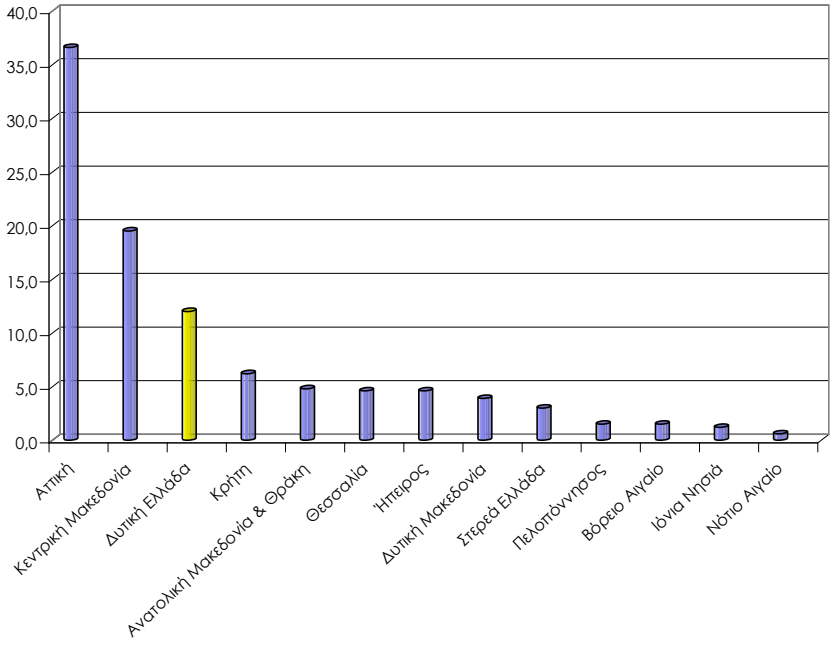

Εικόνα 5-47 Φοιτητές ανά περιφέρεια ως ποσοστό των φοιτητών στην Ελλάδα (2012)

Κατόπιν της κατάργησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Ελλάδας και την συγχώνευση του Τ.Ε.Ι. Πάτρας και του Τ.Ε.Ι. Μεσολογγίου εδρεύουν στην ΠΔΕ δύο Πανεπιστημιακά Ιδρύματα (Πανεπιστημίου Πατρών και Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο) και ένα Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας).

Το Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας αποτελείται από τέσσερεις σχολές και δέκα τρία τμήματα με 13.262 εγγεγραμμένους φοιτητές (έναρξη ακαδημαϊκού έτους 2013/14).

Πίνακας 5-31 Προσωπικό του Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας

Διδακτικό προσωπικό Τ.Ε.Ι. Δυτικής Ελλάδας (έναρξη ακαδ. έτους 2013/14)	Σύνολο	Τακτικό Εκπ. προσωπικό	Τακτικό ειδικό εκπ. προσωπικό	Εκπ. Προσωπικό με σύμβαση ορισμ. χρόνου
Καθηγητές	35	35	207	
Αναπληρωτές Καθηγητές	12	12		
Επίκουροι Καθηγητές	50	50		
Καθηγητές Εφαρμογών	43	43		
Καθηγητές Ξένων Γλωσσών	9		9	
Επιστημονικοί Συνεργάτες	95			95
Εργαστηριακοί Συνεργάτες	253			253
Εκπαιδευτικοί Ειδικών Μαθημάτων	2			2
Σύνολο	**499**	**140**	**9**	**350**

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ

Το Πανεπιστήμιο Πατρών είναι το τρίτο μεγαλύτερο στην Ελλάδα. Αποτελείται από πέντε σχολές και 24 τμήματα. Ο αριθμός των φοιτητών στα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί σημαντικά. Στην έναρξη του ακαδημαϊκό έτους 2013/14 ήταν εγγεγραμμένοι 17.050 φοιτητές και το διδακτικό προσωπικό του Πανεπιστημίου Πατρών ανερχόταν σε 802.

Πίνακας 5-32 Φοιτητές και Διδάσκοντες του Πανεπιστημίου Πατρών ανά Τμήμα

Σχολές και Τμήματα του Πανεπιστημίου Πατρών		Διδακτικό Προσωπικό	Φοιτητές		
Σχολή	Τμήμα		Πτυχίο	Μετα-πτυχιακό	Διδακτορικό
Θετικών Επιστημών	Βιολογίας	34	440	65	60
	Γεωλογίας	25	464	43	99
	Επιστήμης των Υλικών	18	428	28	24
	Μαθηματικών	41	1095	402	82
	Φυσικής	41	694	152	89
	Χημείας	40	488	61	4
Πολυτεχνική	Αρχιτεκτόνων Μηχανικών	29	512		17
	Διαχείρισης Περιβάλλοντος και Φυσικών Πόρων	23	462		54
	Ηλεκτρολόγων Μηχανικών και Τεχνολογίας Υπολογιστών	58	1120		150
	Μηχανικών Η/Υ και Πληροφορικής	32	1087	456	184
	Μηχανολόγων Μηχανικών και Αεροναυπηγών Μηχανικών	45	740		197
	Πολιτικών Μηχανικών	37	860	49	54
	Χημικών Μηχανικών	33	481	66	50
Επιστημών Υγείας	Ιατρικής	149	1037	244	573
	Φαρμακευτικής	21	661	36	5
Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών	Επιστημών Εκπαίδευσης και Αγωγής στην Προσχολική Ηλικία	27	832	76	48
	Θεατρικών Σπουδών	23	310	52	15
	Παιδαγωγικό Δημοτικής Εκπαίδευσης	29	944	77	85

	Φιλολογίας	20	842	25	35
	Φιλοσοφίας	14	735	35	13
Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων	Διαχείρισης Πολιτισμικού Περιβάλλοντος και Νέων Τεχνολογιών	11	308		
	Διοίκησης Επιχειρήσεων	18	850	57	26
	Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων	19	623	30	9
	Οικονομικών Επιστημών	15	1032		22
	Σύνολο	**802**	**17.050**	**1.954**	**1.895**

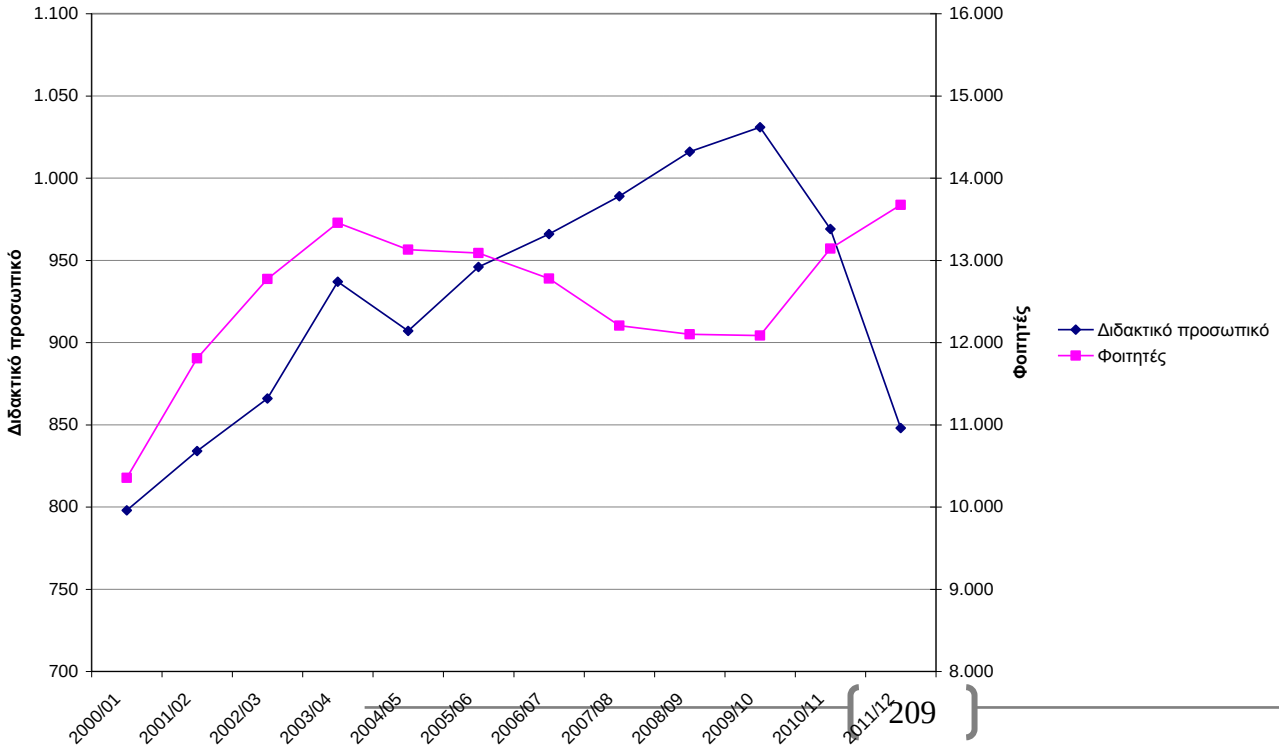

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 5-48 Διδακτικό προσωπικό και φοιτητές στο Πανεπιστήμιο Πατρών ανά ακαδημαϊκό έτος

Ένας σημαντικός δείκτης που επηρεάζει την κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη μιας περιφέρειας αλλά και της χώρας στο σύνολο της είναι αυτός της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου. Η πρόωρη εγκατάλειψη έχει άμεσο αντίκτυπο στην απασχολησιμότητα των νέων, η μείωση της οποίας συμβάλλει στην αύξηση της ένταξης στην αγορά εργασίας και, με τον τρόπο αυτό, στην αύξηση του ποσοστού απασχόλησης των γυναικών και των ανδρών ηλικίας 20 - 64

ετών. Παράλληλα, συμβάλλει σημαντικά στη ρήξη του κύκλου στέρησης που οδηγεί τόσους πολλούς νέους στον κοινωνικό αποκλεισμό. Σε ατομικό επίπεδο, η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου αυξάνει τον κίνδυνο που διατρέχει ένα άτομο για ανεργία, φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό. Επηρεάζει τις αποδοχές που λαμβάνει σε όλη τη διάρκεια της ζωής του, την ευημερία του και την υγεία του καθώς και αυτή των παιδιών του[9].

Ο δείκτης για τα άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση αποτυπώνει την αναλογία των ατόμων ηλικίας 18-24 που έχουν τελειώσει το πολύ την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και οι οποίοι δεν έχουν προχωρήσει σε επιπλέον εκπαίδευση ή κατάρτιση.

Σε επίπεδο περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (NUTS 2) από τις 264 περιφέρειες για τις οποίες υπάρχουν στοιχεία και για τα 28 κράτη μέλη, υπήρχαν 104 περιφέρειες το 2012 όπου λιγότερο από το 10% του πληθυσμού ηλικίας 18-24 χαρακτηριζόταν ως έχων πρόωρα εγκαταλείψει την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Αυτές οι περιφέρειες ήταν διάσπαρτες στην Ε.Ε. με εξαίρεση τη Νότια Ευρώπη, όπου μόλις τρεις περιφέρειες είχαν ποσοστά κάτω από 10% και βρίσκονταν σε μία χώρα, την Ελλάδα. Η εικόνα αυτή αποτυπώνεται στον Πίνακα παρακάτω.

Πίνακας 5-33 Άτομα που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε επίπεδο περιφέρειας, 2012[10] (% ηλικίας 18-24 χρονών)

Περιφέρεια	% 2012
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	22,0
Κεντρική Μακεδονία	7,8
Δυτική Μακεδονία	9,0
Θεσσαλία	11,7
Ήπειρος	12,3
Ιόνια Νησιά	16,0
Δυτική Ελλάδα	11,3
Στερεά Ελλάδα	15,5
Πελοπόννησος	15,4
Αττική	9,2
Βόρειο Αιγαίο	14,7
Νότιο Αιγαίο	16,7
Κρήτη	17,6
Ελλάδα	11,4
ΕΕ	12,7

Πηγή: Eurostat – Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

9 Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Αντιμετώπιση της πρόωρης εγκατάλειψης του σχολείου: Μια βασική συμβολή στην ατζέντα «Ευρώπη 2020», Βρυξέλλες, 31.01.2011.

10 Ποσοστό αυτών που σε ηλικία 18-24 έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον δευτεροβάθμια εκπαίδευση και δεν έχουν εμπλακεί σε άλλη εκπαίδευση ή κατάρτιση

Οι ανωτέρω αναφερόμενες Περιφέρειες είναι η Κεντρική Μακεδονία, η Δυτική Μακεδονία και η Αττική. Όσον αφορά τη Δυτική Ελλάδα, ένα ποσοστό 11,3% ατόμων ηλικίας 18-24 εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση τους. Το ποσοστό αυτό είναι στα ίδια σχεδόν όρια με τον εθνικό μέσο όρο (11,4%) και χαμηλότερο από τον Ευρωπαϊκό μέσο όρο (12,7%).

Από την άλλη πλευρά, υπήρχαν 35 NUTS 2 περιφέρειες εντός της ΕΕ το 2012 όπου περισσότερο από 20% του πληθυσμού ηλικίας 18-24 χαρακτηριζόταν ως άτομα που έχουν πρόωρα εγκαταλείψει την εκπαίδευση και την κατάρτιση. Αυτά τα άτομα βρίσκονταν κυρίως στη Νότια Ευρώπη (26 περιφέρειες) και ειδικότερα στην Ισπανία και την Πορτογαλία όπου όλες οι περιφέρειες των δύο αυτών χωρών είχαν ποσοστά πάνω από 20% με την εξαίρεση τεσσάρων βόρειων περιφερειών στην Ισπανίας και δύο κεντρικών περιφερειών της Πορτογαλίας. Το ποσοστό των ατόμων που πρόωρα εγκαταλείπουν την εκπαίδευση και την κατάρτιση ήταν επίσης υψηλότερο του 20% σε 4 περιοχές στα άκρα της Ιταλίας (περιλαμβανομένου των νησιών της Σαρδηνίας και της Σικελίας), στη Μάλτα και μίας περιοχής στην Ελλάδα, στην περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

Παρατηρούμε ότι στη χώρα μας, σε επίπεδο περιφερειών, και παρά την οικονομική κρίση, τα ποσοστά των ατόμων ηλικίας 18-24 ετών που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση βρίσκονται σε πολύ ικανοποιητικό επίπεδο ξεχωρίζοντας την Ελλάδα από τις υπόλοιπες χώρες του Ευρωπαϊκού Νότου. Επιπλέον, αντίθετα από ότι θα περίμενε κανείς, στο σύνολο των ελληνικών περιφερειών το ποσοστό των ατόμων ηλικίας 18-24 ετών που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση έχει μειωθεί στη διάρκεια της τριετίας 2009- 2012, όπως φαίνεται στον Πίνακα... παρακάτω.

Πίνακας 5-34 Ποσοστιαία μεταβολή ατόμων που εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση και την κατάρτιση σε επίπεδο περιφέρειας, 2009–12[11]

Περιφέρεια	Ποσοστιαία Μεταβολή 2009-12
Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	-3,0
Κεντρική Μακεδονία	-1,4
Δυτική Μακεδονία	-4,0
Θεσσαλία	-0,2
Ήπειρος	-1,7211
Ιόνια Νησιά	-8,2
Δυτική Ελλάδα	-2,8
Στερεά Ελλάδα	-6,9
Πελοπόννησος	-6,0
Αττική	-3,0
Βόρειο Αιγαίο	-4,5
Νότιο Αιγαίο	-9,4
Κρήτη	-2,7

Πηγή: Eurostat – Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

[11] Ποσοστό αυτών που σε ηλικία 18-24 έχουν παρακολουθήσει τουλάχιστον δευτεροβάθμια εκπαίδευση και δεν έχουν εμπλακεί σε άλλη εκπαίδευση ή κατάρτιση

Σύμφωνα με την Έκθεση για το έτος 2012 για τη Δια Βίου Μάθηση στην Ελλάδα που δημοσιεύτηκε από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων Πολιτισμού και Αθλητισμού, στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας υλοποιούνται τα κάτωθι προγράμματα συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης με τίτλο «Κατάρτιση ανέργων σε βασικές δεξιότητες χρήσης ΤΠΕ»:

- 10 προγράμματα με φορέα προκήρυξης το Υπουργείο Εργασίας. Συνολικός αριθμός καταρτιζόμενων: 200. Προϋπολογισμός: 198.000 ευρώ. >
- «Επιχορήγηση με επιταγές κατάρτισης (Training Voucher) της κατάρτισης και πιστοποίησης ανέργων σε βασικές δεξιότητες χρήσης Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνίας (ΤΠΕ)», εγκεκριμένα προγράμματα που θα υλοποιηθούν το 2013. Αριθμός καταρτιζόμενων: 25 άτομα. Προϋπολογισμός: 17.500 ευρώ.

Επιπλέον, σύμφωνα με τη Γ.Γ. Δια Βίου Μάθησης στην ΠΔΕ λειτουργούν τρία (3) Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας στην Πάτρα, το Αγρίνιο και τον Πύργο.

5.4 Δια βίου μάθηση

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας λειτουργούν τα κατωτέρω Κέντρα Δια Βίου Μάθησης.

- ΚΔΒΜ Αγρινίου
- ΚΔΒΜ Αιγιαλείας
- ΚΔΒΜ Ακτίου - Βόνιτσας
- ΚΔΒΜ Αμφιλοχίας
- ΚΔΒΜ Ανδραβίδας -Κυλλήνης
- ΚΔΒΜ Ανδρίτσαινας Κρεστένων
- ΚΔΒΜ Αρχαίας Ολυμπίας
- ΚΔΒΜ Δυτικής Αχαΐας
- ΚΔΒΜ Ερύμανθου
- ΚΔΒΜ Ηλίδας
- ΚΔΒΜ Θέρμου
- ΚΔΒΜ Καλαβρύτων
- ΚΔΒΜ Μεσολογγίου
- ΚΔΒΜ Ναυπακτίας
- ΚΔΒΜ Πατρέων
- ΚΔΒΜ Πηνειού
- ΚΔΒΜ Πύργου

Στην ΠΔΕ λειτουργούν επίσης 2 Δημόσια ΙΕΚ που παρέχουν αρχική επαγγελματική κατάρτιση. Πρόκειται για

Δημόσιο ΙΕΚ Αιγίου με τα εξής θεματικά αντικείμενα

- προσωπικό ιδιωτικής ασφάλειας
- γραφίστας εντύπου και ηλεκτρονικών μέσων
- ειδικός εφαρμογών αισθητικής

και Δημόσιο ΙΕΚ Πάτρας με τα εξής θεματικά αντικείμενα

- βοηθός ιατρικών εργαστηριών
- βοηθός βρεφονηπιοκόμων
- βοηθός νοσηλευτικής γενικής νοσηλείας
- βοηθός φυσικοθεραπείας
- γραφιστική έντυπου και ηλεκτρονικών μέσων
- στέλεχος διοίκησης και οικονομίας στον τομέα του τουρισμού
- τεχνικός δικτύων και τηλεπικοινωνιών
- τεχνικός εφαρμογών πληροφορικής(πολυμέσα/web designer/video games)
- τεχνικός η/υ
- τεχνικός μαγειρικής τέχνης-αρχιμάγειρας(chef)
- τεχνικός μηχανικός θερμικών εγκαταστάσεων και μηχανικός τεχνολογίας πετρελαίου και φυσικού αερίου
- προσχολικής αγωγής δραστηριοτήτων-δημιουργίας και έκφρασης
- στέλεχος φοροτεχνικού γραφείου
- τεχνικός η/υ και μηχανών γραφείου
- βοηθός φυσικοθεραπευτή-*υπάλληλος εργαστηριού φυσικοθεραπείας*

Επίσης λειτουργούν 35 Κέντρα Επαγγελματικής κατάρτισης με 21 εξ αυτών να είναι στην Π.Ε. Αχαΐας, 12 στην Π.Ε. Ηλείας και 12 στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας καθώς και 4 εργαστήρια ελεύθερων σπουδών στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας και 3 στην Π.Ε. Αχαΐας.

Στην ΠΔΕ καταγράφεται σημαντική υστέρηση συμμετοχής σε προγράμματα ΔΒΜ και με πτωτική μάλιστα τάση. Τα τελευταία χρόνια μάλιστα παρά την εντεινόμενη κρίση και την επιδείνωση της κατάστασης όσο αφορά στην απασχόληση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ο μέσος όρος συμμετεχόντων σε προγράμματα ΔΒΜ βαίνει μειούμενος σε σχέση και με τον εθνικό Μ.Ο. αλλά και την Αττική που διαχρονικά η συμμετοχή είναι αυξημένη σε σχέση με την Περιφέρεια. Σε κάθε περίπτωση είναι φανερή η δραματική υστέρηση σε σχέση με τους Ευρωπαϊκούς Μ.Ο.

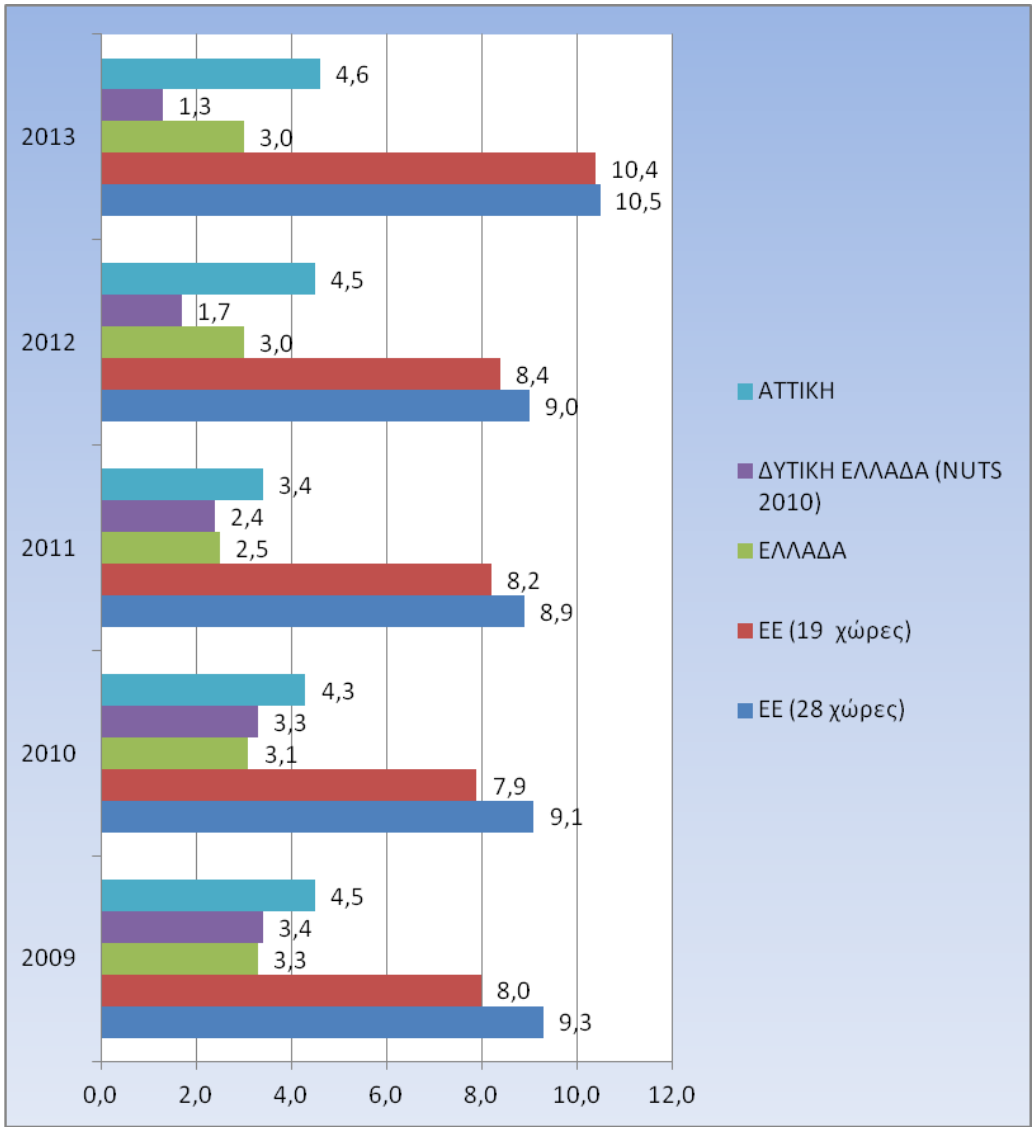

Εικόνα 5-49 Ποσοστά πληθυσμού ηλικίας 24-69 ετών που μετείχαν σε προγράμματα Δια Βίου Μάθησης τα έτη 2009-2013- Πηγή Eurostat

Πιο αναλυτικά η συμμετοχή των ενηλίκων 25-64 ετών στην εκπαίδευση και κατάρτιση βρίσκεται σε χαμηλό επίπεδο. Στο 2013 μόλις 1,3% του πληθυσμού 25-64 ετών στην ΠΔΕ συμμετείχε σε προγράμματα εκπαίδευσης ή κατάρτισης [ανεξαρτήτως αν σχετίζονται με την τρέχουσα ή την πιθανή μελλοντική θέση εργασίας], δηλαδή ένα πολύ μικρό ποσοστό σε σύγκριση με το αντίστοιχο της Ελλάδας (3,0%), της Ευρωζώνης (10,4%) ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης (10,5%).

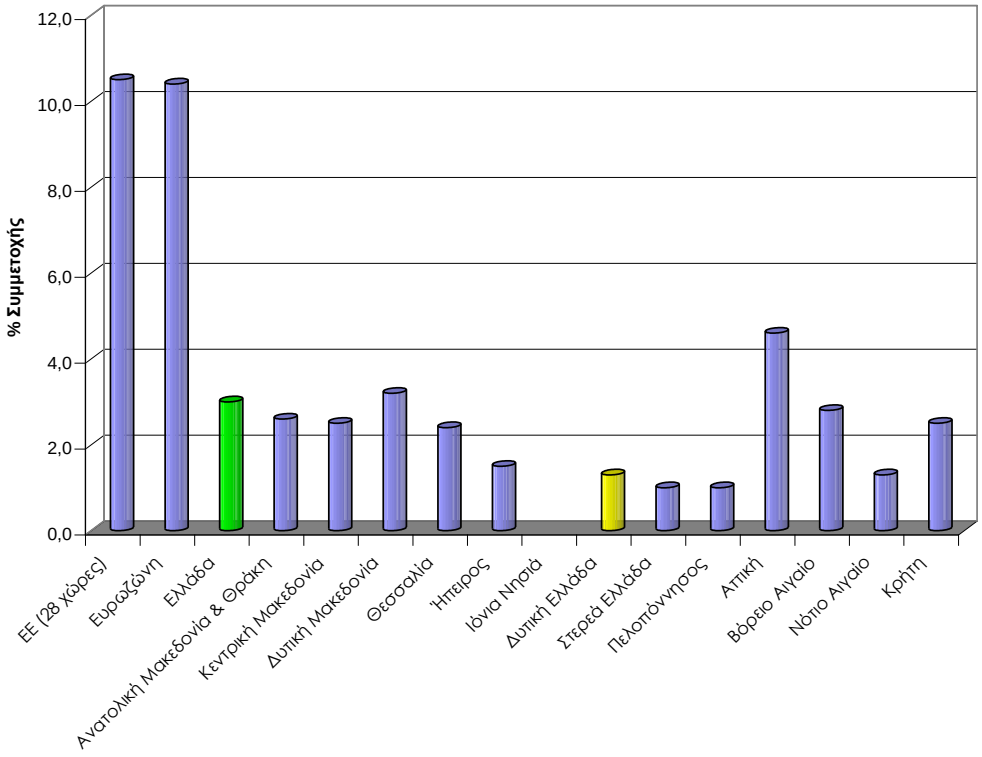

Πηγή: EUROSTAT

Εικόνα 5-50 Συμμετοχή των ενηλίκων ηλικίας 25-64 ετών στην εκπαίδευση και την κατάρτιση

Την ίδια στιγμή τα ποσοστά των νέων ηλικίας 20-24 ετών χωρίς δουλειά και συμμετοχή σε κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα είναι επίσης αυξημένα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας είναι επίσης σε υψηλό ποσοστό αν και καλύτερα σε σχέση με τον εθνικό Μ.Ο. τα δύο τελευταία χρόνια

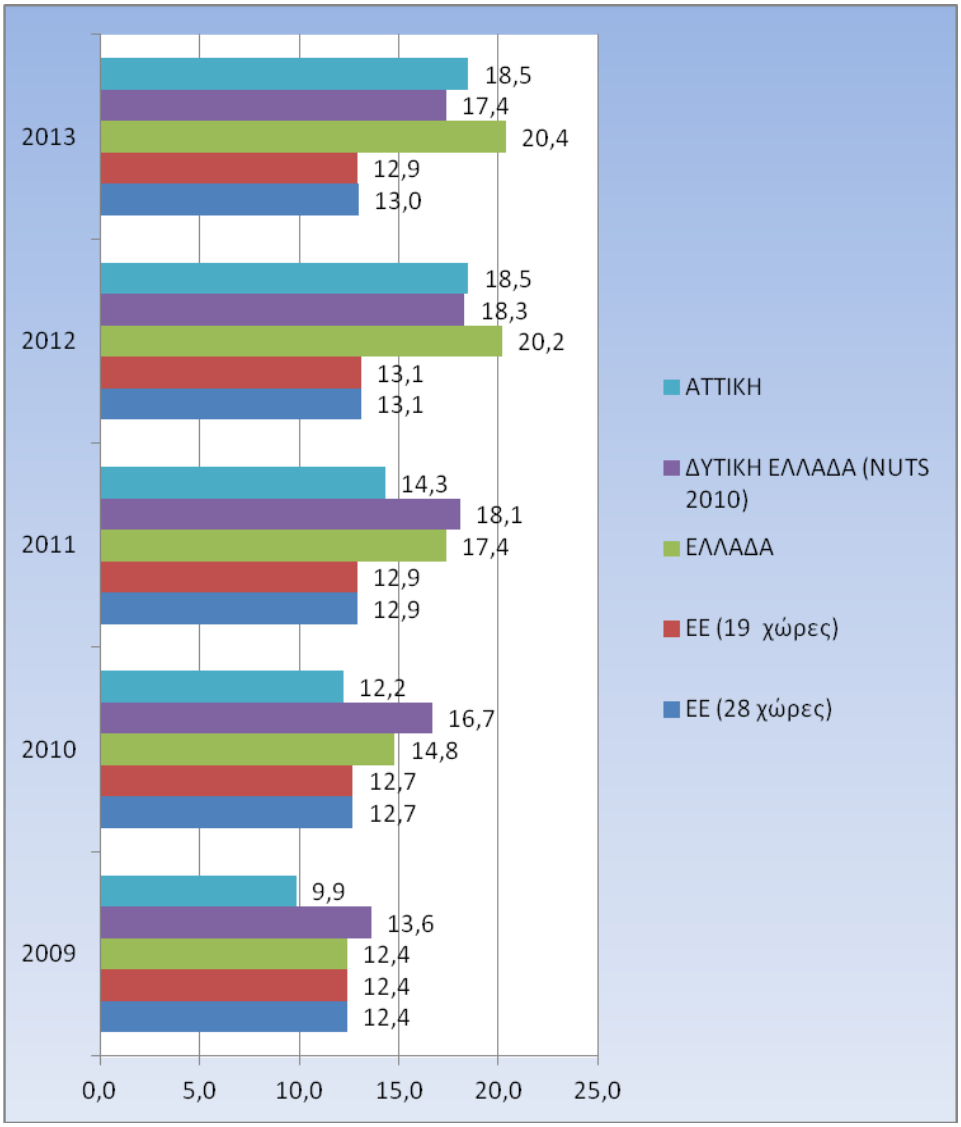

Εικόνα 5-51 Ποσοστά πληθυσμού ηλικίας 20- 24ετών χωρίς εργασία και χωρίς συμμετοχή σε κάποιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα - Πηγή Eurostat

5.5 Πολιτισμός

Η Ελληνική Επικράτεια αποτελεί αναμφισβήτητα μοναδική κοιτίδα πολιτισμού παγκόσμιας εμβέλειας, διαχρονικής αξίας, τόσο από τους αρχαίους χρόνους όσο και στα νεότερα χρόνια μέχρι σήμερα, καθώς κάθε εποχή αλλά και γεωγραφική περιοχή της χώρας, προσδιορίζεται μέσα από μοναδικές ιδιαιτερότητες που τη χαρακτηρίζουν και αποτελούν αντικείμενο μελέτης .

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας παρουσιάζει μοναδικές ιδιαιτερότητες και πλεονεκτήματα όπως επίσης και αδύνατα σημεία στην προοπτική της ανάπτυξης και του σχεδιασμού των μοντέλων προώθησης και εξέλιξης της πολιτιστικής παραγωγής και άνθησης, που είναι το ζητούμενο, έτι περαιτέρω σε περιόδους διοικητικής αναδιάρθρωσης, όπως είναι η πρόκληση της νέας αρχιτεκτονικής δομή αυτοδιοίκησης που καθιερώνεται με το πρόγραμμα «Καλλικράτης».

Στις ενότητες που ακολουθούν γίνεται μια προσπάθεια αφενός καταγραφής της υφιστάμενης κατάστασης και αφετέρου, μιας προσέγγισης των εργαλείων στρατηγικού σχεδιασμού της πολιτιστικής ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, ως ενιαίας πλέον οντότητας και της σχέσης της, με τις λοιπές Περιφέρειες της Επικράτειας, μέσα σε ένα δυναμικό επικοινωνιακό και εξελικτικό σχήμα που εδράζεται στη φιλοσοφία της Νέας Αρχιτεκτονικής Δομής.

Η υφιστάμενη κατάσταση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας μπορεί να περιγραφεί με μια πρώτη ματιά σε δύο επίπεδα:

1. Στο επίπεδο των πάσης φύσεως πολιτιστικών υποδομών (Αρχαιολογικοί Χώροι, Παραδοσιακοί Οικισμοί, Μουσεία, Βυζαντινά και Μεταβυζαντινά μνημεία, Ιστορικά διατηρητέα μνημεία και έργα τέχνης,

2. Στο επίπεδο του άξονα της ιδιαίτερης κουλτούρας και παράδοσης των τριών γεωγραφικών περιοχών (τοπικές παραδοσιακές εορτές - τοπικά έθιμα - τοπικές εκδηλώσεις – φεστιβάλ) καθώς και στα πλαίσια αδελφοποιήσεις με εκτός της χώρας περιοχές.

5.5.1 Πολιτιστικές Υποδομές

Η περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας παρουσιάζει ιδιαίτερα σημαντικούς αρχαιολογικούς χώρους και πλούσια υποδομή σε μουσεία, βιβλιοθήκες, πινακοθήκες, εκθεσιακά κέντρα και πολυχώρους.

Ανά περιοχή υποδομές βρίσκονται :

- **Στην Αρχαία Ολυμπία**, το Αρχαιολογικό Μουσείο της Αρχαίας Ολυμπίας
- **Στην Πάτρα**, το Αρχαιολογικό Μουσείο, το Μουσείο Τύπου, το Νέο Μουσείο της Πάτρας επί της Ν.Ε.Ο., το Μέγαρο Λόγου και Τέχνης, το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης, το Ζωολογικό Μουσείο, η Βιβλιοθήκη της Μονής της Κοιμήσεως της Θεοτόκου.
- **Στο Μεσολόγγι**, το Μουσείο Τρικούπι και η Πινακοθήκη
- **Στο Αγρίνιο**, το Αρχαιολογικό Μουσείο και η Παπαστράτειος Δημοτική Βιβλιοθήκη.
- **Στη Βόνιτσα**, το Αρχαιολογικό Μουσείο στο χωριό Θύριο
- **Στο Θέρμο**, η Βιβλιοθήκη Απόκουρου και το Αρχαιολογικό Μουσείο
- **Στη Ναύπακτο**, η Παπαχαραλάμπειος Βιβλιοθήκη
- **Στο Αίγιο**, το Αρχαιολογικό Μουσείο
- **Στην Κλειτορία**, το Μουσείο Λαϊκής Τέχνης
- **Στον Πύργο**, η Βιβλιοθήκη και η Πινακοθήκη
- **Στην Ανδρίτσενα**, Βιβλιοθήκη με σπάνιες εκδόσεις και προσθήκες σε Αρχαιολογικά Ευρύματα.

Οι προστατευόμενοι από την αρχαιολογική Νομοθεσία χώροι και μνημεία της περιφέρειας είναι:

- Αρχαιολογικοί Χώροι: Θέρμου Τριχωνίδας, Στράτου Αγρινίου, Πλευρώνας Μεσολογγίου, Οινειαδών Κατοχής στην Αιτωλοακαρνανία, Κλείτορος, Ψωφίδος, Ελίκης στην Αχαΐας καθώς και Αρχαίας Ολυμπίας, Ήλιδας, Φυγαλείας στην Ηλεία.

- Μεσαιωνικά και Βυζαντινά Κάστρα: Ναυπάκτου, Βόνιτσας, Αγγελόκαστρου, Αντιρρίου στην Αιτωλοακαρνανία, Ρίου και Πατρών στην Αχαΐα και Χλεμούτσι Κυλλήνης στην Ηλεία.
- Τόποι Ιστορικής Σημασίας: Ηρώο Μεσολογγίου στην Αιτωλοακαρνανία, Μονή Αγίας Λαύρας, Μονή Ταξιαρχών και Μέγα Σπήλαιο στην Αχαΐα.

Σημαντική είναι επίσης και η παρουσία των τοπικών παραδοσιακών οικισμών. Οι χαρακτηρισμένοι παραδοσιακοί οικισμοί της Περιφέρειας είναι: Ναύπακτος, Αιτωλικό και τμήματα του Μεσολογγίου στην Αιτωλοακαρνανία, Βεσίνι Καλαβρύτων και Αλεποχώρι Πατρών στην Αχαΐα και τέλος Ταξιάρχης Ολυμπίας και Ανδρίτσαινας στην Ηλεία.

Ειδικότερα, αναφορικά με την Ηλεία , αξίζει να αναφερθούν αρχαιολογικοί χώροι όπως το Κάστρο Κυλλήνης αλλά και η Αρχαία Ήλιδα, η οργανώτρια πόλη των Ολυμπιακών Αγώνων και πρωτεύουσα των Ηλείων, στην οποία τα κτήρια που έχουν ανασκαφεί χρονολογούνται από τους ύστερους ελληνιστικούς ως τους ρωμαϊκούς χρόνους.

Στην Αρχαία Ολυμπία, το Ιερό της Ολυμπίας απλώνεται στους πρόποδες του λόφου του Κρονίου, ανάμεσα στον Αλφειό και τον παραπόταμό του Κλαδέο. Η Αρχαία Φιγαλεία υπήρξε κατά την αρχαιότητα μία από τις ισχυρότερες αρκαδικές πόλεις στην πολιτική χώρα. Την πόλη περιέβαλε ισχυρό τείχος μήκους περίπου 4 χλμ., με πύργους ορθογώνιους και κυκλικούς, το οποίο σώζεται ακόμη και σήμερα σε πολύ καλή κατάσταση και σε αρκετό ύψος.

Ο Επικούρειος Απόλλωνας είναι ο πρώτος σχεδόν άρτια διατηρημένος ναός, στον οποίο αντιπροσωπεύονται για πρώτη φορά και οι τρεις αρχιτεκτονικοί ρυθμοί της αρχαιότητας: ιωνικός, δωρικός, κορινθιακός. Η θέση που είναι κτισμένος ο ναός, σε υψόμετρο 1.131 μ., έχει το αρχαίο όνομα «Βάσσαι», που σημαίνει μικρή κοιλάδα μέσα στα βράχια.

Το Αρχαίο Λέπρεο είναι αρχαία ισχυρή πόλη, κτισμένη σε στρατηγικό σημείο, αφού έλεγχε τα περάσματα για Ηλεία, Μεσσηνία και Αρκαδία. Η πόλη βρισκόταν σε διαρκείς αγώνες κατά των Ηλείων, των οποίων υπήρξαν οι σκληρότεροι αντίπαλοι. Η διεκδίκηση του Λεπρέου από τους Ηλείους , τους οδήγησε στην ανοικτή σύγκρουση με τους Σπαρτιάτες, οι οποίοι εισέβαλαν και ερήμωσαν την Ηλεία, στα τέλη του 5ου αι.π.Χ .

Επίσης, το Κάστρο Χλεμούτσι ιδρύθηκε στα έτη 1220-1223 από τον ηγεμόνα Γοδεφρείδο Α' Βιλλεαρδουίνο και αποτέλεσε το ισχυρότερο φρούριο του φράγκικου πριγκηπάτου της Αχαΐας.

Αναφορικά με τα μουσεία της ΠΕΗλείας, γνωστά είναι το Αρχαιολογικό Μουσείο της Ήλιδας, το Μουσείο Μπελογιάννη, το Λαογραφικό Μουσείο και το Μουσείο Τατάνη στην Αμαλιάδα.. Επιπρόσθετα, στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ολυμπίας έχουν εκτεθεί τα πιο σημαντικά ευρήματα των ανασκαφών. Σπουδαία είναι και το Μουσείο Ιστορίας Αρχαίων Ολυμπιακών Αγώνων αλλά και το Μουσείο Ιστορίας Σύγχρονων Ολυμπιακών Αγώνων. Επίσης, το Λαογραφικό Μουσείο της Ανδρίτσαινας, το οποίο ιδρύθηκε το 1981 ύστερα από πρωτοβουλία του εξωραϊστικού Συλλόγου Γυναικών - στην αρμοδιότητα του οποίου και υπάγεται. -δημιουργήθηκε με σκοπό να διασωθεί και παράλληλα να προβληθεί το παραδοσιακό υλικό της Ανδρίτσαινας.

Αναφορικά με την Αιτωλοακαρνανία, υπάρχουν περίπου 150 αξιοσημείωτα μνημεία Αρχαίας, Ρωμαϊκής, Βυζαντινής, Μεταβυζαντινής, και Νεώτερης εποχής (αρχαίες πόλεις, οχυρά, θέατρα, ιερά, μοναστικά κέντρα, ναοί, σπηλαιώδεις εκκλησίες, βυζαντινά κάστρα, ενετικά και τούρκικα οχυρά, κτλ.). Αρκετές ανασκαφές βρίσκονται σήμερα σε εξέλιξη. Διενεργούνται οι περισσότερες (Ναυπάκτου, Παλιόκαστρο Αγρινίου, Αγγελόκαστρο, Στράτος, Οινιάδες, Λουτράκι, κ.λπ) από την ΣΤ΄ Εφορεία Αρχαιοτήτων.

Η ΠΕ Αχαΐας έχει να επιδείξει ένα πλήθος από κτίρια με ιδιαίτερη αρχιτεκτονική καθώς είχε επιρροές από διάφορα ρεύματα των εποχών. Χαρακτηριστικά είναι τα κτίρια που ανεγέρθηκαν τον 19ο και 20ο αιώνα, ενώ υπάρχει και ένα σύνολο από βιομηχανικά κτίρια που μαρτυρούν την οικονομική και εμπορική ανάπτυξη της περιοχής κατά την διάρκεια του 20ου αιώνα.

Η αρχιτεκτονική φυσιογνωμία της Πάτρας αλλά και γενικότερα της Αχαΐας είναι σαφώς επηρεασμένη από όλους τους κατακτητές της (Φράγκοι, Βενετοί, Ρωμαίοι, Βυζαντινοί) από την αρχαιότητα έως σήμερα. Το Ρωμαϊκό Ωδείο της «το πιο αξιόλογο σ΄ όλη την Ελλάδα μετά το Ηρώδειο» κατά τον Παυσανία, το Κάστρο της, ο παλιός Ναός του Αγίου Ανδρέα (1836 - 1843) μαρτυρούν το πέρασμα των αιώνων από την πρωτεύουσα της Αχαΐας, αποτελώντας κτίρια - αναγνώσματα οικιστικών μέσων και νοοτροπιών. Αυτά όμως που προκαλούν το ενδιαφέρον στο κέντρο της σύγχρονης Πάτρας είναι τα νεοκλασικά κτίρια και οι στοές με τα οποία κοσμήθηκε η πόλη στα τέλη του 19ου αιώνα και τα οποία μαρτυρούν την τότε ευμάρεια της. Ο Ερνέστος Τσίλερ σχεδίασε τα νεοκλασικά κτίρια που συναντά κανείς στην πλατεία Γεωργίου (την κεντρική της πόλης), όπως το Δημοτικό Θέατρο «Απόλλων» (1871) και το κτίριο του Εμπορικού Συλλόγου. Όλες σχεδόν οι κεντρικές οδοί της Πάτρας, αλλά και η Άνω Πόλη είναι γεμάτες από διώροφα διατηρητέα κτίρια (με οροφογραφίες, τοιχογραφίες και ακροκέραμα) αλλά και στοές και σκάλες. Ιδιαίτερου αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος είναι και ο καθολικός ναός του Αγίου Ανδρέα καθώς και ο αγγλικανικός ναός της Πάτρας.

Ανάλογης αρχιτεκτονικής αξίας είναι και τα κτίρια του Αιγίου με τα αστικά της μέγαρα, ιδιωτικά και δημόσια και τους περικαλλείς ναούς της να έχει ιδιαίτερη θέση στην νεοελληνική αρχιτεκτονική. Σημαντική είναι και η λαϊκή αρχιτεκτονική των ορεινών παραδοσιακών οικισμών της Αχαΐας που οικοδομήθηκαν από Κλουκινιώτες-Βαραβαρήτες μαστόρους και αποτελούν σημαντικό κομμάτι της νεοελληνικής λαϊκής αρχιτεκτονικής.

Επιπρόσθετα, στις δραστηριότητες της περιοχής συγκαταλέγεται το Πατρινό Καρναβάλι, που είναι η μεγαλύτερη εκδήλωση της χώρας στο είδος της, μία από τις μεγαλύτερες - σε ορισμένες παραμέτρους της - στον κόσμο και από τα σημαντικότερα καρναβάλια της Ευρώπης. Ξεκίνησε κάπου στα1829 με τον πρώτο αποκριάτικο χορό του εμπόρου Μωρέτη και συνεχίζει ακάθεκτο έως και σήμερα. Το Καρναβάλι ωστόσο άρχισε ν' αποκτά τα πρώτα στοιχεία οργάνωσης από το 1860 και μετά, με επιρροές από το δυτικό και επτανησιακό στοιχείο, λόγω της ένωσης των Ιονίων νησιών με την Ελλάδα. Όπως ήταν φυσικό δέχθηκε πολλαπλές επιρροές, κυρίως Μεσογειακές, τις οποίες όμως κατόρθωσε σε μεγάλο βαθμό να αφομοιώσει, με αποτέλεσμα το ελληνικό στοιχείο και η τοπική κουλτούρα να κυριαρχούν. Το καρναβάλι πέρασε από διάφορα στάδια και μορφές. Ως αφετηρία της σημερινής του μορφής θεωρείται το 1966, όπου καθιερώθηκε το Κυνήγι του Κρυμμένου Θησαυρού, που σημειώνει μέχρι σήμερα μεγάλη επιτυχία και στο οποίο συμμετέχουν πάνω από 50.000 νέοι της Πάτρας. Το κυνήγι είναι ένα απλό παιχνίδι πλοήγησης, που με τη φαντασία

και την ευρηματικότητα των Πατρινών, έγινε σήμερα ένα καρναβαλικό γεγονός που διαρκεί πάνω από 10 μέρες και αποτελεί τον κορμό του καρναβαλιού και της παρέλασης.

Επίσης, το Διεθνές Φεστιβάλ της Πάτρας είναι πλέον ένας θεσμός ο οποίος μετράει αρκετά χρόνια ζωής έχοντας συμβάλει καθοριστικά στην ανάδειξη του πολιτιστικού προσώπου της Πάτρας και γενικότερα της Αχαΐας. Κάθε χρόνο το διεθνές Φεστιβάλ Πάτρας φιλοξενεί σημαντικές μουσικές και θεατρικές παραστάσεις από καταξιωμένους Έλληνες και ξένους καλλιτέχνες.

Η συγκεντρωτική κατάσταση όσο αφορά Νεώτερα Μνημεία της Δυτικής Ελλάδας έχει ως εξής με βάση στοιχεία της Υπηρεσίας Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Δυτικής Ελλάδας

- Αγροτική Τράπεζα Αστακού
- Αμπελακιώτισσα
- Ανεμόμυλος Λεωνιδίου- Τυρού
- Αποθήκες Καπνού Ηλίου
- Βρύση Αγίου Βασιλείου
- Γαλλικό Ινστιτούτο Καλαμάτας - Οικία Εφεσίου
- Γεφύρι Αυλακίου Αιτωλοακαρνανίας
- Γεφύρι Τέμπλας Βρουβιανά
- Γεωργική Σχολή
- Δημαρχειακό Μέγαρο Πάτρας
- Δημοτική Αγορά Πύργου Ηλείας
- Δημοτική Βιβλιοθηκή
- Δημοτικό Θέατρο Απόλλων στον Πύργο
- Δημοτικό Θέατρο Πατρών
- Δημοτικό Σχολείο Αγριδίου
- Δημοτικό Σχολείο Αιτωλικού
- Δημοτικό Σχολείο Δημητσάνας
- Δημοτικό Σχολείο Θυρίου
- Δημοτικό Σχολείο Καρουσίου
- Δημοτικό Σχολείο Καστανιάς
- Δημοτικό Σχολείο Λαμπείας (Δίβρης)
- Δημοτικό Ωδείο Πάτρας
- Δικαστικό Μέγαρο Σπάρτης
- Δικαστικό Μέγαρο Τρίπολης
- Κατοικία Κωνσταντίνου και Ιωάννη Ράγκου
- Καφενείο Κέντρον
- Κοινοτική βρύση "Μοριός" Ηλείας
- Κρατικό Νοσοκομείο
- Κτήριο ΔΕΗ Αγρινίου
- Κτήριο Ι.Κ.Α. Πάτρας
- Κτήριο Ο.Σ.Ε. Πάτρας
- Κτίριο Δήμου Αιτωλικού
- Λιθόστρωτα στο Αίγιο

- Μανωλοπούλειο Δημοτικό Νοσοκομείο Πύργου
- Νοσοκομείο Δημοτικό Πάτρας
- Οικία Καρυωτάκη
- Οικία Κωστή Παλαμά
- Οικία Ματάλα
- Οικία Τατάνη στην Αμαλιάδα
- Οικία του Ολυμπιονίκη Κ. Τσικλητήρα
- Οικία Τρικούπη Χαρίλαου
- Παλαιά Νομαρχία
- Παλαιό Νοσοκομείο Αιγίου
- Παλαιό Σχολείο Καρδαμά
- Πέτρινα Γεφύρια Αιτωλικού
- Πλατεία Αγ.Γεωργίου Πάτρας
- Πλατεία Καποδιστρίου Πάτρας
- Πρώην Δημαρχείο Μεσολογγίου
- Πρώην Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων
- Ρολόι - Κωδωνοστάσιο Ναυπάκτου
- Ρούφειο Σχολείο
- Σιδηροδρομικός Σταθμός Αγρινίου
- Σιδηροδρομικός Σταθμός Πύργου Ηλείας
- Σχολαρχείο Τράπεζας
- Τμήμα της οδού Γερμανού Πάτρας
- Φάρος Καυκαλίδας Ηλείας
- Φάρος στο Κατάκολο Ηλείας

Ειδικότερα όσο αφορά την επισκεψιμότητα των αρχαιολογικών χώρων και μουσείων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας η κατάσταση έχει ως εξής:

Πίνακας 5-35 Εισιτήρια επισκεπτών αρχαιολογικών χωρών Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, κατά έτος, 2000- 2013

Αρχαιολογικοί χώροι	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Π.Ε. Ηλείας	262.021	286.656	379.320	436.805	418.376	491.418	512.623	408.887	384.371	400.585	419.989	465.964	451.496	498.657
Αρχαίας Ολυμπίας	246.105	266.993	350.388	405.031	391.737	446.806	455.606	360.997	355.619	328.697	399.891	438.452	425.199	462.370
Ναός Επικουρείου Απόλλωνος	15.916	19.663	28.932	31.774	26.639	32.356	37.948	33.713	19.472	17.106	13.816	21.231	16.122	25.596
Κάστρο, Χλεμούτσι Ηλείας						12.256	19.069	14.177	9.280	54.782	6.282	6.281	10.175	10.691
Π.Ε. Αχαΐας													1.220	2.177
Αρχ. Χώρος Βουντένης													598	1.384
Φρούριο Ρίου													622	793
Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας													742	3.763
Αρχ.Χώρος Καλυδώνας													144	463
Αρχ.Χώρος Οινιάδων													18	932
Αρχ.Χώρος Παλαίρου													265	136
Αρχ.Χώρος Πλευρώνας													282	2.020
Ρωμαϊκές Θέρμες Αγ. Θωμά													33	212
Σύνολο ΠΔΕ	262.021	286.656	379.320	436.805	418.376	491.418	512.623	408.887	384.371	400.585	419.989	465.964	453.458	504.597
Σύνολο Χώρας	6.416.439	6.218.029	6.674.810	6.155.328	5.788.289	6.893.546	7.516.665	7.262.471	6.217.302	5.970.999	5.547.053	6.517.645	6.693.845	8.167.889

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Πίνακας 5-36 Εισιτήρια επισκεπτών μουσείων Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, κατά έτος, 2000-2013

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Π.Ε. Ηλείας	**119.793**	**122.902**	**196.760**	**9.730**	**137.087**	**166.865**	**179.106**	**137.421**	**115.139**	**103.063**	**46.666**	**63.719**	**83.943**	**123.046**
Αρχαίας Ολυμπίας	118.904	122.132	195.057	7.112	133.105	164.305	176.944	133.782	112.341	100.820	45.953	62.878	70.408	106.997
Ήλιδος	889	770	1.703	2.618	3.982	2.560	2.162	3.639	2.798	2.243	713	841	3.419	2.826
Μουσείο Ιστορίας Ολυμπιακών Αγώνων													10.116	13.223
Π.Ε. Αχαΐας	**324**	**293**	**1.464**	**1.192**	**1.525**	**1.980**	**1.551**	**1.327**	**1.186**	**893**	**599**	**3.054**	**11.379**	**19.524**
Πατρών	324	293	1.464	1.192	1.525	1.980	1.551	1.327	1.186	893	599	1.248	9.977	17.716
Αιγίου												1.806	1.402	1.808
Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας													**1.354**	**4.705**
Θέρμου													176	2.297
Αγρινίου													1.049	2.191
Θυρρείου													129	217
Σύνολο ΠΔΕ	120.117	123.195	198.224	10.922	138.612	168.845	180.657	138.748	116.325	103.956	47.265	66.773	96.676	147.275
Σύνολο Χώρας	**2.061.887**	**1.886.236**	**2.687.649**	**1.759.647**	**2.501.967**	**2.692.128**	**2.795.465**	**2.452.964**	**1.994.864**	**2.813.564**	**3.136.779**	**3.061.490**	**2.975.689**	**3.376.861**

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

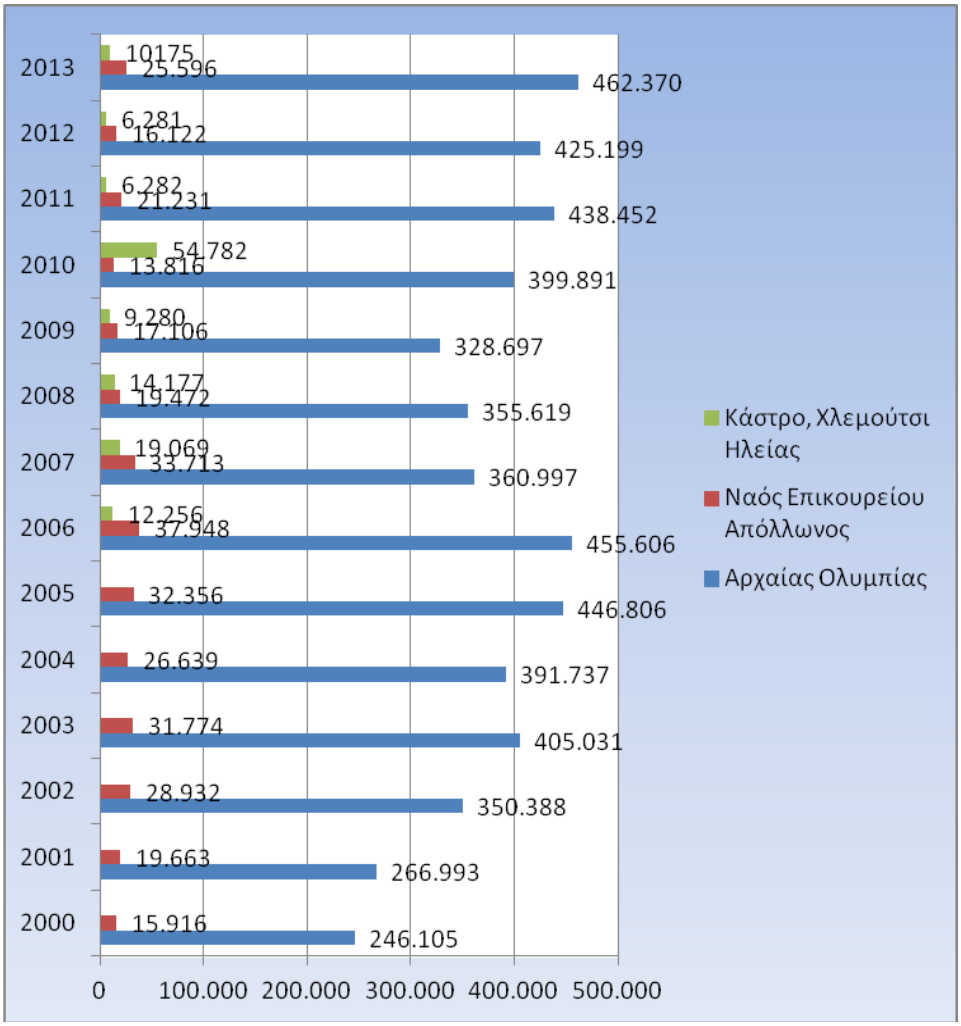

Πήγη ΕΛΣΤΑΤ

Εικόνα 5-52 Επισκεψιμότητα αρχαιολογικών χώρων Ηλείας 2000-2013

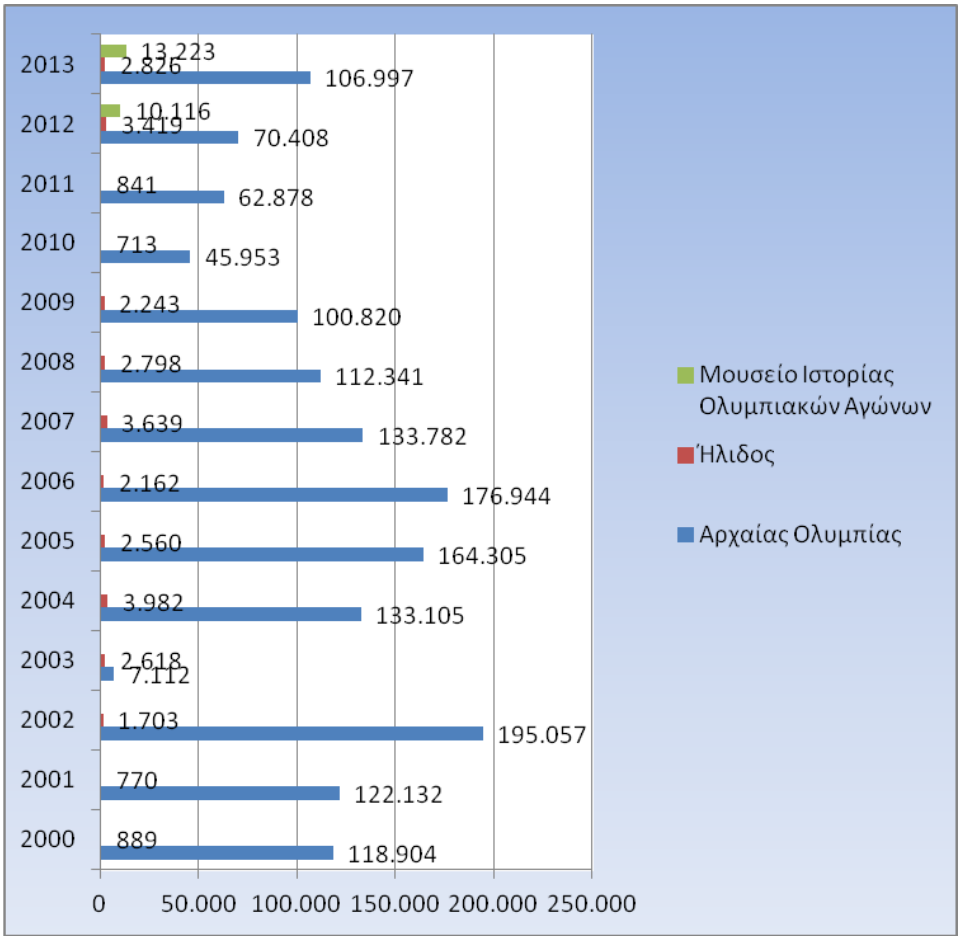

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Εικόνα 5-53 Επισκεψιμότητα μουσείων Ηλείας 2000-2013

Ένας αξιόπιστος δείκτης της πολιτιστικής δυναμικής της Περιφέρειας αποτελεί και η επισκεψιμότητα των υφιστάμενων βιβλιοθηκών. Στην Περιφέρεια λειτουργούν 18 ανοιχτές για το κοινό βιβλιοθήκες με μια επισκεψιμότητα που φθάνει κατ έτος τα 310.543 άτομα .

Αναλυτικά η επισκεψιμότητα των ανοιχτών βιβλιοθηκών στην Περιφέρεια κατά Περιφερειακή Ενότητα έχει ως εξής:

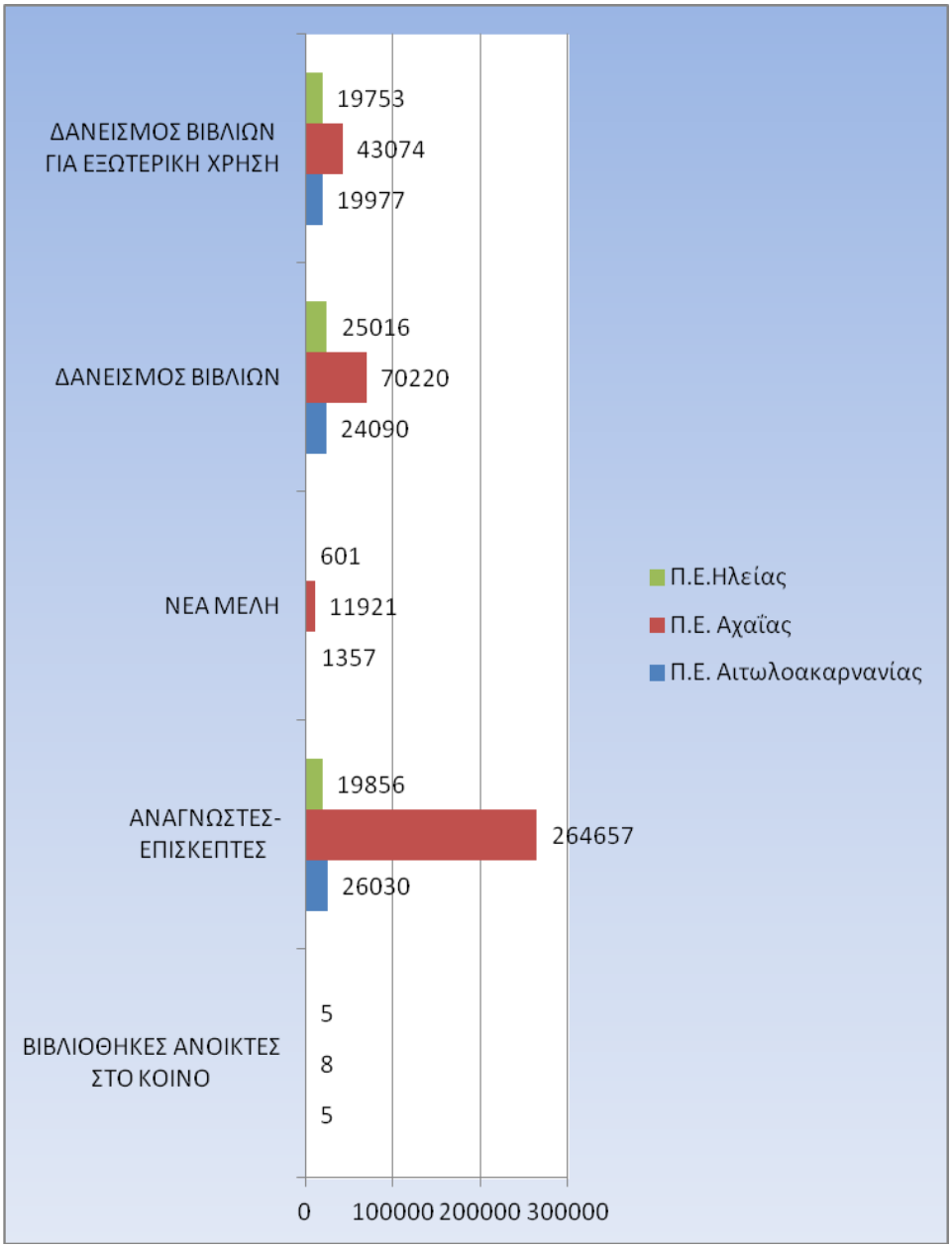

Εικόνα 5-54 Επισκεψιμότητα βιβλιοθηκών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατά Περιφερειακή Ενότητα

5.5.2 Κλάδος δημιουργικών – πολιτισμικών επιχειρήσεων και θερμοκοιτίδες

Στην συγκεκριμένη ενότητα γίνεται ειδική μνεία όσο αφορά τον κλάδο των Δημιουργικών Βιομηχανιών (Creative Industries)ο οποίος αποτελεί και έναν από τους 10 τομείς προτεραιότητας στο νέο ΕΣΠΑ. Οι δημιουργικές βιομηχανίες και ειδικότερα οι δημιουργικές θερμοκοιτίδες αφορούν την επώαση των επιχειρήσεων που σχετίζονται με τον κλάδο του πολιτισμού και της δημιουργίας.

Στην Πράσινη Βίβλο, στο άρθρο 2 της πρότασης του προγράμματος-πλαισίου «Δημιουργική Ευρώπη», ως πολιτιστικός και δημιουργικός τομέας ορίζεται κάθε τομέας του οποίου οι δραστηριότητες «βασίζονται σε πολιτιστικές αξίες και/ή αποτελούν προϊόν καλλιτεχνικής και δημιουργικής έκφρασης ανεξάρτητα από το αν αυτές οι δραστηριότητες

έχουν ή όχι ως γνώμονα την αγορά και ανεξάρτητα από το είδος της δομής που τις ασκεί» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2011). Ο ορισμός αυτός βασίζεται στο «υπόδειγμα των ομόκεντρων κύκλων» (Throsby, D., 2001, Economics and Culture, Cambridge University Press, Cambridge ; KEA (2006), The Economy of Culture in Europe, A Study prepared for the European Commission Directorate-General for Education and Culture, KEA European Affairs, Brussels, October). Σύμφωνα με το υπόδειγμα αυτό, όσο πιο έντονα είναι τα πολιτισμικά, δημιουργικά και καλλιτεχνικά χαρακτηριστικά ενός προϊόντος τόσο περισσότερο μπορεί να συμπεριληφθεί στον σκληρό πυρήνα της πολιτιστικής και δημιουργικής οικονομίας.

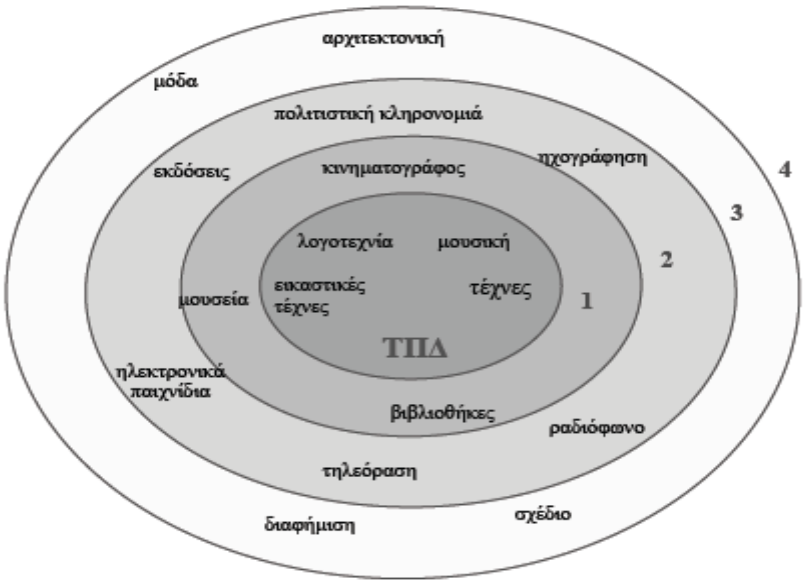

Πηγές: Throsby (2001), KEA (2006)

Εικόνα 5-55 Το υπόδειγμα των ομόκεντρων κύκλων

Στους ομόκεντρους κύκλους 1 και 2 υπάρχουν οι αμιγώς πολιτιστικές και δημιουργικές δραστηριότητες, ενώ στους κύκλους 3 και 4 ανήκουν οι συναφείς δραστηριότητες (περιφέρεια) του τομέα πολιτισμού και δημιουργίας. Ωστόσο σε οποιοδήποτε από τους ομοκέντρους κύκλους και εάν ανήκει μια επιχειρηματική δραστηριότητα, όλες έχουν ως κοινό χαρακτηριστικό τους ότι πρώτον, αντλούν έσοδα από την εκμετάλλευση της δημιουργικής έμπνευσης του εργατικού δυναμικού τους και δεύτερον, από την αποκλειστική οικονομική διαχείριση των πνευματικών δικαιωμάτων μετασχηματίζοντας έτσι το προϊόν από μία απλή ερασιτεχνική ασχολία ή μεμονωμένη δραστηριότητα σε βιομηχανία (Σοφία Λαζαρέτου, 2014, " Έξυπνη Οικονομία: Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες στην Ελλάδα. Μπορούν να αποτελέσουν προοπτική εξόδου από την κρίση;", Τράπεζα της Ελλάδος).

Ζωτικής σημασίας παράμετρος για τον τομέα των πολιτισμού και τη δημιουργικών βιομηχανιών είναι η θεμελίωση συμπλεγμάτων (clusters). Τα "clusters" έχουν οριστεί από τον Porter, ως «γεωγραφικές συγκεντρώσεις διασυνδεδεμένων εταιρειών, εξειδικευμένων προμηθευτών, παροχών υπηρεσιών, εταιρειών σχετικών βιομηχανιών και σχετιζόμενων θεσμών» Οι θερμοκοιτίδες πολιτισμικών και δημιουργικών επιχειρήσεων μπορούν να συντελέσουν αποφασιστικά προς αυτή την κατεύθυνση. Αυτό που ξεχωρίζει τη δημιουργική από τις υπόλοιπες θερμοκοιτίδες είναι η διαρκή ικανότητα της να αναπτύσσει επιχειρηματικά

δίκτυα μεταξύ δημιουργικών επιχειρήσεων, δημιουργικών ανθρώπων και του πολιτικού περιβάλλοντος

Εμπειρικές μελέτες έχουν αποδείξει την ανάπτυξη τους σε πρώην βιομηχανικές περιοχές με πληθώρα εγκαταλελειμμένων κτηρίων. Τα κτήρια έγιναν πόλοι έλξης για δημιουργικές δραστηριότητες. Σε πολλές περιπτώσεις χρησιμοποιήθηκαν για πολιτισμικές συναντήσεις, φεστιβάλ, γκαλερί, ατελιέ κλπ. Η ανάπλαση τους από την μία οφείλεται στις σύγχρονες τάσεις σχετικά με τις καινοτόμες αρχές σχεδιασμού σε θέματα αστικής ανάπλαση και αναψυχής των περιφερειών . Επιπλέον οφείλεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των δημιουργικών και πολιτισμικών επιχειρήσεων που η πλειοψηφία των επιχειρήσεων αυτών είναι οργανισμοί μικρού μεγέθους με αίσθηση ανεξαρτησίας και σημαντικό βαθμό αβεβαιότητας και συνεπώς χρειάζονται προσιτούς, ευέλικτους και χαμηλού κόστους χώρους εργασίας και μισθώσεων. Επιπλέον, αποτελεί πρωταρχική ανάγκη να βρίσκονται σε μια θέση καλά συνδεδεμένη με τα διάφορα επίσημα και ανεπίσημα δίκτυα ώστε να απελευθερώνεται η δημιουργικότητα και να παρέχεται διάχυτη ενημέρωση για τις νέες τάσεις και ευκαιρίες της εποχής. (Majbritt Chambers and Knud Erik Serup Vejle, 2011, "Incubators for Creative Entrepreneurs" - based on 27 case studies).

Σε άλλες περιπτώσεις έχει παρατηρηθεί ότι οι δημιουργικές θερμοκοιτίδες συντέλεσαν σημαντικά στην ανάπτυξη "spin-off" εταιρειών σε συναφείς κλάδους επιβεβαιώνοντας έτσι την θεωρεία ότι η δημιουργικότητα μπορεί να αποτελέσει όχημα οικονομικής ανάπτυξης σε ένα ευρύτερο σύνολο επιχειρήσεων διαχέοντας οικονομική ευημερία στο σύνολο της οικονομίας

Οι υπηρεσίες που προσφέρουν οι δημιουργικές θερμοκοιτίδες είναι κοινές με αυτές των θερμοκοιτίδων γενικότερα και παρέχουν χώρο στέγασης, συμβουλευτικές υπηρεσίες, υπηρεσίες εκπαίδευση κλπ. Ωστόσο θα πρέπει να είναι σχεδιασμένες σύμφωνα με τις εκάστοτε ανάγκες των εκκολαπτόμενων. Σημαντικό ρόλο για την επιτυχία της θερμοκοιτίδας αποτελεί η ικανότητα της να γεφυρώσει τον επιχειρηματικό με το καλλιτεχνικό χώρο παρέχοντας έτσι την δυνατότητα σε νέες εταιρίες να εισέλθουν και να προσφέρουν καινοτομία με εμπορευματική αξία. Οι δημιουργικές θερμοκοιτίδες αποτελούν συνδυασμό των κοινών επιχειρηματικών θερμοκοιτίδων και των καλλιτεχνικών και δημιουργικών ατελιέ με σκοπό από την μία πλευρά την παραγωγή δημιουργικών ιδεών και από την άλλη την καλύτερη δυνατή εμπορική αξιοποίηση τους. Κεντρικός στόχος των ΠΔΕ είναι να παροτρύνουν την κοινωνία να παράγει δημιουργικές ιδέες. Η ευκαιρία αυτή δίνεται μέσα την σύγκλιση των επιχειρήσεων σε διακριτές ομάδες που θα οδηγηθούν σε οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική αλληλεπίδραση η οποία θα συντελεί στην διαμόρφωση νέων ιδεών, αντιλήψεων και πρακτικών καθιστώντας τα συμπλέγματα αυτά σε κέντρα καινοτομίας. Μάλιστα, η σημαντικότητα των άτυπων επαφών μέσα στην θερμοκοιτίδα και στα σχετικά συμπλέγματα μπορεί να διαπιστωθεί σύμφωνα με απαντήσεις ερωτηθέντων στελεχών επιχειρήσεων ενταγμένων σε διάφορες θερμοκοιτίδες, που δήλωσαν σε πλειοψηφία ότι οι αυθόρμητες καθημερινές επαφές, με το προσωπικό και μέλη της θερμοκοιτίδας και συναφών επιχειρήσεων έχουν μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία από ότι οι επίσημες και δομημένες δραστηριότητες

Στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας δεν έχει παρατηρηθεί κάποια συγκροτημένη προσπάθεια καταγραφής και αποτίμησης του κλάδου. Επιπλέον στην περιφέρεια δεν υπάρχει θερμοκοιτίδα ΠΔΕ καθώς ούτε κάποιας οργανωμένης προσπάθειας παροχής συμβουλευτικών

υπηρεσιών σε θέματα συνέργιας και δικτύωσης του κλάδου, παρά μόνο μεμονωμένες προσπαθείς επί συγκεκριμένων θεμάτων εντοπίζονται.

Στα πλαίσια καταγραφής στων τοπικών δημιουργικών βιομηχανιών ξεκινάμε με το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών και το Corallia - π1 innohub πραότιδεν ανήκουν με την στενή έννοια του όρου στις Δημιουργικές Βιομηχανίες. Παρόλα αυτά αποτελούν δομές οι οποίες μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό τεχνολογικό ρόλο στην ανάπτυξη και υποστήριξη σχετικών δράσεων.

Θερμοκοιτίδα του Επιστημονικού Πάρκου Πατρών (ΕΠΠ) : Το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών ιδρύθηκε σύμφωνα με το μοντέλο της «Θερμοκοιτίδας» για νέες επιχειρήσεις βασισμένες στην τεχνολογία. Ο κύριος σκοπός είναι η παροχή υψηλής ποιότητας υποδομών, καθώς και συνεργασία μέσα σε κατάλληλες οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες που θα στηρίξουν και να προωθήσουν τη δημιουργία, τη λειτουργία και την ανάπτυξη των καινοτόμων επιχειρήσεων μέσω διαδικασιών spin-off / spin-out και η συνεργασία μεταξύ Πανεπιστήμιου, Ερευνητικά Κέντρα και της βιομηχανίας. Για πάνω από 15 χρόνια, το Επιστημονικό Πάρκο υποστηρίζει την ανάπτυξη καινοτόμων επιχειρήσεων , που βασίζονται στην τεχνολογία σε διάφορους τομείς όπως η βιοτεχνολογία, καθαρή ενέργεια και άλλες βιομηχανικές τεχνολογίες, συμβάλλοντας στην οικονομία της γνώσης στην Περιφέρειας. Σήμερα, το ΕΠΠ είναι το σπίτι των 24 εταιρειών και οργανισμών, που απασχολούν περίπου 120 άτομα σε τομείς όπως η μηχανική, η χημεία, τη φυσική, την ιατρική. Αυτές οι εταιρείες έχουν τροφοδοτηθεί με ένα μείγμα υψηλής ποιότητας χώρων, γραφείων, τεχνικής υποδομής και υποστήριξη διοικητικών και επιχειρηματικών υπηρεσιών (http://www.psp.org.gr/).

Corallia - π1 innohub : Λειτουργεί από το 2011 ως "γέφυρα" στην υψηλή τεχνολογία, έρευνα και καινοτομία.. Το π1•innohub συμβάλλει στην επιτάχυνση της ανάπτυξης καινοτόμων εταιρειών στη Δυτική Ελλάδα. Διαθέτει υποδομές και υπηρεσίες που απευθύνονται σε "start-up" και "early-stage" επιχειρήσεις, ενώ παράλληλα, μεγάλες επιχειρήσεις μπορούν να εγκατασταθούν στο π1•innohub, αποκτώντας πρόσβαση στις αγορές της Δυτικής Ελλάδας και στο ταλαντούχο επιστημονικό δυναμικό της περιοχής. Το πνεύμα αλληλεπίδρασης και δικτύωσης είναι διάχυτο και στο InnoCafé, το οποίο είναι στη διάθεση των επισκεπτών και υπαλλήλων που εργάζονται π1•innohub προσφέροντας καφέ, παραδοσιακή ελληνική και μεσογειακή κουζίνα καθώς και εξειδικευμένο catering κατόπιν αιτήματος. Το π1•innohub διαθέτει, επίσης, μοντέρνο, υψηλής αισθητικής, σχεδίασης και εξοπλισμού εκθεσιακό χώρο για την προβολή καινοτομικών προϊόντων και τεχνολογικών επιτευγμάτων. Στο Inno on-Display υπάρχουν 15 θέσεις εκθεμάτων, οθόνες αφής και ενημερωτικό υλικό των προϊόντων των μελών για τις ανάγκες προβολής και προωθητικών ενεργειών των επιχειρήσεων, αποτελώντας σημαντικό πόλο έλξης εταιρειών που αναζητούν συνεργασίες (http://www.corallia.org/el/activity-fields/innohubs/646-p1-innohub.htm).

Στην περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας παρατηρείται έντονη πολιτισμική και δημιουργική δραστηριότητα η οποία όμως είναι εξειδικευμένη σε θεματολογία.

Συγκεκριμένα,

Art in Progress: Η Art in Progress είναι μια Αστική Μη Κερδοσκοπική Εταιρία με αντικείμενο τον πολιτισμό, η οποία ιδρύθηκε και δραστηριοποιείται στην Πάτρα από τον Ιούνιο του 2011. Επικεντρώνεται στην υλοποίηση εικαστικών, πολιτιστικών και εκπαιδευτικών

εκδηλώσεων με κύριο στόχο της τη γνωριμία του πατρινού κοινού με τη σύγχρονη εικαστική δημιουργία και τη διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για την πολιτιστική αναβάθμιση της πόλης. Μέσω της δημιουργίας σύγχρονων εικαστικών γεγονότων, η Art in Progress προσβλέπει επίσης στην ευρύτερη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του τόπου. Αναπόσπαστο κομμάτι της αποστολής της αποτελούν και οι πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην επιμόρφωση των παιδιών, των νέων αλλά και του συνόλου των πολιτών.(http://www.artinprogress.eu/us/).

PATRAS ART FAIR : Είναι μία μεγάλη καλλιτεχνική διοργάνωση της ZERVAS ART. Ο θεσμός των Διεθνών Συμποσίων Ζωγραφικής αποτελεί πλέον μια σημαντική καλλιτεχνική πρωτοβουλία που έχει καταστήσει την Πάτρα διεθνές κέντρο τεχνών σε περισσότερες από 120 χώρες. Περίπου 200 πανεπιστήμια Καλών Τεχνών και περισσότεροι από 2.000 ζωγράφοι -των οποίων ο αριθμός αυξάνεται καθημερινά- συνεργάζονται και συμμετέχουν στη μεγάλη εικαστική διοργάνωση, η οποία αποτελεί πλέον ένα διεθνές καλλιτεχνικό ρεύμα. (http://www.pelop.gr/?page=article&srv=14&DocID=201991)

Το Τοπικό Σύμφωνο Ποιότητας Αιτωλίας (ΤΠΣ) : Δημιουργήθηκε από επιχειρήσεις αγροτικού τουρισμού στην περιοχή της ορεινής Ναυπακτίας στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER II, αλλά και λοιπών επιχειρήσεων της περιοχής και των επιχειρήσεων που υλοποιούνται στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας LEADER +. Σήμερα το ΤΣΠ Αιτωλίας αριθμεί 29 μέλη που ασχολούνται με επιχειρήσεις αγροτικού τουρισμού όπως ξενώνες, παραδοσιακές ταβέρνες και καφενεία, καθώς και επιχειρήσεις εναλλακτικών μορφών τουρισμού (kayak, mountain bike, rafting, cannoing) (http://www.agro-tour.net).

Το Πατρινό Καρναβάλι: Είναι η μεγαλύτερη αποκριάτικη εκδήλωση στην Ελλάδα. Μετρά 180 χρόνια ιστορίας. Το Καρναβάλι της Πάτρας δεν είναι μόνο η μεγάλη παρέλαση της τελευταίας Κυριακής αλλά ένα σύνολο εκδηλώσεων που περιλαμβάνουν Χορούς, Παρελάσεις (με συμμετοχή 40.000 περίπου καρναβαλιστών), Κυνήγι Κρυμμένου Θησαυρού (με συμμετοχή περίπου 90 πληρωμάτων), Καρναβάλι των Παιδιών (με συμμετοχή περίπου 12.000 παιδιών), Θέατρο Δρόμου, Εκθέσεις, Κινηματογραφικό αφιέρωμα, Πανελλήνιο Φεστιβάλ Σάτιρας Ερασιτεχνικού Θεάτρου κ.ά. Πλέον την διοργάνωση αναλαμβάνει αποκλειστικά ο Δήμος Πατρέων μέσω της Κοινωφελούς Επιχείρησης Πατρινό Καρναβάλι η οποία εποπτεύει και το καρναβαλικό εργαστήρι, μοναδικό χώρο στην Ελλάδα όπου κατασκευάζονται τα μεγαλειώδη άρματα του βασιλιά Καρνάβαλου και της συνοδείας του καθώς και άλλες κατασκευές που κοσμούν την πόλη στη διάρκεια της Αποκριάς (http://carnivalpatras.gr/).

Dreamland Festival στην Αρχαία Ολυμπία : Στα πρότυπα της "Tomorrowland" αλλά και αντίστοιχων μεγάλων events του εξωτερικού, στο βασικό τριήμερο του Festival συμμετείχαν 30 κορυφαίοι Έλληνες DJS και παραγωγοί της Dance μουσικής. Τους DJS και παραγωγούς πλαισίωσαν Dance show όπως και διάφορα άλλα δρώμενα με τη συμμετοχή ηθοποιών, κλόουν, ξυλοπόδαρων. Οι επισκέπτες του φεστιβάλ είχαν τη δυνατότητα να ενημερωθούν πάνω σε εθελοντικές δράσεις και να λάβουν μέρος σε διαδραστικά εργαστήρια για την οικολογία, την τέχνη και τη φιλοσοφία, καθώς και σε αθλητικές δραστηριότητες στον Αλφειό ποταμό (καγιάκ, rafting, hydrospeed, κτλ) (http://www.monopoli.gr/afieromata/item/129495-Dreamland-Festival-sthn-Archaia-Olympia).

Το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους : ιδρύθηκε το 1997 και είναι ο μόνος θεσμός στον τομέα του κινηματογράφου για παιδιά και νέους που λειτουργεί

στην Ελλάδα. Η φιλοσοφία που το διέπει, οι σκοποί και οι στόχοι του υλοποιήθηκαν από το Νεανικό Πλάνο με τη συνεργασία της Νομαρχίας Ηλείας. Στη συνέχεια υποστηρίχτηκε ενεργά από το Υπουργείο Πολιτισμού και άλλους φορείς του κινηματογραφικού και του εκπαιδευτικού χώρου. Το Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου Ολυμπίας για Παιδιά και Νέους **διοργανώνεται κάθε χρόνο την πρώτη εβδομάδα του Δεκεμβρίου στον Πύργο,** πρωτεύουσα του νομού Ηλείας της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Τα τελευταία χρόνια ο αριθμός των θεατών που παρακολουθούν τις προβολές και τις εκδηλώσεις του ξεπερνά τις 20.000 ετησίως, ενώ περισσότερα από 250 παιδιά και νέοι συμμετέχουν ενεργά και σε καθημερινή βάση στις δομές και τις δραστηριότητες του Φεστιβάλ (http://www.fringenet.gr/community/profile/2104).

5.6 Αθλητισμός

Οι Εθνικές Αθλητικές Εγκαταστάσεις στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχουν ως εξής:

Πίνακας 5-37 Εθνικές Αθλητικές Εγκαταστάσεις στην ΠΔΕ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΚΑΤ.	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
ΑΧΑΪΑΣ	**ΠΑΤΡΕΩΝ**	**1**	**ΠΑΜΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ**	**ΣΤΙΒΟΣ & ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ**
ΑΧΑΪΑΣ	**ΠΑΤΡΕΩΝ**	**1**	**ΠΑΜΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ**	**ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΜΠΑΣΚΕΤ - ΒΟΛΛΕΫ-ΧΑΝΤΜΠΟΛ**
ΑΧΑΪΑΣ	**ΠΑΤΡΕΩΝ**	**1**	**ΠΑΜΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ**	**ΚΛΕΙΣΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ**
ΑΧΑΪΑΣ	**ΠΑΤΡΕΩΝ**	**1**	**ΠΑΜΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ**	**ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΑΝΟΙΧΤΟ ΣΤΑΔΙΟ**
ΑΧΑΪΑΣ	**ΠΑΤΡΕΩΝ**	**1**	**ΠΑΜΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ**	**ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5**
ΑΧΑΪΑΣ	**ΠΑΤΡΕΩΝ**	**1**	**ΠΑΜΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ**	**ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ**
ΑΧΑΪΑΣ	**ΠΑΤΡΕΩΝ**	**1**	**ΠΑΜΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΙΑΚΟ ΣΤΑΔΙΟ**	**ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ**
ΑΧΑΪΑΣ	**ΠΑΤΡΕΩΝ**	**1**	**ΕΘΝΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΦΑΛΟΣ**	**ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ**
ΑΧΑΪΑΣ	**ΠΑΤΡΕΩΝ**	**2**	**ΕΘΝΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΦΑΛΟΣ**	**ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5**
ΑΧΑΪΑΣ	**ΠΑΤΡΕΩΝ**	**1**	**ΕΘΝΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΚΛΕΙΣΤΟ**	**ΚΛΕΙΣΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ**

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΓΚΑΤ.	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
			ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ ΠΕΠΑΝΟΣ	
ΑΧΑΪΑΣ	**ΠΑΤΡΕΩΝ**	**1**	**ΕΘΝΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΤΡΩΝ - ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΚΟΥΚΟΥΛΙΟΥ**	**ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ**
ΑΧΑΪΑΣ	**ΠΑΤΡΕΩΝ**	**1**	**ΕΘΝΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΤΡΩΝ- ΚΛΕΙΣΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ ΑΓΙΑΣ**	**ΚΛΕΙΣΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ**
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	**ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ**	**1**	**ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ**	**ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ**
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	**ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ**	**1**	**ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ**	**ΣΤΑΔΙΟ**
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	**ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ**		**ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΕΙΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ**	**ΥΠΑΙΘΡΙΑ ΓΗΠΕΔΑ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΤΙΚΑ ΓΗΠΕΔΑ**

Η παρακάτω εικόνα παρουζιάζει την κατανομή των εθνικών αθλιτικών εγκαταστάςων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα.

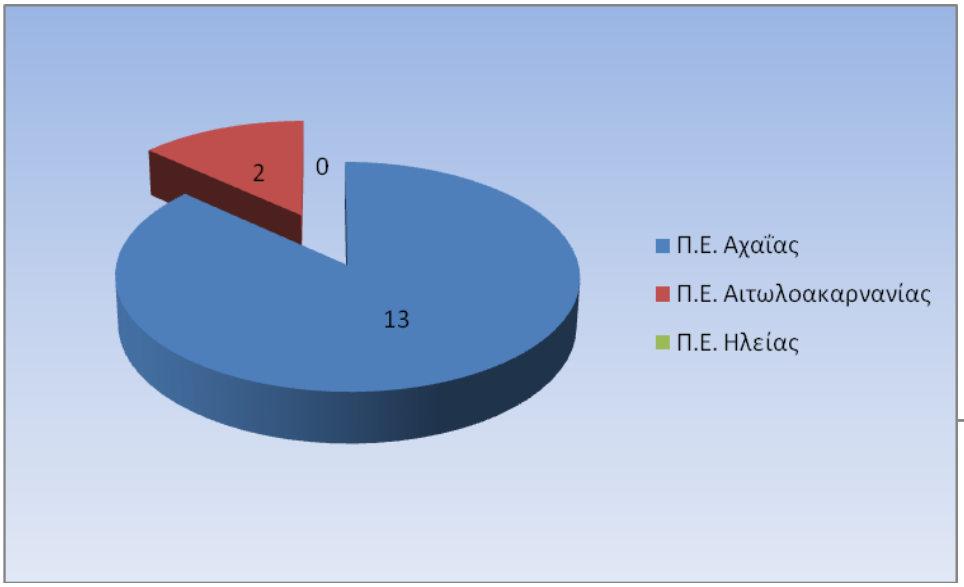

Εικόνα 5-56 Κατανομή των εθνικών αθλιτικών εγκαταστάςων στην ΠΔΕ ανά Περιφερειακή Ενότητα

Παράλληλα οι Δημοτικές Αθλητικές εγκαταστάσεις στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έχουν ως εξής:

Πίνακας 5-38 Δημοτικές Αθλητικές εγκαταστάσεις στην Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
1	ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟΥ		
2	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΡΙΝΙΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΚΟΥΣΗ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
3	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΡΙΝΙΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΚΟΥΣΗ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ
4	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΡΙΝΙΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΚΟΥΣΗ	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
5	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΡΙΝΙΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΚΟΥΣΗ	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
6	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΡΙΝΙΟΥ ΜΙΧΑΛΗ ΚΟΥΣΗ	ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ - ΒΟΛΕΪ - ΤΕΝΝΙΣ
7	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΝΙΚΟΥ ΚΑΡΑΠΑΠΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
8	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
9	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΑΪ ΓΙΑΝΝΗ ΡΗΓΑΝΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
10	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΑΓΙΟΥ ΚΩΝ/ΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
11	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΚΑΛΥΒΙΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
12	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΑΪ ΒΑΣΙΛΙΩΤΙΚΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
13	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ (ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ)	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ (ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ)
14	ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
15	ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
16	ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
17	ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
18	ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
19	ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
20	ΑΛΥΖΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΚΑΝΤΗΛΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
21	ΑΛΥΖΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
		ΜΥΤΗΚΑ	
22	ΑΛΥΖΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ ΜΥΤΗΚΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
23	ΑΛΥΖΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΧΩΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
24	ΑΛΥΖΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ ΑΡΧΟΝΤΟΧΩΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
25	ΑΛΥΖΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΒΑΡΝΑΚΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
26	ΑΛΥΖΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ ΒΑΡΝΑΚΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
27	ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
28	ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
29	ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
30	ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
31	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
32	ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
33	ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
34	ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
35	ΘΕΡΜΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ-ΒΟΛΕΪ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ-ΒΟΛΕΪ
36	ΘΕΣΤΙΕΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
37	ΘΕΣΤΙΕΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
38	ΘΕΣΤΙΕΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
39	ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
40	ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
41	ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
42	ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
43	ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
44	ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
45	ΙΝΑΧΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
46	ΙΝΑΧΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
47	ΙΝΑΧΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
48	ΜΑΚΡΥΝΕΙΑΣ		
49	ΜΕΔΕΩΝΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
50	ΜΕΔΕΩΝΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
51	ΜΕΔΕΩΝΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
52	ΜΕΝΙΔΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
53	ΜΕΝΙΔΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
54	ΜΕΝΙΔΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
55	ΜΕΝΙΔΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ-
56	ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ		
57	ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Μ.ΧΩΡΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
58	ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
59	ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΣΠΟΛΑΪΚΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
60	ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΕΛΑΙΟΦΥΤΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
61	ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
62	ΝΕΑΠΟΛΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Μ.ΧΩΡΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
63	ΟΙΝΙΑΔΩΝ		
64	ΠΑΛΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
65	ΠΑΛΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
66	ΠΑΛΑΙΡΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
67	ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
68	ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
69	ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
70	ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
71	ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
72	ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
73	ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
74	ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
75	ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
76	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
77	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
78	ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
79	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
80	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
81	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
82	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
83	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
84	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
85	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
86	ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
87	ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
88	ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
89	ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
		ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
90	ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
91	ΑΡΑΚΥΝΘΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
92	ΑΣΤΑΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
93	ΑΣΤΑΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
94	ΑΣΤΑΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
95	ΑΣΤΑΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ
96	ΑΣΤΑΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
97	ΑΣΤΑΚΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
98	ΘΕΡΜΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
99	ΘΕΡΜΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
100	ΘΕΡΜΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
101	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΑΡΑΧΩΒΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
102	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
103	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΑΓ.ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
104	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
105	ΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ ΧΩΜΩΡΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
106	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
107	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
108	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
109	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
110	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
111	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
112	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
113	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
114	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
115	ΠΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
116	ΣΤΡΑΤΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
117	ΣΤΡΑΤΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
118	ΣΤΡΑΤΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
119	ΣΤΡΑΤΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
120	ΣΤΡΑΤΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
121	ΣΤΡΑΤΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
122	ΦΥΤΕΙΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
123	ΦΥΤΕΙΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
124	ΠΑΡΑΒΟΛΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
125	ΠΑΡΑΒΟΛΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
126	ΠΑΡΑΚΑΜΠΥΛΙΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥΛΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
127	ΦΥΤΕΙΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
128	ΦΥΤΕΙΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
129	ΦΥΤΕΙΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
130	ΧΑΛΚΕΙΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ Δ.Δ. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΣΤΑΔΙΟ
131	ΧΑΛΚΕΙΑΣ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ Δ.Δ. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
132	ΧΑΛΚΕΙΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΕΝΗΝΟΧΩΡΙΟΥ	ΣΤΑΔΙΟ
133	ΧΑΛΚΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΑΓ. ΘΩΜΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
134	ΧΑΛΚΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
135	ΧΑΛΚΕΙΑΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
136	ΠΑΡΑΒΟΛΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
137	ΠΑΡΑΒΟΛΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

Πίνακας 5-39 Δημοτικές Αθλητικές εγκαταστάσεις στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
1	ΑΙΓΕΙΡΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ	ΣΤΙΒΟΣ
2	ΑΙΓΙΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΑΙΓΙΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ
3	ΑΙΓΙΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΙΓΙΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
4	ΑΙΓΙΟΥ	ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ ΑΙΓΙΟΥ (ΔΕΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ)	ΑΝΟΙΧΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ
5	ΑΙΓΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΤΕΜΕΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
6	ΑΙΓΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΚΟΥΝΙΝΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
7	ΑΙΓΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΜΕΛΙΣΣΙΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
8	ΑΙΓΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΠΤΕΡΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
9	ΑΙΓΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΒΑΛΙΜΙΤΙΚΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
10	ΑΙΓΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Ν.ΠΛΑΣΤΗΡΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
11	ΑΚΡΑΤΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΑΚΡΑΤΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
12	ΑΚΡΑΤΑΣ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ Δ.Δ. ΑΚΡΑΤΑΣ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
13	ΑΚΡΑΤΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ 5Χ5 Δ.Δ. ΑΚΡΑΤΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
14	ΑΚΡΑΤΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH VOLLEY Δ.Δ. ΣΥΛΙΒΑΙΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH VOLLEY
15	ΑΚΡΑΤΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ 7Χ7 Δ.Δ. ΣΥΛΙΒΑΙΝΗΣ (ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ)	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ (ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ)
16	ΑΚΡΑΤΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.Δ. ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
17	ΑΚΡΑΤΑΣ	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.Δ. ΑΓ. ΒΑΡΒΑΡΑΣ	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
18	ΑΚΡΑΤΑΣ	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.Δ. ΠΟΡΟΒΙΤΣΑΣ	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
19	ΑΚΡΑΤΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.Δ. ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
20	ΑΡΟΑΝΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
21	ΒΡΑΧΝΕΪΚΩΝ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
22	ΒΡΑΧΝΕΪΚΩΝ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
23	ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
24	ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
25	ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
26	ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
27	ΔΥΜΗΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΔΥΜΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
28	ΔΥΜΗΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΔΥΜΗΣ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
29	ΔΥΜΗΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΔΥΜΗΣ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
30	ΔΥΜΗΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΔΥΜΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
31	ΔΥΜΗΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΔΥΜΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
32	ΔΥΜΗΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΔΥΜΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
33	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΨΑΘΟΠΥΡΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
34	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ 7Χ7 Δ.Δ. ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
35	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΚΑΤΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
36	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΣΕΛΛΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
37	ΦΑΡΡΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ.ΣΤΑΡΟΧΩΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
38	ΩΛΕΝΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.ΩΛΕΝΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
39	ΩΛΕΝΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΑ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.ΩΛΕΝΙΑΣ	ΑΝΟΙΧΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
40	ΩΛΕΝΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
41	ΦΑΡΡΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
42	ΦΑΡΡΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΙΣΩΜΑΤΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
43	ΦΑΡΡΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ.ΦΑΡΑΙ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
44	ΦΑΡΡΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΧΑΛΑΝΔΡΙΤΣΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
45	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
46	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
47	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
48	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ
49	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
50	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
51	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
52	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
53	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
54	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
55	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
56	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
57	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
58	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
59	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤΙΒΟΣ
60	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΠΡΟΠΟΝΗΤΗΡΙΟ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
		ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	ΣΤΙΒΟΥ
61	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
62	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΔΗΜ. ΤΟΦΑΛΟΣ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
63	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ ΑΝΤ. ΠΕΠΑΝΟΣ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ
64	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ ΣΤΟ ΚΟΥΚΟΥΛΙ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
65	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΠΑΤΡΑΣ	ΑΝΟΙΧΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ
66	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
67	ΠΑΤΡΕΩΝ	ΑΝΟΙΧΤΟΣ ΣΤΙΒΟΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ	ΣΤΙΒΟΣ
68	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
69	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.Δ. ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
70	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΧΑΝΤΜΠΟΛ Δ.Δ. ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΧΑΝΤΜΠΟΛ
71	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.Δ. ΑΚΤΑΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
72	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΒΟΛΕΪ Δ.Δ. ΑΚΤΑΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΒΟΛΕΪ
73	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
74	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.Δ. ΑΡΑΧΩΒΙΤΙΚΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
75	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.Δ. ΔΡΕΠΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
76	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.Δ. ΔΡΕΠΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
77	ΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΒΟΛΕΪ Δ.Δ. ΔΡΕΠΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΒΟΛΕΪ
78	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.Δ. ΛΟΓΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
79	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.Δ. ΔΗΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
80	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.Δ. ΑΓ. ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
81	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΒΥΘΟΥ ΡΟΔΟΔΑΦΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
82	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΑ ΤΕΝΝΙΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΒΥΘΟΥ ΡΟΔΟΔΑΦΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
83	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ Δ.Δ. ΛΟΓΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ
84	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH SOCCER ΑΒΥΘΟΥ ΡΟΔΟΔΑΦΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH SOCCER
85	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH VOLLEY ΑΒΥΘΟΥ ΡΟΔΟΔΑΦΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH VOLLEY
86	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH VOLLEY Δ.Δ. ΣΕΛΙΑΝΙΤΙΚΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH VOLLEY
87	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΑ ΤΕΝΝΙΣ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΒΥΘΟΥ ΡΟΔΟΔΑΦΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ
88	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ Δ.Δ. ΛΟΓΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ
89	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH SOCCER ΑΒΥΘΟΥ ΡΟΔΟΔΑΦΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH SOCCER
90	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH VOLLEY ΑΒΥΘΟΥ ΡΟΔΟΔΑΦΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH VOLLEY
91	ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH VOLLEY Δ.Δ. ΣΕΛΙΑΝΙΤΙΚΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ BEACH VOLLEY

Πίνακας 5-40 Δημοτικές Αθλητικές εγκαταστάσεις στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
1	ΑΛΙΦΕΙΡΑΣ	ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ	ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ
2	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΚΑΙ ΣΤΙΒΟΣ
3	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΜΠΑΣΚΕΤ - ΒΟΛΕΪ - ΑΙΘΟΥΣΑ ΒΑΡΩΝ
4	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
5	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ - ΒΟΛΕΪ
6	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	ΑΝΟΙΧΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ (ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ)
7	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Τ.Δ. ΚΑΡΔΑΜΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
8	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Τ.Δ. ΣΑΒΑΛΙΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
9	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Τ.Δ. ΑΜΠΕΛΟΚΑΜΠΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
10	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Τ.Δ. ΣΩΣΤΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
11	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Τ.Δ. ΚΑΛΥΒΙΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
12	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Τ.Δ. ΚΕΝΤΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
13	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Τ.Δ. ΚΕΡΑΜΙΔΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
14	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Τ.Δ. ΔΟΥΝΕΪΚΩΝ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
15	ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Τ.Δ. ΓΕΡΑΚΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
16	ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
17	ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
18	ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ Ν.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
19	ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ Ν.ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
20	ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
21	ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
22	ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
23	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
24	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
25	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
26	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
27	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
28	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ
29	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
30	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
31	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
32	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΒΟΛΕΪ	ΓΗΠΕΔΟ ΒΟΛΕΪ
33	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ
34	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
35	ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
36	ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
37	ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
38	ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
39	ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
40	ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
41	ΒΟΥΠΡΑΣΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΟΥΠΡΑΣΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
42	ΒΩΛΑΚΟΣ	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ-	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
43	ΒΩΛΑΚΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
44	ΒΩΛΑΚΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
45	ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ-	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
46	ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
47	ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ (ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ)
48	ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
49	ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
50	ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
51	ΖΑΧΑΡΩΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
52	ΖΑΧΑΡΩΣ	ΑΙΘΟΥΣΑ ΚΛΕΙΣΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ Τ11 Β (ΥΠΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ)
53	ΖΑΧΑΡΩΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
54	ΖΑΧΑΡΩΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
55	ΖΑΧΑΡΩΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
56	ΖΑΧΑΡΩΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
57	ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
58	ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
59	ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
60	ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
61	ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
62	ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
63	ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
64	ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
65	ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
66	ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
67	ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
68	ΚΑΣΤΡΟΥ ΚΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
69	ΚΑΣΤΡΟΥ ΚΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
70	ΚΑΣΤΡΟΥ ΚΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ (ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ)
71	ΚΑΣΤΡΟΥ ΚΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ (ΜΙΚΡΟ)

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
72	ΚΑΣΤΡΟΥ ΚΥΛΛΗΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
73	ΛΑΜΠΕΙΑΣ		
74	ΛΑΣΙΩΝΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
75	ΛΑΣΙΩΝΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
76	ΛΑΣΙΩΝΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
77	ΛΕΧΑΙΝΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
78	ΛΕΧΑΙΝΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
79	ΛΕΧΑΙΝΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΤΕΝΝΙΣ
80	ΛΕΧΑΙΝΑ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
81	ΛΕΧΑΙΝΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
82	ΛΕΧΑΙΝΑ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
83	ΠΗΝΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ Δ.ΠΗΝΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
84	ΠΗΝΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΑ ΒΟΛΕΪ Δ,ΠΗΝΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΒΟΛΕΪ
85	ΠΗΝΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΑ ΜΠΑΣΚΕΤ Δ.ΠΗΝΕΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
86	ΠΥΡΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
87	ΠΥΡΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΣΚΟΥΡΟΧΩΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
88	ΠΥΡΓΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΠΥΡΓΟΥ	ΣΤΙΒΟΣ ΚΑΙ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
89	ΠΥΡΓΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΠΥΡΓΟΥ	ΑΝΟΙΧΤΟ ΚΟΛΥΜΒΗΤΗΡΙΟ
90	ΠΥΡΓΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΠΥΡΓΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
91	ΠΥΡΓΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΠΥΡΓΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΜΠΑΣΚΕΤ - ΒΟΛΕΪ - ΜΠΑΝΤΜΙΝΓΚΤΟΝ
92	ΠΥΡΓΟΥ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ ΠΥΡΓΟΥ	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
93	ΠΥΡΓΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ ΚΟΥΒΕΛΟΥ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
94	ΠΥΡΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΣΠΙΑΝΤΖΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
95	ΠΥΡΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΛΑΜΠΕΤΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
96	ΠΥΡΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΚΟΛΥΡΙΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
97	ΠΥΡΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΣΑΛΜΩΝΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
98	ΠΥΡΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΒΑΡΒΑΣΑΙΝΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
99	ΠΥΡΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΕΛΑΙΩΝΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ

Α/Α	ΔΗΜΟΣ/ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ	ΕΙΔΟΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ
100	ΠΥΡΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΑΜΠΕΛΩΝΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
101	ΠΥΡΓΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΜΥΡΤΙΑΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
102	ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ	ΚΛΕΙΣΤΟ ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
103	ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
104	ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ-ΑΠΟΔΥΤΗΡΙΑ
105	ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
106	ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
107	ΤΡΑΓΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
108	ΤΡΑΓΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
109	ΤΡΑΓΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
110	ΤΡΑΓΑΝΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5	ΓΗΠΕΔΟ 5Χ5
111	ΦΙΓΑΛΕΙΑ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ
112	ΦΟΛΟΗΣ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ	ΓΗΠΕΔΟ ΜΠΑΣΚΕΤ
113	ΦΟΛΟΗΣ 1	ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ	

Στην παρακάτω εικόνα παρουσιάζεται η κατανομή δημοτικών αθλητικών εγκαταστάσεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα.

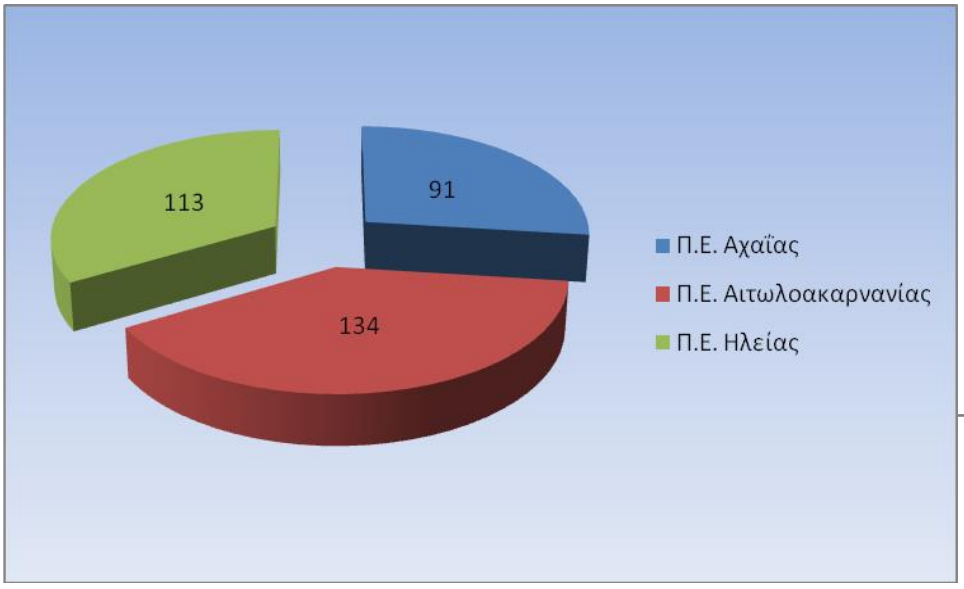

Εικόνα 5-57 Δημοτικές Αθλητικές εγκαταστάσεις στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Στις παρακάτω αναγράφονται οι αθλητικοί σύλλογοι ανά Περιφερειακή Ενότητα:

Πίνακας 5-41 Αθλητικοί σύλλογοι στην Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
1	**ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΑΓΡΙΝΙΟΥ**	2	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΛΙΑΜΠΕΛΑ **"Π.Α.Σ. ΠΑΛΙΑΜΠΕΛΑ"**	3	**ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ**	4	ΛΕΣΧΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΘΕΡΜΟΥ (ΛΕ.Μ.Α.Θ.)	5	ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	6	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ "ΝΙΚΗ" ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	7	Π.Α.Σ. **ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ** ΒΟΝΙΤΣΑΣ
8	**ΑΠΟΛΛΩΝ**	9	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ **"ΑΣΤΕΡΑΣ ΚΕΦΑΛΟΒΡΥΣΟΥ"**	10	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΑΛΑΤΑ **"ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΜΑΛΑΚΑΣΗΣ"**	11	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΠΟΥΚΑΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ **"ΠΑΝΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ"**	12	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΈΝΩΣΗ ΛΥΣΙΜΑΧΙΑΣ **"Ο ΛΥΣΙΜΑΧΟΣ"**	13	ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ – ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΔΥΤ. ΣΤΕΡΕΑΣ "Η ΒΑΡΑΣΟΒΑ"	14	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ "ΕΥ ΖΗΝ"
15	**"ΑΧΙΛΛΕΑΣ"** ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΥΣ	16	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΈΝΩΣΗ ΚΑΛΥΒΙΩΝ (Α.Ε.Κ.)	17	**ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΈΝΩΣΗ ΧΡΥΣΟΒΕΡΓΙΟΥ**	18	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ "Ο ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΛΙΑΚΑΤΑΣ"	19	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ **"ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΣ ΛΟΥΤΡΟΥ"**	20	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΣΤΑΝΟΥ "ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΣΤΑΝΟΥ"	21	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΈΝΩΣΗ ΧΑΛΚΙΟΠΟΥΛΩΝ
22	**"ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ"** ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΟΥ	23	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	24	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΓΟΥΡΙΑΣ **"Ο ΕΘΝΙΚΟΣ"**	25	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ"	26	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ ΦΥΤΕΙΩΝ"	27	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	28	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΉΦΑΙΣΤΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ"
29	**"ΌΜΗΡΟΣ"** ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ	30	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΜΑΡΟΥΛΑΣ "Ο ΑΣΤΕΡΑΣ"	31	**ΑΧΕΛΩΟΣ ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟΥ**	32	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΠΟΛΑΪΤΑΣ "Ο ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ"	33	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΣΠΑΡΤΟΥ	34	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΠΛΑΓΙΑΣ	35	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΚΑΝΔΥΛΑΣ "ΑΟΚ"

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
36	ΑΘΛ.ΓΥΜΝ.. ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣΜΑΚΡΥΝΕΣ“Ο ΚΕΡΑΥΝΟΣ”	37	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΚΑΛΑΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ ''Ο ΑΣΚΛΗΠΙΟΣ''	38	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ **“ΠΑΙΑΝΙΑ ΜΑΣΤΡΟΥ”**	39	ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	40	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ **“ΑΣΤΕΡΑΣ”**	41	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΣΙΤΟΜΕΝΩΝ	42	Α.Φ.Σ. ΆΡΗΣ ΛΕΠΕΝΟΥΣ
43	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ “ΆΜΙΛΛΑ”	44	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΜΠΕΣΣΟΥ – ΒΑΛΤΟΥ ''ΙΔΟΜΕΝΕΥΣ''	45	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΛΥΒΙΩΝ **(Π.Α.Ο.Κ.)**	46	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ “ΈΝΩΣΙΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ”	47	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ **“Π.Α.Σ. ΝΕΑΠΟΛΗΣ”**	48	ΈΝΩΣΗ Α.Ο.Κ. ΤΡΙΚΑΡΔΟΣ	49	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΈΝΩΣΗ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
50	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΒΟΝΙΤΣΑΣ	51	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΞΕΡΟΠΗΓΑΔΟΥ	52	ΑΙΑΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	53	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ **“Ο ΆΓΡΙΟΣ ΖΕΥΣ”**	54	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΦΛΩΡΙΑΔΟΣ **“Α.Ο.Φ.”**	55	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΗ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΈΝΩΣΗ “ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΚΟΣ”	56	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ **“ΆΘΛΗΣΗ ΑΓΡΙΝΙΟΥ"**
57	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΈΝΩΣΗ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ	58	ΙΠΠΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΠΑΝΑΙΤΩΛΙΟΥ	59	Α.Ο. ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΘΕΡΜΟΥ	60	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ “ΧΑΡΙΛΑΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ”	61	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ “ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ”	62	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΕΡΟΒΙΚΗΣ ΆΣΚΗΣΗΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ “BODY IN BALANCE”	63	ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΜΠΑΣΚΕΤ (ΦΙ.ΜΠΑ.) “ΠΗΓΑΣΟΣ”
64	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	65	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΛΥΓΙΑΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ **"ΤΟ ΝΕΟΚΑΣΤΡΟ"**	66	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ – ΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΣΤΑΚΟΥ "Ο ΑΙΟΛΟΣ"	67	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΈΝΩΣΗ ΜΑΚΡΥΝΕΙΑΚΟΣ	68	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	69	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ **“ΔΥΝΑΜΟ ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟΥ”**	70	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ "ΈΠΑΧΤΟΣ"
71	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΚΑΤΟΧΗΣ	72	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ **“ΔΙΑΣ ΣΤΡΑΤΟΥ”**	73	ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	74	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΥΓΜΑΧΙΑΣ “ΠΥΘΑΓΟΡΑΣ”	75	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΦΙΛΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ **“ΠΑΝΔΟΚΙΜΙΑΚΟΣ ΔΟΚΙΜΙΟΥ”**	76	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ **"ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ"**	77	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΙΝΕΑΣ FUDOKAN / SHOTOKAN / KARATE-DO

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
78	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΙΣΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	79	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΤΑΘΑ ΒΑΛΤΟΥ **"Ο ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ"**	80	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΒΟΝΙΤΣΑΣ	81	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΘΥΡΙΟΥ "Ο ΑΚΑΡΝΑΝΙΚΟΣ"	82	ΑΕΡΟΛΕΣΧΗ ΙΕΡΑΣ ΠΟΛΕΩΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ (ΑΛ.Ι.Π.Μ.)	83	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ "BODY BUILDING CLUB ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ"	84	ΛΕΩΝ – ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
85	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΘΕΡΜΟΥ **"Ο ΚΟΥΡΟΣ"**	86	Α.Ο. ΑΓΡΙΛΙΑΣ	87	ΦΙΛΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	88	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	89	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΕΛΠΙΔΕΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ"	90	ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ "Η ΆΡΤΕΜΙΣ"	91	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ "ΤΡΙΤΩΝΑΣ"
92	ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΛΕΣΧΗ ΑΛΕΞΙΠΤΩΤΙΣΤΩΝ ΑΓΡΙΝΙΟΥ (Α.Λ.Α.Α.) "Ο ΊΚΑΡΟΣ"	93	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ **"ΘΥΕΛΛΑ ΑΓΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑ"**	94	ΙΠΠΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ	95	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΟΒΟΚΑΝ	96	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΚΑΡΑΤΕ ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ (Α.Ο.Κ.Α.)	97	ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ "ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΚΑΡΑΣΕΒΔΑΣ – ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΣ"	98	TANGO ALMA
99	ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	100	ΙΠΠΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΕΥΗΝΟΧΩΡΙΟΥ	101	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΕΣΑΡΙΣΤΑΣ "Ο ΆΡΗΣ"	102	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ **"ΔΟΞΑ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ"**	103	ΑΝΟΙΚΤΗ ΛΕΣΧΗ ΦΙΛΩΝ ΆΘΛΗΣΗΣ 93	104	ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ **"Ο ΑΚΑΡΝΑΝ"**	105	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΈΝΩΣΗ ΜΠΑΜΠΙΝΗΣ
106	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΩΤΟΜΑΧΟΣ	107	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ TAE-KWON-DO "ΠΗΓΑΣΟΣ ΑΙΤ/ΝΙΑΣ"	108	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΚΑΤΟΧΗΣ	109	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ (Α.Γ.Ο.Ν.)	110	ΑΚΡΑΤΗΤΟΣ – ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΔΑΦΝΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	111	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ (Α.Ο.) ΠΑΠΑΔΑΤΩΝ	112	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ "PLANET GYM"
113	ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	114	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΕΧΡΙΝΙΑΣ "Η ΟΜΟΝΟΙΑ"	115	ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΕΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	116	ΝΑΥΤΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΒΟΝΙΤΣΑΣ	117	ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ ΡΗΓΑΝΑ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	118	ΠΥΓΜΑΧΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	119	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΘΕΡΜΟΥ"

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
120	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΜΕΓΑΛΗΣ ΧΩΡΑΣ "Α.Ο. ΔΑΦΝΗ"	121	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΤΡΙΧΩΝΙΔΑΣ	122	ΠΑΠΑΧΑΡΑΛΑΜΠΕΙΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "Ο ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΚΟΣ ΑΣΤΕΡΑΣ"	123	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΟΙ ΜΟΝΟΜΑΧΟΙ"	124	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ (Α.Ο.) ΆΝΩ ΚΕΡΑΣΟΒΟΥ	125	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ	126	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΜΑΧΗΤΕΣ"
127	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΡΑΚΥΝΘΟΣ ΜΑΤΑΡΑΓΚΑΣ"	128	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΝΕΑΠΟΛΗΣ	129	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΡΕΤΣΙΝΩΝ	130	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	131	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΈΝΩΣΗ ΠΕΝΤΑΛΟΦΟΥ	132	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΑΕ-KWON-DO ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	133	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΤΙΤΟΡΜΟΣ" ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ
134	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ "ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ"	135	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΑΕ-KWON-DO "ΖΩΝΗ"	136	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΈΝΩΣΗ (Α.Ε.) ΑΡΑΚΥΝΘΙΑΚΟΣ (ΚΑΣΤΑΝΙΑ ΆΝΩ ΚΕΡΑΣΟΒΟΥ – Α.Ο.ΠΑΠΑΔΑΤΩΝ – Α.Ο. ΖΕΥΓΑΡΑΚΙΟΥ)	137	ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ 2008	138	ΑΙΑΣ ΟΙΝΙΑΔΩΝ	139	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΚΑΡΝΑΝΕΣ ΜΑΧΗΤΕΣ"	140	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΑΣΤΑΚΟΥ (Ν.Α.Ο.ΑΣ.)
141	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΝΙΚΗ 2002"	142	ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ	143	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΟΝΙΤΣΑΣ ΚΑΙ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΑΕ-KWON-DO	144	ΌΜΙΛΟΣ ΦΙΛΩΝ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ "Ο ΦΟΙΒΟΣ"	145	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΑΙΤ/ΝΙΑΣ "Ο ΣΚΟΠΕΥΤΗΣ"	146	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΑΕ-KWON-DO ΑΣΤΑΚΟΥ	147	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ''ΜΑΧΗΤΕΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ''
148	ΝΕΟΙ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	149	ΜΑΧΗΤΕΣ ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ – ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΑΙΑΝΤΑΣ	150	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟΥ "ΗΡΑΚΛΗΣ"	151	ΈΝΩΣΗ ΕΥΗΝΟΧΩΡΙΟΥ "ΕΥΗΝΟΣ – ΚΑΛΥΔΩΝΑ"	152	Π.Ο. ΗΡΑΚΛΗΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	153	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ"	154	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΖΕΥΓΑΡΑΚΙΟΥ

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
155	ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ	156	ΆΤΛΑΝΤΕΣ 2010	157	ΆΤΛΑΝΤΕΣ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	158	"ΛΕΠΑΝΤΟ" ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΡΑΘΟΝΟΔΡΟΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΕΡΑΠΟΣΤΑΣΕΩΝ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	159	ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΚΟΣ ΌΜΙΛΟΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ				

Πίνακας 5-42 Αθλητικοί σύλλογοι στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
1	CHUNG DO KWAN Β.Α ΠΑΤΡΑΣ	2	OLYMPIA CLUB ΓΥΜ. ΚΕΝΤΡΟ	3	Α.Γ.Ο.Π.	4	ΑΕΡΟΛΕΣΧΗ ΑΙΓΙΟΥ ΑΛΑ	5	ΑΚΤΑΙΟΥ 1994 Α.Σ.	6	ΑΡΗΣ ΚΟΥΝΙΝΑΣ Α.Ο.	7	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΙΓΙΟΥ
8	GO JU RYU KARATE DO ΠΑΤΡΑΣ	9	SPORTING CLUB 34 Α.Σ.	10	Α.Ε.Κ. ΠΑΤΡΩΝ	11	ΑΕΡΟΛΕΣΧΗ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	12	ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	13	ΑΡΗΣ ΛΟΓΓΟΥ Α.Ο.	14	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΧΑΪΑΣ
15	OKINAWA TE TAI KARATE DO ΚΑΜΑΡΩΝ	16	Α.Γ.Ε.Π.	17	Α.ΕΝΩΣΗ ΣΩΜ. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ ΝΔ ΕΛΛΑΔΟΣ	18	ΑΕΡΟΛΕΣΧΗ ΠΑΤΡΩΝ	19	ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ Α.Σ. ΤΑΕ ΚΒΟΝΝΤΟ	20	ΑΡΗΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Σ.	21	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΧΙΟΝΟΔΡΟΜΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΧΑΪΑΣ (Α.Χ.Ο.Α.)
22	ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ Α.Ο.	23	ΑΙΓΙΟΥ ΔΙΑΣ Α.Γ.Σ.	24	ΑΠΟΛΛΩΝ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	25	ΑΕΤΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Σ.	26	ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΑΙΑΣ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ Γ.Σ.	27	ΑΡΙΩΝ ΠΑΤΡΑΣ Α.Σ. ΤΑΕ ΚΒΟΝΤΟ	28	ΑΘΩΝΑΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
29	ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΑΙΓΙΟΥ Α.Ο.	30	ΑΙΟΛΟΣ Α.Σ. ΠΑΤΡΩΝ	31	ΑΠΟΛΛΩΝ ΣΥΝΟΙΚΙΣΜΟΥ ΑΙΓΙΟΥ	32	ΑΕΤΟΣ ΠΕΤΡΟΧΩΡΙΟΥ	33	ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	34	ΑΡΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ Γ.Σ.	35	ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.
36	ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	37	ΑΙΟΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Γ.Σ.	38	ΑΠΟΛΛΩΝΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	39	ΑΕΤΟΣ ΡΙΟΥ Α.Ο.	40	ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΑΚΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Σ.	41	ΑΙΑΣ ΑΒΥΘΟΥ ΑΙΓΙΟΥ Α.Ο.	42	ΑΝΩ ΚΑΣΤΡΙΤΣΙΟΥ Α.Ο.

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
43	Α.Ε ΑΓΥΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ	44	ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΕΛΟΠΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	45	ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ Α.Σ.	46	ΑΘΗΝΟΔΩΡΟΣ Ο ΑΙΓΙΕΥΣ Α.Σ. ΑΙΓΙΟΥ	47	ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΨΑΘΟΠΥΡΓΟΥ Α.Ο.	48	ΑΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	49	ΑΠΟΛΛΩΝ ΒΙΔΟΒΑΣ Α.Ο.
50	ΑΓΩΓΗ Α.Σ.	51	ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΤΩΝ ΣΠΟΡ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ε.	52	ΑΡΑΧΩΒΙΤΙΚΩΝ Α. Ο.	53	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	54	ΑΝΑΣΑ ΑΜΕΑ-ΤΙΤΑΝΕΣ ΑΧΑΙΑΣ	55	ΑΙΓΕΙΡΑΣ ΠΥΓΜΗ Α.Σ.	56	ΑΠΟΛΛΩΝ ΕΓΛΥΚΑΔΟΣ Α.Π.Σ.
57	ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ (ΑΛΜΑ ΑΙΓΙΟΥ)	58	ΑΚΑΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΣΟΥ	59	ΑΡΓΥΡΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	60	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΜΕΣΣΑΤΙΣ	61	ΑΝΔΡΕΙΑ Α.Σ.	62	ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ Τ.Α.Δ. 93 ΓΣ	63	ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΩΝ ΟΧΗΜΑΤΩΝ
64	ΑΡΛΑΣ Α.Ο.	65	ΑΚΡΑΤΑΣ Α.Ο.	66	ΑΡΗΣ ΒΑΛΙΜΙΤΙΚΩΝ Α.Ο.	67	ΑΤΛΑΝΤΙΔΑ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟΥ Α.Ο.	68	ΒΟΥΠΡΑΣΙΟΥ Α.Ο.	69	ΑΙΓΙΕΑΣ-ΑΡΗΣ Α.Σ.	70	ΓΑΛΑΞΙΑΣ ΔΕΜΕΝΙΚΩΝ Α.Ο.
71	ΑΡΟΗΣ Α.Ε.	72	ΑΧΑΙΟΙ ΣΥΛΛ. ΠΑΛΑΙΜΑΧΩΝ ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΤΩΝ	73	ΑΧΑΙΚΗ ΦΛΟΓΑ Α.Σ.	74	ΑΤΛΑΣ ΑΙΓΙΟΥ Α.Σ.	75	Γ.Α.Σ. ΑΙΓΙΟΥ	76	ΑΙΓΙΟΥ Α.Ε.	77	ΓΛΑΥΚΟΣ Α.Ο
78	ΑΡΟΗΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Ο.	79	ΑΧΑΪΟΣ 47 ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	80	ΑΧΑΪΚΟΣ Γ.Σ.	81	ΑΤΛΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	82	Γ.Σ. ΠΑΤΡΩΝ	83	ΑΙΓΙΟΥ Α.Ο.	84	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΑΤΡΑΣ
85	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΙΚΗ ΣΩΜ.ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΣΚΟΠΟΒΟΛΗΣ	86	ΑΧΑΙΟΣ Κ. ΑΧΑΪΑΣ Α.Ο.	87	ΑΧΑΪΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΪΚΙΝΤΟ	88	ΑΤΛΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Γ.Σ.	89	ΓΑΛΑΞΙΑΣ ΔΕΜΕΝΙΚΩΝ Α.Ο.	90	ΑΧΑΙΚΗ ΦΛΟΓΑ Α.Σ.	91	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΠΑΜΠΑΤΡΑΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ
92	ΑΣΚΗΣΗ Κ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛ.	93	ΑΧΑΙΟΣ ΣΑΡΑΒΑΛΙΟΥ Γ.Π.Σ.	94	ΑΧΑΪΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ	95	ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ Γ.Σ. ΣΤΑΦΙΔΑΛΩΝΩΝ (Α.Ο. ΣΤΑΦΙΔΑΛΩΝΩΝ)	96	ΓΛΑΥΚΟΣ Α.Ο	97	ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΜΑΡΩΝ Α.Σ.	98	ΔΑΦΝΗ 94 Α.Ο.
99	ΑΣΤΕΡΑΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	100	ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΕΡΙΝΕΟΥ Α.Ο.	101	ΑΧΑΪΚΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Ο.	102	ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ ΖΑΡΟΥΧΛΕΪΚΩΝ Α.Σ.	103	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΑΤΡΑΣ	104	ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΟΒΡΥΑΣ Α.Ο.	105	ΔΑΦΝΗΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Σ.
106	ΑΣΤΕΡΑΣ ΜΙΝΤΙΛΟΓΛΙΟΥ Α.Σ.	107	ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΟΒΡΥΑΣ	108	ΑΧΑΙΟΙ ΣΥΛΛ. ΠΑΛΑΙΜΑΧΩΝ ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΤΩΝ	109	ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ Α.Ε.	110	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΠΑΜΠΑΤΡΑΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ	111	ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ Α.Ο.	112	ΔΑΦΝΩΝ Α.Ο.

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
113	ΑΣΤΕΡΙΑ ΑΙΓΙΑΛΙΑΣ Γ.Σ.	114	ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	115	ΑΧΑΪΟΣ 47 ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	116	ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ ΑΧΑΪΑΣ Α.Σ.	117	ΔΑΦΝΗ 94 Α.Ο.	118	ΒΕΛΙΤΣΩΝ Α.Ε.	119	ΔΙΑΓΟΡΑΣ ΒΡΑΧΝΕΪΚΩΝ Α.Ο.
120	ΑΣΤΕΡΑΣ ΤΕΜΕΝΗΣ ΑΙΓΙΟΥ Α.Ο.	121	ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΚΑΜΑΡΩΝ Α.Σ.	122	ΑΧΑΙΟΣ Κ. ΑΧΑΪΑΣ Α.Ο.	123	ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Σ.	124	ΔΑΦΝΗΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Σ.	125	ΒΟΥΝΤΕΝΗΣ Α.Π.Ο.	126	ΔΙΑΓΟΡΑΣ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΙΓΙΟΥ
127	ΑΣΤΟΡΙΑ Α.Ο.	128	ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΟΒΡΥΑΣ Α.Ο.	129	ΑΧΑΙΟΣ ΣΑΡΑΒΑΛΙΟΥ Γ.Π.Σ.	130	ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	131	ΔΑΦΝΩΝ Α.Ο.	132	ΒΟΥΠΡΑΣΙΟΥ Α.Ο.	133	ΔΙΑΓΟΡΑΣ ΒΡΑΧΝΕΪΚΩΝ Α.Ο.
134	ΑΣΤΟΡΙΑ Α.Ο.	135	ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ Α.Ο.	136	ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΕΡΙΝΕΟΥ Α.Ο.	137	ΑΦΡΟΔΙΤΗ Γ.Σ	138	ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	139	Γ.Α.Σ. ΑΙΓΙΟΥ	140	ΔΙΑΓΟΡΑΣ ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΙΓΙΟΥ
141	ΑΣΤΡΑΠΗ Α.Γ.Σ. ΤΑΕ ΚΒΟΝ ΝΤΟ	142	ΒΕΛΙΤΣΩΝ Α.Ε.	143	ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΟΒΡΥΑΣ	144	ΑΧΑΓΙΑ 82 Α.Ο.	145	ΔΗΜΟΥ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ Α.Ο.	146	Γ.Σ. ΠΑΤΡΩΝ	147	ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ (ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ) Α.Ο.
148	ΑΣΤΡΑΠΗ ΨΑΡΟΦΑΪΟΥ Α.Ο.	149	ΒΟΥΝΤΕΝΗΣ Α.Π.Ο.	150	ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	151	ΔΗΜΟΥ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ Α.Ο.	152	ΔΙΑΓΟΡΑΣ ΒΡΑΧΝΕΪΚΩΝ Α.Ο.	153	ΔΙΑΓΟΡΑΣ ΒΡΑΧΝΕΪΚΩΝ Α.Ο.	154	ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ (ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ) Α.Ο.
155	ΔΙΑΣ Α.Σ.	156	ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ (ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ) Α.Ο.	157	ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	158	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ Ε.Σ.Α.Κ.	159	ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΑΓΕΪΚΩΝ Α.Π.Σ.	160	ΗΡΑΚΛΗΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	161	ΙΚΑΡΟΣ ΛΑΚΟΠΕΤΡΑΣ Α.Ο.
162	ΔΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	163	ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ (ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ) Α.Ο.	164	ΔΥΜΗΣ 2007 Α.Ο.	165	ΕΛΠΙΔΕΣ ΠΑΤΡΑ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ	166	ΕΙΔΙΚΟ Α.Σ. ΠΑΤΡΑΣ Ο ΦΑΡΟΣ	167	ΗΡΟΔΟΤΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Γ.Ο.	168	ΙΚΑΡΟΣ ΠΕΤΡΩΤΟΥ Α.Ο.
169	ΔΙΚΕΦΑΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	170	ΔΙΑΣ Α.Σ.	171	ΔΥΜΗΣ Γ.Σ.	172	ΕΝ ΚΙΝΗΣΕΙ Α.Σ.	173	ΕΚΡΗΞΗ Α.Σ.	174	ΗΦΑΙΣΤΟΣ/ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΙΛΑΘΛΩΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	175	ΙΠΠΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΧΑΪΑΣ
176	ΔΙΟΓΕΝΗΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	177	ΔΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	178	Ε.Α.Π.	179	ΕΝ ΣΩΜΑΤΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΙΛΩΝ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ	180	ΕΚΡΗΞΗ Α.Σ. ΤΑΕ ΚΒΟΝ ΝΤΟ	181	ΘΕΑ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	182	ΙΠΠΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
183	ΔΚ 92	184	ΔΡΑΣΗ ΑΣΤΙΟΝ Α.Σ.	185	Ε.Α.Π. ΦΟΙΝΙΚΕΣ ΓΛΥΦΑΔΑΣ ΠΑΤΡΩΝ	186	ΕΝΩΣΗ ΑΘΛΟΠΑΙΔΙΩΝ ΠΑΡΑΛΙΑΣ	187	ΘΗΣΕΑΣ Α.Σ.	188	ΘΗΣΕΑΣ Α.Ο.	189	ΙΡΙΔΑ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.
190	Η ΔΟΞΑ ΑΙΓΙΟΥ Α.Ο.	191	ΔΡΕΠΑΝΟΥ Α.Ο.	192	Ε.Σ.ΟΡΕΙΒ-ΧΙΟΝΟΔ-ΑΝΑΡΡ. ΑΙΓΙΟΥ	193	ΕΝΩΣΗ ΚΥΠΡΙΩΝ Ν. ΑΧΑΪΑΣ	194	ΘΡΙΑΜΒΟΣ Ν.Ε.Π. Α.Ο.	195	ΚΑΣΤΩΡ ΑΙΓΙΟΥ Α.Σ.	196	ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΑΓΙΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Α.Ο.
197	ΔΟΞΑ ΑΜΠΕΛΟΚΗΠΩΝ Α.Ο.	198	ΔΡΟΣΑΤΟ ΦΙΛΑΘΛΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ	199	Ε.Φ.Α. ΑΙΓΙΟΥ	200	ΕΝΩΣΗ ΣΚΑΚΙΣΤΩΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	201	ΘΥΕΛΛΑ ΑΙΓΕΙΡΑΣ Α.Π.Σ.	202	ΚΑΤΑΔΥΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΑΥΤΟΔΥΤΩΝ Κ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΔΥΤΩΝ ΑΙΓΙΟΥ	203	ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΠΡΑΤΣΙΚΑ Α.Ο.
204	ΔΟΞΑ ΕΛΑΙΩΝΟΣ Α.Ο.	205	ΕΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ Α.Ο.	206	Ε.Φ.Α. ΑΙΓΙΟΥ	207	ΕΡΥΜΑΝΘΟΣ Α.ΣΩΜΑΤΕΙΟ	208	ΘΥΕΛΛΑ ΑΙΓΙΟΥ Γ.Σ.	209	ΚΑΤΩ ΑΛΙΣΣΟΥ ΠΟΣΕΙΔΩΝ Α.Ο.	210	ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΑΙΓΙΟΥ Α.Γ.Σ.
211	ΔΟΞΑ ΝΙΦΟΡΕΪΚΩΝ Α.Ο..	212	ΕΛΛ.ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	213	Ε.Φ.Α. ΑΙΓΙΟΥ	214	ΕΣΠΕΡΟΣ 2004 Α.Ε.	215	ΘΥΕΛΛΑ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Σ.	216	ΚΑΤΩ ΑΧΑΪΑΣ ΤΕΛΑΜΩΝΑΣ Α.Ο.	217	ΖΑΒΛΑΝΙΟΥ Α.Π.Σ.
218	ΔΟΞΑ ΠΑΡΑΛΙΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Σ.	219	ΔΟΞΑ ΧΑΛΑΝΔΡΙΤΣΑΣ Α.Π.Σ.	220	ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΙΓΙΟΥ Α.Ο.	221	ΕΣΠΕΡΟΣ - Α.Ο ΠΑΝ. ΑΛΕΞΙΩΤΙΣΣΑ	222	ΘΥΕΛΛΑ ΣΚΙΑΔΑ Α.Γ.Σ.	223	ΚΑΤΩ ΠΤΕΡΗΣ Α.Ο.	224	ΖΕΥΣ ΕΛΕΚΙΣΤΡΑΣ Α.Ο.
225	ΔΟΞΑ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	226	ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΥΡΤΟΥ	227	ΗΡΑΚΛΗΣ ΑΙΓΙΟΥ Α.Ο.	228	ΕΤΑΔΕΒΟΠΙΝ	229	ΙΑΣΩΝ ΑΘΛ. ΙΣΤΙΟΠΛ. ΟΜΙΛΟΣ ΡΙΟΥ	230	ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ Α.Σ.	231	ΗΡΑΚΛΗΣ ΛΕΥΚΑΣ Α.Π.Σ.
232	ΔΟΞΑ ΠΕΤΤΑ Α.Ο.	233	ΕΘΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Σ.	234	ΛΥΚΟΙ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ Α.Ο.	235	ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΣΕΛΙΑΝΙΤΙΚΩΝ Α.Ο.	236	ΜΩΡΕΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	237	ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ ΑΙΓΕΙΡΑΣ	238	ΛΕΩΝ ΑΛΙΣΣΟΥ Α.Σ.
239	ΕΛΛ.ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΙΓΙΟΥ	240	ΙΡΙΔΑ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	241	ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΙΓΙΟΥ Γ.Σ.	242	ΚΙΝΗΣΙΣ (Κ.Ο.) Α.Σ.	243	Ν.Α.Ο. ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΚΡΑΤΑΣ	244	ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΙΔΕΑ Α.Μ.Ε.Α. Α.Σ.	245	ΛΙΜΝΟΧΩΡΙΟΥ Α.Ε.
246	ΖΗΡΕΙΑΣ Α.Ο.	247	ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΚΟΣ ΝΑΥΤ. ΟΜΙΛΟΣ ΑΙΓΙΟΥ Ι.Ν.Ο.Α.	248	ΜΕΓΑΣ ΔΙΚΕΦΑΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	249	ΚΟΣΜΟΣ ΠΟΔΟΣΦ. ΑΘΛΗΤ. ΟΜΙΛΟΣ	250	Ν.Α.Ο. ΓΛΥΦΑΔΑ ΠΑΤΡΩΝ	251	ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΑΙΓΙΟΥ Γ.Σ.	252	ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Σ.
253	Η ΑΣΤΡΑΠΗ Α.Σ.Γ.ΤΑΕ ΚΒΟΝ ΝΤΟ	254	ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΙΓΙΟΥ	255	ΜΕΛΙΣΣΙΩΝ ΑΙΓΙΟΥ Α.Ο.	256	ΚΟΤΙΝΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	257	Ν.Α.Ο. ΔΑΦΝΗΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	258	ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΑΝΩ ΣΟΥΔΕΝΕΪΚΩΝ	259	ΟΛΥΜΠΙΑΣ Α.Ε.Π.
260	Η ΒΕΡΓΙΝΑ Α.Σ. ΝΕΩΝ ΘΕΑΣ ΠΑΤΡΩΝ	261	ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	262	ΜΕΤΖΑΙΝΑ ΠΛΑΤΑΝΟΒΡΥΣΗΣ Α.Ο.	263	ΚΟΥΡΟΣ Α.Ο. ΠΑΤΡΩΝ	264	Ν.Ο.Π	265	ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ Κ. ΑΧΑΪΑΣ	266	ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΡΗΓΑΝΟΚΑΜΠΟΥ Α.Σ.

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
267	Η ΓΑΛΗΝΗ Α.Ο.ΑΧΑΪΑΣ	268	ΙΦΙΤΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	269	ΜΕΤΟΧΙΟΥ Α.Ε.	270	ΚΡΗΝΗ 97 Α.Σ.	271	Ν.Ο.Π. ΑΛΜΠΑΤΡΟΣ	272	ΛΕΩΝ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	273	ΜΠΟΟΥΛΙΝΓΚ ΠΑΤΡΑ 2002 Α.Σ.
274	Η ΔΟΞΑ Α.Σ.Γ. ΤΑΕ ΚΒΟΝ ΝΤΟ	275	ΙΩΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	276	ΜΙΛΩΝ ΠΑΤΡΩΝ	277	ΚΡΙΝΟΥ Α.Ε.	278	ΝΑΣΑ	279	ΠΑΛΜΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ	280	ΟΙ ΔΩΡΙΕΙΣ Α.ΣΩΜΑΤΕΙΟ
281	Η ΔΥΝΑΜΗ Α.Σ.Γ. ΤΑΕ ΚΒΟΝ ΝΤΟ	282	ΚΑΓΚΑΔΙΟΥ Α.Ε.	283	ΜΙΝΩΤΑΥΡΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	284	ΚΡΟΝΟΣ ΑΙΓΙΟΥ Α.Σ.	285	ΝΑΥΤ. ΟΜΙΛΟΣ ΑΙΓΙΟΥ ΠΟΣΕΙΔΩΝ	286	ΠΑΜΠΑΤΡΑΪΚΟΣ ΠΑΤΡΑΣ Α.Ο.	287	ΝΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.ΤΑΕ ΚΒΟΝ ΝΤΟ
288	Η ΚΙΝΗΣΗ Α.Σ.Γ.ΤΑΕ ΚΒΟΝ ΝΤΟ ΠΑΤΡΩΝ	289	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ Α.Ε.	290	ΜΙΧΟΪΟΥ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	291	ΚΡΟΝΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	292	ΝΑΥΤΙΛΟΣ Π.Α.Ο. ΠΑΤΡΩΝ	293	ΠΑΝΑΓΙΑ ΑΛΕΞΙΩΤΙΣΣΑ Α.Ο.	294	ΝΙΚΗ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ Α.Σ.
295	Η ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ Α.Σ.ΠΑΤΡΩΝ	296	ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ Α.Ο.	297	ΜΟΡΕΑΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΙΓΙΟΥ	298	ΚΡΟΝΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	299	ΝΕΣΤΩΡ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	300	ΠΑΝΑΘΗΝΑΪΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	301	ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΟ ΑΘΛΗΤ. ΣΩΜΑΤ. ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ
302	ΗΡΑ ΠΡΟΑΣΤΕΙΟΥ Α.Σ.	303	ΚΑΜΙΝΙΩΝ Α.Ο.	304	Ο ΤΟΦΑΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.ΒΑΡΕΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ	305	ΚΩΦΩΝ Κ ΒΑΡΥΚΟΩΝ Ν.Δ. ΕΛΛΑΔΟΣ Α.Σ.	306	ΝΗΑΡ-ΗΣΤ ΑΘΛ. ΚΕΝΤΡΟ ΠΑΤΡΩΝ	307	ΠΑΝΑΙΓΙΑΛΕΙΟΣ Γ.Σ.	308	Ο ΑΓΙΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ & ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΑΚΚΑΣ ΣΥΜΠΟΛΙΤΕΙΑΣ
309	ΗΡΑΚΛΗΣ ΖΑΧΛΩΡΙΤΙΚΩΝ Α.Σ.	310	ΚΑΡΑΤΕ Κ ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΥ ΑΙΓΙΟΥ 2002 Α.Σ.	311	Ο.Π.Α.Θ.Α. ΑΓ.ΝΙΚΟΛΑΟΣ	312	ΛΑΠΠΑ 88 Α.Σ.	313	ΝΙΚΗ ΛΟΥΣΙΚΩΝ Α.Ο.	314	ΠΑΝΑΧΑΪΚΗ Γ.Ε.	315	ΠΑΝΑΧΑΪΚΟΣ Α.Σ. OKINAWA KARATE
316	ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΜΙΤΟΠΟΛΕΩΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣΣΓΟΣ	317	ΜΠΟΟΥΛΕΡΣ ΚΛΑΜΠ ΑΧΑΪΑΣ	318	Ο.Φ.Κ.Α. ΠΑΤΡΑΪΚΟΣ	319	ΛΕΣΧΗ ΑΛΕΞΙΠΤΩΤΟΥ ΠΛΑΓΙΑΣ ΠΑΤΡΑΣ	320	ΝΙΚΗ ΝΙΚΟΛΕΪΚΩΝ Α.Ο.	321	ΠΑΝΑΧΑΪΚΟΣ ΝΕΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ Α.Ο.	322	ΠΑΝΑΧΑΪΚΟΣ ΝΕΟΥ ΣΟΥΛΙΟΥ Α.Ο.
323	ΟΜΙΛΟΣ ΑΘΛΗΤΩΝ ΣΚΟΠΟΒΟΛΗΣ ΡΙΟΥ	324	Ο ΑΙΓΕΑΣ Α.Σ.OKINAWA KARATE	325	ΠΑΝΑΧΑΪΚΟΣ Σ. ΜΠΙΛΙΑΡΔΟΥ Κ ΑΛΛΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ "ΟΙ ΑΧΑΙΟΙ"	326	ΠΗΓΑΣΟΣ ΜΠΕΓΟΥΛΑΚΙΟΥ Α.Ο.	327	ΠΑΤΡΑ 2005 Α.Ε.	328	ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ ΣΟΠ	329	ΠΑΓΩΝΑ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
330	ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΕΩΣ ΑΙΓΙΟΥ	331	Ο ΑΤΛΑΣ HOBBY CENTER Α.Σ.	332	ΠΑΝΑΧΑΪΚΟΣ ΣΥΛ.ΠΑΓΚΡΑΤΙΟΥ ΑΘΛΗΜΑΤΟΣ	333	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ Α.Ο. ΧΕΙΛΩΝ	334	ΠΑΤΡΑΙ 2008 Α.Ο.	335	ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΤΡΑΣ	336	ΠΑΛΑΙΜΑΧΟΙ Ν.Ο.Π Κ ΛΟΙΠΩΝ ΝΑΥΤΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ
337	ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ UNIQUE TENNIS TEAM	338	Ο ΑΧΑΙΟΣ ΜΑΧΗΤΗΣ Α.Σ. ΜΑΧΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	339	ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	340	ΠΟΛΥΝΙΚΗΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	341	ΠΑΤΡΑΙ Α.Π.Σ.	342	ΣΚΕΠΑΣΤΟΥ Α.Ο.	343	ΠΕΤΕΙΝΟΙ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.
344	ΟΜΟΝΟΙΑ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	345	Ο ΕΡΜΗΣ Α.Σ.Π.	346	ΠΑΝΗΠΕΙΡΩΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	347	ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	348	ΠΑΤΡΑΪΚΗ Α.Ε.	349	ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΟΠΛΩΝ ΠΑΤΡΩΝ	350	ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.
351	ΟΡΜΗ Α.Σ. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΩΝ	352	Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΚΑΡΑΤΕ Α.Σ.	353	ΡΥΘΜΟΣ Α.Σ.	354	ΠΟΝΤΙΩΝ ΑΠΙΔΕΩΝΟΣ Α.Ε.	355	ΠΑΤΡΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΤΙΒΟΥ	356	ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	357	ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ Α.Π.Σ.
358	Α.Ε. ΑΧΑΪΚΗ	359	Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΑΧΑΪΚΟΣ ΣΥΛΛ. ΞΙΦΑΣΚΙΑΣ	360	ΡΩΜΑΝΟΣ Α.Ο.	361	ΠΟΡΦΥΡΑΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	362	ΠΑΤΡΑΪΚΟΣ Α.Ο. ΦΙΛΙΑ 1988	363	ΣΟΤΟΚΑΝ ΚΑΡΑΤΕ ΑΧΑΙΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ	364	ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ ΠΑΤΡΩΝ Γ.Σ.
365	Π.Α.Ο Ο ΧΕΙΛΩΝ	366	Ο ΜΕΓΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Γ.Σ.	367	Σ.Α.Ν. ΑΡΤΕΜΙΣ ΠΑΤΡΩΝ	368	ΠΟΣΕΙΔΩΝ ΕΛΙΚΗΣ Α.Ο.	369	ΠΑΤΡΑΪΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ	370	ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	371	ΠΡΩΤΕΑΣ Α.Ε.
372	Π.Α.Ο. ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΚΑΜΑΡΩΝ	373	Ο ΝΗΡΕΑΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗΣ	374	Σ.Α.Ν. ΑΡΤΕΜΙΣ ΠΑΤΡΩΝ	375	ΠΟΣΕΙΔΩΝ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	376	ΠΑΤΡΑΙΚΟΣ ΙΠΠΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ	377	ΝΕΟΙ ΕΣΠΕΡΟΣ - Α.Ο.Π.Α (ΠΡΩΗΝ ΣΠΟΡΤΙΝΓΚ ΠΑΤΡΩΝ)	378	ΠΥΓΜΑΧΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΜΑΧΗΤΩΝ ΗΡΑΚΛΕΙΔΩΝ (ΠΥΓΜΗ)
379	Π.Α.Ο.Κ. ΠΑΤΡΩΝ	380	Ο ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	381	ΣΕΓΑΣ ΒΟΡ.ΠΕΛ/ΣΟΥ	382	ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ (ΠΟΣ.ΠΑ.)	383	ΠΑΤΡΑΪΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΜΠΡΙΤΖ	384	ΣΤΑΡΟΧΩΡΙΟΥ Α.Ε.	385	ΠΥΓΜΑΧΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
386	Π.Ο.Π. ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛ. ΠΑΤΡΩΝ	387	Ο ΠΕΡΣΕΑΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΑΡΕΩΝ ΟΜΑΔΙΚΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΤΑΕ ΚΒΟΝ ΝΤΟ	388	ΣΕΙΡΙΟΣ ΠΑΡΑΛΙΑΣ/ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	389	ΠΟΣΕΙΔΩΝΑΣ ΠΑΤΡΩΝ ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ Α.Ο.	390	ΠΑΤΡΑΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΚΑΚΙΣΤΩΝ	391	ΣΤΟΧΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	392	ΠΥΡΣΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.
393	ΠΑΓΚΡΑΤΕΙΟΝ Α.Ο.	394	Ο ΠΗΓΑΣΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΙΓΙΟΥ	395	ΣΕΛΛΩΝ Α.Ο.	396	ΠΡΕΒΕΔΟΥ Α.Ο.	397	ΠΑΤΡΕΥΣ Α.Π.Σ.	398	ΦΑΕΘΩΝ Α.Ο.	399	ΡΟΪΤΙΚΩΝ Α.Ε.
400	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΡΙΤΩΝ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ	401	ΠΑΝΘΗΡΕΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.Γ.Ε.	402	ΣΚΑΓΙΟΠΟΥΛΕΙΟΥ Α.Ο.	403	ΠΡΟΑΣΤΙΟΥ Α.Σ.	404	ΠΑΥΣΑΝΙΑΣ ΑΙΓΙΟΥ Α.Σ.	405	ΦΑΕΘΩΝ ΜΑΚΥΝΕΙΑΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ	406	ΡΟΜΦΑΙΑ ΒΡΑΧΝΕΪΚΩΝ Α.Ο.
407	ΣΥΝΟΙΚΙΑΣ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ Α.Π.Σ.	408	ΠΑΝΙΩΝΙΟΣ-ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΑΓΥΙΑΣ	409	ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΟΣ Α.Ο. ΑΙΓΙΟΥ ΑΣΟΑ	410	ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ 94 ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	411	ΠΕΙΡΟΣ ΙΣΩΜΑΤΟΣ Α.Ο.	412	ΦΑΡΑΪΚΟΣ Α.Ο.	413	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΡΕΙΒΑΤΩΝ ΠΑΤΡΑΣ ΩΛΕΝΟΣ
414	ΣΦΗΚΑ 2005 Α.Σ.	415	ΠΑΝΜΟΒΡΙΑΚΟΣ ΡΙΟΛΟΥ Α.Ο	416	ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΟΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΕΠΑΡΧΙΑΣ	417	ΠΡΟΜΗΘΕΑΣ Ο.Φ.Κ.Α.	418	ΠΕΛΟΨ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	419	ΦΑΡΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Ο.	420	ΑΜΕΣ ΦΟΙΒΟΣ ΠΑΤΡΩΝ
421	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΦΙΛΑΘΛΩΝ Α'Ε'Κ ΠΑΤΡΑΣ ΟΙ ΑΧΑΙΟΙ	422	ΠΕΡΙΒΟΛΑΣ Α.Ο.	423	ΦΙΛΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΞΟΒΟΛΙΑΣ ΡΙΟΥ	424	Σ.Σ. ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΣΚΑΚΙ ΑΓ. ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ	425	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΙΑΙΤΗΤΩΝ ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ	426	ΑΣΤΕΡΑΣ ΤΣΟΥΚΑΛΕΙΚΩΝ	427	ΑΧΑΪΚΗ Α..Ε.
428	Τ.Α.Δ.'93 - Α.Ο.ΖΗΡΙΑΣ	429	ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ Α.Ο.	430	ΦΙΛΑΘΛΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΑΙΓΙΟΥ	431	STARTS GRAFTING ΠΑΤΡΑ	432	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΙΑΙΤΗΤΩΝ ΧΕΙΡΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΑΧΑΪΑΣ	433	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΑΧΑΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ-ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	434	ΑΝΟΔΟΣ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ. ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ
435	ΝΙΚΗ Α.Ε. ΤΕΝΝΙΣ	436	ΣΤΡΑΤΩΝ ΑΙΓΙΟΥ Α.Σ.	437	ΦΙΛΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	438	HATHA YOGA STUDIO	439	ΦΛΟΓΑ Κ. ΚΑΣΤΡΙΤΣΙΟΥ Α.Π.Σ.	440	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	441	Α.Ο. ΑΣΤΕΡΙΑ ΑΧΑΪΑΣ

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
442	ΤΟ ΣΕΡΙΦΑΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΚΙΝΗΣΗ ΑΙΓΙΟΥ	443	ΣΤΡΑΤΩΝ ΑΙΓΙΟΥ Α.Σ.	444	ΦΙΛΜΠΑ	445	HELLAS JEEP CLUB	446	ΦΛΟΓΑ ΚΑΛΑΜΑΚΙΟΥ	447	ΛΥΚΟΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	448	ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΡΙΟΥ
449	ΤΟΞΟΒΟΛΙΑ ΓΛΑΥΚΟΣ Α.Σ.	450	ΣΥΛΛ. KARATE-KING BOXING-KUNG FU-T.K.D. ΠΑΤΡΩΝ Ο ΑΤΛΑΣ	451	ΤΡΙΤΑΪΚΟΣ Α.Σ.	452	ΗΦΑΙΣΤΟΣ Α.Μ.Ε.Α ΠΑΤΡΩΝ,ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ	453	ΦΛΟΓΑ ΡΟΔΙΑΣ ΑΙΓΙΟΥ Α.Ο.	454	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΟΛΥΜΒΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	455	ΑΜΥΝΤΑΣ ΠΑΤΡΑΣ Α.Ο.
456	ΤΡΑΠΕΖΙΚΩΝ ΠΑΤΡΑΣ Α.Ο.	457	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΕΙΒΑΣΙΑΣ Κ ΧΙΟΝΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	458	ΤΡΙΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ Α.Σ.	459	ΛΕΣΧΗ 4Χ4 ΠΑΤΡΑΣ SCARTA ΕΚΑΤΟ	460	ΦΟΙΝΙΞ Α.Π.Σ.	461	Α.Γ.Σ ΑΡΙΩΝ ΠΑΤΡΩΝ	462	ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ
463	ΤΡΙΤΑΙΑΣ Α.Ο.	464	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΡΕΙΒΑΣΙΑΣ Κ ΧΙΟΝΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	465	ΤΡΟΠΑΙΟΦΟΡΟΣ	466	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΜΥΝΑ ΠΑΤΡΩΝ	467	ΦΡΑΓΚΑ 95 Α.Ε.	468	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΑΙΓΙΟΥ	469	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΔΙΑΣΩΣΗΣ
470	ΠΗΝΕΙΟΣ ΚΑΛΦΑ	471	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΛΑΙΜΑΧΩΝ ΧΕΙΡΟΣΦΑΙΡΙΣΗΣΠΑΤΡΑΣ	472	ΤΥΦΟΝΑΣ ΑΙΓΙΟΥ Α.Ο.	473	ΠΑΝΑΧΑΪΚΗ ΠΕΤΟΣΦΑΙΡΙΣΗ 2013	474	ΦΥΣΙΟΛΑΤΡΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	475	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΤΡΩΝ ΑΧΑΪΚΟΣ	476	ΕΧΕΤΛΟΣ ΑΧΑΪΑΣ Α.Σ.
477	ΠΑΤΡΑΪΚΟΣ Α.Σ. ΜΑΧΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	478	Α.Σ. ΜΙΛΩΝ ΠΑΤΡΑΣ	479	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ & ΕΚΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΙΤΕΩΝ	480	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΦΟΙΝΙΚΑΣ ΑΓΥΙΑΣ	481	ΦΩΣΤΗΡ ΟΒΡΥΑΣ Α.Π.Σ.	482	ΦΟΙΝΙΚΑΣ ΠΑΤΡΩΝ 2010 Α.Ο	483	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΣΚΗΣΗ
484	ΗΦΑΙΣΤΟΣ/ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΙΛΑΘΛΩΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	485	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΔΙΑΚΟΠΤΟΥ	486	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΠΗΓΑΣΟΣ ΠΑΤΡΩΝ	487	ΠΑΝΑΧΑΪΚΗ Π.Α.Ε.	488	ΧΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ	489	ΨΗΛΑΛΩΝΙΩΝ Α.Ο.	490	ΩΛΕΝΙΑΚΟΣ Α.Σ. (ΠΡΩΗΝ ΜΑΖΑΡΑΚΙΟΥ Α.Ε.)
491	ΠΑΤΡΑΙΚΟΣ Ο.Φ.Κ.Α.	492	Α.Ο. ΑΙΓΙΑΛΕΩΝ	493	ΑΧΑΪΚΗ ΛΕΣΧΗ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑΣ	494	ΦΟΙΝΙΚΑΣ ΣΑΛΜΕΝΙΚΟΥ Α.Σ.	495	ΡΥΘΜΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ				

Πίνακας 5-43 Αθλητικοί σύλλογοι στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
1	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ ΒΑΡΒΑΣΑΙΝΗΣ	2	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ ΑΙΑΣ	3	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ "ΑΠΟΛΛΩΝ" ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	4	ΑΓΣ ΔΑΦΝΗ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ	5	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΡΟΟΔΕΥΤΙΚΗ	6	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΚΟΒΑΤΟΥ- Ο Π.Α.Ο.Κ.	7	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΡΤΙΑΣ ΗΛΕΙΑΣ ' ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ '
8	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΔΙΑΙΤΗΤΩΝ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΗΛΕΙΑΣ	9	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΣΑΒΑΛΙΩΝ	10	ΛΕΥΚΟΣ ΑΣΤΗΡ ΣΚΟΥΡΟΧΩΡΙΟΥ	11	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΗΝΕΙΑΚΟΣ	12	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΛΑΤΑΝΟΥ Ο ΕΡΜΗΣ	13	ΑΕΤΟΣ ΑΛΠΟΧΩΡΙΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ	14	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΗΡΑΚΛΗΣ
15	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΥΡΓΟΥ - ΙΦΙΤΟΣ-	16	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟΝ ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ ΚΑΒΑΣΙΛΛΩΝ	17	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΣΤΕΡΑΣ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	18	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΕΛΟΨ ΠΕΛΟΠΙΟΥ	19	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΑΚΡΥΣΙΩΝ	20	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΗΛΕΙΑΣ	21	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΟΡΟΙΒΟΣ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ
22	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	23	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΛΑΙΟΧΩΡΙΟΥ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ	24	ΠΑΝΗΛΕΙΑΚΟΣ Α.Ο. ΠΥΡΓΟΥ	25	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ' Ο ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΠΥΡΓΟΥ'	26	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΣΤΡΕΦΙΟΥ ΑΡΗΣ	27	ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ-ΑΕΤΟΣ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΥΝΕΙΑΣ	28	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΛΛΙΚΟΜΟΥ Ο ΚΕΡΑΥΝΟΣ
29	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΤΑΚΟΛΟΥ(Ο ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ)	30	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΕΙΟΣ ΕΠΙΤΑΛΙΟΥ	31	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΙΛΑΘΛΩΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟΥ ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΠΥΡΓΟΥ ΗΛΕΙΑΣ	32	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ & ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΧΙΛΛΕΥΣ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ	33	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΧΑΒΑΡΙΟΥ	34	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΓΟΥΜΕΡΟΥ Η ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ	35	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΥΡΤΙΑΣ ΗΛΕΙΑΣ ' ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ '

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
36	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ	37	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΤΛΑΣ ΑΝΕΜΟΧΩΡΙΟΥ	38	ΗΛΕΙΑΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ	39	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ	40	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΜΠΕΛΩΝΟΣ	41	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΛΕΥΚΟΧΩΡΙΟΥ- Ο ΙΦΙΤΟΣ-	42	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΙΣ ΗΡΑΚΛΗΣ
43	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	44	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΗΦΑΙΣΤΟΣ ΒΟΥΝΑΡΓΟΥ ΗΛΕΙΑΣ	45	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	46	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΔΟΞΑ ΝΕΑ ΜΑΝΩΛΑΔΑ	47	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΓΙΑΣ ΜΑΥΡΑΣ ΔΟΞΑ	48	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΕΘΝΙΚΟΣ ΓΕΡΑΚΙΟΥ	49	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΟΡΟΙΒΟΣ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ
50	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΘΥΕΛΛΑ	51	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΥΡΣΙΝΑΙΚΟΣ	52	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ	53	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΗΤΡΑΣ – Ο ΑΡΗΣ-	54	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΛΦΕΙΟΝΙΣ ΑΛΦΕΙΟΥΣΑΣ	55	Α.Ο.ΕΝΙΠΠΕΥΣ	56	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΛΛΙΚΟΜΟΥ Ο ΚΕΡΑΥΝΟΣ
57	ΠΑΜΒΟΥΠΡΑΣΙΑΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ	58	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ- ΗΛΕΙΑΚΟΣ- ΛΕΧΑΙΝΩΝ	59	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΡΟΟΔΟΣ ΣΑΛΜΩΝΗΣ	60	Γ.Σ ΕΡΜΗΣ ΠΥΡΓΟΥ	61	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΟΥΡΤΕΣΙΟΥ	62	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΕΘΝΙΚΟΣ ΑΜΠΕΛΟΚΑΜΠΟΥ	63	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ
64	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΞΥΛΟΚΕΡΑΣ Ο ΑΡΗΣ	65	Α.Ο. ΠΑΝΩΛΕΝΙΑΚΟΣ ΚΑΡΑΤΟΥΛΑ	66	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΜΥΡΤΟΥΝΤΙΩΝ 1992	67	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ- ΟΛΥΜΠΙΑΔΑ- ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	68	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΣΤΡΟΥ	69	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ ΣΩΠΙΟΥ	70	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ
71	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΕΚ – ΚΑΤΩ ΠΑΝΑΓΙΑΣ – ΚΥΛΛΗΝΗΣ	72	Α.Ο ΠΡΑΣΙΝΟΥ Ο ΠΗΓΑΣΟΣ	73	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΚΑΘΙ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΙΟΝΙΚΟΣ ΛΥΓΙΑΣ - ΓΛΥΦΑΣ	74	Α.Σ.ΗΡΑΚΛΗΣ ΠΥΡΓΟΥ	75	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΟΥΤΣΟΧΕΡΑΣ ΗΛΕΙΑΣ	76	Α.Ο.ΑΝΑΤΟΛΗ ΚΟΛΙΡΙΟΥ	77	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ ΄Ο ΤΥΦΩΝΑΣ΄

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
78	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΝΕΜΟΥΤΑΣ ΗΛΕΙΑΣ	79	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΔΟΞΑ ΕΛΑΙΩΝΑ	80	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	81	ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΩΝ ΑΘΛΗΜΑΤΩΝ ΠΥΡΓΟΥ	82	Α.Σ. ΗΛΙΔΑ 2004	83	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΔΟΞΑ ΕΛΑΙΩΝΑ	84	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΕΡΣΑΙΝΑΣ < Η ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ >
85	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ < ΠΕΛΟΨ> ΠΥΡΓΟΥ	86	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ & ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ < ΝΙΚΗ>	87	Α.Ο. ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ ΚΑΠΕΛΕΤΟΥ	88	ΠΟΣΕΙΔΩΝ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΤΑΣ	89	ΟΜΙΛΟ ΦΙΛΩΝ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ "Ο ΠΟΛΥΝΙΚΗΣ"	90	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΞΗΡΟΧΩΡΙΟΥ	91	Α.Σ ΗΡΑΚΛΗΣ ΠΥΡΓΟΥ
92	Α.Ο. ΑΡΗΣ ΛΑΝΘΙΟΥ	93	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΔΟΞΑ ΕΛΑΙΩΝΑ	94	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΚΑΛΥΒΙΩΝ ΗΛΙΔΑΣ-ΙΦΙΤΟΣ	95	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΒΡΙΝΑΣ < ΚΕΡΑΥΝΟΣ>	96	Α.Σ."ΠΡΙΓΚΗΠΕΣ" ΛΕΧΑΙΝΩΝ ΗΛΕΙΑΣ	97	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ-ΙΦΙΤΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	98	ΗΡΑΚΛΗΣ ΡΟΥΠΑΚΙΟΥ
99	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΑΡΔΑΜΑ ΘΥΕΛΛΑ	100	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ & ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ < ΝΙΚΗ>	101	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ	102	ΛΕΧΑΙΝΩΝ ΚΑΝΟΥΛΙΩΝ ΠΥΡΓΟΥ	103	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΑΣ ΚΑΡΑΤΕ-ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΦΛΟΓΑ	104	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΟΥ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗΣ ΠΥΡΓΟΥ Α.Ο. Ε.Α.Π.	105	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΧΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ ΠΟΛΥΔΑΜΑΣ
106	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΑ ΧΕΛΙΔΟΝΙΑ	107	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΑΠΑΚΑΥΚΑ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ-ΠΑΝΘΗΡΕΣ	108	Γ.Σ. ΑΠΟΛΛΩΝ	109	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΩΣΤΙΟΥ ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ	110	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ "ΛΕΟΝΤΕΣ ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ"	111	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΟΥΜΑΝΙ	112	ΠΟΔΗΛΑΤΙΚΟΣ ΤΡΙΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΥΡΓΟΥ
113	ΩΛΕΝΕΙΑΚΟΣ ΩΛΕΝΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ	114	Α.Ε. ΕΛΠΙΔΑ ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ	115	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ Ο ΑΠΟΛΛΩΝ ΝΕΑΣ ΦΙΓΑΛΙΑΣ	116	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΤΣΑΡΟΥ ΝΕΟΣ ΚΟΡΟΙΒΟΣ	117	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	118	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ & ΕΚΠΟΛΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΑΓΩΝ-ΕΙΡΗΝΕΥΣ	119	ΑΙΓΕΑΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
120	Α.Ο ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ	121	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΑΕ ΚΒΟΝ ΝΤΟ ΠΗΓΑΣΟΣ-ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	122	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΛΑΛΑ ΗΛΕΙΑΣ Ο ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ	123	"ΑΙΓΑΙΟ" ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΑΝΤΙΣΦΑΙΡΙΣΗ	124	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΧΥΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ	125	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΟΡΥΦΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	126	BUJINKAN DOJO Ν.ΗΛΕΙΑΣ
127	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΡΑΚΛΗΣ - ΑΣΗ	128	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΧΟΡΩΝ ΖΟΡΜΠΑΣ	129	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ ΥΠΕΡΙΩΝ	130	ΦΙΛΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	131	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ < ΑΡΙΩΝ> ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	132	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΑΟΛΙΝ ΓΟΥ ΚΟΥΝΓΚ ΝΟΤΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ	133	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΛΕΧΑΙΝΩΝ - ΑΕΛ
134	Γ.Σ ΔΡΟΜΕΑΣ	135	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΟΛΥΜΠΙΑ	136	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ Ο ΑΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΟΥΡΝΑΡΙΟΥ	137	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΞΕΝΟΦΩΝ	138	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΝΕΩΝ ΖΑΧΑΡΩΣ	139	ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΥΡΓΟΥ	140	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ Ο ΗΡΑΚΑΛΗΣ
141	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΙΟΛΟΣ	142	ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΛΕΣΧΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΟΥ ΠΥΡΓΟΥ	143	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	144	ΝΕΟΣ ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ ΛΑΣΤΑΙΙΚΩΝ	145	ΠΑΝΗΛΕΙΑΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ OKINAWA TE TAI KARATE DO	146	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΟΥΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΝΟΜΟΥ ΗΛΕΙΑΣ	147	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΑΕ ΚΨΟΝ DO ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ Ο ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ
148	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΗΝΕΙΑΣ	149	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΧΕΙΜΑΔΙΟΥ	150	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΣΤΡΟΥΣΙΟΥ	151	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΣΚΙΛΛΟΥΝΤΟΣ	152	Α.Ο ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ	153	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΥΛΛΗΝΗΣ	154	ΠΑΛΑΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΥΡΓΟΥ Ο ΤΙΤΑΝ
155	ΑΓΕΣ ΟΛΥΜΠΙΑ	156	ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ Α.Ο.	157	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΥΡΓΟΥ Ο ΠΟΣΕΙΔΩΝ	158	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΣΤΕΡΑΣ	159	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΑΕ ΚΒΟΝ ΝΤΟ ΠΥΡΓΟΥ ΑΡΡΑΧΙΩΝ	160	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ	161	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ-ΝΕΟΣ ΑΠΟΛΛΩΝΑΣ ΔΟΥΝΕΙΚΩΝ
162	ΕΤΑΙΡΙΑ ΦΙΛΩΝ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗΣ ΙΔΕΑΣ	163	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΑΓΟΥΛΑΣ Ο ΚΕΝΤΑΥΡΟΣ	164	ΣΚΑΚΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΠΥΡΓΟΥ	165	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ	166	ΗΛΕΙΑΚΗ ΑΓΩΓΗ	167	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΚΙΝΕΖΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΠΥΡΓΟΥ	168	ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΙΛΑΘΛΩΝ ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΚΟΥ ΖΑΧΑΡΩΣ

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΙΑ
169	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ-ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΗΣ	170	ΝΑΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΚΑΙΑΦΑ	171	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΜΑΓΟΥΛΑΣ	172	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΝΕΑΣ - ΓΙΑΝΝΙΤΣΟΧΩΡΙΟΥ	173	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΖΟΥΝΤΟ ΗΛΕΙΑΣ	174	ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ ΛΕΣΧΗ ΜΟΤΟΣΥΚΛΕΤΑΣ	175	ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΟΛΟΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ
176	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ-ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ-ΚΡΟΝΟΣ ΣΤΡΕΦΙΟΥ	177	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΘΛΗΣΗ ΠΥΡΓΟΥ	178	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΕΡΜΗΣ ΠΥΡΓΟΥ	179	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΑΡΤΕΜΙΣ	180	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ ΗΛΙΔΑ	181	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΑΕ KWON DO ΣΠΑΡΤΑΚΟΣ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ	182	ΑΘΛΗΤΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΠΥΡΓΟΥ
183	ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΠΗΝΕΙΟΥ<< Ο ΗΡΑΚΛΗΣ>>	184	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΜΑΛΙΑΔΑΣ Ο ΑΡΡΑΧΙΩΝ	185	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΡΟΧΙΤΣΑΣ ΑΦΟΒΟΣ	186	ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΗ ΑΝΑΡΡΙΧΗΤΙΚΗ ΛΕΣΧΗ ΠΥΡΓΟΥ	187	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΡΕΤΗΣ	188	ΔΙΚΥΚΛΙΣΤΙΚΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΗΛΕΙΑΣ	189	ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΣΚΟΠΕΥΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΖΑΧΑΡΩΣ
190	ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΜΑΧΗΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΡΕΣΤΑΙΝΩΝ "ΤΙΤΑΝΕΣ"	191	ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΣΩΜΑΤΕΙΟ ΧΩΡΟΥ ΝΟΜΟΥ ΗΛΕΙΑΣ	192	ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΙΝΕΖΙΚΩΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ "ΦΟΙΝΙΚΑΣ"								

Στην παρακάτω εικόνα παρουσιάζεται ο αριθμός των αθλητικών συλλόγων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανά Περιφερειακή Ενότητα.

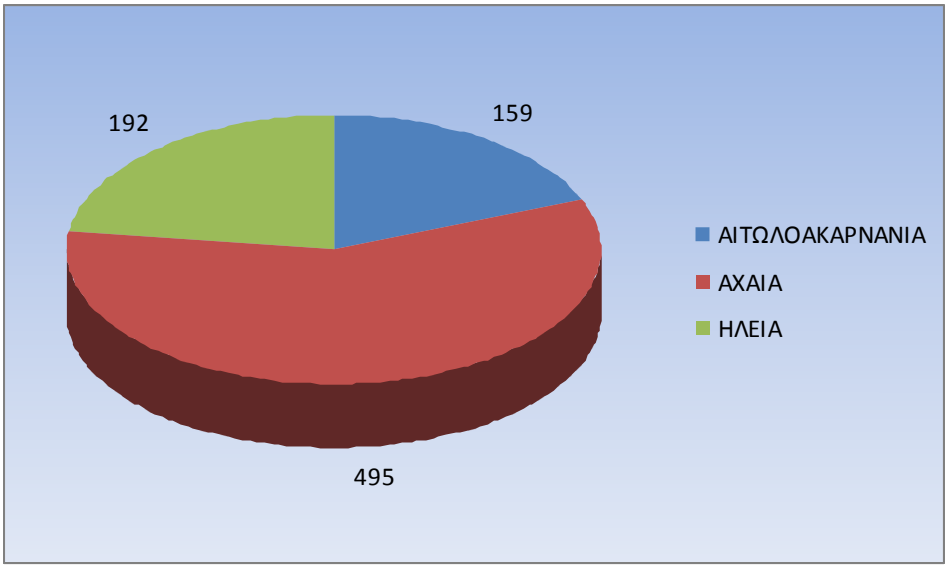

Εικόνα 5-58 Αριθμός αθλητικών συλλόγων ανά Περιφερειακή Ενότητα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

6 ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΠΔΕ ΚΑΙ ΟΙ ΚΑΘΕΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

6.1 Πρωτογενής Τομέας

6.1.1 Αγροτικός τομέας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας: εισαγωγή-όραμα

Ο Αγροτικός Τομέας αποτελεί τον κυριότερο τομέα ανάπτυξης της Περιφέρειας. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του ΚΕΠΕ, βρίσκεται στην πρώτη τριάδα των Περιφερειών της χώρας και 9η (ανάμεσα σε 272 περιφέρειες) Πανευρωπαϊκά όσον αφορά την απασχόληση στον αγροτικό τομέα (Γεωργία, Κτηνοτροφία, Αλιεία, Δασοκομία). Η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα από το 2009 (21,80%) και μετά παρουσιάζει μια συνεχή αύξηση για να φθάσει το 2013 στο ποσοστό των 26,10%. Όμως ο Αγροτικός Τομέας δεν είναι μόνο ο Πρωτογενής, αλλά και ο Δευτερογενής (Μεταποίηση και Αγροτοβιομηχανίες) και ο Τριτογενής (Εμπόριο, Μεταφορές, Αγροτική Πίστη). Εξετάζοντας επομένως την απασχόληση σε όλο τον Αγροτικό Τομέα παρατηρούμε ότι για ολόκληρη την Περιφέρεια υπερβαίνει το 50%, ενώ για τις Αγροτικές Περιφερειακές Ενότητες της Αιτωλοακαρνανίας και της Ηλείας το ποσοστό απασχόλησης υπερβαίνει το 80%.

Επίσης η ΠΔΕ βρίσκεται στην κορυφή της Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης ως προς την βιοποικιλότητα των παραγόμενων αγροτικών και αγροδιατροφικών προϊόντων. Όλο το φάσμα γεωργικών, κτηνοτροφικών και αλιευτικών/ιχθυοκαλλιεργητικών προϊόντων, παράγονται στην περιοχή μας, πολλά από τα οποία είναι πιστοποιημένα ΠΟΠ, ΠΓΕ, κ.λπ. Ένα αναφερόμενο παρακάτω ως μειονέκτημα του τομέα, ο μικρός γεωργικός κλήρος, με την εντατικοποίηση της παραγωγής, κυρίως κηπευτικών, στις μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις, συνετέλεσε στο να καταστεί η ΠΔΕ μια από τις σημαντικότερες περιοχές παραγωγής πολλών και ποιοτικών αγροτικών προϊόντων. Βέβαια η ΠΔΕ βρίσκεται στη 10η θέση μεταξύ των περιφερειών της χώρας, ως προς το κατακεφαλήν ΑΕΠ, λόγω κυρίως της μεγάλης συμμετοχής, σε αυτό, του αγροτικού τομέα που αποτελεί τον κύριο τομέα απασχόλησης του πληθυσμού σε όλες τις μορφές του (πρωτογενή, δευτερογενή-μεταποίηση, και τριτογενή-εμπόριο-μεταφορές).

Παρόλα αυτά η παραγωγικότητα του αγροτικού τομέα της Περιφέρειας είναι χαμηλή και την κατατάσσει στην 7η θέση των περιφερειών της χώρας και στην 205η (ανάμεσα σε 250 περιφέρειες) πανευρωπαϊκά. Η χαμηλή παραγωγικότητα είναι αποτέλεσμα των μεγάλων προβλημάτων που παρατηρούνται στην πληροφόρηση και εκπαίδευση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα, στην απουσία σημαντικών μηχανισμών εμπορίας (πιστοποίησης-προβολής-προώθησης-διάθεσης) των αγροδιατροφικών μας προϊόντων στις εγχώριες και διεθνείς αγορές και στο μεγάλο κόστος παραγωγής των προϊόντων μας που οδηγεί σε μεγάλη συρρίκνωση του αγροτικού εισοδήματος.

Γίνεται επομένως αντιληπτό ότι το όραμα για τον αγροτικό τομέα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για την πενταετία 2015-2019 δεν μπορεί να είναι άλλο από τη «**Βιώσιμη Ανταγωνιστικότητα του Αγροτικού Τομέα**» που μπορεί να οδηγήσει σε μια ολοκληρωμένη ανάπτυξη μιας Περιφέρειας με σαφή αγροτικό προφίλ και προσανατολισμό.

Από το όραμα της ΠΔΕ για τον αγροτικό τομέα προκύπτουν τρεις κύριοι στόχοι της Περιφερειακής Αγροτικής Ανάπτυξης για την επίτευξη των οποίων είναι απαραίτητο να

προγραμματισθούν και να υλοποιηθούν συγκεκριμένα μέτρα και δράσεις. Οι τρεις αυτοί στόχοι/άξονες αγροτικής ανάπτυξης είναι:

1. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας
2. Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας
3. Η ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και η περιβαλλοντική προστασία

Οι επόμενες ενότητες του κεφαλαίου για τον αγροτικό τομέα περιλαμβάνουν τα εξής. Η επόμενη Ενότητα 2 αναφέρεται στην υφιστάμενη κατάσταση των τομέων Γεωργίας, Κτηνοτροφίας και Αλιείας στις Περιφερειακές Ενότητες Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας και τις δράσεις που υλοποιήθηκαν στην περιοχή μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2007-2013 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων που αποτέλεσε το κύριο χρηματοδοτικό εργαλείο των δράσεων αγροτικής ανάπτυξης της περιοχής μας. Ο τομέας της Αλιείας λόγω της ιδιαιτερότητάς του στην Περιφέρειά μας αλλά και λόγω της χρηματοδότησής του από το Ε.Π. Αλιείας (ΕΠΑΛ) 2014-2020, από το οποίο δεν προβλέπεται η εκχώρηση δράσεων για διαχείριση και εφαρμογή στην Περιφέρεια, αναλύεται σε διαφορετική έκθεση συνημμένη της παρούσας.

Στην Ενότητα 3 αναφέρονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο αγροτικός τομέας στην περιοχή μας και οι παρεμβάσεις στόχοι για την άμβλυνση των προβλημάτων αυτών. Επίσης γίνεται μια περιεκτική περιγραφή της Νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, που θα αποτελέσουν το χρηματοδοτικό εργαλείο του αγροτικού τομέα της επόμενης πενταετίας, μέσω Ενισχύσεων και Αναπτυξιακών Μέτρων των οποίων την εφαρμογή και διαχείριση θα έχουν τόσο το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης όσο και η Περιφέρεια.

6.1.2 Υφιστάμενη κατάσταση

Προτού προχωρήσουμε στην αναλυτική καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης παρέχεται μια συνοπτική εικόνα των βασικών οικονομικών διαρθρωτικών δεικτών του τομέα.

Πίνακας 6-1 Αξία φυτικής και ζωικής παραγωγής

	Αξία Φυτικής Παραγωγής Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές		Αξία Ζωικής Παραγωγής Σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές	
Έτος	**Σύνολο Ελλάδος**	Δυτική Ελλάδα	**Σύνολο Ελλάδος**	Δυτική Ελλάδα
2005	8242,86	864,47	2979,72	361,37
2006	6806,76	716,20	2789,42	337,66
2007	7385,22	830,43	2675,77	315,61
2008	6997,16	763,71	2805,52	340,90
2009	6579,15	732,66	2870,35	340,50
2010	6728,01	726,34	2725,39	314,60
2011	6922,07	731,20	2895,63	342,86

Πίνακας αξίας φυτικής και ζωικής παραγωγής στην Δυτική Ελλάδα
Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Οικονομικοί Λογαριασμοί Γεωργίας στο Σύνολο της Χώρας και την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
Επεξεργασία Δ/νση Αν/κου Προγραμματισμού ΠΔΕ

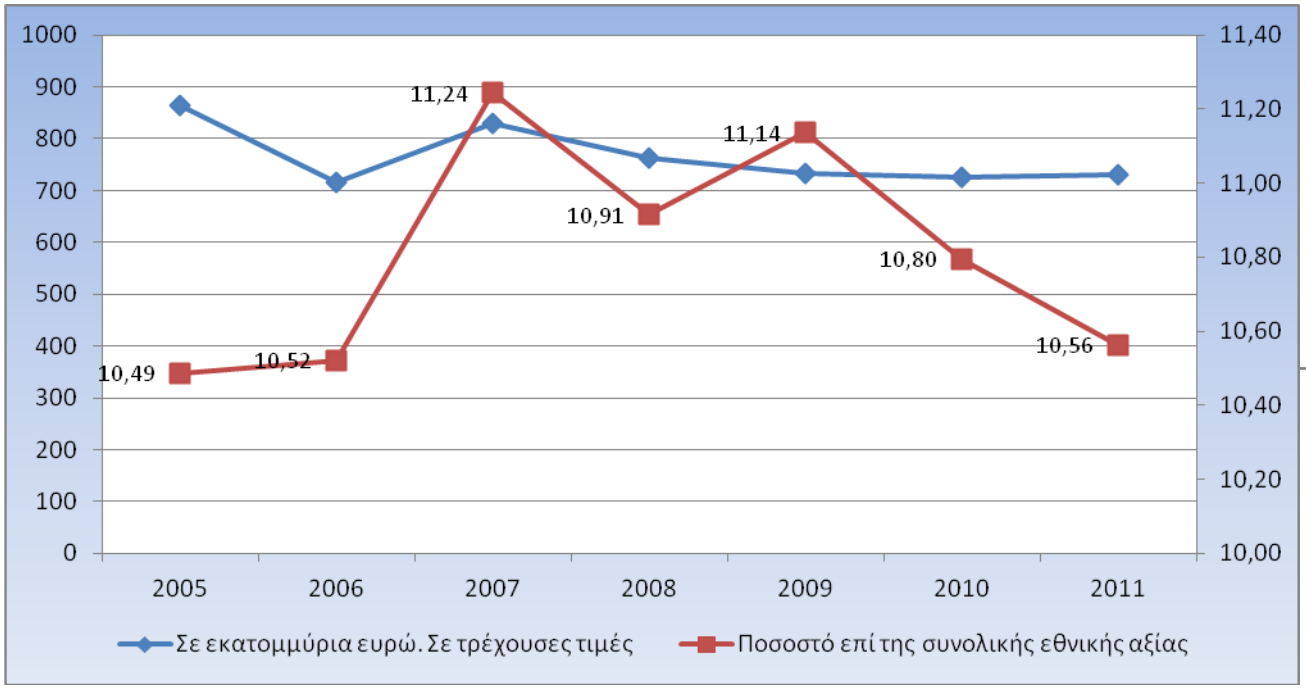

Εικόνα 6-1 Αξία Φυτικής Παραγωγής ΠΔΕ σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές και αξία ως ποσοστό της συνολικής εθνικής αξίας Φυτικής Παραγωγής

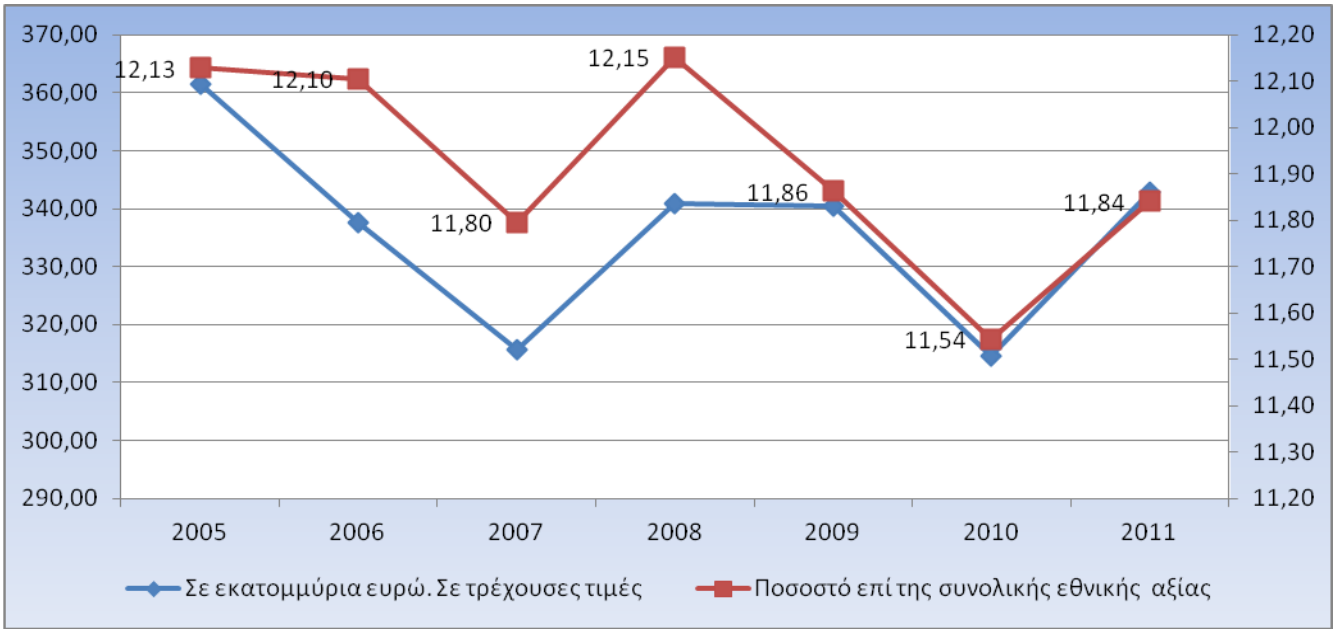

Εικόνα 6-2 Αξία Ζωικής Παραγωγής ΠΔΕ σε εκατομμύρια ευρώ. Σε τρέχουσες τιμές και αξία ως ποσοστό της συνολικής εθνικής αξίας Φυτικής Παραγωγής

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας το χρονικό διάστημα 2005-2011 παρουσιάζει πτωτική πορεία όσο αφορά τη συνολική αξία φυτικής παραγωγής το χρονικό διάστημα 2005-2011 ακολουθώντας την εθνική τάση. Σε επίπεδο ΠΔΕ η πτώση είναι της τάξης του 16% ισιδύναμη σχεδόν της πτώσης σε εθνικό επίπεδο με βάση το 2005. Σε επίπεδο ποσοστού επί της εθνικής παραγόμενης αξίας το ίδιο χρονικό διάστημα η ΠΔΕ παρουσιάζει σχετική σταθερότητα που κυμαίνεται με βάση τα στοιχεία του 2011 στο 10,56%.

Όσο αφορά τη ζωική παραγωγή η εικόνα είναι μάλλον η ίδια με ελαφρώς δυσχερέστερες τάσεις για την ΠΔΕ. Σε επίπεδο ποσοστού επί της εθνικής παραγόμενης αξίας το ίδιο χρονικό διάστημα η ΠΔΕ παρουσιάζει σχετική σταθερότητα που κυμαίνεται με βάση τα στοιχεία του 2011 στο 11,84%.

Την ίδια ώρα το επιχειρηματικό εισόδημα βαίνει μειούμενο επακολουθώντας την εθνική τάση με μάλλον δυσχερέστερες τάσεις για την ΠΔΕ. Σε επίπεδο ποσοστού της συνολικού εθνικού Επιχειρηματικού Γ. Εισοδήματος η κατάσταση στην ΠΔΕ είναι μάλλον σταθερή.

Πίνακας 6-2 Επιχειρηματικού Εισοδήματος στην Δυτική Ελλάδας

	Επιχειρηματικό εισόδημα	
Έτος	**Σύνολο Ελλάδος**	Δυτική Ελλάδα
2005	5202,52	618,09
2006	4907,54	540,85
2007	5452,63	640,40
2008	4896,85	570,85
2009	5.287,26	644,30
2010	4919,61	555,20
2011	4594,64	505,23

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ Οικονομικοί Λογαριασμοί Γεωργίας στο Σύνολο της Χώρας και την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας
Επεξεργασία Δ/νση Αν/κου Προγραμματισμού ΠΔΕ

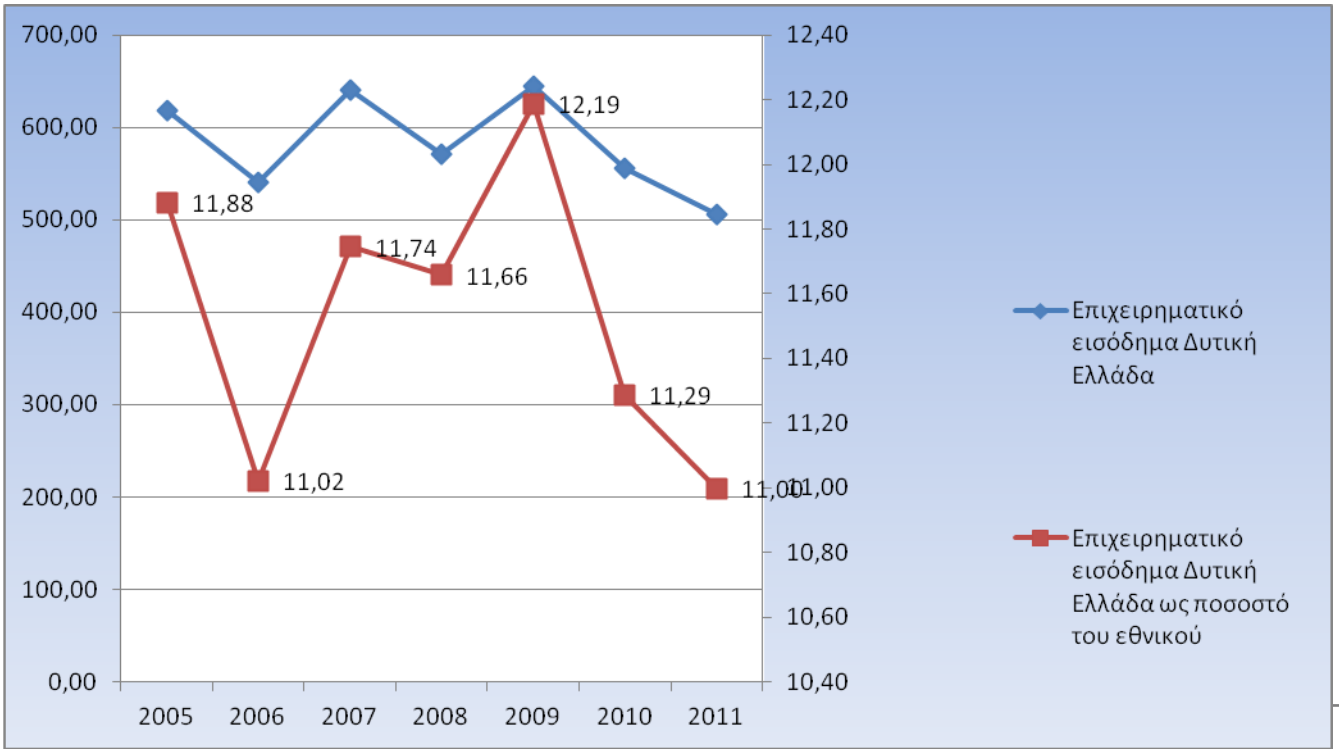

Εικόνα 6-3 Επιχειρηματικό Γ. Εισόδημα της ΠΔΕ σε εκατομμύρια ευρώ και τρέχουσες τιμές και ως ποσοστό της συνολικού εθνικού Επιχειρηματικού Γ. Εισοδήματος

Στο παρακάτω γράφημα απεικονίζεται η διαχρονική θέση το χρονικό διάστημα 2005-2011 των κύριων κλάδων φυτικής παραγωγής στην ΠΔΕ.

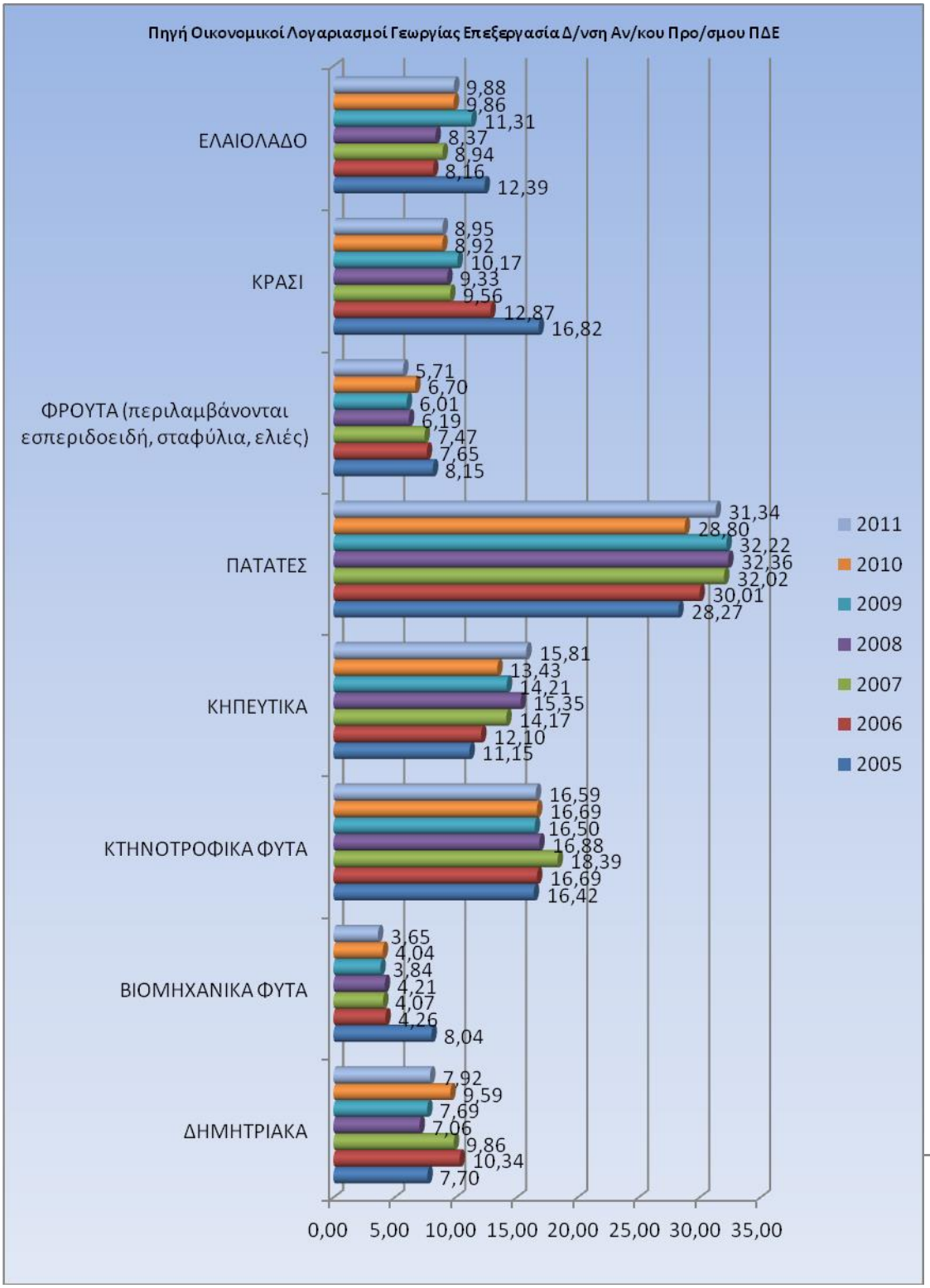

Εικόνα 6-4 Ποσοστιαία θέση ΠΔΕ το χρονικό διάστημα 2005-2011 για τους κύριους κλάδους φυτικής παραγωγής όσο αφορά την αξία των προιόντων

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει η εικόνα σταθερότητας όσο αφορά τους κλάδους των δημητριακών και κτηνοτροφικών φυτών , ανοδικές τάσεις για τους κλάδους των κηπευτικών και πατάτας και καθοδικές τάσεις για τους κλάδους των βιομηχανικών φυτών, φρούτων κρασιού και ελαιολάδου. Οι ανοδικές τάσεις στους κλάδους των κηπευτικών και

πατάτας έχουν ιδιαίτερη σημασία καθώς αφορούν προϊόντα με υψηλή προστιθέμενη αξία και μεγάλη συμμετοχή στην συνολική παραγόμενη αξία ενώ προσοχής χρήζουν οι καθοδικές τάσεις σε παραδοσιακά προϊόντα της περιοχής της Δυτικής Ελλάδας όπως ελιές. εσπεριδοειδή και σταφύλια . Εδική μνεία ακολουθεί στον κλάδο φρούτων.

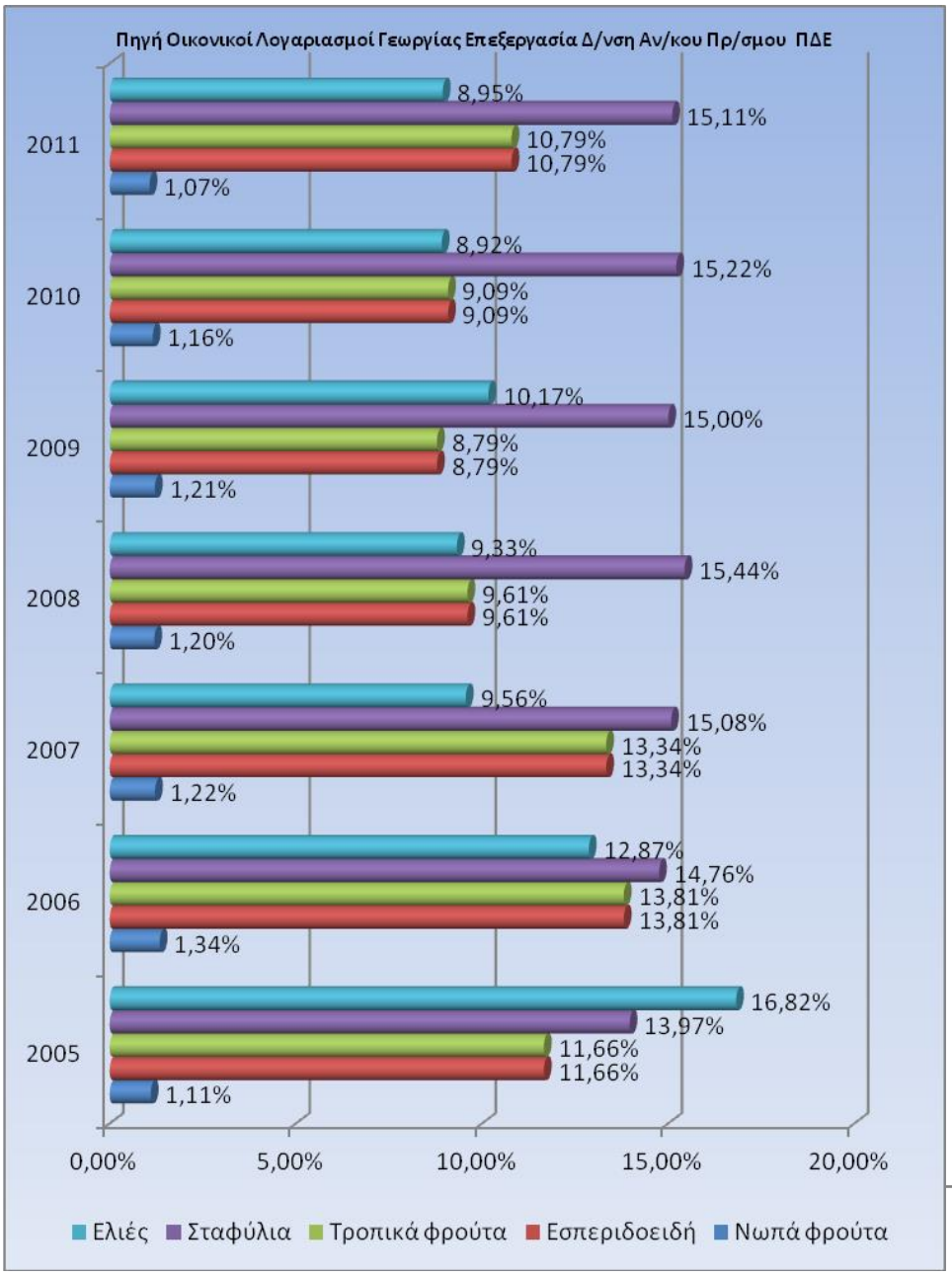

Εικόνα 6-5 Ποσοστιαία θέση ΠΔΕ το χρονικό διάστημα 2005-2011 για τους κλάδους φρούτων (κατά ΕΛΣΤΑΤ) όσο αφορά την αξία των προϊόντων

Από το παραπάνω γράφημα προκύπτει πως η σχετική εθνική θέση της ΠΔΕ παραμένει σταθερή με ανοδικές τάσεις για τα σταφύλια με μικρή κάθοδο για τα εσπεριδοειδή και σαφή μείωση στην αξία των παραγόμενων ελιών. Σοβαρή επίσης είναι η μείωση της θέσης της ΠΔΕ όσο αφορά την παραγόμενη αξία για ελαιόλαδο και κ

Α. ΦΥΤΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κυριαρχούν οι αροτραίες καλλιέργειες (αραβόσιτος, βαμβάκι, μηδική), οι δενδρώδεις καλλιέργειες (ελιές, εσπεριδοειδή), η αμπελοκαλλιέργεια (κυρίως στην Π.Ε. Αχαΐας), ενώ σημαντική είναι και η καλλιέργεια κηπευτικών, υπαίθριων και υπό κάλυψη (κυρίως στην Π.Ε. Ηλείας).

- **Επιτραπέζιες Ελιές και Ελαιόλαδο**

  Οι επιτραπέζιες ελιές και το ελαιόλαδο αποτελούν ένα από τα σημαντικότερα προϊόντα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας αφού η καλλιέργεια καλύπτει πάνω από 1,1 εκατ. στρέμματα ενώ η ετήσια συνολική παραγωγή φθάνει τους 232.100 τόνους για την επιτραπέζια ελιά (κύρια παραγωγός περιοχή η Αιτωλοακαρνανία) και 481.223 τόνους για την ελαιοποιήσιμη.
- **Εσπεριδοειδή**

  Τα εσπεριδοειδή αποτελούν από τις σημαντικότερες καλλιέργειες της Περιφέρειας και ενδιαφέρουν και τις τρεις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας με ετήσια συνολική παραγωγή 155.000 τόνους.
- **Οινοποιήσιμα σταφύλια**

  Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις με αμπέλια στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας είναι περίπου 75.000 στρέμματα εκ των οποίων 72.000 στρ. περίπου είναι οινοποιήσιμα. Υπάρχουν ποικιλίες Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης και παράγονται ποιοτικά κρασιά Προστατευόμενης Γεωγραφικής Ένδειξης, όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα.

Πίνακας 6-3 Κρασία ΠΟΠ

Α/Α	Προστατευόμενη Ονομασία Προέλευσης (ΠΟΠ) (Όγκος Παραγωγής: 38.000 HL)	Προστατευόμενη Γεωγραφική ένδειξη (ΠΓΕ)
1.	Πάτρα	Αχαΐα
2.	Μαυροδάφνη	Πλαγιές Πετρωτού
3.	Μοσχάτος Πατρών	Πλαγιές Αιγιαλείας
4.	Μοσχάτος Ρίου Πατρών	Ηλεία
5.		Λετρινά
6.		Πισάτις

Από πλευράς οινοποιητικών εγκαταστάσεων, στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας βρίσκονται εγκατεστημένες 58 οινοποιητικές επιχειρήσεις, εκ των οποίων δύο συνεταιριστικές (Ε.Α.Σ. Ηλείας – Ολυμπίας και Ε.Α.Σ. Πάτρας).

- **Σταφίδα**

  Καλλιεργείται σε έκταση 76.000 στρέμματα περίπου σε Π.Ε. Αχαΐας και Π.Ε. Ηλείας με συνολική ετήσια παραγωγή 26.360 τόνους. Το μεγαλύτερο μέρος της παραγόμενης σταφίδας στην Π.Ε. Αχαΐας είναι προϊόν Π.Ο.Π.- Βοστίτσα και από αυτήν εξάγεται περίπου το 80% της παραγωγής, ενώ εκείνη της Ηλείας είναι προϊόν ΠΓΕ.
- **Κηπευτικά**

Τα κυριότερα κηπευτικά που καλλιεργούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας είναι το καρπούζι με ετήσια παραγωγή άνω των 300 χιλιάδων τόνων, η φθινοπωρινή, καλοκαιρινή και ανοιξιάτικη πατάτα (97.000 τόνοι), η βιομηχανική ντομάτα (85.000 τόνοι), ντομάτα (61.600 τόνοι), το πεπόνι, η φράουλα, το λάχανο, το σπαράγγι, τα μαρούλια, οι μελιτζάνες, οι πιπεριές, το κουνουπίδι, τα καρότα κλπ. Σημαντικότερη παραγωγός περιοχή κηπευτικών προϊόντων είναι η Ηλεία, ακολουθούμενη από την Αχαΐα και την Αιτωλοακαρνανία.

- **Φράουλα**

  Η φράουλα αποτελεί εμβληματικό προϊόν της Π.Δ.Ε. και υπάρχει αύξηση των καλλιεργούμενων εκτάσεων την τελευταία δεκαετία φθάνοντας τα 11.150 στρέμματα με συνολική ετήσια παραγωγή τους 50.200 τόνους. Αποτελεί κύριο εξαγωγικό προϊόν το οποίο και συνεισφέρει στην οικονομική ανάπτυξη της ευρύτερης περιοχής.

Στον πίνακα που ακολουθεί δίνονται στοιχεία για τις καλλιεργούμενες εκτάσεις των κυριότερων προϊόντων φυτικής παραγωγής της Περιφέρειας.

Πίνακας 6-4 Στατιστικά στοιχεία στον τομέα της φυτικής παραγωγής έτους 2014, όπως μας γνωστοποιήθηκαν από τις Δ.Α.Ο.Κ. των Π.Ε. Αιτωλ/νίας, Αχαΐας και Ηλείας.

ΕΙΔΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ	Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑ (στρέμματα)	Π.Ε. ΑΧΑΙΑ (στρέμματα)	Π.Ε. ΗΛΕΙΑ (στρέμμ)	ΣΥΝΟΛΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (στρέμματα)	ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (τόνοι)
ΣΙΤΟΣ ΣΚΛΗΡΟΣ	11300	5640	5300	22240	8.228,80
ΛΟΙΠΑ ΣΙΤΗΡΑ	183500	163025	29500	376025	94.006,25
ΑΡΑΒΟΣΙΤΟΣ	147000	14210	81700	242910	267.201,00
ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ	98000	34882	64967	197849	39.569,80
ΕΛΙΕΣ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΕΣ	308000		1467	309467	232.100,25
ΕΛΙΕΣ ΕΛΑΙΟΠ	142000	210039	450000	802039	481.223,40
ΑΜΠΕΛΙΑ	2500	34681	19750	56931	142.327,50
ΣΤΑΦΙΔΑ		45317	30000	75317	26.360,95
ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ	33955	6288	15000	55243	154.680,40
ΚΑΡΠΟΙ ΜΕ ΚΕΛΥΦΟΣ	1100	2355	2665	6120	1.836,00
ΡΟΔΙΕΣ	594		3000	3594	5.752,00
ΒΑΜΒΑΚΙ	21091		5700	26791	10.716,40
ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ ΔΙΑΦΟΡΑ	31328	23734	7819	62881	25.152,40
ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ ΥΠΟ ΚΑΛΥΨΗ	515	817	3066	4398	22.920,00
ΦΡΑΟΥΛΕΣ	150	3000	8000	11150	50.175,00
ΠΑΤΑΤΕΣ		15500	16800	32300	96.900,00
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΟΜΑΤΑ		426	8000	8426	84.260,00
ΤΟΜΑΤΑ	1672	2273	1181	5126	28.200,00

ΤΟΜΑΤΑ ΥΠΟ ΚΑΛΥΨΗ	485	1942	815	3242	33.400,00
ΜΗΔΙΚΗ - ΤΡΙΦΥΛΛΙ	260000	2000	10000	272000	217.600,00
ΚΑΡΠΟΥΖΙΑ			50000	50000	300.000,00
ΚΑΡΠΟΥΖΙΑ ΥΠΟ ΚΑΛΥΨΗ			4000	4000	16.000,00
ΦΥΣΤΙΚΙ ΑΡΑΠΙΚΟ			1200	1200	444,00
ΑΚΤΙΝΙΔΙΑ			170	170	425,00
ΑΜΠΕΛΙΑ ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ		258		258	516,00

Β. ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ-ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Ο τομέας της κτηνοτροφίας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αποτελεί μια βασική συνιστώσα της κοινωνικής και οικονομικής ζωής του τόπου. Η Π.Ε Αιτωλ/νίας διαθέτει περίπου το 10% του ζωικού κεφαλαίου όλης της χώρας σε αιγοπρόβατα και το 6% αυτού σε βοοειδή, ενώ επίσης έντονα αναπτυγμένη είναι η χοιροτροφία, όπως και η ιχθυοκαλλιέργεια.

Συγκεκριμένα, ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων των βοοειδών φτάνει τις 1800 περίπου με συνολικό ζωικό κεφάλαιο 70.000 ζώων. Χαρακτηριστικό της βοοτροφίας της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας είναι ότι όλες σχεδόν οι εκμεταλλεύσεις είναι κρεοπαραγωγικής κατεύθυνσης και η συντριπτική πλειοψηφία αυτών είναι αγελαίας μορφής (τα ζώα που εκτρέφονται είναι κυρίως εγχώρια αβελτίωτα με χαμηλές αποδόσεις σε κρέας και διατηρούνται στη λογική της είσπραξης των επιδοτήσεων, καθώς το κρέας που παράγεται δεν είναι ανταγωνιστικό στην αγορά και δεν προτιμάται από το καταναλωτικό κοινό). Υπάρχουν και κάποιες εκμεταλλεύσεις πάχυνσης βοοειδών – βελτιωμένες φυλές Σίμενταλ, Σιαρολαίζ, κλπ. (εισάγονται σε μικρή ηλικία και εκτρέφονται μέχρι τη σφαγή τους) – κυρίως στις πεδινές περιοχές του Αγρινίου και της Κατοχής. Σημειώνεται ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του κρέατος που καταναλώνεται στην Περιφέρεια εισάγεται ως κρέας από το εξωτερικό.

Οι εκμεταλλεύσεις των αιγοπροβάτων αγγίζουν τις 11.400 με συνολικό πληθυσμό ζωικού κεφαλαίου τα 1.280.000 περίπου, είναι μικτής παραγωγικής κατεύθυνσης και ημιενσταβλισμένες. Το χαρακτηριστικό αυτών των εκμεταλλεύσεων είναι ότι είναι συνήθως μικρές σε μέγεθος και στοχεύουν στην παραγωγή γάλακτος το οποίο οδηγείται προς τυροκόμιση από τα τυροκομεία της περιοχής και στο κρέας των αμνοερίφιων. Οι φυλές που κυριαρχούν είναι κυρίως η φυλή του Αγρινίου, η Φριζάρτα, η Καραγκούνικη και άλλες εγχώριες φυλές. Χαρακτηριστικό αυτών των φυλών είναι οι μέτριες σχετικά αποδόσεις, όσον αφορά τη γαλακτοπαραγωγή, το δείκτη πολυδυμίας και την κρεοπαραγωγική ικανότητα, αλλά ταυτόχρονα και η πολύ καλή προσαρμογή στις ιδιαιτερότητες της τοπογεωγραφίας της περιοχής και η παραγωγή ποιοτικών προϊόντων με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Τα τελευταία χρόνια υπάρχει η τάση εισαγωγής φυλών από το εξωτερικό, όπως η Ασάφ και η Λαγκόν, οι οποίες υπόσχονται καλύτερες αποδόσεις αλλά δεν είναι καλά προσαρμοσμένες στα κλιματολογικά δεδομένα της περιοχής με αποτέλεσμα να υπάρχουν σημαντικά προβλήματα υγείας. Πολλοί παραγωγοί έχουν υποστεί μεγάλες ζημιές (καταρροϊκός πυρετός). Υπάρχουν και λίγες συστηματικές ενσταβλισμένες εκμεταλλεύσεις με στόχο κυρίως την παραγωγή γάλακτος. Τέλος, οι περίπου 1200 χοιροτροφικές μονάδες, εξαιρώντας τις περίπου 40 ενσταβλισμένες μονάδες εντατικής εκτροφής, είναι, όπως και οι βοοτροφικές,

αγελαίας μορφής με συνολικό ζωικό πληθυσμό περίπου 30,000 χοιρομητέρων. Στην Π.Ε Αιτωλοακαρνανίας επίσης δραστηριοποιούνται περίπου 25 μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας με σημαντική ετήσια παραγωγή.

Όσον αφορά την Π.Ε Αχαΐας, η βοοτροφία διαχωρίζεται σε δύο κύριες κατηγορίες. Στην εντατική ενσταβλισμένη βοοτροφία, με κυρίως γαλακτοπαραγωγική, αλλά και κρεοπαραγωγική κατεύθυνση (φυλή κυρίως Holstein – Frisian), που εμφανίζεται στις πεδινές περιοχές των Πατρών και της Δυτικής Αχαΐας και την αγελαία κτηνοτροφία, κυρίως στις ορεινές περιοχές, με σκοπό την κρεοπαραγωγή και χαρακτηριστικά παρόμοια με την αγελαία βοοτροφία της Αιτωλοακαρνανίας, όπως αναφέρθηκε ανωτέρω. Στην αιγοπροβατοτροφία, η εικόνα είναι η ίδια με την Αιτωλοακαρνανία, ενώ δεν υπάρχει αξιόλογη χοιροτροφία ή ιχθυοκαλλιέργεια (εκτός από τρεις σημαντικές εκτροφές πέστροφας στην ορεινή Κλειτορία).

Στην Περιφερειακή ενότητα Ηλείας η βοοτροφία είναι περισσότερο προσαρμοσμένη στη λογική της πιο εντατικής εκμετάλλευσης (τόσο για γαλακτοπαραγωγή, όσο και κρεοπαραγωγή) και περιορίζεται κυρίως στις πεδινές περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας. Αντίθετα η αιγοπροβατοτροφία παρουσιάζει παρόμοιο χαρακτήρα με την υπόλοιπη περιφέρεια.

Συνολικά, η ετήσια παραγωγή κρέατος και γάλακτος στην Περιφέρεια (στοιχεία ΕΛΓΟ – ΔΗΜΗΤΡΑ για το έτος 2013):

Βοοειδή ελληνικά:	800 τόνοι
Βοοειδή Ε.Ε ελληνικής εκτροφής:	1.403 τόνοι
Αιγοπρόβατα ελληνικά:	3.508 τόνοι
Αιγοπρόβατα προέλευσης Ε.Ε:	196 τόνοι
Χοιρινά ελληνικά:	6.157 τόνοι
Πρόβειο γάλα:	93.555 τόνοι
Γίδινο γάλα:	14.530 τόνοι

Οι ποσότητες αγελαδινού γάλακτος είναι πολύ μικρές και παράγονται κυρίως στην Π.Ε Αχαΐας και στην Π.Ε Ηλείας

Ακολουθεί πίνακας με στοιχεία Ζωικού Κεφαλαίου (αριθμός ζώων ανα πλήθος εκμεταλλεύσεων) Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας – Εκτιμήσεις έτους 2014

Πίνακας 6-5 Στοιχεία Ζωικού Κεφαλαίου (αριθμός ζώων ανα πλήθος εκμεταλλεύσεων) Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας – Εκτιμήσεις έτους 2014

ΕΙΔΟΣ ΖΩΟΥ	Π.Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ (αριθμός ζώων /πλήθος εκμεταλλεύσεων)	Π.Ε. ΑΧΑΙΑ (αριθμός ζώων /πλήθος εκμεταλλεύσεων)	Π.Ε. ΗΛΕΙΑ (αριθμός ζώων /πλήθος εκμεταλλεύσεων)	ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ Δ.Ε. (αριθμός ζώων /πλήθος εκμεταλλεύσεων)
ΒΟΟΕΙΔΗ	67259/1712	9996/833	15173/1134	92428/3679
ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΑ	1289206/11386	586249/6148	422913/4942	2298368/22476

Τομέας μελισσοκομίας

Η γεωμορφολογία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σε συνδυασμό με τις κλιματικές συνθήκες προσδίδουν στην αυτοφυή μελισσοκομική χλωρίδα της περιοχής ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τα οποία κάνουν το μέλι να ξεχωρίζει για την ποιότητά του. Παρουσιάζει σημαντικό μελισσοκομικό ενδιαφέρον. Τα παρακάτω στοιχεία αφορούν το έτος 2012.

- **Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας**

Στην Αιτωλοακαρνανία έχει σημειωθεί σημαντική αύξηση στον αριθμό των κυψελών μελισσών. Σύμφωνα με στοιχεία της Δ/νσης Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε Αιτωλ/νίας, υπάρχουν καταγεγραμμένοι περί τους 740 μελισσοκόμους (ασχολούμενοι είτε ερασιτεχνικά είτε επαγγελματικά με την μελισσοκομία) οι οποίοι κατέχουν περίπου 80.000 μελισσοσμήνη.

Το μεγαλύτερο αριθμό κυψελών διαθέτει ο Δήμος Αγρινίου (310 μελισσοκόμοι) και ακολουθούν ο Δήμος Μεσολογγίου (134) και με μικρότερα ποσά οι υπόλοιποι Δήμοι της Αιτωλ/νίας.

Πίνακας 6-6 Αριθμός μελισσοκόμων και μελίσσοσμήνων Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας

Δήμοι Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας	Μελισσοκόμοι	Μελισσοσμήνη
Μεσολογγίου	134	13546
Αγρινίου	310	37564
Ξηρομέρου	37	3757
Ναυπακτίας	97	9359
Θέρμου	40	3839
Ακτίου – Βόνιτσας	28	2813
Αμφιλοχίας	91	8740

- **Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας**

Στην Π.Ε. Αχαΐας η μελισσοκομία ασκείται από παραγωγούς όλων των διαμερισμάτων πλην των κατοίκων των πεδινών περιοχών του Δήμου Δυτικής Αχαΐας, όπου κυριαρχούν εντατικές καλλιέργειες κηπευτικών.

Καθώς η διάρκεια ζωής του εντόμου ποικίλει στην περίοδο του έτους και εξαρτάται από τις εποχές και τη δραστηριότητά του (π.χ. αν εργάζεται πολύ, τότε ζει λιγότερο) το γεγονός αυτό δίνει μεγάλο εύρος στον πληθυσμό των μελισσοσμηνών στη διάρκεια του έτους το οποίο υπολογίζεται σε 40.000 έως 80.000 κυψέλες από 700 περίπου ενεργούς μελισσοκόμους (κατά κύριο επάγγελμα και μη) με τάσεις ανόδου.

Πίνακας 6-7 Αριθμός μελισσοκόμων και μελίσσοσμήνων Π.Ε. Αχαΐας

	ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ	Μ.Ο.	ΚΥΨΕΛΕΣ
ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	70	320	22.400
ΜΗ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	630	70	44.100
ΣΥΝΟΛΑ	**700**	**95**	**66.500**

- **Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας**

Στην Π.Ε. Ηλείας ο αριθμός των εκμεταλλεύσεων στο τομέα της μελισσοκομίας είναι διακριτά μικρότερος σε σύγκριση με τους άλλες δύο Περιφερειακές Ενότητες. Συγκεκριμένα, οι ενεργοί μελισσοκόμοι ανέρχονται στους 381, ενώ ο αριθμός των κατεχόμενων κυψελών ανέρχεται σε 43.621 κυψέλες ευρωπαϊκού τύπου και 99 κυψέλες εγχώριου τύπου.

Γ. ΕΠΕΙΧΗΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ-ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Η αύξηση της απασχόλησης στον πρωτογενή τομέα, σε σχέση με την ποσοστιαία μεταβολή της κατά την τριετία 2008-2010, στη Δυτική Ελλάδα αγγίζει το 12,4% γεγονός που αποδεικνύει ότι η γεωργία και η κτηνοτροφία προσφέρουν το τελευταίο διάστημα καταφύγιο σε όλο και περισσότερους κατοίκους της περιοχής απέναντι στην υπάρχουσα οικονομική αβεβαιότητα. Πρόκειται για έναν αριθμό που καλύπτει τις θέσεις εργασίας που χάθηκαν στον κλάδο την τριετία 2005-2008.

Ο πρωτογενής τομέας, ωστόσο, επανέρχεται στο προσκήνιο και για έναν ακόμα λόγο. Σε μια συγκυρία που όλοι μιλάνε για εξωστρέφεια και η ενίσχυση του εξαγωγικού οικονομικού μοντέλου αναδεικνύεται σε όρο επιβίωσης για την ελληνική οικονομία, τα τρόφιμα και τα ποτά «δείχνουν» και πάλι το δρόμο. Οι εξαγωγές του κλάδου αυξάνονται βελτιώνοντας συνεχώς το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας. Κυρίως τα ποιοτικά προϊόντα της Δυτικής Ελλάδας (φρούτα, κηπευτικά/λαχανικά, και τα αλιεύματα) αναδεικνύονται ως οι καλύτεροι «πρεσβευτές» της Ελλάδας στο εξωτερικό.

Με αυτά τα δεδομένα η ανασυγκρότηση του πρωτογενούς τομέα αποτελεί το πρώτο βήμα προκειμένου η Δυτική Ελλάδα να αποτελέσει πόλο βιώσιμης ανάπτυξης και υψηλής ανταγωνιστικότητας. Τα ιδιαίτερα κοινωνικά, πολιτισμικά και παραγωγικά χαρακτηριστικά της περιοχής αποτελούν ταυτόχρονα και τα πλεονεκτήματά της, προκειμένου να εξασφαλισθεί η βιωσιμότητα στη γεωργία και κατ΄ επέκταση να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα της.

Σε αυτά τα πλαίσια, η αιρετή Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση της Δυτικής Ελλάδας ανέλαβε την πρωτοβουλία της καθοδήγησης και του συντονισμού όλων των εμπλεκόμενων Φορέων για την ολοκλήρωση και εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Καλάθι Προϊόντων της Δυτικής Ελλάδας» και των αναπτυξιακών εργαλείων που το ακολουθούν.

Η συγκεκριμένη πρωτοβουλία ως ένα κατ' εξοχήν σύνολο πολιτικών και επιμέρους στρατηγικών, ευελπιστεί να αντιμετωπίσει και να προτείνει λύσεις σε καίρια προβλήματα και προκλήσεις, τις οποίες αντιμετωπίζουν οι αγρότες της περιοχής. Μεταξύ αυτών, η χαμηλή ανταγωνιστικότητα της γεωργίας, οι εγχώριες διαρθρωτικές αδυναμίες της παραγωγικής και εμπορικής τους οργάνωσης, η τεχνογνωστική τους στήριξη, ο σαφής προσδιορισμός και η αναβάθμιση του αγροτικού επαγγέλματος, με σχέδιο, στόχους και καίρια στοχευμένες υλικές και άυλες επενδύσεις.

Το Καλάθι των Αγροτικών Προϊόντων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, περιλαμβάνει τρεις (3) κατηγορίες προϊόντων:

- Προϊόντα τα οποία χαρακτηρίζονται από εξαγωγικό προσανατολισμό
- Προϊόντα που αναδεικνύουν την ταυτότητα της περιοχής και
- Προϊόντα που καλύπτουν τις επισιτιστικές ανάγκες τόσο της περιοχής, αλλά και ολόκληρης της χώρας

Ο κυρίαρχος στόχος είναι η δημιουργία ενός αγροδιατροφικού προτύπου Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για εξαγωγή, αλλά και για αυτοκατανάλωση.

Η επιλογή των αγροτικών προϊόντων που απαρτίζουν το «Καλάθι των Αγροτικών Προϊόντων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας» βασίστηκε σε ένα σύνολο ή μία ομάδα κριτηρίων, τα οποία θα διασφαλίζουν την ύπαρξη των απαραίτητων εκείνων χαρακτηριστικών των προϊόντων που συνδέονται με την παράδοση, την υψηλή διατροφική αξία, την περιβαλλοντική διάσταση και συμβολή στην περιβαλλοντική προστασία των προϊόντων, την πολιτισμική αξία και την προστασία του τοπικού παραγωγού. Τα προϊόντα αυτά, είναι τα εξής:

Α) ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

1. ΕΛΑΙΟΛΑΔΟ
2. ΒΡΩΣΙΜΕΣ ΕΛΙΕΣ (ΚΑΛΑΜΩΝ- ΕΠΙΤΡΑΠΕΖΙΑ ΕΛΙΑ ΑΓΡΙΝΙΟΥ)
3. ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΗ (ΠΟΡΤΟΚΑΛΙΑ – ΛΕΜΟΝΙΑ)
4. ΣΠΑΡΑΓΓΙΑ
5. ΚΗΠΕΥΤΙΚΑ (ΤΟΜΑΤΕΣ, ΚΑΡΠΟΥΖΙΑ, ΠΕΠΟΝΙΑ, ΦΡΑΟΥΛΕΣ)
6. ΒΙΟΛΟΓΙΚΑ ΟΠΩΡΟΚΗΠΕΥΤΙΚΑ
7. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΤΟΜΑΤΑ (ΤΟΜΑΤΟΠΟΛΤΟΣ)
8. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΑΛΑΤΕΣ (ΜΑΡΟΥΛΙΑ, ΛΑΧΑΝΑ ΒΡΥΞΕΛΛΩΝ Κ.Α.)
9. ΜΕΤΑΠΟΙΗΜΕΝΑ ΛΑΧΑΝΙΚΑ (ΤΟΥΡΣΙΑ)
10. ΑΡΩΜΑΤΙΚΑ – ~~ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΑ ΦΥΤΑ~~
11. ΚΑΡΥΔΙΑ
12. ΚΕΡΑΣΙΑ
13. ΓΛΥΚΟ ΚΑΛΑΜΠΟΚΙ
14. ΣΤΑΦΙΔΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗ
15. ΡΟΔΙΤΗΣ
16. ΜΑΥΡΟΔΑΦΝΗ
17. ΜΟΣΧΑΤΟ ΠΑΤΡΩΝ
18. ΜΟΣΧΑΤΟ ΡΙΟΥ

Β) ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

1. ΑΙΓΟΠΡΟΒΕΙΟ ΚΡΕΑΣ
2. ΒΟΕΙΟ ΚΡΕΑΣ

3. ΧΟΙΡΕΙΟ ΚΡΕΑΣ
4. ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ (ΓΑΛΑ, ΓΙΑΟΥΡΤΙ)
5. ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΑ (ΚΕΦΑΛΟΓΡΑΒΙΕΡΑ – ΓΡΑΒΙΕΡΑ – ΦΕΤΑ)

Γ) ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ

1. ΤΣΙΠΟΥΡΑ- ΛΑΥΡΑΚΙ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ
2. ΨΑΡΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΑΛΙΕΙΑΣ (ΧΕΛΙ, ΚΕΦΑΛΟΣ, ΑΛΙΠΑΣΤΑ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ)
3. ΑΥΓΟΤΑΡΑΧΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ
4. ΑΛΑΤΙ- ΑΦΡΙΝΑ

Δ) ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ

1. ΜΕΛΙ

Ε) ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΜΕΝΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

1. Ελαιόλαδο Ολυμπία (ΠΓΕ) – *Καταχωρημένο από 21.06.1996*
2. Κεφαλογραβιέρα (ΠΟΠ) – *Καταχωρημένο από 21.06.1996*
3. Αυγοτάραχο Μεσολογγίου (ΠΟΠ) – *Καταχωρημένο από 02.07.1996*
4. Κορινθιακή σταφίδα Βοστίτσα (ΠΟΠ) – *Καταχωρημένο από 18.07.1998*
5. Φέτα (ΠΟΠ) – *Καταχωρημένο από 15.10.2002*
6. Σταφίδα Ηλείας (ΠΓΕ) – *Καταχωρημένο από 11.05.2011*

Το Καλάθι Προϊόντων και τα αναπτυξιακά του εργαλεία αποτελούν τη σημαντικότερη ευκαιρία για την ανάπτυξη του αγροτικού τομέα της Δυτικής Ελλάδας, αφού ο κύριος στόχος της εφαρμογής του είναι η προώθηση των τοπικών προϊόντων ποιότητας στις ελληνικές και ξένες αγορές. Για να επιτύχει το εγχείρημα αυτό, είναι απαραίτητο να ληφθούν μέτρα για την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών με βάση τη ζήτηση της αγοράς, την προστασία του περιβάλλοντος, την αειφορική διαχείριση των φυσικών πόρων, τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, την ανάπτυξη βιολογικών καλλιεργειών και τη μείωση του κόστους παραγωγής με τον έλεγχο τιμών των εφοδίων και τον εκσυγχρονισμό των υποδομών.

Σε συνέχεια αυτής της προσπάθειας, που άρχισε με την σύνταξη του Επιχειρησιακού Σχεδίου: **Καλάθι Προϊόντων Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας,** οι Γεωπόνοι της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας Π.Δ.Ε., σε συνεργασία με την Διεύθυνση Κτηνιατρικής Π.Δ.Ε. και τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Π.Ε. της Π.Δ.Ε., συνέταξαν το **Καλλιεργητικό Πλάνο**.

Η συγκεκριμένη μελέτη περιλαμβάνει καλλιεργητικές προτάσεις βασισμένες στις ιδιαιτερότητες της Περιφέρειας μας. Στόχος μας όμως είναι αυτή να αποτελέσει το έναυσμα για περαιτέρω διερεύνηση των δυνατοτήτων ανάπτυξης του αγροτικού τομέα και άμεσης αξιοποίησης των συγκριτικών του πλεονεκτημάτων. Το επόμενο βήμα θα μπορούσε να περιλαμβάνει την σύνταξη των εδαφολογικών και κλιματικών χαρτών ολόκληρης της Περιφέρειας, από όπου και θα προκύψουν οι χάρτες καταλληλότητας γης για τις διάφορες καλλιέργειες.

Για την ορθή εφαρμογή και επιτυχία του Καλλιεργητικού Πλάνου, θα πρέπει να συνεργαστεί ολόκληρο το αγροτικό δυναμικό της Περιφέρειας με όλους τους εμπλεκόμενους Φορείς και τις Γεωτεχνικές Υπηρεσίες της Περιφέρειας.

Στις Αρχές του έτους 2015 η Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας Π.Δ.Ε. προχώρησε στην πρώτη (1η) επικαιροποίηση του Καλλιεργητικού Πλάνου, που αφορά την αναβάθμιση των στοιχείων Φυτικής Παραγωγής και συγκεκριμένα του τομέα της Αμπελουργίας (βλ. 3.4.1.2. Προωθούμενες ποικιλίες Αμπέλου).

Η συγκεκριμένη διαδικασία λαμβάνει χώρα στα πλαίσια συνεχούς στήριξης του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειάς μας, με σκοπό την αναζήτηση στοιχείων και καινοτομιών που θα εμπλουτίσουν με νέα πληροφορία και γνώση όλους τους εμπλεκόμενους και απασχολούμενους με την πρωτογενή παραγωγή.

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι η Δ/νση Αγροτικής Οικονομίας της ΠΔΕ διαχειρίζεται το Καλλιεργητικό Πλάνο ως μια "διαδραστική σχέση" μεταξύ γνώσης, πληροφορίας, καινοτομίας με την πράξη και την εφαρμογή. Κάθε φορά λοιπόν που θα προκύπτει κάτι αξιόλογο προς διερεύνηση για τον αγρότη και τον κτηνοτρόφο, αυτό θα προβάλλεται από το Καλλιεργητικό Πλάνο.

Στόχος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος και των αρμόδιων Υπηρεσιών της είναι η αμέριστη στήριξη του πρωτογενή τομέα οδηγώντας τον - με όσα κατάλληλα εργαλεία διαθέτει - στο δρόμο της ανάπτυξης της αγροτικής επιχειρηματικότητας και την εξωστρέφεια.

Δ. ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΝΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΣΤΟ Ε.Π. "ΚΑΛΑΘΙ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΠΔΕ"

- **ΔΗΜΟΠΡΑΤΗΡΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ:** Το Δημοπρατηρίο αγροτικών προϊόντων και προϊόντων ιχθυοκαλλιέργειας ΠΔΕ αποτελεί μια σύγχρονη Δομή Εμπορίας και Προώθησης των αγροτικών προϊόντων με όρους υγιούς ανταγωνισμού και διαφάνειας στις συναλλαγές. Με τη λειτουργία του αναμένεται να εξασφαλιστεί η διάθεση των παραγόμενων προϊόντων στην αγορά σε καλύτερες τιμές παραγωγού, ο εφοδιασμός των καταναλωτών με φθηνά και εγγυημένης ταυτότητας και ποιότητας προϊόντα και η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον αγροδιατροφικό τομέα της Περιφέρειας. Η μελέτη σκοπιμότητας ίδρυσης και λειτουργίας του Δημοπρατηρίου Π.Δ.Ε., μετά από διαγωνιστική διαδικασία, ολοκληρώθηκε και αναμένεται η προκήρυξη της δράσης του νέου ΠΑΑ 2014-2020 για ένταξή του και κατασκευή του. Σημειώνουμε ότι σύμφωνα με τη νέα ΚΑΠ, η ένταξη έργων που βελτιώνουν τη λειτουργία της αγροδιατροφικής αλυσίδας στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης είναι πρώτης προτεραιότητας. Μετά την οριστική παραλαβή της μελέτης πραγματοποιήθηκε από την Υπηρεσία μας, τόσο στο Περιφερειακό Συμβούλιο Π.Δ.Ε. όσο και σε ημερίδες και εκδηλώσεις αγροτικού ενδιαφέροντος, η παρουσίαση της λειτουργίας του Δημοπρατηρίου. Παράλληλα συνεχίζονται οι προσπάθειες της εξεύρεσης κτιριακής στέγασης του Δημοπρατηρίου και των Παραρτημάτων του στις Περιφερειακές Ενότητες Αχαΐας και Ηλείας αφού στην Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας παραχωρήθηκε κτίριο του Υπ.Α.Α.Τ. στο Δ.Δ. Λεπενούς Δήμου Αγρινίου για το σκοπό αυτό.

- **ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ:** Αφορά την ίδρυση και λειτουργία της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης της ΠΔΕ, μιας αστικής μη κερδοσκοπικής εταιρείας η οποία θα συμβάλλει στην υποστήριξη της αγροδιατροφικής αλυσίδας (παραγωγή, τυποποίηση, μεταποίηση και εμπορία) των τοπικών και υψηλής διατροφικής αξίας γεωργικών προϊόντων της

Περιφέρειάς μας. Αποτελεί ίσως τη μεγαλύτερη αναπτυξιακή προσπάθεια σε παραγωγικό, μεταποιητικό και οικονομικό επίπεδο της Περιφέρειας με στόχο τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων μέσω της ανασύστασης του αγροδιατροφικού τομέα. Προσβλέπει στη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων της αγροδιατροφικής αλυσίδας (παραγωγής, μεταποίησης, εμπορίας και διανομής των γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων), για να προβάλει και να προωθήσει τα αγροδιατροφικά τοπικά προϊόντα αναπτύσσοντας συνέργειες με την Εστίαση και τον Τουρισμό. Η Υπηρεσία μας έχει αρχίσει τις ενημερώσεις φορέων και επιχειρήσεων του αγροτικού τομέα, προτείνοντας πλάνο λειτουργίας της Α.Σ. (ημερίδες, συναντήσεις, δημοσίευση στον Τύπο, αποστολή ενημερωτικού υλικού με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο κ.λ.π.), ενώ η έναρξη διαδικασίας ίδρυσης και λειτουργίας της Σύμπραξης εγκρίθηκε με την 219/28-12-2012 απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας. Συνεχίζονται οι προσπάθειες ίδρυσης της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης με συζητήσεις με τις Αναπτυξιακές Εταιρείες της Περιφέρειας, ώστε σε 1η φάση να συσταθούν τρία Σύμφωνα Ποιότητας - ένα ανά Περιφερειακή Ενότητα - που μαζί θα αποτελέσουν την Αγροδιατροφική Σύμπραξη της Π.Δ.Ε. Αναμένεται εντός του 2015 η υπογραφή του καταστατικού ίδρυσης και η έγκρισή του από το Περιφερειακό Συμβούλιο Π.Δ.Ε.

- **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΚΑΛΑΘΙ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ:** Το «Ηλεκτρονικό καλάθι προϊόντων ΠΔΕ», έργο το οποίο ολοκληρώθηκε μέσω του μέτρου ψηφιακής σύγκλισης του ΕΣΠΑ αποτελεί το πρώτο σημαντικό βήμα για τη δημιουργία ηλεκτρονικού marketplace με ηλεκτρονικές συναλλαγές μεταξύ παραγωγών-μεταποιητών-εμπόρων-καταναλωτών της διατροφικής αλυσίδας της ελληνικής και διεθνούς αγοράς αλλά και για την εξέλιξή του σε τόπο διεθνών ηλεκτρονικών δημοπρασιών για τα προϊόντα του καλαθιού (συνέργεια με Δημοπρατήριο αγροτικών προϊόντων και με Αγροδιατροφική Σύμπραξη ΠΔΕ). Το ηλεκτρονικό καλάθι εκτός του ότι αποτελεί ένα σημείο προβολής τοπικών προϊόντων, παρέχει αλληλεπιδραστικότητα στον καταναλωτή δίνοντας σε αυτόν τη δυνατότητα να αναζητήσει την πληροφορία για το προϊόν και να κρίνει το προϊόν κάνοντας τη σχέση του παραγωγού με τον καταναλωτή αμφίδρομη. Οι παραγωγοί και μεταποιητές αποκτούν με δομημένο και εύκολο προς επεξεργασία τρόπο (δηλαδή με ηλεκτρονικά ερωτηματολόγια και μέτρηση επισκεψιμότητας), όλη την πληροφορία που επιστρέφει από τον καταναλωτή και αφορά τις προτιμήσεις και την αντίληψή του για το προϊόν. Η πληροφορία αυτή ερμηνεύεται κατάλληλα και οδηγεί στην βελτίωση του προϊόντος. Συνεπώς το Ηλεκτρονικό Καλάθι στοχεύει σε δύο άξονες: α) να πείσει τον παραγωγό και μεταποιητή για τη χρησιμότητά του και β) να παρέχει κίνητρο στον παραγωγό και τον μεταποιητή για να χρησιμοποιήσει τις ηλεκτρονικές του υπηρεσίες.

Ε. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΠΑΑ 2007-2013 ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ-ΧΡΗΜΑΤΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Στο πλαίσιο υλοποίηση των Μέτρων του ΠΑΑ 2007-2013 στην Περιφέρεια και στον **Άξονα 1,** Μέτρο 112 **"Εγκατάσταση Νέων Αγροτών"**, στην πρώτη πρόσκληση (2009) εγκρίθηκε η εγκατάσταση **882 νέων αγροτών** στην Π.Δ.Ε. με συνολικό ύψος δαπάνης περίπου 28.000.000,00€ . Στην δεύτερη πρόσκληση του Μέτρου (2014), έχουμε ένταξη **1.234 νέων αγροτών .**

Σε ότι αφορά το Μέτρο 121 **"Σχέδια Βελτίωσης",** που προκηρύχτηκαν το 2011 έχουν υποβληθεί 488 επενδυτικά Σχέδια συνολικής δημόσιας δαπάνης 23.610.910,75€ στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, 188 επενδυτικά Σχέδια συνολικής δημόσιας δαπάνης 13.126.509,46€ στην Π.Ε Αχαΐας και 269 επενδυτικά Σχέδια συνολικής δημόσιας δαπάνης 18.531.691,43€ στην Π.Ε Ηλείας.

Στον τομέα των εγγειοβελτιωτικών μελετών και έργων για την βελτίωση των δομών της Περιφέρειας, στον παρακάτω πινάκα παρουσιάζονται τα στοιχεία των έργων που υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του **Μέτρου 125Α1** :

Πίνακας 6-8 Έργα υλοποιήθηκαν στα πλαίσια του Μέτρου 125Α1

Α/Α	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ €	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	Κατασκευή λιμνοδεξαμενής και αρδευτικού δικτύου στη θέση Ντάσκα Ερυμανθείας Δήμου Τριταίας Αχαϊας	Αχαίας	11.000.000	
2	Αρδευτικό έργο Αγίου Γεωργίου	Αιτ/νιας	3.711.164	
3	Φραγμα Αχυρών και συναφή έργα	Αιτ/νιας	26.147.946	
4	Αντικατάσταση προβληματικών υπογείων αγωγών απο προεντεταμένο σκυρόδεμα & διατάξεις καθαρισμού ύδατος ανλτιοστασίου Α6-Α16 του Τ.Ο.Ε.Β. Μυρτουντίων Ν. Ηλείας	Ηλείας	9.643.878	
5	Μελέτη Υπογειοποίησης Δικτύων Ροής (Καναλέτων) ΤΟΕΒ Γαστούνης, Αμαλιάδος, Α΄ Πύργου, Πελοπίου & Επιταλίου Ν.Ηλείας	Ηλείας	1.500.000	
6	Μελέτη επέκτασης κεντρικής διώρυγας Πηνείου στην Δυτική Αχαΐα	Αχαΐας	880.000	χρηματοδότηση από Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΣΑΜΠ 001)

Στον Άξονα 2 του ΠΑΑ, ο οποίος περιλαμβάνει τις **αγροπεριβαλλοντικές ενισχύσεις,** με πρώτο έτος εφαρμογής το 2012 και μέχρι την λήξη των προγραμμάτων, έχουμε 389 εντάξεις στην Π.Ε. Αχαΐας , 295 στην Π.Ε. Ηλείας και 3077 στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας.

Για τον **άξονα 4- Leader** το συνολικό ποσό των ιδιωτικών και δημοσίων επενδύσεων ανέρχεται στο ποσό των !The Formula Not In Table€ εκ των οποίων τα !The Formula Not In Table αποτελούν την συνολική εγκεκριμένη Δημόσια Δαπάνη.

Στον **Άξονα 3 - ΟΠΑΑΧ,** οι επενδύσεις που υλοποιήθηκαν και υλοποιούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανέρχονται στο ποσό των !The Formula Not In Table€ για δημόσιες και στο ποσό των !The Formula Not In Table € για ιδιωτικές επενδύσεις.

Στην συνέχεια παρουσιάζονται και πίνακες με λεπτομερή στοιχεία για τις δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις που χρηματοδοτούνται και υλοποιούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, μέσω των αξόνων 3 και 4 του ΠΑΑ 2007-2013.

Πίνακας 6-9 Οικονομικά στοιχεία για τα ιδιωτικά και δημοτικά έργα που υλοποιούνται από τις Αναπτυξιακές Εταιρείας στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στο πλαίσιο του Άξονα 4-LEADER, ΠΑΑ 2007-2013

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΕΙΔΟΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΕΡΓΩΝ (€)	ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ (€)
ΤΡΙΧΩΝΙΔΑ ΑΕ	**28**	**Ίδρυση, εκσυγχρονισμός αγροτικών (τυποποιητηρια, μονάδα παραγωγής, κ.α.) & τουριστικών επιχειρήσεων (ενοικιαζόμενες κατοικίες κ.α.)**	**9.699.791,59**	**5.004.366,43**
ΑΙΤΩΛΙΚΗ ΑΕ	**39**	**Ίδρυση, εκσυγχρονισμός αγροτικών (τυποποιητηρια, μονάδα παραγωγής, κ.α.) & τουριστικών επιχειρήσεων (ενοικιαζόμενες κατοικίες κ.α.)**	**9.673.932.74**	**5.678.195.04**
ΟΛΥΜΠΙΑ ΑΕ	**49**	**Ίδρυση, εκσυγχρονισμός αγροτικών (τυποποιητηρια, μονάδα παραγωγής, κ.α.) & τουριστικών επιχειρήσεων (ενοικιαζόμενες κατοικίες κ.α.)**	**9.600.133,07**	**6.064.113,82**
ΑΧΑΙΑΑΕ	**48**	**Ίδρυση, εκσυγχρονισμός αγροτικών (τυποποιητηρια, μονάδα παραγωγής, κ.α.) & τουριστικών επιχειρήσεων (ενοικιαζόμενες κατοικίες κ.α.)**	**8.530.971,35**	**5.374.370,08**
ΣΥΝΟΛΟ			**37504902,01**	**22121049,33**

Πίνακας 6-10 Δημοτικά έργα που υλοποιήθηκαν ή υλοποιούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στο πλαίσιο του Άξονα 3-ΟΠΑΑΧ

Α/Α	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΑΞΗ ΟΠΣΑΑ	ΠΡΟΥ/ΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ (με ΦΠΑ)
1	ΑΧΑΪΑΣ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	Έργα αντιδιαβρωτικής και αντιπλημμυρικής προστασίας στα Δ.Δ. Ελληνικού, Σταροχωρίου, Κριθαρακίων και Φαρρών	321	65.072,90
2	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΑΚΤΙΟΥ-ΒΟΝΙΤΣΑΣ	Βελτίωση και αξιοποίηση φυσικών ταμιευτήρων Δήμου Μεδεώνος	321	119.207,61
3	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΑΚΤΙΟΥ-ΒΟΝΙΤΣΑΣ	Βελτίωση και ασφαλτόστρωση αγροτικής οδοποιίας Κομποτής Δήμου Μεδεώνος	321	224.869,12
4	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΑΚΤΙΟΥ-ΒΟΝΙΤΣΑΣ	Αγροτική οδοποιία Παλαίρου προς Κάστρο Κεχροπούλας	321	346.174,28
5	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΑΚΤΙΟΥ-ΒΟΝΙΤΣΑΣ	Προστασία δασικής έκτασης Παλαίρου	323	120.081,02
6	ΑΧΑΪΑΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	Αγροτική οδός Δάφνη-Πηγάδι-Δρυμώνας στο Δ.Δ. Δάφνης Δήμου Παϊων	321	436.415,19
7	ΑΧΑΪΑΣ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	Βελτίωση του δρόμου Χαλανδρίτσα-Βαρνό Δήμου Φαρρών	321	436.075,50
8	ΑΧΑΪΑΣ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	Βελτίωση του δρόμου Μοίραλι-Βεταίικα Δήμου Φαρρών	321	345.659,30
9	ΑΧΑΪΑΣ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	Βελτίωση οδοποιίας δρόμου Καλούσι-Κάκιζα Δήμου Φαρρών	321	271.082,00
10	ΑΧΑΪΑΣ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	Βελτίωση οδοποιίας δρόμου Κάκιζα-Κριθαράκια Δήμου Φαρρών	321	279.929,09
11	ΑΧΑΪΑΣ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	Αναβάθμιση Ιστορικού Κέντρου Οικισμού Καλεντζίου Κοινότητας Καλεντζίου (Β Φάση)	322	298.775,36
12	ΗΛΕΙΑΣ	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	Οδοποιία Τριπόταμα-Αστράς Δήμου Λαμπείας (Β΄ Φάση)	321	376.200,00

Α/Α	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΑΞΗ ΟΠΣΑΑ	ΠΡΟΥ/ΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ (με ΦΠΑ)
13	ΗΛΕΙΑΣ	ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	Αγροτική οδοποιία Ταβέρνα Κρυόβρυσης-Ζωοδότη Δήμου Λασιώνος	321	299.924,20
14	ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΙΔΑΣ	Αγροτική οδοποιία-σύνδεση οικισμών με εκμεταλλεύσεις: Δρόμος Βάλμη-Απιδούλα & Σιμόπουλο-Γέφυρα Πηνειακού Λάδωνα Δήμου Πηνείας	321	355.001,43
15	ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΙΔΑΣ	Κατασκευή αγροτικών δρόμων Πηνείας: Τμήμα Σιμόπουλο-Λαγανά & Σιμόπουλο-Γαβράκια	321	327.382,19
16	ΗΛΕΙΑΣ	ΠΥΡΓΟΥ	Αγροτική οδοποιία Δήμου Ωλένης	321	472.601,26
17	ΑΧΑΪΑΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΕ Δ.Δ. ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΪΩΝ (Β ΦΑΣΗ)	321	516.806,71
18	ΑΧΑΪΑ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	Αρδευτικό έργο δουμενών - πλατανιώτισσας	321	343.077.00
19	ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΙΔΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ ΔΡΟΜΟΣ ΒΑΛΜΗ-ΑΠΙΔΟΥΛΑ & ΔΡΟΜΟΣ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟ-ΛΑΓΑΝΑ	321	355.992,66
20	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΑΚΤΙΟΥ-ΒΟΝΙΤΣΑΣ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ-ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ ΔΙΑΤΟΜΗΣ ΧΕΙΜΑΡΡΩΝ ΚΑΜΠΟΥ ΚΑΤΟΥΝΑΣ	321	85.023,48
21	ΗΛΕΙΑΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΕ ΔΕ ΠΑΙΩΝ ΤΟΥ Δ. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	321	420.430,80
22	ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΙΔΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ Δ. ΠΗΝΕΙΑΣ: ΔΡΟΜΟΣ ΑΝΘΩΝΑ-ΡΟΔΙΑ	321	358.159,33
23	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΘΕΡΜΟΥ	ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΡΩΗΝ ΔΗΜ,ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΡΓΥΡΟΥ ΠΗΓΑΔΙΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΚΘΕΤΗΡΙΟ (1ο υποεργο=κτιριο)	321	88.976,66
24	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΘΕΡΜΟΥ	ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΚΤΙΡΙΟΥ ΠΡΩΗΝ ΔΗΜ,ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΑΡΓΥΡΟΥ ΠΗΓΑΔΙΟΥ ΣΕ ΤΟΠΙΚΟ ΕΚΘΕΤΗΡΙΟ (2ο υποεργο=προμηθεια)	321	32.207,00

Α/Α	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΑΞΗ ΟΠΣΑΑ	ΠΡΟΥ/ΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ (με ΦΠΑ)
25	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΘΕΡΜΟΥ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΗΓΩΝ ΤΚ ΔΙΠΛΑΤΑΝΟΥ	323	112.800,00
26	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΘΕΡΜΟΥ	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΧΩΡΟΥ ΒΡΥΣΗΣ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΤΚ ΚΟΝΙΣΚΑΣ	323	82.549,99
27	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΘΕΡΜΟΥ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΗΓΗΣ ΑΜΠΕΛΙΑ ΤΚ ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗΣ	323	62.472,72
28	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΘΕΡΜΟΥ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΠΗΓΗΣ ΛΙΒΑΔΟΒΡΥΣΗΣ ΔΚ ΘΕΡΜΟΥ	323	62.881,08
29	ΑΧΑΙΑΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΑΝΑΠΛΑΣΗ-ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΚ ΔΑΦΝΗΣ	322	514.105,74
30	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΕΜΠΛΟΥΤΙΣΜΟΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΔΕΥΣΗΣ ΤΚ ΣΚΟΥΤΕΡΑΣ	321	523.787,30
31	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΛΑΤΕΙΑΣ ΤΚ ΑΓΙΟΥ ΒΛΑΣΙΟΥ	322	84.384,93
32	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΟΕΒ ΧΡΥΣΟΒΙΤΣΑΣ	321	307.500,00
33	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΟΕΒ ΦΥΤΕΙΩΝ	321	380.070,00
34	ΑΧΑΙΑΣ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΚ ΧΑΛΑΝΔΡΙΤΣΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΣΤΑΡΟΧΩΡΙΟΥ	321	138.028,26
35	ΑΧΑΙΑΣ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΑΙΘΟΥΣΑΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ-ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜ. ΧΑΛΑΝΔΡΙΤΣΑΣ	323	149.302,02
36	ΗΛΕΙΑΣ	ΠΥΡΓΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΩΝ ΤΚ ΜΑΓΟΥΛΑ,ΧΕΙΜΑΔΙΟΥ,ΚΑΡΑΤΟΥΛΑ Της ΔΕ ΩΛΕΝΗΣ	322	328.032,53
37	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΚ ΚΑΣΤΡΑΚΙΟΥ	321	193.806,90

Α/Α	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΤΕΛΙΚΟΣ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΣ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΠΡΑΞΗ ΟΠΣΑΑ	ΠΡΟΥ/ΣΜΟΣ ΕΡΓΟΥ (με ΦΠΑ)
38	ΑΧΑΙΑΣ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΣΥΝΘΕΤΙΚΟΥ ΧΛΟΟΤΑΠΗΤΑ ΣΤΟ ΓΗΠΕΔΟ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΟΥ ΧΑΛΑΝΔΡΙΤΣΑΣ	321	322.414,33
39	ΗΛΕΙΑΣ	ΠΥΡΓΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΩΝ ΤΚ ΓΟΥΜΕΡΟΥ,ΜΟΥΖΑΚΙΟΥ Της ΔΕ ΩΛΕΝΗΣ	322	159.000,00
40	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΚΟΙΝΟΧΡΗΣΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΣΙΜΟΥ ΠΥΛΛΗΝΗΣ(2 υποεργα)	322	884.315,13
41	ΗΛΕΙΑΣ	ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ-ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ	321	469.153,54
42	ΗΛΕΙΑΣ	ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ-ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ ΔΔ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ, ΑΜΥΓΔΑΛΙΩΝ, ΜΥΡΩΝΙΩΝ	321	400.104,42
43	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΑΚΤΙΟΥ-ΒΟΝΙΤΣΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΟΔΟΠΟΙΙΑ ΑΕΤΟΥ	321	492.063,00
44	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΕΚΑ ΟΜΒΡΟΔΕΞΑΜΕΝΩΝ	321	415.480,00
45	ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΜΟΝΟΠΑΤΙΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ	323	361.764,71
46	ΗΛΕΙΑΣ	ΖΑΧΑΡΩΣ	ΑΝΑΠΛΑΣΗ ΟΔΩΝ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΜΗΛΕΑΣ	322	115.000,00
47	ΑΧΑΙΑΣ	ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΔΟΥΜΕΝΩΝ-ΠΛΑΤΑΝΙΩΤΙΣΣΑΣ	321	343.077,02
48	ΑΧΑΙΑΣ	ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	ΑΝΑΠΛΑΣΗ - ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΚΙΑΔΑ	322	940.000,00
ΣΥΝΟΛΟ					**14817217,71**

Πίνακας 6-11 Ιδιωτικά έργα που υλοποιούνται στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στο πλαίσιο του Άξονα 3-ΟΠΑΑΧ

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΟ/ΙΑ ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΜΕΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
1	CREDIBLE SERVICES, ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΑΣ, ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ ΑΚΙΝ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΔΥΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΜΕ ΥΠΟΓΕΙΑ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 16 ΑΤΟΜΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ CREDIBLE SERVICES ΑΕ ΣΤΟΝ ΟΙΚΙΣΜΟ ΠΑΝΟΠΟΥΛΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΗΛΕΙΑΣ	334.173,53
2	ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΡΚΟ ΥΠΟ ΙΔΡΥΣΗ ΑΕ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΠΟΛΥΤΕΛΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ "ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ" ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΒΑΡΙΚΟ ΤΟΥ Δ.Δ. ΠΟΓΩΝΙΑΣ, ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΕΚΡΟΠΙΑΣ (ΠΑΛΑΙΡΟΥ) ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟ ΙΔΡΥΣΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ "ΑΓ. ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΒΑΡΚΟ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ"	344.411,30
3	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ Η ΤΟΥΓΙΑΣ ΣΑΒΒΑΣ ΑΛΕΞΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ Κ' ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΝ ΣΤΗΝ ΑΔΡΙΤΣΑΙΝΑ ΗΛΕΙΑΣ	263.824,85
4	ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ 4 ΚΛΕΙΔΙΩΝ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΣΤΟ Δ.Δ. ΑΝΑΒΡΥΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	134.010,58
5	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΑΛΑΙΡΟΥ ΑΤΕΤΕ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΔΥΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΜΕ ΥΠΟΓΕΙΑ ΚΑΙ ΠΙΣΙΝΕΣ, ΑΠΟ ΤΗΝ "ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΠΑΛΑΙΡΟΥ Α.Ε.", ΣΤΟ Δ.Δ. ΠΕΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΛΑΙΡΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ, ΘΕΣΗ "ΑΥΔΙΜΠΕΗ".	275.620,78

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΟ/ΙΑ ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΜΕΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
6	ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΑΝΔΡΙΑΝΑ ΑΛΕΞΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΥΠΑΡΧΟΝΤΟΣ ΔΙΩΡΟΦΟΥ ΔΙΑΤΗΡΗΤΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΜΕ ΥΠΟΓΕΙΟ ΣΤΗ ΜΟΝΑΔΑ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΔΩΜΑΤΙΩΝ 4 ΚΛΕΙΔΙΩΝ "ΑΘΗΝΑ ΚΑΙ ΖΑΧΑΡΙΑΣ", ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΔΡΙΑΝΑ ΑΝΑΣΤΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΟ Δ.Δ. ΛΥΚΟΥΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΚΛΕΙΤΟΡΙΑΣ	273.212,48
7	ΑΦΟΙ ΚΑΡΑΜΠΟΪΚΗ Ο.Ε.	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΕΙΔΩΝ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ ΑΠΟ ΤΗΝ"ΑΦΟΙ ΚΑΡΑΜΠΟΪΚΗ Ο.Ε." ΣΤΟ Δ.Δ ΠΑΛΑΙΡΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΛΑΙΡΟΥ ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	109.702,14
8	Β. ΤΖΟΥΡΑΣ- Α. ΑΒΡΑΜΟΠΟΥΛΟΣ ΟΕ	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΠΡΑΤΗΡΙΟΥ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ ΣΟΚΟΛΑΤΟΠΟΙΙΑΣ ΚΑΙ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	30.252,00
10	ΒΕΛΛΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ, ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΒΕΛΛΙΟ ΣΤΟ Δ.Δ. ΘΕΡΜΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΕΡΜΟΥ	75.398,40
11	ΒΛΑΧΟΥ ΕΙΡΗΝΗ ΕΥΘΥΜΙΟΣ	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΖΥΜΑΡΙΚΩΝ	144.818,17
12	ΒΟΓΙΑΤΖΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο.Ε	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	'ΙΔΡΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗΣ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ "Ο ΚΕΔΡΟΣ" ΑΠΟ ΤΗΝ "ΒΟΓΙΑΤΖΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ Ο.Ε." ΣΤΟ Δ.Δ. ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΛΑΤΑΝΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ.	359.322,21
13	ΒΡΕΤΤΟΥ ΕΛΕΝΗ ΑΝΔΡΕΑΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΔΩΜΑΤΙΩΝ - ΚΛΙΝΩΝ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ 2** ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΜΟΝΑΔΑΣ ΑΠ΄Ο ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΤΥΠΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ 2* ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟ ΚΛΑΣΣΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ 3* ΜΕ ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΚΑΘ' ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΥΞΗΣΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΑ 1 ΚΛΙΝΗ	252.191,55
14	ΓΕΡΑΣΙΜΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	311	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ ΜΟΝΑΔΑΣ ΑΥΤ΄ΟΝΟΜΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ	193.658,19

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΟ/ΙΑ ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΜΕΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
15	ΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΡΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε.	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ "ΒΙΛΛΑ ΚΑΛΑΒΡΥΤΑ" ΚΑΙ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΡΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε. ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΙΑΣ	314.043,39
16	ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΖΥΜΑΡΙΚΩΝ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ "ΠΑΝ. ΚΑΙ ΙΩΑΝ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ Ο.Ε." ΣΤΟ Δ.Δ. ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑΣ.	44.259,60
17	ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΜΟΝΑΔΑΣ ΑΥΤΟΕΞΥΠΗΡΕΤΟΥΜΕΝΩΝ ΔΥΟ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ, ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 10 ΚΛΙΝΩΝ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΙΚΕ ΣΤΗ ΘΕΣΗ "ΔΕΣΗ"ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑ ΚΕΝΤΡΙΚΟ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΙΤ/ΝΙΑΣ.	145.832,41
18	ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΡ. ΤΣΑΝΤΙΩΤΗ ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΕΣΣΑΡΩΝ (4) ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΜΕ ΤΑΒΕΡΝΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΟ ΣΥΣΤΑΣΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ "ΔΗΜΗΤΡΑ ΧΡ. ΤΣΑΝΤΙΩΤΗ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε." ΣΤΟ Δ.Δ. ΠΑΛΑΙΡΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΛΑΙΡΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	265.684,88
19	ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	Ο ΔΙΟΝΥΣΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΘΑ ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΕΙ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ "ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ 313Β" ΤΡΕΙΣ ΠΕΤΡΙΝΕΣ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΜΕ ΤΡΕΙΣ ΠΙΣΙΝΕΣ ΣΤΟ Δ.Δ ΠΕΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΛΑΙΡΟΥ	224.052,09
20	ΖΙΑΒΡΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ 3 ΑΣΤΕΡΩΝ 22 ΚΛΙΝΩΝ ΑΠΌ ΤΟΝ ΝΙΚΟΛΑΟ ΖΙΑΒΡΑ ΣΤΟ Δ.Δ. ΠΑΛΑΙΡΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΛΑΙΡΟΥ	345.621,24
21	ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡΑΚΛΗΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΠΙΣΚΕΥΗ-ΑΝΑΚΑΙΝΗΣΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ "ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΚΑΦΕΝΕΙΟ" ΚΑΙ ΥΠΟΓΕΙΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΘΩΜΟΠΟΥΛΟΥ ΙΩΑΝΝΗ	72.272,63
24	ΚΑΚΚΑΒΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΗΛΙΑΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΙΩΝ ΕΝΟΙΚΙΑΣΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΗΣ ΜΙΣΘΩΣΗΣ ΕΙΔΩΝ ΑΝΑΨΥΧΗΣ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ"4SEASONS OUTDOOR"	26.317,12

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΟ/ΙΑ ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΜΕΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
25	ΚΑΛΛΙΜΑΝΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ ΜΟΝΑΔΑΣ 3 ΔΙΩΡΟΦΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΜΕ ΥΠΟΓΕΙΟ ΓΚΑΡΑΖ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 15 ΚΛΙΝΩΝ.	225.874,28
26	ΚΑΠΟΤΗ ΕΥΑΝΘΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΥ ΜΕ ΑΙΘΟΥΣΑ ΓΕΥΣΙΓΝΩΣΙΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΑΠΟΤΗ ΕΥΑΝΘΙΑ ΣΤΟ Δ.Δ. ΚΟΜΠΩΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΔΕΩΝΟΣ.	170.854,38
27	ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΣ Λ.-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Ν. Ο.Ε.	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ 20 ΚΛΙΝΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΟΣ Λ.-ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ Ν. Ο.Ε. ΣΤΟ Δ.Δ. ΑΡΓΥΡΟΥ ΠΗΓΑΔΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΕΡΜΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ.	329.476,22
28	ΚΑΤΣΑΒΡΙΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΤΕΣΣΑΡΩΝ ΙΣΟΓΕΙΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΜΕ ΠΙΣΙΝΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΤΣΑΒΡΙΑ ΙΩΑΝΝΗ ΣΤΗΝ ΘΕΣΗ ΠΟΤΑΜΙ ΣΤΟ Δ.Δ. ΠΛΑΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΛΑΙΡΟΥ.	146.064,29
29	ΚΑΤΣΑΟΥΝΗΣ - ΑΝΝΙΝΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ "ΠΛΕΙΑΔΕΣ" ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΤΣΑΟΥΝΗ - ΆΝΝΙΝΟ ΣΤΑΥΡΟ ΣΤΟ Δ.Δ. ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ Ν. ΑΧΑΪΑΣ	338.380,28
30	ΚΟΠΟΛΑΣ ΣΠΥΡΟΣ (ΗΛΙΟΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΜΟΝ/ΠΗ ΙΚΕ)	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ 3 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΚΛΙΝΩΝ 15 ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΟΔΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΛΟΥΣΩΝ "ΜΠΡΙΜΙΣΙ" ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ.	291.796,46
31	ΛΕΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΤΡΥΦΩΝ ΙΩΑΝΝΗΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΧΩΡΟΥ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΜΕ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	34.383,39
32	ΛΙΒΙΤΣΑΝΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΆΡΤΟΥ ΚΑΙ ΑΡΤΟΣΚΕΥΑΣΜΑΤΩΝ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΛΙΒΙΤΣΑΝΗ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΒΑΡΝΑΚΑ ΣΤΗ Δ.Ε.ΑΛΥΖΙΑΣ (ΠΡΩΗΝ ΔΗΜΟΣ ΑΛΥΖΙΑΣ) ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ, ΝΟΜΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ.	115.870,22

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΟ/ΙΑ ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΜΕΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
33	ΛΕΜΟΝΗ ΓΕΘΣΗΜΑΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ ΜΟΝΑΔΑΣ 5 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ, ΑΠΌ ΤΗΝ ΛΕΜΟΝΗ ΓΕΘΣΗΜΑΝΗ ΣΤΟΝ ΑΣΤΑΚΟ ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	328.200,62
34	ΛΥΤΡΑΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΧΩΡΟΥ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΟ ΣΤΑΥΡΟ ΛΥΤΡΑ ΣΤΟ Δ.Δ. ΚΑΝΔΗΛΑΣ, ΤΟΥ ΠΡΩΗΝ ΔΗΜΟΥ ΑΛΥΖΙΑΣ ΤΟΥ Ν. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ.	81.360,02
35	ΜΑΡΙΑ ΓΑΛΑΝΗ	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΟΥ ΑΣΤΑΚΟΥ ΜΕ ΚΥΡΙΟ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ, ΣΕ ΕΝΑΝ ΧΩΡΟ ΔΙΑΤΥΡΗΤΕΟ ΚΑΤΑΛΛΗΛΑ ΔΙΑΜΟΡΦΩΜΕΝΟ.	25.396,23
36	ΜΠΑΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	Η ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΑΝΕΓΕΡΣΗ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΑΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΓΑΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΜΕ ΣΤΟΧΟ ΤΗΝ ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΝΟΣ ΚΑΦΕ - ΜΕΖΕΔΟΠΩΛΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΣΕΛΙΑΝΑ ΑΙΓΕΙΡΑΣ.	38.196,44
37	ΜΠΑΡΜΠΑΡΟΥΣΗΣ ΝΕΣΤΟΡΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	311	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΧΩΡΟΥ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΠΑΡΜΠΑΡΟΥΣΗ ΝΕΣΤΟΡΑ ΣΤΗΝ ΜΑΧΑΙΡΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ.	88.696,20
38	ΜΠΡΙΝΤΖΙΚΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΗΛΙΑΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ 7 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ, ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΠΡΙΝΤΖΙΚΗ ΔΙΟΝΥΣΙΟ, ΣΤΟ Δ.Δ.ΛΑΤΖΟΪΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΩΛΕΝΗΣ	310.777,91
39	ΝΑΚΟΣ ΓΑΒΡΙΗΛ ΣΩΤΗΡΙΟΣ	311	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΤΑΒΕΡΝΑΣ, ΑΠΟ ΤΟΝ Κ. ΝΑΚΟ ΓΑΒΡΙΗΛ ΣΤΟ Δ.Δ. ΚΑΤΟΥΝΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΜΕΔΕΩΝΟΣ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	143.780,96
40	ΝΤΟΥΜΑ ΜΑΡΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	311	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗΣ ΤΑΒΕΡΝΑΣ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΑΡΙΑ ΝΤΟΥΜΑ ΣΤΟ Δ.Δ. ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ, ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΘΕΡΜΟΥ, ΝΟΜΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ.	88.565,41

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΟ/ΙΑ ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΜΕΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
41	ΝΤΡΕΛΛΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ' ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ Ο.Ε.	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΑΡΤΟΠΟΙΙΑΣ ΚΑΙ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ	68.319,96
42	Π.ΛΥΓΚΩΝΗΣ-Μ.ΖΑΒΟΓΙΑΝΝΗ Ο.Ε.	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ -ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ 3 ΑΣΤΕΡΩΝ 40 ΚΛΙΝΩΝ (ΣΥΝΟΛΙΚΑ) ΑΠΌ ΤΗΝ "Π.ΛΥΓΚΩΝΗΣ-Μ.ΖΑΒΟΓΙΑΝΝΗ Ο.Ε." ΣΤΟ Δ.Δ. ΑΡΧΟΝΤΟΧΩΡΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΛΥΖΙΑΣ	357.178,80
43	ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ ΜΑΡΙΑ ΧΡΗΣΤΟΣ	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΞΟΡΘΟΛΟΓΙΣΜΟΣ, ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΩΝ ΤΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ ?ΜΑΡΙΑ Χ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΚΟΠΟΥΛΟΥ? ΣΤΟ Δ.Δ. ΨΩΦΙΔΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΟΑΝΙΑΣ.	50.206,33
44	ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΟΤΣΙΡΗΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ Α.Ε.	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ "ΜΙΚΡΗ ΑΡΧΟΝΤΙΣΣΑ", ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ 3*, ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 15 ΔΩΜΑΤΙΩΝ, 34 ΚΛΙΝΩΝ, ΜΕ ΠΡΟΣΘΗΚΗ ΚΑΤ' ΕΚΤΑΣΗ ΕΝΟΣ ΝΕΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ ΜΕ 2 ΔΩΜΑΤΙΑ ΚΑΙ 1 ΣΟΥΙΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ 6 ΚΛΙΝΩΝ, ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΔΥΟ ΑΙΘΟΥΣΩΝ ΠΟΛΛΑΠΛΩΝ ΧΡΗΣΕΩΝ, ΣΤΟ Δ.Δ. ΆΝΩ ΒΛΑΣΙΑΣ ΤΟΥ Δ. ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ.	259.245,73
45	ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ, ΑΠΟ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΙΟ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟ Δ.Δ. ΑΝΑΒΡΥΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ.	190.736,39
46	ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ,ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΙΚΟΛΑΟ ΠΑΠΑΙΩΑΝΝΟΥ ΣΤΟ Δ.Δ. ΑΝΑΒΡΥΤΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΠΟΔΟΤΙΑΣ	334.891,01
47	ΠΑΠΠΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ 5 ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΌΝ ΜΟΝΟΧΩΡΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΈΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΏΝ, ΑΠΟ ΤΟΝ Κ. ΠΑΠΠΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ, ΣΤΗΝ ΘΕΣΗ "ΦΥΤΙΕΣ" ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	311.071,49

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΟ/ΙΑ ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΜΕΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
48	ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΘΕΟΔΩΡΟ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟ ΣΤΟ Δ.Δ. ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ ΤΟΥ Ν. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ.	160.822,22
49	ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΧΡΗΣΤΟΣ	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΤΑΠΗΤΟΚΑΘΑΡΙΣΤΗΡΙΟΥ ΤΟ ΑΡΙΣΤΟΝ, ΑΠΟ ΤΗΝ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΠΕΤΡΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΟ Δ.Δ. ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙ ΒΟΝΙΤΣΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ, ΝΟΜΟΥ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	178.920,00
50	ΣΑΒΒΑ ΧΡΥΣΟΥΛΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΟΥ ΚΛΑΣΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ 3 ΑΣΤΕΡΩΝ (25 ΚΛΙΝΩΝ) ΣΤΟ Δ.Δ. ΠΟΓΩΝΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΑΛΑΙΡΟΥ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ.	312.392,51
51	ΣΑΚΟΥΦΑΚΗΣ ΖΩΗΣ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΞΥΛΟΥΡΓΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ, ΑΠΌ ΤΟΝ ΖΩΗ ΣΑΚΟΥΦΑΚΗ ΣΤΟ Δ.Δ. ΚΑΝΔΗΛΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΛΥΖΙΑΣ.	127.462,52
52	ΣΠΑΝΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ ΜΙΚΡΗΣ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΗΣ	279.865,80
53	ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΧΩΡΟΥ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΤΟΜΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΣΤΗΝ ΘΕΣΗ ΚΑΛΥΒΙΑ ΤΟΥ Δ.Δ. ΑΣΤΡΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΠΕΙΑΣ, ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΗΛΕΙΑΣ.	67.373,10
54	ΤΖΟΥΔΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΙ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΟΕ	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΛΚΟΟΛΟΥΧΩΝ ΠΟΤΩΝ "ΒΑΝΤΑΝΑ" ΣΤΟ Δ.Δ. ΠΛΑΤΑΝΟΒΡΥΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ	162.432,80
55	ΤΡΑΥΛΟΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ	312	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΜΕ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΕΙΔΩΝ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΩΤΗΡΗ ΤΡΑΥΛΟ ΣΤΟ Δ.Δ. ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙΟΥ, ΣΤΟ ΔΗΜΟ ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΙΤΟΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ.	104.171,72
56	ΦΡΑΓΚΟΓΙΑΝΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΊΔΡΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΚΑΤΟΙΚΙΩΝ, ΑΠΟ ΤΟΝ ΧΡΗΣΤΟ ΦΡΑΓΚΟΓΙΑΝΝΗ ΣΤΟ Δ.Δ.ΚΑΝΔΗΛΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΛΥΖΙΑΣ	292.060,75

Α/Α	ΕΠΩΝΥΜΟ/ΙΑ ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ	ΜΕΤΡΟ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
57	ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΥ ΑΦΡΟΔΙΤΗ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	313	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	ΙΔΡΥΣΗ ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΩΝ ΕΠΙΠΛΩΜΕΝΩΝ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΩΝ "4 ΚΛΕΙΔΙΩΝ" ΣΤΗΝ ΖΑΡΟΥΧΛΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΚΡΑΤΑΣ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑΪΑΣ	333.828,78
ΣΥΝΟΛΟ					**10577332,76**

6.1.3 Προβλήματς αγροτικού τομέα ΠΔΕ – χρηματοδοτικά εργαλεία

Ο σχεδιασμός του Πενταετούς Επιχειρησιακού προγράμματος της Π.Δ.Ε. για τον πρωτογενή τομέα είναι σήμερα μια μεγάλη πρόκληση, μια που τα προβλήματα στην Περιφέρεια παραμένουν και ταυτόχρονα θα πρέπει να είμαστε άλυτα έτοιμοι να διεκδικήσουμε μέσω του νέου ΠΑΑ 2014-2020 την διαχείριση και υλοποίηση Μέτρων και Δράσεων που θα βοηθήσουν στην επίλυση τους και θα ενισχύσουν το δυναμικό ρόλο των αγροδιατροφικών προϊόντων και επιχειρήσεων στην ανάπτυξη της περιοχής .

Τα κύρια προβλήματα που παρουσιάζει ο Αγροτικός Τομέας της Περιφέρειας είναι:

- Η διάρθρωση των καλλιεργειών, η οποία βασίζεται σε παραδοσιακές κυρίως δραστηριότητες, με όλα τα προβλήματα που συνεπάγεται αυτό για την απορρόφηση των προϊόντων και το επίπεδο του εισοδήματος. Το "pattern" των καλλιεργειών έχει διαμορφωθεί με βάση την εσωτερική και Ευρωπαϊκή ''προστατευτική'' πολιτική, με συνέπεια λόγω και της μεγάλης εξάρτησης της Περιφέρειας από την αγροτική δραστηριότητα, να δημιουργούνται προβλήματα όσο θα προχωρεί η απελευθέρωση των αγορών.
- Η ηλικιακή διάρθρωση του πληθυσμού και το επίπεδο κατάρτισης τους αποτελεί εμπόδιο για την εισαγωγή ''καινοτομιών'', οι οποίες είναι απαραίτητες για την έξοδο της περιοχής από την καθοδική πορεία.
- Η έλλειψη οργάνωσης στη μεταποίηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων με συνέπεια ένα μεγάλο μέρος της προστιθέμενης αξίας να φεύγει εκτός Περιφέρειας.
- Η έλλειψη σύγχρονων έργων υποδομής (εσωτερικού οδικού δικτύου κλπ) , ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές, με συνέπεια αφενός μεν να επιδρά δυσμενώς στα οικονομικά στοιχεία και αφετέρου να επιταχύνει την εγκατάλειψη των περιοχών αυτών.
- Η χαμηλή ανάπτυξη της κτηνοτροφίας και η εξάρτηση του εισοδήματος της περιφέρειας κυρίως από την φυτική παραγωγή.
- Η μη εξυγίανση του ζωικού κεφάλαιο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας από ζωοανθρωπονόσους (κυρίως βρουκέλλωση αιγοπροβάτων και βοοειδών και φυματίωση βοοειδών) και η αδυναμία ορθής διαχείρισης των νεκρών ζώων.
- Ο μικρός και πολυτεμαχισμένος κλήρος και το μικρό μέγεθος γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.
- Η εισαγωγή μεγάλων ποσοτήτων ζωοτροφών και κρεάτων, κυρίως χοιρινού και βόειου, γεγονός που επιβαρύνει το εμπορικό ισοζύγιο της χώρας στον αγροτικό τομέα.
- Η μη ύπαρξη σταθμού ανάπαυσης των ζώων που εισέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως απαιτείται από την κείμενη νομοθεσία για την ευζωία των ζώων, με αποτέλεσμα οι μεταφορείς να μην επιλέγουν το λιμάνι της Πάτρας για την είσοδο των ζώων στη Χώρα.
- Η πλημμελής οργάνωση των Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων,
- Η έντονη διαφοροποίηση της παραγωγικότητας και των εισοδημάτων εντός της Περιφέρειας
- Οι περιορισμένες δυνατότητες οικονομικής εκμετάλλευσης των δασών της Περιφέρειας.

Παρεμβάσεις-στόχοι για άμβλυνση των προβλημάτων του πρωτογενούς τομέα.

Η ΠΔΕ ενέταξε στο πρόγραμμά της στοχευόμενες παρεμβάσεις και πρωτοβουλίες, στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της, αφού η εθνική αγροτική πολιτική ασκείται από την Κυβέρνηση, ώστε να μπορέσει να αμβλύνει τα προβλήματα του πρωτογενή τομέα και των αγροτών μέσα σε ένα περιβάλλον κοινωνικής και οικονομικής κρίσης. Οι προγραμματισμένες αυτές παρεμβάσεις αφορούν:

α) στη βελτίωση της δομής της Περιφερειακής Δημόσιας Διοίκησης για τον Αγροτικό Τομέα και της αποδοτικότητας των γεωτεχνικών υπηρεσιών, προκειμένου αυτές

- να υποστηρίξουν, να συμβουλεύσουν και να καθοδηγήσουν τον αγρότη της περιοχής,
- να προβαίνουν σε αποτελεσματικούς, σωστά σχεδιασμένους και διαφανείς ελέγχους τόσο στο επίπεδο της παραγωγής και επεξεργασίας προϊόντων (καταλληλότητας εφοδίων και σκευασμάτων παραγωγής και των αγροτικών προϊόντων ως πρώτες ύλες για μεταποίηση), όσο και στο επίπεδο της διακίνησης, πιστοποίησης και εμπορίας (π.χ. ιχνηλασιμότητα) των προϊόντων καταναλωτή
- να συμβάλλουν στην ανάπτυξη και εφαρμογή νέων και καινοτόμων καλλιεργητικών πρακτικών και επιστημονικής έρευνας, αλλά και αναπτυξιακών εργαλείων και πολιτικών για την οργάνωση της αγροδιατροφικής αλυσίδας προκειμένου τα τοπικά πιστοποιημένα αγροτικά μας προϊόντα να κατακτήσουν την εγχώρια και διεθνή αγορά.

  Παράλληλα, οι προτάσεις της ΠΔΕ για το νέο Οργανισμό λειτουργία της και συγκεκριμένα για τις αναδιαρθρωμένες διοικητικές δομές του αγροτικού τομέα της Περιφέρειας, στοχεύουν στην καλύτερη λειτουργία των Υπηρεσιών για την έγκαιρη και πραγματική βοήθεια του αγροτικού πληθυσμού και την άμεση εφαρμογή δράσεων και ενεργειών για την αγροτική ανάπτυξη της περιοχής μας. Η σωστή οργάνωση και ο προγραμματισμός λειτουργίας των διοικητικών υπηρεσιών του αγροτικού τομέα θα βοηθήσει στην παρουσία του Γεωτεχνικού στο χωράφι και στο στάβλο για επιτόπιες συμβουλές στον παραγωγό, παρά τις μη ευνοϊκές συνθήκες που επικρατούν σήμερα για το σκοπό αυτό (μικρός αριθμός Γεωτεχνικών λόγω των πολλών συνταξιοδοτήσεων και αναστολής προσλήψεων), λιγοστές επιτρεπόμενες ετήσιες μετακινήσεις για αυτούς, επιβάρυνση των γεωτεχνικών με μεγάλο γραφειοκρατικό φορτίο για ζητήματα επιδοτήσεων, ενισχύσεων, ελέγχων φακέλων για χρηματοδότηση και συμμετοχή σε επιτροπές και γνωμοδοτικά συμβούλια που τους καθηλώνουν στο γραφείο)

β) στην αναδιάρθρωση των καλλιεργειών της ΠΔΕ, σύμφωνα με το ολοκληρωμένο Καλλιεργητικό/Κτηνοτροφικό Πλάνο και τα ισχύοντα καθεστώτα καλλιεργειών και διατροφής των ζώων

γ) στη βελτίωση-εκσυγχρονισμό των εγγειοβελτιωτικών έργων, για τη βελτίωση της αρδευσιμότητας των εδαφών και της αποδοτικότητας των καλλιεργειών και

δ) στη δημιουργία/βελτίωση των υποδομών του πρωτογενή τομέα (π.χ. αγροτικός εξηλεκτρισμός, αγροτική οδοποιία, αξιοποίηση βοσκοτόπων, κ.λπ.)

- Ένταξη των αγροτικών περιοχών της ΠΔΕ στο πρόγραμμα αγροτικού εξηλεκτρισμού του ΠΑΑ 2014-2020. Το πρόγραμμα της προηγούμενης προγραμματικής περιόδου έχει διακοπεί από το 2008 με αποτέλεσμα τη μεγάλη επιβάρυνση γεωργών και κτηνοτρόφων για την ηλεκτροδότηση των αγροτικών τους εκμεταλλεύσεων (γεωτρήσεις, δεξαμενές, κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, θερμοκήπια, κ.λπ.), την αύξηση του κόστους παραγωγής και της συρρίκνωσης του αγροτικού εισοδήματος. Οι υπηρεσίες της ΠΔΕ είναι έτοιμες ώστε με την έγκριση των απαραίτητων πιστώσεων του συγκεκριμένου μέτρου, να προβούν στην άμεση υλοποίηση του προγράμματος.
- Οι ανάγκες των αγροτικών περιοχών της ΠΔΕ στην αγροτική οδοποιία είναι μεγάλες. Υπάρχουν περιπτώσεις έργων αγροτικής οδοποιίας που δεν υλοποιήθηκαν παρόλο ότι όχι μόνο είχαν ενταχθεί στο ΠΑΑ 2007-2013 αλλά είχαν υπογραφεί και οι συμβάσεις με τους αναδόχους. Η αυθαίρετη και ξαφνική ενέργεια του ΥΠΑΑΤ να εξαιρέσει την αγροτική οδοποιία από το υπόλοιπο πρόγραμμα των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Αγροτικού Χώρου του άξονα 3 «Ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές και διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας» είχε σαν αποτέλεσμα όχι μόνο να μην ολοκληρωθεί το πρόγραμμα αγροτικής οδοποιίας στην ΠΔΕ αλλά και να δαπανήσουν οι Δήμοι της Περιφέρειάς μας πολλά χρήματα για την εκπόνηση των μελετών που ήταν απαραίτητες για την ένταξη των προτάσεών τους στο πρόγραμμα. Η συγκεκριμένη δράση ανήκει σε αυτές του ΠΑΑ 2014-2020 που θα εκχωρηθούν από το ΥΠΑΑΤ στις Περιφέρειες της χώρας για εφαρμογή και διαχείριση
-

<u>ε) ειδικότερα στον τομέα της κτηνοτροφίας</u>

- Η στόχευση της κτηνοτροφικής παραγωγής της Περιφέρειας θα πρέπει να είναι πρωτίστως η εσωτερική αγορά, ώστε να καλυφθεί η ζήτηση των καταναλωτών της περιοχής και στη συνέχεια, χωρίς φυσικά να τίθενται σε δεύτερη μοίρα, οι εξαγωγές προς χώρες του εξωτερικού. Γενικά ως στόχοι της ΠΔΕ για την επόμενη πενταετία, όσον αφορά τον κτηνοτροφικό τομέα, μπορούν να αναφερθούν συνοπτικά οι παρακάτω:
- Βελτίωση της παραγωγής μέσω αύξησης της παραγωγικότητας του ζωικού κεφαλαίου και όχι αύξησης του αριθμού των εκτρεφόμενων ζώων.
- Αύξηση του μεγέθους των κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων μέσω προώθησης συμπράξεων μεταξύ των κτηνοτρόφων (ομάδες παραγωγών)
- Βελτίωση κτηνοτροφικών υποδομών και ζωοτεχνικών πρακτικών.
- Βελτίωση του γενετικού δυναμικού, εξυγίανση του ζωικού κεφαλαίου
- Παραγωγή ποιοτικών προϊόντων (παραδοσιακά προϊόντα, βιολογικά προϊόντα, σύνδεση πρωτογενούς παραγωγής με την μεταποίηση και διάθεση των προϊόντων από των παραγωγό)
- Ενίσχυση καλλιέργειας κτηνοτροφικών φυτών – βελτίωση και καλύτερη διαχείριση των βοσκοτόπων.
- Εκπαίδευση των κτηνοτρόφων σε σύγχρονες ζωοτεχνικές πρακτικές
- Εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγκαταστάσεων επεξεργασίας αιγοπρόβειου γάλακτος και ίδρυση εγκαταστάσεων επεξεργασίας αγελαδινού γάλακτος.

Η υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων της ΠΔΕ» και τα συνοδεύοντα αυτό αναπτυξιακά εργαλεία, όπως το Καλλιεργητικό/Κτηνοτροφικό Πλάνο, η Αγροδιατροφική Σύμπραξη, το Δημοπρατήριο, η Συμβολαιακή Γεωργία, το Ηλεκτρονικό Καλάθι, κ.λπ., στοχεύουν κυρίως στην εξασφάλιση διάθεσης της παραγωγής των αγροτών, την πιστοποίηση των ποιοτικών προϊόντων μας και την αποτελεσματική και διαφανή διακίνηση προώθηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων της ΠΔΕ. Οι αναπτυξιακές αυτές δράσεις θα υλοποιηθούν κυρίως με τη στήριξη και τη συμμετοχή των Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων αλλά και άλλων φορέων και επιχειρήσεων του μεταποιητικού και εμπορικού τομέα και των ανωτάτων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και κέντρων ερευνών. Επιδιώκουμε δηλαδή μια κοινωνική δικτύωση για την ίδρυση μη κερδοσκοπικών εταιρειών, γιατί περί αυτού πρόκειται, που θα υποστηρίξουν τη διάθεση των αγροτικών προϊόντων προς όφελος όχι μόνο των αγροτών αλλά και των καταναλωτών/πολιτών.

Για να διακινήσουμε και να πουλήσουμε όμως τα προϊόντα μας στην εγχώρια και στη διεθνή αγορά πρέπει να τα παράγουμε και να είναι και ανταγωνιστικά. Ανταγωνιστικά τα προϊόντα μας θα γίνουν αν βελτιωθεί η ποιότητά τους και μειωθούν οι τιμές τους σε σχέση με τα εισαγόμενα αγροτικά προϊόντα ανάλογης πιστοποιημένης ποιότητας κατά περίπτωση. Η έλλειψη ανταγωνιστικότητας και πιστοποίησης των προϊόντων μας, έχει δημιουργήσει όλα αυτά τα τεράστια προβλήματα στη χώρα με τις αθρόες εισαγωγές φθηνών αγροτικών προϊόντων από Τρίτες Χώρες αμφιβόλου ποιότητας με αποτέλεσμα το μεγάλο έλλειμμα του εμπορικού ισοζυγίου (κυρίως στα κτηνοτροφικά προϊόντα), τις αδιαφανείς συναλλαγές και την αύξηση του φαινομένου των «ελληνοποιήσεων» (στην Περιφέρειά μας κυρίως για τις πατάτες, τα λεμόνια, το κρέας, το γάλα και το ελαιόλαδο).

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΝΤΕΤΙΑ 2015-2019

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΚΑΠ

Στη Νέα ΚΑΠ και στους δύο πυλώνες οι Κοινοτικοί πόροι για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 ανέρχονται σε 19,5 δις €. Από τους πόρους αυτούς τα 15,3 δις € αφορούν την Ενιαία Ενίσχυση των παραγωγών (Πυλώνας 1) και τα 4,2 δις € για διαρθρωτικές και αναπτυξιακές δράσεις μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020 (Πυλώνας 2)

Α. ΠΥΛΩΝΑΣ 1.

Ο Πυλώνας 1 με συνολικούς πόρους 15,3 δις € περιλαμβάνει την άμεση-βασική ενίσχυση, τις συνδεδεμένες με την παραγωγή προϊόντων ενισχύσεις, τη λεγόμενη πράσινη ενίσχυση, καθώς και προσαυξημένες ενισχύσεις για τους νέους αγρότες. Για την καταβολή των ενισχύσεων αυτών η χώρα μας διαιρείται σε τρεις περιφέρειες

- Βοσκότοποι : 25% των κονδυλίων του εθνικού φακέλου.
- Αροτραίες : 47% των κονδυλίων.
- Δενδρώδεις καλλιέργειες : 28% κονδυλίων.

Παρατηρούμε ότι υπάρχει ένας σκεπτικισμός ενίσχυσης της κτηνοτροφίας αφού η αναλογία κονδυλίων 19% κτηνοτροφία και 81 % φυτική παραγωγή που ισχύει μέχρι σήμερα, μετατρέπεται αντίστοιχα σε 25 % και 75 %.

Στην καινούργια ΚΑΠ το μεγαλύτερο τμήμα των ενισχύσεων εξακολουθεί να κατέχει η βασική ενίσχυση, η οποία θα αντιστοιχεί στο 54% του εθνικού ορίου των 2δις ευρώ ετησίως.

Η πράσινη ενίσχυση θα ανέρχεται στο 30%, κατ' επιταγή του ευρωπαϊκού προϋπολογισμού, αφορά τη βελτίωση της αειφορίας της γεωργικής παραγωγής, ενσωματώνεται στα δικαιώματα των γεωργών και δίδεται επιπλέον της βασικής ενίσχυσης . Το λεγόμενο «πρασίνισμα» αποτελείται από μια δέσμη τριών υποχρεωτικών μέτρων, αναλόγως του τύπου των εκτάσεων τα οποία είναι:

1. Η διαφοροποίηση καλλιεργειών στις αροτραίες εκτάσεις, όπου οι παραγωγοί με εκμεταλλεύσεις άνω των 100 στρεμμάτων θα πρέπει να έχουν τουλάχιστον δυο διαφορετικές καλλιέργειες και η κύρια να μην υπερβαίνει το 75% της έκτασης,
2. Η διατήρηση περιοχής οικολογικής εστίασης 5%, για εκμεταλλεύσεις με αροτραίες εκτάσεις μεγαλύτερες των 150 στρεμμάτων. Οι περιοχές αυτές θα μπορούν να είναι αγροτεμάχια με φυσικά στοιχεία (θάμνους δένδρα, λίμνες, αναβαθμίδες, φυσική βλάστηση, κ.α.) ή ακαλλιέργητη γη.
3. Η διατήρηση μονίμων βοσκοτόπων. Σύμφωνα με αυτό το μέτρο οι αγρότες που δηλώνουν βοσκότοπο ή λιβάδι δεν μπορούν να το μετατρέψουν σε αροτραία ή άλλου είδους έκταση.

Οι δενδρώνες δεν έχουν καμία εκ των ανωτέρω υποχρεώσεων και επομένως το 84% (54+30) της άμεσης ενίσχυσης θα παρέχεται αυτούσιο στους παραγωγούς.

Οι συνδεδεμένες ενισχύσεις αποτελούν συνολικά το 9% του εθνικού φακέλου, με βάση το κοινοτικό πλαίσιο και είναι πολύ σημαντικές για τη διάρθρωση της αρχιτεκτονικής των ενισχύσεων γιατί:

- καλύπτουν τους κτηνοτρόφους οι οποίοι έχουν ειδικά δικαιώματα αναφοράς στο ζωικό κεφάλαιο και δεν είχαν βοσκότοπο οπότε δεν μπορούσαν να λάβουν εκτατικά δικαιώματα.
- δημιουργούν ένα επιπλέον κίνητρο αλλά και ένα επιπλέον εγγυημένο εισόδημα για τους αγρότες που θα επιλέξουν τα συγκεκριμένα προϊόντα και συνεπώς θα έχουν μικρότερες απώλειες άμεσων ενισχύσεων.
- μπορούν να χρησιμοποιηθούν είτε για τη διατήρηση της βιωσιμότητας κάποιων τομέων, είτε για τη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών, που θα οδηγήσουν στη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου γεωργικών προϊόντων.

Οι συνδεδεμένες ενισχύσεις αφορούν:

1. **Τα όσπρια**, με στόχο τη μείωση των εισαγωγών στο «εθνικό» μας αυτό τρόφιμο,
2. **Τα κτηνοτροφικά ψυχανθή**, για να έχουμε αυξημένη επάρκεια ζωοτροφών και να μειώσουμε τις τιμές των εισροών στις κτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις,
3. **Τα ζαχαρότευτλα**, ώστε να διατηρηθεί η ποσόστωση μας και να λειτουργήσει η μεταποιητική βιομηχανία,

4. **Το σκληρό σιτάρι,** για να διατηρηθεί η ισχυρή μας θέση στις διεθνείς αγορές στο εν λόγω προϊόν.
5. **Τα βοοειδή**, με στόχο τη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου κρέατος μέσω αύξησης των ιθαγενών ζώων και μείωσης των εισαγωγών ζώντων ζώων.
6. **Τα αιγοπρόβατα**, ενισχύοντας την παροχή ποιοτικού γάλακτος στη μεταποιητική βιομηχανία για παραγωγή φέτας.
7. **Το ρύζι**, με στόχο τη βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων και τη διατήρηση των εξαγωγών του προϊόντος.
8. **Τη βιομηχανική τομάτα**, με στόχο τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας σε διεθνές επίπεδο.
9. **Τα σποροπαραγωγή**, ώστε να αυξηθεί η ελληνική προστιθέμενη αξία και να μειωθούν οι εισαγωγές σπόρων σποράς.
10. **Τα πορτοκάλια χυμοποίησης,** με στόχο την αξιοποίηση και τη βιωσιμότητα της μεταποιητικής βιομηχανίας του προϊόντος.
11. **Το σπαράγγι,** με στόχο τη διατήρηση των εξαγωγών του προϊόντος.

Για τους λεγόμενους μικρούς αγρότες, θα δοθούν ποσά ενισχύσεων το 2015 μέχρι 1.250 ευρώ, ώστε να ενταχθούν αυτόματα στο καθεστώς των Μικρών Αγροτών, αφού υπολογιστεί η συνολική αξία των ενισχύσεων τους κατά το πρώτο έτος εφαρμογής της νέας ΚΑΠ. Οι αγρότες που συμμετέχουν στο καθεστώς των Μικρών Αγροτών εξαιρούνται από τις απαιτήσεις του πρασινίσματος και τους δειγματοληπτικούς ελέγχους πολλαπλής συμμόρφωσης. Υποχρεούνται όμως να τηρούν τις υποχρεώσεις της πολλαπλής συμμόρφωσης. Ο αριθμός των μικρών γεωργών θα προσεγγίζει τις 350.000 δηλαδή περίπου το μισό του συνόλου των δικαιούχων άμεσων ενισχύσεων.

Για τους νέους αγρότες, προτείνεται μια προσαύξηση 25% επί της αξίας των δικαιωμάτων ενισχύσεων για μια πενταετία για τους αγρότες κάτω των 40 ετών. Προϋπολογίζεται ότι το 2% του εθνικού φακέλου για το συμπλήρωμα αυτό, θα καλύψει περίπου 16.600 νέους αγρότες.

Προς όφελος των αγροτών που δραστηριοποιούνται επαγγελματικά σε περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα και άλλους περιορισμούς (ορεινές και μειονεκτικές) και με στόχο να μην εγκαταλείψουν την ύπαιθρο θα αξιοποιηθεί σε στοχευμένες δράσεις το 5% του εθνικού φακέλου.

Β. ΠΥΛΩΝΑΣ 2.

Ο Πυλώνας 2 της νέας ΚΑΠ αφορά την εφαρμογή μέτρων αγροτικής ανάπτυξης για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 και προβλέπει μέτρα, δράσεις και επενδύσεις κοινοτικών ενισχύσεων 4,2 δισ. Ευρώ (+ 500 εκ. ευρώ από τον Πυλώνα Ι που αντιστοιχούν στο 5% του εθνικού φακέλου για ενισχύσεις σε περιοχές με φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα), που μαζί με την εθνική και ιδιωτική συμμετοχή θα κινητοποιήσει συνολικούς πόρους της τάξης των 6 δισ. ευρώ. Στο νέο Πρόγραμμα προβλέπεται η εκχώρηση του 30% των πόρων του νέου Προγράμματος στις 13 περιφέρειες της χώρας, οι οποίες και καλούνται μέσα από ένα σύνολο αναπτυξιακών παρεμβάσεων, δημόσιων και ιδιωτικών, να υλοποιήσουν τις στρατηγικές τους επιλογές και προτεραιότητες για τον αγροδιατροφικό τομέα.

1. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΟΥ ΠΑΑ 2014-2020

Το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014-2020, με συνολική Κοινοτική συνδρομή 4,2 περίπου δις € (σύνολο μαζί με την εθνική και ιδιωτική συμμετοχή 6 δις €), στοχεύει στην «Ολοκληρωμένη Ανάπτυξη και Βιώσιμη Ανταγωνιστικότητα του Αγροτικού Χώρου» και αποτελεί τον κυριότερο πυλώνα του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) 2014-2020. Το τελικό σχέδιο του ΠΑΑ 2014-2020, μετά τη διαβούλευση αλλά και τις σχετικές διορθώσεις από τους εταίρους μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αναμένεται η τελική του έγκριση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Η επίτευξη των τριών Επενδυτικών Προτεραιοτήτων του ΠΑΑ 2014-2020, οι οποίες είναι απόλυτα συμβατές με τους Ενωσιακούς Στόχους της νέας Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) και αφορούν:

- Τη δημιουργία ενός ισχυρού και ανταγωνιστικού αγροδιατροφικού συστήματος
- Την ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων, του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή
- Τη δημιουργία βιώσιμων και πολύ-λειτουργικών αγροτικών περιοχών.

επιδιώκεται μέσω των έξι Ενωσιακών Προτεραιοτήτων που είναι:

1. Η προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές
2. Η ενίσχυση της βιωσιμότητας των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και της ανταγωνιστικότητας όλων των τύπων γεωργίας σε όλες τις Περιφέρειες και η προώθηση των καινοτόμων γεωργικών τεχνολογιών και της βιώσιμης διαχείρισης των δασών
3. Η προώθηση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων, περιλαμβανομένης της επεξεργασίας και εμπορίας γεωργικών προϊόντων, της καλής διαβίωσης των ζώων και της διαχείρισης κινδύνων στη γεωργία
4. Η αποκατάσταση, διατήρηση και ενίσχυση των αγροσυστημάτων που συνδέονται με τη γεωργία και δασοπονία
5. Η προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων και η στήριξη της στροφής προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος στους τομείς της γεωργίας, των τροφίμων και της δασοπονίας
6. Η προώθηση της κοινωνικής ένταξης, της μείωσης της φτώχειας και της οικονομικής ανάπτυξης στις αγροτικές περιοχές.

Είναι αξιοσημείωτο ότι οι έξι Ενωσιακές Προτεραιότητες για την αγροτική ανάπτυξη εκφράζουν τους 9 από τους 11 Θεματικούς Στόχους του Κοινού Στρατηγικού Πλαισίου, επιβεβαιώνοντας τη μεγάλη σημασία του αγροδιατροφικού τομέα στη δομή του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ) 2014-2020 για τη χώρα μας.

Το ΠΑΑ 2014-2020 περιλαμβάνει συνολικά είκοσι Μέτρα υλοποίησης δράσεων, ενώ καθένα από αυτά περιλαμβάνει αρκετά Υπομέτρα. Συνοπτικά η περιγραφή των Μέτρων και ο αντίστοιχος προϋπολογισμός τους, φαίνεται παρακάτω:

ΜΕΤΡΟ 1. Μεταφορά γνώσης και ενημέρωση

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 80 εκ. € ΚΣ. Δικαιούχοι είναι: οι πάροχοι υπηρεσιών Ωφελούμενοι είναι: α) οι ασχολούμενοι με τη γεωργία, τη δασοκομία και τα

τρόφιμα, οι διαχειριστές γης, λοιποί οικονομικοί φορείς, καθώς και ΜΜΕ στις αγροτικές περιοχές. Το μέτρο 1 περιλαμβάνει τρία υπομέτρα:

Υπομέτρο 1.1: Στήριξη για βραχυπρόθεσμες ανταλλαγές και επισκέψεις σε γεωργικές και δασικές εκμεταλλεύσεις και Δάση

Υπομέτρο 1.2: Στήριξη για δράσεις επίδειξης (τεχνολογίας, μηχανήματος, τεχνικής παραγωγής ή μεθόδου προστασίας) και δράσεις ενημέρωσης (διάδοση πληροφοριών-εκθέσεις, συναντήσεις, παρουσιάσεις, έντυπο και ηλεκτρονικό υλικό, κ.λπ.)

Υπομέτρο 1.3: Στήριξη για επαγγελματική κατάρτιση και δράσεις απόκτησης δεξιοτήτων (επιμορφωτικά μαθήματα, εργαστήρια και ατομική καθοδήγηση)

ΜΕΤΡΟ 2. Υπηρεσίες παροχής Συμβουλών

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 125 εκ. € ΚΣ. Δικαιούχοι είναι: οι πάροχοι υπηρεσιών μετά από διαγωνιστική διαδικασία. Ωφελούμενοι είναι: α) οι ασχολούμενοι με τη γεωργία, τη δασοκομία και τα τρόφιμα, οι διαχειριστές γης, λοιποί οικονομικοί φορείς, καθώς και ΜΜΕ στις αγροτικές περιοχές. Το μέτρο 2 περιλαμβάνει τρία υπομέτρα:

Υπομέτρο 2.1: Δημιουργία υπηρεσιών παροχής συμβουλών στην εκμετάλλευση, καθώς και υπηρεσιών παροχής δασοκομικών συμβουλών

Υπομέτρο 2.2: Κατάρτιση των συμβούλων

Υπομέτρο 2.3: Χρήση συμβουλευτικών υπηρεσιών

ΜΕΤΡΟ 3. Συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων και τροφίμων

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 26,7 εκ. € ΚΣ. Δικαιούχοι είναι: οι κατά κύριο επάγγελμα αγρότες και Ομάδες Παραγωγών. Το μέτρο 3 περιλαμβάνει δύο υπομέτρα:

Υπομέτρο 3.1: Στήριξη για νέα συμμετοχή σε συστήματα ποιότητας: α) Ενωσιακά συστήματα ποιότητας (ΠΓΕ, ΠΟΠ, Βιολογικά, Ορεινά, κ.λπ.), β) Εθνικά συστήματα ποιότητας γεωργικών προϊόντων, βάμβακος ή τροφίμων (AGRO 2, AGRO 3, AGRO 7), γ) Εθελοντικά συστήματα πιστοποίησης γεωργικών προϊόντων

Υπομέτρο 3.2: Στήριξη για δραστηριότητες πληροφόρησης και προώθησης στην εσωτερική αγορά

ΜΕΤΡΟ 4. Επενδύσεις σε υλικά στοιχεία του ενεργητικού

Το μέτρο 4 περιλαμβάνει τρία υπομέτρα:

Υπομέτρο 4.1: Επενδύσεις σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις (προϋπολογισμός 466,5 εκ. € ΚΣ)

Υπομέτρο 4.2: Επενδύσεις στη μεταποίηση/εμπορία/ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων (προϋπολογισμός 254 εκ. € ΚΣ)

Υπομέτρο 4.3: Επενδύσεις σε υποδομές που συνδέονται με την ανάπτυξη, τον εκσυγχρονισμό ή την προσαρμογή της γεωργίας και της δασοκομίας.

Περιλαμβάνει α) Υποδομές Εγγείων Βελτιώσεων (προϋπολογισμός 436 εκ. € ΚΣ), β) Έργα αναδασμών (προϋπολογισμός 20 εκ. € ΚΣ), γ) Διάνοιξη και βελτίωση του δασικού οδικού δικτύου (προϋπολογισμός 35 εκ. € ΚΣ), δ) Αγροτική οδοποιία (προϋπολογισμός 39 εκ. € ΚΣ), ε) Κτηνοτροφικά πάρκα και ζώνες (προϋπολογισμός 10 εκ. € ΚΣ)

ΜΕΤΡΟ 5. Αποκατάσταση του γεωργικού παραγωγικού δυναμικού που επλήγη από καταστροφές και ανάληψη κατάλληλων προληπτικών δράσεων

Το μέτρο 5 περιλαμβάνει δύο υπομέτρα:

Υπομέτρο 5.1: Επενδύσεις σε προληπτικές δράσεις (προϋπολογισμός 30 εκ. € ΚΣ)
Υπομέτρο 5.2: Επενδύσεις για την αποκατάσταση της γεωργικής γης και του παραγωγικού δυναμικού (προϋπολογισμός 15 εκ. € ΚΣ)

ΜΕΤΡΟ 6. Ανάπτυξη γεωργικών εκμεταλλεύσεων

Το μέτρο 6 περιλαμβάνει τέσσερα υπομέτρα:

Υπομέτρο 6.1: Ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης για νέους αγρότες (προϋπολογισμός 240 εκ. € ΚΣ)
Υπομέτρο 6.2: Ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης για μη γεωργικές δραστηριότητες σε αγροτικές περιοχές (προϋπολογισμός 50 εκ. € ΚΣ)
Υπομέτρο 6.3: Ενισχύσεις εκκίνησης επιχείρησης για την ανάπτυξη μικρών εκμεταλλεύσεων (προϋπολογισμός 22 εκ. € ΚΣ)
Υπομέτρο 6.4: Ενισχύσεις για τη δημιουργία και την ανάπτυξη μη γεωργικών δραστηριοτήτων (προϋπολογισμός 320 εκ. € ΚΣ)

ΜΕΤΡΟ 7. Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 107,3 εκ. € ΚΣ και περιλαμβάνει έξι υπομέτρα:

Υπομέτρο 7.1: Διαχειριστικά σχέδια NATURA και περιοχών ΥΦΑ / προγράμματα ανάπτυξης Δήμων και χωριών
Υπομέτρο 7.2: Δημιουργία/βελτίωση/επέκταση μικρής κλίμακας υποδομής σχετικά με δίκτυα ή αναβάθμιση δημόσιων-κοινόχρηστων χώρων εντός αγροτικών οικισμών
Υπομέτρο 7.3: Ευρυζωνικά δίκτυα & δίκτυα νέας γενιάς στις «λευκές» αγροτικές περιοχές
Υπομέτρο 7.4: Παροχή βασικών υπηρεσιών και αγαθών προς τον πληθυσμό των αγροτικών περιοχών
Υπομέτρο 7.5: Παρεμβάσεις για την ήπια και βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών στους τομείς του τουρισμού και της αναψυχής
Υπομέτρο 7.6: Δράσεις ανάδειξης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

ΜΕΤΡΟ 8. Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών και στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 257,3 εκ. € ΚΣ και περιλαμβάνει πέντε υπομέτρα:

Υπομέτρο 8.1: Δάσωση και δημιουργία δασικών εκτάσεων
Υπομέτρο 8.2: Εγκατάσταση και συντήρηση γεωργο-δασοκομικών συστημάτων
Υπομέτρο 8.3: Πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές
Υπομέτρο 8.4: Αποκατάσταση ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές
Υπομέτρο 8.5: Επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία δασικών προϊόντων

ΜΕΤΡΟ 9. Σύσταση ομάδων και οργανώσεων παραγωγών στη γεωργία και δασοκομία

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 27,3 εκ. € ΚΣ και αφορά την ενίσχυση για τη σύσταση Ομάδων Παραγωγών με σκοπό την αντιμετώπιση, από κοινού, των προκλήσεων της αγοράς, την ενίσχυση της διαπραγματευτικής τους ικανότητας, τη μείωση του κόστους παραγωγής καθώς επίσης και του επενδυτικού κόστους.

ΜΕΤΡΟ 10. Γεωργοπεριβαλλοντικές και ενισχύσεις για το κλίμα

Το μέτρο περιλαμβάνει δύο υπομέτρα:

Υπομέτρο 10.1: Ενισχύσεις για τη διατήρηση, προώθηση και εφαρμογή γεωργικών πρακτικών με ευνοϊκές συνέπειες για το περιβάλλον και το κλίμα (προϋπολογισμός 201,4 εκ. € ΚΣ)
Υπομέτρο 10.2: Διατήρηση και βιώσιμη χρήση και ανάπτυξη των γενετικών πόρων στη γεωργία (προϋπολογισμός 58,1 εκ. € ΚΣ)

ΜΕΤΡΟ 11. Βιολογική Γεωργία

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 502,3 εκ. € ΚΣ και περιλαμβάνει δύο υπομέτρα:

Υπομέτρο 11.1: Ενίσχυση για στροφή σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας
Υπομέτρο 11.2: Ενίσχυση για διατήρηση πρακτικών και μεθόδων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας

ΜΕΤΡΟ 12. Ντισταθμιστική ενίσχυση σε δασικές περιοχές του δικτύου NATURA

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 7,5 εκ. € ΚΣ :

ΜΕΤΡΟ 13. Ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα μειονεκτήματα

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 415 εκ. € ΚΣ και περιλαμβάνει τρία υπομέτρα:

Υπομέτρο 13.1: Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε ορεινές περιοχές
Υπομέτρο 13.2: Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα

Υπομέτρο 13.3: Χορήγηση αντισταθμιστικής ενίσχυσης σε περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα

ΜΕΤΡΟ 14. Καλή μεταχείριση των ζώων

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 30 εκ. € ΚΣ :

ΜΕΤΡΟ 16. Συνεργασία

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 117 εκ. € ΚΣ και περιλαμβάνει έξι υπομέτρα:

Υπομέτρο 16.1: Επιχειρησιακές μονάδες ΕΣΚ (αγρότες, ερευνητές, συμβούλους, επιχειρήσεις και λοιπούς φορείς που εμπλέκονται στον τομέα Γεωργίας και Τροφίμων καθώς και της Δασοπονίας.
Υπομέτρο 16.2: Πιλοτικά έργα
Υπομέτρο 16.3: Μορφές οριζόντιας ή κάθετης συνεργασίας (τουλάχιστον 2) (Clusters & Networks, Επ. Ομάδες ΕΣΚ: υφιστάμενα ή νέα αλλά για νέες δραστηριότητες, π.χ. αγροτουρισμός)
Υπομέτρο 16.4: Οριζόντια & κάθετη συνεργασία μεταξύ φορέων της αλυσίδας εφοδιασμού για δημιουργία τοπικών αγορών, βραχείων αλυσίδων και προώθησης σε τοπικό επίπεδο
Υπομέτρο 16.5: Μεγαλύτερα και συνεκτικότερα περιβαλλοντικά και κλιματικά οφέλη
Υπομέτρο 16.6: Φορείς αλυσίδας εφοδιασμού που συνεργάζονται για την αξιοποίηση βιομάζας

ΜΕΤΡΟ 17. Διαχείριση κινδύνων

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 10 εκ. € ΚΣ και αφορά την κάλυψη των ασφαλίστρων καλλιεργειών, ζώων και φυτών

ΜΕΤΡΟ 19. Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (LEADER/CLLD)

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 225 εκ. € ΚΣ και περιλαμβάνει τέσσερα υπομέτρα:

Υπομέτρο 19.1: Στήριξη για την προετοιμασία στρατηγικής τοπικής ανάπτυξης.
Υπομέτρο 19.2: Παρεμβάσεις Δημοσίου χαρακτήρα για τον τοπικό πληθυσμό και Επενδύσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα στον δευτερογενή και τριτογενή τομέα
Υπομέτρο 19.3: Προπαρασκευή και υλοποίηση συνεργασίας (διακρατική – διατοπική)
Υπομέτρο 19.4: Λειτουργικές δαπάνες και εμψύχωση

ΜΕΤΡΟ 20. Τεχνική Βοήθεια

Ο προϋπολογισμός του μέτρου ανέρχεται σε 79,7 εκ. € ΚΣ

2. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΑΑ 2014-2020

Το ΠΑΑ 2014-2020 αποκτά μια ιδιαιτερότητα σε σχέση με τις μορφές που είχε στις προηγούμενες προγραμματικές περιόδους. Αυτό οφείλεται στον ενεργό ρόλο που καλούνται να παίξουν οι Περιφέρειες της χώρας στη διαχείριση και υλοποίηση μέτρων και δράσεων του ΠΑΑ κατά τη νέα προγραμματική περίοδο. Η συμμετοχή των 13 Περιφερειών στο, πολυτομεακού χαρακτήρα, ΠΑΑ 2014-2020 είναι σημαντική αφού εκχωρείται σε αυτές το 30% των πόρων του Αγροτικού Ταμείου. Η αποκεντρωμένη εφαρμογή του ΠΑΑ 2014-2020 σε περιφερειακό επίπεδο θα πραγματοποιηθεί, κατά μεγάλο βαθμό, με γνώμονα τα αποτελέσματα της έξυπνης εξειδίκευσης των Περιφερειών αλλά και το αν οι πολιτικές που εξυπηρετούν έχουν οριζόντιο ή χωρικό χαρακτήρα.

Η εκχώρηση διαχείρισης μέτρων και δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020, στις Περιφέρειες, θα ακολουθήσει ένα μοντέλο εκχώρησης, με στόχο να επιμεριστούν ισόρροπα αρμοδιότητες σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο για τη διασφάλιση των διαδικασιών, την αμεσότερη επικοινωνία, την αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση προβλημάτων καθώς και την ασφαλέστερη επίτευξη του στόχου της απορρόφησης των πόρων. Τα κριτήρια στα οποία θα βασιστεί η διαδικασία εκχώρησης αφορούν κυρίως στο εάν:

- Τα μέτρα αφορούν μεν οριζόντιες πολιτικές και στρατηγικές, των οποίων η εφαρμογή δεν περιορίζεται απαραίτητα στα γεωγραφικά όρια των Περιφερειών, αλλά έχει πραγματοποιηθεί περιφερειακή εξειδίκευση της εφαρμογής (πχ Διαχειριστικά σχέδια απορροής λεκανών)
- Τα μέτρα αφορούν σε περιφερειακές ιδιαιτερότητες και χωρικές ανάγκες, που αναγνωρίζονται και εξειδικεύονται μέσα από τις μελέτες για την έξυπνη εξειδίκευση (RIS3) των περιφερειών και τις δράσεις συμπληρωματικότητας προς αυτές,
- Το επίπεδο υποδομών υποστήριξης, αλλά και η ύπαρξη στελεχιακού δυναμικού των Περιφερειών δύναται να ανταποκριθεί αποτελεσματικά στις ανάγκες του απαιτητικού πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης των σχετικών μέτρων και δράσεων,
- Για τα σχετικά μέτρα σχεδιάζεται η εφαρμογή ολοκληρωμένων έργων, που απαιτεί προκήρυξη προκαθορισμένης ομάδας μέτρων/δράσεων και κατάθεση ενιαίας αίτησης, βάσει επιχειρηματικού σχεδίου που θα απαντά σε δεδομένες ανάγκες των εν δυνάμει δικαιούχων χωρικές ή τομεακές.
- Επιτυγχάνεται για τους δικαιούχους αλλά και την διοίκηση, μείωση διοικητικού βάρους (εγγύτητα αποφάσεων, επιτάχυνση διαδικασιών, παροχή δυνατότητας στους δικαιούχους να υποβάλλουν ολοκληρωμένα επενδυτικά σχέδια σε περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο, κ.λπ.).

Επίσης για το προαναφερόμενο μοντέλο εκχώρησης θα υπάρχει πρόβλεψη και για τα εξής:

- Το θεσμικό πλαίσιο και οι βασικοί όροι και κριτήρια των εκχωρούμενων μέτρων/δράσεων διαμορφώνονται κεντρικά έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στις επιλεγμένες στρατηγικές επιλογές του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ). Σε περιφερειακό επίπεδο κάθε Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (ΕΦΔ) δύναται να προβεί σε εξειδικευμένη, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες της κάθε Περιφέρειας, πρόσκληση, υποδοχή των αιτήσεων των εν δυνάμει δικαιούχων, κατάταξη των εν

δυνάμει δικαιούχων/πράξεων ανάλογα με τα τεθέντα κριτήρια επιλογής, ένταξη των δικαιούχων/πράξεων και τέλος υλοποίηση.

- Η Διαχειριστική Αρχή του ΥΠΑΑΤ έχει την ευθύνη για το συντονισμό και την εποπτεία των φορέων. Αναλυτικότερα η ΔΑ εκτελεί ελέγχους εποπτείας καθ' όλη τη διάρκεια της υλοποίησης και παράλληλα σε περιφερειακό επίπεδο κάθε ΕΦΔ υποχρεούται για την αποστολή των στοιχείων όπως αυτά οριστούν στο Σύστημα Διαχείρισης & Ελέγχου ΠΑΑ 2014-2020 και στην απόφαση της εκχώρησης των πόρων. Σε περίπτωση που ορισμένοι ΕΦΔ αδυνατούν να επιτύχουν τους στόχους που έχουν τεθεί, για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική εφαρμογή του ΠΑΑ 2014-2020, θα περιγραφεί ρήτρα με την οποία δύναται να ανακαλείται η σχετική εκχώρηση.

Τα μέτρα και οι δράσεις για τα οποία πρόκειται να εκχωρηθεί, για το σύνολο ή μέρος του προϋπολογισμού τους, η διαχείριση των πόρων και αρμοδιοτήτων είναι κατ' αρχάς τα ακόλουθα:

- Τουλάχιστον το 30% των πόρων του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) που αφορά δράσεις για επενδύσεις που βελτιώνουν τις συνολικές επιδόσεις και τη βιωσιμότητα της γεωργικής εκμετάλλευσης και στοχεύουν σε προϊόντα και ανάγκες που αναδεικνύονται από τις περιφερειακές μελέτες RIS3 για τον αγροδιατροφικό τομέα.
- Τουλάχιστον το 25% των πόρων του ΕΓΤΑΑ που αφορά δράσεις για τη μεταποίηση, εμπορία ή/και ανάπτυξη των γεωργικών προϊόντων. Η περιφερειακή στόχευση θα είναι σε προϊόντα και ανάγκες που αναδεικνύονται από τις περιφερειακές μελέτες RIS3 για τον αγροδιατροφικό τομέα, σεβόμενοι τη στρατηγική και τις προτεραιότητες του ΠΑΑ 2014-2020. Οι επενδύσεις θα αφορούν σε συνολικούς προϋπολογισμούς μέχρι 1 εκ. €
- Τουλάχιστον το 70% του προϋπολογισμού δράσεων για την ενίσχυση εκκίνησης επιχείρησης για νέους αγρότες, ανάλογα με τις περιφερειακές ιδιαιτερότητες,
- Το 100% του προϋπολογισμού δράσεων για την ενίσχυση εκκίνησης επιχειρήσεων αφενός μεν για μη γεωργικές δραστηριότητες σε αγροτικές περιοχές, σε συνέργεια με δράσεις των ΠΕΠ (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ), αφετέρου για την ανάπτυξη μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων,
- Το 100% του προϋπολογισμού των μικρών εγγειοβελτιωτικών έργων (άρθρου 20 καν. 1305/2013) και το 30% του προϋπολογισμού των μεσαίων εγγειοβελτιωτικών έργων μέχρι 2,2 εκ. € (άρθρου 17§3 καν. 1305/2013)
- Το 100% του προϋπολογισμού των δράσεων αναδασμών, αγροτικού εξηλεκτρισμού, δασικής οδοποιίας,
- Το 100% του προϋπολογισμού της περιβαλλοντικής δράσης που αφορά στην αναχλόαση των βοσκοτόπων (άρθρου 28 καν. 1305/2013).
- Το 100% των δράσεων, όπως αυτές περιγράφονται στη στρατηγική της Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων.

Θα εξεταστεί επίσης η εκχώρηση μέρους του προϋπολογισμού των ακόλουθων μέτρων/δράσεων:

- Μεγάλων εγγειοβελτιωτικών έργων (άρθρου 17§3 καν. 1305/2013), με προϋπολογισμό ανώτερο των 2,2 εκ. €,

- Που αφορούν σε συνεργασίες, οι οποίες στοχεύουν στη διάδοση των αποτελεσμάτων της εφαρμοσμένης γεωργικής έρευνας και την προώθηση της καινοτομίας σε όλο το φάσμα της αγροτικής ανάπτυξης (άρθρου 35§ α, β, γ δ, ε, θ του καν. 1305/2013).

3. ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Οι προκλήσεις για την ανασυγκρότηση του αγροτικού τομέα και των αγροτικών περιοχών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας από την εφαρμογή τόσο των μέτρων και δράσεων του ΠΑΑ 2014-2020 που θα εφαρμοστούν και θα διαχειριστούν από την Περιφέρεια όσο και εκείνων που θα διαχειριστεί το ΥΠΑΑΤ, είναι μεγάλες και σοβαρές. Για πρώτη φορά δίνεται η δυνατότητα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, σε αντίθεση με την οριζόντια εφαρμογή των μέτρων προηγούμενων προγραμματικών περιόδων από το ΥΠΑΑΤ, να θέσει τις δικές της προτεραιότητες υλοποίησης δράσεων του ΠΑΑ με βάση τα πραγματικά προβλήματα που αντιμετωπίζει στον αγροδιατροφικό τομέα και της ανάγκες της για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού συστήματος. Οι προκλήσεις του ΠΑΑ 2014-2020 για την περιοχή μας αφορούν κυρίως

- την αναδιάρθρωση των παραγωγικών κλάδων του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας
    - με τη στήριξη του εκσυγχρονισμού των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και μονάδων μεταποίησης και εμπορίας
    - με την δημιουργία κινήτρων για την είσοδο νέων αγροτών στην παραγωγική διαδικασία
    - με τη δημιουργία η/και τη βελτίωση των υποδομών στους τομείς των εδαφικών και υδάτινων πόρων
    - με την ανάπτυξη δικτύων αγροτικής οδοποιίας
    - με τη δημιουργία κτηνοτροφικών πάρκων
- την αναδιοργάνωση των Αγροτικών Συλλογικών Οργανώσεων με τη στήριξη υγιών σχημάτων (Ενώσεων, Ομάδων Παραγωγών)
- την καθετοποίηση της παραγωγής των τοπικών ποιοτικών προϊόντων της περιοχής με σκοπό την αύξηση της προστιθέμενης αξίας τους και την βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος
- την πιστοποίηση προϊόντων και παραγωγών με την εξασφάλιση ποιοτικών σημάτων για τα αγροδιατροφικά προϊόντα της Περιφέρειας
- την προβολή και προώθηση των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας
- την ολοκλήρωση της ίδρυσης της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης της Περιφέρειας μέσω της δημιουργίας τριών Τοπικών Συμφώνων Ποιότητας, ένα για κάθε Περιφερειακή Ενότητα, στην οποία θα συμμετέχουν όλοι οι παραγωγικοί φορείς και κλάδοι της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας με σκοπό την προβολή και προώθηση των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας στις εγχώριες και διεθνείς αγορές
- τη δημιουργία συμπληρωματικών εισοδημάτων και εναλλακτικών μορφών απασχόλησης από μη γεωργικές δραστηριότητες (π.χ. αγροτουρισμός, οικοτεχνία, βιοτεχνία)
- τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών για την ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του παραγωγικού δυναμικού του πρωτογενή τομέα και της μεταποίησης σε συνδυασμό με υποδομές επιστημονικής, ερευνητικής και τεχνικής υποστήριξής του

6.1.4 Ανάλυση στόχων πενταετίας 2015-2019 για τον αγροτικό τομέα

Όπως προαναφέραμε και στην εισαγωγή οι τρεις κύριοι στόχοι της Περιφερειακής Αγροτικής Ανάπτυξης είναι: η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροδιατροφικών προϊόντων, η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές και η ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και η περιβαλλοντική προστασία

Α. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας

Οι κυριότεροι παράγοντες που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα των αγροτικών μας προϊόντων είναι: α) Η ενημέρωση – εκπαίδευση – κατάρτιση των αγροτών (κυρίως των Νέων Αγροτών) και η αύξηση του ποσοστού των Νέων Αγροτών στο γεωργικό επάγγελμα, β) Η μείωση του κόστους παραγωγής των αγροτικών προϊόντων, γ) η οικονομική ενίσχυση των αγροτών και δ) η αναβάθμιση της αγροδιατροφικής εφοδιαστικής αλυσίδας (έλεγχος και διασφάλιση παραγωγής, πιστοποίηση, διακίνηση, προώθηση και εμπορία αγροτικών προϊόντων).

1. **Ενημέρωση – εκπαίδευση – κατάρτιση των αγροτών (κυρίως των Νέων Αγροτών) και αύξηση του ποσοστού των Νέων Αγροτών στο γεωργικό επάγγελμα**

Αφορά την συνεχή επικαιροποίηση του Καλλιεργητικού Πλάνου της ΠΔΕ, τη διαρκή πληροφόρηση των παραγωγών για τα ισχύοντα καθεστώτα ενισχύσεων και χρηματοδοτήσεων ανάπτυξης καλλιεργειών και διατροφής αγροτικών ζώων σύμφωνα με τη νέα ΚΑΠ, την εκπαίδευση για εφαρμογή νέων καλλιεργητικών τεχνικών και την εφαρμογή κατάλληλων μεθόδων άρδευσης. Η καλή κατάρτιση των αγροτών έχει σαν αποτέλεσμα τη βελτίωση της ποιότητας, της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα και του τομέα αλιείας και υδατοκαλλιέργειας της Περιφέρειας. Είναι απαραίτητο να αξιοποιηθούν οι υπάρχουσες ερευνητικές δομές και υποδομές του Κεντρικού Κράτους και της Περιφέρειας για μια καινοτόμο και ανταγωνιστική γεωργία, κτηνοτροφία και αλιεία με την παραγωγή ποιοτικών, ασφαλών και εύγεστων προϊόντων που ζητούν οι εγχώριες και διεθνείς αγορές. Οι πρωτοβουλίες που αναλαμβάνει η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στον τομέα της εκπαίδευσης και κατάρτισης των αγροτών είναι:

- Συνεχής ενημέρωση/επικαιροποίηση του Καλλιεργητικού Πλάνου της ΠΔΕ, η μελέτη του οποίου ολοκληρώθηκε από τις Υπηρεσίες του αγροτικού τομέα της Περιφέρειας, για τις επικρατούσες συνθήκες ζήτησης αγροτικών προϊόντων στην αγορά και τις απαιτούμενες εδαφοκλιματικές συνθήκες των περιοχών εγκατάστασης νέων προτεινόμενων καλλιεργειών. Η πληροφόρηση των αγροτών για συμφέρουσα εφαρμογή καλλιεργειών (π.χ. βιολογικών προϊόντων, κ.λπ.) θα γίνεται με ανάρτηση του κάθε φορά τροποποιημένου Καλλιεργητικού Πλάνου στην ιστοσελίδα της Περιφέρειας και με οργάνωση ημερίδων στις περιοχές παραγωγής των Περιφερειακών Ενοτήτων, με τη μορφή που διεξήχθηκαν το προηγούμενο έτος από υπαλλήλους των Υπηρεσιών μας.
- Διαρκής πληροφόρηση των παραγωγών για τα ισχύοντα καθεστώτα ενισχύσεων και χρηματοδοτήσεων ανάπτυξης καλλιεργειών και διατροφής αγροτικών ζώων, όπως επίσης και για νέες επιδοτούμενες δράσεις στην ύπαιθρο για γεωργικές ή

εξωγεωργικές δραστηριότητες του αγροτικού πληθυσμού μέσω του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης και του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης, αλλά και των αρχών της υπό διαπραγμάτευση νέας ΚΑΠ.

- Εκπαίδευση των αγροτών στην εφαρμογή νέων καλλιεργητικών πρακτικών, νέων πρακτικών καλής διαβίωσης και διατροφής των ζώων και νέων ειδών υδατοκαλλιέργειας, όπως α) σωστή χρήση και ελαχιστοποίηση δόσης λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων για προστασία του εδάφους, των καλλιεργειών και του περιβάλλοντος (π.χ. είδος και ποσότητα πιστοποιημένου σκευάσματος, τρόπος εφαρμογής, στάδιο καλλιέργειας για εφαρμογή, χαρακτηριστικά της περιοχής εφαρμογής και γενικά εφαρμογή των κανόνων της ακριβούς γεωργίας), β) εφαρμογή κατάλληλων μεθόδων άρδευσης, ανάλογα με την καλλιέργεια, για καλύτερη απόδοση, εξοικονόμηση ύδατος και καταναλισκόμενης ενέργειας και προστασία εδάφους, γ) σωστή εφαρμογή κλαδεμάτων ανάλογα με την καλλιέργεια, την ποικιλία, την ηλικία των φυτών, την περιοχή και το σκοπό εφαρμογής, δ) εφαρμογή κατάλληλων μεθόδων εκτροφής ζώων (είδος και σκοπός εκτροφής, χρήση κατάλληλων ζωοτροφών, κ.λπ.), και εφαρμογή σύγχρονων ζωοτεχνικών πρακτικών βελτίωσης των αποδόσεων των ζώων στους τομείς της αναπαραγωγής, κρεοπαραγωγής και γαλακτοπαραγωγής ε) εφαρμογή νέων πρακτικών για τις συνθήκες υγιεινής διαβίωσης των ζώων, στ) εφαρμογή σωστών εμβολιασμών, ζ) εφαρμογή καινοτόμων τεχνικών παραγωγής βιολογικών υδατοκαλλιεργειών και πρακτικών εμπορίας και βελτίωσης της ποιότητας των παραγόμενων αλιευτικών προϊόντων, κ.λπ. Για το σκοπό αυτό η ΠΔΕ είναι αποφασισμένη όχι μόνο να συνεργαστεί με τον οργανισμό ΕΛΓΟ-ΔΗΜΗΤΡΑ για την αναβάθμιση της εκπαιδευτικής διαδικασίας των Νέων Αγροτών και των νέων που επιθυμούν την αγροτική απασχόληση, αλλά και να προβεί σε κάθε δυνατή προσπάθεια, με τη βοήθεια των Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων, των Νέων Αγροτών, του ΓΕΩΤΕΕ, των εκπαιδευτικών οργανισμών του ΥΠΑΑΤ και των Γεωτεχνικών Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων, ώστε να διοργανώσει κύκλους εκπαιδευτικών μαθημάτων στις αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας για την επιμόρφωση/κατάρτιση των αγροτών, να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ έρευνας και παραγωγής και να ενθαρρυνθεί η καινοτομία για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της Γεωργίας.
- Αναβάθμιση της λειτουργίας των τριών ερευνητικών ινστιτούτων του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ (ένα σε κάθε Περιφερειακή Ενότητα) ώστε να δοθεί η δυνατότητα στους παραγωγούς να εφαρμόσουν την έρευνα και καινοτόμες ενέργειες παραγωγής και εμπορίας των προϊόντων τους. Για το σκοπό αυτό η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με πρόσφατο Ψήφισμα του Περιφερειακού Συμβουλίου έχει ξεκινήσει μια διττή προσπάθεια διαμαρτυρίας και διεκδίκησης επαναλειτουργίας και αναβάθμισης των αγροτικών ερευνητικών κέντρων με έδρα την ΠΔΕ για τα οποία έγινε προσπάθεια υποβάθμισης ή και κατάργησής τους από τις προηγούμενες διοικήσεις του ΥΠΑΑΤ και του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ. Κατά πρώτον αναπτύσσονται συγκεκριμένα πλεονεκτήματα της παραγωγής προϊόντων και της ύπαρξης της κατάλληλης υποδομής (Πανεπιστήμιο και ΑΤΕΙ με Τμήματα κατεύθυνσης στην παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία γεωργικών, κτηνοτροφικών και αλιευτικών/ιχθυοκαλλιεργητικών προϊόντων, ευνοϊκό κλίμα, πρώιμα παραγόμενα προϊόντα, καινοτομία στην παραγωγή, ονομαστές μεταποιητικές και εμπορικές μονάδες για εξαγώγιμα προϊόντα, πρότυπο εδαφολογικό εργαστήριο, ανάπτυξη καινοτόμων συμπράξεων αγροδιατροφής και

Δημοπρατηρίων, κ.α.) βάσει των οποίων μπορεί να στηριχτεί και να αναπτυχθεί η εφαρμοσμένη έρευνα στον αγροτικό τομέα της Περιφέρειας, έτσι ώστε να επιτύχουμε τη διατήρηση και των τριών ινστιτούτων της ΠΔΕ αλλά και τη στελέχωσή τους με ερευνητές εκείνων των ειδικοτήτων που να καλύπτουν τις μεγάλες παραγωγικές δυνατότητες και τις ανάγκες για βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων της κάθε Περιφερειακής Ενότητας. Κατά δεύτερον σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Παιδείας & Θρησκευμάτων θα εξετάσει τη δυνατότητα ένταξης ερευνητικών δραστηριοτήτων του αγροδιατροφικού τομέα (σχετικές με την παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία αγροτικών προϊόντων), στις δομές του νέου δημιουργούμενου πόλου έρευνας και καινοτομίας στη Δυτική Ελλάδα, σαν αποτέλεσμα σύμπραξης των, σχεδιαζόμενων να λειτουργήσουν με επαρκή στελέχωση, τριών Ινστιτούτων του ΕΛΓΟ ΔΗΜΗΤΡΑ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με τους άλλους ερευνητικούς φορείς του νέου πόλου έρευνας και καινοτομίας (δηλαδή να δημιουργηθεί μια ερευνητική σύμπραξη), η οποία θα πιστοποιείται με έκδοση Κοινής Υπουργικής Απόφασης των Υπουργών Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, Οικονομικών και Παιδείας & Θρησκευμάτων, με στόχο την αναβάθμιση της Έρευνας και Καινοτομίας στη Δυτική Ελλάδα σε όλους τους τομείς (με τη συμμετοχή και του κυριότερου τομέα της ΠΔΕ, δηλαδή του αγροδιατροφικού) και τη σύνδεσή της με την παραγωγή και την εμπορία προϊόντων.

- Ο σχεδιασμός των θεματικών υποπρογραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης δίνει έμφαση στην παρουσία των Νέων Αγροτών και στην αύξηση του ποσοστού συμμετοχής τους στον αγροτικό τομέα, χρηματοδοτώντας δράσεις για το σκοπό αυτό με υψηλό ποσοστό στήριξης. Η ΠΔΕ σε συνεργασία με τους Νέους Αγρότες της περιοχής μας θα συμβάλλει με κάθε δυνατό τρόπο στην υλοποίηση των συγκεκριμένων δράσεων.

2. <u>Μείωση του κόστους παραγωγής των αγροτικών προϊόντων</u>

Αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες επηρεασμού της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητας των αγροτικών προϊόντων. Είναι ο κύριος παράγοντας της διαμόρφωσης υψηλών τιμών καταναλωτή στα αγροτικά προϊόντα που εμποδίζει την παραγωγή, μειώνει το αγροτικό εισόδημα, αυξάνει την εισαγωγή προϊόντων από τρίτες χώρες και ευνοεί την εφαρμογή καταχρηστικών και παράνομων μεθόδων εμπορίου όπως οι ελληνοποιήσεις και η μαύρη διακίνηση αγροτικών προϊόντων από κυκλώματα του παραεμπορίου. Οι σημαντικότεροι συντελεστές που μπορούν να επηρεάσουν θετικά τη μείωση του κόστους παραγωγής των αγροτικών προϊόντων είναι: α) Η μείωση των τιμών λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, ζωοτροφών και άλλων εφοδίων β) η εξοικονόμηση ενέργειας για αγροτικές δραστηριότητες, γ) η κατασκευή ή βελτίωση/εκσυγχρονισμός εγγειοβελτιωτικών έργων και η ενθάρρυνση αναδασμών, δ) η σωστή οργάνωση, ο κατάλληλος προγραμματισμός και η διαφανής λειτουργία των Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων

- **Μείωση των τιμών λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, ζωοτροφών και άλλων εφοδίων**

Η αξία των αναλώσιμων συντελεστών παραγωγής παίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του κόστους παραγωγής των αγροτικών προϊόντων. Οι τιμές των λιπασμάτων,

φυτοφαρμάκων, ζωοτροφών και εφοδίων στη χώρα μας, χαρακτηρίζονται σήμερα πολύ υψηλές. Οι παράγοντες που συντελούν στη διαμόρφωση των υψηλών αυτών τιμών είναι:

Α) Ο ΦΠΑ για την αγορά των σκευασμάτων αυτών φθάνει το 13% και χαρακτηρίζεται υψηλός, όταν για άλλες χώρες είναι χαμηλότερος (π.χ. Βουλγαρία 5%).

Β) Η υψηλή φορολόγηση των επιχειρήσεων εμπορίας των σκευασμάτων αυτών. Με τον παλαιότερο νόμο η φορολόγηση έφτανε το 35-45%, ενώ με το νέο νόμο φθάνει το 22%. Παρόλα αυτά οι τιμές τους δεν έχουν μειωθεί. Γιατί; (Εφαρμογή ελέγχων διακίνησης και εμπορίας των σκευασμάτων από υπηρεσίες της ΠΔΕ)

Γ) Η ανασφάλεια που έχουν οι εταιρείες εισαγωγής των σκευασμάτων, για το αν θα πουληθεί τελικά το προϊόν τους στη χώρα μας, εκφράζεται με αύξηση της τιμολόγησης, εκτός βέβαια της υψηλής φορολόγησης που υφίστανται και οι εταιρείες αυτές.

Δ) Το ποσοστό κέρδους των εγχώριων εμπορικών επιχειρήσεων κυμαίνεται από 15-20% και χαρακτηρίζεται υψηλό.

Ε) Η εφαρμογή του παράλληλου εμπορίου από εταιρείες με Ελληνική ετικέτα και άδεια του ΥΠΑΑΤ (εκδίδεται εντός 40 ημερών), όπως είναι η εταιρεία της ΠΑΣΕΓΕΣ "AGRO", δίνει τη δυνατότητα στις εταιρείες αυτές να πωλούν τα σκευάσματα φθηνότερα από ότι οι πολυεθνικές εταιρείες. Εξετάζεται από την ΠΔΕ αν η υπό σύσταση αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία «Αγροδιατροφική Σύμπραξη ΠΔΕ» έχει τη δυνατότητα, εξασφαλίζοντας τη νόμιμη άδεια από το ΥΠΑΑΤ, να προβεί στην παροχή τέτοιων σκευασμάτων στους αγρότες της ΠΔΕ σε πολύ χαμηλότερες τιμές από εκείνες των πολυεθνικών εταιρειών. Με αυτόν τον τρόπο θα εγγυάται και την ταυτότητα του σκευάσματος και την αδειοδότησή του για χρήση του στη χώρα μας.

ΣΤ) Η εξασφάλιση πιο φτηνών ζωοτροφών μέσω της ταυτόχρονης καλλιέργειας κτηνοτροφικών φυτών με προορισμό την κάλυψη των αναγκών διατροφής των ζώων.

- **Εξοικονόμηση ενέργειας για αγροτικές δραστηριότητες**

Η κατάργηση του Ε.Φ.Κ. στο πετρέλαιο αγροτικής χρήσης και η εφαρμογή μειωμένου τιμολογίου της ΔΕΗ για αγροτική χρήση είναι δυο σημαντικά μέτρα που αν εφαρμοστούν άμεσα θα μειώσουν το κόστος παραγωγής και θα σταθεροποιήσουν το αγροτικό εισόδημα.

Για την εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας για γεωργική χρήση μπορούμε να αναφέρουμε την εγκατάσταση Φ/Β συστημάτων για εξυπηρέτηση θερμοκηπιακών και πτηνοκτηνοτροφικών εγκαταστάσεων που απαιτούν μικρά ηλεκτρικά φορτία και βρίσκονται σε μεγάλη απόσταση από το δίκτυο της ΔΕΗ. Μόνο η περίπτωση αυτή συμφέρει οικονομικά τους αγρότες. Πάντως η χρήση Φ/Β συστημάτων σε γαίες υψηλής παραγωγικότητας πρέπει να αποφεύγεται αφού το οικονομικό όφελος από την καλλιέργεια είναι μεγαλύτερη για τον αγρότη από ότι η πώληση της παραγόμενης ηλεκτρικής ενέργειας στη ΔΕΗ. Όσον αφορά την εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας από τη λειτουργία των αρδευτικών δικτύων, λεπτομέρειες θα αναφερθούν στην επόμενη ενότητα των εγγειοβελτιωτικών έργων. Πάντως σε κάθε περίπτωση, ο σωστός σχεδιασμός του αρδευτικού δικτύου με ρυθμιστικές δεξαμενές πίεσης, η αντικατάσταση των, υψηλής κατανάλωσης ενέργειας, γεωτρήσεων με επιφανειακό νερό φραγμάτων, δεξαμενών και ταμιευτήρων νερού και η αντικατάσταση των βαρέων αυτοκινούμενων καρουλιών άρδευσης και μεγάλων κανονιών με συστήματα άρδευσης τεχνητής βροχής, σταγονιδίων και

μικροεκτοξευτών (sprayers), επιφέρει μεγάλη εξοικονόμηση ενέργειας και αρδευτικού νερού.

Η ΠΔΕ στα πλαίσια της επιμόρφωσης/κατάρτισης των αγροτών και της επικαιροποίησης του Καλλιεργητικού Πλάνου, που αναφερθήκαμε προηγουμένως, θα ενθαρρύνει την καλλιέργεια ενεργειακών φυτών (π.χ. αγριαγκινάρα, γλυκό σόργο, ηλίανθος, καλάμι, κ.λπ.), για την παραγωγή στερεών καυσίμων (πελετ) και βιοκαυσίμων (βιοαερίου, βιοντήζελ και βιοαιθανόλης) από βιομάζα και υπολείμματα γεωργικών και κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων. Τα ενεργειακά φυτά εκτός από ενέργεια για τις ανάγκες των αγροτικών εκμεταλλεύσεων μπορούν να δώσουν και συμπληρωματικό εισόδημα στον παραγωγό με την καλλιέργεια άγονων εκτάσεων που δεν καλλιεργούντο στο παρελθόν. Επίσης υπάρχουν ολοκληρωμένες επιστημονικές μελέτες στην περιοχή μας για τη χρήση των γεωργικών και κτηνοτροφικών αποβλήτων και των υπολειμμάτων της μεταποίησης για παραγωγή ενέργειας και εισροών στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα. Η ΠΔΕ στα πλαίσια των προτεινόμενων δράσεων του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης 2014-2020, υποστηρίζει την ενεργειακή παραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και την προώθηση καινοτόμων τεχνολογιών για τη χρήση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και βιοκαύσιμα. Επίσης θα διερευνηθεί και η εκμετάλλευση των γεωθερμικών πεδίων της ΠΔΕ για χρήση της γεωθερμίας στις θερμοκηπιακές εγκαταστάσεις και στον αγροτουρισμό.

- **Κατασκευή ή βελτίωση/εκσυγχρονισμός εγγειοβελτιωτικών έργων και ενθάρρυνση αναδασμών**

Τα αρδευτικά δίκτυα των Οργανισμών Εγγείων Βελτιώσεων (ΟΕΒ) παρουσιάζουν τεράστια προβλήματα λειτουργίας λόγω των πεπαλαιωμένων κλειστών αγωγών (σε πολλά αμιαντοσωλήνες και χαλυβδοσωλήνες) και των προβληματικών ανοικτών διωρύγων, με αποτέλεσμα τη μεγάλη σπατάλη πολύτιμου αρδευτικού νερού (μεγάλες διαρροές δικτύων) το οποίο θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί για επέκταση της άρδευσης σε πλημμελώς σήμερα αρδευόμενες εκτάσεις. Επίσης, η κατασπατάληση ηλεκτρικής ενέργειας για τη λειτουργία των αρδευτικών αυτών δικτύων είναι μεγάλη με αποτέλεσμα οι αγρότες/μέλη των ΟΕΒ να χρεώνονται υπέρογκα ποσά τα οποία επιβαρύνουν υπέρμετρα το κόστος παραγωγής των προϊόντων που παράγουν. Ο εκσυγχρονισμός, η βελτίωση και η συντήρηση των αρδευτικών δικτύων είναι πρώτης προτεραιότητας γιατί επηρεάζουν τόσο το αγροτικό εισόδημα όσο και την οικονομική βιωσιμότητα των ΟΕΒ.

Η ΠΔΕ μέσω των υπηρεσιών του αγροτικού τομέα, αναλαμβάνει πρωτοβουλία για την ωρίμανση προτάσεων εγγειοβελτιωτικών έργων τα οποία θα προταθούν για ένταξη στο τομεακό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020. Για το σκοπό αυτό συγκεντρώνει προτάσεις και προβλήματα λειτουργίας αρδευτικών δικτύων από τις τρεις Περιφερειακές Ενότητες, προκειμένου να προβεί στην εκπόνηση γεωργοοικονομικών και γεωργοτεχνικών μελετών, χωρίς κόστος. Στις μελέτες αυτές προτείνονται λύσεις για τη διευθέτηση των τεράστιων προβλημάτων απωλειών ύδατος και ενέργειας, όπως αντικατάσταση παλαιών αμιαντοσωλήνων και χαλυβδοσωλήνων και ανοικτών αυλάκων με κλειστό δίκτυο αγωγών, αλλά και αντικατάσταση των παλαιού τύπου κεφαλών υδροληψίας των δικτύων με νέες σύγχρονες καρτοκινητές ηλεκτρονικές κεφαλές. Οι ηλεκτρονικές αυτές κεφαλές παρέχουν καλύτερο έλεγχο άρδευσης και χρήσης νερού και διαφανή οικονομική λειτουργία των ΟΕΒ. Μέσω των γεωργοοικονομικών και γεωργοτεχνικών μελετών γίνεται και η επιλογή της πλέον κατάλληλης και συμφέρουσας οικονομικά μεθόδου άρδευσης, ανάλογα με το είδος

των καλλιεργειών και της διατιθέμενης ποσότητας ύδατος προς άρδευση. Η χρήση της άρδευσης με τεχνητή βροχή και με σταγόνες ή μικροεκτοξευτές (sprayers), όπως και η αποφυγή χρήσης μεγάλων αυτοκινούμενων καρουλιών και κανονιών άρδευσης, ευνοούν την εξοικονόμηση μεγάλων ποσοτήτων ηλεκτρικής (ηλεκτροκινητήρες) και θερμικής (πετρελαιοκινητήρες) ενέργειας, μειώνοντας κατά πολύ το κόστος παραγωγής των προϊόντων. Επίσης το υψηλό κόστος άρδευσης μπορεί να αντιμετωπιστεί με τη σταδιακή αντικατάσταση των γεωτρήσεων, οι αντλίες των οποίων απαιτούν μεγάλα ποσά ενέργειας, με την κατασκευή εγγειοβελτιωτικών έργων που αφορούν την αποτελεσματική αξιοποίηση των υδάτινων πόρων με ταμιευτήρες και φράγματα, η κατασκευή ή η επέκταση των οποίων θα βοηθήσει στην επίλυση των έντονων προβλημάτων υφαλμύρωσης των παράκτιων περιοχών λόγω υπεράντλησης του υπόγειου υδροφόρου ορίζοντα (π.χ. περιοχές Λιμνοχωρίου, Λακκόπετρας Δυτικής Αχαΐας). Στο τομεακό Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 μπορούν να ενταχθούν τόσο μικρομεσαία εγγειοβελτιωτικά έργα προϋπολογισμού μέχρι 2,2 εκ. ευρώ (πλέον ΦΠΑ) για τα οποία η αρμοδιότητα διαχείρισης και εφαρμογής θα ανήκει στην Περιφέρεια, όσο και μεγάλα εγγειοβελτιωτικά έργα η αρμοδιότητα υλοποίησης των οποίων θα ανήκει στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης. Παραδείγματα μεγάλων εγγειοβελτιωτικών έργων που θα προταθούν για ένταξη στο ΠΑΑ 2014-2020, αποτελούν: α) Για την Π.Ε. Αχαΐας το έργο: «επέκταση κεντρικής διώρυγας Πηνειού στην περιοχή Δυτικής Αχαΐας», προϋπολογισμού περίπου 30 εκ. €, η μελέτη του οποίου χρηματοδοτήθηκε από τη ΣΑΜΠ 001 του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, β) Για την Π.Ε. Ηλείας το έργο «υπογειοποίηση δικτύων ροής (καναλέτων) ΤΟΕΒ Γαστούνης, Αμαλιάδος, Α' Πύργου, Πελοπίου και Επιταλίου», προϋπολογισμού 67,7 εκ. €, η μελέτη του οποίου χρηματοδοτήθηκε από το μέτρο 123^{A} του ΠΑΑ 2007-2013 και γ) Για την Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, την πλουσιότερη Περιφερειακή Ενότητα στης χώρας σε επιφανειακό υδατικό δυναμικό, τα έργα: «Αναμόρφωση Αρδευτικών Δικτύων Παραλίμνιων Εκτάσεων Λιμνών Λυσιμαχίας και Τριχωνίδας (Ζώνες 5, 6 & 6Α)» προϋπολογισμού 28 εκ. €, «Αρδευτικό Έργο Ζώνης 11Β Κάτω Αχελώου» προϋπολογισμού 16 εκ. €, «Αρδευτικό έργο Σπολάιτας Δ. Αγρινίου» προϋπολογισμού 6,5 εκ. €, «Παρεμβάσεις αποκατάστασης βλαβών στη διώρυγα ΔΧΧ» προϋπολογισμού 2,5 εκ.

Η ενθάρρυνση των αναδασμών, λόγω του μικρού αγροτικού κλήρου (πολυτεμαχισμός) και κυρίως στα πλαίσια της κατασκευής μεγάλων αρδευτικών έργων, αποτελεί ένα πολύ σημαντικό παράγοντα για τη μείωση του κόστους παραγωγής και τη δημιουργία αγροτικών οικονομιών κλίμακας. Υπολογίζεται ότι το μικρό και πολυτεμαχισμένο μέγεθος των εκμεταλλεύσεων, επιβαρύνει σε ποσοστό 15% το κόστος παραγωγής των αγροτικών προϊόντων.

- **Σωστή οργάνωση, κατάλληλος προγραμματισμός και διαφανής λειτουργία των Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων**

Η λειτουργία των Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων πρέπει να περάσει σε μια νέα φάση με την εφαρμογή νέου νομοθετικού πλαισίου ώστε να δοθούν τα κατάλληλα κίνητρα δημιουργίας Ομάδων Παραγωγών με καλή οργάνωση και διαφανή συλλογική λειτουργία. Αυτό θα έχει σημαντική επίπτωση στη μείωση του κόστους παραγωγής αλλά θα δώσει και τη δυνατότητα για εφαρμογή ενεργειών καθετοποίησης των Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων με την επέκταση των δραστηριοτήτων τους στην τυποποίηση, μεταποίηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων, ώστε να αυξήσει όχι μόνο την τοπική προστιθέμενη αξία των προϊόντων αλλά και τις θέσεις απασχόλησης και τα εισοδήματα των

αγροτών/μελών. Επίσης η δημιουργία ομάδων παραγωγών θα συμβάλλει στην αντιμετώπιση προβλημάτων όπως ο κατακερματισμός του γεωργικού κλήρου και το μικρό μέγεθος των κοπαδιών.

3. Οικονομική ενίσχυση των αγροτών

Αφορά τις ενισχύσεις των κτηνοτρόφων για το ζωικό κεφάλαιο και τις κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις, όπως επίσης και τις επιδοτήσεις καλλιεργειών, εφαρμογής εμβολιασμών, δανειοδοτήσεις από πιστωτικά ιδρύματα, κ.λπ., που συνεισφέρουν στο αγροτικό εισόδημα καλύπτοντας μέρος των εξόδων των αγροτικών εκμεταλλεύσεων. Αφορά επίσης τις φορολογικές ελαφρύνσεις των παραγωγών που είναι αναγκαίο να εφαρμόσει το Κράτος ώστε να βλτιώσει το αγροτικό εισόδημα αλλά και να συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα των αγροδιατροφικών μας προϊόντων στις εγχώριες και διεθνείς αγορές.

Σε προηγούμενη Ενότητα αναλύθηκε το καθεστώς της νέας ΚΑΠ που αφορά τόσο τις ενισχύσεις των αγροτών από τον Πυλώνα Ι, όσο και τις συγχρηματοδοτούμενες δράσεις του Πυλώνα ΙΙ (ΠΑΑ 2014-2020) που αναφέρονται τόσο στην πριμοδότηση νέων αγροτών και τις ενισχύσεις για παραγωγή βιολογικών προϊόντων όσο και στην ποσοστιαία χρηματοδότηση βελτίωσης και εκσυγχρονισμού αγροτικών εκμεταλλεύσεων και αγροτικών επιχειρήσεων. Υποχρέωση βέβαια των παραγωγών θα είναι να προσανατολίζονται σε καλλιέργειες που θα στέκονται οικονομικά στις αγορές και οι ενισχύσεις θα αφορούν μόνο τους ενεργούς γεωργούς. Συγκεκριμένα εξαιρούνται όσοι παραγωγοί έχουν εξωγεωργικό εισόδημα πάνω από 100.000 ευρώ ετησίως, όσοι εγκαταλείπουν τις εκτάσεις τους και γίνονται ακατάλληλες για βόσκηση ή καλλιέργεια και γεωργοί που έχουν συνολικό ποσό άμεσων ετήσιων ενισχύσεων κάτω των 400 ευρώ ή εκτάσεις κάτω των 4 στρεμμάτων.

Από την εφαρμογή της νέας ΚΑΠ όμως οι άμεσες ενισχύσεις δεν θα δίνονται με τον τρόπο που δίνονται σήμερα. Σήμερα οι παραγωγοί παίρνουν τις άμεσες ενισχύσεις (τσεκ) με βάση τα δικαιώματα, που απέκτησαν σύμφωνα με μια ιστορική περίοδο αναφοράς. Η πρόταση προβλέπει την δημιουργία καθεστώτος βασικής ενίσχυσης. Δηλαδή θα δίνεται ενίσχυση ανά στρέμμα, που μπορεί να είναι ενιαία για όλη την χώρα ή ενιαία στα πλαίσια περιφερειών όπως το κράτος μέλος θα ορίσει με βάση αντικειμενικά κριτήρια. Η βασική ενίσχυση ανά στρέμμα θα προκύπτει αν διαιρέσουμε το εθνικό ανώτατο όριο της χώρας μας δια των επιλέξιμων εκτάσεων της χώρας ή της κάθε περιφέρειας αφού όμως πρώτα αφαιρεθούν: α) το 30% για τις ενισχύσεις που αφορούν γεωργικές πρακτικές επωφελείς για το κλίμα και το περιβάλλον, β) έως 5% αν το κράτος μέλος προβλέψει ενισχύσεις για περιοχές με φυσικούς περιορισμούς, γ) έως 2% για ενίσχυση γεωργών νεαρής ηλικίας και δ) για το πρώτο έτος μέχρι το 3% για δημιουργία εθνικού αποθέματος.

Πρέπει στο σημείο αυτό να αναφερθεί ότι ένα από τα προϊόντα σημαία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας πλήττεται σε μεγάλο βαθμό από τη σχεδιαζόμενη εφαρμογή της νέας ΚΑΠ, βάσει της οποίας οι απώλειες ενίσχυσης του παραγωγού αναμένεται να φθάσουν το 40%. Για τον περιορισμό των μεγάλων αυτών απωλειών που περιορίζουν σημαντικά το αγροτικό εισόδημα των αμπελοκαλλιεργητών σταφίδας, προτείνεται: α) η ένταξη της καλλιέργειας της σταφίδας στην ομάδα καλλιεργειών των συνδεδεμένων ενισχύσεων του Πυλώνα Ι της νέας ΚΑΠ που αποτελούν συνολικά το 9% του Εθνικού φακέλου, β) η ένταξη των παραγωγών σταφίδας στους παραγωγούς που

δραστηριοποιούνται σε περιοχές με φυσικά μειονεκτήματα και άλλους περιορισμούς (ορεινές και μειονεκτικές) και συνδέονται με ενισχύσεις του Πυλώνα Ι της νέας ΚΑΠ και με ποσοστό 5% του Εθνικού φακέλου και γ) η ένταξη της καλλιέργειας σταφίδας στα βιολογικά προϊόντα ώστε να ενισχυθούν οι παραγωγοί από το μέτρο 11 του ΠΑΑ 2014-2020 (Πυλώνας ΙΙ ΚΑΠ).

Η Περιφερειακή Διοίκηση της Δυτικής Ελλάδας επιθυμεί, όπως και σε κάθε προγραμματική περίοδο, την υλοποίηση μέτρων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης στην προσπάθειά της να εκμεταλλευτεί τους διατιθέμενους πόρους των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων. Μεγάλη σημασία πρέπει να δοθεί στην επαναφορά της Αγροτικής Πίστης προς τους αγρότες, η οποία με την κατάργηση της ΑΤΕ ουσιαστικά σήμερα δεν υφίσταται. Πρέπει δηλαδή να δοθεί η δυνατότητα στον παραγωγό να μπορεί να δανείζεται χαμηλότοκα για να καλύπτει τη συμμετοχή του στο συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης για την αναβάθμιση λειτουργίας της εκμετάλλευσής του. Αν η Πολιτεία δεν μεριμνήσει με κάποιο τρόπο να βοηθήσει τον παραγωγό να επενδύσει στην εκμετάλλευσή του και να παράγει ανταγωνιστικά προϊόντα στην αγορά, δυστυχώς και ο ίδιος θα καταστραφεί και οι χορηγούμενες πιστώσεις του ΠΑΑ 2014-2020 δεν θα απορροφηθούν και θα επιστραφούν στην Ε.Ε. ανακμετάλλευτες.

4. <u>Αναβάθμιση της αγροδιατροφικής εφοδιαστικής αλυσίδας</u>

Η βιώσιμη παραγωγή τροφίμων που στηρίζεται α) στη βελτίωση και μείωση των διακυμάνσεων του γεωργικού εισοδήματος, β) στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας στην αλυσίδα τροφίμων και γ) στην παροχή αντισταθμιστικών μέτρων σε μειονεκτικές περιοχές, αποτελεί το βασικότερο στόχο της κοινής Αγροτικής Πολιτικής προς το 2020, με δεδομένες τις σημερινές οικονομικές, περιβαλλοντικές και περιφερειακές προκλήσεις.

Η Νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική με κατεύθυνση την βιώσιμη και ανταγωνιστική Γεωργία μέσα σε ένα ισχυρό πολιτικό και χρηματοδοτικό πλαίσιο, έχει σκοπό να στηρίξει το αγροτικό εισόδημα, να βελτιώσει την ποιότητα ζωής στις αγροτικές περιοχές, να συμβάλλει σε μια έξυπνη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη και να βελτιώσει τη διαπραγματευτική και ανταγωνιστική θέση των αγροτών. Επιθυμεί να ανταμείψει τον αγρότη για τα προϊόντα που προσφέρει και να εγγυηθεί για τη διατροφική ασφάλεια, την ποιότητα και ποικιλομορφία των προϊόντων και την προστασία του περιβάλλοντος.

Επίσης, η αύξηση του αγροτικού εισοδήματος αναμένεται να προκύψει με τον εκσυγχρονισμό της παραγωγικής διαδικασίας, την καθετοποίηση της παραγωγής και τη στήριξη της μεταποίησης, ώστε να αυξηθεί η προστιθέμενη αξία των αγροτικών και αλιευτικών προϊόντων. Παράλληλα, κίνητρα για την Αγροτική Ανάπτυξη θα δοθούν με την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας σε όλο το φάσμα της αγροδιατροφικής αλυσίδας, από την αγροτική εκμετάλλευση μέχρι την διάθεση των προϊόντων στην αγορά.

Για την επίτευξη των παραπάνω αναφερθέντων στόχων και προτεραιοτήτων, η νέα ΚΑΠ στηρίζει και προωθεί τη δημιουργία νεοσυσταθεισών μορφών συνεργασίας, όπως συμπράξεων, οργανώσεων, συσπειρώσεων και δικτύων που θα αναβαθμίσουν τη λειτουργία και αποτελεσματικότητα ολόκληρου του αγροτικού τομέα. Μάλιστα το ΥΠΑΑΤ στα πλαίσια

των προαναφερθέντων στόχων και προτεραιοτήτων του Πυλώνα ΙΙ της ΚΑΠ για την Αγροτική Ανάπτυξη αλλά και τους κύριους άξονες αναπτυξιακής στρατηγικής του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ), δημιούργησε επτά κύριους άξονες Αγροτικής Ανάπτυξης για την περίοδο 2014-2020, από τους οποίους οι παρακάτω τέσσερις αφορούν άμεσα την οργάνωση της Αγροδιατροφικής Αλυσίδας στη χώρα μας.

I. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του αγροδιατροφικού τομέα
II. Προώθηση της μεταφοράς γνώσεων και της καινοτομίας στη γεωργία, την κτηνοτροφία, τη δασοπονία και τις αγροτικές περιοχές
III. Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και στήριξη της επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές
IV. Βελτίωση της οργάνωσης της αλυσίδας τροφίμων

Στους άξονες αυτούς βασίζονται οι ενέργειες της ΠΔΕ για σύσταση μορφών δικτυώσεων και συνεργασιών (Αγροδιατροφική Σύμπραξη, Σύμφωνα Ποιότητας, Δημοπρατήριο), με τη συμμετοχή των Συλλογικών Αγροτικών Οργανώσεων της ΠΔΕ, φορέων μεταποίησης και εμπορίας του αγροτικού τομέα, Ανώτατων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων και Ερευνητικών Κέντρων.

Η ΠΔΕ, μια κατεξοχήν Αγροτική Περιφέρεια, θέλοντας να δημιουργήσει ένα ευνοϊκό αναπτυξιακό περιβάλλον στον αγροτικό τομέα, με την προσέλκυση νέων ατόμων στη γεωργία, τη δημιουργία προϋποθέσεων για εισαγωγή καινοτομιών και εφαρμογή νέων τεχνολογιών σε όλους τους κρίκους της αγροδιατροφικής αλυσίδας και την εφαρμογή ενός κατάλληλου για την αγορά μίγματος marketing, ήταν η πρώτη Περιφέρεια στη χώρα που ολοκλήρωσε το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Καλάθι Αγροτικών Προϊόντων της ΠΔΕ». Όπως λεπτομερώς περιγράψαμε και στην ενότητα της υφιστάμενης κατάστασης είναι ένα πρόγραμμα το οποίο, στηριζόμενο στη συνεργασία παραγωγών και τοπικών φορέων, αποσκοπεί να διαφυλάξει τη μοναδικότητα των αγροτικών προϊόντων της περιοχής, να διασφαλίσει τα ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά και τη φήμη τους και να εξασφαλίσει στις τοπικές κοινωνίες της περιφέρειας μια βιώσιμη πηγή ανάπτυξης μέσω της εθνικής και διεθνούς αναγνώρισης της κληρονομιάς και του διατροφικού πολιτισμού της περιοχής. Μέσω του Προγράμματος αυτού αναπτύχθηκαν πολιτικές που συμβάλλουν στην ανασύσταση του αγροτικού τομέα λεπτομερή στοιχεία των οποίων περιγράφτηκαν στη Ενότητα της υφιστάμενης κατάστασης.

Αναφερόμαστε συγκεκριμένα α) στην ολοκλήρωση του καλλιεργητικού πλάνου της ΠΔΕ, που αποτελεί μια προσπάθεια καταγραφής της υφιστάμενης κατάστασης ολόκληρου του αγροτικού τομέα της Περιφέρειας, καθώς και μια αναλυτική πρόταση για στήριξη των υφιστάμενων δυναμικών καλλιεργειών και ένταξη νέων προωθούμενων, που βασίζονται στις ιδιαιτερότητες και την άμεση αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειάς μας, β) στην υλοποίηση της διαδικασίας ίδρυσης και λειτουργίας του Δημοπρατηρίου αγροτικών προϊόντων στην ΠΔΕ η μελέτη σκοπιμότητας του οποίου έχει ολοκληρωθεί, μιας σύγχρονης δομής εμπορίας και προώθησης αγροτικών προϊόντων, ελέγχου και διατήρησης της ποιότητάς τους και διασφάλισης των τιμών του παραγωγού με άμεσα οικονομικά οφέλη για τους καταναλωτές, γ) στην ολοκλήρωση και εφαρμογή του έργου «Ηλεκτρονικό καλάθι προϊόντων», μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας που παρέχει αφενός μεν στον παραγωγό και στον μεταποιητή την δυνατότητα να περιγράψει και να προβάλλει τα προϊόντα του και αφετέρου στον χρήστη των υπηρεσιών (καταναλωτή) την δυνατότητα να ενημερωθεί

πλήρως για τα προϊόντα του καλαθιού και επιπλέον να συμμετέχει μέσω ηλεκτρονικών υπηρεσιών στη διαμόρφωση ενός κλίματος εμπιστοσύνης προς τα προϊόντα της Περιφέρειας και δ) στην υλοποίηση του έργου «ίδρυση και λειτουργία της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης της ΠΔΕ», μιας μη κερδοσκοπικής εταιρείας η οποία θα συμβάλλει στην υποστήριξη της αγροδιατροφικής αλυσίδας (παραγωγή, τυποποίηση, μεταποίηση και εμπορία) των τοπικών και υψηλής διατροφικής αξίας γεωργικών προϊόντων της Περιφέρειας.

Στην Περιφέρειά μας, όπως και στις άλλες περιοχές της χώρας, είναι ορατό το μεγάλο πρόβλημα της έλλειψης διαδικασιών προώθησης των αγροδιατροφικών προϊόντων, το οποίο προκύπτει

- από την έλλειψη αποτελεσματικής επικοινωνίας και συνεργασίας τόσο ανάμεσα στους κρίκους της αγροδιατροφικής αλυσίδας, όσο και ανάμεσα σε παραγωγούς-επιχειρηματίες και ερευνητικούς φορείς για θέματα εφαρμοσμένης έρευνας και καινοτομίας,
- από τη μειωμένη διαπραγματευτική δύναμη των παραγωγών και
- από την απουσία επιχειρησιακού σχεδιασμού και επιχειρηματικής κουλτούρας για ενίσχυση της επιχειρηματικότητας στον πρωτογενή τομέα και της διαφοροποίησης του αγροτικού προϊόντος.

Επομένως οι προαναφερθείσες καινοτόμες δικτυώσεις έχουν σκοπό να εξασφαλίσουν τη διάθεση των παραγόμενων προϊόντων των μελών τους, να σταθεροποιήσουν την παραγωγή και την τροφοδοσία των αγορών με πιστοποιημένα προϊόντα ποιότητας και να ικανοποιήσουν μετέπειτα το ενδιαφέρον των διεθνών εμπορικών δικτύων και αλυσίδων, να ενισχύσουν τις εξαγωγές με έξυπνες στρατηγικές εξαγωγικού marketing και να ενεργοποιήσουν την αγροτική εκπαίδευση και έρευνα στην περιοχή μας. Το γεγονός αυτό θα δώσει το έναυσμα για επιχειρηματικές δράσεις στους τομείς παραγωγής, μεταποίησης, πιστοποίησης, εμπορίας και διακίνησης των αγροδιατροφικών προϊόντων που θα στηριχθούν σε αξιόπιστες βάσεις οικονομικοτεχνικής οργάνωσης. Οι καταναλωτές επιθυμούν εγγυημένα, ασφαλή και ποιοτικά προϊόντα με σήμανση ορθής γεωργικής πρακτικής, πιστοποίηση ποιότητας και ευέλικτους τρόπους διακίνησης και είναι διατεθειμένοι, ακόμη και σε περίοδο οικονομικής κρίσης, να πληρώσουν περισσότερα για αυτά αρκεί να πεισθούν για τα προϊόντα που αγοράζουν. Επίσης η Αγροδιατροφική Σύμπραξη (συνεργασία των τριών Συμφώνων Ποιότητας των Περιφερειακών Ενοτήτων Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας) θα λειτουργεί και σαν δεξαμενή καινοτόμων ιδεών και μεταφοράς τεχνογνωσίας για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των αγροδιατροφικών προϊόντων (καλύτερη ποιότητα, χαμηλότερο κόστος), την καταπολέμηση του παραεμπορίου και των «ελληνοποιήσεων» εφαρμόζοντας μοντέρνες τεχνικές ιχνηλασιμότητας[12], διερεύνηση της εξωστρέφειας των προϊόντων και

[12] Είναι επιτακτική η ανάγκη για τη νομοθετική θωράκιση του αγροτικού τομέα από το απαράδεκτο φαινόμενο των παράνομων ελληνοποιήσεων ξένων γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων και της αισχροκέρδεια. Με τις παράνομες ελληνοποιήσεις χαμένοι βγαίνουν οι παραγωγοί, οι καταναλωτές, αλλά και το κράτος. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, σε συνεργασία με τον ΕΦΕΤ, ξεκινά ελέγχους για να αντιμετωπίση το πρόβλημα των ελληνοποιήσεων, κυρίως των κτηνοτροφικών προϊόντων. Ένα χρήσιμο εργαλείο για την πάταξη των παράνομων ελληνοποιήσεων αγροτικών προϊόντων και την προστασία των καταναλωτών είναι η ιχνηλασιμότητα, δηλαδή η δυνατότητα ανίχνευσης και παρακολούθησης τροφίμων, ζωοτροφών και ζώων που χρησιμοποιούνται για την παραγωγή τροφίμων ή ουσιών που πρόκειται ή αναμένεται να ενσωματωθούν σε τρόφιμα ή σε ζωοτροφές σε όλα τα στάδια της παραγωγής, μεταποίησης και διανομής τους. Οι πρόσφατες κρίσεις σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων απέδειξαν ότι ο προσδιορισμός της προέλευσης των ζωοτροφών και των τροφίμων έχει πρωτεύουσα σημασία για την προστασία των καταναλωτών. Συγκεκριμένα η ιχνηλασιμότητα διευκολύνει την απόσυρση των τροφίμων και επιτρέπει την ακριβή ενημέρωση των καταναλωτών για τα προϊόντα

των τάσεων των εγχώριων και διεθνών αγορών, ώστε να προτείνονται επικαιροποιήσεις του Καλλιεργητικού Πλάνου της ΠΔΕ με εντάξεις σε αυτό προϊόντων που ζητά η αγορά. Στα πλαίσια αυτά η ΠΔΕ με διαβήματά της, προς το ΥΠΑΑΤ και τους οργανισμούς αγροτικής έρευνας και εκπαίδευσης που διαθέτει, έχει προτείνει όχι μόνο τη διατήρηση σε λειτουργία των εργαστηρίων φυτοϋγειονομικών ελέγχων και των επιστημονικών ινστιτούτων αγροτικής έρευνας, αλλά και την ενίσχυση των εργαστηριακών και ερευνητικών δομών τους ώστε η έρευνα και η επιστημονική υποστήριξη της γεωργικής παραγωγής να επεκταθεί τόσο σε θέματα φυτοπροστασίας όσο και σε θέματα βιοτεχνολογίας, πιστοποίησης και εμπορίας προϊόντων και της ανάπτυξης της γεωργικής επιχειρηματικότητας.

Συμπερασματικά μπορούμε να αναφέρουμε ότι η μείωση του κόστους παραγωγής, η εκπαίδευση/κατάρτιση και η οικονομική ενίσχυση των αγροτών και η βελτίωση της αγροδιατροφικής εφοδιαστικής αλυσίδας αποτελούν τους κύριους παράγοντες για τη βελτίωση της αναταγωνιστικότητας των προϊόντων μας και αναμένεται να επιφέρουν:

- Αύξηση του αγροτικού εισοδήματος
- Καλύτερες τιμές παραγωγού και φθηνότερες τιμές καταναλωτή
- Αύξηση της προστιθέμενης αξίας των αγροτικών προϊόντων και των προϊόντων αλιείας και ιχθυοκαλλιέργειας
- Αύξηση της παραγωγής των πιστοποιημένων ποιοτικών αγροτικών προϊόντων
- Αύξηση της ζήτησης των αγροτικών προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά λόγω της μείωσης της τιμής τους (μείωση κόστους παραγωγής)
- Αύξηση εξαγωγών, μείωση εισαγωγών και φυσικά βελτίωση εμπορικού ισοζυγίου (θετικό για όλα τα προϊόντα)
- Εξάλειψη του φαινομένου των «ελληνοποιήσεων» λόγω της μείωσης των εισαγωγών αγροτικών προϊόντων από Τρίτες χώρες (τα ελληνικά θα είναι φθηνότερα από πριν άρα πιο ανταγωνιστικά) αλλά και λόγω του ότι τα τοπικά προϊόντα θα είναι πιστοποιημένα και συσκευασμένα με το σήμα της ΠΔΕ (δυνατότητα που δεν θα έχουν τα εισαγόμενα, οπότε δεν θα μπορεί κανείς να τα ονομάσει ελληνικά)
- Περιορισμός του μεγάλου αριθμού των εμπορικών επιχειρήσεων (σήμερα για οπωροκηπευτικά προϊόντα υπάρχουν 3.000 στην Ελλάδα, έναντι μόλις 200 στην Γερμανία)
- Πλήρης διαφάνεια στις εμπορικές συναλλαγές των αγροτικών προϊόντων και εξάλειψη του φαινομένου της μαύρης διακίνησης που λαμβάνει χώρα στα εμπορικά κυκλώματα της παραοικονομίας με αποτέλεσμα τη μεγάλη απώλεια εσόδων από το Κράτος

που εγκυμονούν κινδύνους. Η ιχνηλασιμότητα δεν εγγυάται από μόνη της την ασφάλεια των προϊόντων, αλλά αποτελεί εργαλείο διαχείρισης κινδύνου, το οποίο θα πρέπει να χρησιμοποιείται για να συμβάλλει στην αντιμετώπιση προβλημάτων σχετικών με την ασφάλεια των τροφίμων. Στόχος της ιχνηλασιμότητας είναι να εξασφαλίσει την εκτέλεση αποσύρσεων ή ανακλήσεων, με ακρίβεια και συγκεκριμένους στόχους, την παροχή κατάλληλων πληροφοριών στους καταναλωτές και στους υπευθύνους των επιχειρήσεων τροφίμων, την αξιολόγηση του κινδύνου από τις ελεγκτικές αρχές και την αποφυγή γενικότερης διατάραξης του εμπορίου. Η απαίτηση για ιχνηλασιμότητα βασίζεται στην αρχή «ένα βήμα πίσω – ένα βήμα μπροστά» σύμφωνα με την οποία οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων θα πρέπει: α) να διαθέτουν ένα σύστημα εξακρίβωσης για το ποιος είναι ο άμεσος πελάτης των προϊόντων τους, β) να είναι σε θέση να συνδέουν προμηθευτές με προϊόντα (ποια προϊόντα προέρχονται από ποιους προμηθευτές) και γ) να είναι σε θέση να συνδέουν πελάτες με προϊόντα (ποιοι πελάτες προμηθεύτηκαν ποια προϊόντα, εκτός από την περίπτωση που οι άμεσοι πελάτες είναι οι καταναλωτές του προϊόντος).

- Δημιουργία νέων θέσεων εργασίας στον πρωτογενή, δευτερογενή και τριτογενή αγροδιατροφικό τομέα, δίνοντας τη δυνατότητα απασχόλησης στο έμψυχο αγροτικό, εργατικό και επιστημονικό δυναμικό της Περιφέρειας.

Β. Η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας

Ο σημαντικός στόχος της νέας ΚΑΠ για ισορροπημένη περιφερειακή ανάπτυξη και ειδικότερα α) για στήριξη του δυναμισμού των Αγροτικών Περιφερειών και προώθηση της απασχόλησης, β) για προώθηση της διαφοροποίησης και γ) για αξιοποίηση της κοινωνικής και διαρθρωτικής ποικιλομορφίας στις Αγροτικές Περιφέρειες, βρίσκει άμεση εφαρμογή στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ως μια από τις κορυφαίες αγροτικές Περιφέρειες της Ελλάδας και της Ευρώπης. Επομένως η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας είναι συνυφασμένη με τον βασικό άξονα του ΣΕΣ 2014-2020 «Ενίσχυση της ελκυστικότητας του αγροτικού χώρου μέσω βελτίωσης του ανθρώπινου δυναμικού και της ποιότητας ζωής». Βασικός στόχος του συγκεκριμένου άξονα δεν είναι μόνο η αναστολή της εγκατάληψης των περιοχών της υπαίθρου από τους κατοίκους της αλλά και η δημιουργία κινήτρων για τον επαναπατρισμό των κατοίκων στα χωριά τους και η εγκατάσταση νέων κατοίκων από αστικές περιοχές. Έτσι δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας για γεωργικές ή μη γεωργικές δραστηριότητες και δημιουργείται το κατάλληλο περιβάλλον για μια άνετη και υγιεινή διαβίωση των κατοίκων στις αγροτικές περιοχές.

Οι δράσεις οι οποίες θα συμβάλουν στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας μπορούν να ταξινομηθούν σε τρεις κατηγορίες: α) Ενίσχυση μη γεωργικών δραστηριοτήτων σε αγροτικές περιοχές, β) Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές και γ) Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (δράσεις LEADER)

1 Ενίσχυση μη γεωργικών δραστηριοτήτων σε αγροτικές περιοχές

Οι συγκεκριμένες δράσεις αναμένεται να χρηματοδοτηθούν από το μέτρο 6 του ΠΑΑ 2014-2020 και αφορούν ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς

- Αναψυχής, Τουρισμού, Εστίασης
- Τοπικού Λιανεμπορίου
- Μεταποίησης (κύρια μεταποίηση και μικρο-οικοτεχνία) και
- Υπηρεσιών εξυπηρέτησης τοπικού πληθυσμού

2 Βασικές υπηρεσίες και ανάπλαση χωριών σε αγροτικές περιοχές

Οι συγκεκριμένες δράσεις αναμένεται να χρηματοδοτηθούν από το μέτρο 7 του ΠΑΑ 2014-2020 και αφορούν

- Διαχειριστικά Σχέδια NATURA & Υψηλής Φυσικής Αξίας και Προγράμματα Ανάπτυξης Δήμων και Χωριών
- Δημιουργία/Βελτίωση/Επέκταση υποδομών Δικτύων και Αναβάθμιση Δημόσιων Κοινοχρήστων Χώρων σε Αγροτικούς Οικισμούς
- Ευρυζωνικά Δίκτυα και δίκτυα Νέας Γενιάς στις Αγροτικές Περιοχές

- Παροχή Βασικών Υπηρεσιών και Αγαθών προς τον πληθυσμό των Αγροτικών Περιοχών (κοινωνική υποστήριξη, αναψυχή, επιμόρφωση, ευαισθητοποίηση με έμφαση στον εθελοντισμό, την κοινωνική καινοτομία, τις τοπικές αγορές, κ.λπ.)
- Παρεμβάσεις για Ήπια και Βιώσιμη Ανάπτυξη των Αγροτικών Περιοχών στους Τομείς του Τουρισμού και της Αναψυχής
- Ανάδειξη Φυσικής και Πολιτιστικής Κληρονομιάς (προστασία τοπίων και οικοσυστημάτων)

3. <u>Τοπική ανάπτυξη με πρωτοβουλία τοπικών κοινοτήτων (δράσεις LEADER)</u>

Οι συγκεκριμένες δράσεις αναμένεται να χρηματοδοτηθούν από το μέτρο 19 του ΠΑΑ 2014-2020 και αφορούν

- Υποστήριξη Τοπικής Επιχειρηματικότητας και Ανάδειξη Τοπικής Ταυτότητας
- Κοινωνικές Δράσεις για την επίτευξη Κοινωνικής Συνοχής και την καταπολέμηση της Φτώχειας
- Προώθηση Εταιρικής Σχέσης και Δικτυώσεων
- Ενίσχυση Νεανικής και Γυναικείας Επιχειρηματικότητας
- Ενίσχυση Εδαφικής Καινοτομίας και των Πόλων Ανταγωνιστικότητας
- Καθιέρωση και Ανάπτυξη βραχέων αλυσίδων Εφοδιασμού
- Ενίσχυση Τοπικών Σχεδίων για το Κλίμα και Σχεδίων Διαχείρισης για τις Περιοχές NATURA
- Στήριξη για την προετοιμασία Στρατηγικής Τοπικής Ανάπτυξης
- Ενθάρρυνση Τουριστικών δραστηριοτήτων, Δημιουργία/Επέκταση/Εκσυγχρονισμό ΜΜΕ, Διαφοροποίηση προς Μη γεωργικές Δραστηριότητες, Αύξηση Αξίας Γεωργικών & Δασοκομικών Προϊόντων, Ενέργειες Συνεργασίας και Δικτύωσης, Ενίσχυση Καινοτόμων Ενεργειών $ Επιχειρήσεων

<u>Γ. Η ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και η περιβαλλοντική προστασία</u>

Η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και η κλιματική δράση και ειδικότερα α) η εξασφάλιση της παροχής δημοσίων αγαθών, β) η προώθηση της πράσινης ανάπτυξης μέσω της καινοτομίας και γ) ο μετριασμός των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής, αποτελούν το κύριο μέλημα της Περιφέρειας για την επόμενη πενταετία 2015-2019. Δεν πρέπει να αγνοείται το γεγονός ότι δύο από τους επτά κύριους άξονες Αγροτικής Ανάπτυξης για την περίοδο 2014-2020, στα πλαίσια των προαναφερθέντων στόχων και προτεραιοτήτων του Πυλώνα ΙΙ της ΚΑΠ για την Αγροτική Ανάπτυξη αλλά και τους κύριους άξονες αναπτυξιακής στρατηγικής του Συμφώνου Εταιρικής Σχέσης (ΣΕΣ), αφορούν:

- Τη διατήρηση, αποκατάσταση και ενίσχυση των οικοσυστημάτων που εξαρτώνται από τη γεωργία και τη δασοπονία
- Την αποδοτικότερη χρήση των πόρων σε μια οικονομία με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα και ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή

Οι επιλέξιμες δράσεις της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κατά την επόμενη πενταετία στον τομέα αυτό θα βασιστούν κυρίως στα συγχρηματοδοτούμενα μέτρα 8, 10, 11 και 12 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 και συγκεκριμένα:

1. Επενδύσεις στην ανάπτυξη δασικών περιοχών & στη βελτίωση της βιωσιμότητας των δασών (Μέτρο 8)

Οι δράσεις αφορούν:

- Τη Δάσωση και τη δημιουργία Δασικών Εκτάσεων
- Την εγκατάσταση και συντήρηση Γεωργοδασοκομικών Συστημάτων
- Την πρόληψη ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές
- Την αποκατάσταση ζημιών σε δάση από δασικές πυρκαγιές και φυσικές καταστροφές
- Τις επενδύσεις σε δασοκομικές τεχνολογίες και στην επεξεργασία, κινητοποίηση και εμπορία των δασικών προϊόντων

2. Γεωργοπεριβαλλοντικές και ενισχύσεις για το κλίμα (Μέτρο 10)

Οι δράσεις αφορούν:

- Ενισχύσεις για τη διατήρηση, προώθηση και εφαρμογή γεωργικών πρακτικών με ευνοϊκές συνέπειες για το περιβάλλον και το κλίμα (Προστασία άγριας ζωής, μείωση ρύπανσης του νερού από γεωργική δραστηριότητα, περιβαλλοντική αποκατάσταση των υποβαθμισμένων βοσκοτόπων, διαχείριση των υπολειμμάτων των κλαδεμάτων στην ελαιοκαλλιέργεια, μείωση χημικής ρύπανσης στους ορυζώνες, αμειψισπορά με ξερικές καλλιέργειες)
- Διατήρηση και βιώσιμη χρήση και ανάπτυξη των γενετικών πόρων στη Γεωργία (Διατήρηση απειλούμενων αυτόχθονων φυλών αγροτικών ζώων, γενετικοί πόροι στην κτηνοτροφία, προστασία και διατήρηση τοπικών αβελτίωτων πληθυσμών-ποικιλιών που κινδυνεύουν από γενετική διάβρωση)

3. Βιολογική Γεωργία (Μέτρο 11)

Οι δράσεις αφορούν:

- Ενίσχυση για στροφή σε πρακτικές και μεθόδους βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας
- Ενίσχυση για διατήρηση πρακτικών και μεθόδων βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας

4. Αντισταθμιστική ενίσχυση σε δασικές περιοχές του δικτύου NATURA (Μέτρο 12)

Οι δράσεις αφορούν στη λήψη κατάλληλων μέτρων προστασίας σε περιοχές NATURA βάσει των εγκεκριμένων διαχειριστικών σχεδίων και τις εγκεκριμένες ειδικές περιβαλλοντικές μελέτες ή άλλο ισοδύναμο μέσο

6.1.5 Ο τομέας της αλιείας και των υδατοκαλλιεργειών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει πάνω από το 45% των λιμνοθαλάσσιων εκτάσεων της χώρας και το 25% των λιμνών. Σε αυτήν ανήκουν διοικητικά ή υποστηρίζονται χερσαία περίπου το 25% των θαλάσσιων ιχθυοκαλλιεργειών στην Ελλάδα, και περισσότερα από 1300 επαγγελματικά σκάφη παράκτιας, μέσης αλιείας καθώς και αλιείας εσωτερικών υδάτων. Επίσης λειτουργούν ιχθυογεννητικοί σταθμοί ευρύαλων ιχθύων, μονάδες πάχυνσης ιχθύων γλυκών νερών και μονάδες επεξεργασίας ιχθυηρών. Τα χαρακτηριστικά αυτά συν το γεγονός ότι η περιφέρειά μας είναι κύριο κέντρο εμπορίας ψαριών και εξαγωγής αυτών σε τρίτες χώρες, την καθιστούν μια από τις σημαντικότερες περιφέρειες στον τομέα αλιείας, υδατοκαλλιεργειών, μεταποίησης και εμπορίας στη Ελλάδα.

6.1.5.1 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ

Α. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΛΙΕΙΑ

Ο επαγγελματικός αλιευτικός στόλος της Π.Ε. Αχαΐας αποτελείται από 242 σκάφη Μέσης και Παράκτιας αλιείας τα οποία δραστηριοποιούνται στις περιοχές του Πατραϊκού και του Κορινθιακού κόλπου, καθώς και στο Ιόνιο Πέλαγος.

1) Μέση Αλιεία: Στην κατηγορία της Μέσης Αλιείας περιλαμβάνονται εικοσιδύο (22) μεγάλου μεγέθους σκάφη τα οποία ανάλογα με τα αλιευτικά εργαλεία που φέρουν διακρίνονται σε:

- Μηχανότρατες: εννέα (9) αλιευτικά σκάφη
- Γριγρί: οκτώ (8) αλιευτικά σκάφη, τα οποία ελλιμενίζονται στην Πάτρα και στο αλιευτικό καταφύγιο των Αλυκών Κάτω Αχαΐας,
- Μικτά (Μηχανότρατα – Γριγρί): πέντε (5) αλιευτικά σκάφη.

2) Παράκτια Αλιεία: Στην κατηγορία της παράκτιας αλιείας ανήκει η μεγάλη πλειοψηφία των επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών της Π.Ε. Αχαΐας. Περιλαμβάνονται 220 αλιευτικά σκάφη μικρού μεγέθους κατά κύριο λόγο, τα οποία ανάλογα με το αλιευτικό εργαλείο που φέρουν διακρίνονται σε :

- Βιντζότρατες: Τέσσερα (4) σκάφη,
- Δίχτυα – Παραγάδια: Τα υπόλοιπα 216 αλιευτικά σκάφη φέρουν αλιευτικά εργαλεία Δίχτυα και Παραγάδια & άλλα δευτερεύοντα εργαλεία

Η χονδρική πώληση και διακίνηση αλιευμάτων των σκαφών της Π.Ε. Αχαΐας (μέση & μεγάλη παράκτια αλιεία) γίνεται στην Ιχθυόσκαλα της Πάτρας. Η Ιχθυόσκαλα αποτελεί επίσης χώρο υποδοχής και διακίνησης των εισαγόμενων αλιευμάτων από χώρες της Ε.Ε. ή Τρίτες χώρες, καθώς και των αλιευμάτων από άλλες περιοχές της Ελληνικής επικράτειας. Στατιστικά στοιχεία διακίνησης αλιευμάτων μέσω της Ιχθυόσκαλας Πάτρας παρέχονται στο site του Οργανισμού Κεντρικών Αγορών & Αλιείας (www.okaa.gr). Σημειώνουμε ότι όπως

αναγράφεται στον Πίνακα έργων που χρηματοδοτήθηκαν και υλοποιούνται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αλιεία 2007-2013 (ο οποίος παρατίθεται στο τέλος), στον Άξονα 3 και ειδικότερα στο Μέτρο 3.3 έχει ενταχθεί και υλοποιείται το έργο: ''ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΙΧΘΥΟΣΚΑΛΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ''. Το έργο έχει Π/Υ 3.690.000 €, με δικαιούχο την Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος και αφορά εργασίες βελτίωσης των εγκαταστάσεων της υπάρχουσας ιχθυόσκαλας με σκοπό των εκσυγχρονισμό της λειτουργίας της.

Ωστόσο μεγάλο μέρος των αλιευμάτων που προέρχονται από την παράκτια αλιεία πωλούνται λιανικώς απ' ευθείας στους καταναλωτές ή σε ψαροταβέρνες.

Τα μεγαλύτερα αλιευτικά κέντρα της Π.Ε. Αχαΐας είναι η Πάτρα και η περιοχή των Αλυκών Κάτω Αχαΐας, ενώ σημαντικός αριθμός επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών είναι κατανεμημένος στις παράκτιες αλιευτικές περιοχές του Κορινθιακού Κόλπου όπως στον Ψαθόπυργο, Λαμπίρι, Αίγιο, Ριζόμυλο, Ελαιώνα Διακοφτό, Ακράτα και Αιγείρα.

Τα επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη της Αχαΐας ελλιμενίζονται στο λιμάνι της Ιχθυόσκαλας και στην Μαρίνα της Πάτρας, στις δύο (2) Μαρίνες του Αιγίου, στα Αλιευτικά Καταφύγια των περιοχών Αλυκών Κάτω Αχαΐας, Τσουκαλαΐκων, Αραχωβιτίκων, Ψαθοπύργου, και Ποροβίτσας, και σε όλη την παράκτια ζώνη όπου μικρά φυσικά λιμάνια προσφέρουν καταφύγιο.

Β. ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ & ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΥΔΑΤΑ

1) Μονάδες Υδατοκαλλιέργειας:

- Στην θέση Καμάρα - Μύλος Δήμου Καλαβρύτων λειτουργεί μονάδα πεστοφοκαλλιέργειας, ετήσιας δυναμικότητας 50 τόνων, ιδιοκτησίας Γεωργίας Καραμάνου.
- Στη θέση Μεσσιανός Μύλος Δήμου Καλαβρύτων λειτουργεί μονάδα εκτροφής πέστροφας και σολομού, ετήσιας δυναμικότητας 50 τόνων (45 τόνοι σολομού & 5 τόνοι πέστροφας) ιδιοκτησίας Κων/νου Ρηγόγιαννη.
- Στη θέση "Ποτάμι" Περιστέρας Ακράτας Δήμου Αιγιαλείας λειτουργεί μονάδα πεστροφοκαλλιέργειας, ιδιοκτησίας Ι. Κουτρούλης-Μ. Σπηλιωτάκου & ΣΙΑ Ο.Ε., ετήσιας δυναμικότητας 20 τόνων.
- Στη θέση Πλανητέρο Δήμου Καλαβρύτων λειτουργεί μονάδα εκτροφής πέστροφας, ιδιοκτησίας Παναγιώτη Ρηγόγιαννη του Αθανασίου, δυναμικότητας 1 τόνου / έτος.
- Στη θέση Λίτσα - Σπηλιά περιοχής Πλανητέρου Δήμου Καλαβρύτων λειτουργεί μονάδα πεστοφοκαλλιέργειας, ετήσιας δυναμικότητας 5 τόνων, ιδιοκτησίας Γεωργίας Καραμάνου.

Σε κάθε μονάδα υδατοκαλλιέργειας απασχολούνται 1-2 άτομα πέραν των ιδιοκτητών.

2) Ιχθυοτροφεία :

- Ιχθυοτροφείο "ΠΑΠΑΣ", στην περιοχή Αράξου, ιδιοκτησίας ΤΑΜΕΙΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΤΟΛΟΥ, μισθωμένο κατόπιν δημοπρασίας στον ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ Δ. ΛΑΡΙΣΣΟΥ «Ο ΠΡΩΤΟΚΛΗΤΟΣ», με σύμβαση μίσθωσης και για

χρονικό διάστημα από 01.03.2011 μέχρι 28.02.2016, (για πέντε (5) έτη) με μίσθωμα για το πρώτο έτος 183.000 € αναπροσαρμοζόμενο κατά 4% κατ΄ έτος για τα επόμενα μισθωτικά έτη.

- Δημόσιο Ιχθυοτροφείο "ΠΡΟΚΟΠΟΣ", στην περιοχή Καλόγριας, μισθωμένο με απ' ευθείας ανάθεση στον ΑΓΡΟΤΙΚΟ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟ Δ. ΛΑΡΙΣΣΟΥ «Ο ΑΓΙΟΣ ΦΑΝΟΥΡΙΟΣ», για χρονικό διάστημα από 01.03.2013 μέχρι 28.02.2016 με συνολικό μίσθωμα 30.000,00€ το χρόνο (30% της αξίας των αλιευμάτων) και ποσό για εγγειοβελτιωτικά κατ΄ ελάχιστο 5.000 € το χρόνο (5% της αξίας των αλιευμάτων).

Η συνολική ετήσια παραγωγή των (2) προαναφερόμενων ιχθυοτροφείων ανέρχεται τα τελευταία χρόνια σε περίπου 50 τόνους.

Γ) ΤΟΜΕΑΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ

Μεταποιητικές μονάδες

- ΜΟΝΑΔΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ & ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΩΝ ΑΛΙΕΥΜΑΤΩΝ της Γ.ΚΑΛΛΙΜΑΝΗΣ Α.Ε., με έδρα την Ελίκη Δήμου Αιγιαλείας.
- ΜΟΝΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΑΛΙΠΑΣΤΩΝ ΑΛΙΕΥΜΑΤΩΝ κ.λ.π. της Δ. Ν. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΣ Α.Ε.Β.Ε. με έδρα την Πάτρα (Ακτή Δυμαίων 39 και Βορείου Ηπείρου).
- ΜΟΝΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΠΝΙΣΤΩΝ & ΑΛΙΠΑΣΤΩΝ ΑΛΙΕΥΜΑΤΩΝ της ΜΠΑΛΟΥΜΗΣ ΠΑΝ.& ΣΙΑ Ο.Ε. «ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΚΑΠΝΙΣΤΗΡΙΑ»,με έδρα την Βιομηχανική Περιοχή Πατρών.

Μονάδες εμπορίας

- ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΝΟΜΗΣ, ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ, ΑΝΑΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ & ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ της «MED FRIGO S.A» με έδρα τον Δήμο Πάτρας / θέση Μανδύλω Χαράδρου Πατρών.
- ΜΟΝΑΔΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ, ΣΥΣΚΕΥΑΣΙΑΣ, ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗΣ, ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ & ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΝΩΠΩΝ & ΚΑΤΕΨΥΓΜΕΝΩΝ ΑΛΙΕΥΜΑΤΩΝ της «Δ.ΦΙΝΤΡΙΛΗΣ Α.Ε.Β.Ε.» , με έδρα το Ακταίο Ρίου Πατρών.

6.1.5.2 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΛΕΙΑΣ

Α. ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΑΛΙΕΙΑ

Ο επαγγελματικός αλιευτικός στόλος της Π.Ε. Ηλείας αποτελείται από **τετρακόσια δέκα πέντε (415)** σκάφη Μέσης και Παράκτιας αλιείας τα οποία δραστηριοποιούνται στις περιοχές του Πατραϊκού και του Κυπαρισσιακού κόλπου, καθώς και στο Ιόνιο Πέλαγος.

1) Μέση Αλιεία: Στην κατηγορία της Μέσης Αλιείας περιλαμβάνονται **έξι (6)** μεγάλου μεγέθους σκάφη τα οποία ανάλογα με τα αλιευτικά εργαλεία που φέρουν διακρίνονται σε:

- **Μηχανότρατες: Πέντε (5)** αλιευτικά σκάφη
- **Γριγρί: Ένα (1)** αλιευτικό σκάφος

τα οποία ελλιμενίζονται στην Κυλλήνη και στο Κατάκολο.

2) <u>Παράκτια Αλιεία:</u> Στην κατηγορία της παράκτιας αλιείας ανήκει η μεγάλη πλειοψηφία των επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών του νομού Ηλείας. Περιλαμβάνονται **τετρακόσια εννέα (409)** αλιευτικά σκάφη μικρού μεγέθους κατά κύριο λόγο, τα οποία ανάλογα με το αλιευτικό εργαλείο που φέρουν διακρίνονται σε:

- **Βιντζότρατες: Ένα (1) αλιευτικό σκάφος,**
- **Δίχτυα – Παραγάδια:** Τα υπόλοιπα αλιευτικά σκάφη του νομού φέρουν αλιευτικά εργαλεία Δίχτυα και Παραγάδια & άλλα δευτερεύοντα εργαλεία

Η χονδρική πώληση και διακίνηση των αλιευμάτων της περιοχής γίνεται μέσω της Ιχθυόσκαλας της Πάτρας. Μεγάλο μέρος των αλιευμάτων που προέρχονται από την παράκτια αλιεία πωλούνται λιανικώς απ' ευθείας στους καταναλωτές ή σε ψαροταβέρνες.

Τα μεγαλύτερα αλιευτικά κέντρα του νομού Ηλείας είναι η Κυλλήνη και το Κατάκολο, ενώ σημαντικός αριθμός επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών ανήκει στις παράκτιες περιοχές Παλουκίου και Κακόβατου.

Τα επαγγελματικά αλιευτικά σκάφη του νομού ελλιμενίζονται στο λιμάνι της Κυλλήνης και του Κατακόλου καθώς και στη παράκτια ζώνη του Δήμου Αμαλιάδας και Ζαχάρως.

<u>Β. ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ & ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ ΥΔΑΤΑ</u>

1) <u>Μονάδες Υδατοκαλλιέργειας</u>:

- Στη θέση Καλύβια της περιοχής Αστράς, Δήμου Αρχαίας Ολυμπίας λειτουργεί μονάδα πεστροφοκαλλιέργειας ετήσιας δυναμικότητας 10 τόνων, ιδιοκτησίας Σπ. Τακτικού
- Στη θέση Παραμπούτι της περιοχής Κουρτέσι, Δήμου Ανδραβίδας -Κυλλήνης λειτουργεί μονάδα εκτροφής κυπρίνου και κέφαλου, ετήσιας δυναμικότητας 100 τόνων, ιδιοκτησίας ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΕΙΑ ΛΕΒΕΝΤΗ Α.Ε
- Στη θέση Αλυκές της περιοχής Λεχαινών του Δήμου Ανδραβίδας - Κυλλήνης λειτουργεί μονάδα εκτροφής κέφαλου, ετήσιας δυναμικότητας 5 τόνων, ιδιοκτησίας Νικ. Μπρέζα.

<u>2) Ιχθυοτροφεία :</u>

- ΔΗΜΟΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΙΧΘΥΟΤΡΟΦΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΕΧΑΙΝΩΝ ΄΄ΚΟΤΥΧΙ Α.Ε΄΄ στη λιμνοθάλασσα Κοτύχι, περιοχής Λεχαινών Δήμου Ανδραβίδας - Κυλλήνης με κυριότερα αλιεύματα: Κεφαλοειδή, τσιπούρα, λαβράκι, χέλι, με ετήσια αλιευτική παραγωγή 75tn, έκτασης 8.000στρ. Έτος Παραχώρησης: 1984.

- ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΑΪΑΦΑ Δήμου Ζαχάρως, έκτασης 3.800στρ. Ανήκει στα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε. Από το 2005 η έκταση δεν έχει εκμισθωθεί.

Προτάσεις του Τμ. Αλιείας της Π.Ε. Ηλείας:

- Αξιοποίηση και βελτίωση των υποδομών της Λιμνοθάλασσας Κοτυχίου με νομιμοποίηση και εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων της ιχθυοτροφικής μονάδας και εγκαταστάσεων παραγωγής αυγοτάραχου.
- Αξιοποίηση της Λίμνης Καϊάφα και του φράγματος Πηνειού με ανάπτυξη αλιείας εσωτερικών υδάτων.

6.1.5.3 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ

ΑΛΙΕΙΑ-ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Η Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας είναι ένας από τους σημαντικότερους νομούς της χώρας για τον τομέα της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας. Διαθέτει το 42% των λιμνοθαλάσσιων εκτάσεων της χώρας και το 25% των λιμνών. Επιπλέον στην περιφερειακή ενότητα στηρίζεται η δραστηριότητα ιχθυοκαλλιεργητικών εταιρειών που η παραγωγή τους - περιλαμβανομένης και αυτών που λειτουργούν στις Εχινάδες νήσους της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων - καλύπτει το 25% της Εθνικής παραγωγής, δηλαδή άνω του 12,5% της Ευρωπαϊκής παραγωγής της τσιπούρας και του λαυρακιού.

Ο αλιευτικός στόλος αποτελείται από 612 επαγγελματικά σκάφη παράκτιας αλιείας κατά κύριο λόγο (μόνον 6 από αυτά είναι σκάφη μέσης αλιείας), 39 επαγγελματικά σκάφη αλιείας στις λίμνες και 88 σκάφη για αλιεία αποκλειστικά στη λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου.

Στην επόμενη ενότητα αρχικά θα αναφερθούν ορισμένα στοιχεία που αφορούν στην παραγωγή, στα έσοδα από τα μισθώματα και τις μεταβολές στον αριθμό των απασχολούμενων στο σύμπλεγμα λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου Αιτωλικού, κατά την πρόσφατη περίοδο, αφού τα στοιχεία αυτά αξίζει να ληφθούν υπόψη ως κριτήρια για τον καθορισμό των προτεραιοτήτων επιλογής παρεμβάσεων, διαχειριστικών μέτρων αλλά και χρηματοοικονομικών στόχων και μέσων.

Α. ΣΥΜΠΛΕΓΜΑ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ

Η αλιεία στο σύμπλεγμα των λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου Αιτωλικού ασκείται είτε από μεμονωμένους αλιείς (ελεύθεροι αλιείς) είτε από ομάδες αλιέων με μορφή συνεταιρισμών που νοικιάζουν ή αλιευτικές θέσεις (διβάρια) ή ολόκληρες λιμνοθάλασσες στις οποίες έχουν το αποκλειστικό αλιευτικό δικαίωμα π.χ. λιμνοθάλασσα Θολής, Παλαιοποτάμου. Για την ενοικίαση των διβαριών ακολουθείται είτε η διαδικασία της απευθείας μίσθωσης είτε της δημοπρασίας. Η απ' ευθείας εκμίσθωση γίνεται σε αλιευτικούς συνεταιρισμούς στην περίπτωση όπου εκδηλώσει ενδιαφέρον ένας μόνον συνεταιρισμός, σε διαφορετική περίπτωση διενεργείται δημοπρασία. Με τη διαδικασία της δημοπρασίας, εκτός του ότι προκύπτει υψηλό μίσθωμα, δηλ. επιπλέον επιβάρυνση του κόστους εκμετάλλευσης των ιχθυοτροφείων με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τη βιωσιμότητα της εκμετάλλευσης,

δημιουργείται σοβαρότατο πρόβλημα και στη συντήρηση των δημοσίων εγκαταστάσεων των ιχθυοτροφείων. Και αυτό γιατί η συντήρηση των εγκαταστάσεων στην περίπτωση της απευθείας μίσθωσης χρηματοδοτείται από τον λογαριασμό των εγγειοβελτιωτικών έργων (σε αυτόν κατατίθεται από τον μισθωτή ποσοστό 50% του μισθώματος), ενώ στην περίπτωση της μίσθωσης κατόπιν δημοπρασίας δεν υπάρχει αντίστοιχη πρόβλεψη στο νόμο.

Η παραγωγή των Μισθωτών Συνεταιρισμών της λιμνοθάλασσας

Όπως προαναφέρθηκε το σύμπλεγμα των λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου Αιτωλικού καλύπτει το 42% των εκτάσεων των λιμνοθαλασσών της χώρας, δηλαδή στην ουσία αφορά περίπου στο 50% της παραγωγής της Ελλάδας από αυτού του είδους τα οικοσυστήματα. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ψαριών στις λιμνοθάλασσες συλλαμβάνεται τον μήνα Νοέμβριο. Η αλιεία εξασκείται όπως αναφέρθηκε παραπάνω από συνεταιρισμούς και από ελεύθερους επαγγελματίες αλιείς. Η παραγωγή της λιμνοθάλασσας που δηλώνεται τα τελευταία χρόνια από τους αλιευτικούς συνεταιρισμούς καθώς και η αξία της παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί. Επίσης ένα σημαντικό προϊόν της λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου – Αιτωλικού είναι το αυγοτάραχο Μεσολογγίου η παραγωγή του οποίου εκτιμάται συνολικά σε 600-700 kg ανά έτος. Από το 2013 το αυγοτάραχο που παράγεται στα δημόσια ιχθυοτροφεία της περιοχής έχει πιστοποιηθεί και μικρή ποσότητα αυτού κυκλοφορεί ως προϊόν Προστατευόμενης Ονομασίας Προέλευσης (ΠΟΠ) και έχει αποκτήσει προστιθέμενη αξία.

Πίνακας 6-12 Παραγωγή των Μισθωτών Συνεταιρισμών της λιμνοθάλασσας

ΕΤΟΣ	ΠΟΣΟΤΗΤΑ (κιλά) ανά αλ. έτος περιόδου 2006-2013	ΑΞΙΑ (€) ανά αλ. έτος περιόδου 2006-2013
2006	148,921	456,913
2007	116,256	473,110
2008	147,284	413,992
2009	106,355	419,627
2010	207,072	720,817
2011	192,751	632,147
2012	227,414	643,587
2013	218,149	615,087

***** τα στοιχεία των τριών τελευταίων ετών υπολείπονται της συνολικής παραγωγής όλων των ιχθυοτροφείων λόγω απουσίας στοιχείων παραγωγής κάποιων ιχθυοτροφείων.

Αξίζει να σημειωθεί ότι τα τρία τελευταία χρόνια ενώ η παραγωγή αυξάνει, αυτό δεν συνεπάγεται αύξηση της συνολικής αξίας των αλιευμάτων. Το φαινόμενο αυτό, αφενός οφείλεται στη γενικότερη πτώση των τιμών, αφετέρου δε, στο γεγονός ότι, ιδιαίτερα στις περιόδους άφθονων συλλήψεων ψαριών, οι τιμές συρρικνώνονται περαιτέρω.

Απασχολούμενοι στα ιχθυοτροφεία της Λιμνοθάλασσας

Τη δεκαετία του ’80 στο σύνολο των ιχθυοτροφείων του συμπλέγματος των λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου Αιτωλικού εργάζονταν 128 άτομα. Το 1999 τα άτομα αυτά περιορίστηκαν σε 111 και την περίοδο 2010 έφτασαν τα 70-75 άτομα. Τα δεδομένα προέρχονται από τα ισχύοντα πραγματικά στοιχεία και όχι τόσο από τα αναφερόμενα στις τότε ισχύουσες διακηρύξεις ως υποχρεώσεις των μισθωτών. Δηλαδή το 2010 σε σχέση με την δεκαετία του ’80 χάθηκε το 43% των θέσεων εργασίας ή το 34% σε σχέση με το 1999. Σήμερα σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του Τμ. Αλιείας της Περ/κής Ενότητας, ο αριθμός των απασχολούμενων έχει ανέλθει στα 97 άτομα κατόπιν των δεσμευτικών όρων των υπογεγραμμένων συμβάσεων την τελευταία διετία για υποχρέωση αύξησης του αριθμού των απασχολούμενων. Συνεπώς προκύπτει αύξηση περίπου 32,8% στις θέσεις εργασίας από το 2010.

Αξίζει να σημειωθεί ότι σύμφωνα με μελέτη του 2000, στις λιμνοθάλασσες Μεσολογγίου Αιτωλικού το 66% των απασχολούμενων ήταν παιδιά ψαράδων. Από τα παιδιά των ψαράδων της περιόδου εκείνης, μόνο το 18% ακολουθούσαν ή είχαν την πρόθεση να ακολουθήσουν το επάγγελμα του πατέρα, ενώ το 82% δήλωνε ότι δεν επιθυμεί να ασχοληθεί με την αλιεία. Η κατάσταση αυτή σήμερα, με την οικονομική κρίση, μπορεί να τείνει να μεταβληθεί και το γεγονός πρέπει να τεθεί σαν στόχος, αφού η αλιευτική εκμετάλλευση της λιμνοθάλασσας γίνεται με παραδοσιακές μορφές, τα προβλήματα που γεννά η έλλειψη συνέχειας με την αποχώρηση από το επάγγελμα αυτών που κατέχουν την τέχνη, είναι ιδιαίτερα σημαντικά, τόσο για τη συνοχή της τοπικής κοινωνίας όσο και για την προστασία αυτής καθ’ εαυτής της λιμνοθάλασσας.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΜ. ΑΛΙΕΙΑΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ:

Δραστηριότητες που μπορούν να προσδώσουν προστιθέμενη αξία στο αλιευτικό προϊόν και στην αλιευτική δραστηριότητα της Λιμνοθάλασσας και σε περιοχές της Περιφερειακής Ενότητας εξαρτώμενες από την αλιεία

Επιδίωξη είναι παράλληλα με τις αλιευτικές δραστηριότητες να αναπτυχθούν και άλλες, οι οποίες να μην μειώνουν τον αλιευτικό χαρακτήρα της περιοχής που είναι αποκλειστικά μικρής παράκτιας αλιείας, αλλά αντίθετα να παραχθεί προστιθέμενη αξία στο αλιευτικό προϊόν. Έτσι θα δοθεί η δυνατότητα της μείωσης της αλιευτικής πίεσης που θα ενισχύσει την αειφορική διαχείριση των ιχθυαποθεμάτων. Το σύνολο των ενεργειών που παραθέτονται κατωτέρω, ακόμα και αυτές που αφορούν εξειδικευμένη επιχειρηματική δραστηριότητα μη αλιέων, όλες εστιάζονται στους επόμενους βασικούς στόχους:

- στη μείωση του κόστους της αλιείας
- στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας των αλιέων
- στην άμεση ή έμμεση παραγωγή προστιθέμενης αξίας στα αλιευτικά προϊόντα
- στην ενίσχυση της απασχόλησης των αλιέων και των μελών των οικογενειών τους
- στην αειφορική διαχείριση της περιοχής με τη διατήρηση του αλιευτικού χαρακτήρα σε συνδυασμό με την προστασία και ανάδειξη του περιβάλλοντος

Μετά το κλείσιμο της Ιχθυόσκαλας του Μεσολογγίου, από 1/1/2015, η ασφαλής διακίνηση και υγιεινή των αλιευμάτων της λιμνοθάλασσας αποτελεί επίσης ένα θέμα προβληματισμού. Η ιχνηλασιμότητα των αλιευτικών προϊόντων της λιμνοθάλασσας θεωρείται προαπαιτούμενη για την προώθησή τους σε συνδυασμό με δυνατότητες μεταποίησης που θα τους προσδώσει προστιθέμενη αξία. Στην παρούσα περίπτωση θα μπορούσε να εφαρμοσθεί πιλοτικά στο Μεσολόγγι για τα αλιευτικά προϊόντα και των υπολοίπων λιμνοθαλασσών της χώρας, αφού η λιμνοθάλασσα Μεσολογγίου -Αιτωλικού εκτιμάται ότι αποτελεί το 42% των εκτάσεων των ελληνικών λιμνοθαλασσών και αποδίδει το 50% αντίστοιχα της συνολικής αλιευτικής παραγωγής. Η πρόταση αφορά στη χρήση των εγκαταστάσεων της Ιχθυόσκαλας Μεσολογγίου από τους αλιευτικούς συνεταιρισμούς-μισθωτές των ιχθυοτροφείων για διάφορες δράσεις (π.χ. ιχνηλασιμότητα προϊόντων λιμνοθάλασσας: ψαριών, αυγοτάραχου, αλατιού αλυκών, μεταποίηση (παστά ψάρια ελαφριάς άλμης), συσκευασία και προώθηση αυτών καθώς και δράσεις αλιευτικού τουρισμού, δημιουργία τοπικής ιχθυαγοράς, εστιατορίου από τις γυναίκες των αλιέων, κλπ) σε μια μορφή κοινοπραξίας με κρατικούς ή άλλους φορείς. Σημειώνουμε ότι το νομικό πλαίσιο των ιχθυοσκαλών προβλέπει και τη συμμετοχή των αλ/κών συν/σμών.

Η δομή αυτής της νέας λειτουργίας που θα πρέπει να είναι βασικά αυτοχρηματοδοτούμενη, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα μπορεί να περιλαμβάνει σε ένα εταιρικό σχήμα ενδεικτικά και όχι δεσμευτικά ή περιοριστικά τους ακόλουθους:

- την Περιφέρεια δυτικής Ελλάδας
- τον Φορέα Διαχείρισης της λιμνοθάλασσας,
- τον ενιαίο Δήμο της περιοχή
- Δεσμευτικά η δομή αυτή θα περιλαμβάνει με καθοριστικό ρόλο τους Αλιευτικούς Συνεταιρισμούς ή και άλλους παραγωγούς, που θα χρησιμοποιούν και θα δεσμεύονται από τους όρους λειτουργίας και τους στόχους της.

Έτσι θα δοθεί μια προώθηση των ιχθυαγορών και της αλιευτικής κουλτούρας με την επανασύνδεση του ευρύτερου κοινού με την αλιευτική κληρονομιά της περιοχής.

Στην αλιεία της λιμνοθάλασσας τόσο τα θέματα του διαχειριστικού σχεδίου του αποθέματος των χελιών - που εφαρμόζεται στο πλαίσιο του Καν1100/2007 και υποχρεώνει τους μισθωτές των ιχθυοτροφείων να απελευθερώνουν το 30% των αλιευμένων χελιών χωρίς οικονομική αποζημίωση - όσο και της νομιμοποίησης των κτισμάτων των ιχθυοτροφείων και των περιβαλλοντικών όρων λειτουργίας των τελευταίων είναι σε εκκρεμότητα και αποτελούν αντικείμενα ευρύτερου προβληματισμού, η προώθηση και λύση τους είναι προαπαιτούμενο για τον περαιτέρω σχεδιασμό.

Παράλληλα ένα περιβαλλοντικό πρόβλημα που εμφανίζεται έντονα είναι αυτό της διάβρωσης των αμμονησίδων που οριοθετούν την λιμνοθάλασσα σε κάποιες περιοχές, οι οποίες αν δεν προστατευτούν θα χαθεί τόσο η λιμνοθάλασσα όσο και η διαχείριση των φυσικών πόρων της. Οι αμμονησίδες στο μέτωπο της λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου, που σχηματίστηκαν από τους δύο ποταμούς της περιοχής, Εύηνο και Αχελώο, αποτελούν τη μεταβατική ζώνη θάλασσας-ξηράς και είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι/ευάλωτοι σχηματισμοί τεράστιας σημασίας για την άγρια ζωή και τη βλάστηση που έχει προσαρμοστεί στις κρατούσες ακραίες συνθήκες. Παίζουν εξαιρετικό ρόλο για τη διατήρηση της ακτογραμμής και για την υπόγεια υδροφορία.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα , η οποία από έτος σε έτος διαβρώνεται πλήρως όπως φαίνεται στις παρακάτω εικόνες.

Δορυφορική εικόνα Google - 16/7/2012

Δορυφορική εικόνα Google - 7/1/2014

Εικόνα 6-6 Διάβρωση στην αμμονησίδα στο ιχθυοτροφείο Κόμμα

Τα τελευταία χρόνια η υπηρεσία αλιείας έχει καταβάλει σοβαρές προσπάθειες ανάπτυξης της συνεργασίας με τους αλιευτικούς συνεταιρισμούς με στόχο την αξιοποίηση της παραγωγής της λιμνοθάλασσας. Συνέπεια των παραπάνω είναι τα εξής:

- σημειώθηκε μια σημαντική αύξηση της αξίας της δηλούμενης παραγωγής μετά το 2010 σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο
- έχει δημιουργηθεί πιστοποιημένο εργαστήριο αυγοτάραχου Μεσολογγίου ως ΠΟΠ από τον πρώτο αλιευτικό συνεταιρισμό και έχουν αρχίσει να κυκλοφορούν δοκιμαστικά τα πρώτα παστά ψάρια ελαφριάς άλμης συσκευασμένα σε κενό αέρος.
- υποβλήθηκαν από τους αλιευτικούς συνεταιρισμούς και είναι σε εξέλιξη επενδυτικά σχέδια που αφορούν την ανάπτυξη και την αξιοποίηση της παραγωγής της λιμνοθάλασσας
- σχεδιάστηκαν και κατασκευάστηκαν νέες ιχθυοσυλληπτικές εγκαταστάσεις για την αύξηση της επιλεκτικότητας των παγίδων των ψαριών στα δημόσια ιχθυοτροφεία.

Η ανωτέρω κατάσταση έχει δώσει ήδη σημαντικά αποτελέσματα όσον αφορά στο φορολογητέο αντικείμενο της αλιευτικής παραγωγής, στην αποκατάσταση χαμένων θέσεων εργασίας και στην ουσιαστική αξιοποίηση της παραγωγής.

Επιπλέον έχει καταγραφεί η ανάγκη δημιουργίας αλιευτικού καταφυγίου στην περιοχή των εκβολών του Αχελώου. Πρόκειται για σημαντικό έργο υποδομής στήριξης της αλιευτικής δραστηριότητας στην περιφερειακή ενότητα. Η υποδομή αυτή έχει προβλεφθεί ως επιτρεπόμενη στις δραστηριότητες της ΚΥΑ για τη συγκεκριμένη ζώνη του Εθνικού Πάρκου. Υφίσταται στην περιοχή καθορισμένος αιγιαλός και απαιτούνται άμεσα να εκπονηθούν οι τεχνικές μελέτες ωρίμανσής του ώστε να είναι δυνατό να υποβληθεί στο επόμενο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα.

Επιπρόσθετα θα μπορούσαν να υιοθετηθούν μέτρα που αφορούν:

I, Ενίσχυση επιχειρηματικών προτάσεων στήριξης της αλιευτικής δραστηριότητας της περιοχής και ανάδειξης του φυσικού περιβάλλοντος

- Ενίσχυση του εκσυγχρονισμού βιοτεχνικών δραστηριοτήτων για την παραγωγή βελτιωμένου τύπου ιχθυοφραγμών και μηχανολογικού εξοπλισμού με προδιαγραφές προσαρμοσμένες στις ανάγκες και τις ειδικές απαιτήσεις της λιμνοθάλασσας.
- Ενίσχυση εξειδικευμένων φορέων παροχής υπηρεσιών στον τομέα της αλιείας και ιδιαίτερα του αλιευτικού τουρισμού που θα δημιουργηθούν υπό τη δεσμευτική προϋπόθεση της συνεργασίας με φορείς των αλιέων.
- Ενίσχυση αλιέων για εκσυγχρονισμό ή ναυπήγηση νέων αλιευτικών σκαφών της λιμνοθάλασσας με διατήρηση της τοπικής ναυπηγικής τέχνης και παραδοσιακής μορφής σκαριών για στήριξη οικοτουριστικών δραστηριοτήτων, μεταφορά αλιευμάτων και υποστήριξη των δραστηριοτήτων των αλιευτικών συνεταιρισμών.
- Εκσυγχρονισμός και ανάπτυξη υπαρχόντων ναυπηγείων της περιοχής σε τομείς που θα ενισχύουν και θα διευκολύνουν την παροχή υπηρεσίας στον τοπικό αλιευτικό στόλο με προνομιακούς όρους.

II. Ενίσχυση επιχειρηματικών προτάσεων των συλλογικών αλιευτικών φορέων για αξιοποίηση των αλιευτικών προϊόντων της περιοχής και ανάδειξη του φυσικού περιβάλλοντος.

- Υποστήριξη των αλιευτικών συνεταιρισμών για την ανάπτυξη υποδομών και δράσεων ψυχαγωγικής αλιείας. Ο όρος ψυχαγωγική αλιεία δεν χρησιμοποιείται με την έννοια της εν γένει ερασιτεχνικής αλιείας αλλά με την έννοια της με αμοιβή οργανωμένης υπεύθυνης ψυχαγωγικής αλιείας που εφαρμόζεται σε πάρα πολλές χώρες και απευθύνεται σε ειδικό κοινό ερασιτεχνών αλιέων υψηλών απαιτήσεων.
- Ενίσχυση των μισθωτών συνεταιρισμών των δημοσίων και δημοτικών ιχθυοτροφείων του συμπλέγματος των λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου Αιτωλικού για την ανάπλαση των υφιστάμενων κτισμάτων με ιδιωτική τους επένδυση για τη στήριξη δραστηριοτήτων εναλλακτικού τουρισμού και περιβαλλοντικής εκπαίδευσης.
- Ενίσχυση δημιουργίας πολύ μικρών βιοτεχνικών μεταποιητικών επιχειρήσεων αλιπάστων, αυγοτάραχου ΠΟΠ και ανεπεξέργαστου αλατιού από τις αλυκές Μεσολογγίου

III. Αξιοποίηση των υποδομών και των δυνατοτήτων της ιχθυοκαλλιέργειας προς όφελος της αλιείας και των ιχθυαποθεμάτων της παράκτιας ζώνης και των εσωτερικών υδάτων

- Βελτίωση των υποδομών υποστήριξης που έχουν μισθωθεί σε μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας και προσαρμογή τους για συνδυασμένη χρήση τους προς όφελος και του ελλιμενισμού ή της στάθμευσης μικρών παράκτιων επαγγελματικών σκαφών των αλιέων της περιοχής
- Λειτουργία υποδομών από αλιευτικούς συνεταιρισμούς για την αλιεία αγρίου γόνου κεφαλοειδών με σκοπό την αξιοποίησή του για εμπλουτισμό εσωτερικών νερών.

IV. Δημιουργία και λειτουργία εξειδικευμένων υποδομών για τη διαλογή, συγκέντρωση και ασφαλή διαβίωση υπομεγεθών ψαριών που συλλαμβάνονται στις ιχθυοσυληπτικές εγκαταστάσεις με σκοπό τη διάθεση τους για εκτροφή ή για την ενίσχυση υποεκμεταλλευόμενων φυσικών οικοσυστημάτων.

V. Κατασκευή έργων για τα οποία υπάρχουν εγκεκριμένοι περιβαλλοντικοί όροι και με την τήρηση των προϋποθέσεων που θέτει η ΚΥΑ 2742/06 για το Εθνικό Πάρκο Λιμνοθαλασσών Μεσολογγίου-Αιτωλικού, εκβολών και κάτω ρου ποταμών Αχελώου και Ευήνου και Εχινάδων νήσων:

- Βελτίωση βατότητας δρόμων πρόσβασης στα ιχθυοτροφεία Κλείσοβας, Θολής και Παλαιοποτάμου.
- Κατασκευές πρόσδεσης σκαφών παραδοσιακής μορφής και τοποθέτηση πλωτών εξεδρών εποχιακής χρήσης για την ασφάλεια ελλιμενισμού στις περιοχές Τουρλίδας, Αιτωλικού και λιμάνι Μεσολογγίου.
- Αποκατάσταση και ανάπλαση περιβάλλοντος χώρου δημοσίων ιχθυοτροφείων του συμπλέγματος των λιμνοθαλασσών
- Τοποθέτηση δικτύων προστασίας από τα ψαροφάγα πουλιά στις τάφρους διαχείμασης στις κλειστές λιμνοθάλασσες του συμπλέγματος.

Β. ΕΝΤΑΤΙΚΕΣ ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΙΧΘΥΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ

Οι μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας αντιμετωπίζουν προβλήματα διάθεσης του προϊόντος, χαμηλές τιμές τελικού προϊόντος και προβλήματα στην διάνοιξη νέων αγορών που διαχειρίζονται κατά κύριο λόγο οι Ιταλοί Έμποροι, ενώ οι Τούρκοι Ιχθυοκαλλιεργητές λόγω μειωμένου κόστους είναι οι κύριοι ανταγωνιστές στις εξωτερικές αγορές.

Πρωτοβουλίες προώθησης και διαφήμισης του προϊόντος όπως το καλάθι τοπικών προϊόντων και άλλες προωθητικές δράσεις θα είναι επωφελείς για τον κλάδο.

Στις ακτές της Αιτωλοακαρνανίας υφίστανται 27 λειτουργούσες μονάδες θαλάσσιας ιχθυοκαλλιέργειας και 7 μονάδες που δεν λειτουργούν. Λειτουργούν επίσης 4 ιχθυογεννητικοί σταθμοί και 15 συσκευαστήρια που ανήκουν στον δευτερογενή τομέα της οικονομίας της περιοχής.

Η συνολική μισθωμένη θαλάσσια έκταση στις ακτές της Αιτωλοακαρνανίας είναι της τάξης των 500 στρεμμάτων θαλάσσιας έκτασης και περίπου 250 στρέμματα χερσαίας έκτασης. Η δυναμικότητα των θαλασσίων μονάδων που λειτουργούν είναι της τάξης των 8-10 χιλιάδων τόνων.

Όμως για να αποτιμήσει κάποιος τον ρόλο του τομέα στην περιοχή θα πρέπει στη δυναμικότητα αυτή που αφορά τις μονάδες που βρίσκονται στις ακτές της Αιτωλοακαρνανίας να προσθέσει και τη διπλάσια σχεδόν δυναμικότητα που αφορά τις μονάδες που λειτουργούν στις Εχινάδες νήσους, οι οποίες ανήκουν διοικητικά στην Περιφερειακή Ενότητα Κεφαλληνίας-Ιθάκης αλλά η χερσαία υποστήριξή τους γίνεται από τις δυτικές ακτές της Αιτωλοακαρνανίας. Συνολικά η παραγωγή αυτή αντιστοιχεί στο 25% περίπου της εθνικής δυναμικότητας των υδατοκαλλιεργειών.

Εικόνα 6-7 Οι μονάδες ιχθυοκαλλιέργειας στις ακτές της Αιτωλοακαρνανίας και στην ευρύτερη περιοχή.

Η εξέλιξης της παραγωγής όσον αφορά στις διαφορετικές ζώνες ανάπτυξης του τομέα στον νομό διαφοροποιείται όπως φαίνεται στην Εικόνα 2.

Ενώ οι μονάδες του Ιονίου, στις ακτές της Αιτωλοακαρνανίας, έχουν σταθερή παραγωγή, από το 2000 και μετά υπάρχει μία εκρηκτική ανάπτυξη στις παρακείμενες Εχινάδες νήσους. Η ανάπτυξη της παραγωγής στις Εχινάδες οφείλεται στην βελτίωση των τεχνικών μέσων στην ιχθυοκαλλιέργεια που έδωσε τη δυνατότητα για δημιουργία μονάδων μακριά από την ηπειρωτική χώρα, στον δε Αμβρακικό κόλπο οφείλεται στην εξαγορά μονάδων που υπολειτουργούσαν.

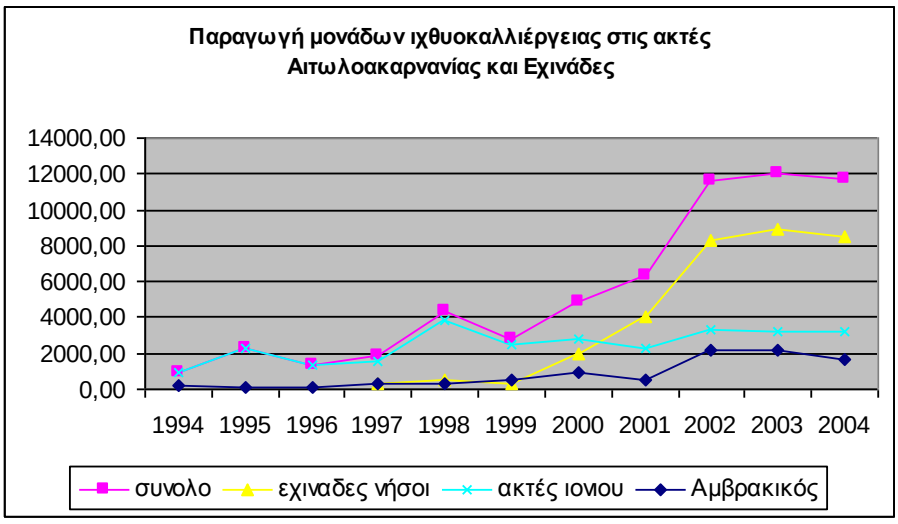

Εικόνα 6-8 . Η ετήσια παραγωγή των μονάδων ιχθυοκαλλιέργειας ανά περιοχή ανάπτυξης στο νομό Αιτωλοακαρνανίας και στις Εχινάδες τη χρονική περίοδο 1994 – 2004.

Όπως επισημάνθηκε τα τελευταία χρόνια υπάρχει σημαντική συγκεντροποίηση των εταιρειών του κλάδου. Έτσι σε εθνικό επίπεδο, κατάσταση που αντανακλά και στην περιοχή, ο αριθμός των εταιρειών που δραστηριοποιούνται στον κλάδο έχει μειωθεί στο μισό περίπου λόγω εξαγορών και συγχωνεύσεων.

Το γεγονός αυτό, δηλαδή η ύπαρξη μονάδων που ανήκουν στα ίδια επιχειρηματικά συμφέροντα, πέραν των άλλων αναδεικνύει αντικειμενικά δυνατότητες μιας νέας προσέγγισης των υφιστάμενων χωροθετήσεων χωρίς υποχρεωτικά να δημιουργηθεί πρόβλημα στις παραγωγικές δυνατότητες του κλάδου.

<u>Οι περιοχές ανάπτυξης των ιχθυοκαλλιεργητικών δραστηριοτήτων στον νομό.</u>

Ενώ στο νομό αναφέρουμε ότι υφίστανται 4 περιοχές ανάπτυξης των ιχθυοκαλλιεργειών στην πραγματικότητα αυτές συγκροτούνται από 7 διαφοροποιημένες ζώνες που εμφανίζονται στον χάρτη που ακολουθεί.

Πίνακας 6-13 Υφιστάμενες ζώνες ανάπτυξης ιχθυοκαλλιεργειών στην Αιτ/νία και κατάταξή τους με βάση την οικονομική σημασία τους για την περιοχή

	Περιοχές ανάπτυξης ιχθυοκαλλιεργειών στον νομό από Βορά προς Νότο	**Παραγωγική σημασία**
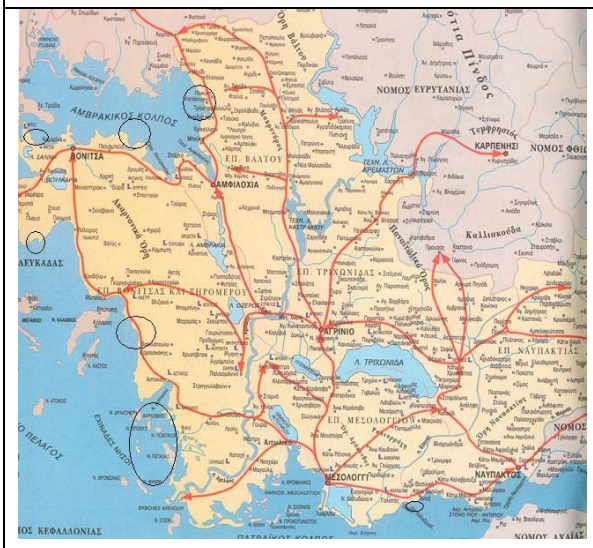	Αμβρακικός Κόλπος, Μενίδι	**
	Αμβρακικός Κόλπος, Παλιάμπελα	***
	Αμβρακικός Κόλπος, Βόνιτσα	********
	Ακτές Ιονίου Πάλαιρος-Πλαγιά	*
	Ακτές Ιονίου, περιοχή Αστακός-Μύτικας	******
	Εχινάδες, Ακτές Ιονίου Νότια του Αστακού	**********
	Πατραϊκός κόλπος	*

Στην κατάταξη των περιοχών από άποψη οικονομικής σημασίας, όπως εμφανίζεται στην δεξιά στήλη του Πίνακα 1, λαμβάνονται υπ' όψη οι παράγοντες του όγκου της παραγωγής και της ανάπτυξης χερσαίων δραστηριοτήτων που επιδρούν στην απασχόληση στην περιοχή (συσκευαστήρια, ιχθυογεννητικοί σταθμοί, δραστηριότητες υποστήριξης και επισκευής εξοπλισμών)

- ***Αμβρακικός Κόλπος, Μενίδι***

Στην περιοχή υφίστανται **2 λειτουργούσες μονάδες** και 3 μη λειτουργούσες μονάδες πάχυνσης. Υπάρχει επίσης **1 Ιχθυογεννητικός σταθμός** που ανήκει στην 1 από τις 3 λειτουργούσες μονάδες και βρίσκεται σε ιδιόκτητη έκταση. Τα τελευταία χρόνια ο σταθμός δεν λειτουργούσε αλλά πρόσφατα τέθηκε ξανά σε λειτουργία.
Συσκευαστήρια: 1.

- ***Αμβρακικός Κόλπος, Παλιάμπελα***
  Στην περιοχή υφίστανται 4 λειτουργούσες μονάδες και 2 μη λειτουργούσες μονάδες πάχυνσης λόγω διαδικασίας μετεγκατάστασης. Από τις τελευταίες η μία προέρχεται από την περιοχή της Πογωνιάς και η άλλη από κοντινή περιοχή (Χαλίκι) για την οποία υπήρχε αντίδραση των κατοίκων. Η μία μονάδα συγχωνεύτηκε με την υφιστάμενη και η άλλη μετεγκαταστάθηκε τελικά στην περιοχή Διόνι Αιτ/νίας.
  Ιχθυογεννητικοί σταθμοί: 0
  Συσκευαστήρια**: 0**
- ***Αμβρακικός Κόλπος, Βόνιτσα***
  Στην περιοχή υφίστανται 5 λειτουργούσες μονάδες πάχυνσης. Υπάρχει επίσης 1 Ιχθυογεννητικός Σταθμός μεγάλης παραγωγικής δυνατότητας που ανήκει στη μία από τις 5 λειτουργούσες μονάδες.
  Συσκευαστήρια: 2
- ***Ακτές Ιονίου Πάλαιρος-Πλαγιά***
  Στην περιοχή υφίστανται 2 λειτουργούσες μονάδες πάχυνσης.
  Ιχθυογεννητικοί σταθμοί: 0
  Συσκευαστήρια: 0
- ***Ακτές Ιονίου ,περιοχή Αστακός - Μύτικας***
  Στην περιοχή υφίστανται 5 λειτουργούσες μονάδες και 1 μη λειτουργούσα μονάδα πάχυνσης λόγω προβλημάτων με την περιοχή (Ασβεσταρία). Υπάρχει επίσης 1 Ιχθυογεννητικός σταθμός που ανήκει σε 1 από τις 5 λειτουργούσες μονάδες. Εκκρεμεί από το 2005 η μίσθωση έκτασης για εκτροφή χταποδιού στην περιοχή μεταξύ Μύτικα, Παλαίρου που είναι σε εξέλιξη.
  Συσκευαστήρια: Υπάρχουν 4 σε λειτουργία, και 1 Εργοστάσιο Επεξεργασίας Αλιευμάτων επίσης σε λειτουργία.
- ***Εχινάδες, Ακτές Ιονίου Νότια του Αστακού***
  Στην περιοχή υφίστανται 26 λειτουργούσες μονάδες πάχυνσης στις Εχινάδες και 7 στις ακτές της Αιτωλοακαρνανίας. Από το σύνολο των 33 μονάδων αυτών, το 70% ανήκει σε 4 εταιρείες.
  Κοντά στις εκβολές του Αχελώου υφίσταται μια μονάδα πάχυνσης σε χερσαίες δεξαμενές. Εκκρεμούν 3 αιτήσεις μισθώσεων θαλάσσιας έκτασης από το έτος 2006 στην περιοχή από Διόνι έως τις εκβολές του Αχελώου που είναι σε εξέλιξη.
  Λειτουργούν 2 Ιχθυογεννητικοί Σταθμοί και 2 που διαθέτουν Περιβαλλοντικούς όρους αλλά δεν έχουν δημιουργηθεί ακόμα.
  Συσκευαστήρια: 4 και 2 υπό ίδρυση.
- ***Πατραϊκός κόλπος***
  Στην περιοχή υφίσταται 1 λειτουργούσα μονάδα πάχυνσης,
  Συσκευαστήρια: 1.

Προτεινόμενες παρεμβάσεις

1) ***Χωροθέτηση μονάδων - Μετεγκαταστάσεις***

Στο θέμα των χωροθετήσεων των μονάδων με την επικείμενη ίδρυση των Π.Ο.Α.Υ (Περιοχές Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών) στην περιοχή αναμένεται να ομαλοποιηθούν προηγούμενες δυσλειτουργίες. Ωστόσο για να συμβεί αυτό είναι αναγκαία και δυνατή μια αναθεώρηση της χωροθέτησης των μονάδων στην ευρύτερη περιοχή κυρίως των ακτών Αιτ/νίας σε συνάρτηση με αυτή των Εχινάδων νήσων που δεν θα αποδυναμώνει το σημαντικό ρόλο της ιχθυοκαλλιέργειας στην οικονομία της περιοχής, δεν θα δημιουργεί στον ζωτικό αυτό τομέα της εθνικής οικονομίας ιδιαίτερα οικονομικά προβλήματα και θα επιλύει προβλήματα συγκρούσεων με άλλες χρήσεις (αλιεία, τουρισμός).

Γ. ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ

Παλαιότερα λειτουργούσαν 5-6 μονάδες υδατοκαλλιέργειας γλυκών νερών, οι οποίες όμως δεν είναι σε λειτουργία την τελευταία δεκαετία. Σε μία μόνο περίπτωση γίνεται προσπάθεια επανεκκίνησης στη θέση Αγ. Δημήτριος Λεσινίου.

6.1.5.4 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΛΙΕΙΑ 2007-2013

Ακολουθεί Συνοπτικός Πίνακας των ενταγμένων έργων στο **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2007-2013** που υλοποιούνται στα όρια της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Πίνακας 6-14 Ενταγμένα έργα στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αλιείας 2007-2013

	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ		ΑΧΑΪΑ		ΗΛΕΙΑ		ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
	Αρ. Έργων (Μέτρο 1.1 & 1.3: Αρ. σκαφών)	Δημόσια Δαπάνη	Αρ. Έργων (Μέτρο 1.1 & 1.3: Αρ. σκαφών)	Δημόσια Δαπάνη	Αρ. Έργων (Μέτρο 1.1 & 1.3: Αρ. σκαφών)	Δημόσια Δαπάνη	
ΜΕΤΡΟ 1.1 «Μόνιμη παύση αλιευτικών δραστηριοτήτων» (Διάλυση επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών)	22	560.764,55	12	1.369.045,90	9	266.143,10	Τα έργα έχουν ενταχθεί, υλοποιηθεί και πληρωθεί
ΜΕΤΡΟ 1.3 «Επενδύσεις επί αλιευτικών σκαφών»	1	5.120,00	11	74.122,92	–	–	Τα έργα έχουν ενταχθεί, υλοποιηθεί και πληρωθεί

(Εκσυγχρονισμός επαγγελματικών αλιευτικών σκαφών)	1	5.880,00	2	4.223,48	–	–	Τα έργα έχουν ενταχθεί και υλοποιούνται
	–	–	3	70.551,40	4	44.708,92	Τα έργα βρίσκονται στο στάδιο αξιολόγησης προκειμένου να ενταχθούν.
ΜΕΤΡΟ 2.1 «Υδατοκαλλιέργεια» (Παραγωγικές επενδύσεις)	11	1.588.651,08	–	–	–	–	Τα έργα έχουν ενταχθεί και υλοποιούνται. Εξ αυτών 2 έχουν ήδη ολοκληρώσει την υλοποίηση και έχουν πληρωθεί (Δ.Δ 317.507,66 ευρώ), ενώ 3 έχουν υλοποιηθεί εν μέρει και πληρωθεί την Α΄ Δόση (Δ.Δ 248.125,95 ευρώ)
	2	104.825,08	–	–	–	–	Τα έργα έχουν αξιολογηθεί και βρίσκονται στο στάδιο ένταξης.
ΜΕΤΡΟ 2.3 «Μεταποίηση και εμπορία αλιευτικών προϊόντων»	3	204.316,87	2	2.097.405,04	–	–	Τα έργα έχουν ενταχθεί και υλοποιούνται. Εξ αυτών 2 της Π.Ε. Αιτωλ/νίας έχουν υλοποιηθεί εν μέρει και πληρωθεί την Α΄ Δόση (Δ.Δ 62.488,05 ευρώ) και 1 της Π.Ε. Αχαΐας έχει ήδη ολοκληρώσει την υλοποίηση και έχει πληρωθεί (Δ.Δ 1.412.886,59 ευρώ)
	2		1				Τα έργα βρίσκονται στο στάδιο αξιολόγησης προκειμένου να ενταχθούν.

ΜΕΤΡΟ 3.3: Αλιευτικοί Λιμένες, Τόποι Εκφόρτωσης και Αλιευτικά Καταφύγια			1	3.690.000,00			ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ: ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΙΧΘΥΟΣΚΑΛΑΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΠΑΤΡΩΝ Το έργο εντάχθηκε στις 27-7-2011 με Π/Υ 3.690.000 €, με δικαιούχο την Περιφέρεια Δυτ. Ελλάδος (Δ/νση Τεχν. Υπηρεσιών Π.Ε. Αχαΐας). Δημοπρατήθηκε στις 8-5-2012 και η σύμβαση υπογράφηκε στις 26-11-2012 με Π/Υ 2.209.447€. Αφορά, οικοδομικές και ηλεκτρομηχανολογικές εργασίες βελτίωσης των εγκαταστάσεων της υπάρχουσας ιχθυόσκαλας, ενίσχυση φέροντος οργανισμού του κτιρίου και προσθήκη Α' ορόφου, για χρήση γραφείων-αρχείου. Το ποσοστό υλοποίησης του έργου είναι στο 50% με συνολικές δαπάνες 1.100.602,58 €.
ΜΕΤΡΟ 3.5: Πιλοτικά Σχέδια			1	129.207,84			ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ: ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΝΕΩΝ

							ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΩΝ ΙΧΘΥΟΣΥΛΛΗΠΤΙΚΩΝ ΣΤΙΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΑΦΥΓΗ ΥΠΟΜΕΓΕΘΩΝ ΨΑΡΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΚΤΙΑ ΖΩΝΗ Το έργο εντάχθηκε στις 07-05-2014 με Δικαιούχο το **Πανεπιστήμιο Πατρών**. Έχει χρονοδιάγραμμα υλοποίησης έως τις 30-09-2015 και αφορά την αναθεώρηση των τεχνικών προδιαγραφών των υφιστάμενων παραδοσιακών και σύγχρονων ιχθυοσυλληπτικών εγκαταστάσεων στις Ελληνικές λιμνοθάλασσες. Περιλαμβάνει το σχεδιασμό, την κατασκευή και την εφαρμογή σε πραγματικές συνθήκες, ιχθυοπαγίδων βελτιωμένης επιλεκτικότητας.

Στο πλαίσιο του **ΑΞΟΝΑ 4**, του Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ 2007-2013 εγκρίθηκε το Τοπικό Πρόγραμμα «Αειφόρος Ανάπτυξη Αλιευτικών Περιοχών» (LEADER Αλιείας) της ΑΙΤΩΛΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΑΕ ΟΤΑ, με τίτλο **«Οικοτουριστικές και πολιτιστικές διαδρομές σε αλιευτικές περιοχές της Αιτωλίας»** με Περιοχή παρέμβασης τη Δ.Κ. Ι.Π. Μεσολογγίου, Τ.Κ. Αιτωλικού, και Δ.Κ. Ναυπάκτου. Το Τοπικό Πρόγραμμα διοικείται από την Επιτροπή Διαχείρισης του Τοπικού Προγράμματος, στην οποία συμμετέχουν φορείς του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

Ωστόσο η πολυπλοκότητα των γραφειοκρατικών διαδικασιών μαζί με την αυστηρότητα των όρων χρηματοδότησης και την προαπαιτούμενη αδειοδότηση των

δημόσιων κτισμάτων που μισθώνουν οι αλιευτικοί συνεταιρισμοί δεν επέτρεψε να υλοποιηθούν έργα στα ιχθυοτροφεία της λιμνοθάλασσας που θα αναδείκνυαν την ταυτότητα της περιοχής, θα μπορούσαν να αυξήσουν την αξία των αλιευτικών προϊόντων με ταυτόχρονη βελτίωση των εισοδημάτων και την αύξηση της απασχόλησης των αλιέων. Θα πρέπει να ληφθεί μέριμνα στην επόμενη προγραμματική περίοδο ώστε να απλουστευθούν οι διαδικασίες και να ενισχυθούν οι πραγματικοί ωφελούμενοι του προγράμματος που θα πρέπει κατά προτεραιότητα να είναι οι αλιείς που δραστηριοποιούνται στην περιοχή.

Στον επόμενο πίνακα αναφέρονται αναλυτικά στοιχεία του προγράμματος LEADER Αλιείας στο πλαίσιο του ΑΞΟΝΑ 4, του Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ 2007-2013.

Πίνακας 6-15 Στοιχεία του προγράμματος LEADER Αλιείας στο πλαίσιο του ΑΞΟΝΑ 4, του Ε.Π. ΑΛΙΕΙΑ 2007-2013

	α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΑΞΗΣ ΣΤΟ ΟΠΣΑΑ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΤΟΠΙΚΗ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
2η ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ 4.1.1.1	1	185720	ΚΟΤΣΟΡΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ	Εναλλακτικός θαλάσσιος και αλιευτικός τουρισμός	Ι.Π. Μεσολογγίου	61.176,00	39.764,40
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΤΑΣΣΟΜΕΝΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ					**61.176,00**	**39.764,40**
1η ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ 4.1.1.2	1	177315	ΖΑΒΕΡΔΑΣ Χ. - ΤΗΛΙΓΑΔΑΣ Α. Ο.Ε.	Ίδρυση καταστήματος υγειονομικού ενδιαφέροντος (εστιατόριο - καφετέρια - μπαρ) και πώληση τουριστικών ειδών	Ναύπακτος	291.530,00	174.918,00
	2	177311	Τζάνος Παύλος	Ίδρυση εστιατορίου - καφέ	Ναύπακτος	118.709,40	71.225,64
	3	177303	Αβασκαντήρας Ιωάννης	Προμήθεια μηχανολογικού εξοπλισμού για την επιχειρηση γραφικών τεχνών	Ι.Π. Μεσολογγίου	81.761,87	49.057,12
	4	177306	Καραντινός Σωκράτης	Τουριστικές κατοικίες, παραδοσιακή ταβέρνα & χώροι αναψυχής σε βιολογικό αγρόκτημα	Ι.Π. Μεσολογγίου	495.874,51	297.524,71
	5	177317	Σπανός Γεώργιος	Εκσυγχρονισμός καφετέριας "Κίτρινο ποδήλατο"	Ι.Π. Μεσολογγίου	16.841,47	10.104,88
	6	177308	Πανελλήνια Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Βιολογικών	Εναλλακτικές τουριστικές δραστηριότητες & προβολή τοπικών βιολογικών προϊόντων	Ι.Π. Μεσολογγίου	336.583,01	201.949,81

	α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΑΞΗΣ ΣΤΟ ΟΠΣΑΑ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΤΟΠΙΚΗ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
			Προϊόντων				
	7	177307	Μπατσαούρας Παντελής	Μονάδα παραγωγής πάγου	Αιτωλικό	37.600,00	22.560,00
	8	177313	Σακκούλης Χρήστος	Εκσυγχρονισμός καταστήματος ηλεκτρολογικών ειδών	Ναύπακτος	13.740,20	8.244,12
	9	177299	Φράγκου Παγώνα	Ανακαίνιση καταστήματος "Κωστία"	Ναύπακτος	180.067,25	108.040,35
	10	177302	ΠΟΛΙΤΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.	Εκσυγχρονισμός καταστήματος οπωροπαντοπωλείου	Ναύπακτος	114.750,00	68.850,00
	11	177300	Κοντούλας Χρήστος	Μετεγκατάσταση και εκσυγχρονισμός επιχείρησης ταχυμεταφορών	Ι.Π. Μεσολογγίου	17.225,44	10.335,27
	12	177314	ΜΑΛΛΑ ΕΙΡΗΝΗ & ΣΙΑ Ο.Ε.	Ίδρυση καταστήματος εμπόριο πλακιδίων, πέτρας, μαρμάρων	Ναύπακτος	138.034,20	82.820,52
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΤΑΣΣΟΜΕΝΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ					**1.865.140,44**	**1.119.084,26**
2η ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ 4.1.1.2	1	185749	ΔΟΥΡΟΣ Γ & Δ Ο.Ε.	ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΚΡΕΟΠΩΛΕΙΟ - DELICATESSEN	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	224.000,00	**134.400,00**
	3	185726	ΣΤΕΛΙΟΣ ΣΩΚΡΑΤΗΣ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ PORTAL ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΥ PORTAL	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	34.000,00	**20.400,00**

α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΑΞΗΣ ΣΤΟ ΟΠΣΑΑ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΤΟΠΙΚΗ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
4	185753	ΝΤΑΡΛΑΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΥΣΚΕΥΩΝ ΑΝΑΛΩΣΙΜΩΝ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΩΝ ΓΡΑΦΕΙΟΥ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	226.500,00	**135.900,00**
5	185725	ΚΑΡΑΚΩΣΤΑ ΝΙΚΟΛΕΤΑ	ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΚΑΦΕ ΜΠΑΡ ΣΝΑΚ ΜΠΑΡ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	21.000,00	**12.600,00**
6	185731	ΚΩΣΤΑΡΑ ΠΟΛΥΞΕΝΗ - ΚΕΡΑΣΙΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ Ο.Ε.	ΙΔΡΥΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΚΑΦΕ ΜΠΑΡ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	54.200,00	**32.520,00**
7	185760	ΣΤΡΑΤΟΜΗΤΡΟΣ - ΣΑΚΕΛΛΑΡΗΣ ΝΕΠΑ (ΥΠΟ ΣΥΣΤΑΣΗ)	ΘΑΛΑΣΣΙΕΣ ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΜΕ ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΚΟ ΣΚΑΦΟΣ	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	213.700,00	**128.220,00**
8	185730	ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ ΑΕ	ΚΑΦΕΤΕΡΙΑ - ΚΑΦΕΚΟΠΤΕΙΟ	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	72.274,48	**43.164,68**
9	185734	ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ	ΙΔΡΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΦΡΟΥΤΩΝ ΚΑΙ ΛΑΧΑΝΙΚΩΝ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	67.000,00	**40.200,00**
11	185729	ΚΟΥΜΠΙΟΣ ΣΠΥΡΟΣ & ΣΙΑ ΟΕ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΠΛΗΡΟΥΣ ΓΕΥΜΑΤΟΣ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	116.500,00	**69.900,00**

α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΑΞΗΣ ΣΤΟ ΟΠΣΑΑ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΤΟΠΙΚΗ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
12	185732	ΓΙΑΝΝΙΚΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ ΟΕ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΓΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΟΤΩΝ - ΚΡΕΠΕΡΙ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	16.918,75	**10.151,25**
13	185728	CATAMARAN CHARTERS W.G. ΙΚΕ	ΙΔΡΥΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΕΝΟΙΚΙΑΣΕΩΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΣΚΑΦΟΥΣ	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	459.000,00	**275.400,00**
14	185733	ΧΟΛΕΒΑ ΚΑΛΛΙΡΟΗ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΕΤΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ ΧΟΝΔΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΕΙΔΩΝ ΣΠΙΤΙΟΥ ΚΑΙ ΕΙΔΩΝ ΔΩΡΟΥ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	29.300,00	**17.580,00**
16	185762	ΤΡΟΜΠΟΥΚΗ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ	ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑΣ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	52.600,00	**31.560,00**
20		ΖΕΛΙΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ	ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΜΑΖΙΚΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΠΛΗΡΟΥΣ ΓΕΥΜΑΤΟΣ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	121.100,00	**72.660,00**
21		ΔΗΛΑΒΕΡΗ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΙΔΡΥΣΗ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟΥ ΠΑΝΤΟΠΩΛΕΙΟΥ	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	26.600,00	**15.960,00**
22		ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΣΑΠΟΥΝΙΩΝ - ΚΑΛΛΥΝΤΙΚΩΝ & ΤΟΠΙΚΩΝ	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	28.350,00	**17.010,00**

	α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΑΞΗΣ ΣΤΟ ΟΠΣΑΑ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΤΟΠΙΚΗ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
				ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ			
	23		ΤΡΙΨΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ	ΑΓΟΡΑ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	11.600,00	**6.960,00**
	24		ΠΛΟΥΜΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	ΙΔΡΥΣΗ ΛΙΑΝΙΚΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΕΙΔΩΝ ΓΙΑ ΚΑΤΟΙΚΙΔΙΑ ΖΩΑ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	71.089,26	**42.653,56**
	25		ΛΥΡΟΣ ΗΛΙΑΣ	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΙΚΗΣ ΣΤΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	53.900,00	**32.340,00**
	26		ΚΑΡΑΘΑΝΟΣ ΜΑΤΘΑΙΟΣ	ΠΑΡΑΓΩΓΗ IN VITRO ΙΑΤΡΟΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	238.000,00	**142.800,00**
	27		ΙΟΝΙΑΝ YACHTS ΝΕΠΑ	ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΣΚΑΦΟΥ (YAGHTING)	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	485.000,00	**291.000,00**
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΤΑΣΣΟΜΕΝΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ					**2.622.632,49**	**1.573.379,49**
ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΡΓΑ	1	180174	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	149.094,95	149.094,95
	2	180190	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	198.387,90	198.387,90
	3	180177	ΔΗΜΟΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΝΑΥΜΑΧΙΑ	ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	6.000,00	6.000,00

α/α	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΑΞΗΣ ΣΤΟ ΟΠΣΑΑ	ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	ΤΟΠΙΚΗ / ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΙΚΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ
			ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ			
4	176684	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΧΑΡΑΚΤΙΚΗΣ" ΒΑΣΩ ΚΑΤΡΑΚΗ"	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	73.672,34	73.672,34
5	180184	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΣΗΜΑΝΣΗ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΜΟΝΟΠΑΤΙΩΝ ΕΞΟΔΙΤΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	15.000,00	15.000,00
6	180179	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΣΗΜΑΝΣΗ ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	16.500,00	16.500,00
7	180183	ΔΗΜΟΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΣΗΜΑΝΣΗ ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	Ι.Π. ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	7.000,00	7.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΤΑΣΣΟΜΕΝΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ					**465.655,19**	**465.655,19**
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ						***3.197.883,34***

6.2 Δευτερογενής Τομέας

Στον δευτερογενής τομέα υπάγονται οι κλάδοι Β' - ΣΤ' της ταξινόμησης NACE (Nomenclature *statistique des activités économiques dans la Communauté européenne* - Στατιστική ταξινόμηση των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα),, όπως χρησιμοποιείται από την ΕΛΣΤΑΤ και την Eurostat, ήτοι

- Β' ορυχεία, λατομεία
- Γ' μεταποίηση/βιομηχανία
- Δ' παροχή ηλεκτρικού ρεύματος, φυσικού αερίου, ατμού, κλιματισμού
- Ε' παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων, διαχείριση αποβλήτων και δραστηριότητες εξυγίανσης
- ΣΤ' κατασκευές

Στην παρούσα ενότητα ο όρος «βιομηχανία» αναφέρεται στους κλάδους NACE Β'-Ε'.

6.2.1 Βιομηχανία (εκτός κατασκευών)

Η βιομηχανική δραστηριότητα στην Ελλάδα και στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας βρίσκεται σε χαμηλό επίπεδο σε σύγκριση με τα άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Σύμφωνα με στοιχεία της EUROSTAT στο 2011 η συμμετοχή της βιομηχανίας στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ήταν 13,3% στην Ελλάδα – τέταρτο χαμηλότερο ποσοστό από τις 28 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στα άλλα κράτη του ευρωπαϊκού νότου η συμμετοχή της βιομηχανίας στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία είναι αρκετά μεγαλύτερη (Ισπανία 17,1%, Πορτογαλία 18,2%, Ιταλία 18,9%) από την Ελλάδα.

Εικόνα 6-9 Συμμετοχή της βιομηχανίας (NACE B-E) στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2011

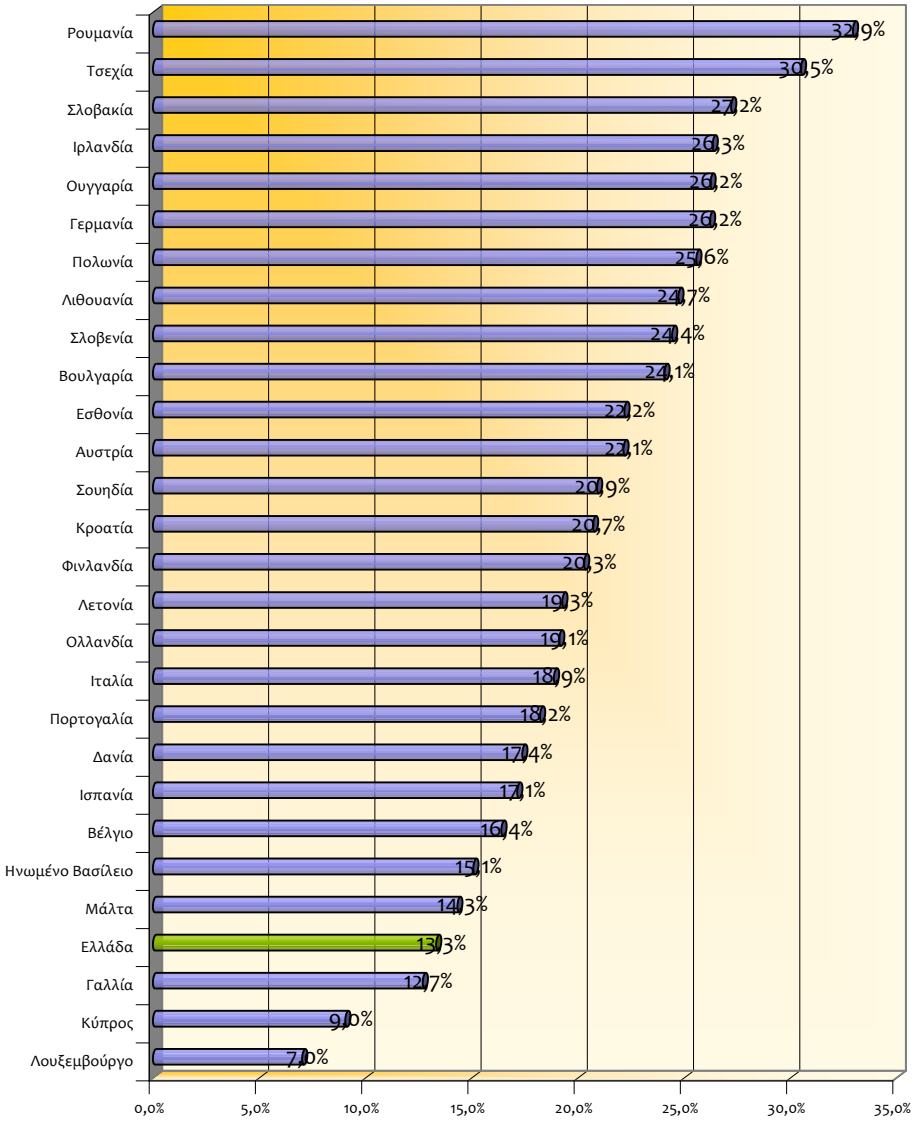

Πηγή: Eurostat –Regional economic accounts, επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Στην Δυτική Ελλάδας το 2011 10,8% της συνολικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας προερχόταν από τον κλάδο της βιομηχανίας – ποσοστό 2,5 ποσοστιαίες μονάδες μικρότερο από το κατά μέσο όρο της χώρας. Τα μεγαλύτερα ποσοστά παρατηρούνται στην Δυτική Μακεδονία και στην Στερεά Ελλάδα και τα μικρότερα στα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου. Σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων, το ποσοστό συμμετοχής της βιομηχανίας στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία στην Ηλεία βρίσκεται με 5,0% σε πολύ χαμηλό επίπεδο. Αντίθετα τα αντίστοιχα ποσοστά των Περιφερειακών Ενοτήτων Αιτωλοακαρνανίας (12,7%) και Αχαΐας (12,1%) βρίσκονται κοντά στο κατά μέσο όρο της χώρας.

Εικόνα 6-10 Συμμετοχή της βιομηχανίας (NACE B-E) στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία των Περιφερειών της Ελλάδας 2011

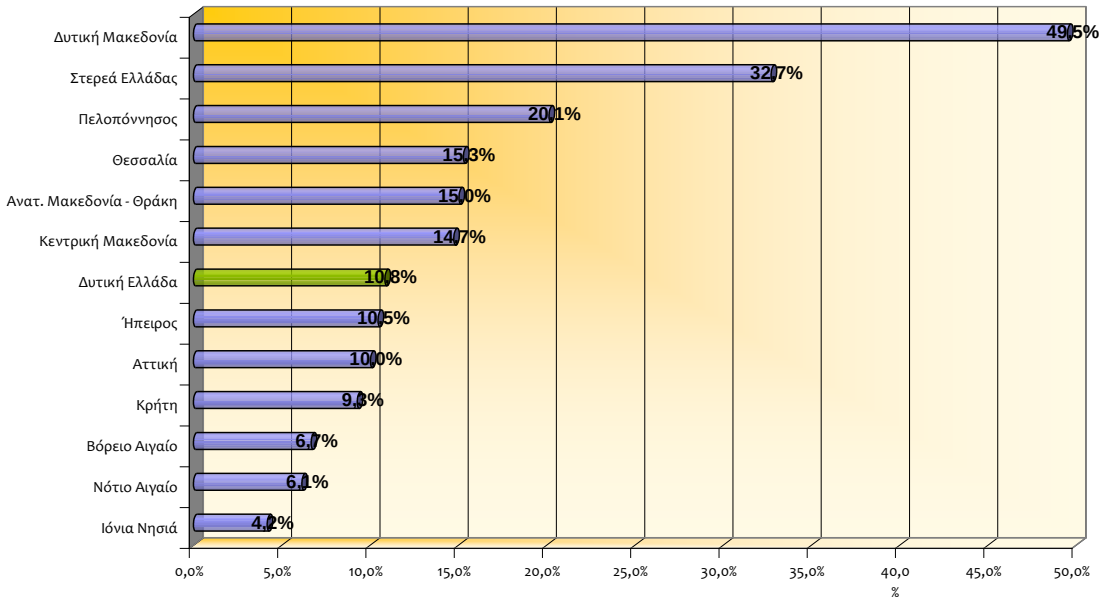

Πηγή: Eurostat –Regional economic accounts, επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Όσο αφορά τον κλάδο της μεταποίησης η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατατάσσεται 7η μεταξύ των 13 περιφερειών. Το 2012 το ποσοστό συμμετοχής της Δυτικής Ελλάδας στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδους ήταν 4,20% (ΕΛΣΤΑΤ προσωρινά στοιχεία) – ποσοστό που διακυμαίνεται διαχρονικά ανάμεσα 3,68% (2000) και 5,44% (2007) με μία ανοδική τάση έως το 2007 , την οποία ακολουθεί μια πτωτική έως το 2012.

Εικόνα 6-11 Κατανομή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου της μεταποίησης στις Περιφέρειες 2012

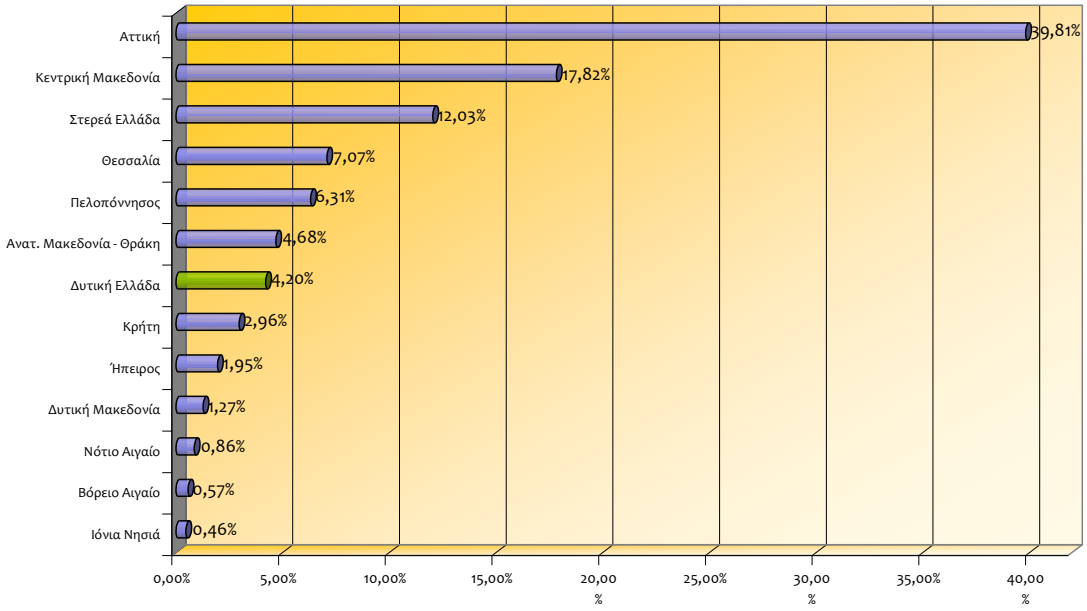

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-12 Εξέλιξη της συμμετοχής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της μεταποίησης

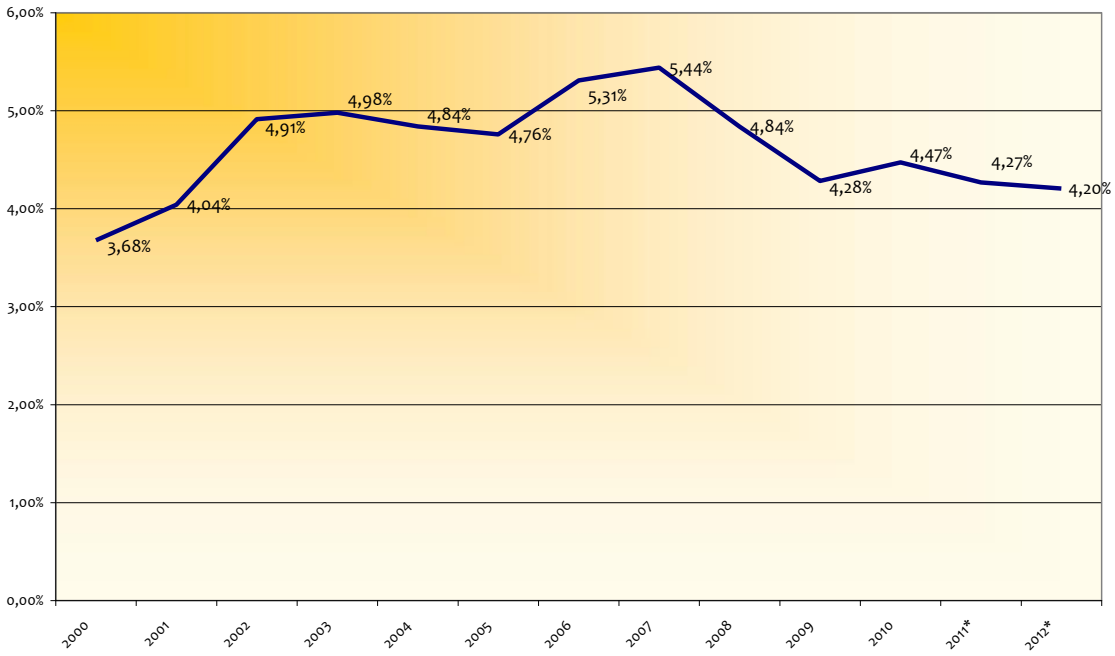

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της μεταποίησης στην Δυτική Ελλάδα αυξήθηκε από το 2000 έως το 2007 από 473 εκατ. ευρώ σε 1.030 εκατ. ευρώ. Λόγω της οικονομική κρίσης ακολουθεί μία σημαντική μείωση. Το 2012 η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία

του κλάδου της μεταποίησης στην Δυτική Ελλάδα το 2012 ανερχόταν σε 587 εκατ. ευρώ (σε τρέχουσες τιμές). Οι παρακάτω εικόνες δείχνουν την εξέλιξη της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου της μεταποίησης σε τρέχουσες τιμές από το 2000 έως το 2012 στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και στις Περιφερειακές Ενότητες καθώς και στην Ελλάδα.

Εικόνα 6-13 Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της μεταποίησης (σε εκατ. ευρώ, τρέχουσες τιμές) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 2000-2012.

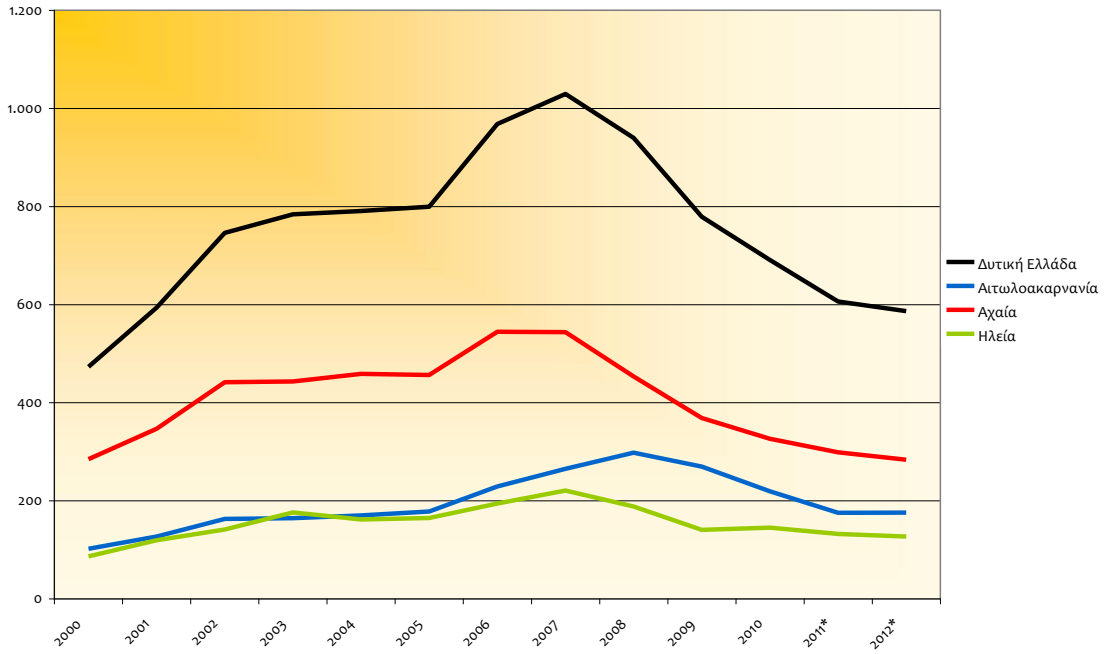

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-14 Εξέλιξη της ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της μεταποίησης (σε τρέχουσες τιμές) στην Ελλάδα και Δυτική Ελλάδα (2000=100)

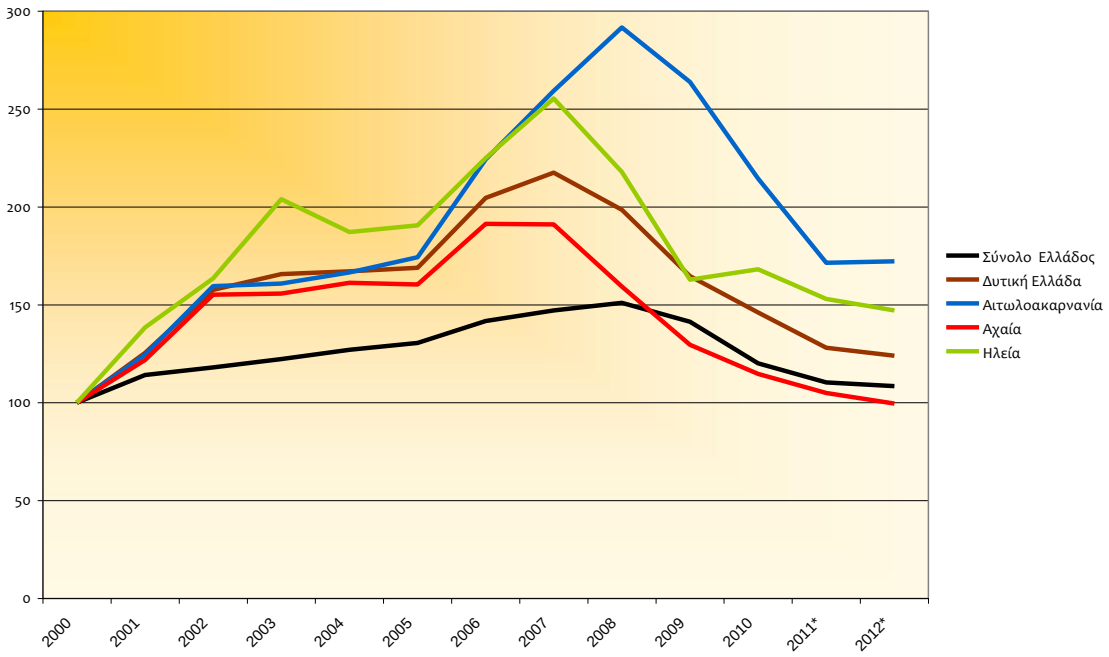

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Από το 2000 έως το 2007 αυξήθηκε η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της μεταποίησης στην Δυτική Ελλάδα με πιο γρήγορο ρυθμό από το αντίστοιχο εθνικό. Σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων ο μεγαλύτερος ρυθμός αύξησης παρατηρείται στην Αιτωλοακαρνανία και ακολουθούν η Ηλεία και η Αχαΐα. Μετά το ξέσπασμα της οικονομικής κρίσης το 2008 μειώθηκε η αξία της βιομηχανικής παραγωγής σημαντικά και στις τρεις Περιφερειακές Ενότητες. Είναι αξιοσημείωτο ότι ενώ το 2012 στην Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της μεταποίησης βρίσκεται στο επίπεδο του έτους 2000, στις Περιφερειακές Ενότητες Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας το 2012 παρατηρείται μια αύξηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας κατά 72% και 47% αντίστοιχα. Ωστόσο η Αχαΐα παραμείνει η Περιφερειακή Ενότητα με την μεγαλύτερη αξία βιομηχανικής παραγωγής.

Εικόνα 6-15 Κατανομή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου της μεταποίησης του έτους 2012 στις Περιφερειακές Ενότητες.

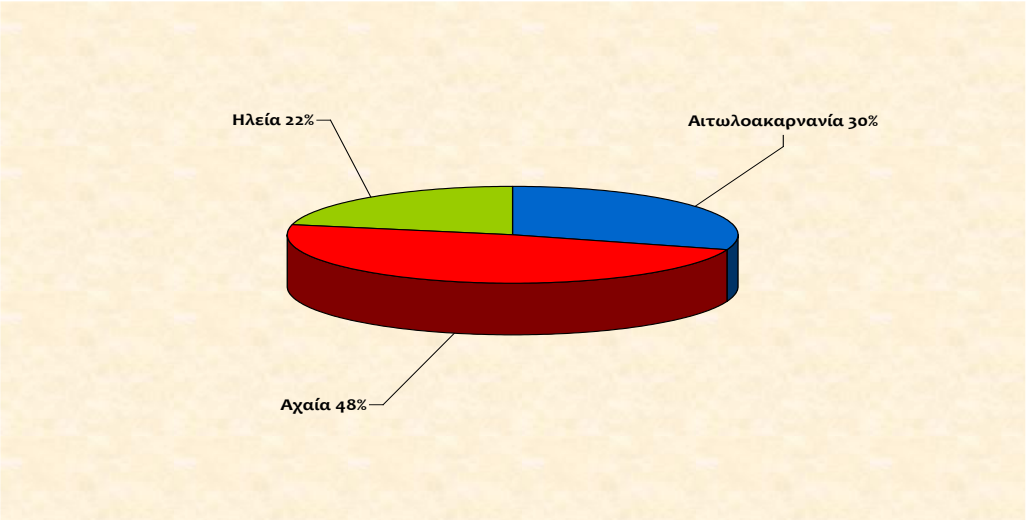

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Η παρακάτω εικόνα δείχνει το ποσοστό των απασχολούμενων στην βιομηχανία επί του συνόλου των απασχολούμενων στη μη χρηματοοικονομική οικονομία. Όπως προκύπτει η Δυτική Ελλάδα βρίσκεται στην κατηγορία των περιφερειών με το μικρότερο ποσοστό απασχολούμενων στην βιομηχανία.

Εικόνα 6-16 Απασχόληση στον κλάδο της βιομηχανίας (NACE B-E) στην Ευρώπη 2011 ως ποσοστό των απασχολούμενων στην μη χρηματοοικονομική οικονομία

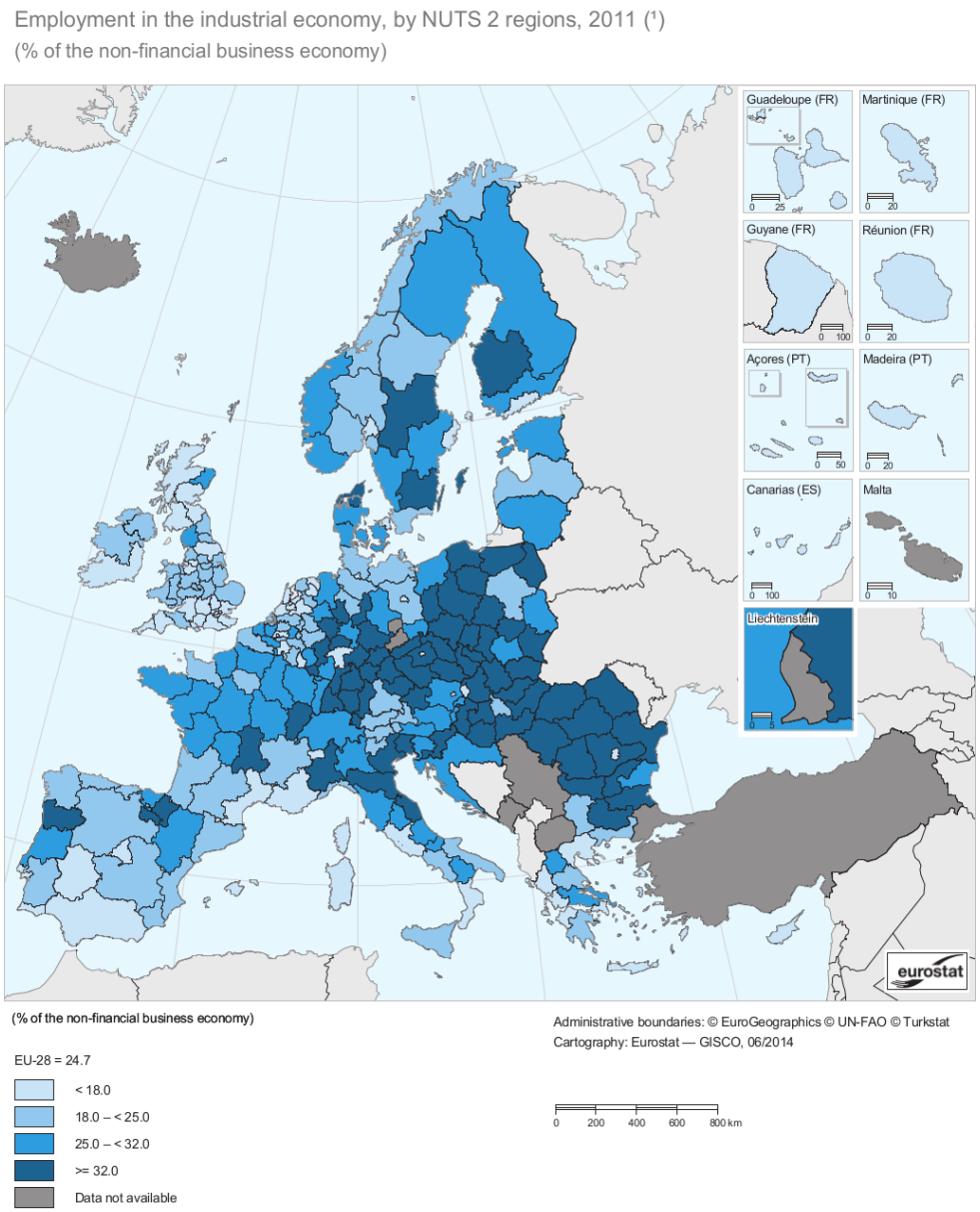

(¹) Industry: NACE Rev. 2 Sections B–E. EU-28 average: calculated on the basis of available data. Greece and France: 2010. Croatia and Switzerland: national level.
Source: Eurostat (online data code: sbs_r_nuts06_r2)

Σύμφωνα με τα στοιχεία της EUROSTAT ο αριθμός των απασχολούμενων στην βιομηχανία της Δυτικής Ελλάδας αυξήθηκε από το 2000 έως το 2008 ελαφριά και μειώθηκε στην συνέχεια λόγω της επεκταμένης οικονομικής κρίσης έως το 2012 κατά 28%. Οι κλάδοι με τον μεγαλύτερο αριθμό απασχολούμενων στην Δυτική Ελλάδα είναι

- η παραγωγή τροφίμων
- η παραγωγή ποτών
- η παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων
- η κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, εκτός μηχανημάτων και εξοπλισμού

Εικόνα 6-17 Απασχολούμενοι στο κλάδο της μεταποίησης στην Δυτική Ελλάδα 2000-2012.

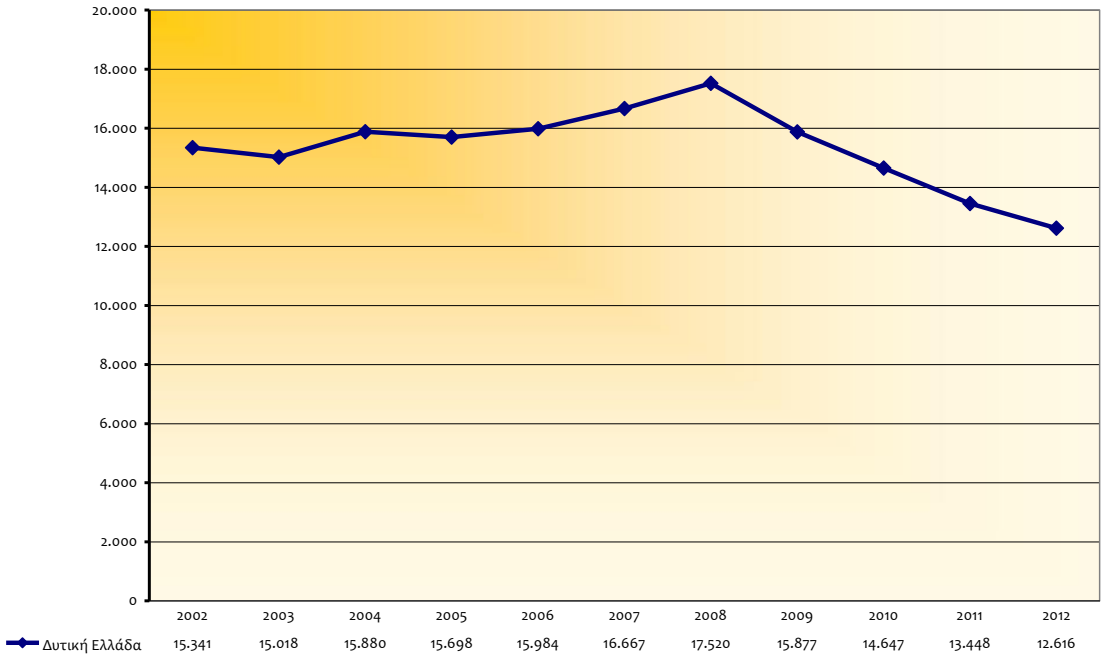

Πηγή EUROSTAT (Structural Business Statistics database 2002-2007 NACE Rev. 1, 2008-2012 NACE Rev.2)

Πίνακας 6-16 Απασχολούμενοι σε επιλεγμένους τομείς της μεταποίησης στην Δυτική Ελλάδα 2008-2012

	2008	2009	2010	2011	2012
Παραγωγή τροφίμων	4.532	3.302	3.632	3.944	4.053
Παραγωγή ποτών	1.344	956	908	985	819
Παραγωγή άλλων μη μεταλλικών ορυκτών προϊόντων	1.492	1.005	899	1.163	1.005
Κατασκευή μεταλλικών προϊόντων, εκτός μηχανημάτων και εξοπλισμού	2.618	5.088	4.720	2.014	1.751

Πηγή EUROSTAT (Structural Business Statistics database)

Η Eurostat διαθέτει για τα έτη 2005-2011 στοιχεία για τις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε επίπεδο περιφερειών. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία οι επενδύσεις στον κλάδο της βιομηχανίας στην Δυτική Ελλάδα είναι δυσανάλογα μικρότερες σε σχέση την ακαθάριστη προστιθέμενη αξία που παράγεται από τον κλάδο. Για παράδειγμα ενώ στο 2011 το 3,7% της συνολικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου της βιομηχανίας στην Ελλάδα προερχόταν από την Δυτική Ελλάδα, ωστόσο η συμμετοχή της βιομηχανίας της Δυτικής Ελλάδας στις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου ήταν μόλις 2,0%.

Εικόνα 6-18 Συμμετοχή της Δυτικής Ελλάδας στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία και στις ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου επί του σύνολο της χώρας.

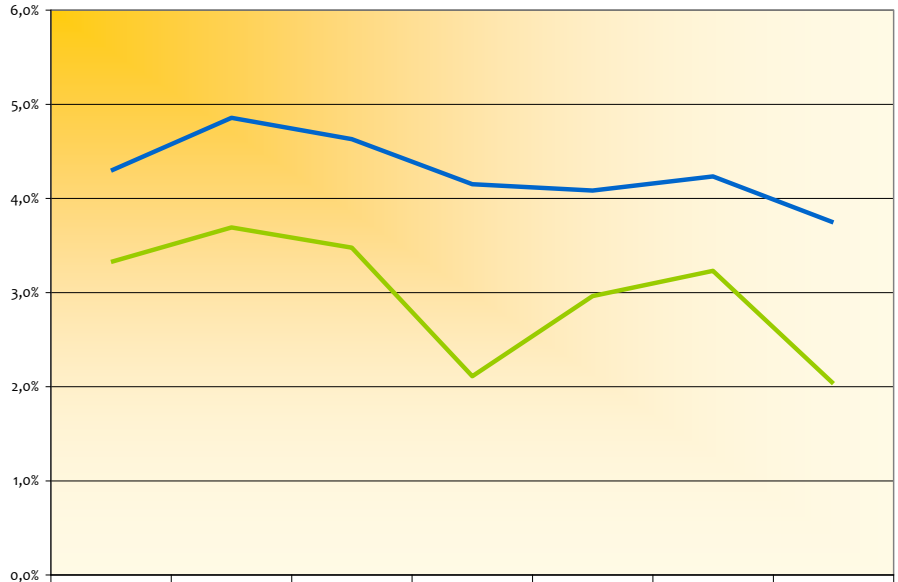

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία	4,3%	4,9%	4,6%	4,1%	4,1%	4,2%	3,7%
Επενδύσεις	3,3%	3,7%	3,5%	2,1%	3,0%	3,2%	2,0%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία οι ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου στην βιομηχανία συνολικά και στο κλάδο της μεταποίησης μειώθηκαν από το 2007 έως το 2011 δραματικά. Είναι χαρακτηριστικό ότι το 2011 οι επενδύσεις στον κλάδο της μεταποίησης ανερχόταν μόλις σε ένα πέμπτου αυτών του 2007. Είναι αξιοσημείωτο ότι η πτώση των επενδύσεων στην βιομηχανία και μεταποίηση της Δυτικής Ελλάδας είναι μεγαλύτερη από αυτήν σε εθνικό επίπεδο.

Εικόνα 6-19 Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου στον κλάδο της βιομηχανίας (NACE B-E) και της μεταποίησης (NACE C) [σε εκατομμύρια ευρώ]

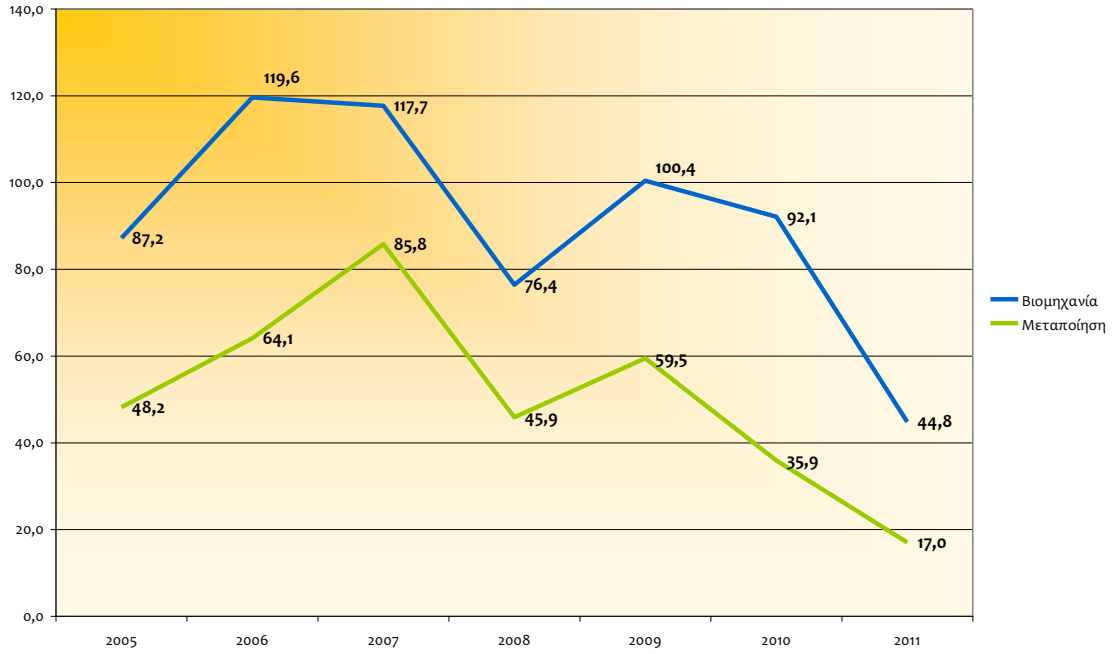

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-20 Εξέλιξη των ακαθάριστων επενδύσεων πάγιου κεφαλαίου στην Ελλάδα και Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας (2005=100)

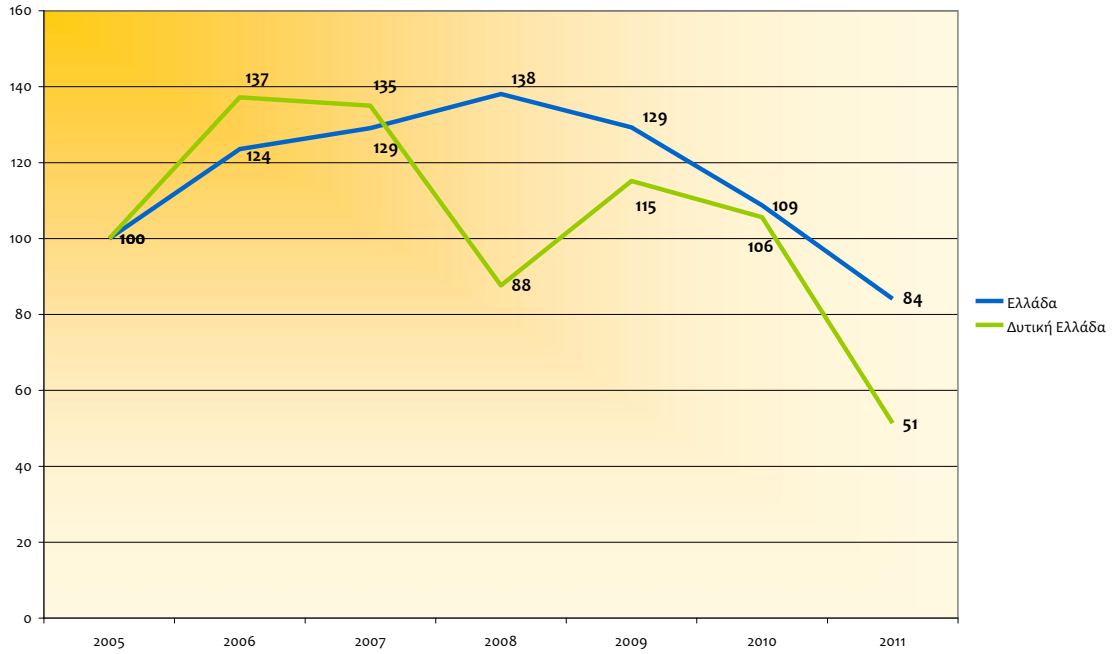

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Τα παραπάνω στοιχεία επιβεβαιώνονται από την «Έκθεση για την αγορά εργασίας, τις επενδύσεις και την ανάπτυξη στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας της εταιρείας «DATA RC». Από

το 2008 και έπειτα παρατηρείται μια κατακόρυφη μείωση στις ιδρύσεις και επεκτάσεις εργοστασίων στην ΠΔΕ. Την τετραετία 2008-2011 εκδόθηκαν 251 άδειες λειτουργίας νέων μεταποιητικών μονάδων, τη στιγμή που μόνο το 2007 είχαν εκδοθεί 253 άδειες. Το 2011, στην ΠΔΕ αντιστοιχεί μόλις 2,8% των συνολικών εκδόσεων αδειών λειτουργίας εργοστασίων στη χώρα, ενώ το ίδιο ποσοστό το 2007 ανερχόταν στο 13%.

Εικόνα 6-21 Χορηγήσεις αδειών λειτουργίας ή επεκτάσεων εργοστασίων στην ΠΔΕ

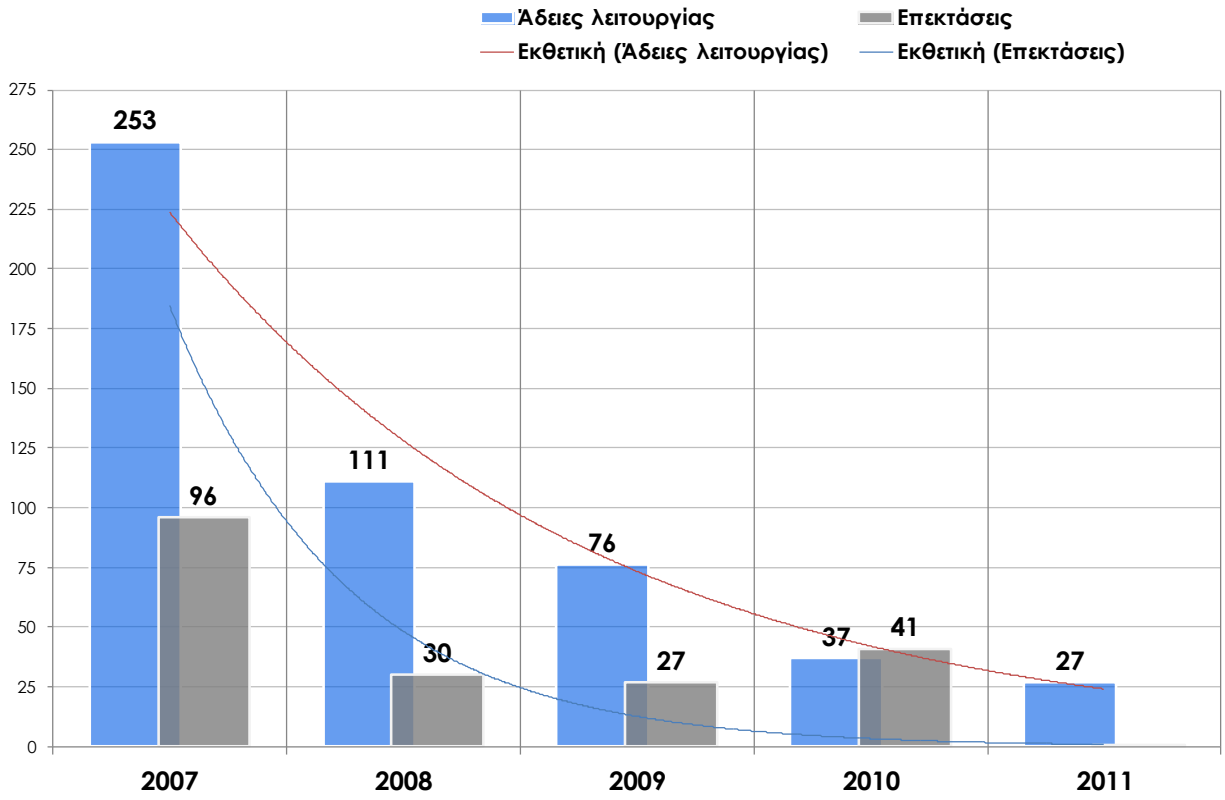

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία: DATA RC

Τα κύρια προβλήματα – απειλές για την μεταποίηση στην ΠΔΕ είναι :

- Η απουσία βασικών υποδομών όπως έλλειψη σύγχρονου δικτύου αυτοκινητοδρόμων, έλλειψη δικτύου σύγχρονου σιδηροδρομικού δικτύου ενώ δεν υπάρχει διεθνές αεροδρόμιο για εθνικές διεθνικές πτήσεις. Υπάρχουν σημαντικές υποδομές σε λιμενικές εγκαταστάσεις (μοναδικές στην χώρα) με σύγχρονο λιμάνι στην Πάτρα καθώς και σύγχρονη Ναυτική Βιομηχανική Περιοχή. Στο λιμάνι της Πάτρας δεν εξυπηρετούνται χύδην φορτία και containers ενώ υπάρχει μικρότερο λιμάνι (Αίγιο) για εμπορικές συναλλαγές. Το λιμάνι του Κατακώλου είναι από τα μεγαλύτερα λιμάνια στην Μεσόγειο για την εξυπηρέτηση της κρουαζιέρας.
- Η Δυτική Ελλάδα στερείται δικτύου φυσικού αερίου με αποτέλεσμα την μειωμένη ανταγωνιστικότητα των βιομηχανιών όσον αφορά το ενεργειακό κόστος αλλά και γενικότερα. Εκτιμάται μια επιβάρυνση του κόστους παραγωγής κατά τουλάχιστον 15%
- Οι μεταποιητικές επιχειρήσεις είναι μικρού και μεσαίου μεγέθους (με κληρονομικά χαρακτηριστικά στην ίδρυση τους), με μειωμένη οργάνωση σε διοίκηση διαχείριση

πωλήσεων και διαχείριση εξαγωγών με έλλειψη σαφούς προσανατολισμού στρατηγικής ανάπτυξης ενώ υπάρχει συγκέντρωση επιχειρήσεων κυρίως στην μεταποίηση προϊόντων πρωτογενούς τομέα. Παράλληλα υπάρχουν σημαντικά εμπορικά σήματα (προϊόντα με ονομασία προέλευσης, ονομασία παραγωγής, κλπ), ιστορικές παραδοσιακές μονάδες.

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας υπάρχουν οι παρακάτω οργανωμένες περιοχές βιομηχανικών δραστηριοτήτων :

- Βιομηχανική Περιοχή Πάτρας

  Οι εργαζόμενοι στην ΒΙ.ΠΕ υπολογίζονται σήμερα σε 4.000 περίπου γεγονός που την αναδεικνύει σε έναν από τους πιο σημαντικούς πόλους ανάπτυξης και οικονομικής δραστηριότητας στην περιοχή. Σημειώνεται ότι για τη ΒΙΠΕ υπάρχει οδικό δίκτυο, δίκτυο ύδρευσης και αποχέτευσης όμβριων και ακαθάρτων υδάτων, ΜΚΑ, Κέντρο Εξυπηρέτησης (Γραφείο Διοίκησης), Πυροσβεστικός σταθμός, μερικός ηλεκτροφωτισμός οδών και διαβάσεις για διέλευση τηλεφωνικών καλωδίων.

- **<u>ΒΙΟΤΕΧΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΠΑΤΡΩΝ</u>**

  Η υποδομή του Βιοτεχνικού Πάρκου Πατρών είναι ιδιαίτερα σημαντική για την Αχαΐα, αλλά και για τις επιχειρήσεις της ευρύτερης περιοχής και ιδιαίτερα τις ΜΜΕ, καθώς δίνει σημαντικές λύσεις για την εγκατάσταση μεταποιητικών επιχειρήσεων, πολλές από τις οποίες αντιμετωπίζουν προβλήματα από την παρουσία τους εντός του αστικού ιστού. Στο ΒΙΟΠΑ υπάρχουν ήδη μονάδες ετοίμων ενδυμάτων, βιομηχανία άλατος, μονάδα διανομής αναψυκτικών, βιοτεχνίες επίπλων, συσκευαστήριο φρούτων, μονάδα αναγόμωσης ελαστικών, μονάδα αμμοβολής, αποθήκη ξυλείας, κατασκευή στρωμάτων, σιδηρών κατασκευών, μονάδα επεξεργασίας σιδήρου οικοδομών, συσκευαστήριο σταφίδας, υφαντήριο, μονάδα τυπογραφικών εργασιών, συνεργείο αυτοκινήτων, βενζινάδικο, οικοδομικά υλικά (τζάκια, μάρμαρα, κλπ.), εταιρεία μεταφορών, τοποθέτηση μουσαμάδων αυτοκινήτων και τεντών, κατασκευές παραδοσιακών κιγκλιδωμάτων, κ.α.

- **<u>ΝΑΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΣΤΑΚΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ</u>**

  Η ΝΑΒΙΠΕ είναι η μοναδική Ναυτική και Βιομηχανική Περιοχή στην Ελλάδα που διαθέτει δικό της λιμάνι πολλαπλών χρήσεων. Η ΝΑΒΙΠΕ, ως Ελεύθερη Βιομηχανική και Επιχειρηματική Ζώνη, βρίσκεται σε άριστη γεωγραφική θέση, από πλευράς στρατηγικής και οικονομικής σημασίας. Μερικές από τις δραστηριότητες που πρόκειται να αναπτυχθούν σε αυτή είναι: α) Η διαμετακόμιση φορτίων και αυτοκινήτων, η μεταφόρτωση φορτίων χύδην και η αποθήκευση φορτίων, β) οι υπηρεσίες εξυπηρέτησης των συναλλασσόμενων με την περιοχή της ΝΑΒΙΠΕ (εστιατόρια, τράπεζες, σταθμοί υγρών καυσίμων, mini market κλ.π.), οι λειτουργίες πορθμείων και η παραλαβή, παράδοση και διαχείριση φορτίων, γ) οι υπηρεσίες συντήρησης και επισκευής του εξοπλισμού του λιμένα και οι δεκάδες τεχνικές και δ) οι υπηρεσίες (επιθεώρηση αυτοκινήτων, επεξεργασία και συσκευασία ξύλου, εργασίες ψύξης, επισκευή, συναρμολόγηση κλπ).

- **ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΠΑΤΡΩΝ**

Το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών Α.Ε. (ΕΠΠ) ιδρύθηκε το 1989 ως Τεχνολογικό Πάρκο Πατρών Α.Ε. με κύριο μέτοχο το Ίδρυμα Τεχνολογίας & Έρευνας/ Ερευνητικό Ινστιτούτο Χημικής Μηχανικής και Χημικών Διεργασιών Υψηλών Θερμοκρασιών (ΙΤΕ/ΕΙΧΗΜΥΘ). Το 1992 παίρνει την παρούσα ονομασία του, ενώ το 1998 περατώθηκαν οι εργασίες ανέγερσης των κτιρίων του στο Πλατάνι Πατρών. Ο μόνος μέτοχός του τώρα είναι το Ελληνικό Δημόσιο (εποπτευόμενο από το Υπουργείο Ανάπτυξης, 2001). Ο στρατηγικός στόχος του ΕΠΠ είναι να δημιουργήσει μία σύγχρονη Καινοτομική Επιχειρηματική Περιοχή στη Περιφέρεια της Δυτικής Ελλάδας, που θα αποτελέσει εργαλείο ανάπτυξης και προσανατολισμού της προς το «αναδυόμενο καινοτομικό οικονομικό-παραγωγικό περιβάλλον» διευκολύνοντας - προσθετικά και εναλλακτικά - καινούργιες οικονομικές, παραγωγικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες στη περιοχή. Αποβλέπει δηλαδή στο να συνεισφέρει ουσιαστικά στην ανάδειξη του «καινοτομικού χώρου».

- **PATRAS INNOHUB**

Το Patras InnoHub φιλοδοξεί να συμβάλει στην περαιτέρω ανάπτυξη της Δυτικής Ελλάδας, αξιοποιώντας τόσο τις ευκαιρίες συνεργασιών μεταξύ των εταιρειών, όσο και τους πόρους στήριξης και υπηρεσιών μιας στάσης (one-stop shop), που έχει αναπτύξει και παρέχει το Corallia. Διαθέτει υποδομές και υπηρεσίες που απευθύνονται κυρίως σε start-ups and early-stage επιχειρήσεις, ωστόσο και μεγάλες επιχειρήσεις μπορούν να εγκαταστήσουν και να οργανώσουν το υποκατάστημα τους στο InnoHub, προκειμένου να έχουν πρόσβαση στις αγορές της δυτικής Ελλάδας.

6.2.2 Αναπτυξιακός Νόμος

Στο πλαίσιο των αναπτυξιακών νόμων (Ν. 1892/90, 2601/98. 3299/2004), από το 1991 έως το 2004 και για τη Δυτική Ελλάδα η πορεία τους παρουσιάζεται στους παρακάτω πίνακες.

Πίνακας 6-17 Επενδύσεις στο πλαίσιο του αναπτυξιακού νόμου 1892/90

Έτος	**Αριθμός Επενδυτικών Προγραμμάτων**	**Παραγωγική Δαπάνη** (ποσά σε χιλ,δρχ.)	**Επιχορήγηση Δημοσίου** (ποσά σε χιλ,δρχ.)	**Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης** (ποσά σε χιλ.δρχ.)	**Νέες θέσεις Εργασίας**
1991	21	1.755.000	470.400	0	231
1992	24	2.849.000	724.000	0	125
1993	2	245.600	82.400	0	5
1994	2	266.400	66.595	0	10
1995	25	7 513.000	2.374.000	0	220
1996	75	18.879.700	7.340.970	0	593
1997	78	16.093.400	6.218.400	0	450

Σύνολο	**227**	**47.602.100**	**17.276.765**	**0**	**1.634**

Πίνακας 6-18 Επενδύσεις στο πλαίσιο του αναπτυξιακού νόμου 2601/98 από 1998 έως 2001

Έτος		**Αριθμός Επενδυτικών Προγραμμάτων**	**Παραγωγική Δαπάνη** *(ποσά σε χιλ,δρχ.)*	**Επιχορήγηση Δημοσίου** *(ποσά σε χιλ,δρχ.)*	**Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης** *(ποσά σε χιλ,δρχ.)*	**Νέες θέσεις Εργασίας**
1998 (από ισχύ του νόμου-15.4.98)	Α' **δέσμη κινήτρων:** Επιχορ.- Επιδότ.τόκων - Χρηματοδ. μίσθωση	1	725.000	181.000		10
	Β' **δέσμη κινήτρων:** Φορολογ. απαλλαγή -Επιδότηση τόκων	1	12.500			1
1999	Α' **δέσμη κινήτρων:** Επιχορ.- Επιδότ.τόκων - Χρηματοδ. μίσθωση	31	7.127.724	2.169.195	12.120	185
	Β' δέσμη κινήτρων: Φορολογ. απαλλαγή -επιδότηση τόκων	3	748.500			4
2000	**Α' δέσμη κινήτρων:** Επιχορ.- Επιδότ.τόκων - Χρηματοδ. μίσθωση	13	1.913.416	486.791		51
	Β' δέσμη κινήτρων: Φορολογ. απαλλαγή -Επιδότηση τόκων	2	674.620			20
2001	**Α' δέσμη κινήτρων:** Επιχορ.- Επιδότ.τόκων -Χρηματοδ. μίσθωση	34	9.377.845	2.707.848,70		189
	Β' δέσμη κινήτρων: Φορολογ. απαλλαγή -Επιδότηση τόκων	6	1.230.700			25
Σύνολο (ποσά χιλ. δρχ.)		**91**	**21.810.305**	**5.544.834,70**	**12.120**	**485**

Πίνακας 6-19 Επενδύσεις στο πλαίσιο του αναπτυξιακού νόμου 2601/98 από 2002 έως 2004

Έτος		**Αριθμός Επενδυτικών Προγραμμάτων**	**Παραγωγική Δαπάνη** *(ποσά σε χιλ,δρχ.)*	**Επιχορήγηση Δημοσίου** *(ποσά σε χιλ,δρχ.)*	**Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης** *(ποσά σε χιλ,δρχ.)*	**Νέες θέσεις Εργασίας**
2002	**Α' δέσμη κινήτρων:** Επιχορ.- Επιδότ. τόκων - Χρηματοδ. μίσθωση	37	28.313.362,00 €	7.769.036,45 €	0,00€	301
			9.647.778 (χιλ,δρχ.)	2.647.299 (χιλ,δρχ.)		
	Β' δέσμη κινήτρων: Φορολογ. απαλλαγή - Επιδότηση τόκων	3	729.714,54 €		0,00€	6
			248.650 (χιλ,δρχ.)			
2003	**Α' δέσμη κινήτρων:**	14	12.172.500,00 €	3.618.500,00 €	0,00€	101

	Επιχορ.- Επιδότ.τόκων - Χρηματοδ. μίσθωση		4.147.779 (χιλ. δρχ.)	1.233.004 (χιλ. δρχ.)		
	Β' δέσμη κινήτρων: Φορολογ. απαλλαγή - Επιδότηση τόκων	2	288.567,00 €	0,00€	0,00€	2
			98.329 (χιλ,δρχ.)	0,00€		
2004	Α' **δέσμη κινήτρων:** Επιχορ.- Επιδότ.τόκων - Χρηματοδ. μίσθωση	18	14.259.500,00 €	4.422.750,00 €	0,00€	103
			4.859 (χιλ,δρχ.)	1.507 (χιλ.δρχ.)		
	Β' **δέσμη κινήτρων:** Φορολογ. απαλλαγή - Επιδότηση τόκων	0	0,00 €	0,00€	0,00€	0
			0,00 €	0,00€		

Το 2004 ξεκίνησε η περίοδος υποβολής επενδύσεων με τον νέο θεσμικό πλαίσιο του Νόμου 3299/2004 που θα κάλυπτε τον τότε Εγκεκριμένο Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Στα πλαίσια του αναπτυξιακού νόμου 3299/2004 η πορεία εντάξεων, υλοποιήσεων και εκταμιεύσεων παρουσιάζεται στους πίνακες που ακολουθούν. Αυτό θεσμικό πλαίσιο ίσχυσε (ως προς την υποβολή προτάσεων) μέχρι την 31-12-2010. Από το 2011 και μέχρι την 30-6-2014 εφαρμόστηκε ως πλαίσιο για την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων ο νόμος 3908/2011. Την περίοδο αυτή έληξε ο εγκεκριμένος χάρτης περιφερειακών ενισχύσεων και πλέον από την 1-7-2014 έχει ξεκινήσει η εφαρμογή του νέου χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων[13]

[13] *Ο νέος χάρτης περιφερειακών ενισχύσεων ορίζει τις περιοχές ενός κράτους μέλους που είναι επιλέξιμες για εθνικές επενδυτικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα βάσει των κανόνων της ΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων. Ο χάρτης τέθηκε σε ισχύ από την 1η Ιουλίου 2014 και ισχύει έως την 31η Δεκεμβρίου 2020. Ο χάρτης προσδιορίζει επίσης τα ανώτατα επίπεδα ενίσχυσης (τις καλούμενες «εντάσεις ενίσχυσης») που μπορούν να χορηγηθούν σε περιφερειακά επενδυτικά έργα που υλοποιούνται από μεγάλες επιχειρήσεις σε ενισχυόμενες περιοχές, τα οποία κυμαίνονται μεταξύ 10% και 25% του συνολικού κόστους των επενδύσεων, ανάλογα με την εκάστοτε περιοχή. Οι εν λόγω εντάσεις είναι δυνατόν να αυξηθούν κατά 10% για επενδύσεις που διενεργούνται από μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις και κατά 20% για επενδύσεις από μικρές επιχειρήσεις. Ο νέος χάρτης περιφερειακών ενισχύσεων για την Ελλάδα θα καλύπτει το σύνολο της επικράτειας και το 100% του πληθυσμού της, διότι η χώρα επωφελείται από τον ευρωπαϊκό μηχανισμό σταθερότητας. Βλέπε σχετικά «Κρατική Ενίσχυση αριθ. SA 38450(2014/N) – Ελλάδα. Χάρτης Περιφερειακών ενισχύσεων 2014-2020. COM(2014) 2642 final. 7-5-2014*

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Πίνακας 6-20 Αιτήσεις Υπαγωγής στον Αναπτυξιακό Νόμο Ν. 3299/2004 (Α΄ Φάση)

Π.Ε>	Τομέας	Αριθμός Αιτήσεων	Ύψος επένδυσης	Ίδια κεφάλαια	Επιχορήγηση	Επιδότ. leasing	Δάνειο	Κόστος leasing	Νέες θέσεις	Νέες Κλίνες	Νέες θ. γκαράζ
Αιτωλοακαρνανίας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	58	36.269.844,28	12.610.583,92	16.997.146,28	0,00	6.662.114,08	0,00	110	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	7	8.878.209,54	3.170.007,64	4.291.676,35	0,00	1.416.525,55	0,00	40	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	4	4.139.790,00	1.460.906,00	2.070.884,00	0,00	608.000,00	0,00	20	125	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Σύνολο Αιτωλοακαρνανίας		**69**	**49.287.843,82**	**17.241.497,56**	**23.359.706,63**	**0,00**	**8.686.639,63**	**0,00**	**170**	**125**	**0**
Αχαΐας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	119	81.197.440,97	26.768.561,75	36.966.844,43	1.278.742,00	14.620.675,79	2.841.648,00	253	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	3	520.018,00	201.511,90	238.191,85	0,00	80.314,25	0,00	5	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	16	18.306.693,00	6.059.043,00	8.642.518,00	0,00	3.605.132,00	0,00	42	301	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Σύνολο Αχαΐας		**137**	**100.024.151,97**	**33.029.116,65**	**45.847.554,28**	**1.278.742,00**	**18.306.122,04**	**2.841.648,00**	**300**	**301**	**0**
Ηλείας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	49	26.168.199,16	8.915.399,13	12.130.395,33	0,00	5.122.404,70	0,00	70	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	2	2.200.000,00	600.000,00	1.000.000,00	0,00	600.000,00	0,00	7	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	9	5.518.799,86	1.832.822,29	2.733.450,43	0,00	952.527,14	0,00	23	109	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Σύνολο Ηλείας		**60**	**33.886.999,02**	**11.348.221,42**	**15.863.845,76**	**0,00**	**6.674.931,84**	**0,00**	**100**	**109**	**0**
Σύνολο ΠΔΕ	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	226	143.635.773,41	48.294.544,80	66.094.386,04	1.278.742,00	26.405.194,57	2.841.648,00	433	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	12	11.598.227,54	3.971.519,54	5.529.868,20	0,00	2.096.839,80	0,00	52	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	29	27.965.282,86	9.352.771,29	13.446.852,43	0,00	5.165.659,14	0,00	85	535	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Σύνολο Περιφέρειας Δ. Ε.		**266**	**183.199.283,81**	**61.618.835,63**	**85.071.106,67**	**1.278.742,00**	**33.667.693,51**	**2.841.648,00**	**570**	**535**	**0**

Πηγή Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Πίνακας 6-21 Αιτήσεις Υπαγωγής στον Αναπτυξιακό Νόμο Ν. 3299/2004 (Β΄ Φάση) {Στοιχεία αιτήσεων από 01-08-2007 μέχρι 30-06-2011}

Π.Ε.	Τομέας	Αριθμός Αιτήσεων	Ύψος επένδυσης	Ίδια κεφάλαια	Επιχορήγηση	Επιδότ. leasing	Δάνειο	Κόστος leasing	Νέες θέσεις	Νέες Κλίνες	Νέες θ. γκαράζ
Αιτωλοακαρνανίας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	76	59.009.191,32	20.074.906,54	26.870.371,50	0,00	12.063.913,28	0,00	167	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	12	10.998.288,32	3.365.695,60	5.068.599,88	0,00	2.563.992,84	0,00	34	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	8	10.916.382,01	2.906.558,29	5.427.977,64	0,00	2.581.846,08	0,00	18	88	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	1	499.410,00	203.256,00	296.154,00	0,00	0,00	0,00	7	0	0
Σύνολο Αιτωλοακαρνανίας		**97**	**81.423.271,65**	**26.550.416,43**	**37.663.103,02**	**0,00**	**17.209.752,20**	**0,00**	**226**	**88**	**0**
Αχαΐας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	167	151.869.582,60	45.837.746,92	76.415.471,64	679.965,00	28.380.064,04	1.236.300,00	372	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	13	10.718.760,94	3.641.013,62	5.273.127,96	0,00	1.804.619,36	0,00	35	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	27	31.385.239,76	10.132.096,28	17.434.607,61	0,00	3.818.535,87	0,00	54	498	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	5	7.514.249,70	2.329.801,26	4.500.049,82	0,00	684.398,62	0,00	19	0	206
Σύνολο Αχαΐας		**212**	**201.487.833,00**	**61.940.658,08**	**103.623.257,03**	**679.965,00**	**34.687.617,89**	**1.236.300,00**	**480**	**498**	**206**
Ηλείας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	139	105.157.948,31	34.182.710,41	60.460.223,75	0,00	10.515.014,15	0,00	217	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	39	36.593.473,16	11.346.530,35	20.022.952,33	0,00	5.223.990,48	0,00	111	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	32	43.567.270,38	11.803.893,15	25.829.310,13	0,00	5.934.067,10	0,00	76	938	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Σύνολο Ηλείας		**210**	**185.318.691,85**	**57.333.133,91**	**106.312.486,21**	**0,00**	**21.673.071,73**	**0,00**	**404**	**938**	**0**
Σύνολο ΠΔΕ	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	382	316.036.722,23	100.095.363,87	163.746.066,89	679.965,00	50.958.991,47	1.236.300,00	756	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	64	58.310.522,42	18.353.239,57	30.364.680,17	0,00	9.592.602,68	0,00	180	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	67	85.868.892,15	24.842.547,72	48.691.895,38	0,00	12.334.449,05	0,00	148	1.524	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	6	8.013.659,70	2.533.057,26	4.796.203,82	0,00	684.398,62	0,00	26	0	206
Σύνολο Περιφέρειας Δ. Ε.		**519**	**468.229.796,50**	**145.824.208,42**	**247.598.846,26**	**679.965,00**	**73.570.441,82**	**1.236.300,00**	**1.110**	**1.524**	**206**

Πηγή Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Πίνακας 6-22 Εγκριθείσες Αιτήσεις Υπαγωγής στον Αναπτυξιακό Νόμο Ν. 3299/2004 (Α΄Φάση)

Π.Ε.	Τομέας	Αριθμός Αιτήσεων	Ύψος επένδυσης	Ίδια κεφάλαια	Επιχορήγηση	Επιδότ. leasing	Δάνειο	Κόστος leasing	Νέες θέσεις	Νέες Κλίνες	Νέες θ. γκαράζ
Αιτωλοακαρνανίας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	52	29.031.358,00	10.113.280,95	13.498.791,60	0,00	5.419.285,45	0,00	77	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	7	7.782.612,00	2.919.275,70	3.288.447,80	0,00	1.574.888,50	0,00	38	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	4	3.837.790,00	1.325.005,00	1.904.784,50	0,00	608.000,00	0,00	20	125	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Σύνολο Νομού Αιτωλοακαρνανίας		**63**	**40.651.760,00**	**14.357.561,65**	**18.692.023,90**	**0,00**	**7.602.173,95**	**0,00**	**135**	**125**	**0**
Αχαΐας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	108	70.026.199,00	23.288.719,65	31.886.504,75	943.534,35	12.754.231,60	2.096.743,00	218	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	3	477.520,00	207.628,10	199.279,75	0,00	70.612,15	0,00	5	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	15	16.587.380,00	5.493.552,50	7.829.815,00	0,00	3.264.012,50	0,00	42	290	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Σύνολο Νομού Αχαΐας		**126**	**87.091.099,00**	**28.989.900,25**	**39.915.599,50**	**943.534,35**	**16.088.856,25**	**2.096.743,00**	**265**	**290**	**0**
Ηλείας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	40	20.208.019,00	6.702.480,95	9.376.497,65	0,00	4.129.040,40	0,00	63	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	2	2.040.000,00	670.500,00	816.000,00	0,00	553.500,00	0,00	7	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	8	4.968.726,00	1.607.983,00	2.463.413,00	0,00	897.330,00	0,00	20	109	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Σύνολο Νομού Ηλείας		**50**	**27.216.745,00**	**8.980.963,95**	**12.655.910,65**	**0,00**	**5.579.870,40**	**0,00**	**90**	**109**	**0**
Σύνολο ΠΔΕ	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	200	119.265.576,00	40.104.481,55	54.761.794,00	943.534,35	22.302.557,45	2.096.743,00	358	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	12	10.300.132,00	3.797.403,80	4.303.727,55	0,00	2.199.000,65	0,00	50	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	27	25.393.896,00	8.426.541,00	12.198.012,50	0,00	4.769.342,50	0,00	82	524	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Σύνολο Περιφέρειας Δ. Ε.		**239**	**154.959.604,00**	**52.328.426,35**	**71.263.534,05**	**943.534,35**	**29.270.900,60**	**2.096.743,00**	**490**	**524**	**0**

Πηγή Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Πίνακας 6-23 Εγκριθείσες Αιτήσεις Υπαγωγής στον Αναπτυξιακό Νόμο Ν. 3299/2004 (Β΄Φάση) {Στοιχεία Εγκριθέντων Αιτήσεων από 01-08-2007 μέχρι 30-06-2011}

Π.Ε	Τομέας	Αριθμός Αιτήσεων	Ύψος επένδυσης	Ίδια κεφάλαια	Επιχορήγηση	Επιδότ. leasing	Δάνειο	Κόστος leasing	Νέες θέσεις	Νέες Κλίνες	Νέες θ. γκαράζ
Αιτωλοακαρνανίας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	60	35.639.533,00	12.069.711,37	16.547.272,05	0,00	7.712.549,58	0,00	121	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	8	7.013.689,00	1.995.701,69	3.079.415,60	0,00	1.938.571,71	0,00	18	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	6	5.675.597,00	1.570.621,78	2.855.025,97	0,00	1.249.949,25	0,00	15	91	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	1	499.410,00	203.256,00	296.154,00	0,00	0,00	0,00	7	0	0
Σύνολο Αιτωλοακαρνανίας		***75***	***48.828.229,00***	***15.839.290,84***	***22.777.867,62***	***0,00***	***10.901.070,54***	***0,00***	***161***	***91***	***0***
Αχαΐας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	123	97.250.854,55	28.320.185,01	49.307.267,52	339.982,50	19.005.252,02	618.150,00	222	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	12	8.336.204,00	2.830.296,40	4.364.538,25	0,00	1.141.369,35	0,00	33	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	20	22.873.127,97	7.523.941,76	12.551.101,23	0,00	2.798.084,98	0,00	48	444	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	4	4.052.870,00	1.348.955,40	2.431.472,00	0,00	272.442,60	0,00	8	0	206
Σύνολο Αχαΐας		***159***	***132.513.056,52***	***40.023.378,57***	***68.654.379,00***	***339.982,50***	***23.217.148,95***	***618.150,00***	***311***	***444***	***206***
Ηλείας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	118	79.001.012,36	25.127.536,58	45.892.386,91	0,00	7.981.088,87	0,00	168	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	33	30.445.495,68	9.280.595,52	16.915.932,42	0,00	4.248.967,74	0,00	98	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	24	34.515.099,21	9.309.761,10	20.601.949,53	0,00	4.603.388,58	0,00	46	733	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	0	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0	0	0
Σύνολο Ηλείας		***175***	***143.961.607,25***	***43.717.893,20***	***83.410.268,86***	***0,00***	***16.833.445,19***	***0,00***	***312***	***733***	***0***
Σύνολο ΠΔΕ	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	299	212.581.399,91	65.517.432,96	111.746.926,48	339.982,50	34.698.890,47	618.150,00	519	0	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	53	45.795.388,68	14.106.593,61	24.359.886,27	0,00	7.328.908,80	0,00	149	0	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	50	63.063.824,18	18.404.324,64	36.008.076,73	0,00	8.651.422,81	0,00	109	1.268	0
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	5	4.552.280,00	1.552.211,40	2.727.626,00	0,00	272.442,60	0,00	15	0	206
Σύνολο Περιφέρειας Δ. Ε.		**409**	**325.992.892,77**	**99.580.562,61**	**174.842.515,48**	**339.982,50**	**50.951.664,68**	**618.150,00**	**792**	**1.268**	**206**

Πηγή Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Πίνακας 6-24 Χρηματοδότηση (Α' και Β' Φάση στοιχεία της υπηρεσίας έως 30-06-2011)

Υπαγωγές	Αριθμός	Ύψος επένδυσης	Επιχορήγηση	Νέες Θέσεις Εργασίας
Α' Φάσης	239	155.114.442,00	71.263.534,05	512
Β' Φάσης	407	324.715.811,77	174.290.587,41	784
Σύνολο	***646***	***479.830.253,77***	***245.554.121,46***	***1296***
Εκταμιεύσεις 2010 Α' Φάση			7.668.475,47	
Εκταμιεύσεις 2010 Β' Φάση			20.932.152,56	
Σύνολο Εκταμιεύσεων 2010			28.600.628,03	
Ολοκληρώσεις - Έναρξη λειτουργίας Α' Φάση 2010	183			
Ολοκληρώσεις - Έναρξη λειτουργίας Β' Φάση 2010	77			
Ολοκληρώσεις - Έναρξη λειτουργίας (Σύνολο) 2010	260			
Σύνολο Εκταμιεύσεων έως 30-06-2011	40		6.942.384,64	

Πηγή Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Πίνακας 6-25 Χρηματοδότηση (Α' και Β' Φάση στοιχεία της υπηρεσίας 01-07-2011 έως 31-12-2014)

Υπαγωγές	Αριθμός	Ύψος επένδυσης	Επιχορήγηση	Νέες Θέσεις Εργασίας
Α' Φάσης	239	155.114.442,00	71.263.534,05	512
Β' Φάσης	409	325.992.892,77	174.842.515,48	792
Σύνολο	***648***	***481.107.334,77***	***246.106.049,53***	***1304***
Εκταμιεύσεις Α' Φάση (από 01-07-2011 έως 31-12-2014)	30		5.828.666,47	
Εκταμιεύσεις Β' Φάση (από 01-07-2011 έως 31-12-2014)	151		34.573.267,50	
Σύνολο Εκταμιεύσεων			***40.401.933,97***	
Ολοκληρώσεις - Έναρξη λειτουργίας Α' Φάση	21	18.046.101,28		381
Ολοκληρώσεις - Έναρξη λειτουργίας Β' Φάση	100	63.724.653,42		136
Ολοκληρώσεις - Έναρξη λειτουργίας (Σύνολο)	121	***81.770.754,47***		

Πηγή Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Ο Επενδυτικός Νόμος 3908/11, όπως τροποποιήθηκε από τους Νόμους 4072/12, 4146/13 και 4242/14, αποτέλεσε το βασικό χρηματοδοτικό εργαλείο για την ίδρυση, την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων, για την περίοδο 2011-2014, δίνοντάς τους τη δυνατότητα να επιδοτηθούν σύμφωνα με τα ποσοστά που καθορίζονται από τον εκάστοτε Εγκεκριμένο Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

Περιληπτικά ο Επενδυτικός Νόμος:

- Καλύπτει υπό προϋποθέσεις τους περισσότερους τομείς της οικονομίας, όπως Τουρισμό,Μεταποίηση, Logistics, Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, Παραγωγή και Μεταποίηση Αγροτικών Προϊόντων, Παροχή Υπηρεσιών και λοιπές δραστηριότητες (εκτός των προβλεπόμενων εξαιρέσεων)
- Παρέχει κίνητρα με φοροαπαλλαγές, επιδοτήσεις, leasing ή μείγμα αυτών κατ' επιλογή του Επενδυτή.
- Χωρίζεται σε δυο Κατηγορίες Επενδυτικών Σχεδίων τα Γενικά Επενδυτικά Σχέδια και τα Ειδικά Επενδυτικά Σχέδια.

Στις κατά τόπους Περιφέρειες οι ενδιαφερόμενοι φορείς καταθέτουν προτάσεις που εντάσσονται στα Γενικά Επιχειρηματικά Σχέδια και τα οποία περιλαμβάνουν τρεις επιμέρους κατηγορίες επενδύσεων:

1. Γενική Επιχειρηματικότητα

- Δικαιούχοι: κάθε επιχείρηση επιλέξιμου κλάδου (Μεταποίησης, Τουρισμού, Logistics, ΑΠΕ εκτός Φωτοβολταϊκών,Παροχής Υπηρεσιών, Παραγωγής και Μεταποίησης Αγροτικών Προϊόντων)
- Προβλέπει: Επιδότηση, Φοροαπαλλαγές ή/και leasing για έργα άνω των 100.000€.

2. Περιφερειακή Συνοχή

- Δικαιούχοι: επενδυτές με σχέδια που καλύπτουν τοπικές ανάγκες ή αξιοποιούν τοπικά ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και ανήκουν σε επιλέξιμο κλάδο δραστηριότητας (Μεταποίησης, Τουρισμού, Logistics, ΑΠΕ εκτός Φωτοβολταϊκών, Παροχής Υπηρεσιών, Παραγωγής και Μεταποίησης Αγροτικών Προϊόντων).
- Προβλέπει: Επιδότηση, Φοροαπαλλαγές ή/και leasing για έργα άνω των 200.000€.

3. Τεχνολογική Ανάπτυξη

- Δικαιούχοι: επιχειρήσεις που σχεδιάζουν να επενδύσουν στην καινοτομία και να εκσυγχρονίσουν τεχνολογικά την επιχείρηση τους και ανήκουν σε συγκεκριμένους επιλέξιμους κλάδους.
- Προβλέπει: Επιδότηση, Φοροαπαλλαγές ή/και leasing για έργα άνω των 200.000€.

Είδη ενισχύσεων

α. Φορολογική απαλλαγή. Απαλλαγή από 2 έως 15 χρόνια από την καταβολή μέρους του φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρων κερδών, τα οποία προκύπτουν με βάση τη φορολογική νομοθεσία, από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης. Το ποσό της φορολογικής απαλλαγής συνιστά ισόποσο αφορολόγητο αποθεματικό.

β. Επιχορήγηση. Δωρεάν παροχή χρηματικού ποσού από το Δημόσιο για την κάλυψη τμήματος των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου.

γ. Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing). Κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση νέου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού

*Όλες οι ενισχύσεις συνυπολογίζονται για τον καθορισμό του συνολικού ποσοστού ενίσχυσης που χορηγείται στο επενδυτικό σχέδιο. Το όφελος από την παραπάνω χρηματοδότηση συνυπολογίζεται στο συνολικό ποσοστό ενίσχυσης, το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τα όρια του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

Ποσοστά Ενίσχυσης

Ενισχύσεις έως το 60% του προϋπολογισμού προσφέρει ο Επενδυτικός Νόμος μέσω επιχορήγησης, φορολογικής απαλλαγής και επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (Leasing), όπως καθορίζονται από τον Εγκεκριμένο Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων που ίσχυε έως τις 30/6/2014.

Στα επενδυτικά σχέδια επιχειρήσεων που πραγματοποιούνται σε Βιομηχανικές Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.Π.Ε.), σε Επιχειρηματικά Πάρκα (Ε.Π.) εξαιρουμένων των Επιχειρηματικών Πάρκων Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης (Ε.Π.Ε.Β.Ο.) και σε Ζώνες Καινοτομίας παρέχεται ποσοστό ενίσχυσης μέχρι το ανώτατο όριο του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, ενώ στις περιπτώσεις εγκατάστασης στα νησιά και στις περιφερειακές ενότητες νήσων που ανήκουν διοικητικά στις Περιφέρειες της Ηπειρωτικής Ελλάδας παρέχονται τα ανώτατα ποσοστά του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, κατά μέγεθος επιχείρησης και μέχρι το 50% του ενισχυόμενου κόστους της επένδυσης.

Περίοδος Υποβολών:

- Για τις ενισχύσεις Γενικών Επενδυτικών Σχεδίων και Μεγάλων Επενδυτικών Σχεδίων οι υποβολές προτάσεων ολοκληρώθηκαν στις 30/06/2014

Απολογιστικά στοιχεία για τον επενδυτικό νόμο στην Π.Δ.Ε.

Συνολικά στην Π.Δ.Ε. έχουν εγκριθεί 41 επενδυτικά προγράμματα στα πλαίσια του ν.3908/2011 εκ των οποίων 20 στον Ν. Αχαΐας, 11 στον Ν. Ηλείας και 10 στο Ν. Αιτωλ/νίας.

24 από αυτά ανήκουν στον τομέα των Μεταποιητικών επιχειρήσεων, 8 στον τομέα του Τουρισμού, 6 στον Πρωτογενή τομέα και 3 στον τομέα των Υπηρεσιών.

Ο συνολικός εγκεκριμένος προϋπολογισμός των 41 επενδυτικών προγραμμάτων ανέρχεται σε 41.186.331, 32 € , κ τα οποία ενισχύονται και με τα τρία είδη (Φορολογική απαλλαγή , Επιχορήγηση, Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης) κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με τον πίνακα 2.

Τέλος, αναφέρουμε ότι για 3 από τα 41 επενδυτικά προγράμματα η Π.Δ.Ε. έχει προβεί στην εκταμίευση συνολικά 512.754,56 € , μετά από σχετικά αιτήματα των φορέων. Δύο από αυτά αφορούν αιτήματα παροχή προκαταβολής ενώ το τρίτο αφορά την καταβολή επιδότησης μετά από πιστοποίηση εκτελεσθέντος έργου.

Πίνακας 6-26 Νόμος 3908-2011 Πορεία Υλοποίησης έως 30-6-2014

Νομός	Τομέας	Αριθμός Αιτήσεων	Ύψος επένδυσης	Ίδια κεφάλαια/ Δάνειο	Επιχορήγηση	Επιδότ. leasing	Επιδοτ. Φορολ. Απαλλαγής	Νέες θέσεις	Νέες Κλίνες
Αιτωλοακαρνανίας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	5,00	4.623.378,79	2.787.185,82	1.836.192,97	0	373.039,64	15,90	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	1,00	1.000.000,00	600.000,00	400.000,00	0	0,00	5,00	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	4,00	5.430.931,16	2.920.535,94	2.510.395,22	0	205.070,38	11,00	282,00
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο ΠΕ Αιτ-νιας		**10,00**	**11.054.309,95**	**6.307.721,76**	**4.746.588,19**	**0,00**	**578.110,02**	**31,90**	**282,00**
Αχαΐα	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	12,00	12.050.024,81	7.939.977,79	4.110.047,02	628.000,00	1.470.124,61	36,98	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	3,00	2.246.523,50	1.492.941,34	753.582,16	0	215.870,68	7,00	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	2,00	2.105.927,00	1.154.963,50	950.963,50	0	102.000,00	8,54	111,00
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	3,00	2.402.334,60	1.547.025,76	855.308,84	0	345.858,46	4,50	0
Σύνολο ΠΕ Αχαίας		**20,00**	**18.804.809,91**	**12.134.908,40**	**6.669.901,51**	**628.000,00**	**2.133.853,75**	**57,02**	**111,00**
Ηλείας	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	7,00	7.449.934,10	4.022.162,07	3.427.772,03	0	297.195,00	15,66	0
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	2,00	956.409,01	532.760,39	423.648,62	0	26.236,44	2,00	0
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	2,00	2.920.868,35	1.646.934,16	1.273.934,19	0	186.500,00	4,50	74,00
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	0	0	0	0	0	0	0	0
Σύνολο ΠΕ Ηλείας		**11,00**	**11.327.211,46**	**6.201.856,62**	**5.125.354,84**	**0**	**509.931,44**	**22,16**	**74**
Σύνολο ΠΔΕ	Μεταποιητικών Επιχειρήσεων	24,00	24.123.337,70	14.749.325,68	9.374.012,02	628.000,00	2.140.359,25	68,54	0,00
	Επιχειρήσεων Πρωτογενούς Τομέα	6,00	4.202.932,51	2.625.701,74	1.577.230,77	0	242.107,12	14,00	0,00
	Τουριστικών Επιχειρήσεων	8,00	10.457.726,51	5.722.433,60	4.735.292,91	0,00	493.570,38	24,04	467,00
	Επιχειρήσεων Παροχής υπηρεσιών	3,00	2.402.334,60	1.547.025,76	855.308,84	0,00	345.858,46	4,50	0,00

Πηγή Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Πίνακας 6-27 Χρηματοδότηση Ν. 3908/2011 μέχρι την 31-12-2014

Επενδυτικά έργα Ν. 3908/2011	Αριθμός	Ύψος επένδυσης	Επιχορήγηση	Επιδότ. Leasing	Φορ. Απαλ.	Νέες Θέσεις Εργασίας (ΕΜΕ)
Υπαγωγές	41	41.186.331,32	16.541.844,53	628.000,00	3.221.895,21	111,08
Εκταμιεύσεις 2013/2014	3	2.152.900,00	512.754,56	0,00	0,00	4

Πηγή Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Να υπογραμμίσουμε ότι οι τελευταίες επενδυτικές προτάσεις που υποβλήθηκαν στα πλαίσια του παραπάνω νόμου ήταν τον Οκτώβριο του 2013 και έκτοτε η τοπική επιχειρηματική κοινότητα περιμένει το νέο θεσμικό πλαίσιο που θα αντικαταστήσει τον Ν. 3908-2011 σε εφαρμογή του νέου χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων 2014-2020.

6.2.3 Πρόγραμμα ΜμΕ.

Το πρόγραμμα «Ενίσχυση Μ.Μ.Ε. που δραστηριοποιούνται στους τομείς Μεταποίησης - Τουρισμού – Εμπορίου & Υπηρεσιών» είχε σαν βασικούς στόχους[14] :

- τη συγκράτηση της παραγωγικής βάσης της Ελληνικής Οικονομίας και ιδιαίτερα του τομέα της Μεταποίησης, του Τουρισμού, της Παροχής Υπηρεσιών και του Εμπορίου σε συνθήκες ύφεσης.
- την ενίσχυση της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας, ως βασικής επιλογής για την παραγωγική αναβάθμιση της χώρας προς αγαθά και υπηρεσίες υψηλής προστιθέμενης αξίας, με ποιότητα, περιβαλλοντική ευαισθησία, ενσωμάτωση γνώσης και καινοτομίας.
- την ανάδειξη του επιχειρηματικού «πλεονεκτήματος» των περιφερειών της χώρας μέσω στοχευμένων ενεργειών ενίσχυσης ΜΜΕ, στους εν λόγω τομείς και δραστηριότητες.

Το πρόγραμμα αυτό χρηματοδοτήθηκε μέσω εκχωρήσεων από τα 13 ΠΕΠ. Ειδικότερα για την Δυτική Ελλάδα προβλεπόταν η χρηματοδότησή του με το ποσό των 22,5 εκ ευρώ που αποτελεί το ποσό της Δημόσιας Δαπάνης του προγράμματος.

Πίνακας 6-28 Προϋπολογισμός Προγράμματος ΜμΕ ανά Περιφέρεια

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ	ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ Π/Υ (Δ/Δ. σε €)
Ανατολική Μακεδονία- Θράκη	22.500.000,00
Κ. Μακεδονία	90.000.000,00
Δ. Μακεδονία	22.500.000,00
Ήπειρος	22.500.000,00
Στερεά Ελλάδα	18.000.000,00
Θεσσαλία	22.500.000,00
Ιόνια	22.500.000,00
Δ. Ελλάδα	22.500.000,00
Πελοπόννησος	22.500.000,00
Β. Αιγαίο	22.500.000,00
Ν. Αιγαίο	15.000.000,00
Κρήτη	22.500.000,00
Αττική	130.500.000,00
ΣΥΝΟΛΟ	**456.000.000,00**

Στους πίνακες που ακολουθούν παρουσιάζεται η πορεία υλοποίησης του προγράμματος στην ΠΔΕ και στις τρεις Περιφερειακές Ενότητες.

[14] Σύμφωνα με τον εγκεκριμένο Οδηγό του Προγράμματος (σελ 3)

Πίνακας 6-29 Πρόγραμμα: Ενίσχυση ΜΜΕ Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου και Υπηρεσιών (ΠΕΠ) Εγκεκριμένες Προτάσεις, Επιχορηγούμενος Προϋπολογισμός και Δημόσια Δαπάνη ανά Νομό

Α/Α	ΑΡ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΣ Π/Υ	Δ/Δ
ΑΧΑΪΑΣ	381	44.508.075,20 €	26.340.971,68 €
ΗΛΕΙΑΣ	143	16.188.468,68 €	9.695.712,29 €
ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	226	28.656.183,64 €	17.148.805,19 €
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	**750**	**89.352.727,52 €**	**53.185.489,16 €**

Πηγή Διαχειριστική Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Επεξεργασία Στοιχείων Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Πίνακας 6-30 Πρόγραμμα: Ενίσχυση ΜΜΕ Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου και Υπηρεσιών (ΠΕΠ) Εγκεκριμένες Προτάσεις, Επιχορηγούμενος Προϋπολογισμός και Δημόσια Δαπάνη ανά Νομό και ανά τομέα.

ΠΕ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ	ΑΡ. ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ	ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΟΥΜΕΝΟΣ Π/Υ	ΠΛΗΡΩΜΕΝΗ Δ/Δ έως 20-04-2015	% Επι Επιλέξιμου Επιχορηγούμενου ΠΥ
ΑΧΑΪΑΣ	Εμπόριο-Υπηρεσίες	149	6.028.170,94 €	3.007.313,52 €	49,89%
	Μεταποίηση	74	8.235.237,19 €	3.459.127,95 €	42,00%
	Τουρισμός	7	1.008.849,99 €	497.483,42 €	49,31%
	ΣΥΝΟΛΟ	**230**	**15.272.258,12 €**	**6.963.924,89 €**	**45,60%**
ΗΛΕΙΑΣ	Εμπόριο-Υπηρεσίες	60	2.691.781,52 €	1.144.514,37 €	42,52%
	Μεταποίηση	26	2.391.356,20 €	1.015.441,78 €	42,46%
	Τουρισμός	15	1.642.832,94 €	866.773,08 €	52,76%
	ΣΥΝΟΛΟ	**101**	**6.725.970,66 €**	**3.026.729,23 €**	**45,00%**
ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	Εμπόριο-Υπηρεσίες	103	3.934.575,36 €	1.929.436,94 €	49,04%
	Μεταποίηση	36	3.319.919,15 €	1.351.404,77 €	40,71%
	Τουρισμός	21	2.366.591,73 €	1.234.042,04 €	52,14%
	ΣΥΝΟΛΟ	**160**	**9.621.086,24 €**	**4.514.883,75 €**	**46,93%**
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		**491**	**31.619.315,02 €**	**14.505.537,87 €**	**45,88%**

Πηγή Διαχειριστική Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Επεξεργασία Στοιχείων Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Πίνακας 6-31 Πρόγραμμα: Ενίσχυση ΜΜΕ Μεταποίησης, Τουρισμού, Εμπορίου και Υπηρεσιών (ΠΕΠ)Μέσο Εγκεκριμένο Ύψος Επένδυσης ανά Περιφέρεια ανά τομέα και ανά φορέα

Μέσο Εγκεκριμένο ύψος επένδυσης		Ανατολική Μακεδονία Θράκη	Αττική	Βόρειο Αιγαίο	Δυτική Ελλάδα	Δυτική Μακεδονία	Ήπειρος	Θεσσαλία	Ιόνια Νησιά	Κεντρική Μακεδονία	Κρήτη	Νότιο Αιγαίο	Πελοπόννησος	Στερεά Ελλάδα
Επιχειρήσεις Υφιστάμενες	Εμπόριο - Υπηρεσίες	62.342,00	114.397,90	64.928,43	**70.560,55**	64.178,83	74.548,99	60.861,63	68.482,38	73.538,59	72.414,20	76.265,28	68.174,89	72.521,44
	Μεταποίηση	232.767,72	169.280,82	135.439,45	**224.075,08**	153.154,66	208.961,09	207.595,82	177.846,17	223.479,01	199.864,58	189.135,17	211.075,64	236.494,36
	Τουρισμός	173.467,31	175.508,42	179.513,18	**191.581,43**	181.122,25	190.576,41	162.216,63	203.022,60	167.351,07	198.731,20	196.971,34	193.703,98	181.470,89
Επιχ. Νέες - Υπό σύσταση	όλοι οι τομείς	158.200,11	64.026,82	206.591,56	**178.411,28**	120.607,80	171.678,22	153.630,87	269.711,14	167.464,63	186.943,04	209.282,80	199.192,32	178.067,71
άμεση ένταξη		114.651,98	102.296,86	132.818,68	**130.859,44**	121.939,24	116.741,56	131.665,41	156.003,35	147.302,88	126.484,07	157.333,78	143.194,80	132.882,51

Πηγή Διαχειριστική Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων Επεξεργασία Στοιχείων Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

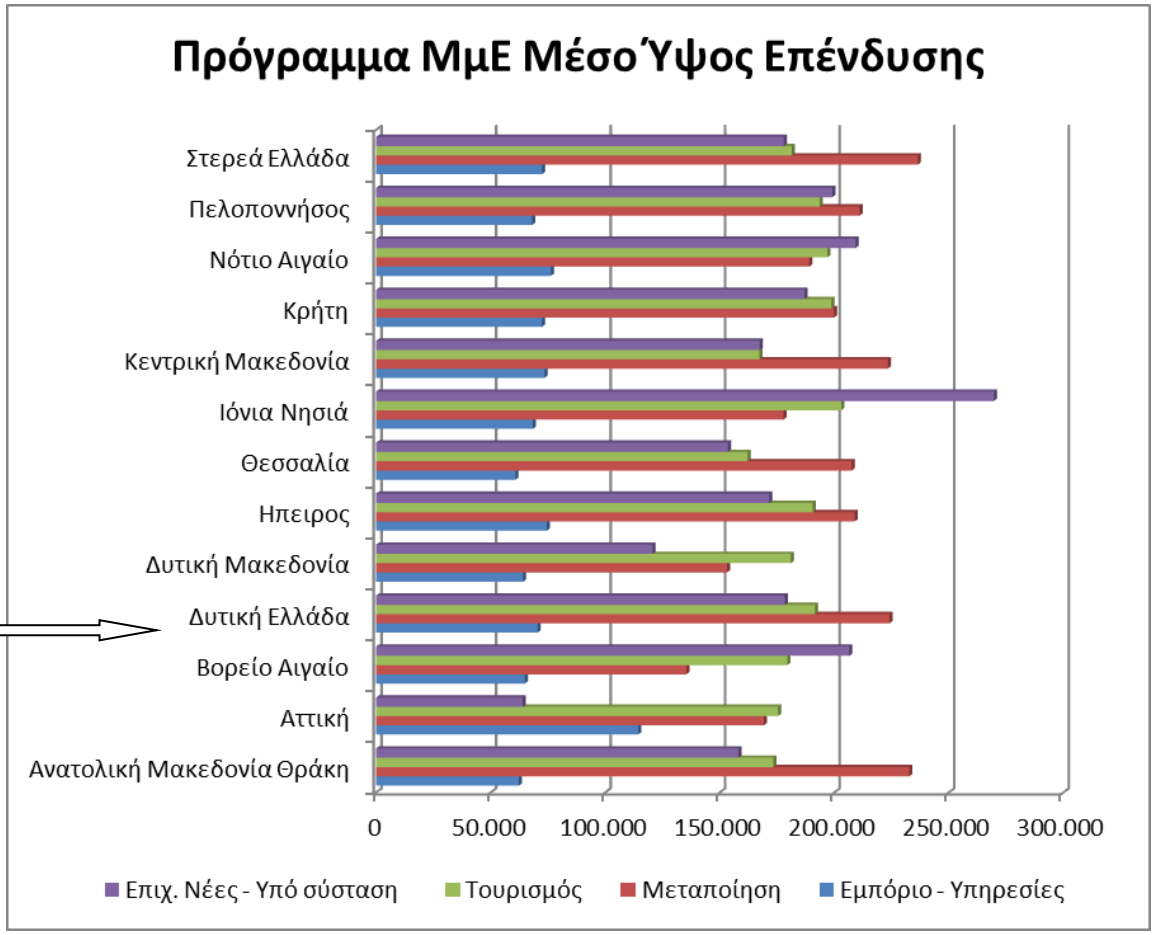

Εικόνα 6-22 Πρόγραμμα ΜμΕ - Μέσο ύψος επένδυσης

6.2.4 Κατασκευές

Το 2011 το 2,5% της συνολικής ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στην Ελλάδα προερχόταν από τον κλάδο των κατασκευών (NACE F). Αυτό το ποσοστό είναι το δεύτερο μικρότερο ανάμεσα των 28 χώρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά από την Ιρλανδία.

Εικόνα 6-23 Συμμετοχή του κλάδου των κατασκευών (NACE F) στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης 2011

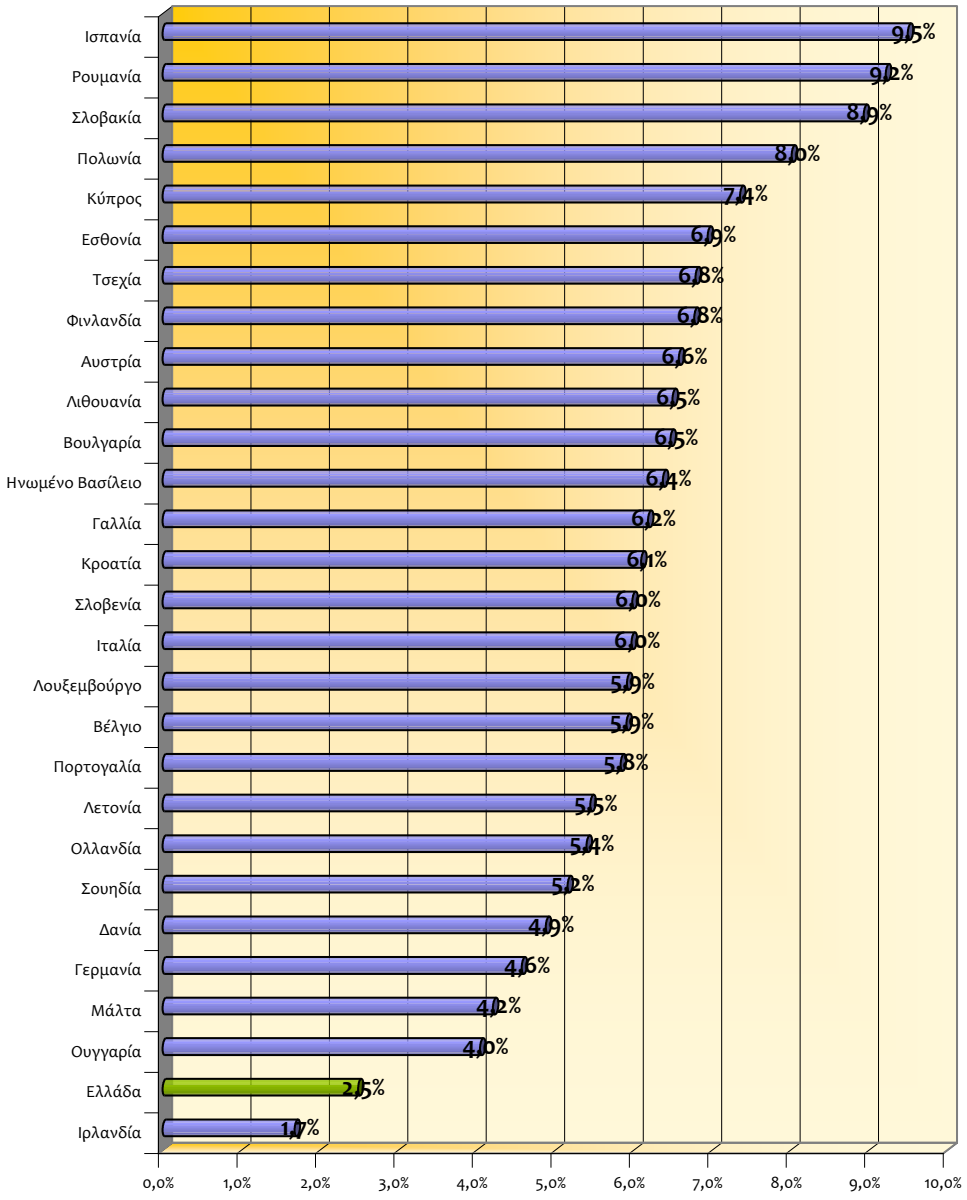

Πηγή: Eurostat –Regional economic accounts, επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Στην Δυτική Ελλάδα η συμμετοχή του κλάδου των κατασκευών στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία ανερχόταν στο 2011 σε 3,7% - το τέταρτο μεγαλύτερο ποσοστό στην Ελλάδα. Σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων το μεγαλύτερο ποσοστό καταγράφεται με 4,6% στην Ηλεία. Ακολουθούν η Αιτωλοακαρνανία (3,9%) και η Αχαΐα (3,2%).

Εικόνα 6-24 Συμμετοχή του κλάδου των κατασκευών (NACE F) στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία των Περιφερειών της Ελλάδας 2011

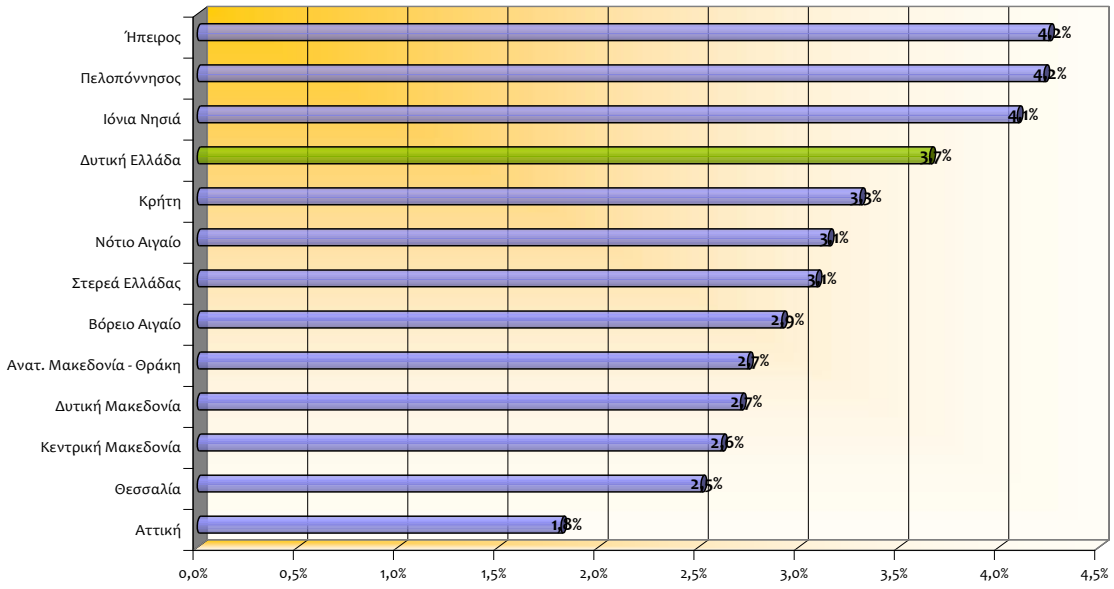

Πηγή: Eurostat –Regional economic accounts, επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Όσο αφορά τον κλάδο των κατασκευών η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατατάσσεται 3η μεταξύ των 13 περιφερειών. Το 2012 το ποσοστό συμμετοχής της Δυτικής Ελλάδας στην συνολική ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδους ήταν 6,84% (ΕΛΣΤΑΤ προσωρινά στοιχεία) – ποσοστό που διακυμαίνεται διαχρονικά ανάμεσα 5,44% (2003) και 7,07% (2011).

Εικόνα 6-25 Κατανομή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου των κατασκευών στις Περιφέρειες 2012

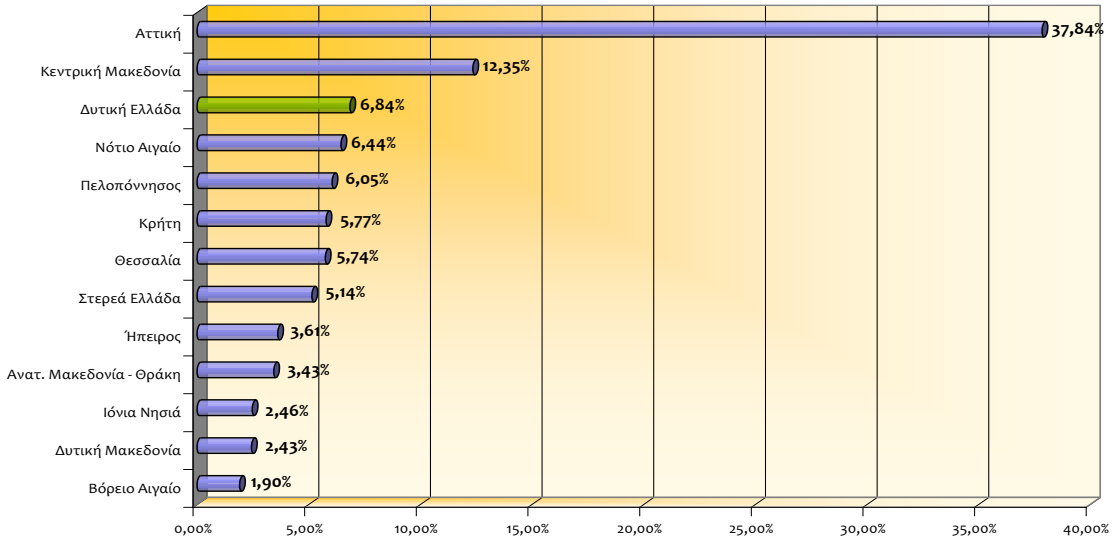

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-26 Συμμετοχή της Δυτικής Ελλάδας στην ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου των κατασκευών.

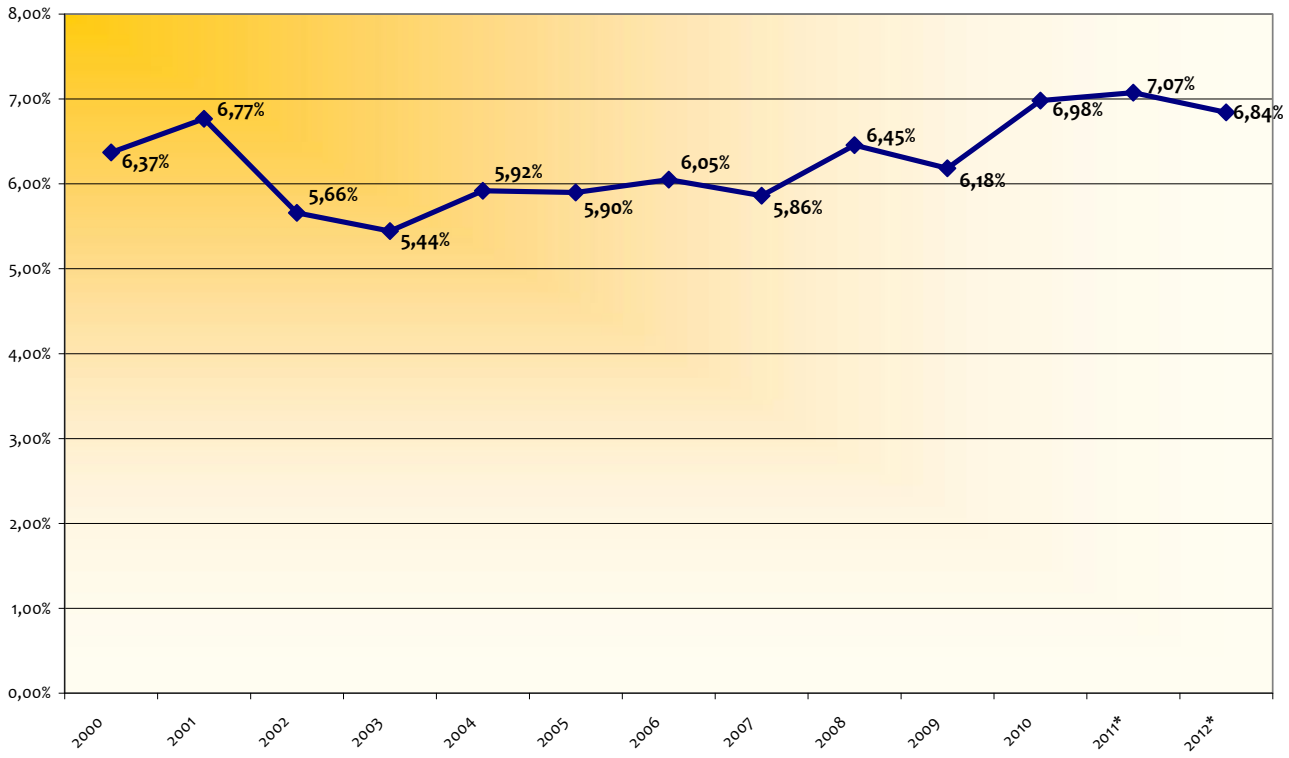

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Σύμφωνα με στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου των κατασκευών στην Δυτική Ελλάδα μειώνεται στο χρονικό διάστημα 2006-2012 ραγδαία. Το 2012 η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου των κατασκευών στην Δυτική Ελλάδα ανερχόταν σε 303 εκατ. ευρώ (σε τρέχουσες τιμές) – πτώση κατά 70,5% σε σχέση με το 2006 [έτος με την υψηλότερη ακαθάριστη προστιθέμενη αξία] ή 49,0% σε σχέση με το 2000. Οι παρακάτω εικόνες δείχνουν την εξέλιξη της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου των κατασκευών σε τρέχουσες τιμές από το 2000 έως το 2012 στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, στις Περιφερειακές Ενότητες καθώς και στην Ελλάδα.

Εικόνα 6-27 Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου της μεταποίησης (σε εκατ. ευρώ, τρέχουσες τιμές) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 2000-2012.

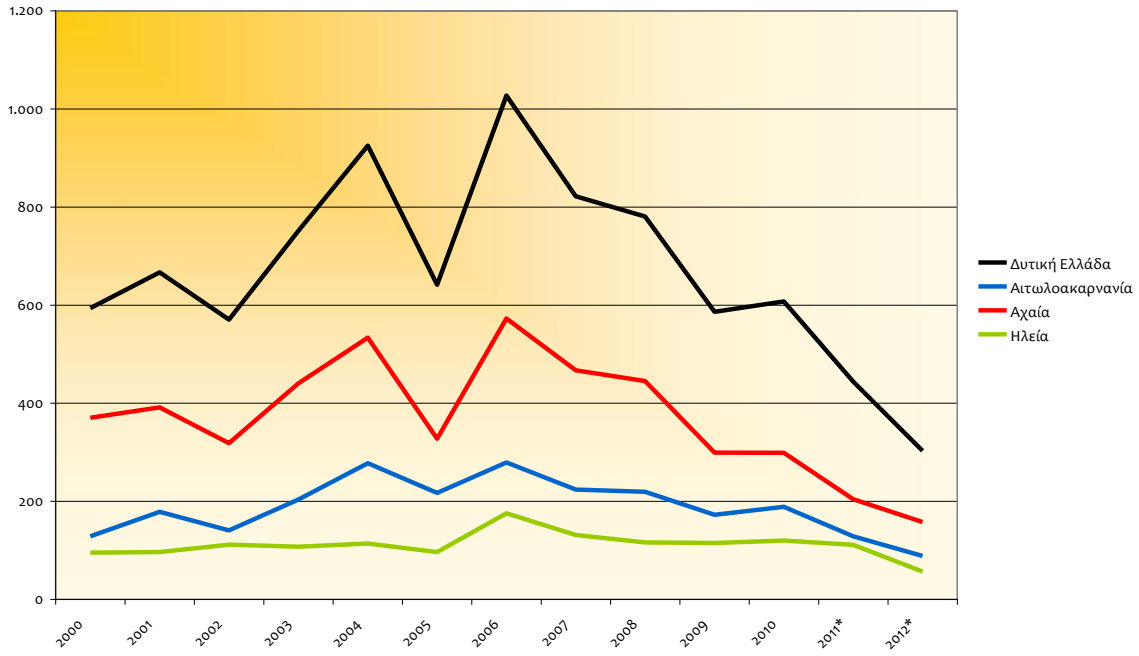

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-28 Εξέλιξη της ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου των κατασκευών (σε τρέχουσες τιμές) στην Ελλάδα και στις Περιφερειακές Ενότητες ΠΔΕ (2000=100)

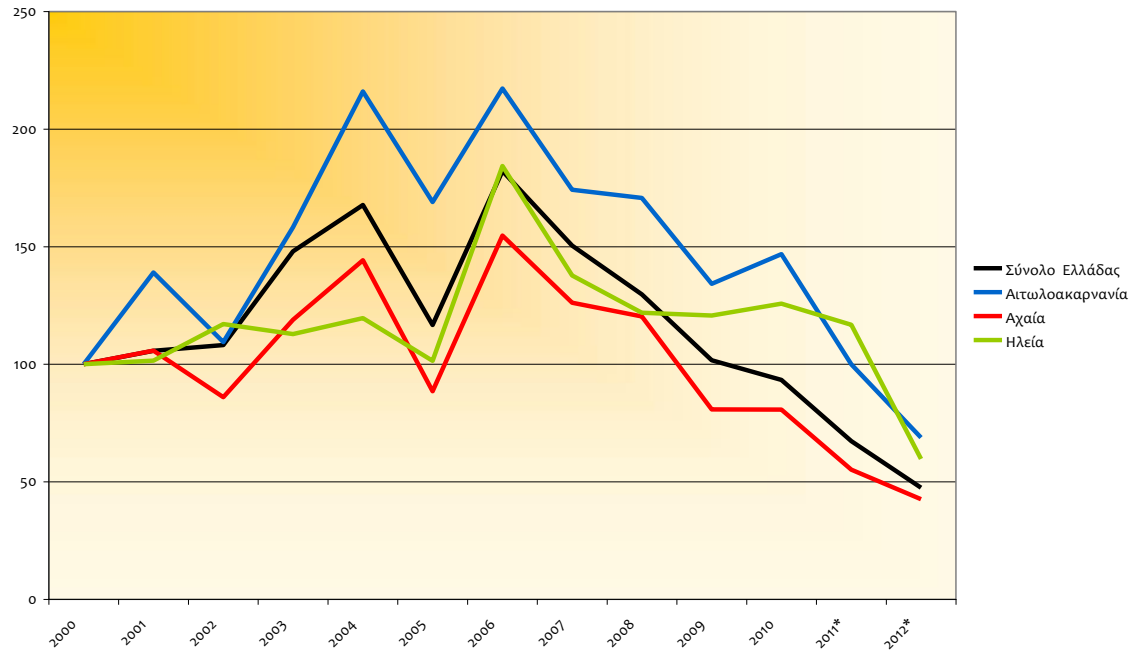

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Το 2012 η ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου των κατασκευών είναι και στις τρεις Περιφερειακές Ενότητες της Περιφερείας Δυτικής Ελλάδας πολύ μικρότερη από το 2000. Αν και η μεγαλύτερη μείωση παρατηρείται στην Αχαΐα, παραμένει η Περιφερειακή Ενότητα με

την μεγαλύτερη ακαθάριστη προστιθέμενη αξία του κλάδου των κατασκευών στην Δυτική Ελλάδα. Ωστόσο η ανάπτυξη του κλάδου των κατασκευών στην Αχαΐα υστερεί σε σύγκριση τόσο με αυτήν στις Περιφερειακές Ενότητες Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας όσο και με αυτήν σε εθνικό επίπεδο.

Εικόνα 6-29 Κατανομή της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας του κλάδου των κατασκευών του έτους 2012 στις Περιφερειακές Ενότητες.

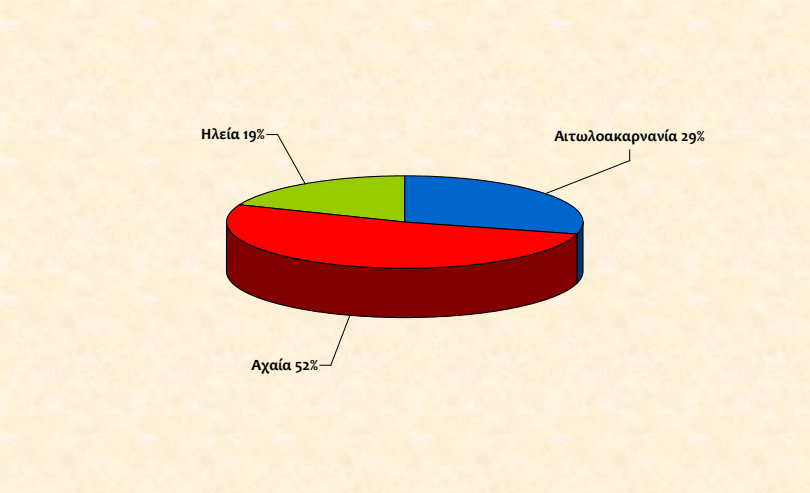

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Η παρακάτω εικόνα δείχνει την εξέλιξη της απασχόλησης στον κλάδο των κατασκευών στην Δυτική Ελλάδα. Όπως προκύπτει από μειώθηκε ο αριθμός των απασχολούμενων από το 2008 έως 2012 κατά περίπου 50% και ο αριθμός απασχολουμένων του κλάδου ήταν ο μικρότερος του 21ου αιώνα.

Εικόνα 6-30 Απασχολούμενοι στον κλάδο τον κατασκευών στην Δυτική Ελλάδα (σε χιλ. άτομα)

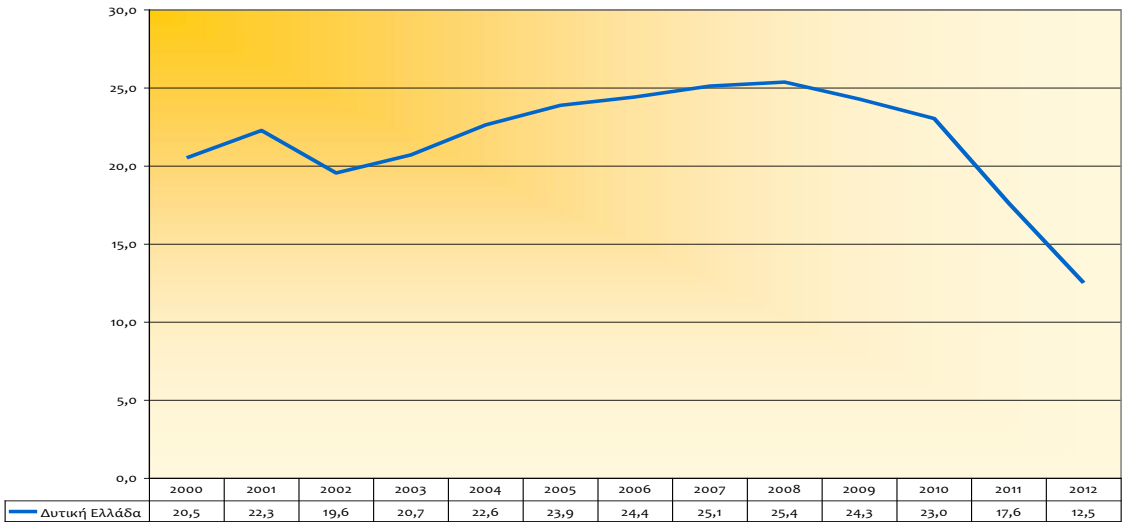

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Δυτική Ελλάδα	20,5	22,3	19,6	20,7	22,6	23,9	24,4	25,1	25,4	24,3	23,0	17,6	12,5

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ – επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού προγραμματισμού

Στοιχεία της EUROSTAT δείχνουν ότι η μείωση της απασχόλησης αφορά ιδιαίτερα του τομείς της κατασκευής κτιρίων και των εξειδικευμένων κατασκευαστικών δραστηριοτήτων.

Πίνακας 6-32 Απασχολούμενοι σε τομείς του κλάδου των κατασκευών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

	2009	2010	2011	2012
Κατασκευή κτιρίων	4.985	4.254	3.391	3.088
Πολιτικοί μηχανικοί	1.613	1.397	1.922	1.574
Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες	6.806	6.426	5.893	4.577

Τέλος επισημαίνεται ότι στο 2012 η ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου του κλάδου των κατασκευών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανερχόταν σε μόλις 2,7 εκατομμύρια ευρώ – ήτοι 1,3% των συνολικών επενδύσεων του κλάδου στην Ελλάδα.

Εικόνα 6-31 Ακαθάριστες Επενδύσεις Παγίου Κεφαλαίου του κλάδου κατασκευών στην ΠΔΕ 2000-2012

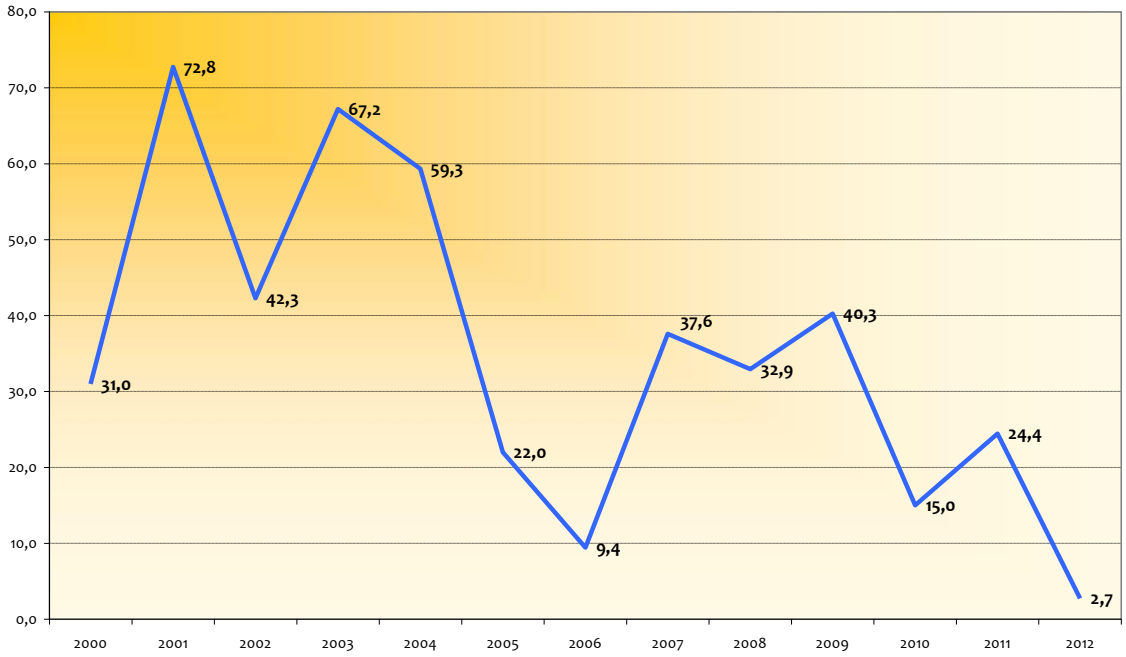

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ Επεξεργασία ΔιΑΠ

6.3 Τριτογενής τομέας

Η περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος απαρτίζεται από τμήματα δύο γεωγραφικών διαμερισμάτων, της Στερεάς Ελλάδος και της Πελοποννήσου. Η δε χωρική επαφή των εν λόγω τμημάτων:

- Διασπάται εσωτερικά σε μεγάλο βαθμό από τον Κορινθιακό και τον Πατραϊκό κόλπο, την λιμνοθάλασσα του Μεσολογγίου και πολλούς ορεινούς όγκους.
- Με την υπόλοιπη χώρα πραγματοποιείται μέσω μικρού αριθμού (α) περασμάτων κατά μήκος των εκτεταμένων κορυφογραμμών, όχθεων και αντικριστών ακτογραμμών, εκ των οποίων το ένα πέρασμα είναι τεχνητό (συγκεκριμένα, υποθαλάσσιο), (β) λιμένων και αερολιμένων.

Υπό αυτές τις γεωμορφολογικές συνθήκες και με τις συγκοινωνιακές διασυνδέσεις και αναβαθμίσεις να υλοποιούνται βραδέως, η οικονομική δραστηριότητα είναι φυσικό να είναι κατακερματισμένη.

Σύμφωνα, λοιπόν, με σχετική ανάλυση του ΚΕΠΕ (2008) που διεξήχθη για πρώτη φορά στην χώρα βάσει των στατιστικών στοιχείων της προτελευταίας απογραφής (η επικαιροποίηση βάσει της τελευταίας απογραφής είναι εν εξελίξει), η περιφέρεια εκτιμάται ότι απαρτίζεται από 58 λειτουργικές/οικονομικές ζώνες:[15]

- Των Πατρών (245 χιλ. κατοίκων, εκτάσεως 1.261 τ.χλμ.),16
- Του Αγρινίου (70 χιλ. κατοίκων, εκτάσεως 298 τ.χλμ.),17
- Του Πύργου (36 χιλ. κατοίκων, εκτάσεως 171 τ.χλμ.),18
- Της Αμαλιάδος (32 χιλ. κατοίκων· εκτάσεως 252 τ.χλμ., αντιστοίχως),19
- Της Ναυπάκτου (21 χιλ. κατοίκων, εκτάσεως 211 τ.χλμ.),20
- Των υπολοίπων «καποδιστριακών» δήμων και κοινοτήτων της περιοχής21 κάθε μια των οποίων ήταν μάλλον απομονωμένη από τις άλλες με αποτέλεσμα να μην

[15] Η ανάλυση βασίζεται στις μετρήσεις ροών των εργαζομένων από/προς όλους τους δήμους και κοινότητες της χώρας προκειμένου να προσδιοριστεί ο βαθμός λειτουργικής ολοκληρώσεως των επιμέρους περιοχών. Σημειώνεται ότι ως κριτήριο ετέθη η ύπαρξη εισροών ή εκροών εργαζομένων από τη μία περιοχή στην άλλη ποσοστού ίσου ή ανωτέρου του 15% του συνολικού. Πρόκειται για ένα μάλλον χαμηλό κατώφλι στην ΕΕ, όποτε ο αριθμός των λειτουργικών ζωνών που αναφέρεται είναι μάλλον συντηρητικός (μικρός) βάσει των ευρωκοινοτικών δεδομένων.

[16] Περιελάμβανε τους τότε δήμους Πατρέων, Βραχναίικων, Δύμης, Ερινεού, Λαρισσού, Μεσσάτιδος, Παραλίας, Ρίου, Φαρρών, Ωλενίας και τις κοινότητες Καλεντζίου, Λεοντίου (ήτοι το 38,5% της εκτάσεως και 76,9% του πληθυσμού του νομού Αχαΐας). Ο «καλλικρατικός» δήμος που συνεστήθη το 2010 σαφώς περιλαμβάνει λιγότερες περιοχές.

[17] Περιελάμβανε τους «καποδιστριακούς» δήμους Αγρινίου, Θεστιέων, Νεαπόλεως (ήτοι το 5,5% της εκτάσεως και 31,7% του πληθυσμού του νομού Αιτωλοακαρνανίας). Ο σημερινός «καλλικρατικός» δήμος σαφώς περιλαμβάνει περισσότερες περιοχές.

[18] Περιελάμβανε το 6,2% της εκτάσεως και 9,4% του πληθυσμού του νομού Ηλείας.

[19] Περιελάμβανε το 9,1% της εκτάσεως και 17,2% του πληθυσμού του νομού Ηλείας.

[20] Περιελάμβανε τους τότε δήμους Ναυπάκτου, Αντιρρίου (ήτοι το 3,9% της εκτάσεως και 9,4 % του πληθυσμού του νομού Αιτωλοακαρνανίας). Ο σημερινός «καλλικρατικός» δήμος σαφώς περιλαμβάνει περισσότερες περιοχές.

[21] Στον βαθμό που οι εν λόγω δήμοι και κοινότητες δεν συγκροτούσαν ενοποιημένες αγορές (αλλά απλώς διοικητικές συναθροίσεις οικισμών) είναι πιθανόν να υποεκτιμάται ο βαθμός κατακερματισμού, ιδιαιτέρως της υπαίθρου. Σημειώνεται ότι η απογραφή του 2011 σχεδιάστηκε με τρόπο που καταγράφει την κατάσταση σε επίπεδο οικισμών, ώστε οι αναλυτές να είναι σε θέση να παράσχουν μια πληρέστερη εικόνα της λειτουργικής

επηρεάζεται από τις αναπτυξιακές παρεμβάσεις σε αυτές ή στις γειτονικές περιφέρειες.

6.3.1 Επιχειρηματικότητα

Η επιχειρηματική δραστηριότητα σε μια περιοχή αποτελεί κρίσιμο παράγοντα ανάπτυξης και ευημερίας. Για τη χώρα μας, και κατ' επέκταση και για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, η οποία βρίσκεται στη μέση μιας βαθιάς χρηματοοικονομικής κρίσης, η δημιουργία νέων επιχειρήσεων αποτελεί κρίσιμο παράγοντα στο δρόμο για την ανάκαμψη.

Ξεκινώντας από την Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας, σύμφωνα με τον Πίνακα... παρακάτω, παρατηρούμε ότι όλες τις χρονιές οι διακοπές των επιχειρήσεων ξεπερνούν αυτές των ενάρξεων. Ιδιαίτερα την περίοδο 2009- 2012 (έτη χρηματοοικονομικής κρίσης) οι διακοπές των επιχειρήσεων ξεπερνούν τις 1000 ανά έτος, ενώ από το 2013 και μετά ξεκινάει μια πτωτική τάση η οποία ίσως να έχει να κάνει με τη βελτίωση των χρηματοοικονομικών συνθηκών. Από την άλλη πλευρά, οι ενάρξεις των επιχειρήσεων δεν φαίνεται να επηρεάζονται ιδιαίτερα από τη κρίση αφού διατηρούν μια σταθερή τάση, με εξαίρεση το 2011, όπου δημιουργούνται για μία και μοναδική φορά (στα υπό εξέταση χρόνια) περισσότερες των 1000 επιχειρήσεων.

Πίνακας 6-33 Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας: Ενάρξεις- Διακοπές Επιχειρήσεων 2001- 2014

Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας		
Έτος	**Ενάρξεις Επιχειρήσεων**	**Διακοπές Επιχειρήσεων**
2001	**455**	**828**
2002	**511**	**854**
2003	**545**	**829**
2004	**585**	**792**
2005	**618**	**854**
2006	**698**	**865**
2007	**812**	**820**
2008	**754**	**926**
2009	**750**	**1194**
2010	**762**	**1303**
2011	**1168**	**1126**
2012	**789**	**1126**
2013	**775**	**930**
2014	**598**	**733**

Πηγή: Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Η παραπάνω περιγραφή αποτυπώνεται πιο καθαρά και στο Γράφημα... στο οποίο παρατηρούμε ότι γενικά οι διακοπές επιχειρήσεων ακολουθούν πιο έντονες τάσης μεταβολών από ότι η ενάρξεις επιχειρήσεων (με εξαίρεση το 2011).

συγκροτήσεως της χώρας και οι ασκούντες πολιτική με την σειρά τους να στοχεύουν καλύτερα τις αναπτυξιακές παρεμβάσεις τους.

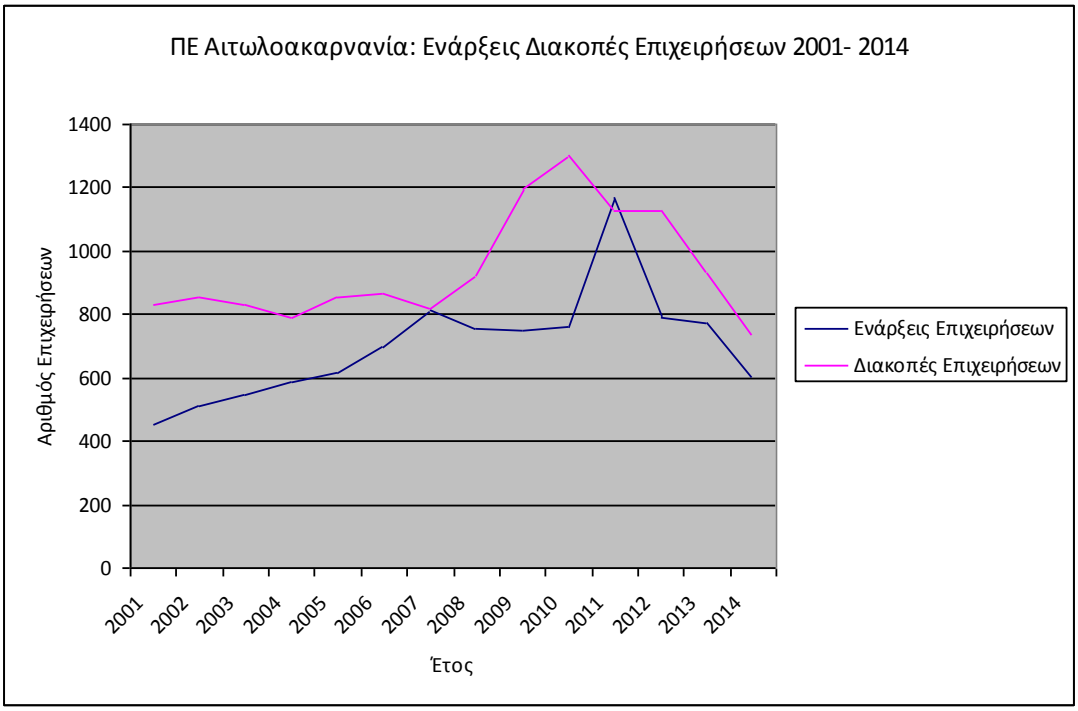

Πηγή: Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-32 Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας: Ενάρξεις/Διακοπές επιχειρήσεων 2001-2014

Ο μεγάλος όγκος των επιχειρήσεων που δημιουργούνται αλλά και που λήγουν τη λειτουργία τους σε όλα τα υπό εξέταση χρόνια στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας διακρίνονται από το χαρακτηριστικό ότι είναι Ατομικές Επιχειρήσεις, όπως άλλωστε φαίνεται και στον Πίνακα… παρακάτω:

Πίνακας 6-34 Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας: Ατομικές Επιχειρήσεις

Π.Ε. Αιτωλοακαρνανία: Ατομικές Επιχειρήσεις		
Έτος	**Ενάρξεις Επιχειρήσεων**	**Διακοπές Επιχειρήσεων**
2001	379	737
2002	431	747
2003	461	716
2004	491	693
2005	517	730
2006	592	746
2007	627	686
2008	610	746
2009	562	931
2010	583	1100
2011	1003	939
2012	633	954
2013	589	761
2014	459	581

Πηγή: Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Κάνοντας μια αντιπαραβολή ως ποσοστό που αποτελούν οι ατομικές επιχειρήσεις στο σύνολο των επιχειρήσεων που αρχίζουν ή τερματίζουν τη λειτουργία τους στα υπό εξέταση χρόνια παρατηρούμε αυτές ξεπερνούν το 74% του συνόλου των εταιρειών που ξεκινούν ή τερματίζουν τη δραστηριότητα τους, ενώ φτάνουν μέχρι και το 89%.

Πίνακας 6-35 Π.Ε. Αιτωλοακαρνανία: Ποσοστό Ατομικών Επιχειρήσεων επί του Συνόλου Επιχειρήσεων που Ξεκινούν ή Τερματίζουν την Οικονομική τους Δραστηριότητα, 2001- 2014

Π.Ε. Αιτωλοακαρνανία: Ποσοστό Επιχειρήσεων που Ξεκινούν ή Τερματίζουν την Οικονομική τους Δραστηριότητα, 2001- 2014		
	Έναρξη	**Διακοπή**
Έτος	% Ατομικών Επιχειρήσεων επί του συνόλου	% Ατομικών Επιχειρήσεων επί του συνόλου
2001	83,30%	89,01%
2002	84,34%	87,47%
2003	84,59%	86,37%
2004	83,93%	87,50%
2005	83,66%	85,48%
2006	84,81%	86,24%
2007	77,22%	83,66%
2008	80,90%	80,56%
2009	74,93%	77,97%
2010	76,51%	84,42%
2011	85,87%	83,39%

2012	80,23%	84,72%
2013	76,00%	81,83%
2014	76,76%	79,26%

Πηγή: Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Όσον αφορά τους κλάδους στους οποίους οι πολίτες της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας αποφασίζουν να ξεκινήσουν μια δραστηριότητα, παρατηρούμε κάποια πολύ ενδιαφέροντα πράγματα:

Πίνακας 6-36 Ενάρξεις- Διακοπές Επιχειρήσεων στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας ανά Κλάδο, 2011- 2014

Π.Ε. Αιτωλοακαρνανία:								
Έτος	Κλάδος							
	Εμπορίου		Μεταποίησης		Τουρισμού-Μεταφορών		Υπηρεσιών	
	Ενάρξεις	Διακοπές	Ενάρξεις	Διακοπές	Ενάρξεις	Διακοπές	Ενάρξεις	Διακοπές
2001	162	239	62	132	28	4	203	453
2002	173	281	77	131	34	5	227	437
2003	184	260	78	127	36	15	247	427
2004	209	269	82	130	47	5	247	388
2005	207	288	99	136	34	6	278	424
2006	262	300	81	128	49	9	306	428
2007	275	274	157	113	48	17	332	416
2008	247	339	128	106	76	50	303	431
2009	247	357	133	203	50	25	320	609
2010	252	480	2	4	110	162	50	99
2011	228	396	0	1	571	164	40	60
2012	246	392	2	1	180	175	36	49
2013	244	296	1	2	134	173	24	38
2014	207	261	2	1	69	105	14	27

Πηγή: Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Το 2009, έτος έναρξης της μεγάλης χρηματοοικονομικής κρίσης της χώρας, φαίνεται να αλλάζει και η επιχειρηματική δραστηριότητα των πολιτών αφού μέχρι τότε υπήρχε μια προτίμηση στην έναρξη επιχειρήσεων που εντάσσονται στον κλάδο των υπηρεσιών, ενώ απότομα αυτή η προτίμηση αλλάζει και μετατίθεται στον κλάδο του εμπορίου. Η στροφή αυτή δεν έχει να κάνει με την αύξηση των επιχειρήσεων που ιδρύονται στον κλάδο του εμπορίου, που διατηρείται σε σχετικά σταθερή πορεία σε όλα τα υπό εξέταση έτη, αλλά με την κάθετη πτώση ίδρυσης επιχειρήσεων στον τομέα των υπηρεσιών από το 2009.

Ενώ λοιπόν, μέχρι το 2009 κυριαρχούσε η ίδρυση επιχειρήσεων στους κλάδους των υπηρεσιών και του εμπορίου, από το 2009 και μετά κυριαρχεί η ίδρυση των επιχειρήσεων στους κλάδους του εμπορίου και του τουρισμού- μεταφορών. Ο τελευταίος από το έτος 2009 και μετά φαίνεται να αναπτύσσεται πολύ δυναμικά, με το έτος 2011 να είναι ορόσημο αφού ιδρύονται 571 επιχειρήσεις. Εκείνο, επίσης, που είναι πραγματικά αξιοπρόσεκτο είναι ο σχεδόν μηδενισμός ίδρυσης επιχειρήσεων στον κλάδο της μεταποίησης από το 2010 και ύστερα.

Γενικά, παρατηρούμε μια στροφή της επιχειρηματικής δραστηριότητας από κλάδους μη ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος (όπως είναι οι υπηρεσίες και η μεταποίηση) σε κλάδους πιο ανταγωνιστικούς (εμπόριο, τουρισμός- μεταφορές). Όμως επίσης διαβλέπουμε και μία «κόπωση» των πολιτών για εμπλοκή τους με νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες κατά την τελευταία τριετία, που ίσως να έχει να κάνει με το εσωτερικό οικονομικό περιβάλλον (οικονομική αβεβαιότητα, έλλειψη ρευστότητας αλλά και αδυναμία των τραπεζών για χορήγηση επιχειρηματικών δανείων, μείωση των κρατικών επιχορηγήσεων, μείωση της αγοραστικής δύναμης των Ελλήνων, κλπ.).

Από την άλλη πλευρά παρατηρούμε ότι σε όλους τους κλάδους και σε όλες τις χρονιές οι επιχειρήσεις που τερματίζουν την οικονομική τους δραστηριότητα δεν ακολουθούν κάποια ιδιαίτερη τάση, αφού τόσο προ κρίσης όσο και κατά τη διάρκεια αυτής είναι σταθερά περισσότερες από τις ενάρξεις. Μοναδική αξιοσημείωτη διαφοροποίηση αποτελεί ο κλάδος του τουρισμού- μεταφορών το 2011 όπου ιδρύονται 571 επιχειρήσεις, ενώ τερματίζουν τη δραστηριότητα τους μόλις 164.

Παρακάτω παρουσιάζονται σε γράφημα οι ενάρξεις/ διακοπές επιχειρήσεων ανά κλάδο για τα υπό εξέταση έτη:

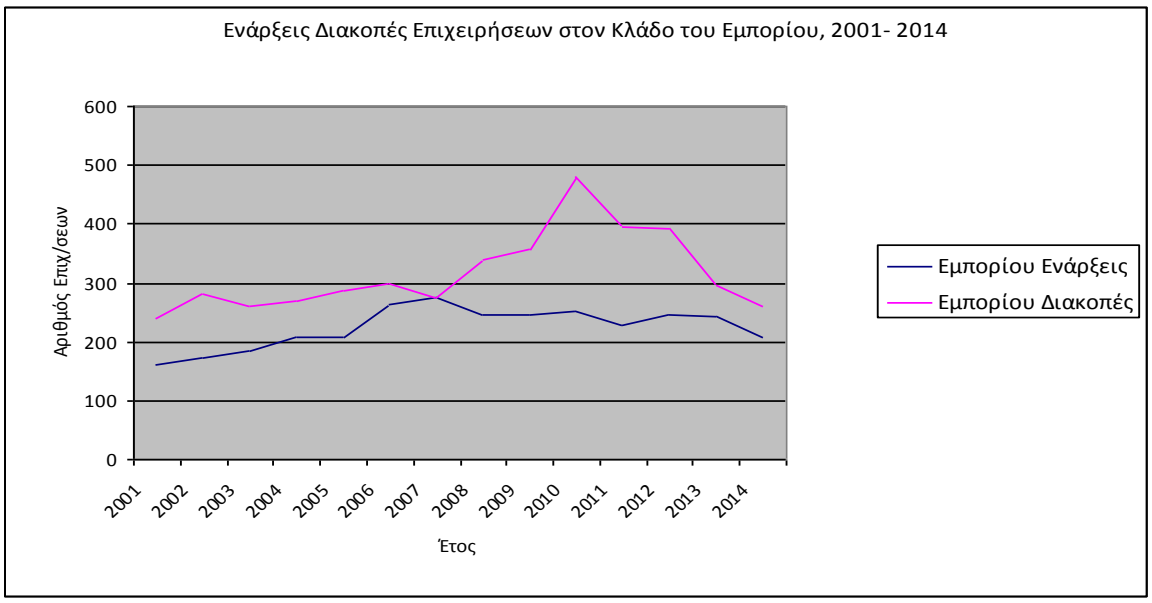

Πηγή: Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-33 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου του εμπορίου στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας

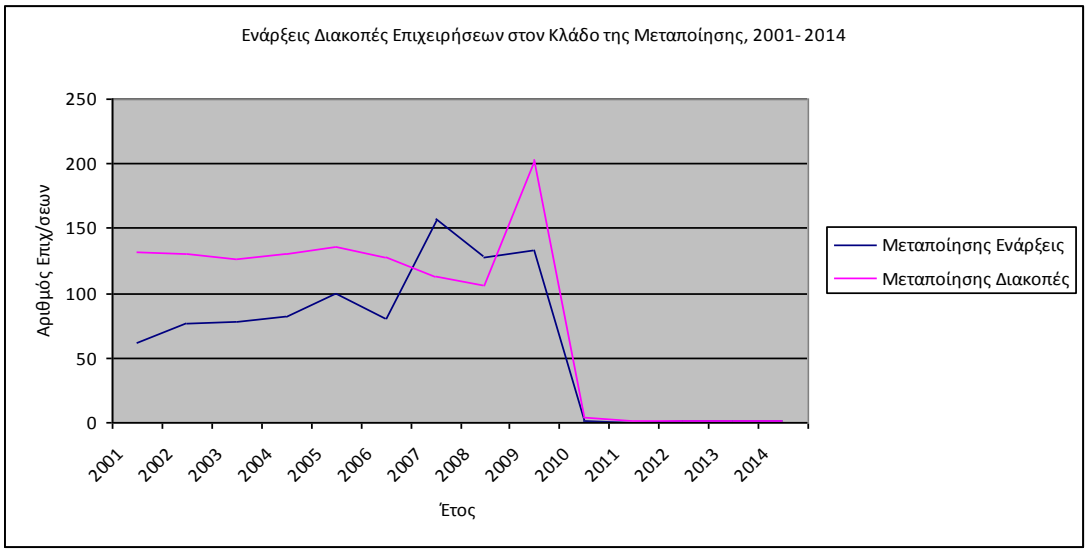

Πηγή: Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-34 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου της μεταποίησης στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας

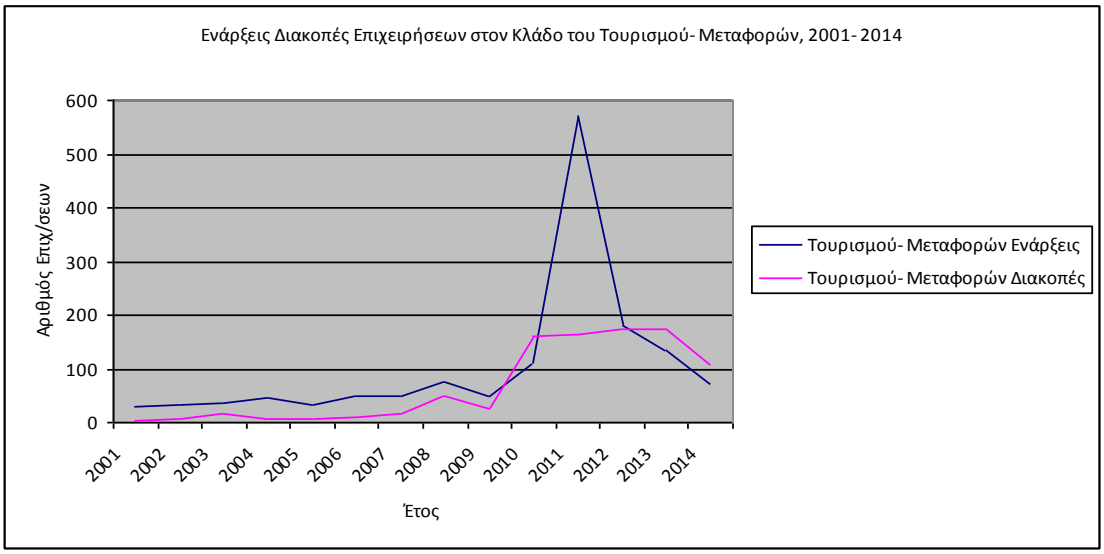

Πηγή: Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-35 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου των μεταφορών στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας

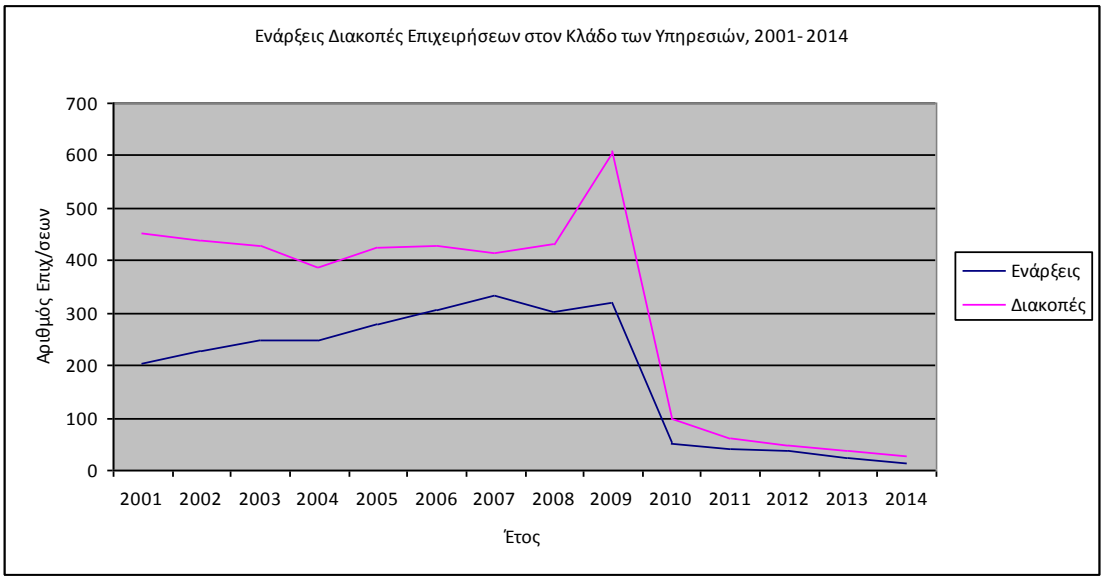

Πηγή: Επιμελητήριο Αιτωλοακαρνανίας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-36 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου των υπηρεσιώνστην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας

Όσον αφορά την Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας, σύμφωνα με τον Πίνακα… παρακάτω, παρατηρούμε ότι με εξαίρεση το 2001 και 2007 τις υπόλοιπες χρονιές οι διακοπές των επιχειρήσεων ξεπερνούν αυτές των ενάρξεων. Ιδιαίτερα όμως το έτος 2009, έτος έναρξης της χρηματοοικονομικής κρίσης, αλλά και το 2014 οι επιχειρήσεις που κλείνουν ξεπερνούν συντριπτικά αυτές που ανοίγουν. Και στην Π.Ε. Ηλείας, δηλαδή, υπάρχει μια γενικότερη τάση μείωσης της επιχειρηματικής δραστηριοποίησης των πολιτών. Από την άλλη πλευρά, οι ενάρξεις των επιχειρήσεων καθ' όλα τα έτη της κρίσης (όπως και πριν από αυτή) διατηρούν μια σχετικά σταθερή πορεία, με εξαίρεση πάλι το 2014, όπου ο αριθμός ενάρξεων δεν ξεπερνάει τις 400 για πρώτη φορά.

Πίνακας 6-37 Π.Ε. Ηλείας: Ενάρξεις- Διακοπές Επιχειρήσεων 2001- 2014

Έτος	Ενάρξεις Επιχειρήσεων	Διακοπές Επιχειρήσεων
2001	437	411
2002	462	517
2003	446	511
2004	411	546
2005	442	965
2006	458	498
2007	592	501
2008	511	620
2009	446	1921
2010	461	528

2011	405	454
2012	418	511
2013	436	499
2014	392	1292

Πηγή: Επιμελητήριο Ηλείας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Η παραπάνω περιγραφή αποτυπώνεται πιο καθαρά και στο Γράφημα… στο οποίο παρατηρούμε ότι γενικά οι διακοπές επιχειρήσεων ακολουθούν εξαιρετικά έντονες τάσης μεταβολών σε σχέση με τις ενάρξεις επιχειρήσεων οι οποίες έχουν μία πιο σταθερή πορεία καθ' όλη την περίοδο 2001- 2014.

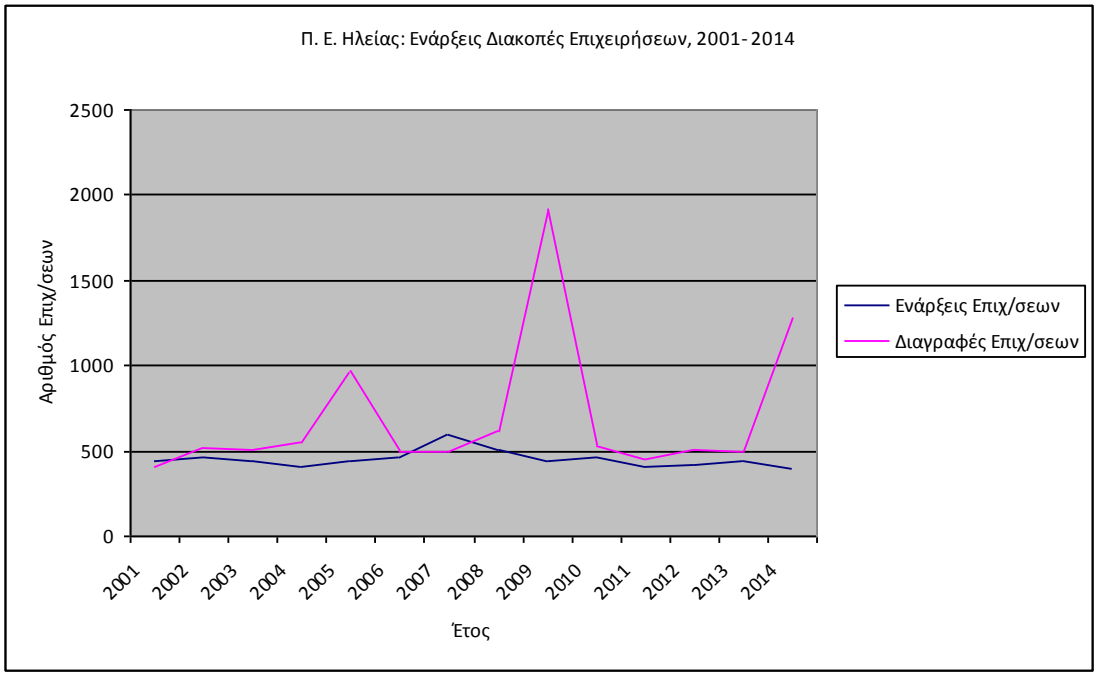

Πηγή: Επιμελητήριο Ηλείας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-37 Π.Ε. Ηλείας: Ενάρξεις/Διακοπές επιχειρήσεων 2001-2014

Πίνακας 6-38 Ενάρξεις- Διακοπές Επιχειρήσεων στην Π.Ε. Ηλείας ανά Κλάδο, 2011- 2014

Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ										
Έτος	Κλάδος									
	ΕΜΠΟΡΙΚΟ		ΕΞΑΓΩΓΙΚΟ		ΜΕΤΑΠΟΙΗΤΙΚΟ		ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ		ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ	
	Ενάρξεις	Διακοπές	Ενάρξεις	Διακοπές	Ενάρξεις	Διακοπές	Ενάρξεις	Διακοπές	Ενάρξεις	Διακοπές
2001	80	81	2		39	78	300	247	16	5
2002	77	107	1		61	86	313	319	10	5
2003	92	101	3		44	86	298	320	9	4
2004	49	121	1		37	88	313	336	11	1
2005	69	140			33	79	332	743	8	3
2006	106	73	2		61	101	282	324	7	
2007	118	79			47	76	419	337	8	9
2008	99	85	2		35	90	363	440	12	5
2009	62	398			33	466	348	1052	3	5
2010	94	107			33	71	321	344	13	6
2011	118	92		1	46	70	233	286	8	5
2012	138	95			30	61	242	342	8	13
2013	128	103			45	77	254	311	9	8
2014	125	220		1	40	197	224	848	3	26

Πηγή: Επιμελητήριο Ηλείας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Παρά την οικονομική κρίση στην Π.Ε. Ηλείας δεν φαίνεται να αλλάζει η δομή της οικονομικής δραστηριότητας. Ο κλάδος των Υπηρεσιών συνεχίζει, όπως και προ κρίσης, να εμφανίζεται ως ο πιο προτιμητέος από τους πολίτες για την έναρξη της επαγγελματική τους δραστηριότητας, με κάποια μικρή μείωση τα τελευταία χρόνια, με δεύτερο τον κλάδο του εμπορίου. Αυτό που είναι αξιοσημείωτο είναι η μη αύξηση της επαγγελματικής δραστηριότητας στον κλάδο του τουρισμού, ο οποίος συνεχίζει να είναι χαμηλά στις προτιμήσεις των πολιτών ως εναλλακτική επαγγελματική ενασχόληση. Το ίδιο, η μη δηλαδή αλλαγή τάσης μεταξύ προ και μετά την κρίση, ισχύει και για τις διακοπές επιχειρήσεων.

Παρακάτω παρουσιάζονται σε γράφημα οι ενάρξεις/ διακοπές επιχειρήσεων στους τέσσερις κύριους κλάδους επαγγελματικής δραστηριότητας (εμπόριο, μεταποίηση, υπηρεσίες, τουρισμός) για τα υπό εξέταση έτη:

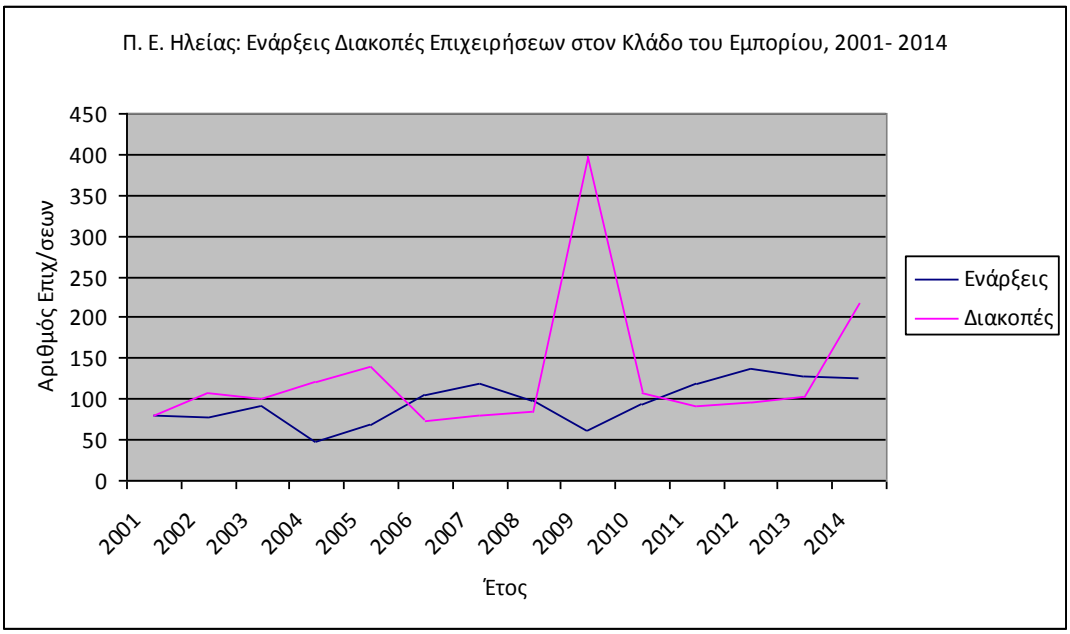

Πηγή: Επιμελητήριο Ηλείας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-38 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου του εμπορίου στην Π.Ε. Ηλείας

Ε

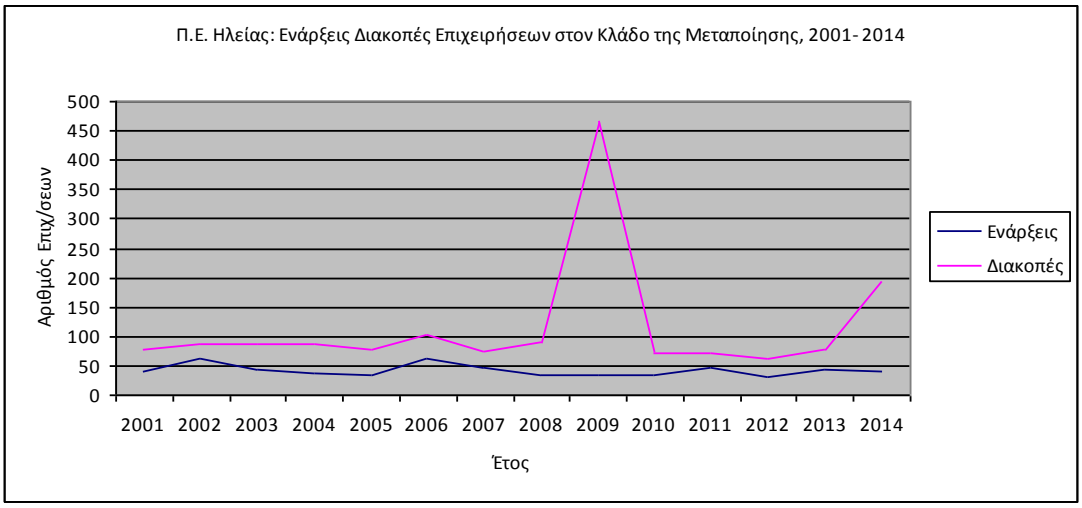

Πηγή: Επιμελητήριο Ηλείας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-39 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου της μεταποίησης στην Π.Ε. Ηλείας

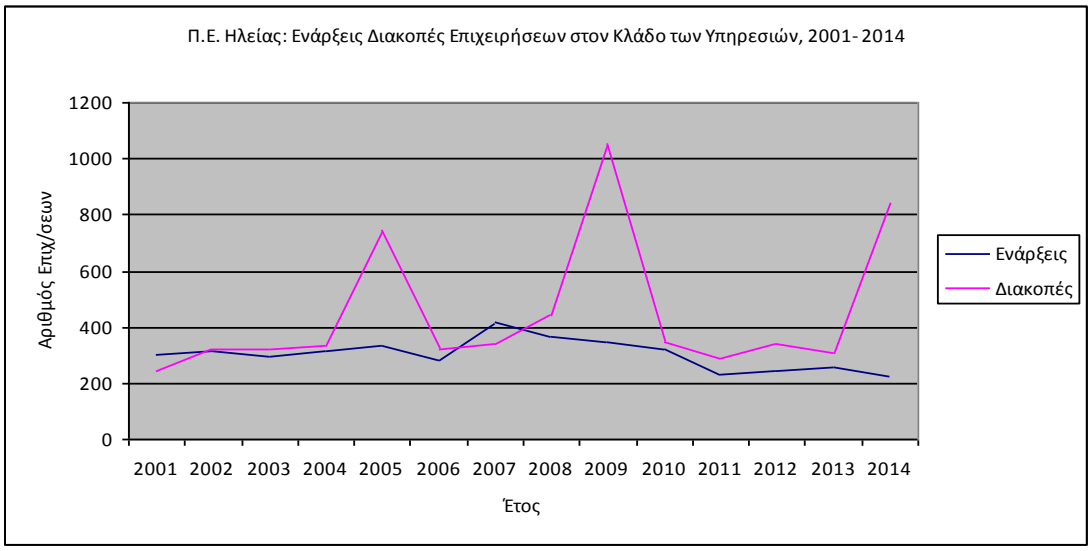

Πηγή: Επιμελητήριο Ηλείας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-40 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου των υπηρεσιών στην Π.Ε. Ηλείας

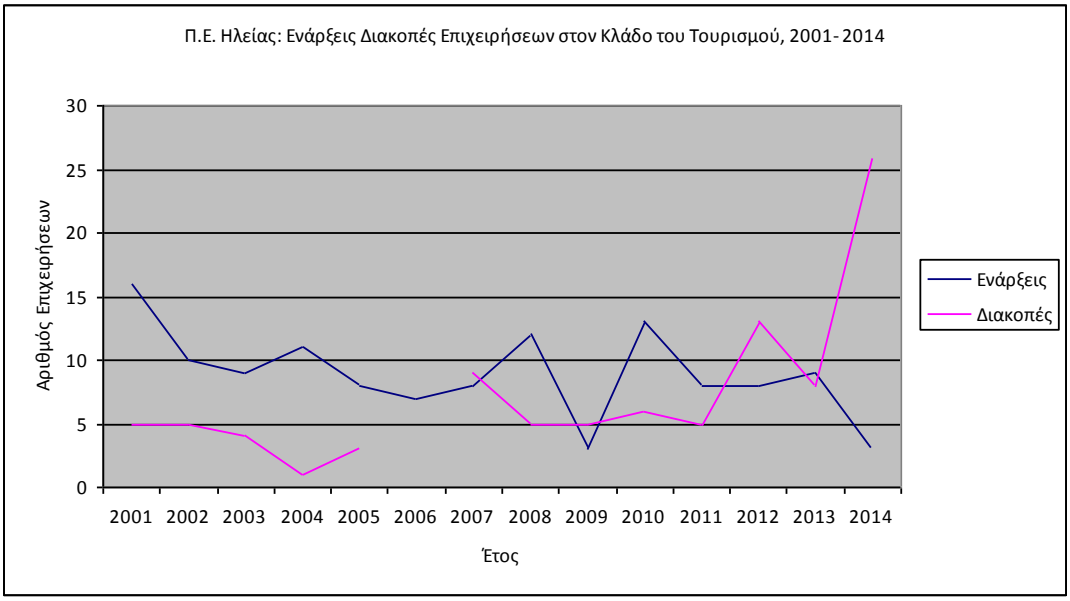

Πηγή: Επιμελητήριο Ηλείας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-41 Ενάρξεις/διακοπές επιχειρήσεων στον κλάδου του τουρισμού στην Π.Ε. Ηλείας

Τέλος όσον αφορά την Π.Ε. Αχαΐας σύμφωνα με τον Πίνακα παρακάτω, παρατηρούμε ότι μέχρι το 2007 οι ενάρξεις επιχειρήσεων ξεπερνούσαν σταθερά αυτές των διακοπών. Από το 2008 και ύστερα η τάση αυτή διακόπτεται (με εξαίρεση το 2009) και πλέον περισσότερες επιχειρήσεις τερματίζουν τη δραστηριότητα τους με αποκορύφωμα το 2011 όπου 5033 επιχειρήσεις τερματίζουν τη δραστηριότητα τους. Επιπλέον, σταθερά από το 2007 και ύστερα οι επιχειρήσεις που ξεκινούν τη δραστηριότητα τους μειώνονται σταθερά κάθε έτος.

Πίνακας 6-39 Π.Ε. Αχαΐας: Ενάρξεις- Διακοπές Επιχειρήσεων 2001- 2014

Π.Ε. Αχαΐας		
Έτος	**Ενάρξεις Επιχειρήσεων**	**Διακοπές Επιχειρήσεων**
2001	3177	731
2002	2618	786
2003	3017	1683
2004	2082	1620
2005	1454	1275
2006	1647	1318
2007	2027	1108
2008	1811	3035
2009	1844	1112
2010	1817	2659
2011	1549	5033
2012	1559	1663
2013	1445	1592
2014	1149	1621

Πηγή: Επιμελητήριο Αχαΐας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Η παραπάνω περιγραφή αποτυπώνεται πιο καθαρά και στο Γράφημα… στο οποίο παρατηρούμε ότι γενικά οι διακοπές επιχειρήσεων ακολουθούν εξαιρετικά έντονες τάσης μεταβολών σε σχέση με τις ενάρξεις επιχειρήσεων οι οποίες έχουν μία πιο σταθερή (πτωτική) πορεία καθ' όλη την περίοδο 2001- 2014.

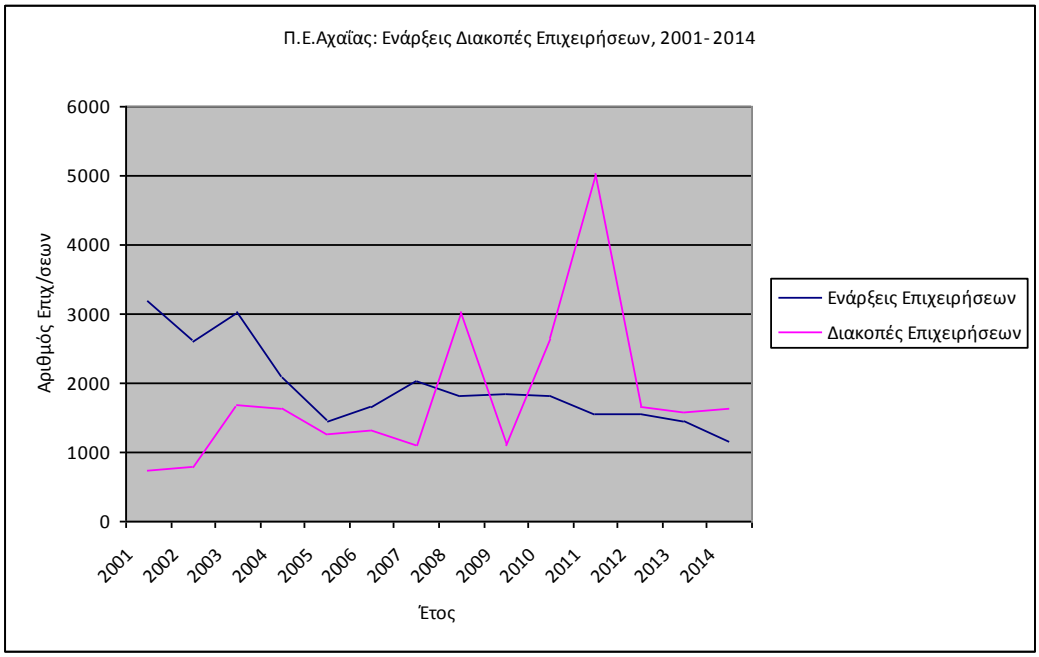

Πηγή: Επιμελητήριο Αχαΐας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-42 Π.Ε. Ηλείας: Ενάρξεις/Διακοπές επιχειρήσεων 2001-2014

Όπως και στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, έτσι και στην Αχαΐα ο μεγάλος όγκος των επιχειρήσεων (έστω και σε ελαφρώς μικρότερο μέγεθος) που δημιουργούνται αλλά και που λήγουν τη λειτουργία τους σε όλα τα υπό εξέταση χρόνια διακρίνονται από το χαρακτηριστικό ότι είναι Ατομικές Επιχειρήσεις, όπως άλλωστε φαίνεται και στον Πίνακα... παρακάτω:

Πίνακας 6-40 Π.Ε. Αχαΐας: Ενάρξεις- Διακοπές ατομικών επιχειρήσεων 2001- 2014

Π.Ε. Αχαΐας: Ατομικές Επιχειρήσεις		
Έτος	**Ενάρξεις Επιχειρήσεων**	**Διακοπές Επιχειρήσεων**
2001	2704	516
2002	2160	590
2003	2519	1148
2004	1539	1245
2005	989	988
2006	1124	1041
2007	1325	834
2008	1218	2763
2009	1256	755
2010	1300	2009
2011	1135	3905
2012	1142	1175
2013	1034	1108
2014	786	1124

Πηγή: Επιμελητήριο Αχαΐας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Κάνοντας μια αντιπαραβολή ως ποσοστό που αποτελούν οι ατομικές επιχειρήσεις στο σύνολο των επιχειρήσεων που αρχίζουν ή τερματίζουν τη λειτουργία τους στα υπό εξέταση χρόνια παρατηρούμε αυτές ξεπερνούν το 65% του συνόλου των εταιρειών που ξεκινούν ή τερματίζουν τη δραστηριότητα τους, ενώ φτάνουν μέχρι και το 91%.

Πίνακας 6-41 Ποσοστό Ατομικών Επιχειρήσεων που ξεκινούν ή τερματίζουν την οικονομική τους δραστηριότητα επί του συνόλου ενάρξεων/διακοπών επιχειρήσεων στην Π.Ε. Αχαΐας, 2001- 2014

	Έναρξη	**Διακοπή**
Έτος	% Ατομικών Επιχειρήσεων	% Ατομικών Επιχειρήσεων
2001	85,11%	70,59%
2002	82,51%	75,06%
2003	83,49%	86,04%
2004	73,92%	76,85%
2005	68,02%	77,49%
2006	68,25%	78,98%
2007	65,37%	75,27%
2008	67,26%	91,04%

2009	68,11%	67,90%
2010	71,55%	75,55%
2011	73,27%	77,59%
2012	73,25%	70,66%
2013	71,56%	69,60%
2014	68,41%	69,34%

Πηγή: Επιμελητήριο Αχαΐας- Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

6.3.2 Φορολογία Νομικών και Φυσικών Προσώπων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Στον παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται κάποια πολύ ενδιαφέροντα στοιχεία σχετικά με τη φορολόγηση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατά την περίοδο 2006- 2011. Σύμφωνα με αυτά τα στοιχεία υπάρχει μια αυξητική τάση τόσο του αριθμού των φορολογουμένων όσο και του συνολικού δηλωθέντος εισοδήματος, που σταματάει το 2011 αφού μειώνεται σε σχέση με το 2010. Ως πιο πιθανή αιτία αυτού του γεγονότος πρέπει να είναι η οικονομική κρίση, οι επιπτώσεις της οποίας έχουν αρχίσει να αποτυπώνονται και σε επίπεδο φορολογίας εισοδημάτων.

Ένα άλλο πολύ ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι η συντριπτική πλειοψηφία των εσόδων από τη φορολογία προέρχεται από τις μισθωτές υπηρεσίες (75,14% το 2011), ενώ ακολουθούν οι εμπορικές και βιομηχανικές επιχειρήσεις (9,42% το 2011). Σε σχέση με την προηγούμενη αναφορά μας όσον αφορά την αντιστροφή της αυξητικής τάσης των εσόδων από φορολογία, αυτή δεν φαίνεται να ισχύει για τους κλάδους της οικοδομής, των εμπορικών- βιομηχανικών επιχειρήσεων, των ελευθέρων επαγγελμάτων και των εισοδημάτων στην αλλοδαπή.

Πίνακας 6-42 Αριθμός Φορολογουμένων, Δηλωθέν Εισόδημα κατά Πηγή Προέλευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, 2006- 2011

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ, ΔΗΛΩΘΕΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΚΑΤΑ ΠΗΓΗ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ, ΑΠΑΛΛΑΓΕΣ, ΕΚΠΤΩΣΕΙΣ, ΦΟΡΟΛΟΓΗΤΕΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ,ΦΟΡΟΣ (ΣΥΝΟΛΟ ΕΛΛΑΔΑΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ)	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΣΕ ΧΙΛΙΑΔΕΣ ΕΥΡΩ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ	ΣΥΝΟΛΟ
1.ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολογικών δηλώσεων)	313.450	316.161	320.858	325.146	328.837	327.928
Συνολικό Δηλωθέν εισόδημα	3.975.866	4.251.913	4.624.990	4.872.969	5.021.465	4.926.485
Α. ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	291.214	307.170	333.948	352.590	366.078	372.041
Β. ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ	197	186	199	226	320	247
Γ. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	406.945	432.692	458.808	452.537	431.506	463.981
Δ. ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	183.547	182.311	194.993	188.436	187.391	173.821
Ε. ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	2.941.946	3.162.742	3.455.138	3.680.448	3.835.563	3.701.919
ΣΤ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	146.937	161.471	176.035	192.638	193.573	205.590
Ζ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΤΗΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗ	5.081	5.342	5.870	6.094	7.035	8.885

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Στατιστικά Δελτία)Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Πίνακας 6-43 Πηγές δηλωθέντος εισοδήματος στην ΠΔΕ 2006-2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1.ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ (φορολογικών δηλώσεων)	313.450	316.161	320.858	325.146	328.837	327.928
2.ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΑΠΟ.....	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%
Α. ΟΙΚΟΔΟΜΕΣ	7,32%	7,22%	7,22%	7,24%	7,29%	7,55%
Β. ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,01%
Γ. ΕΜΠΟΡΙΚΕΣ-ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	10,24%	10,18%	9,92%	9,29%	8,59%	9,42%
Δ. ΓΕΩΡΓΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ	4,62%	4,29%	4,22%	3,87%	3,73%	3,53%
Ε. ΜΙΣΘΩΤΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	74,00%	74,38%	74,71%	75,53%	76,38%	75,14%
ΣΤ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ	3,70%	3,80%	3,81%	3,95%	3,85%	4,17%
Ζ. ΕΙΣΟΔΗΜΑ ΣΤΗΝ ΑΛΛΟΔΑΠΗ	0,13%	0,13%	0,13%	0,13%	0,14%	0,18%

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Στατιστικά Δελτία)Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

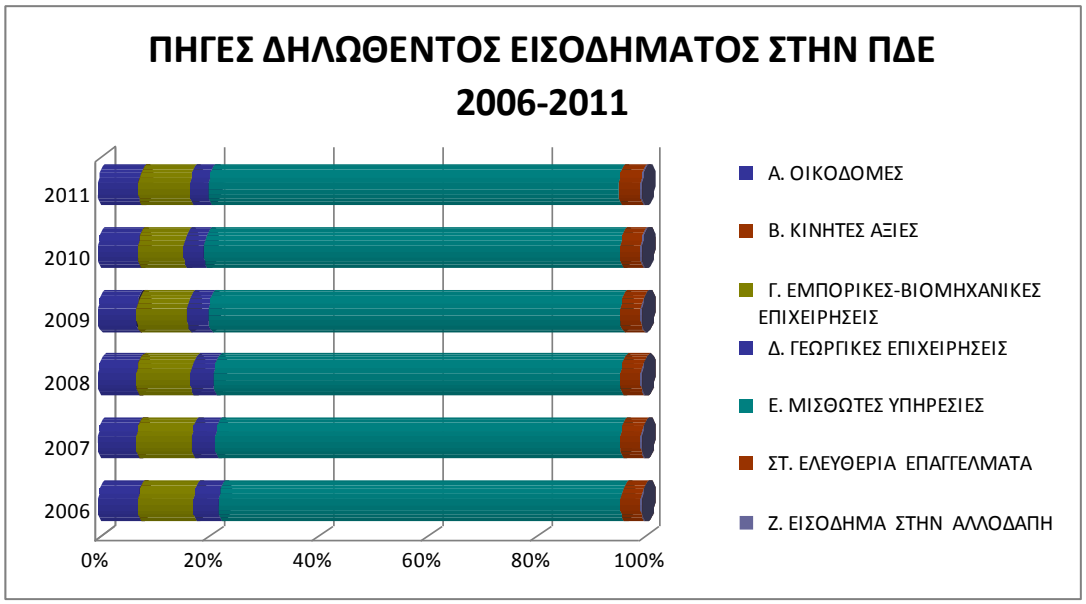

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Στατιστικά Δελτία)Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-43 Πηγές δηλωθέντος εισοδήματος στην ΠΔΕ 2006-2011

Όσον αφορά το επιμέρους φορολογητέο εισόδημα ανά Περιφερειακή Ενότητα της ΠΔΕ, σύμφωνα με τους Πίνακεςπαρακάτω, παρατηρούμε ότι το περισσότερο εισόδημα προέρχεται από την Αχαΐα με ποσοστό 52,39% για το έτος 2011, ενώ ακολουθεί η Αιτωλοακαρνανία (με ποσοστό 28,82% για το έτος 2011) και η Ηλεία (με ποσοστό 18,79% για το έτος 2011). Και στους τρεις νομούς, η αυξητική τάση του φορολογητέου εισοδήματος σταματάει το 2011 όπου και μειώνεται σε σχέση με το 2010.

Πίνακας 6-44 Φορολογητέο εισόδημα ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2006- 2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	1.122.796	1.201.471	1.311.327	1.391.656	1.438.641	1.419.881
ΑΧΑΙΑ	2.109.136	2.254.010	2.439.177	2.565.108	2.635.382	2.580.991
ΗΛΕΙΑ	743.934	796.432	874.486	916.205	947.442	925.612
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	3.975.866	4.251.914	4.624.990	4.872.969	5.021.465	4.926.484

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Στατιστικά Δελτία)Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Πίνακας 6-45 Ποσοστό Φορολογητέου Εισοδήματος ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2006- 2011

	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	28,24%	28,26%	28,35%	28,56%	28,65%	28,82%
ΑΧΑΙΑ	53,05%	53,01%	52,74%	52,64%	52,48%	52,39%
ΗΛΕΙΑ	18,71%	18,73%	18,91%	18,80%	18,87%	18,79%
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Στατιστικά Δελτία)Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

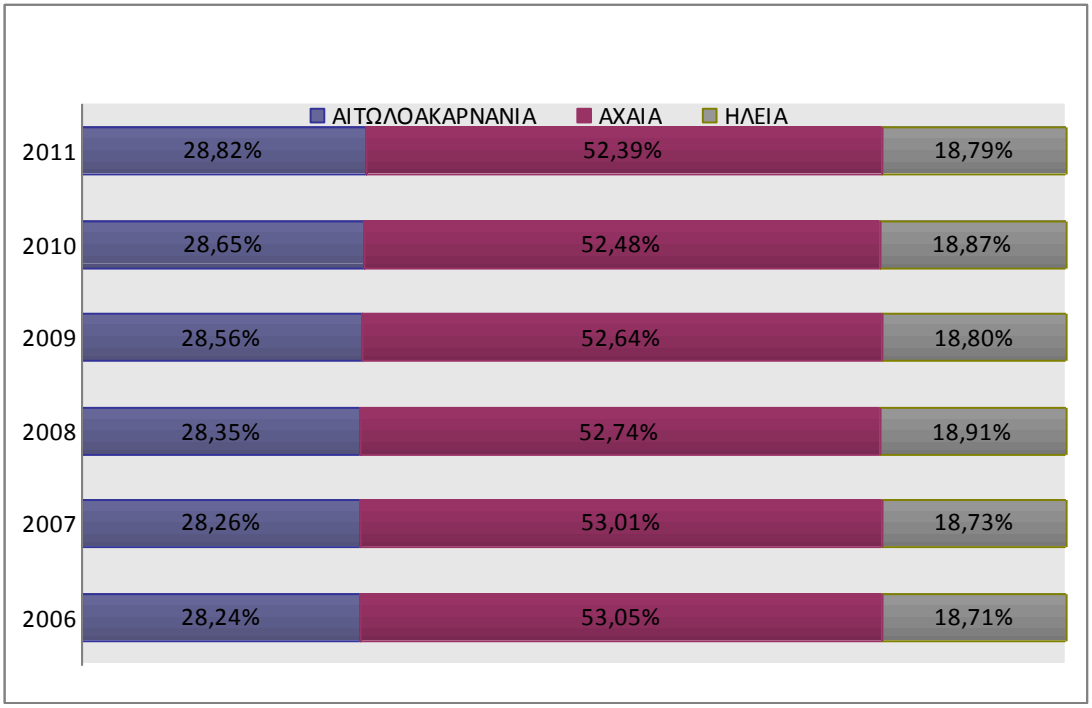

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Στατιστικά Δελτία)Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-44 Ποσοστό Φορολογητέου Εισοδήματος ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2006- 2011

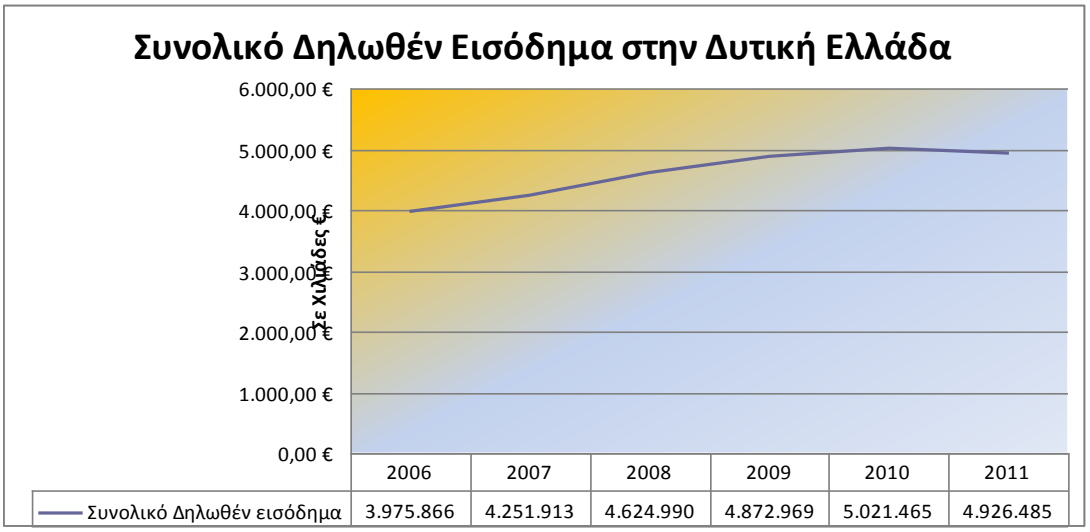

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Στατιστικά Δελτία)Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Εικόνα 6-45 Συνολικό Δηλωθέν Εισόδημα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Στον αμέσως επόμενο Πίνακα παρουσιάζεται και ο αριθμός των φορολογουμένων ανά Περιφερειακή Ενότητα.

Πίνακας 6-46 Αριθμός Φορολογουμένων ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2006- 2011

ΑΡΙΘΜΟΣ ΦΟΡΟΛΟΓΟΥΜΕΝΩΝ	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	101.194	102.174	103.803	105.327	106.790	106.571
ΑΧΑΙΑ	146.325	147.817	149.722	151.711	153.099	152.456
ΗΛΕΙΑ	65.931	66.170	67.333	68.108	68.948	68.901
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	313.450	316.161	320.858	325.146	328.837	327.928

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Στατιστικά Δελτία)Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Όσον αφορά το δηλωθέν εισόδημα ανά Περιφερειακή Ενότητα, σύμφωνα με τον Πίνακα παρακάτω, παρατηρούμε ότι οι κάτοικοι της Π.Ε. Αχαΐας σταθερά δηλώνουν τα υψηλότερα εισοδήματα (€ 16.929 το 2011), ενώ ακολουθούν οι κάτοικοι της Π.Ε. Ηλείας (€ 13.434 το 2011) και της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας (€ 13.323 το 2011).

Πίνακας 6-47 Εισόδημα ανά Δήλωση ανά Περιφερειακή Ενότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, 2006- 2011

ΣΕ ΕΥΡΩ Εισόδημα ανά δήλωση	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	11.095	11.759	12.633	13.213	13.472	13.323
ΑΧΑΙΑ	14.414	15.249	16.291	16.908	17.214	16.929
ΗΛΕΙΑ	11.284	12.036	12.987	13.452	13.741	13.434

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Στατιστικά Δελτία)Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

Έτσι αντίστοιχα το μηνιαίο φορολογητέο εισόδημα διαμορφώνεται ως εξής σύμφωνα με τον Πίνακα... παρακάτω

Πίνακας 6-48 Μηνιαίο φορολογούμενο εισόδημα σε Ευρώ

ΣΕ ΕΥΡΩ Μηνιαίο φορολογούμενο Εισόδημα	2006	2007	2008	2009	2010	2011
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	924,6	979,9	1.052,7	1.101,1	1.122,6	1.110,3
ΑΧΑΙΑ	1.201,2	1.270,7	1.357,6	1.409,0	1.434,5	1.410,8
ΗΛΕΙΑ	940,3	1.003,0	1.082,3	1.121,0	1.145,1	1.119,5

Πηγή: Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (Στατιστικά Δελτία)Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού ΠΔΕ

6.3.3 Τουρισμός

Στον πολύ σημαντικό τόσο για την εθνική, όσο και για την περιφερειακή-τοπική οικονομία, τομέα του τουρισμού η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας συγκεντρώνει (σύμφωνα με στοιχεία του Ξενοδοχειακού Επιμελητηρίου Ελλάδας) στις 18-5- 215 το 2,6% των τουριστικών κλινών της χώρας. Αναλυτικά, η Περιφέρεια συγκεντρώνει το 2,8% των Ξενοδοχείων της χώρας, τα περισσότερα εκ των οποίων έχουν έδρα στη ΠΕ Αχαΐας (ποσοστό 40,2%) και τη ΠΕ Ηλείας (ποσοστό 32,8%).

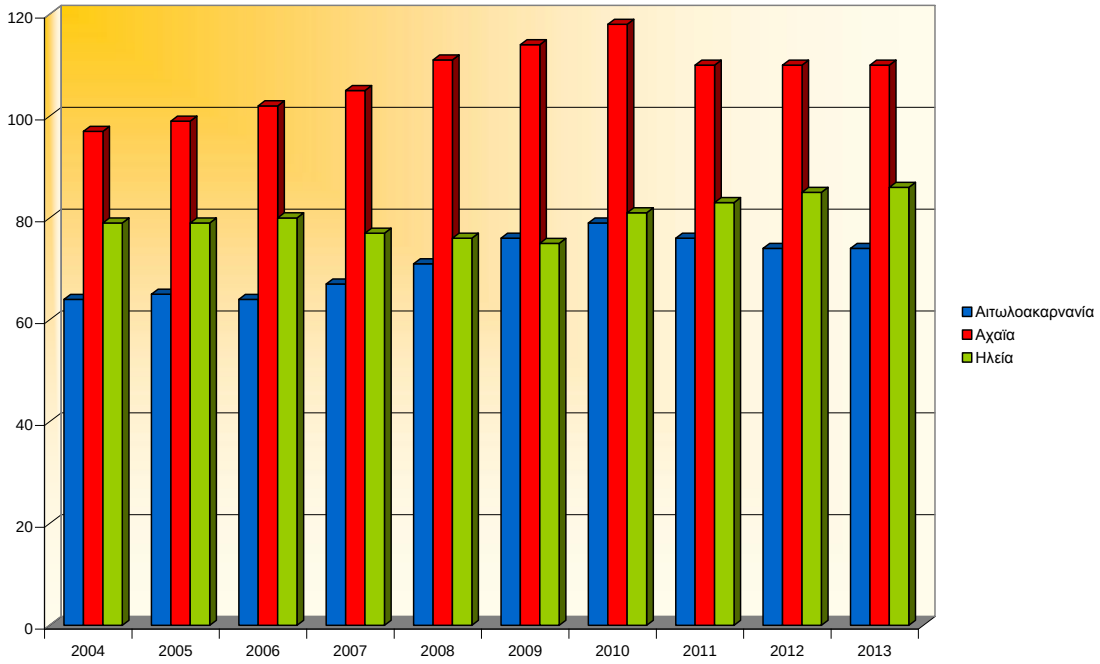

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-46 Κατανομή τουριστικών μονάδων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Συνολικά, η δυναμικότητα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σε επίπεδο κλινών είναι 20.292 κλίνες (στοιχεία ΞΕΕ 18-5-2015). Ακολουθεί διάγραμμα όπου απεικονίζει την κατανομή των τουριστικών κλινών στις Περιφερειακές Ενότητες.

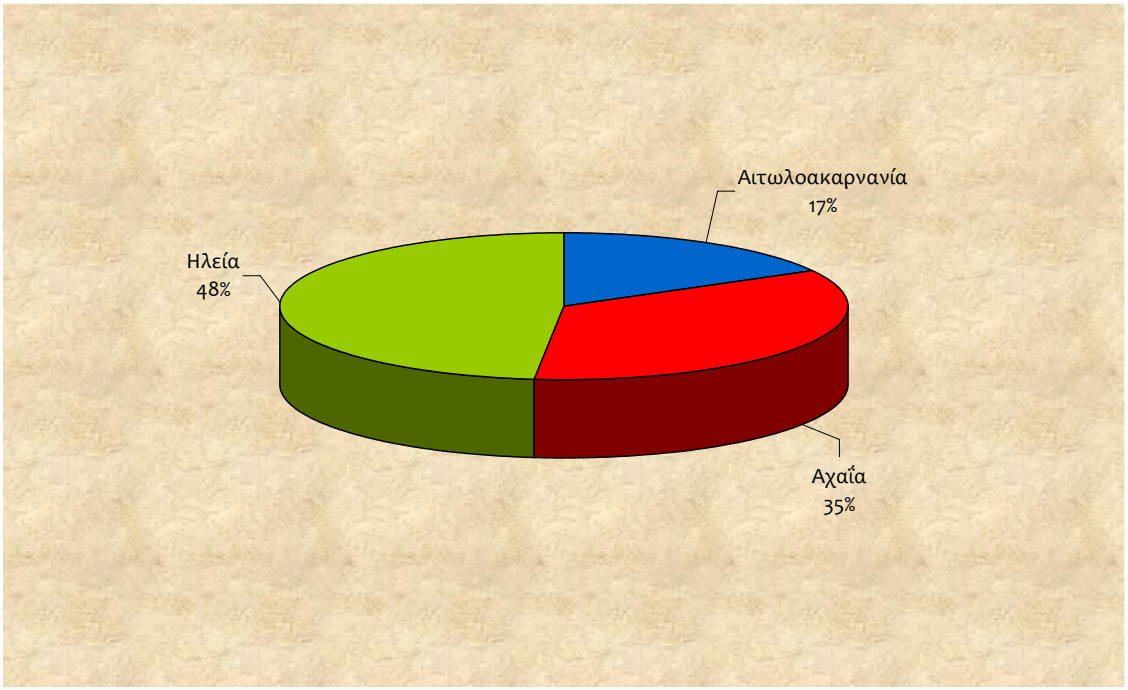

Πηγή: ΞΕΕ – Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-47 Κατανομή τουριστικών κλινών Δυτικής Ελλάδας στις Περιφερειακές Ενότητες στις 18-5-2015

Πίνακας 6-49 Ξενοδοχειακό Δυναμικό στις 18-5-2015 στην Ελλάδα και Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

		5*****	4****	3***	2**	1*	Γενικό Άθροισμα
Ελλάδα	Μονάδες	398	1.326	2.432	4.213	1.476	9.845
	Δωμάτια	62.589	102.515	97.756	119.382	29.066	411.308
	Κλίνες	126.953	198.835	187.872	224.444	54.590	792.694
Αιτωλοακαρνανία	Μονάδες	0	5	32	24	12	73
	Δωμάτια	0	144	1.031	517	137	1.829
	Κλίνες	0	272	1.963	961	267	3.463
Αχαΐας	Μονάδες	0	19	35	48	7	109
	Δωμάτια	0	1.007	1.359	1.219	77	3.662
	Κλίνες	0	1.969	2.577	2.330	146	7.022
Ηλεία	Μονάδες	5	14	20	40	10	89
	Δωμάτια	2.109	891	569	1.152	163	4.884
	Κλίνες	4.459	1.679	1.065	2.218	386	9.807
Δυτική Ελλάδα	Μονάδες	5	38	87	112	29	271
	Δωμάτια	2.109	2.042	2.959	2.888	377	10.375
	Κλίνες	4.459	3.920	5.605	5.509	799	20.292

Το μέσο μέγεθος των τουριστικών μονάδων στην Περιφέρεια είναι μικρότερο από το αντίστοιχο σε επίπεδο χώρας, καθώς ο αριθμός των δωματίων ανά τουριστική μονάδα ανέρχεται στο 38,3 στη Περιφέρεια, τη στιγμή που στο επίπεδο της χώρας ανέρχεται στο 41,8. Στο επίπεδο των Περιφερειακών Ενοτήτων, μόνο η ΠΕ Ηλείας ξεπερνά το Μ.Ο. της χώρας, καθώς στη ΠΕ αυτή αντιστοιχούν 54,9 δωμάτια ανά τουριστική μονάδα.

Παράλληλα, διαφοροποίηση μεταξύ Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και συνόλου χώρας υφίσταται και στον τομέα της ποιότητας των ξενοδοχείων σε επίπεδο τουριστικών κλινών. Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας το ποσοστό συμμετοχής υψηλής τάξης τουριστικών κλινών στο σύνολο των προσφερόμενων τουριστικών κλινών, είναι μεγαλύτερο από εκείνο στη χώρα. Πιο συγκεκριμένα, ενώ τα ποσοστά συμμετοχής των κλινών 5 αστέρων είναι παραπλήσιο (22,0% στη Περιφέρεια έναντι 16,0% στη χώρα), υπάρχει σημαντική διαφορά στις τουριστικές κλίνες 4 αστέρων (19,3% στη Περιφέρεια έναντι 25,1% στη χώρα). Επισημαίνεται ότι ξενοδοχεία πέντε αστέρων υπάρχουν μόνο στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας, στην οποία το ποσοστό κλινών 5 αστέρων ως προς το σύνολο των τουριστικών μονάδων είναι 45,6% - το υψηλότερο από όλες τις Περιφερειακές Ενότητες της χώρας.

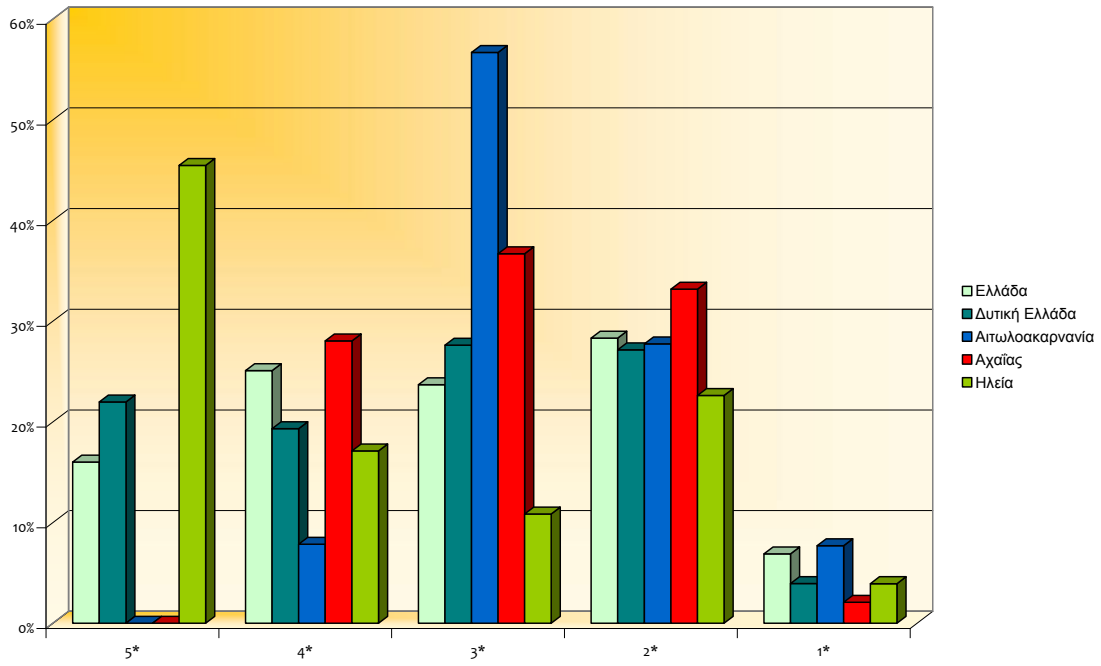

Πηγή : ΞΕΕ – Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-48 Κατανομή ξενοδοχειακών κλινών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σε κατηγορίες αστέρων στις 18-5-2015

Συνολικά, παρόλα τα σημαντικά βήματα που έχουν γίνει, εκτιμάται ως κρίσιμη η ανάγκη περαιτέρω αναβάθμισης των υποδομών του ξενοδοχειακού δυναμικού και της ποιότητας των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών.

Όσον αφορά τις αφίξεις, την περίοδο 2000-2013 παρατηρείτε μια σημαντική αύξηση των τουριστικών αφίξεων στα ξενοδοχεία στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στην διετία 2006-2007, την οποία ακολουθεί μια σταδιακή μείωση των αφίξεων ως συνέπεια της οικονομικής κρίσης, με αποτέλεσμα ότι ο αριθμός αφίξεων το 2013 βρίσκεται περίπου στο επίπεδου του 2000. Το μερίδιο συμμετοχής της Περιφέρειας στις συνολικές αφίξεις της χώρας ανέρχεται στο 2013 στο 3,7% (αντί 4,5 στο 2000). Το έτος 2009 αναδεικνύεται ως έτος με το μεγαλύτερο αριθμό αφίξεων ημεδαπών της δεκαετίας (499.859 αφίξεις), ενώ το έτος 2007 έτος με τον μεγαλύτερο συνολικό αριθμό αφίξεων τουριστών (797.821 αφίξεις), με το μερίδιο στις συνολικές αφίξεις της χώρας να ανέρχεται στο 5,1 %. Χαρακτηριστικό της τουριστικής κίνησης της Περιφέρειας αποτελεί η μεγάλη συμμετοχή αφίξεων των αλλοδαπών στις συνολικές αφίξεις τουριστών, το ποσοστό των οποίων κυμαίνεται διαχρονικά από 30% έως 40%, σε αντίθεση με την κατάσταση που υπάρχει στο σύνολο της χώρας που το ποσοστό αλλοδαπών στις συνολικές αφίξεις διαχρονικά είναι πάνω από 50% και έχει αυξηθεί από το 2009 και μετά σημαντικά.

Σε επίπεδο Περιφερειακών Ενοτήτων η εικόνα είναι διαφορετική. Το ποσοστό αφίξεων αλλοδαπών τουριστών επί του συνόλου αφίξεων στις Περιφερειακές Ενότητες Αιτωλοακαρνανίας (2013: 10,5%) και Αχαΐας (2013: 18,5%) βρίσκεται σε πολύ χαμηλό επίπεδο, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλεία (2013: 63,0%) είναι πολύ κοντά στο κατά μέσω όρο της χώρας (2013: 65,5%). Επισημαίνεται ότι το 75,6% των αλλοδαπών τουριστών που επισκέπτονται την Δυτική Ελλάδα, επιλέγουν την Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας ως προορισμό τους.

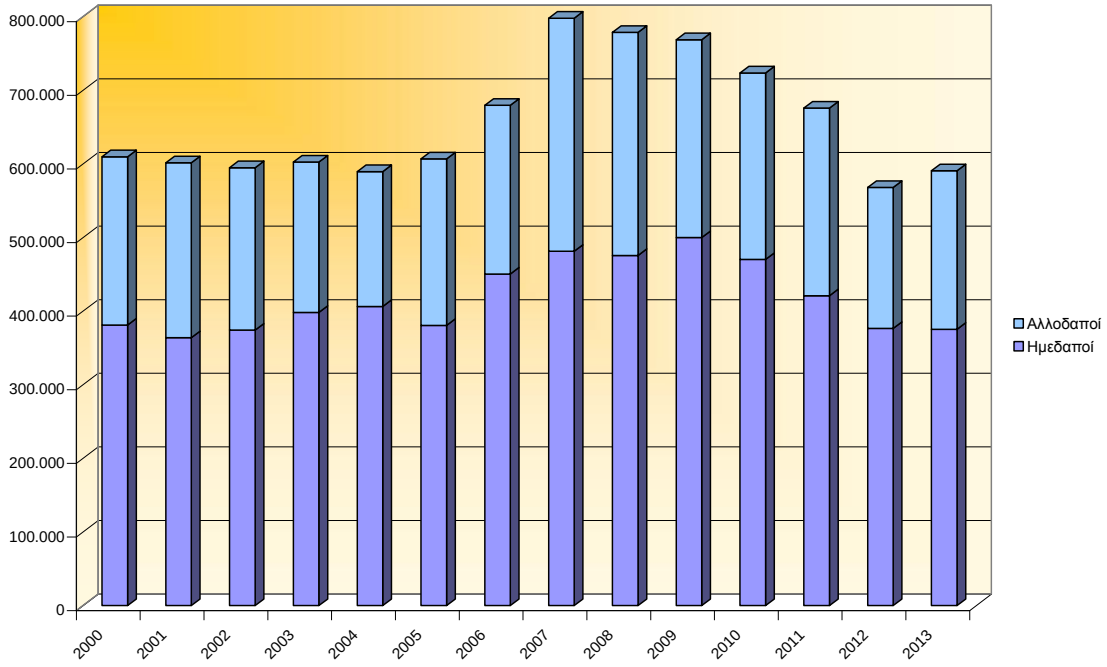

Πηγή: EUROSTAT, Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-49 Αφίξεις αλλοδαπών-ημεδαπών τουριστών στην ΠΔΕ 2000-2013

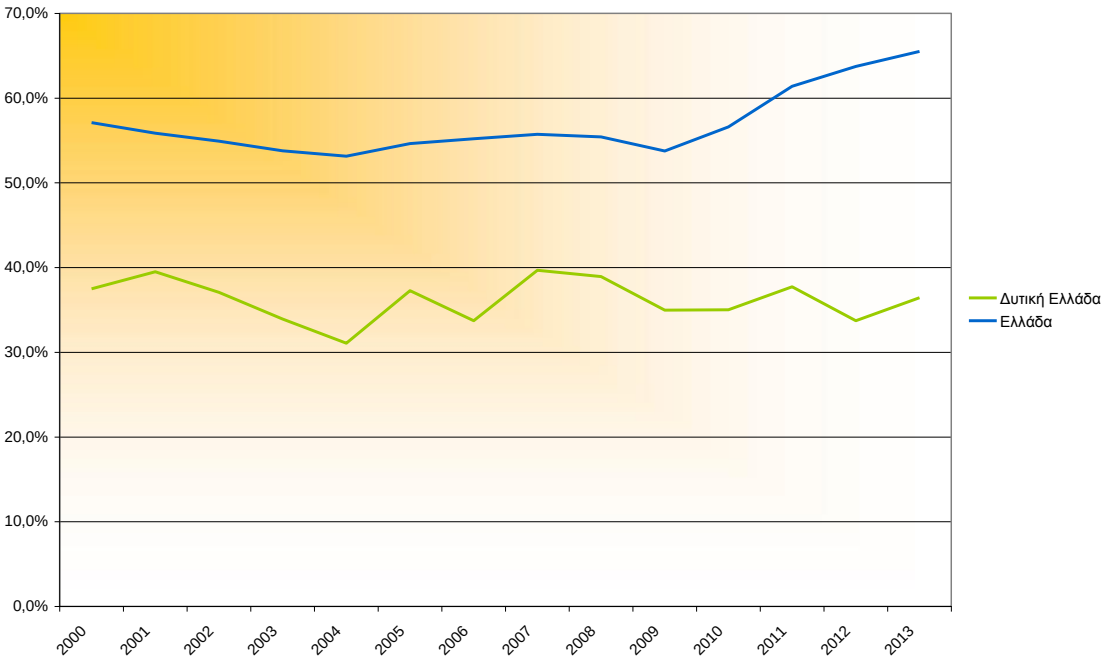

Πηγή: EUROSTAT - Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-50 Ποσοστό αφίξεων αλλοδαπών επί το του συνόλου αφίξεων 2000-2013

Στο επίπεδο των Περιφερειακών Ενοτήτων, διαχρονικά σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς της Περιφέρειας αποτελούν η ΠΕ Ηλείας (2013: 43,8% του συνόλου της Περιφέρειας) και η ΠΕ Αχαΐας (2013: 36,8% του συνόλου της Περιφέρειας) ενώ σε μικρότερο βαθμό η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (2013: 19,4% του συνόλου της Περιφέρειας).

Όπως παρατηρούμε από το Διάγραμμα, στο οποίο παρουσιάζονται οι αφίξεις διαχρονικά ανά Περιφερειακή Ενότητα, η ΠΕ Ηλείας έχει θεαματική αύξηση τη διετία 2006-2008 ενώ από το 2009 και μετά παρουσιάζει μια σημαντική πτώση, πιθανώς λόγω της οικονομικής κρίσης, αλλά εξακολουθεί να δέχεται τους περισσότερους τουρίστες στην Περιφέρεια.

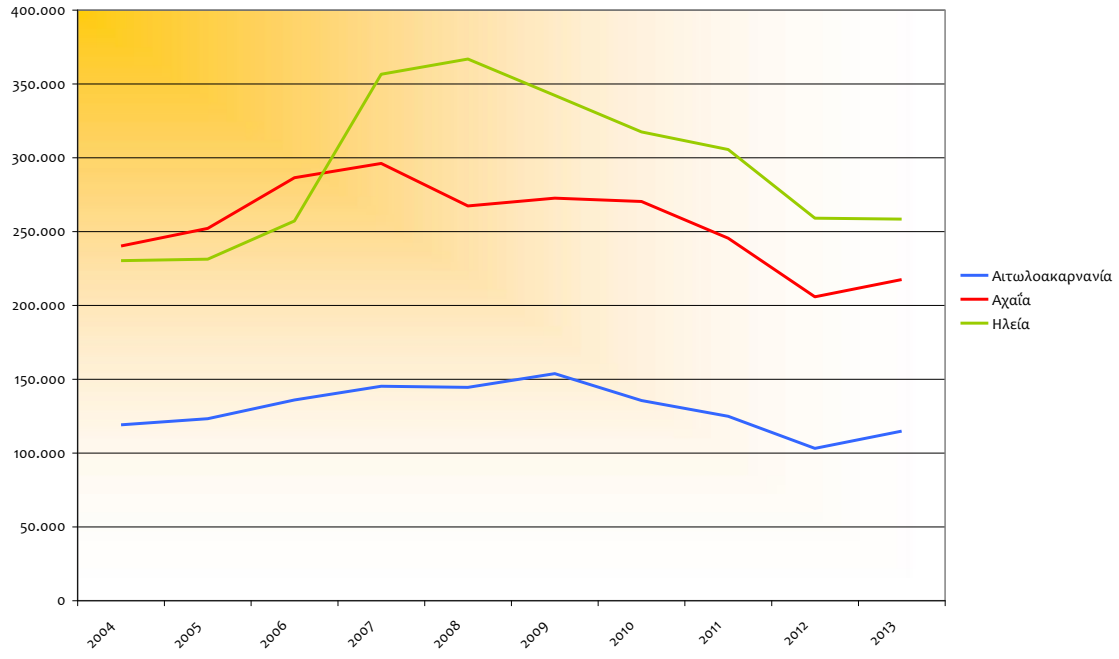

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-51 Αφίξεις (σύνολο ημεδαπών /αλλοδαπών) ανά Περιφερειακή Ενότητα 2004-2013

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία (έτος 2013), η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αν και απορροφά το 3,7% των συνολικών αφίξεων της χώρας, το ποσοστό της στις διανυκτερεύσεις στο σύνολο της χώρας ανέρχεται μόλις στο 2,1%. Η αναντιστοιχία μεταξύ των στοιχείων αφίξεων και διανυκτερεύσεων, μας οδηγεί στο συμπέρασμα ότι η Δυτική Ελλάδα είναι περισσότερο τόπος προορισμού ημερήσιων εκδρομών, παρά τόπος διαμονής αναψυχής. Χαρακτηριστικό του παραπάνω αποτελεί ο δείκτης του μέσου χρόνου παραμονής των επισκεπτών στις τουριστικές μονάδες (αριθμός διανυκτερεύσεων/αφίξεις), που διαχρονικά (2000-2013) για τα ξενοδοχειακά καταλύματα της Περιφέρειας είναι χαμηλότερα από το αντίστοιχο εθνικό δείκτη. Στο 2013 ο δείκτης ανήλθε στις 2,47 για τα ξενοδοχεία της Δυτικής Ελλάδας έναντι 4,38 ημέρες του αντίστοιχου της χώρας. Ο μεγαλύτερος χρόνος παραμονής εντοπίζεται στις Περιφερειακές Ενότητες Αχαΐας και Ηλείας (2,51 ημέρες) και ο χαμηλότερος στην ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (2,1 ημέρες). Ο μέσος χρόνος παραμονής των αλλοδαπών τουριστών είναι ελαφρά υψηλότερος του μέσου χρόνου παραμονής του συνόλου των τουριστών (2,94 ημέρες), αλλά παραμένει σε χαμηλότερα επίπεδα από αυτά της χώρας (5,44 ημέρες). Το μεγαλύτερο μέσο χρόνο παραμονής αλλοδαπών τουριστών παρουσιάζει η ΠΕ Αχαΐας (4,18 ημέρες), ενώ ακολουθεί η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας, περιοχή εγκατάστασης ξενοδοχειακών μονάδων τριών αστέρων (3,61 ημέρες).

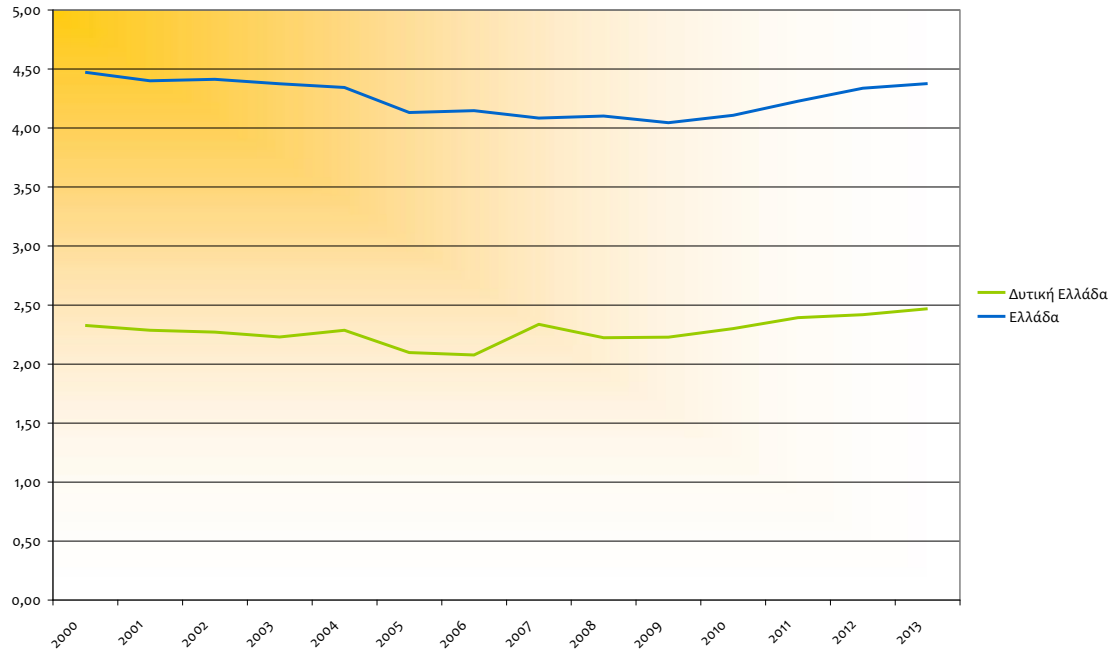

Πηγή :EUROSTAT - Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-52 Μέσος χρόνος διανυκτέρευσης στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και στο σύνολο της χώρας 2000-2013

Ο αριθμός διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών παρουσιάζει σημαντικές διακυμάνσεις μεταξύ των ετών, ενώ αντίθετα μέχρι το 2009 αυξάνεται σταθερά ο αριθμός διανυκτερεύσεων των ημεδαπών τουριστών. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του διαγράμματος που ακολουθεί η Περιφέρεια εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τον εσωτερικό τουρισμό. Το ποσοστό των διανυκτερεύσεων αλλοδαπών τουριστών κυμαίνεται διαχρονικά ανάμεσα 36,2% το 2006 και 46,1%. Ορατή είναι η μείωση των διανυκτερεύσεων από τον εσωτερικό τουρισμό, λόγω της παρατεταμένης οικονομικής κρίσης που πλήττει τα εισοδήματα του ημεδαπού πληθυσμού (ήδη το 2013 παρουσιάζεται μείωση των διανυκτερεύσεων των ημεδαπών τουριστών κατά 250 χιλ. ημέρες ή 23,2% περίπου σε σχέση με το 2009).

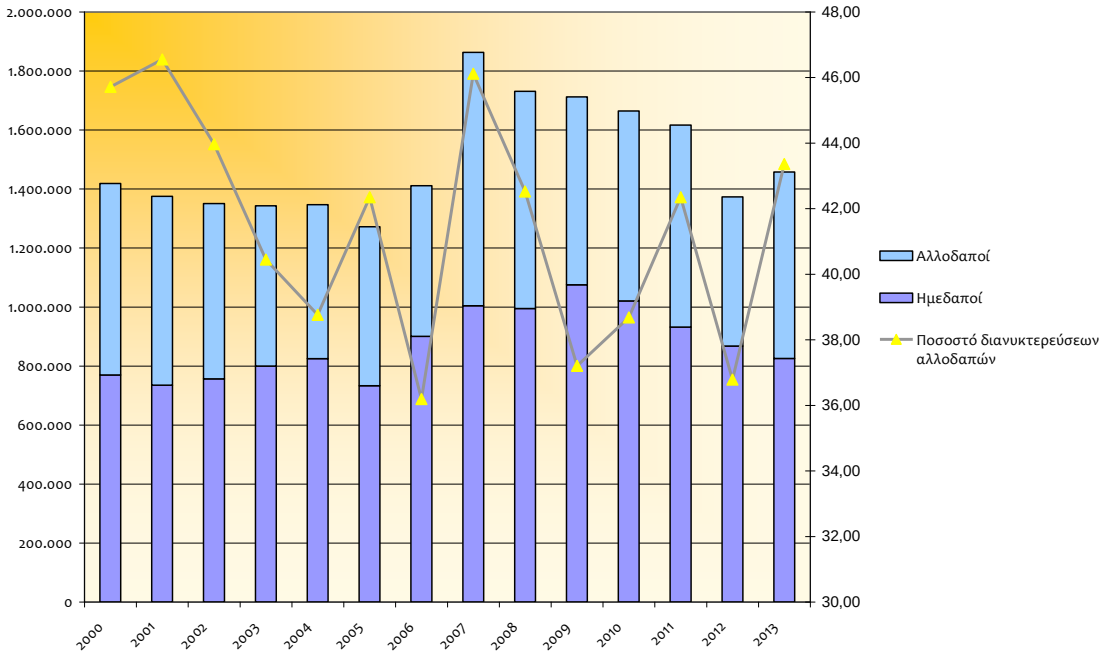

Πηγή :EUROSTAT - Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-53 Αναλογία ημεδαπών-αλλοδαπών στις διανυκτερεύσεις 2000-2013

Στο επίπεδο των Περιφερειακών Ενοτήτων, επιβεβαιώνονται τα στοιχεία των αφίξεων, με βάση τα οποία διαχρονικά σημαντικούς τουριστικούς προορισμούς της Περιφέρειας αποτελούν η ΠΕ Αχαΐας και η ΠΕ Ηλείας, ενώ σε μικρότερο βαθμό η ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας.

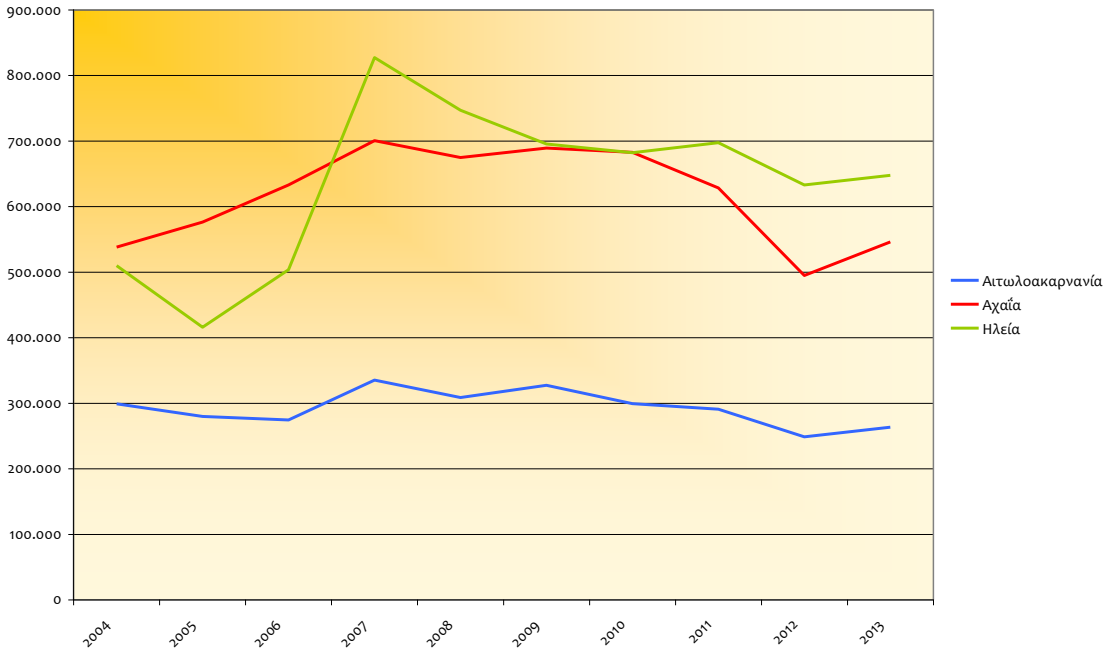

Πηγή :ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-54 Εξέλιξη διανυκτερεύσεων τουριστών στη Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας 2004 – 2013 (ανά Περιφερειακή Ενότητα)

Ένα άλλο στοιχείο που διαπιστώνεται είναι η σαφής τάση μείωσης της πληρότητας των ξενοδοχειακών μονάδων της Περιφέρειας. Παράλληλα σημαντικά χαμηλότερη είναι η πληρότητα των ξενοδοχείων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας έναντι της αντίστοιχης της χώρας. Το 2013 η πληρότητα των τουριστικών μονάδων της Περιφέρειας ανέρχεται στο 29,1% (έναντι 45,2% της χώρας), που αποτελεί τη δεύτερη χαμηλότερη επίδοση της δεκαετίας μετά το 2012.

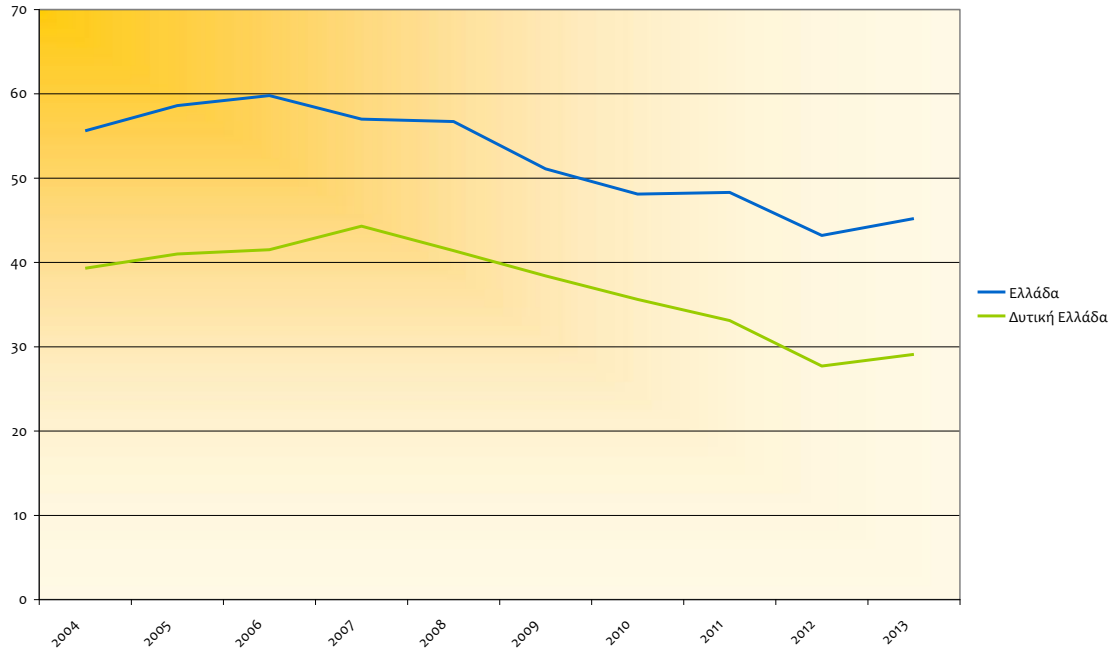

Πηγή :ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-55 Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων 2004-2013

Συγκρίνοντας τις πληρότητες μεταξύ των ετών 2013 και 2004, όλες οι ΠΕ παρουσιάζουν σημαντικές απώλειες. Σημαντικό είναι επίσης να τονιστεί το γεγονός ότι καμία ΠΕ της Δυτικής Ελλάδας δεν εμφανίζει πληρότητα το 2013 υψηλότερη από το 2004. Έντονη διαφοροποίηση παρατηρείται στο επίπεδο της πληρότητας των ξενοδοχειακών καταλυμάτων, μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων της Δυτικής Ελλάδας. Όπως φαίνεται και στο Διάγραμμα που ακολουθεί ο υψηλότερος δείκτης εντοπίζεται στη ΠΕ Ηλείας (πληρότητα 2013 30,8%), με τη ΠΕ Αχαΐας να ακολουθεί (28,1%) και τελευταία την Αιτωλοακαρνανία (27,3%). Επιπλέον, θα πρέπει να τονιστεί το γεγονός ότι η πληρότητα των ξενοδοχείων της Περιφέρειας από το 2007 έως το 2013 έχει μειωθεί κατά περίπου 15 ποσοστιαίες ομάδες.

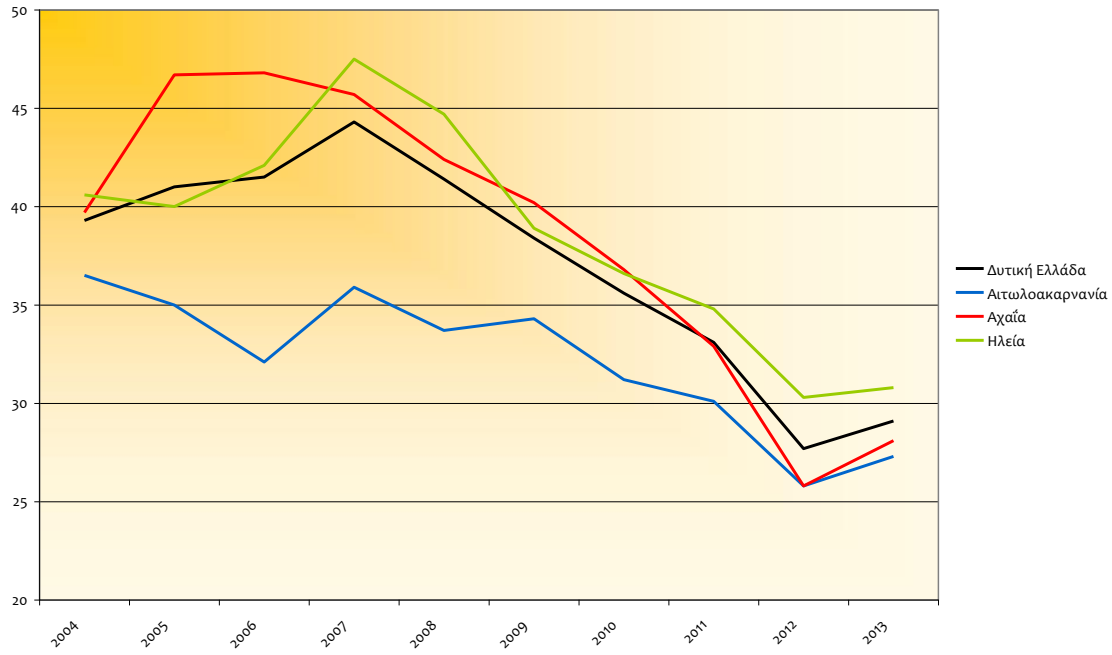

Πηγή :ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-56 Πληρότητα ξενοδοχειακών καταλυμάτων 2000-2013

Στην Δυτική Ελλάδα υπάρχουν με τα αεροδρόμια Άραξου και Ακτίου και τα λιμάνια Πατρών και Κατάκολου τέσσερεις σημαντικές πύλες για την άφιξη αλλοδαπών τουριστών στην Δυτική Ελλάδα. Το λιμάνι Κατάκολο σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζα της Ελλάδος είναι προορισμό 6,6% των κρουαζιερόπλοιων (7η θέση στην Ελλάδα) ή 12,0% των επιβατών κρουαζιέρας (5η θέση στην Ελλάδα) και 7,8% των εισπράξεων κρουαζιέρες στην Ελλάδα αντιστοιχούν σε αυτό. Τα διαθέσιμα στοιχεία για το λιμάνι της Πάτρας δείχνουν μια σημαντική μείωση της κίνησης από το 2010 έως το 2012, την οποία ακολουθεί μία ελαφριά αύξηση το 2013 και 2014. Αντίθετα το 2014 ο αριθμός αφίξεων εξωτερικού στα αεροδρόμια στην ΠΔΕ ήταν ο μεγαλύτερος από το 1994 (έτος από το οποίο είναι διαθέσιμα στοιχεία από την Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας). Από την σύγκριση των αφίξεων εξωτερικού στο αεροδρόμιο Άκτιο με τις αφήξεις αλλοδαπών τουριστών στα ξενοδοχεία της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας συνάγεται ότι οι περισσότεροι τουρίστες που εισέρχονται στην Ελλάδα μέσω του αεροδρομίου Ακτίου συνεχίζουν το ταξίδι τους σε προορισμούς εκτός της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (πιθανότατα τις γειτονικές Περιφερειακές Ενότητες).

Πίνακας 6-50 Κίνηση εξωτερικού στο λίμανι της Πάτρας 2010-2014

Έτος	Επιβάτες	Φορτηγά	Ασυνόδευτα	Λεωφορεία	Ι.Χ.	Δίκυκλα
2010	879.314	170.547	54.319	4.135	151.223	15.094
2011	748.029	145.843	51.866	3.445	135.925	8.287
2012	508.827	127.971	47.986	2.069	89.555	4.951
2013	541.719	123.661	57.804	2.240	100.902	5.458
2014	555.453	122.139	58.426	2.737	102.161	5.905

Πηγή: Οργανισμός Λιμένος Πατρών – www.patrasport.gr

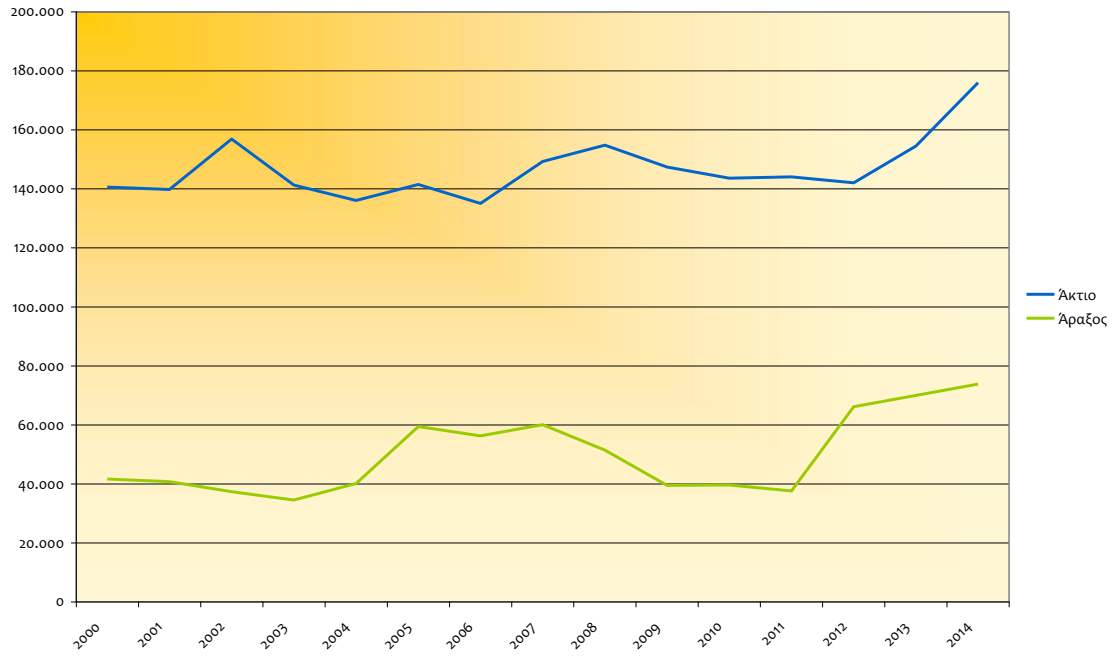

Πηγή: Υπηρεσία Πολιτικής Αεροπορίας - Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-57 Αφίξεις εξωτερικού στα αεροδρόμια της Περιφέρειας Δυτικής Ελλαδας 2000-2014

Στον τομέα της απασχόλησης στον κλάδο του τουρισμού στην Περιφέρεια τα στοιχεία δείχνουν τις επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης. Όπως φαίνεται και στον παρακάτω πίνακα ο αριθμός των άμεσα απασχολούμενων στον τουριστικό κλάδο στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αυξήθηκε από 2002 έως το 2007 [έτος με το μεγαλύτερο αριθμό (15.990) απασχολούμενων] κατά 16,5% - αύξηση μικρότερη από την αντίστοιχη σε εθνικό επίπεδο (18,9%). Λόγω της εκτεταμένης οικονομικής κρίσης ο αριθμός των απασχολούμενων μειώθηκε σημαντικά. Στο 2011 ο αριθμός των απασχολούμενων στον κλάδο του τουρισμού ανερχόταν σε 12.2997 – μείωση κατά 10,4% σε σχέση με το έτος 2002. [Επισημαίνεται ότι σε εθνικό επίπεδο ο αριθμός των απασχολούμενων στο 2011 ήταν αυξημένο κατά 7,3% σε σχέση με το 2002.]

Πίνακας 6-51 Άμεσα απασχολούμενοι στον τουρισμό

ΕΤΟΣ	ΠΔΕ	ΕΛΛΑΔΑ	Δ% ΠΔΕ	Δ% ΕΛΛΑΔΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΔΕ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
2002	13.727	250.738			5,47%
2003	14.911	254.920	8,63%	1,67%	5,85%
2004	13.421	277.885	-9,99%	9,01%	4,83%
2005	14.055	280.175	4,72%	0,82%	5,02%
2006	14.833	303.723	5,54%	8,40%	4,88%
2007	15.990	298.115	7,80%	-1,85%	5,36%

ΕΤΟΣ	ΠΔΕ	ΕΛΛΑΔΑ	Δ% ΠΔΕ	Δ% ΕΛΛΑΔΑ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΠΔΕ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ
2008	15.645	303.968	-2,16%	1,96%	5,15%
2009	12.416	289.036	-20,64%	-4,91%	4,30%
2010	13.208	276.047	6,38%	-4,49%	4,78%
2011	12.297	269.014	-6,90%	-2,55%	4,57%

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, ΞΕΕ - Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Όσο αφορά τον κύκλο εργασιών στον κλάδο του τουρισμού παρατηρείται από το 2002 έως το 2008 μια αύξηση. Από το 2008 (έναρξης της οικονομικής κρίσης) μειώνεται ο κύκλος εργασιών στον κλάδου του τουρισμού στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με πιο γρήγορο ρυθμό από τον αντίστοιχο εθνικό.

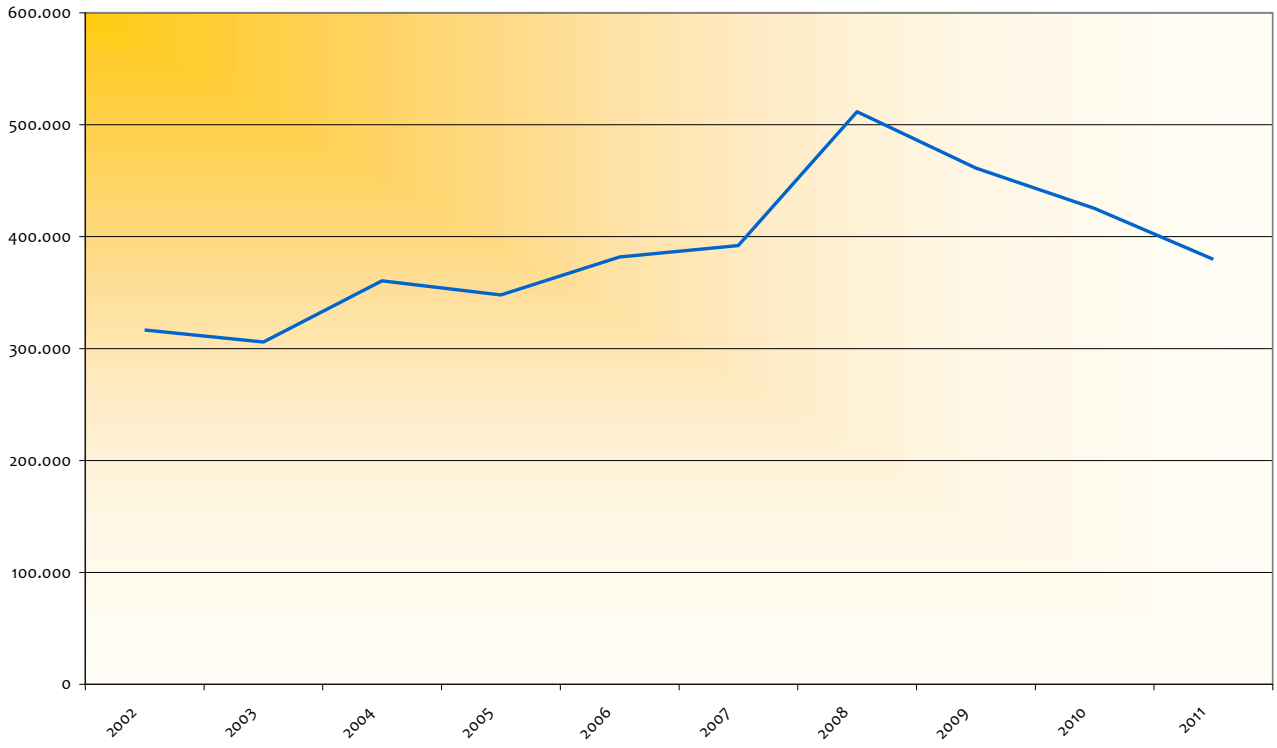

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-58 Εξέλιξη του κύκλου εργασιών (χωρίς ΦΠΑ) στον κλάδου του τουρισμού στην Δυτική Ελλάδα 2002-2011 (σε χιλ €)

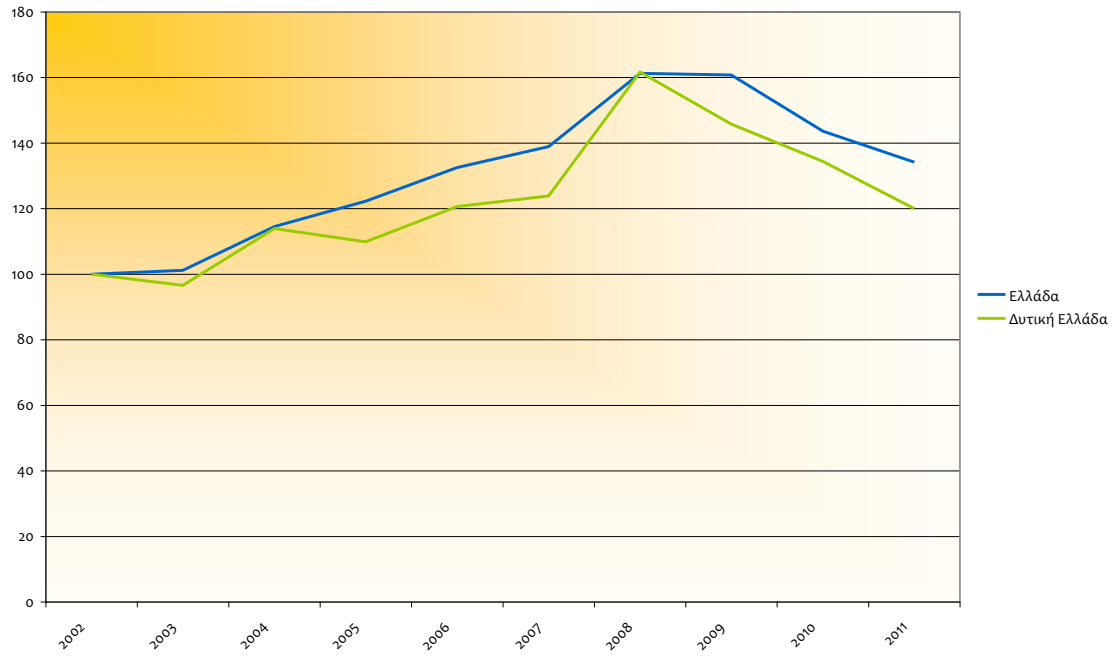

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ – Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-59 Εξέλιξη του κύκλου εργασιών (χωρίς ΦΠΑ) στον κλάδου του τουρισμού στην Ελλάδα και Δυτικής Ελλάδα 2002-2011 (2002=100)

Σύμφωνα με στοιχεία του Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών & Προβλέψεων (Ι.Τ.Ε.Π.) η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας ανήκει στις Περιφέρειες με τις χαμηλότερες τουριστικές δαπάνες στην Ελλάδα. Στο 2013 οι τουριστικές δαπάνες στην Δυτική Ελλάδα ανερχόταν σε περίπου 82 εκατομμύρια ευρώ (1,1% της συνολικής δαπάνης στην Ελλάδα, 10^{η} θέση σε επίπεδο περιφερειών).

Χαρακτηριστικά για την τουριστική κίνηση στην Δυτική Ελλάδα είναι οι χαμηλές δαπάνες ανά επίσκεψη. Το 2013 οι δαπάνες ανά επίσκεψη ήταν με 380,5€ (3^{η} χαμηλότερη τιμή ανάμεσα των 13 Περιφερειών της χώρας) 41,75% χαμηλότερα από το μέσο όρο της Ελλάδας. Οι δαπάνες ανά διανυκτέρευση ανερχόταν στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας στο 2013 σε 60,1€ (8^{η} θέση στην Ελλάδα, απόκλιση από το εθνικό δείκτη -17,68%).

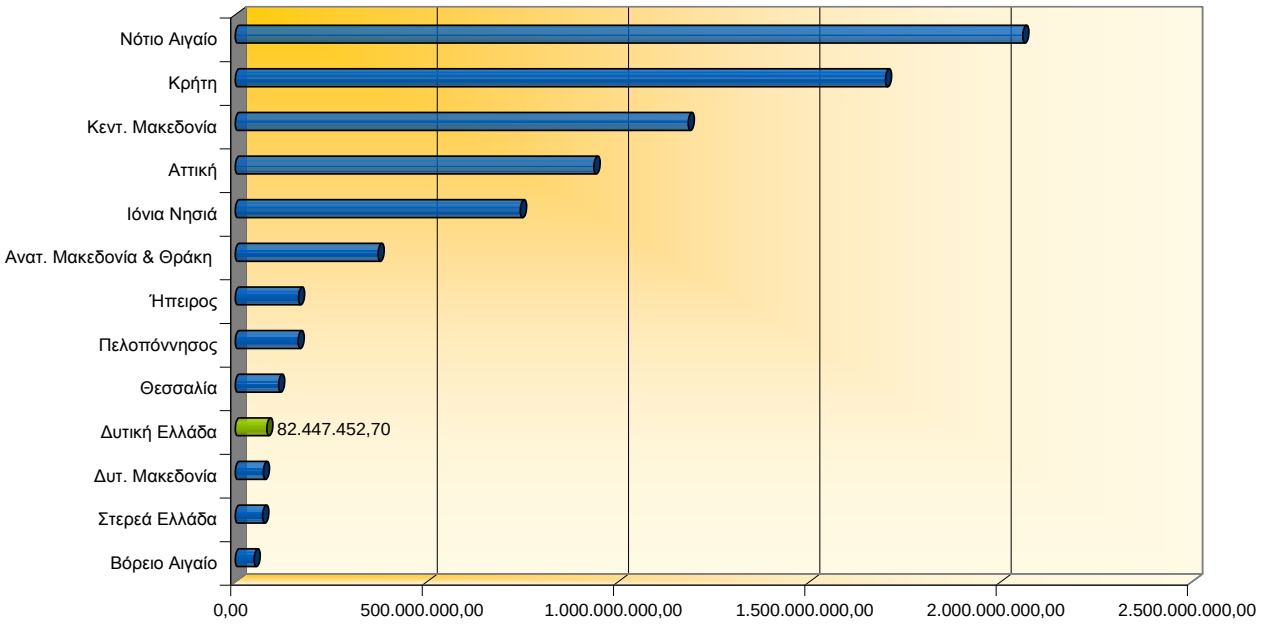

Πηγή: ΞΕΕ/ΙΤΕΠ «Εξελίξεις στον τουρισμό και στην Ελληνική Ξενοδοχία 2013»

Εικόνα 6-60 Τουριστική Δαπάνη ανά Περιφέρεια 2013

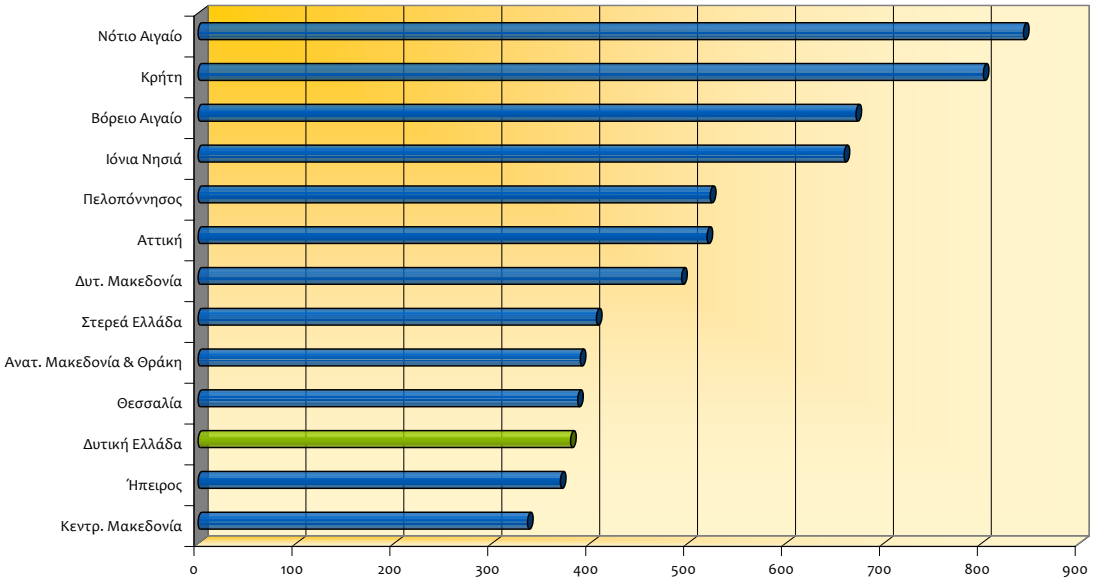

Πηγή: ΞΕΕ/ΙΤΕΠ «Εξελίξεις στον τουρισμό και στην Ελληνική Ξενοδοχία 2013»

Εικόνα 6-61 Δαπάνες ανά επίσκεψη 2013

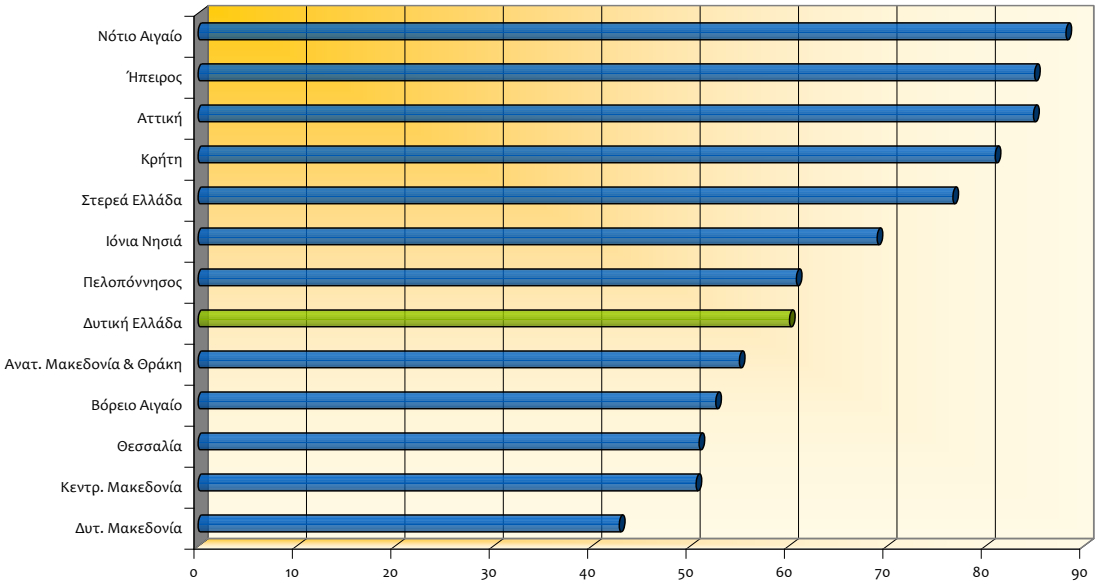

Πηγή: ΞΕΕ/ΙΤΕΠ «Εξελίξεις στον τουρισμό και στην Ελληνική Ξενοδοχία 2013»

Εικόνα 6-62 Δαπάνες ανά διανυκτέρευση

Σε επίπεδο προέλευσης τουριστών στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας η Γερμανία (19,5 %) είναι η κυριότερη χώρα προέλευσης όπως αντίστοιχα συμβαίνει και στη χώρα. Ακολουθούν οι αγορές της Γαλλίας (13,6%) και των ΗΠΑ (13,3%) που μαζί με τη Γερμανία είναι οι 3 βασικές χώρες προέλευσης των αλλοδαπών επισκεπτών. Σε μικρότερο βαθμό συμμετέχουν η Ιταλία (10,9%), η Ρωσία (5,7%), η Ισπανία (4,3%) και η Αγγλία (3,9%).

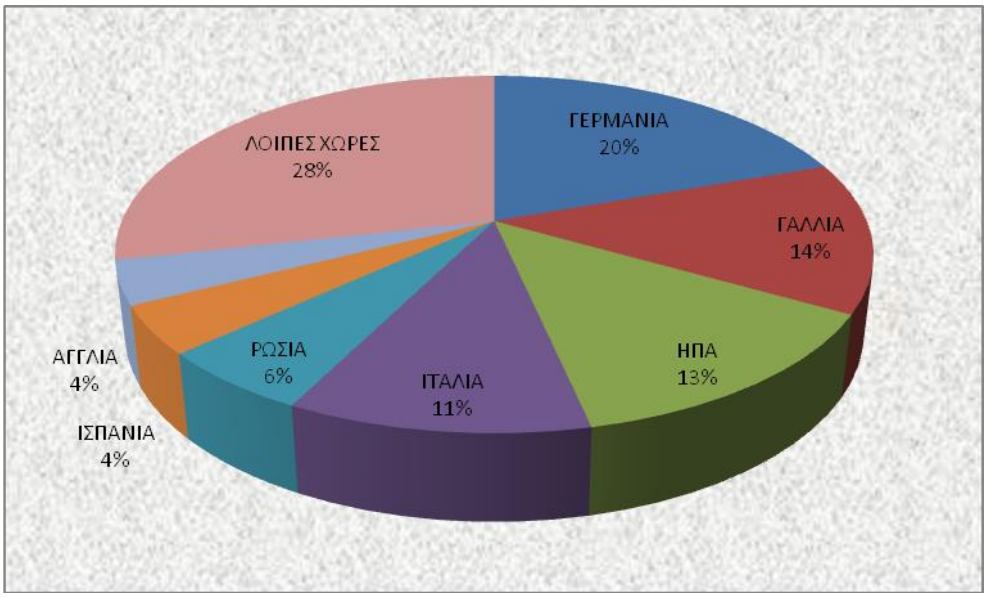

Πηγή :ΕΛΣΤΑΤ - Επεξεργασία Δ/νση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού

Εικόνα 6-63 Προέλευση τουριστών (2005-2010)

6.4 Έρευνα – τεχνολογία και καινοτομία

Οι καινοτομικές επιδόσεις της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας συγκριτικά με τις αντίστοιχες επιδόσεις σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο αποτυπώνονται στους περιφερειακούς δείκτες Καινοτομίας της περιφέρειας όπως αυτοί προκύπτουν από το Innovation Union Scoreboard και το Regional Innovation Scoreboard, και άλλων επιστημονικών εργασιών, ελληνικών και διεθνών οργανισμών, για παρόμοια θέματα. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αποτελεί μία από τις σημαντικότερες Περιφέρειες της χώρας στην παραγωγή ερευνητικής δραστηριότητας καθώς χαρακτηρίζεται από την ύπαρξη σημαντικού αριθμού ερευνητικών και εκπαιδευτικών υποδομών. Ωστόσο, ο τομέας δεν παρουσιάζει την αναμενόμενη αποτελεσματικότητα, με βάση τις ανεπτυγμένες υποδομές και τις δαπάνες που γίνονται για Έρευνα και Καινοτομία στην Περιφέρεια με αποτέλεσμα να κατατάσσεται στην ομάδα των Moderate Innovators σύμφωνα με το Regional Innovation Scorecard (RIS 2014), μαζί με όλες τις άλλες ελληνικές περιφέρειες.

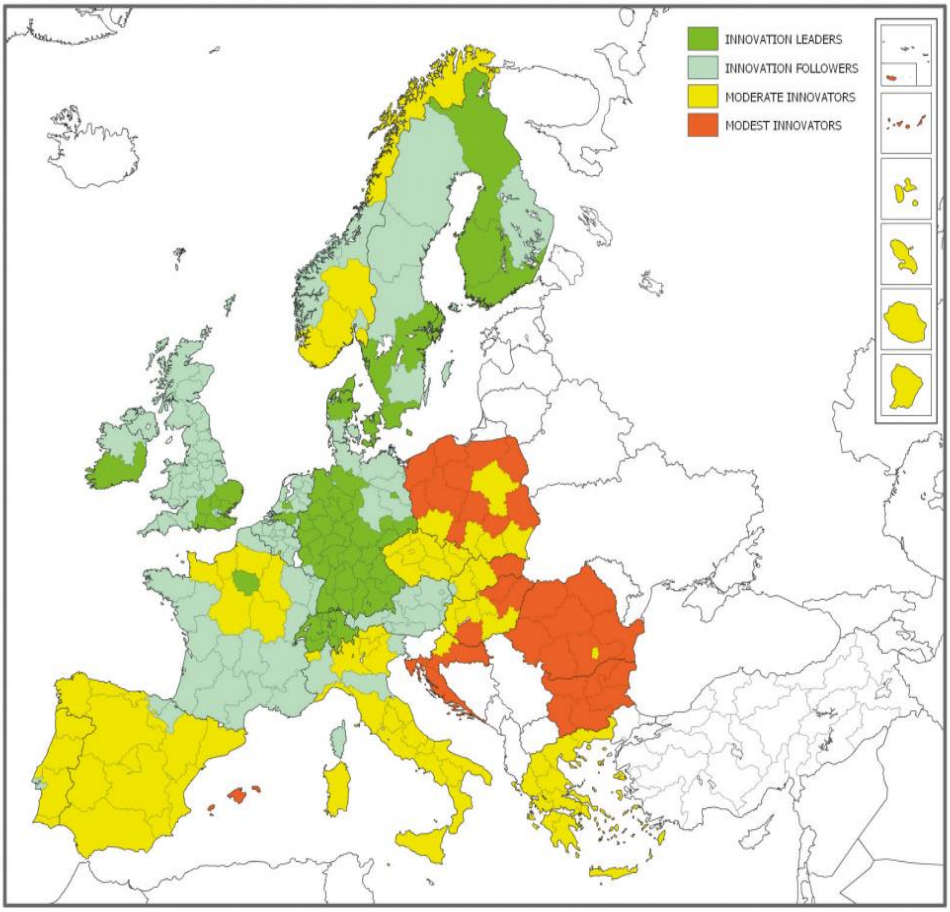

Πηγή: Regional innovation Scoreboard 2014 .

Εικόνα 6-64 Χάρτης κατάταξης των Περιφερειών της Ε.Ε. ανάλογα με τις επιδόσεις τους στην καινοτομία

Πλην των δεικτών που παρουσιάστηκαν στην προηγούμενη ενότητα και αποτελούν δείκτες της δυναμικής του παραγωγικού συστήματος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας που

προσδιορίζουν και την κοινωνική και παραγωγική φυσιογνωμία της Περιφέρειας, ο προσδιορισμός της θέσης της Περιφέρειας στο εθνικό και ευρωπαϊκό περιβάλλον έρευνας και καινοτομίας απαιτεί την ανάλυση της δυναμικής της Περιφέρειας σε σχέση με το ανθρώπινο δυναμικό υψηλού μορφωτικού επιπέδου αλλά και σε σχέση με τη δυναμική της στη δημιουργία γνώσης και την ανάπτυξη καινοτομίας. Ακριβώς για αυτό το λόγο στη συνέχεια παρουσιάζονται οι καινοτομικές επιδόσεις της Περιφέρειας σε σύγκριση με το σύνολο της χώρας και την ΕΕ27.

6.4.1 Δαπάνες για Έρευνα και Ανάπτυξη στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η Ακαθάριστη Εγχώρια Δαπάνη για Έρευνα και Ανάπτυξη (ΑΕΔΕΤΑ) στην Ελλάδα είναι από τις χαμηλότερες στην ΕΕ, τόσο σε απόλυτες τιμές όσο και ως ποσοστό (%) του ΑΕΠ. Ειδικότερα, για το 2007, το πιο πρόσφατο έτος για το οποίο διατίθενται στοιχεία, η ακαθάριστη εγχώρια δαπάνη για Έρευνα και Ανάπτυξη (ΑΕΔΕΤΑ) αναλογούσε σε περίπου €1,34 δις ή 0,6% του ΑΕΠ (Eurostat 2007). Η επίδοση αυτή κατατάσσει την Ελλάδα στην τελευταία δεκάδα των χωρών της ΕΕ27.

Για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας οι δαπάνες για Έρευνα και Ανάπτυξη ως ποσοστό του ΑΕΠ ανέρχονται σε 0,68% ή €66,23 εκ. Κατά τα 2/3 της η ερευνητική δραστηριότητα στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διεξάγεται στα ανώτερα εκπαιδευτικά ιδρύματα (€43,50εκατ./€66,23εκατ. = 73,11%) ενδεικτικό της χαμηλής συμμετοχής των επιχειρήσεων στην έρευνα. Ο επιχειρηματικός τομέας της Περιφέρειας διεξήγαγε περίπου μόνο το ένα πέμπτο (29%) της έρευνας (€12,06 εκατ./€66,23 εκατ. = 18,21%) ενώ ο μέσος όρος στην EU27 ξεπερνά το 64%. Τέλος, λιγότερο από το ένα δέκατο (7,23%) της ερευνητικής δραστηριότητας της Περιφέρειας διεξήχθη με κρατική χρηματοδότηση και ειδικότερα με την έρευνα που πραγματοποιείται από τα Ερευνητικά Κέντρα (ΕΚ). Οι επιδόσεις αυτές καταδεικνύουν και το χαμηλό επίπεδο συνεργασίας των ερευνητικών φορέων με τις επιχειρήσεις.

Ο προσανατολισμός της ερευνητικής δραστηριότητας και καινοτομίας τόσο στις επιχειρήσεις όσο και στους δημόσιους ερευνητικούς φορείς μπορεί να αποτυπωθεί (ελλείψει άλλων δεικτών) από τη συμμετοχή τους σε εθνικά προγράμματα έρευνας και καινοτομίας. Με βάση τα στοιχεία της ΓΓΕΤ ως και τον Ιούλιο του 2012 είχαν ενταχθεί για χρηματοδότηση, από το 2007, έργα συνολικού προϋπολογισμού € 30 εκ. με εγκεκριμένη δημόσια χρηματοδότηση € 20,7εκ και πιστοποιημένες δαπάνες μέχρι τον Ιούλιο του 2012 μόνο €2εκ. Από το σύνολο των 151 συμμετοχών, το 56% ήταν επιχειρήσεις ενώ το υπόλοιπο 44% Ερευνητικούς Φορείς που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια. Η χρηματοδότηση των ερευνητικών φορέων αφορούσε το Πανεπιστήμιο Πατρών, το ΤΕΙ Πάτρας, το ΤΕΙ Μεσολογγίου, το Ερευνητικό Ακαδημαϊκό Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών, το ΕΚ Αθηνά και το Ίδρυμα Τεχνολογία και Έρευνας / Ινστιτούτο Έρευνας Χημικής Μηχανικής (ΙΕΧΜΗ).

Το μεγαλύτερο μερίδιο της εγκεκριμένης δημόσιας χρηματοδότησης το συγκεντρώνει ο τομέας των υλικών και μικροηλεκτρονικής (59%) στην οποία δραστηριοποιείται το mi-cluster. Η δεύτερη σημαντικότερη θεματική περιοχή είναι η «υγεία» με 13%, η «γεωργία, αλιεία, κτηνοτροφία, τρόφιμα και βιοτεχνολογία» με 8% και η πληροφορική με 7%.

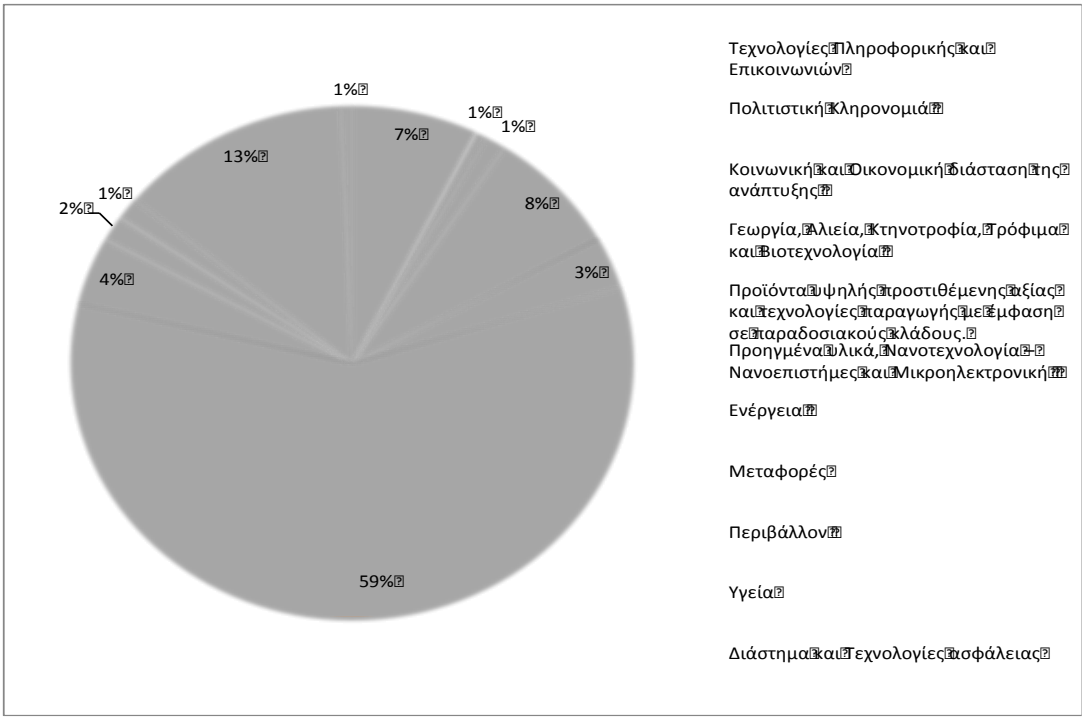

Πηγή: ΟΠΣ ΕΣΠΑ εξαγωγή 26/7/2014

Εικόνα 6-65 Θεματική κατανομή προϋπολογισμού φορέων από την ΠΔΕ που συμμετέχουν σε εθνικά προγράμματα έρευνας και καινοτομίας

6.4.2 Αιτήσεις για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας

Οι δείκτες αποτύπωσης των αιτήσεων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας αποτελούν συμπληρωματικούς δείκτες δημιουργίας νέας γνώσης με σκοπό την εμπορευματική αξιοποίηση. Οι περιορισμένες δαπάνες έρευνας των επιχειρήσεων που αποτυπώθηκαν στις προηγούμενες ενότητες αντανακλώνται και στον περιορισμένο αριθμό αιτήσεων που κατατέθηκαν στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΡΟ) για χορήγηση Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας. Το 2009 κατατέθηκαν 2,4 (συνολικά 2 αιτήσεις) ανά εκατομμύριο πληθυσμού της περιοχής ενώ σε επίπεδο χώρας καταγράφηκαν 6,2 αιτήσεις ανά εκ. Πληθυσμού και σε επίπεδο ΕΕ27 109,2 (Eurostat 2009).

6.4.3 Ανθρώπινο δυναμικό

<u>Το μορφωτικό επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού</u>

Οι εκπαιδευτικές επιδόσεις του πληθυσμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κυμαίνονται στο μέσο όρο των επιδόσεων της χώρας καταδεικνύοντας και την δυναμική του μορφωτικού επιπέδου του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας. Ειδικότερα, σε ότι αφορά τον πληθυσμό του επίσημου εκπαιδευτικού συστήματος, στην ΠΔΕ συγκεντρώνεται το 6,9% του μαθητικού πληθυσμού της χώρας. Ο μαθητικός πληθυσμός της ΠΔΕ αντιστοιχεί στο 20,2% του συνολικού πληθυσμού της Περιφέρειας, αναλογία μεγαλύτερη σε σχέση με αυτή της χώρας (19,2%). Η συνολική κατανομή του πληθυσμού της ΠΔΕ ανά βαθμίδα εκπαίδευσης δεν διαφέρει σημαντικά από την αντίστοιχη κατανομή της χώρας με εξαίρεση τους φοιτητές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Η ΠΔΕ εμφανίζει ένα σχετικά χαμηλό ποσοστό νέων 18-24 ετών που

εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση (12,3%), ενώ η διαχρονική της εξέλιξη δείχνει ότι μπορεί να επιτευχθεί ο στόχος του 9,7% που αποτελεί στόχο της χώρας στο ΕΠΜ για το 2020. Το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο χώρας να ανέρχεται σε 11,4% και σε επίπεδο ΕΕ27 σε 12,8% (Eurostat 2012). Σε περιφερειακό επίπεδο η επίδοση αυτή αποτελεί την 4η καλύτερη. Σημειώνεται ότι το ποσοστό πρόωρης εγκατάλειψης των ανδρών είναι σημαντικά μεγαλύτερο σε σχέση με αυτό των γυναικών (14,3% έναντι 8% των γυναικών).

Σε κάθε περίπτωση είναι ενθαρρυντικό ότι από εκτιμήσεις καταγράφεται ένα ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό νέων ηλικίας 20-24 της Περιφέρειας που έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον τη β' βάθμια εκπαίδευση (85,4%). Το αντίστοιχο ποσοστό ολοκλήρωσης της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης από νέους ηλικίας 20-24 ετών σε επίπεδο χώρας ανέρχεται στο 83,6% και σε επίπεδο ΕΕ27 στο 79,5% (Eurostat, 2011). Στην ΠΔΕ συγκεντρώνεται το 8,1% των φοιτητών ανώτατης εκπαίδευσης της Ελλάδας (ISCED5-6, Eurostat 2008). Η επίδοση αυτή είναι η τρίτη μεγαλύτερη μεταξύ των περιφερειών της χώρας, αναδεικνύοντας την σημαντικότητα της Περιφέρειας ως πόλου παροχής εξειδικευμένης γνώσης μέσω των Πανεπιστημίων που δραστηριοποιούνται σε αυτή. Αντίστοιχα, οι φοιτητές στην ΠΔΕ αποτελούν το 34,75% του μαθητικού πληθυσμού της περιφέρειας με το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο χώρας να ανέρχεται σε 29,55% (Eurostat 2008). Παρά τον σημαντικό αριθμό δομών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Περιφέρειας, ο πληθυσμός με γνώσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στη Δυτική Ελλάδα αντιστοιχεί στο 20,8% της ηλικιακής ομάδας 25-64 ετών, με το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο χώρας να ανέρχεται σε 26,1% και στην ΕΕ27 σε 27,7% (Eurostat, 2012).

Η δυναμική της περιφέρειας στην παραγωγή νέων επιστημόνων σε συνδυασμό με το συγκριτικά με τη χώρα χαμηλότερο ποσοστό του πληθυσμού της Περιφέρειας ηλικίας 25-64 με τριτοβάθμια εκπαίδευση, καταδεικνύει σημαντική «διαρροή» των νέων επιστημόνων, που παράγονται από τις δομές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας προς άλλες Περιφέρειες της χώρας ή ακόμα και σε άλλες χώρες. Υστέρηση παρουσιάζει επίσης η περιφέρεια σε μια κρίσιμη μάζα ανθρώπινου δυναμικού, υψηλού μορφωτικού επιπέδου, οι οποίοι βρίσκονται στην παραγωγική ηλικία 30-34 ετών. Συγκεκριμένα, ο πληθυσμός ηλικίας 30-34 ετών της ΠΔΕ που είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ως ποσοστό επί του συνόλου του πληθυσμού της Περιφέρειας της αντίστοιχης ηλικίας, ανέρχεται στο 26,7%, απέχοντας σημαντικά από το στόχο του 40% της στρατηγικής Ε2020. Το ποσοστό αυτό υπολείπεται τόσο σε σχέση με το σύνολο της χώρας το οποίο ανέρχεται σε 30,9% όσο και σε σχέση με το επίπεδο της ΕΕ27 το οποίο είναι περίπου κατά δέκα ποσοστιαίες μονάδες μεγαλύτερο (35,5%, Eurostat 2012). Σημειώνεται ότι η επίδοση των ανδρών με τριτοβάθμια εκπαίδευση υπολείπεται σημαντικά σε σχέση με αυτό των γυναικών (24,2% έναντι 29,4% για τις γυναίκες). Θετικό στοιχείο αποτελεί ότι η ΠΔΕ καταγράφει σημαντικό ρυθμό αύξησης του ποσοστού των ατόμων με τριτοβάθμια εκπαίδευση, καθώς σε σχέση με το 2005 το ποσοστό έχει αυξηθεί κατά 6,2% (4^{η} καλύτερη επίδοση μεταξύ των περιφερειών της χώρας). Ένα ακόμα χαρακτηριστικό του πληθυσμού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, το οποίο αποτελεί και χαρακτηριστικό του συνόλου της χώρας, είναι ότι οι νεότερες ηλικιακές ομάδες χαρακτηρίζονται από υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο σε σχέση με τις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες, γεγονός που μακροχρόνια θα οδηγήσει στη δημιουργία μίας κρίσιμης μάζας εργατικού δυναμικό με υψηλό επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων. Αντίθετα με την εικόνα που παρουσιάζουν οι εκπαιδευτικές επιδόσεις καταγράφεται χαμηλή συμμετοχή στη δια βίου μάθησης με μόλις το 1,8% των ενηλίκων (25-64 ετών) της ΠΔΕ να συμμετέχουν στη δια βίου μάθηση, όταν το αντίστοιχο ποσοστό σε επίπεδο χώρας ανέρχεται σε 2,9% και σε επίπεδο ΕΕ27 σε 9%. Μάλιστα, το ποσοστό των νέων ατόμων που δεν εργάζονται, ούτε συμμετέχουν σε κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης

ή κατάρτισης («άτομα ΝΕΕΤ») έχει αυξηθεί στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας τα τελευταία χρόνια, εν μέσω της επιδείνωσης της αγοράς εργασίας. Ο δείκτης ΝΕΕΤ της ΠΔΕ διαμορφώθηκε σε 25,5% το έτος 2012 έναντι 17,9% το έτος 2008 - αύξηση κατά 7,6 ποσοστιαίες μονάδες σε σχέση με άνοδο 12,5 ποσοστιαίων μονάδων στην χώρα και 3,1 ποσοστιαίων μονάδων στην ΕΕ-27 την ίδια περίοδο. Ανεξάρτητα της αύξησης που παρατηρήθηκε η Περιφέρεια παρουσιάζει την 3η καλύτερη επίδοση μεταξύ των περιφερειών της χώρας. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο δείκτης ΝΕΕΤ είναι ένας ιδιαίτερα σημαντικός δείκτης, καθώς τα άτομα που δεν απασχολούνται ούτε συμμετέχουν σε κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης αντιμετωπίζουν μεγαλύτερο κίνδυνο αποκλεισμού από την αγορά εργασίας καθώς και κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Το ποσοστό των νέων γυναικών της ΠΔΕ, που δεν εργάζονται, ούτε συμμετέχουν σε κάποιο πρόγραμμα εκπαίδευσης ή κατάρτισης είναι σημαντικά μεγαλύτερο σε σχέση με αυτό των ανδρών (29,5% έναντι 21,7% των ανδρών).

Απασχόληση σε Επιστήμη και Τεχνολογία

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καταγράφει ικανοποιητικές επιδόσεις σε εθνικό επίπεδο αναφορικά με τους ανθρώπινους πόρους για την Επιστήμη και Τεχνολογία. Ως Ανθρώπινοι Πόροι της Περιφέρειας για την Επιστήμη και την Τεχνολογία (HRST), νοούνται τα άτομα που είτε έχουν επιτυχώς ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση είτε απασχολούνται σε τομέα όπου συνήθως απαιτείται εκπαίδευση τέτοιου επιπέδου. Το ποσοστό των ανθρώπινων πόρων για την Επιστήμη και την Τεχνολογία (HRST) στην ΠΔΕ, αυξήθηκε σημαντικά, από το 22,2% του τοπικού εργατικού δυναμικού το 2005 σε 27,9% το 2011 (μέσος όρος για την Ελλάδα το 2011: 32,4). Και τα δύο παραπάνω κριτήρια προσδιορισμού των ανθρωπίνων πόρων της ΠΔΕ πληρούνται από το 15% του εργατικού δυναμικού της Περιφέρειας (3η καλύτερη επίδοση μεταξύ των Περιφερειών της Ελλάδας), ενώ σε εθνικό επίπεδο το ποσοστό ανέρχεται στο 16,9% (Eurostat, 2011) και στηνΕΕ27 στο 18.5%.

Προσωπικό στην Έρευνα και Ανάπτυξη

Η δυναμικότητα του προσωπικού Έρευνας και Ανάπτυξης αποτελεί βασικό δείκτη του ανθρώπινου δυναμικού μιας περιοχής. Στην ΠΔΕ δραστηριοποιούνται περίπου 3,5 χιλ. απασχολούμενοι σε τομείς έρευνας και ανάπτυξης (εκ των οποίων το 32,7% είναι γυναίκες), που αντιστοιχούν στο 5,6% του συνόλου των απασχολουμένων της χώρας στην Έρευνα και Ανάπτυξη, ενώ το 75,8% του προσωπικού της ΠΔΕ στην Ε&Α αφορά τα Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφέρειας.

Στην ΠΔΕ οι απασχολούμενοι στην Έρευνα και Ανάπτυξη ως ποσοστό επί του συνολικού εργατικού δυναμικού ανέρχονται στο 1,16%, επίδοση λίγο μικρότερη σε σχέση με τη χώρα (1,27%, Eurostat, 2005) αλλά σημαντικά μικρότερη σε σχέση με την ΕΕ27 (1,53%, Eurostat, 2009).

Αντίστοιχα, σε δράσεις Ε&Α απασχολούνταν το 2005 2.014 ερευνητές, ή αλλιώς το 0,68% του εργατικού δυναμικού της ΠΔΕ έναντι του ποσοστού 0,69% που ισχύει για την Ελλάδα και του 0,97% για την ΕΕ των 27 (0,87% Eurostat, 2005 και 0,97%, Eurostat, 2009). Σε επιχειρήσεις απασχολήθηκαν 272 άτομα, 1604 στην ανώτατη εκπαίδευση και 197 στον δημόσιο τομέα.

Πίνακας 6-52 Καινοτομικές επιδόσεις της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

	Δείκτης	ΕΕ27	ΕΛΛΑΔΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	Συγκριτική περίοδο αναφοράς / Πρόσφατα στοιχεία
Δαπάνες για Έρευνα και Ανάπτυξη	Δαπάνη για Ε&Α (% του ΑΕΠ)	1,82	0,67	0,68	2005 / Ελλάδα: 0,59 (2006), ΕΕ27: 2,03 (2011)
	Συνολική Δαπάνη για Ε&Α (εκ.ευρώ)	201962,553	1153,526	66,226	2005 / Ελλάδα: 1.341,6 (2006), ΕΕ27: 256.586,52 (2011)
	Δαπάνη επιχειρήσεων για Ε&Α (εκ.ευρώ)	127127,224	357,356	12,063	2005 / Ελλάδα: 383,53 (2007), ΕΕ27: 159.975,9 (2011)
	Δημόσια Δαπάνη για Ε&Α (εκ.ευρώ)	27530,686	233,9	4,92	2005 / Ελλάδα: 280,68 (2007), ΕΕ27: 325527,66 (2011)
	Πανεπιστημιακή δαπάνη για Ε&Α (εκ.ευρώ)	45389,45	547,72	43,5	2005 / Ελλάδα: 660,5 (2007), ΕΕ27: 61554,69 (2011)
Πληθυσμός με γνώσεις τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	Μαθητικός Πληθυσμός	107.517.049	2.157.590	149225	2008
	Μαθητικός Πληθυσμός Ανώτατης Εκπαίδευσης (ISCED 5-6)	19.040.174	637.623	51859	2008
	Μαθητικός Πληθυσμός Ανώτατης Εκπαίδευσης (ISCED 5-6) (% επί του συνολικού μαθητικού πληθυσμού)	17,7	29,6	34,8	2008
	Μαθητικός Πληθυσμός Ανώτατης Εκπαίδευσης (ISCED 5-6) (% επί του συνολικού μαθητικού πληθυσμού Ανώτατης Εκπαίδευσης της χώρας)	:	95,3	104	2008
	Μαθητικός Πληθυσμός Ανώτατης Εκπαίδευσης (ISCED 5-6) (% επί του συνολικού πληθυσμού 20-24 ετών)	:	100	8,1	2008
	Μαθητικός πληθυσμός	:	19,2	20,2	2008

	Δείκτης	ΕΕ27	ΕΛΛΑΔΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	Συγκριτική περίοδο αναφοράς / Πρόσφατα στοιχεία
	(ISCED 0-6) (% επί του συνολικού πληθυσμού)				
	Πληθυσμός ηλικίας 25-64 ετών με γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (% επί του συνολικού πληθυσμού 25-64 ετών)	27,7	26,1	20,8	2012
	Πληθυσμός ηλικίας 30-34 που είναι απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (% επί του συνολικού πληθυσμού 30-34 ετών)	35,8	30,9	26,7	2012
	Πληθυσμός με γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (άνδρες % συνολικού πληθυσμού 30-34 ετών)	31,6	27,6	26,6	2012
	Πληθυσμός με γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (γυναίκες % συνολικού πληθυσμού 30-34 ετών)	40	34,2	38,4	2012
Προσωπικό στην Έρευνα και Ανάπτυξη	Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης (σύνολο)	3182538	61454	3476	2005
	Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης (γυναίκες)	1100869	25136	1136	2005
	Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης Επιχειρήσεων	1304106	12896	500	2005
	Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης Κρατικών Φορέων	399871	7861	374	2005
	Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης Ιδρυμάτων Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	1445309	40486	2636	2005

	Δείκτης	ΕΕ27	ΕΛΛΑΔΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	Συγκριτική περίοδο αναφοράς / Πρόσφατα στοιχεία
	Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης (% εργατικού δυναμικού)	1,38	1,27	1,16	2005 / ΕΕ27: 1,53 (2009)
	Προσωπικό Έρευνας και Ανάπτυξης (% συνόλου απασχολουμένων)	1,51	1,41	1,3	2005/ ΕΕ27: 1,68 (2009)
	Ερευνητές (σύνολο)	2011319	33396	2041	2005
	Ερευνητές (γυναίκες)	625562	12147	551	2005
	Ερευνητές σε επιχειρήσεις	705964	6357	272	2005
	Ερευνητές στο δημόσιο τομέα	216559	2916	197	2005
	Ερευνητές στην ανώτατη εκπαίδευση	1067690	23984	1604	2005
	Ερευνητές (% εργατικού δυναμικού)	0,87	0,69	0,68	2005 / ΕΕ27: 0,97 (2009)
	Ερευνητές (% συνόλου απασχολουμένων)	0,96	0,76	0,76	2005 / ΕΕ27: 1,07 (2009)
Ανθρώπινοι πόροι σε τομείς Επιστήμης και Τεχνολογίας	Ανθρώπινοι πόροι σε τομείς Επιστήμης και Τεχνολογίας (χιλ.)	111.660	1917	104	2011
	Ανθρώπινοι πόροι σε τομείς Επιστήμης και Τεχνολογίας (% συνολικού πληθυσμού)	29,6	23,1	18,9	2011
	Ανθρώπινοι πόροι σε τομείς Επιστήμης και Τεχνολογίας (% εργατικού δυναμικού)	40,1	32,4	27,9	2011
	Ανθρώπινοι πόροι σε τομείς Επιστήμης και Τεχνολογίας (χιλ.) (Core Indic.)	44,306	837	47	2011
	Ανθρώπινοι πόροι σε τομείς Επιστήμης και Τεχνολογίας (% συνολικού πληθυσμού) - (Core Indic.)	11,7	10,1	8,6	2011
	Ανθρώπινοι πόροι σε τομείς Επιστήμης και Τεχνολογίας (% εργατικού δυναμικού) -	18,5	16,9	15	2011

	Δείκτης	ΕΕ27	ΕΛΛΑΔΑ	ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	Συγκριτική περίοδο αναφοράς / Πρόσφατα στοιχεία
	(Core Indic.)				
Πληθυσμός με γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης	Πληθυσμός με γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (% συνολικού πληθυσμού 25-64 ετών)	27,7	26,1	20,8	2012
	Πληθυσμός με γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (% συνολικού πληθυσμού 30-34 ετών)	35,8	30,9	26,7	2012
	Πληθυσμός με γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (άνδρες % συνολικού πληθυσμού 30-34 ετών)	31,6	27,6	24,2	2012
	Πληθυσμός με γνώσεις Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης (γυναίκες % συνολικού πληθυσμού 30-34 ετών)	40	34,2	29,4	2012
	Σπουδαστές τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	19.040.174	637.623	51859	2008
Διπλώματα Ευρεσιτεχνίας	Αιτήσεις Πατεντών		69,55	1,75	2009 / Ελλάδα: 89,57 (2010), ΕΕ27: 54.921.12 (2010)
	Αιτήσεις Πατεντών (ανά εκ. κατοίκους)	109,2	6,177	2,358	2009/ Ελλάδα: 7,96 (2010), ΕΕ27: 109,6 (2010)

Πηγή: Eurostat

6.4.4 Υποδομές Έρευνας και Καινοτομίας και Λοιπές Σχετικές Υποδομές

Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας μετά την εφαρμογή του νέου Ακαδημαϊκού Χάρτη της χώρας υπάρχουν 3 κρατικά Α.Ε.Ι. εκ των οποίων δύο Πανεπιστήμια (Πανεπιστήμιο Πατρών, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο) και ένα Α.Τ.Ε.Ι. (Δυτικής Ελλάδας). Επίσης υπάρχουν 3 Ερευνητικά Ινστιτούτα τα οποία δραστηριοποιούνται στις νέες τεχνολογίες στους τομείς των ΤΠΕ, την Χημική Μηχανική και τις νέες τεχνολογίες στην Βιομηχανία:

- Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων (Ι.Τ.Υ.Ε.)
- Ινστιτούτο Βιομηχανικών Συστημάτων (ΕΚ ΑΘΗΝΑ/ΙΝ.ΒΙ.Σ.)
- Ινστιτούτο Επιστημών Χημικής Μηχανικής (ΙΤΕ/ΙΕΧΜΗ)

Το σύστημα παραγωγής γνώσης συμπληρώνεται από τη λειτουργία πανεπιστημιακών ερευνητικών εργαστηρίων του Πανεπιστημίου Πατρών στους τομείς των Τεχνολογιών Πληροφορικής και Τεχνολογικών Συστημάτων (ΤΠΕ), της βιοϊατρικής και των μεταφορών (logistics).

Επίσης, λειτουργούν οι κάτωθι Οργανωμένες Βιομηχανικές Υποδομές:

- ΒΙΠΕ Πάτρας
- ΒΙΟΠΑ Πάτρας
- ΝΑΒΙΠΕ Αστακού Αιτωλοακαρνανίας

Αναφορικά με τη στήριξη Νέων Επιχειρήσεων, στην Περιφέρεια Δ. Ελλάδας εδράζουν:

- Το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών, και
- Το Patras InnoHub.

Τέλος, σημειώνεται ότι στην ΠΔΕ έχει ενεργοποιηθεί η ανάπτυξη συνεργατικών σχηματισμών (clusters).

7 ΤΟ ΟΡΓΑΝΟΓΡΑΜΜΑ, ΤΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΤΗΣ Π.Δ.Ε. ΚΑΙ ΟΙ ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ.

7.1 Το οργανόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

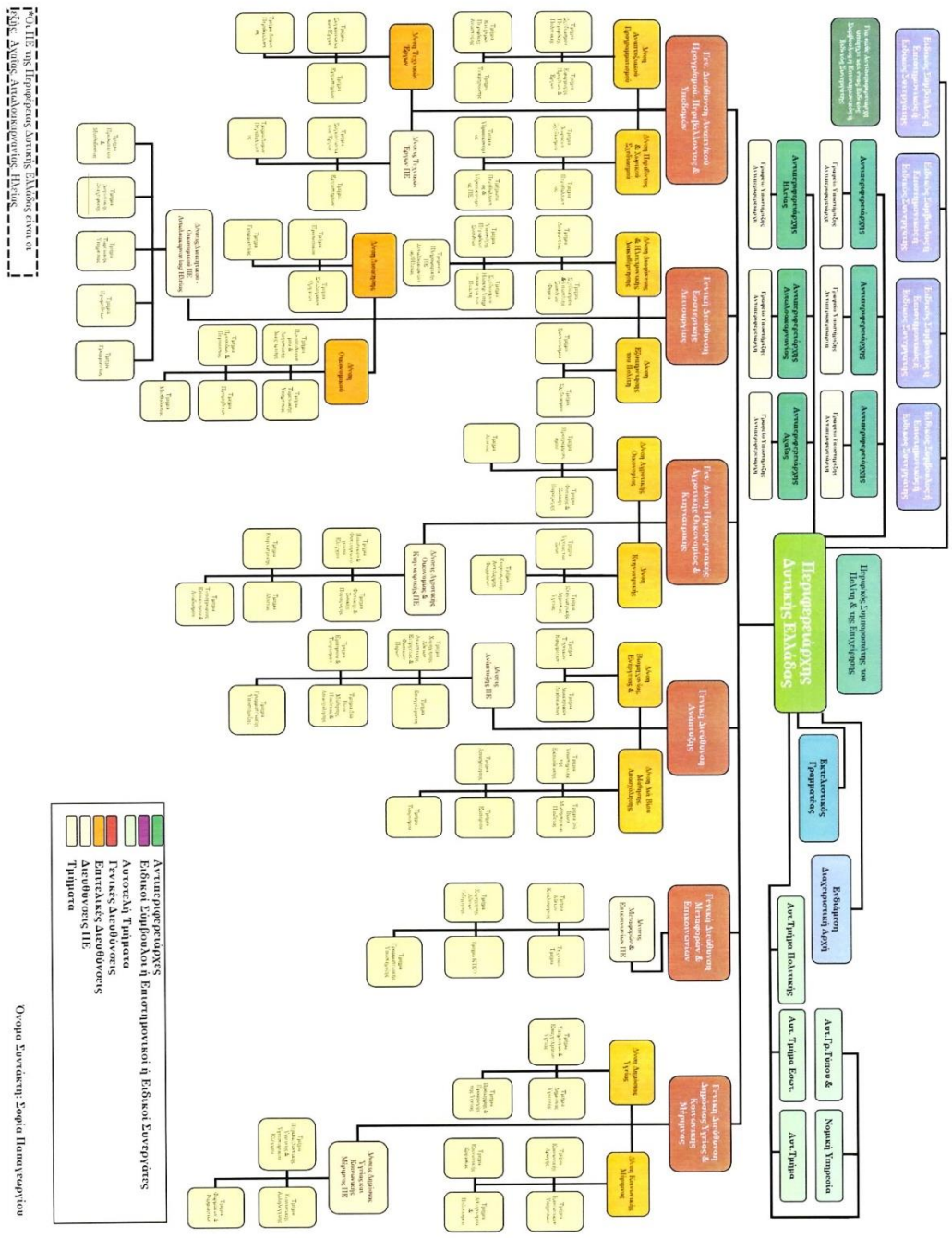

Εικόνα 7-1 Οργανόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

7.2 Το εσωτερικό περιβάλλον της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Πίνακας 7-1 Υπάλληλοι της Π.Ε. Αχαΐας ανά κατηγορία εκπαίδευσης και κλάδους (στοιχεία Φεβρουαρίου 2015)

Α/Α	ΚΑΤΗΓ.	ΚΛΑΔΟΣ	ΜΟΝ. ΟΡΓΑΝ. ΘΕΣΕΙΣ	ΙΔΑΧ	ΠΡΟΣΩΠ ΟΠΑΓΕΙΣ ΜΟΝΙΜΟΙ	ΠΡΟΣΩΠ ΑΓΕΙΣ - ΙΔΑΧ	ΣΥΝΟΛΟ
1	ΥΕ	ΕΡΓΑΤΩΝ			2		2
2	ΥΕ	ΑΓΡΟΦΥΛΑΚΩΝ	1				1
3	ΔΕ	ΤΕΧΝΙΚΩΝ	28		20	3	51
4	ΔΕ	ΤΕΧΝΙΚΩΝ-ΤΕΧΝΙΤΗΣ ΔΙΑΓΡΑΜ. & ΣΗΜ.			1		1
5	ΔΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ - ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	54	1			55
6	ΔΕ	ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ				1	1
7	ΔΕ	ΟΔΗΓΩΝ	6	1		2	9
8	ΔΕ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ	5				5
9	ΔΕ	ΣΠΕΡΜΑΤΕΓΧΥΤΩΝ	2				2
10	ΔΕ	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ				1	1
11	ΔΕ	ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΩΝ	1			1	2
12	ΔΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ				1	1
13	ΔΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ (ΔΙΟΙΚ_ΟΙΚΟΝ-ΥΠΑΛΛ)				1	1
14	ΠΕ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ - ΓΕΩΛΟΓΩΝ	6				6
15	ΠΕ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ - ΓΕΩΠΟΝΩΝ	24				24
16	ΠΕ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ - ΔΑΣΟΛΟΓΩΝ	1				1
17	ΠΕ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ - ΙΧΘΥΟΛΟΓΩΝ	3				3
18	ΠΕ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ - ΚΤΗΝΙΑΤΡΩΝ	10				10
19	ΠΕ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ - ΔΑΣΟΠΟΝΙΑΣ	2				2
20	ΠΕ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ - ΓΕΩΛΟΓΩΝ				1	1
21	ΠΕ	ΒΙΟΛΟΓΩΝ	1				1
22	ΠΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ				1	1
23	ΠΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	39	2	2	1	44
24	ΠΕ	ΙΑΤΡΩΝ	3		1		4
25	ΠΕ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΩΝ ΔΙΕΡΜΗΝΕΩΝ	1				1
26	ΠΕ	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	70				70
27	ΠΕ	ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΩΝ				1	1
28	ΠΕ	ΠΕΡΙΒΑΝΤΟΛΛΟΓΩΝ	3		1	1	5
29	ΠΕ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	5				5
30	ΠΕ	ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ				1	1
31	ΠΕ	ΦΥΣΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	2				2
32	ΠΕ	ΦΥΣΙΚΩΝ	1				1

Α/Α	ΚΑΤΗΓ.	ΚΛΑΔΟΣ	ΜΟΝ. ΟΡΓΑΝ. ΘΕΣΕΙΣ	ΙΔΑΧ	ΠΡΟΣΩΠ ΟΠΑΓΕΙΣ ΜΟΝΙΜΟΙ	ΠΡΟΣΩΠ ΑΓΕΙΣ - ΙΔΑΧ	ΣΥΝΟΛΟ
33	ΠΕ	ΧΗΜΙΚΩΝ	3				3
34	ΠΕ	ΨΥΧΟΛΟΓΩΝ	1				1
35	ΤΕ	Δ/ΣΗΣ ΜΟΝ. ΤΟΠ. ΑΥΤ/ΣΗΣ	1				1
36	ΤΕ	ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ				1	1
37	ΤΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	11	1		1	13
38	ΤΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ - ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΧΩΡΙΣ ΠΤΥΧΙΟ			1		1
39	ΤΕ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ	19		2		21
40	ΤΕ	ΕΡΓΟΔΗΓΩΝ ΧΩΡΙΣ ΠΤΥΧΙΟ			2		2
41	ΤΕ	ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ				1	1
42	ΤΕ	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	20		5		25
43	ΤΕ	ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ				2	2
44	ΤΕ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	1				1
45	ΤΕ	ΤΕΧΝΟΛ. ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ				2	2
46	ΤΕ	ΤΕΧΝΟΛ.ΠΟΛ.ΜΗΧ.				1	1
47	ΤΕ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ - ΑΛΙΕΙΑΣ	3				3
48	ΤΕ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ-ΤΕΧΝΟΛ.ΓΕΩΠΟΝ.(ΦΥΤΙΚ.ΠΑΡΑΓ.)	4				4
49	ΤΕ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	1				1
50	ΥΕ	ΒΟΗΘ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ(ΠΡΟΣ. ΚΑΘ.)		1			1
51	ΥΕ	ΒΟΗΘΗΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ	2				2
52	ΥΕ	ΔΙΟΙΚ. (ΠΡΟΣ.ΑΠΟΘ.ΣΤΑΘΜΩΝ)				1	1
53	ΥΕ	ΕΠΙΜ/ΤΩΝ	3	2		2	7
54	ΥΕ	ΟΔΗΓΩΝ				1	1
55	ΥΕ	ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ			1		1
56	ΥΕ	ΦΥΛΑΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ				1	1
57	ΥΕ	ΦΥΛΑΚΩΝ ΝΥΧΤΟΦΥΛΑΚΩΝ	1		5		6
58	ΠΕ	ΔΙΚΗΓΟΡΩΝ (ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΜΜΙΣΘΗΣ ΕΝΤΟΛΗΣ)	2				2
		ΣΥΝΟΛΟ	**340**	**8**	**43**	**29**	**420**

Πίνακας 7-2 Υπάλληλοι της Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας ανά κατηγορία εκπαίδευσης και κλάδους (στοιχεία Φεβρουαρίου 2015)

Α/Α	ΚΑΤΗΓ.	ΚΛΑΔΟΣ	ΜΟΝ. ΟΡΓΑΝ. ΘΕΣΕΙΣ	ΙΔΑΧ	ΠΡΟΣΩΠ/ΓΕΙΣ ΜΟΝΙΜ	ΠΡΟΣΩΠ/ΓΕΙΣ ΙΔΑΧ	ΣΥΝΟΛΟ
1	ΔΕ	ΓΕΩΤΕΧΝ.ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΤΗΝ/ΦΙΑΣ	1				1
2	ΔΕ	ΔΑΚΤΥΛ-ΣΤΕΝΟΓΡ	2				2
3	ΔΕ	ΔΙΟΙΚΗΤ.-ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ	22	1			23
4	ΔΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ				5	5
5	ΔΕ	ΛΟΓΙΣΤΗ				1	1
6	ΔΕ	ΟΔΗΓΩΝ	4	2			6
7	ΔΕ	ΠΛΗΡ.ΠΡΟΣΩΠ.Η/Υ	3	1			4
8	ΔΕ	ΣΠΕΡΜΑΤΕΓΧΥΤΩΝ	1				1
9	ΔΕ	ΤΕΧΝΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΑΣ				1	1
10	ΔΕ	ΤΕΧΝΙΚΩΝ	24	1			25
11	ΔΕ	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΟΔΗΓΩΝ	6				6
12	ΔΕ	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ	1				1
13	ΔΕ	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΟΔΗΓΩΝ	2			11	13
14	ΔΕ	ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΜΗΧ/ΤΩΝ	3				3
15	ΠΕ	ΓΕΩΠΟΝΩΝ			2		2
16	ΠΕ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ-ΓΕΩΛΟΓΩΝ	1	1			2
17	ΠΕ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ-ΓΕΩΠΟΝΩΝ	28				28
18	ΠΕ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ-ΙΧΘΥΟΛΟΓΩΝ	4				4
19	ΠΕ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΩΝ-ΚΤΗΝΙΑΤΡΩΝ	14				14
20	ΠΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ	1	1			2
21	ΠΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	20	4			24
22	ΠΕ	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	20				20
23	ΠΕ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	1				1
24	ΤΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ	4				4
25	ΤΕ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ-ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	1	1			2
26	ΤΕ	ΕΠΑΓ/ΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ & ΠΡΟΝΟΙΑΣ	6				6
27	ΤΕ	ΕΡΓΟΔΗΓΟΣ			5		5
28	ΤΕ	ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	11	1			12
29	ΤΕ	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ	1		1		2
30	ΤΕ	ΤΕΧΝ.ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ ΙΔΑΧ	1	1			2
31	ΤΕ	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜ.ΗΛΕΚΤΡ/ΓΙΑΣ	1	1			2
32	ΤΕ	ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ	1	1			2
33	ΤΕ	ΤΕΧΝΟΛΟΓ.ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ	12	6			18
34	ΤΕ	ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΤΡΟΦΙΜΩΝ	2				2
35	ΥΕ	ΒΟΗΘ.ΠΡΟΣΩΠ.	7	5			12

Α/Α	ΚΑΤΗΓ.	ΚΛΑΔΟΣ	ΜΟΝ. ΟΡΓΑΝ. ΘΕΣΕΙΣ	ΙΔΑΧ	ΠΡΟΣΩΠ/ΓΕΙΣ ΜΟΝΙΜ	ΠΡΟΣΩΠ/ΓΕΙΣ ΙΔΑΧ	ΣΥΝΟΛΟ
36	ΥΕ	**ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ**	7	2			9
37	ΥΕ	**ΕΡΓΑΤΩΝ**	1				1
38	ΥΕ	**ΠΡΟΣΩΠ.ΚΑΘΑΡ.**			1		1
		ΣΥΝΟΛΟ	**213**	**29**	**9**	**18**	**269**

Πίνακας 7-3 Υπάλληλοις της Π.Ε. Ηλείας ανά κατηγορία εκπαίδευσης και κλάδους (στοιχεία Φεβρουαρίου 2015)

Α/Α	ΚΑΤΗΓ.	ΚΛΑΔΟΣ	ΜΟΝ. ΟΡΓΑΝ. ΘΕΣΕΙΣ	ΙΔΑΧ	ΠΡΟΣΩΠ/ΓΕΙΣ ΜΟΝΙΜ	ΠΡΟΣΩΠ/ΓΕΙΣ ΙΔΑΧ	ΣΥΝΟΛΟ
1	ΔΕ	**ΒΟΗΘΩΝ ΚΤΗΝΙΑΤΡΩΝ**	1				1
2	ΔΕ	**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΕΩΝ**	24				24
3	ΔΕ	**ΕΡΓΑΤΟΤΕΧΝΙΤΩΝ**	1	1		6	8
4	ΔΕ	**ΕΡΓΟΔΗΓΩΝ ΜΗΧΑΝΟΤΕΧΝΙΤΩΝ**	4				4
5	ΔΕ	**ΕΡΓΟΔΗΓΩΝ-ΣΧΕΔΙΑΣΤΩΝ**	1				1
6	ΔΕ	**ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΤΕΧΝΙΤΩΝ**	1				1
7	ΔΕ	**ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ**	1				1
8	ΔΕ	**ΟΔΗΓΩΝ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ**	3			1	4
9	ΔΕ	**ΟΔΗΓΩΝ ΦΟΡΤΗΓΩΝ**	1				1
10	ΔΕ	**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ - ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ Η/Υ**	5			1	6
11	ΔΕ	**ΣΠΕΡΜΑΤΕΓΧΥΤΩΝ**	1			1	2
12	ΔΕ	**ΣΥΣΤ.ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΠΕΔΙΣΗΣ**	1				1
13	ΔΕ	**ΧΕΙΡΙΣΤΩΝ ΔΙΑΜ/ΡΩΝ -ΠΡΟΩΘ. ΜΗΧ/ΤΩΝ**	1				1
14	ΠΕ	**ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ**	0				0
15	ΠΕ	**ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**	1				1
16	ΠΕ	**ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟΙ-ΓΕΩΛΟΓΩΝ**	2				2
17	ΠΕ	**ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟΙ-ΓΕΩΠΟΝΩΝ**	14				14
18	ΠΕ	**ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟΙ-ΚΤΗΝΙΑΤΡΩΝ**	6				6
19	ΠΕ	**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ Ή ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ**	18			1	19
20	ΠΕ	**ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**	1				1
21	ΠΕ	**ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**	1				1
22	ΠΕ	**ΜΗΧ/ΓΩΝ ΗΛΕΚΤΡ. ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**	1				1

Α/Α	ΚΑΤΗΓ.	ΚΛΑΔΟΣ	ΜΟΝ. ΟΡΓΑΝ. ΘΕΣΕΙΣ	ΙΔΑΧ	ΠΡΟΣΩΠ/ΓΕΙΣ ΜΟΝΙΜ	ΠΡΟΣΩΠ/ΓΕΙΣ ΙΔΑΧ	ΣΥΝΟΛΟ
23	ΠΕ	**ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**	1				1
24	ΠΕ	**ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**	3		1		4
25	ΠΕ	**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ**	4				4
26	ΠΕ	**ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**	7				7
27	ΠΕ	**ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**	4				4
28	ΠΕ	**ΧΗΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**	1				1
29	ΤΕ	**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ**	8	1			9
30	ΤΕ	**ΕΠΟΠΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ**	6				6
31	ΤΕ	**ΕΡΓΟΔΗΓΩΝ ΧΩΡΙΣ ΠΤΥΧΙΟ**	2				2
32	ΤΕ	**ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΩΝ-ΖΩΪΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**	2				2
33	ΤΕ	**ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΩΝ-ΙΧΘΥΟΚΟΜΙΑΣ ΑΛΙΕΙΑΣ**	2				2
34	ΤΕ	**ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΩΝ-ΦΥΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ**	1				1
35	ΤΕ	**ΗΛΕΚΤΡΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**	3				3
36	ΤΕ	**ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ**	2				2
37	ΤΕ	**ΜΗΧ/ΓΩΝ ΗΛΕΚΤΡ. ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**	1				1
38	ΤΕ	**ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**	1	1			2
39	ΤΕ	**ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ**	2				2
40	ΤΕ	**ΟΧΗΜΑΤΩΝ**	1				1
41	ΤΕ	**ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**	4				4
42	ΤΕ	**ΤΟΠΟΓΡΑΦΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ**	2				2
43	ΤΕ	**ΤΕΧΝΟΛΟΓΩΝ ΓΕΩΠΟΝΙΑΣ**		1			1
44	ΥΕ	**ΕΠΙΜΕΛΗΤΩΝ**	2	2			4
45	ΥΕ	**ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ**	1				1
46	ΥΕ	**ΕΡΓΑΤΟΤΕΧΝΙΤΩΝ**				3	3
47	ΥΕ	**ΚΛΗΤΗΡΩΝ**				1	1
48	ΥΕ	**ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ**	2	1			3
49	ΥΕ	**ΤΕΧΝΙΚΩΝ**				4	4
		ΣΥΝΟΛΟ	151	7	1	18	177

Πίνακας 7-4 Αριθμός υπαλλήλων ανά κατηγορία εκπαίδευσης και Περιφερειακή Ενότητα

ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ

ΠΕ ΑΧΑΙΑΣ	**ΜΟΝΙΜΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ**	**ΠΡΟΣΩΠ/ΓΕΙΣ ΘΕΣΕΙΣ**	**ΙΔΑΧ**
ΠΕ	174	10	2
ΤΕ	63	18	1
ΔΕ	96	31	2
ΥΕ	7	13	3
ΣΥΝΟΛΟ	**340**	**72**	**8**

ΠΕ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	**ΜΟΝΙΜΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ**	**ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΕΙΣ ΘΕΣΕΙΣ**	**ΙΔΑΧ**
ΠΕ	89	2	6
ΤΕ	40	6	11
ΔΕ	69	18	5
ΥΕ	15	1	7
ΣΥΝΟΛΟ	213	27	29

ΠΕ ΗΛΕΙΑΣ	**ΜΟΝΙΜΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ**	**ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΕΙΣ ΘΕΣΕΙΣ**	**ΙΔΑΧ**
ΠΕ	64	2	0
ΤΕ	37	0	3
ΔΕ	45	9	1
ΥΕ	5	8	3
ΣΥΝΟΛΟ	151	19	7

ΠΔΕ	**ΜΟΝΙΜΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ**	**ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΕΙΣ ΘΕΣΕΙΣ**	**ΙΔΑΧ**
ΠΕ	327	14	8
ΤΕ	140	24	15
ΔΕ	210	58	8
ΥΕ	27	22	13
ΣΥΝΟΛΟ	**704**	**118**	**44**

Σύμφωνα με τους παραπάνω πίνακες, αποτυπώνεται και καταγράφεται, το ανθρώπινο δυναμικό όπου κατά την συγκεκριμένη χρονική στιγμή, στελεχώνει την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος. Η κατάταξη των υπαλλήλων πραγματοποιείται συγκεντρωτικά ανά: περιφερειακή ενότητα (Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας, Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας, Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας), κατηγορία, κλάδο, ειδικότητα, καθώς επίσης και το είδος της υπαλληλικής σχέσης που διατηρούν με την υπηρεσία. Συγκεκριμένα, η σχέση

απασχόλησης διακρίνεται σε Μόνιμη και Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου καθώς επίσης και σε προσωποπαγείς θέσεις μόνιμου προσωπικού και ΙΔΑΧ.

Όπως παρατηρείται στον παραπάνω πίνακα, η Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας στελεχώνεται συνολικά από 420 υπαλλήλους (μόνιμους σε οργανικές θέσεις ή σε προσωποπαγείς και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου σε οργανικές ή προσωποπαγείς θέσεις) σε σύγκριση με το σύνολο των 578 υπαλλήλων που απάρτισαν την αντίστοιχη περιφερειακή ενότητα, σύμφωνα πάντα με το προηγούμενο εγκεκριμένο τριετές πρόγραμμα.

Αναφορικά, σύμφωνα με το παραπάνω πίνακα, η Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας στελεχώνεται συνολικά από 269 υπαλλήλους (μόνιμους σε οργανικές θέσεις ή σε προσωποπαγείς και ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου σε οργανικές ή προσωποπαγείς θέσεις) σε σύγκριση με το σύνολο των 324 υπαλλήλων που απάρτισαν την αντίστοιχη περιφερειακή ενότητα, σύμφωνα πάντα με το προηγούμενο εγκεκριμένο τριετές πρόγραμμα.

Τέλος, στην Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας, αποτυπώνεται ότι το σύνολο των υπαλλήλων ανέρχεται στους 177 (μόνιμους σε οργανικές ή προσωποπαγείς θέσεις και ΙΔΑΧ σε οργανικές ή προσωποπαγείς θέσεις) συγκριτικά με το σύνολο των 262 υπαλλήλων αναφορικά με το προηγούμενο επιχειρησιακό σχέδιο της ΠΔΕ.

Ακολούθως, με βάσει τον παρακάτω πίνακα, συνεπάγεται ότι το σύνολο του ανθρώπινου δυναμικού της ΠΔΕ, ανέρχεται στους 704 υπαλλήλους μόνιμων οργανικών θέσεων, στους 118 υπαλλήλους προσωποπαγών θέσεων και τέλος στους 44 υπαλλήλους ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου, ήτοι συνολικά 866 υπαλλήλους σε σύγκριση με τους 1.164 όπως είχαν καταγραφεί στο εγκεκριμένο Τριετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα. Διαφορά, όπου ανέρχεται σε ποσοστό 25,60% επί του συνόλου.

Ακολουθεί ο αντίστοιχος πίνακας ο οποίος δείχνει αναλυτικά τη μείωση του πλήθους των υπαλλήλων συγκριτικά με το Τριετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΔΕ.

Πίνακας 7-5 Αριθμός υπαλλήλων ΠΔΕ ανά κατηγορία εκπαίδευσης και είδος σύμβασης εργασίας

	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ			ΤΡΙΕΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ		
ΠΔΕ	ΜΟΝΙΜΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΕΙΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΙΔΑΧ	ΜΟΝΙΜΕΣ ΟΡΓΑΝΙΚΕΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΠΡΟΣΩΠΟΠΑΓΕΙΣ ΘΕΣΕΙΣ	ΙΔΑΧ
ΠΕ	327	14	8	407	6	6
ΤΕ	140	24	15	192	22	7
ΔΕ	210	58	8	383	42	20
ΥΕ	27	22	13	54	9	16
ΣΥΝΟΛΟ	**704**	**118**	**44**	**1036**	**79**	**49**
	866			**1.164**		

Πίνακας 7-6 Μεταβολή του αριθμού υπαλλήλων ανά κατηγορία εκπαίδευσης

ΠΔΕ	ΤΡΙΕΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	% ΜΕΤΑΒΟΛΗ
ΠΕ	419	349	-16,71%
ΤΕ	221	179	-19,00%
ΔΕ	445	276	-37,98%
ΥΕ	79	62	-21,52%
ΣΥΝΟΛΟ	**1164**	**866**	**-25,60%**

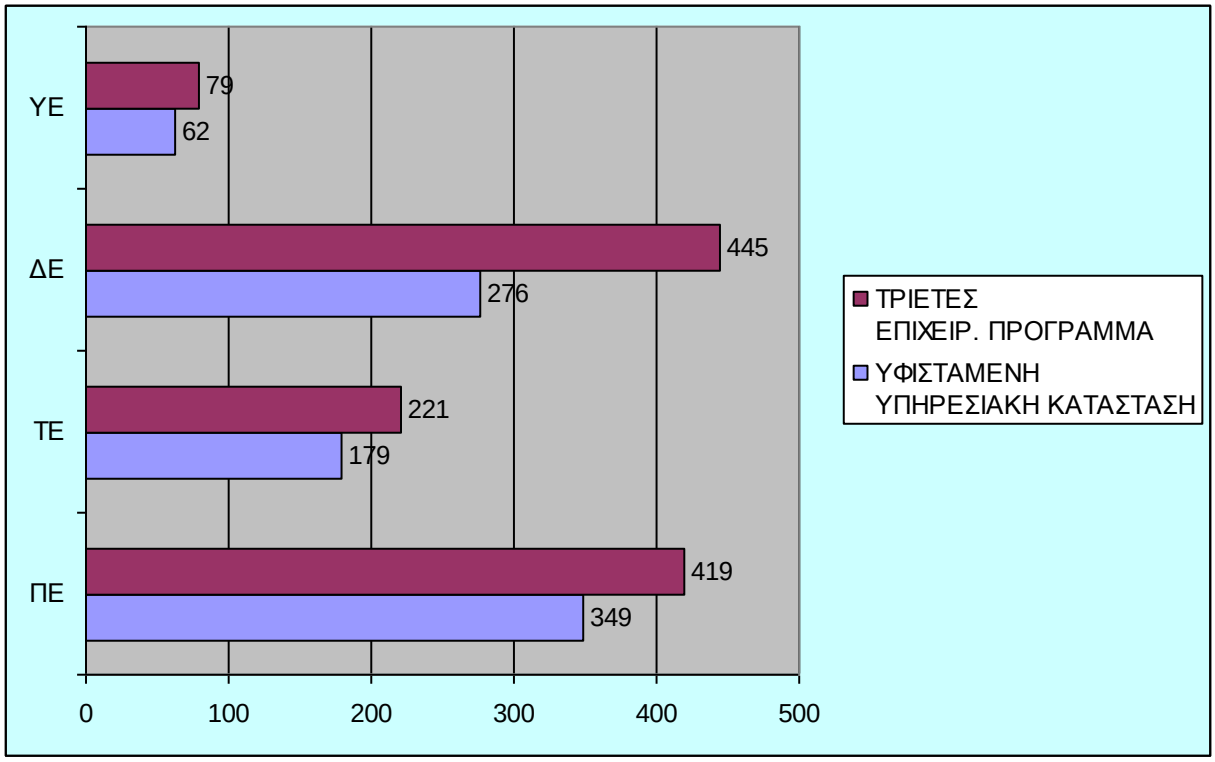

Εικόνα 7-2 Αριθμός υπαλλήλων ΠΔΕ ανά κατηγορία εκπαίδευσης

Στο σημείο αυτό αξίζει να σημειωθεί, ότι η σημαντικότερη μείωση επί μέρους στις κατηγορίες, παρουσιάζεται κατά πρώτον στην κατηγορία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, με ποσοστό 37,98% επί μέρους και μετέπειτα στην κατηγορία ΠΕ (Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης), με επί μέρους ποσοστό 16,71%.

Παράγοντες που συνέβαλαν δραστικά στην τεράστια μείωση, πέρα από την επισφαλή περίοδο όπου διανύεται, είναι το γεγονός ότι αρκετοί υπάλληλοι είτε λόγω ηλικιακών κριτηρίων, θεμελίωσαν δικαίωμα συνταξιοδότησης, είτε κάνοντας χρήση του Ν.4024/2011 που αφορούσε την προσυνταξιοδοτική διαθεσιμότητα.

Επιπρόσθετα, σημειώθηκε σημαντικός αριθμός μετάταξης υπαλλήλων χρησιμοποιώντας τη νομοθεσία για την ενδο-αυτοδιοικητική κινητικότητα, όπου επέτρεπε την μετακίνηση των υπαλλήλων από διάφορες υπηρεσίες σε άλλους φορείς του Δημοσίου καθώς επίσης και την εφαρμογή του Ν. 4093/2013 που αφορούσε τη διαθεσιμότητα των υπαλλήλων ΙΔΑΧ ΔΕ Διοικητικού.

Σε σύγκριση με τις εκροές, οι εισροές προσωπικού ήταν ελάχιστες και αφορούσαν κυρίως :

- την ενδοαυτοδιοικητική κινητικότητα.
- την κατάργηση υπηρεσιών και φορέων εκτός Περιφέρειας και μεταφοράς αρμοδιοτήτων και προσωπικού.

Ακολουθούν τα σχεδιαγράμματα, που απεικονίζουν την πραγματική εικόνα του ανθρώπινου δυναμικού, έτσι όπως έχει:

Πηγή: Από τις Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων της ΠΔΕ

Εικόνα 7-3 Κατανομή μονίμου προσωπικού ΠΔΕ στις κατηγορίες εκπαίδευσης

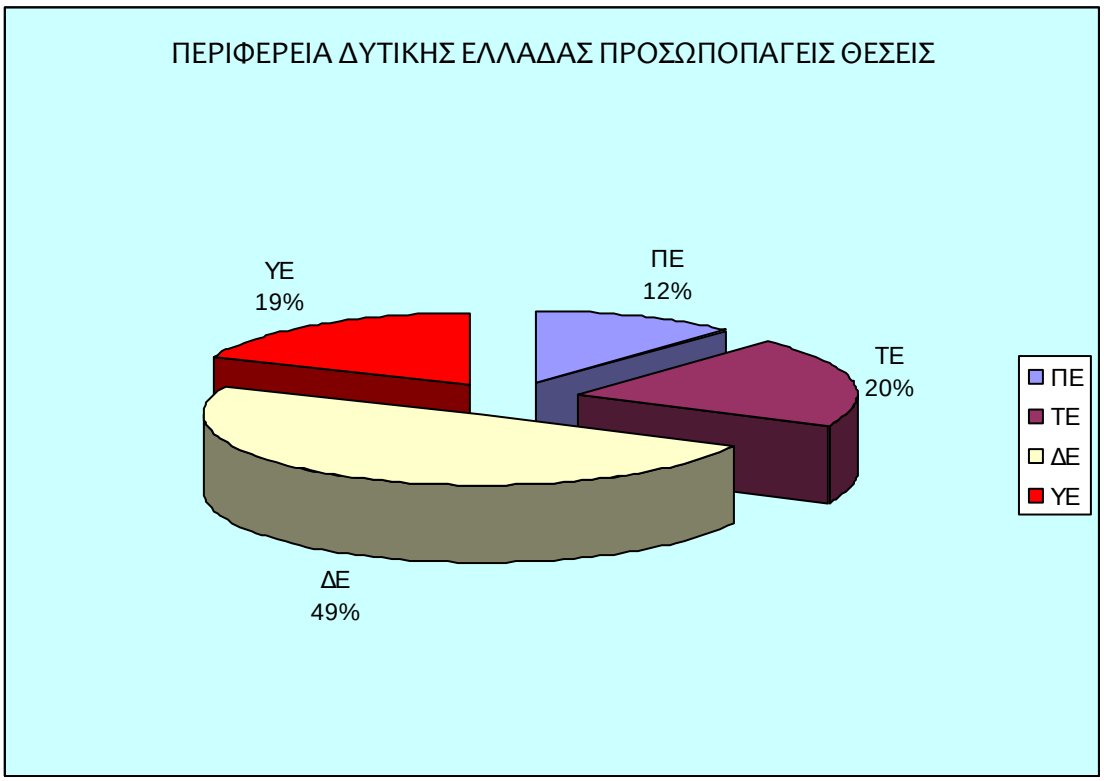

Πηγή: Από τις Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων της ΠΔΕ

Εικόνα 7-4 Κατανομή των υπαλλήλων ΠΔΕ σε προσωπαγείς θέσεις στις κατηγορίες εκπαίδευσης

Πηγή: Από τις Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων της ΠΔΕ

Εικόνα 7-5 Κατανομή υπαλλήλων ΙΔΑΧ ΠΔΕ στις κατηγορίες εκπαίδευσης

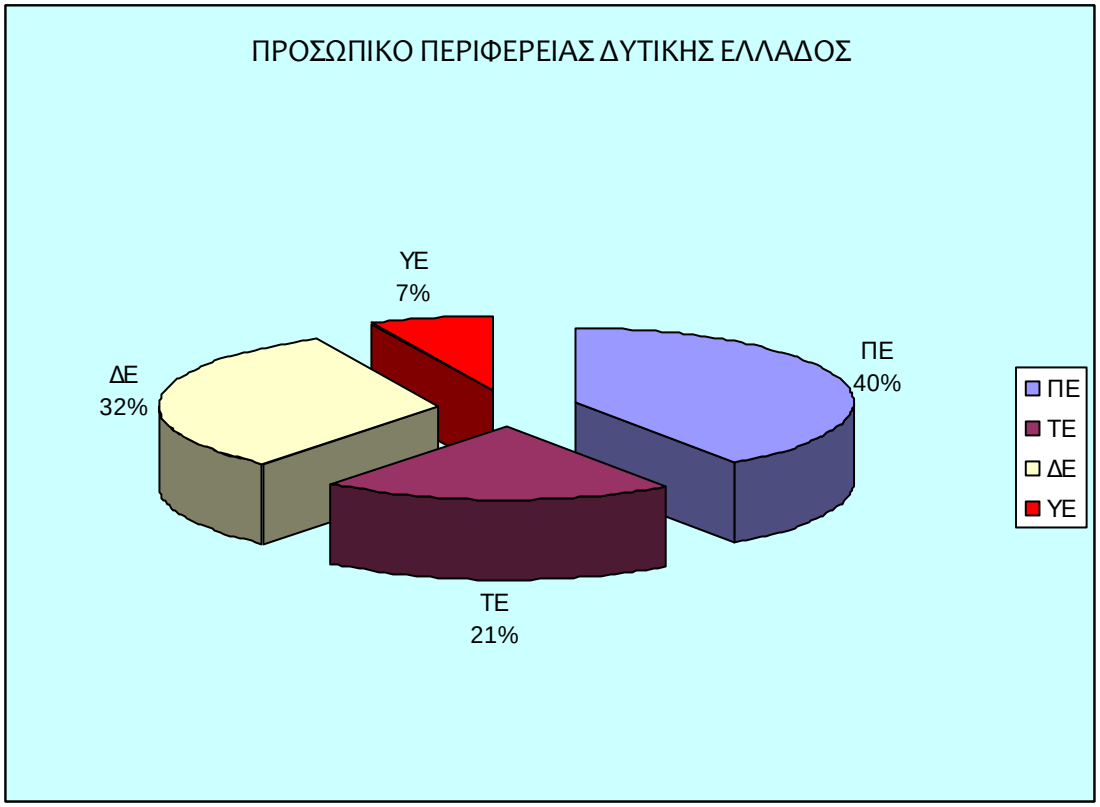

Πηγή: Από τις Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων της ΠΔΕ

Εικόνα 7-6 Κατανομή προσωπικού ΠΔΕ στις κατηγορίες εκπαίδευσης

Στο σημείο αυτό, αξίζει να γίνει ιδιαίτερη μνεία, ως προς την ηλικιακή κατανομή του ανθρώπινου δυναμικού της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος. Παρακάτω, κατηγοριοποιείται ανά Περιφερειακή Ενότητα και ηλικιακά διαστήματα. Τα ηλικιακά διαστήματα είναι τα κάτωθι:

- ηλικία υπαλλήλων έως 40 ετών,
- ηλικία μεταξύ 40 έως 49 ετών,
- ηλικία μεταξύ 50 έως 59 ετών και
- τέλος το σύνολο των υπαλλήλων με ηλικία άνω των 60 ετών, συνολικά για όλο το ανθρώπινο δυναμικό της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος.

Πίνακας 7-7 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ανά Περιφερειακή Ενότητα (πλήθος)

	άνω των 60 ετών	από 50 έως 59 ετών	από 41 έως 49 ετών	Έως 40 ετών
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ	36	184	139	61
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΛΕΙΑΣ	12	79	58	28
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	29	100	106	34

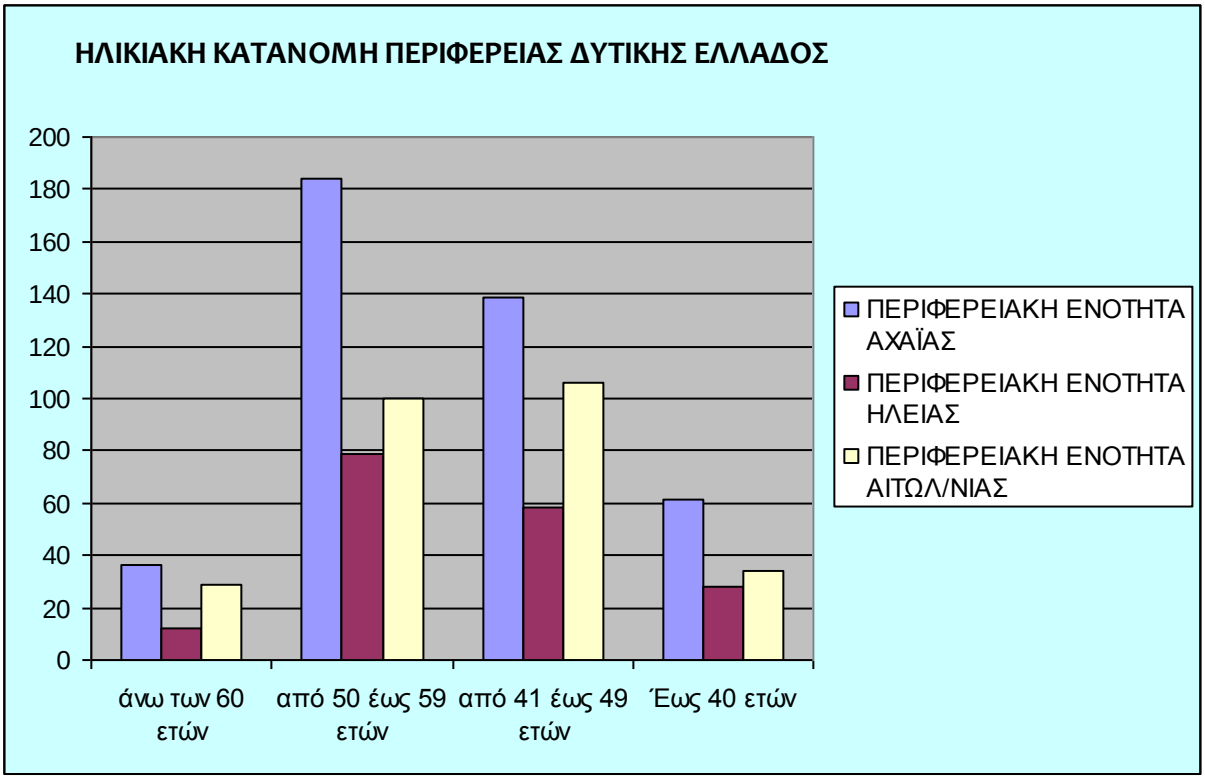

Πηγή: Από τις Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων της ΠΔΕ

Εικόνα 7-7 Ηλιακή κατανομή υπαλλήλων ΠΔΕ

Πίνακας 7-8 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ανά Περιφερειακή Ενότητα σε ποσοστό % επί του συνόλου του ανθρώπινου δυναμικού της ΠΔΕ

	άνω των 60 ετών	από 50 έως 59 ετών	από 41 έως 49 ετών	έως 40 ετών
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ	4,16%	21,25%	16,05%	7,04%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΛΕΙΑΣ	1,39%	9,12%	6,70%	3,23%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	3,35%	11,55%	12,24%	3,93%

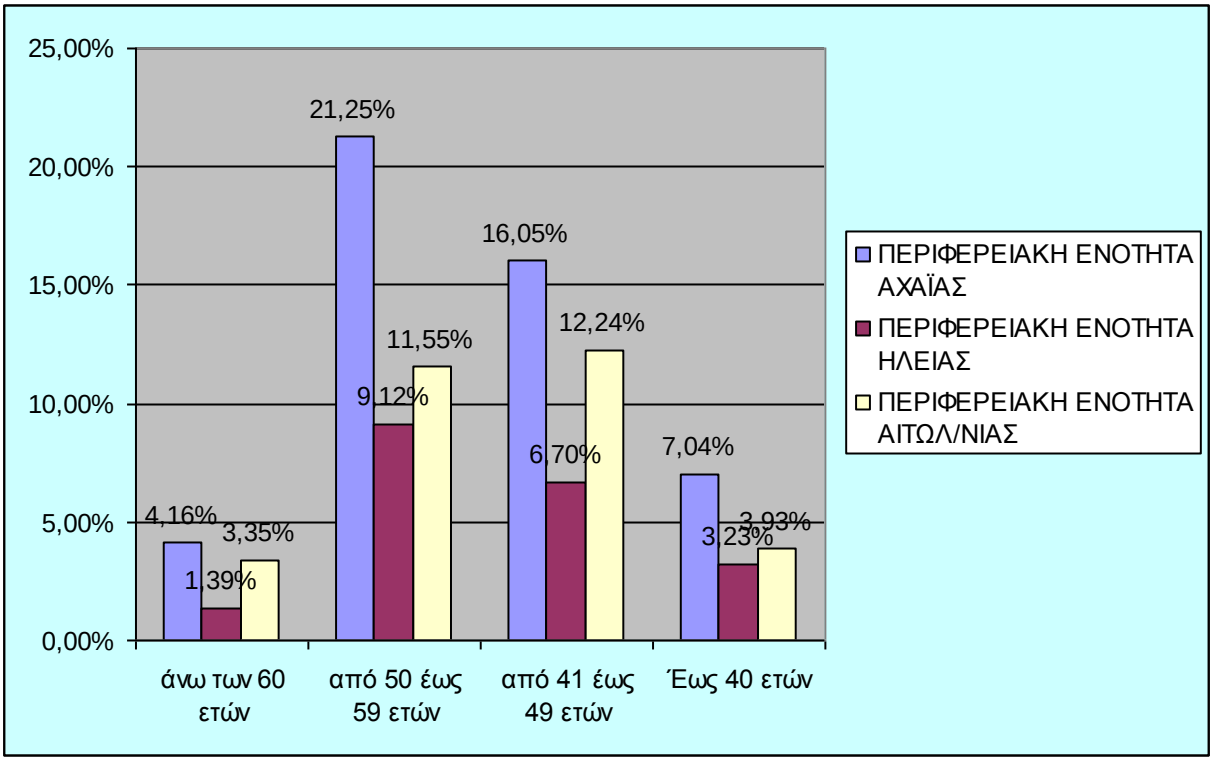

Πηγή: Από τις Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων της ΠΔΕ

Εικόνα 7-8 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Σύμφωνα με τα διαγράμματα (ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ανά Περιφερειακή Ενότητα, ανά πλήθος & ΗΛΙΚΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΝΟΜΗΣ, επί μέρους ανά Περιφερειακή Ενότητα και επί του συνολικού αριθμού των υπαλλήλων της ΠΔΕ), διαφαίνεται ότι για το ηλικιακό διάστημα έως 40 ετών, η Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας καταλαμβάνει τον μεγαλύτερο αριθμό των νέων υπαλλήλων συγκριτικά με τις άλλες δύο περιφερειακές ενότητες. Πιο συγκεκριμένα, στην ΠΕ Αχαΐας , στο ηλικιακό διάστημα, έως 40 ετών, υπάγονται 61 υπάλληλοι, δηλαδή ποσοστό 14,52% επί μέρους για το σύνολο των υπαλλήλων της Περιφερειακής Ενότητας Αχαΐας και 7,04% επί του συνολικού αριθμού των υπαλλήλων της ΠΔΕ. Σε αντιδιαστολή με την ΠΕ Ηλείας, στην οποία υπάγονται 28 υπάλληλοι με ποσοστό 15,82% επί μέρους και 3,23% επί του συνόλου και την ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας με ποσοστό 12,64% επί μέρους και 3,93% επί του συνόλου της ΠΔΕ.

Όπως και για το οριζόμενο ηλικιακό διάστημα μεταξύ 41 έως 49 ετών, η ΠΕ Αχαΐας καταλαμβάνει εξίσου το μεγαλύτερο αριθμό τόσο σε πλήθος όσο και συγκεντρωτικά στο σύνολο του ανθρωπίνου δυναμικού της ΠΔΕ. Ωστόσο, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι, στην ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ επιμέρους ανά ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ σε ποσοστό %, η ΠΕ Αιτωλοακαρνανία σημειώνει το υψηλότερο ποσοστό 39,41% συγκριτικά με τις άλλες δύο ενότητες. Σε αντιδιαστολή, σε ποσοστό % επί του συνόλου, η ΠΕ Αχαΐας καταλαμβάνει υψηλότερο ποσοστό 16,05% συγκριτικά με την ΠΕ Ηλείας (6,70%) και με την ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας (12,24%).

Συμπληρωματικά, για το ηλικιακό διάστημα μεταξύ 50 έως 59 ετών, η ΠΕ Αχαΐας ανέρχεται στην πρώτη θέση μεταξύ των άλλων δύο ενοτήτων με ποσοστό 21,25%, όσο αφορά την συνολική κατανομή του προσωπικού της ΠΔΕ. Ενώ, στο διάγραμμα επιμέρους ανά

περιφερειακή ενότητα, η ΠΕ Ηλείας ανέρχεται πρώτη με ποσοστό 44,63% σε αντιδιαστολή με την ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας όπου σημειώνει ποσοστό 37,17% επί μέρους και 11,55% επί του συνόλου.

Τέλος, για το διάστημα της ηλικίας άνω των 60 ετών, παρατηρείται ότι και για τις τρεις περιφερειακές ενότητες και κατά συνέπεια για όλη την ΠΔΕ, τα ποσοστά κυμαίνονται αρκετά χαμηλά.

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω, συμπεραίνεται ότι το ηλικιακό διάστημα, το οποίο υπερισχύει, δηλαδή το διάστημα που σημειώνεται η μεγαλύτερη κατανομή, είναι η ηλικιακή μέτρηση μεταξύ 50 έως 59 ετών. Αξίζει να αναφερθεί, ότι την ίδια υπεροχή, με ελάχιστες αποκλίσεις καταγράφηκε στο εγκεκριμένο Τριετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της ΠΔΕ.

Πίνακας 7-9 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ επιμέρους ανά Περιφερειακή Ενότητα (ποσοστό %)

	άνω των 60 ετών	από 50 έως 59 ετών	από 41 έως 49 ετών	Έως 40 ετών
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ	8,57%	43,81%	33,10%	14,52%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΛΕΙΑΣ	6,78%	44,63%	32,77%	15,82%
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	10,78%	37,17%	39,41%	12,64%

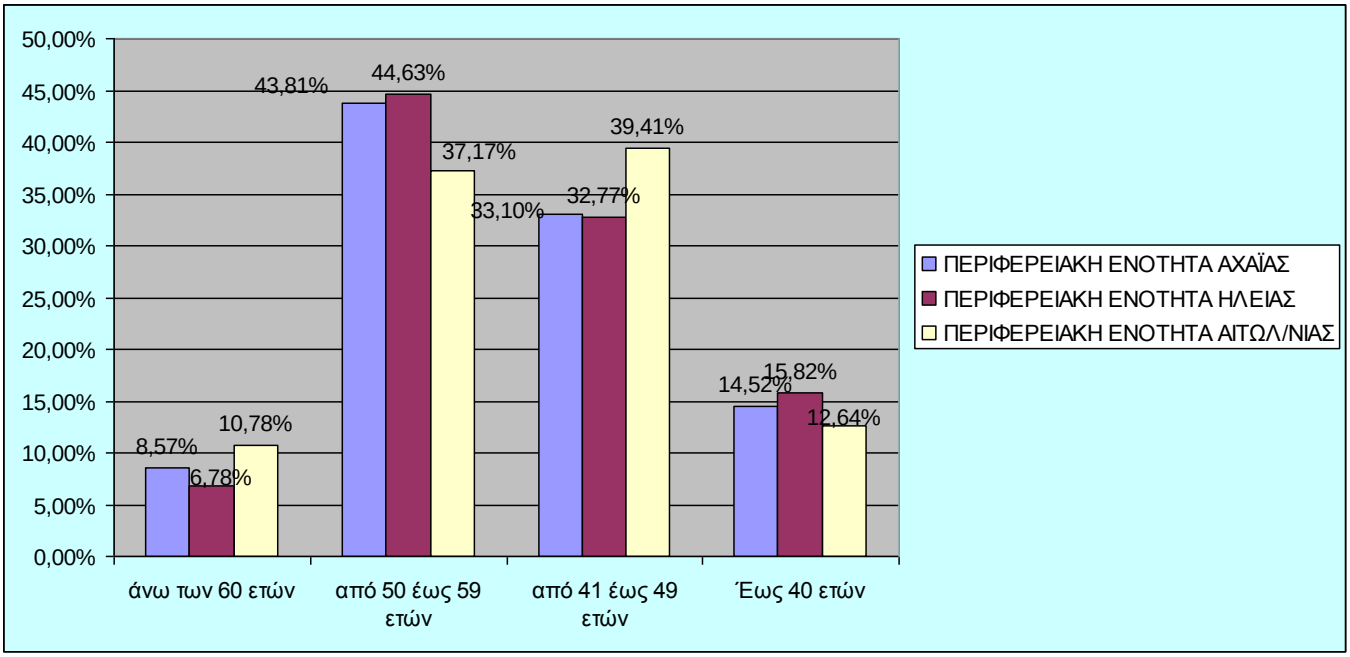

Εικόνα 7-9 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ επιμέρους ανά Περιφερειακή Ενότητα (ποσοστό %)

Συνοψίζοντας, με την απόδοση του τελευταίου διαγράμματος, όπου αφορά το συνολικό αριθμό του ανθρώπινου δυναμικού ολόκληρης της ΠΔΕ, δηλαδή όλων των Περιφερειακών Ενοτήτων για τα συγκεκριμένα ηλικιακά διαστήματα.

Συμπερασματικά, όπως και με τα παραπάνω διαγράμματα, οι ηλικίες μεταξύ 50 έως 59 ετών, σημειώνουν μεγάλο ποσοστό 41,92% , όπως επίσης εξίσου υψηλό είναι το ηλικιακό διάστημα μεταξύ 41 έως 49 ετών όπου καταγράφεται ποσοστό 34,99% .

Πίνακας 7-10 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (συγκεντρωτικά %)

	άνω των 60 ετών	από 50 έως 59 ετών	από 41 έως 49 ετών	Έως 40 ετών
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ της ΠΔΕ	8,89%	41,92%	34,99%	14,20%

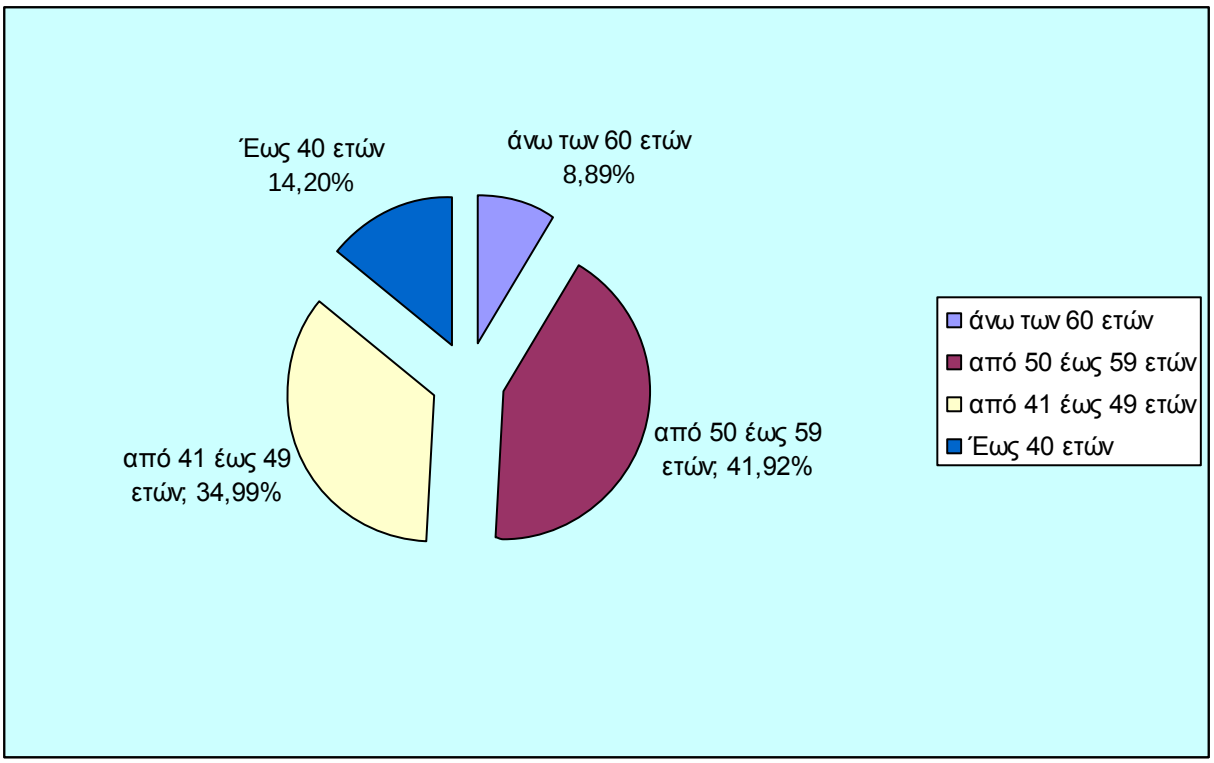

Πηγή: Από τις Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων της ΠΔΕ

Εικόνα 7-10 ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (συγκεντρωτικά %)

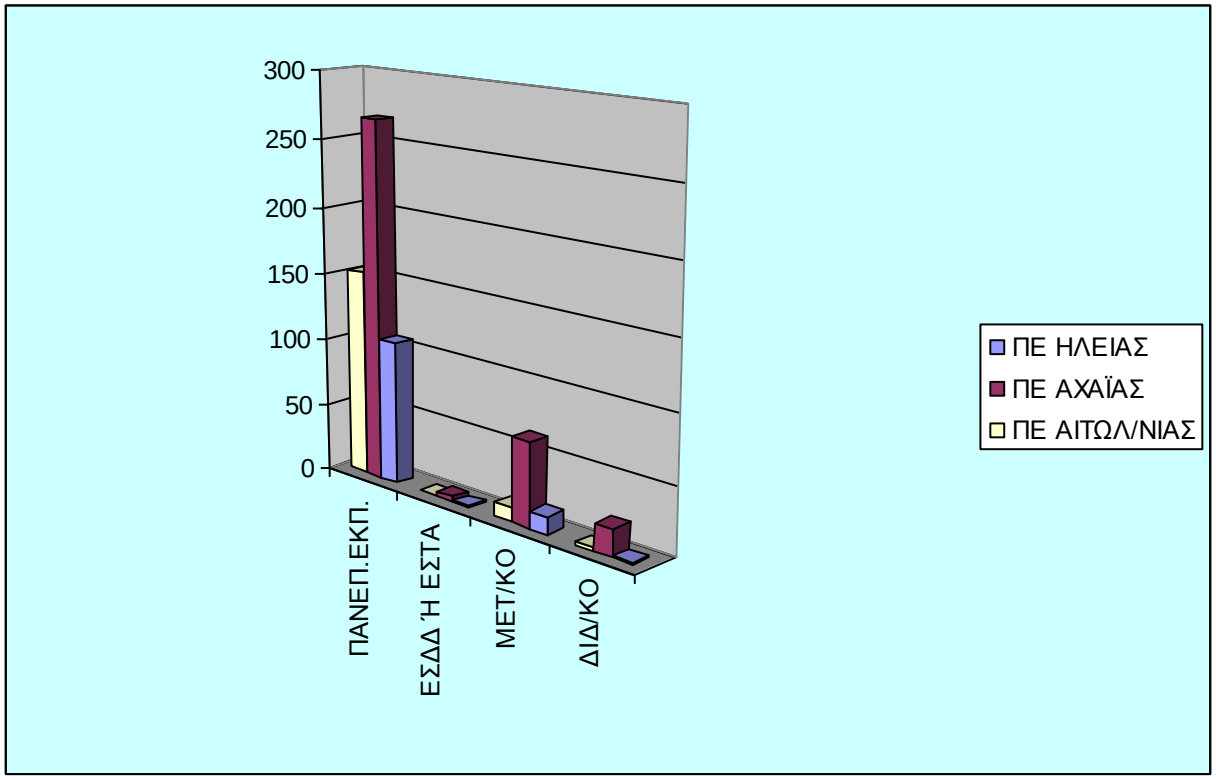

Πηγή: Από τις Υπηρεσίες των Περιφερειακών Ενοτήτων της ΠΔΕ

Εικόνα 7-11 Αριθμός υπαλλήλων με τριτοβάθμια εκπαίδευσης, αποφοίτων ΕΣΔΔ/ΕΣΤΑ και τίτλων μεταπτυχιακών σπουδών

Στο σημείο αυτή, αξίζει να αναλυθεί τόσο η πανεπιστημιακή εκπαίδευση των υπαλλήλων της ΠΔΕ, όσο και η μεταπτυχιακή εκπαίδευση αλλά και η κατοχή διδακτορικού τίτλου. Όπως επίσης και η αποφοίτηση της Εθνικής Σχολής Δημοσίας Διοίκησης και της Εθνικής Σχολής Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Μέχρι την παρούσα στιγμή το επίπεδο της πανεπιστημιακής εκπαίδευσης των υπαλλήλων είναι μεγαλύτερο στην ΠΕ Αχαΐας, συγκριτικά με τις άλλες δύο περιφερειακές ενότητες. Στο ίδιο επίπεδο, κυμαινόταν και στο εγκεκριμένο τριετές επιχειρησιακό πρόγραμμα, όπου και τότε η ΠΕ Αχαΐας συγκέντρωνε το μεγαλύτερο αριθμό των υπαλλήλων με πανεπιστημιακή εκπαίδευση.

Ως προς την μεταπτυχιακή εκπαίδευση, η ΠΕ Αχαΐας συγκεντρώνει το μεγαλύτερο αριθμό υπαλλήλων συγκριτικά με τις ΠΕ Αιτωλοακαρνανίας και Ηλείας. Το ίδιο παρατηρείται ως προς την κατοχή διδακτορικού αλλά και αποφοίτησης των Εθνικών Σχολών της Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

7.3 Οικονομική κατάσταση της Περιφέρειας

Το 2011 με την εφαρμογή του «Καλλικράτη» επιχειρήθηκε μια βαθειά τομή στη διοικητική δομή της χώρας μας με στόχο τον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης και την περιφερειακή ανάπτυξη της χώρας, εναρμονισμένη με τα ευρωπαϊκά δεδομένα.

Η διοικητική μεταρρύθμιση με την εφαρμογή του νόμου προχώρησε χωρίς την εξασφάλιση των αναγκαίων πόρων και χωρίς να υπάρξει η αναγκαία κοστολόγηση τους, όπως ορίζει ο νόμος παρά τη μεταβίβαση πλήθους αρμοδιοτήτων.

Σε συνδυασμό μςε την οικονομική κρίση των τελευταίων χρόνων φάινεται να απομακρυνόμαστε όλο και περισσότερο από την βασική του φιλοσοφία του νόμου, την αυτοτέλεια - οικονομική και θεσμική - του Β' βαθμού Αυτοδιοίκησης.

Παρά την πρόβλεψη του νομοθέτη με το άρθρο 260 του ν.3852/2010 και την θεσμοθέτηση σταθερών πόρων για τις Περιφέρειες α) 2,4% από το Φ.Π.Α και β) 4,2% από τον Φόρο Εισοδήματος Φυσικών και Νομικών Προσώπων η υλοποίηση εξακολουθεί να παραμένει κενό γράμμα.

Ο πραγματικός προϋπολογισμός των Περιφερειών συντάσσεται με βάση τα έσοδα των Κεντρικών Αυτοτελών Πόρων.

Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και το ΕΣΠΑ αποτελούν μεν πόρους, αλλά στην πραγματικότητα είναι επιχορηγήσεις και ευρωπαϊκές ενισχύσεις, οι οποίες σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να αξιολογηθούν και να λογιστούν ως η βάση του επενδυτικού και αναπτυξιακού σχεδιασμού μιας αιρετής Περιφέρειας καθώς δεν καθορίζονται σε σταθερή βάση και δεν σχεδιάζονται ούτε εκπονούνται από τις ίδιες τις Περιφέρειες, τουλάχιστον μέχρι σήμερα όσο αφορά το ΕΣΠΑ. Αυτό μας έχει δείξει η πρακτική μέχρι σήμερα, διότι :

Το δε Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων από την άλλη είναι ουσιαστικά άμεσα συναρτώμενο με τη δημοσιονομική κατάσταση της χώρας μας, αλλά και τις εκάστοτε απαιτήσεις για περιορισμό των δαπανών. Επιπλέον, ο καθορισμός του προϋπολογισμού του ΠΔΕ από το Υπουργείο Ανάπτυξης ολοκληρώνεται στα μέσα του εκάστοτε έτους και με χρόνο απορρόφησης ανώτατο την 31η Δεκεμβρίου με αποτέλεσμα να είναι πάρα πολλές οι δυσκολίες, οι γραφειοκρατικές αγκυλώσεις και οι περιορισμοί στην υλοποίηση των έργων.

Η μείωση των εσόδων από τους θεσμοθετημένους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (Λειτουργικούς και Επενδυτικούς) από το 2011 μέχρι σήμερα αγγίζει το 60%. Αξίζει να σημειωθεί ότι χρηματοδότηση για επενδύσεις μέσο ΚΑΠ από το 2012 και μετά δεν υπάρχει, έχει ουσιαστικά καταργηθεί.

Παρατίθενται πίνακες με την ετήσια διαμόρφωση των επιχορηγήσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας από τους Κ.Α.Π. για λειτουργικές και επενδυτικές δαπάνες, από 2011 μέχρι σήμερα. Για το έτος 2015 τα παρακάτω ποσά είναι σύμφωνα με την ΚΥΑ κατάρτισης του προϋπολογισμού 2015

Πίνακας 7-11 Λειτουργικές και επενδυτικές δαπάνες ΠΔΕ , από 2011 μέχρι σήμερα

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ						
	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ						
	2011	2012	2013	2014	2015		
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	2.641.472,04	1.897.412,34	1.932.917,28	1.613.242,68	1.753.594,79		
ΑΧΑΪΑΣ	3.429.291,21	2.500.126,63	2.571.278,64	2.215.653,00	2.408.414,81		
ΗΛΕΙΑΣ	2.000.187,41	1.436.543,76	1.463.425,68	1.221.397,44	1.327.659,02		
ΣΥΝΟΛΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	**8.070.950,66**	**5.834.082,73**	**5.967.621,60**	**5.050.293,12**	**5.489.668,62**		

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ	ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ						
	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ						
	2011	2012	2013	2014	2015		
					ΠΟΣΑ ΚΥΑ	ΕΡΓΑ ΕΔΡΑΣ	ΥΠΟΛ. ΕΝΟΤΗΤΕΣ
ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	6.993.712,22	351.347,24	0,00	0,00	609.095,58	128.719,29	480.376,29
ΑΧΑΪΑΣ	6.151.764,49	513.111,85	0,00	0,00	889.530,70	187.983,24	701.547,46
ΗΛΕΙΑΣ	4.508.761,40	227.365,57	0,00	0,00	394.160,95	83.297,47	310.863,48
ΣΥΝΟΛΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	**17.654.238,11**	**1.091.824,66**	**0,00**	**0,00**	**1.892.787,23**	**400.000,00**	**1.492.787,23**

Τα συνολικά επιχορηγούμενα ποσά, σύμφωνα με την ΚΥΑ κατάρτισης του προϋπολογισμού 2015, από τους ΚΑΠ ύψους 30.461.997,25 ευρώ θα διατεθούν για την κάλυψη των δαπανών που αφορούν επενδύσεις, λειτουργικές λοιπές δαπάνες, αποζημίωση ειδικών συμβούλων και αντιμισθίας των αιρετών, διατροφικό επίδομα νεφροπαθών, πρόγραμμα δακοκτονίας, δαπάνες μεταφοράς μαθητών, έχουν εγγραφεί στον προϋπολογισμό σε χωριστούς κωδικούς αριθμούς ανάλογα με το σκοπό της διάθεσής τους και διαμορφώνονται κατά κατηγορία και περιφερειακή ενότητα ως αναλύονται παρακάτω

Πίνακας 7-12 Επιχορηφήσεις από ΚΑΠ

Για την κάλυψη πάσης φύσεως λειτουργικών δαπανών έτους 2015	
Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας	1.745.783,00
Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας	1.950.827,00
Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας	1.321.744,00
Σ Υ Ν Ο Λ Α	**5.018.354,00**

Για την εκτέλεση του επενδυτικού προγράμματος έτους 2015	
Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας	609.095,00
Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας	889.530,00
Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας	394.160,00
Σ Υ Ν Ο Λ Α	**1.892.785,00**

Για την κάλυψη της δαπάνης μισθοδοσίας του αποσπασμένου προσωπικού και της αντιμισθίας των αιρετών έτους 2015	
Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας	0,00
Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας	457.587,00
Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας	0,00
Σ Υ Ν Ο Λ Α	**457.587,00**

Για την κάλυψη της δαπάνης μεταφοράς μαθητών έτους 2015 και παρελθόντων ετών	
Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας	4.648.075,00
Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας	8.420.000,00
Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας	5.100.000,00
Σ Υ Ν Ο Λ Α	**18.168.075,00**

Για την κάλυψη της δαπάνης των διατροφικών επιδομάτων των νεφροπαθών έτους 2015	
Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας	1.096.206,00
Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας	2.000.000,00
Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας	770.000,00
Σ Υ Ν Ο Λ Α	**3.866.206,00**

Για την κάλυψη των δαπανών εκτέλεσης προγραμμάτων ΟΣΔΕ, Δακοκτονίας, Εξυγίανσης Ζωικού Κεφαλαίου έτους 2015	
Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας	406.490,25
Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας	232.500,00
Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας	420.000,00
Σ Υ Ν Ο Λ Α	**1.058.990,25**
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	**30.461.997,25**

Πρέπει να τονίσουμε ότι επί Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης για την μεταφορά μαθητών, τη δακοκτονία κ.λ.π οι Νομαρχίες επιχορηγούνταν από τον κρατικό προϋπολογισμό, αλλά δυστυχώς από το 2011 αυτές οι μεταβιβαστικές πληρωμές βαρύνουν πλεόν τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους.

Η Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση έχει υποστεί βαρειές τις συνέπειες της οικονομικής κρίσησε αντιδιαστολή με το γεγονός πως σύμφωνα με στοιχεία του Υπουργείου Οικονομικών, το πρώτο οκτάμηνο του 2013, από το 1,4 δις του πλεονάσματος , τα 359 εκ. τα προσέφερε η Τοπική Αυτοδιοίκηση Ά & ΄Β βαθμού,Δηλαδή το 25% του πλεονάσματος την ώρα που το χρέος της αντιπροσωπεύει μόλις το 1% του συνολικού Δημοσίου Χρέους.

7.4 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) 2011

Α) Εθνικό Σκέλος: Το εθνικό σκέλος του ΠΔΕ για το 2011 περιλάμβανε 227 έργα από τα οποία μόλις 7 ήταν νέα έργα (δηλαδή έργα που εντάχθηκαν το τρέχον έτος. Από τα έργα αυτά 74 ήταν ενταγμένα στην ΣΑΕΠ 401 (συλλογική απόφαση από την οποία χρηματοδοτούνται τα έργα στις πυρόπληκτες περιοχές της Δυτικής Ελλάδας και 78 έργα ήταν στην ΣΑΕΠ 101 που αφορούσε έργα που εντάχθηκαν για τους Ολυμπιακούς Αγώνες 2004. Στην βασική Συλλογική Απόφαση (ΣΑΕΠ 001) για την αποκατάσταση προβλημάτων στο οδικό δίκτυο της ΠΔΕ καθώς και για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της ΠΔΕ ήταν ενταγμένα 56 έργα από τα οποία 6 ήταν νέα έργα.

Πίνακας 7-13 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Εθνικό Σκέλος 2011

		2011									
	Συλλογική Απόφαση	**Αριθμός Έργων**	**Αριθμός Νέων Έργων**	**Μεταβολή (%)**	**Προϋπολογισμός**	**Προϋπολογισμός Νέων Έργων**	**Μεταβολή (%)**	**Κατανομές**	**Πληρωμές μέχρι 31-12-2010**	**Ανεκτέλεστο υπόλοιπο Προϋπολογισμού στις 01/01/2012**	**Ποσοστό ανεκτέλεστου Προϋπολογισμού**
Εθνικό Σκέλος	ΣΑΕΠ 001	56	6	10,71%	86.940.502,44 €	5.231.000,00 €	6,02%	7.176.829,40 €	52.291.721,56 €	27.471.951,48 €	31,60%
	ΣΑΜΠ 001	4	1	25,00%	2.920.742,04 €	1.000,00 €	0,03%	611.642,99 €	1.419.019,47 €	890.079,58 €	30,47%
	ΣΑΕΠ 101	78	0	0,00%	29.023.140,36 €	0,00 €	0,00%	532.403,12 €	17.881.009,97 €	10.609.727,27 €	36,56%
	ΣΑΕΠ 401	9	0	0,00%	40.010.469,28 €	0,00 €	0,00%	4.457.501,80 €	23.842.162,71 €	11.710.804,77 €	29,27%
	ΣΑΕΠ 401 (ΕΤΑΕΑ)	74	0	0,00%	22.052.270,00 €	0,00 €	0,00%	2.561.190,60 €	797.937,28 €	18.693.142,12 €	84,77%
	ΣΑΕΠ 201	6	0	0,00%	1.015.472,85 €	0,00 €	0,00%	100.000,00 €	747.608,36 €	167.864,49 €	16,53%
	ΣΑΕΠ 501										
Σύνολα Εθνικού Σκέλους		**227**	**7**	**3,08%**	**181.962.596,97 €**	**5.232.000,00 €**	**2,88%**	**15.439.567,91 €**	**96.979.459,35 €**	**69.543.569,71 €**	**38,22%**
Όρια Χρηματοδότησης		**Εγκεκριμένο όριο πληρωμών**						**9.000.000,00 €**			
Απορρόφηση Χρηματοδότησης		**Ποσοστό απορρόφησης**						**171,55%**			

Για το 2011 το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ περιλάμβανε 742 έργα από τα οποία η πλειοψηφία τους αφορούσαν τις συλλογικές αποφάσεις (ΣΑΕΠ___/3) του ΚΠΣΙΙΙ.

Πίνακας 7-14 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος 2011

		2011									
	Συλλογική Απόφαση	**Αριθμός Έργων**	**Αριθμός Νέων Έργων**	**Μεταβολή (%)**	**Προϋπολογισμός**	**Προϋπολογισμός Νέων Έργων**	**Μεταβολή (%)**	**Κατανομές**	**Πληρωμές μέχρι 31-12-2010**	**Ανεκτέλεστο υπόλοιπο Προϋπολογισμού στις 01/01/2012**	**Ποσοστό ανεκτέλεστου Προϋπολογισμού**
Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος	ΣΑΕΠ 001/8	83	55	66,27%	153.804.642,35 €	84.334.734,81 €	54,83%	10.169.757,31 €	2.389.847,63 €	141.245.037,41 €	91,83%
	ΣΑΜΠ 001/8	1	0	0,00%	100.000,00 €	0,00 €	0,00%	0,00 €	0,00 €	100.000,00 €	100,00%
	ΣΑΝΑ 001/8	9	0	0,00%	44.308.553,55 €	0,00 €	0,00%	987.703,05 €	895.104,98 €	42.425.745,52 €	95,75%
	ΣΑΝΑ 006/8	6	0	0,00%	17.244.541,13 €	0,00 €	0,00%	1.468.993,47 €	214.549,00 €	15.560.998,66 €	90,24%
	ΣΑΕΠ 301/8										
	ΣΑΕΠ 001/2	6	6	100,00 %	9.303.864,41 €	9.303.864,41 €	100,00 %	3.131.801,32 €	0,00 €	6.172.063,09 €	66,34%
	ΣΑΕΠ 001/3	392	2	0,51%	277.813.963,09 €	69.122,11 €	0,02%	11.433.297,47 €	233.062.339,65 €	33.318.325,97 €	11,99%
	ΣΑΜΠ 001/3	54	0	0,00%	21.737.118,04 €	0,00 €	0,00%	1.264.143,84 €	9.979.941,40 €	10.493.032,80 €	48,27%
	ΣΑΝΑ 001/3	44	0	0,00%	39.697.106,34 €	0,00 €	0,00%	800.000,00 €	37.738.416,36 €	1.158.689,98 €	2,92%
	ΣΑΝΑ 006/3	44	0	0,00%	45.593.212,79 €	0,00 €	0,00%	826.650,00 €	42.092.742,00 €	2.673.820,79 €	5,86%
	ΣΑΝΑ 014/3	35	0	0,00%	35.686.229,38 €	0,00 €	0,00%	797.725,36 €	34.245.645,86 €	642.858,16 €	1,80%
	ΣΑΕΠ 301/2	23	18	78,26%	489.522,10 €	349.936,90 €	71,49%	117.396,41 €	0,00 €	372.125,69 €	76,02%
	ΣΑΕΠ 301/3	45	0	0,00%	7.670.137,53 €	0,00 €	0,00%	0,00 €	6.200.848,09 €	1.469.289,44 €	19,16%
Σύνολα Συγχρηματοδοτούμενου Σκέλους		**742**	**81**	**10,92%**	**653.448.890,71 €**	**94.057.658,23 €**	**14,39%**	**30.997.468,23 €**	**366.819.434,97 €**	**255.631.987,51 €**	**39,12%**
Όρια		**Εγκεκριμένο όριο πληρωμών**						**84.000.000,00 €**			

Χρηματοδότησης											
Απορρόφηση Χρηματοδότησης	**Ποσοστό απορρόφησης**						**36,90%**				
Σύνολα ΠΔΕ 2011	**969**	**88**	**9,08%**	**835.411.487,68 €**	**99.289.658,23 €**	**11,89%**	**46.437.036,14 €**	**463.798.894,32 €**	**325.175.557,22 €**	**38,92%**

Πίνακας 7-15 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Εθνικό Σκέλος 2012

		2012									
	Συλλογική Απόφαση	**Αριθμός Έργων**	**Αριθμός Νέων Έργων**	**Μεταβολή (%)**	**Προϋπολογισμός**	**Προϋπολογισμός Νέων Έργων**	**Μεταβολή (%)**	**Κατανομές**	**Πληρωμές μέχρι 31-12-2011**	**Ανεκτέλεστο υπόλοιπο Προϋπολογισμού στις 01/01/2013**	**Ποσοστό ανεκτέλεστου Προϋπολογισμού**
Εθνικό Σκέλος	ΣΑΕΠ 001	103	55	53,40%	135.610.297,23 €	55.913.963,02 €	41,23%	22.931.334,10 €	52.069.979,79 €	60.608.983,34 €	44,69%
	ΣΑΜΠ 001	10	6	60,00%	3.714.843,47 €	787.985,00 €	21,21%	468.101,43 €	2.030.662,46 €	1.216.079,58 €	32,74%
	ΣΑΕΠ 101	70	0	0,00%	31.592.166,75 €	0,00 €	0,00%	1.316.436,35 €	20.570.071,48 €	9.705.658,92 €	30,72%
	ΣΑΕΠ 401	9	0	0,00%	40.139.083,21 €	0,00 €	0,00%	982.757,25 €	28.299.664,51 €	10.856.661,45 €	27,05%
	ΣΑΕΠ 401 (ΕΤΑΕΑ)	74	0	0,00%	22.052.270,00 €	0,00 €	0,00%	956.084,08 €	3.359.127,88 €	17.737.058,04 €	80,43%
	ΣΑΕΠ 201	6	0	0,00%	1.015.472,85 €	0,00 €	0,00%	0,00 €	847.608,36 €	167.864,49 €	16,53%
	ΣΑΕΠ 501										
Σύνολα Εθνικού Σκέλους		**272**	**61**	**22,43%**	**234.124.133,51**	**56.701.948,02**	**24,22%**	**26.654.713,21 €**	**107.177.114,48 €**	**100.292.305,82 €**	**42,84%**
Όρια Χρηματοδότησης		**Εγκεκριμένο όριο πληρωμών**						**22.000.000,00 €**			
Απορρόφηση Χρηματοδότησης		**Ποσοστό απορρόφησης**						**121,16%**			

Πίνακας 7-16 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος 2012

		2012									
	Συλλογική Απόφαση	Αριθμός Έργων	Αριθμός Νέων Έργων	Μεταβολή (%)	Προϋπολογισμός	Προϋπολογισμός Νέων Έργων	Μεταβολή (%)	Κατανομές	Πληρωμές μέχρι 31-12-2011	Ανεκτέλεστο υπόλοιπο Προϋπολογισμού στις 01/01/2013	Ποσοστό ανεκτέλεστου Προϋπολογισμού
Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος	ΣΑΕΠ 001/8	151	70	46,36%	331.184.230,73 €	183.579.540,79 €	55,43%	14.904.113,56 €	12.559.604,94 €	303.720.512,23 €	91,71%
	ΣΑΜΠ 001/8	1	0	0,00%	100.000,00 €	0,00 €	0,00%	99.015,00 €	0,00 €	985,00 €	0,99%
	ΣΑΝΑ 001/8	9	0	0,00%	44.367.230,41 €	0,00 €	0,00%	3.458.654,25 €	1.882.808,03 €	39.025.768,13 €	87,96 %
	ΣΑΝΑ 006/8	6	0	0,00%	17.244.541,13 €	0,00 €	0,00%	2.791.271,55 €	1.683.542,47 €	12.769.727,11 €	74,05%
	ΣΑΕΠ 301/8	35	35	100,00 %	7.365.434,92 €	7.365.434,92 €	100,00 %	1.651.869,36 €	0,00 €	5.713.565,56 €	77,57%
	ΣΑΕΠ 001/2	9	4	44,44%	9.469.025,82 €	179.637,07 €	1,90%	325.835,25 €	3.111.187,15 €	6.032.003,42 €	63,70%
	ΣΑΕΠ 001/3	115	0	0,00%	108.521.497,95 €	0,00 €	0,00%	2.199.939,51 €	104.104.308,76 €	2.217.249,68 €	2,04%
	ΣΑΜΠ 001/3	49	0	0,00%	20.635.932,94 €	0,00 €	0,00%	277.748,68 €	10.784.047,52 €	9.574.136,74 €	46,40 %
	ΣΑΝΑ 001/3	43	0	0,00%	39.704.153,91 €	0,00 €	0,00%	379.928,51 €	38.432.628,49 €	891.596,91 €	2,25%
	ΣΑΝΑ 006/3	44	0	0,00%	46.374.584,65 €	0,00 €	0,00%	102.539,97 €	42.919.392,00 €	3.352.652,68 €	7,23%
	ΣΑΝΑ 014/3	35	0	0,00%	35.688.342,03 €	0,00 €	0,00%	15.620,17 €	35.043.371,22 €	629.350,64 €	1,76%
	ΣΑΕΠ 301/2	25	6	24,00%	633.776,70 €	196.136,86 €	30,95%	211.759,96 €	117.396,41 €	304.620,33 €	48,06 %
	ΣΑΕΠ 301/3										
Σύνολα Συγχρηματοδοτούμενου Σκέλους		**522**	**115**	**22,03%**	**661.288.751,19**	**191.320.749,64**	**28,93%**	**26.418.295,77 €**	**250.638.286,99 €**	**384.232.168,43 €**	**58,10%**

Όρια Χρηματοδότησης	**Εγκεκριμένο όριο πληρωμών**						**60.000.000,00 €**				
Απορρόφηση Χρηματοδότησης	**Ποσοστό απορρόφησης**						**44,03%**				
Σύνολα ΠΔΕ 2012	**794**	**176**	**22,17%**	**895.412.884,70**	**248.022.697,66**	**27,70%**	**53.073.008,98 €**	**357.815.401,47 €**	**484.524.474,25 €**	**54,11%**

Πίνακας 7-17 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Εθνικό Σκέλος 2013

		2013									
	Συλλογική Απόφαση	**Αριθμός Έργων**	**Αριθμός Νέων Έργων**	**Μεταβολή (%)**	**Προϋπολογισμός**	**Προϋπολογισμός Νέων Έργων**	**Μεταβολή (%)**	**Κατανομές**	**Πληρωμές μέχρι 31-12-2012**	**Ανεκτέλεστο υπόλοιπο Προϋπολογισμού στις 01/01/2014**	**Ποσοστό ανεκτέλεστου Προϋπολογισμού**
Εθνικό Σκέλος	ΣΑΕΠ 001	92	29	31,52%	121.534.899,58 €	44.871.068,16 €	36,92%	27.743.413,15 €	28.521.697,82 €	65.269.788,61 €	53,70%
	ΣΑΜΠ 001	10	3	30,00%	4.352.797,44 €	1.850.000,00 €	42,50%	176.583,08 €	1.225.210,65 €	2.951.003,71 €	67,80%
	ΣΑΕΠ 101	6	0	0,00%	6.171.006,87 €	0,00 €	0,00%	1.388.027,85 €	4.504.621,70 €	278.357,32 €	4,51%
	ΣΑΕΠ 401										
	ΣΑΕΠ 401 (ΕΤΑΕΑ)	74	0	0,00%	22.052.270,00 €	0,00 €	0,00%	3.379.673,70 €	4.315.211,96 €	14.357.384,34 €	65,11%
	ΣΑΕΠ 201										
	ΣΑΕΠ 501										
Σύνολα Εθνικού Σκέλους		**108**	**32**	**29,63%**	**132.058.703,89**	**46.721.068,16**	**35,38%**	**29.308.024,08 €**	**34.251.530,17 €**	**68.499.149,64 €**	**51,87%**
Όρια Χρηματοδότησης		**Εγκεκριμένο όριο πληρωμών**						**33.700.147,52 €**			
Απορρόφηση Χρηματοδότησης		**Ποσοστό απορρόφησης**						**86,97%**			

Πίνακας 7-18 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος 2013

		2013									
	Συλλογική Απόφαση	Αριθμός Έργων	Αριθμός Νέων Έργων	Μεταβολή (%)	Προϋπολογισμός	Προϋπολογισμός Νέων Έργων	Μεταβολή (%)	Κατανομές	Πληρωμές μέχρι 31-12-2012	Ανεκτέλεστο υπόλοιπο Προϋπολογισμού στις 01/01/2014	Ποσοστό ανεκτέλεστου Προϋπολογισμού
Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος	ΣΑΕΠ 001/8	207	56	27,05%	421.214.458,16 €	97.881.675,42 €	23,24%	44.206.822,88 €	27.463.718,50 €	349.543.916,78 €	82,98%
	ΣΑΜΠ 001/8	11	2	18,18%	3.535.744,32 €	1.064.027,25 €	30,09%	288.845,61 €	99.015,00 €	3.147.883,71 €	89,03%
	ΣΑΝΑ 001/8	9	0	0,00%	38.413.864,89 €	0,00 €	0,00%	2.961.825,73 €	5.341.462,28 €	30.110.576,88 €	78,38%
	ΣΑΝΑ 006/8	6	0	0,00%	16.050.609,88 €	0,00 €	0,00%	2.164.329,47 €	4.474.814,02 €	9.411.466,39 €	58,64%
	ΣΑΕΠ 301/8	57	22	38,60%	14.235.577,92 €	6.870.143,00 €	48,26%	2.220.461,74 €	1.651.869,36 €	10.363.246,82 €	72,80%
	ΣΑΕΠ 001/2	10	1	10,00%	6.964.622,87 €	649.207,65 €	9,32%	137.655,81 €	3.437.022,40 €	3.389.944,66 €	48,67%
	ΣΑΕΠ 001/3	76	0	0,00%	88.359.529,15 €	0,00 €	0,00%	571.743,80 €	80.496.081,90 €	7.291.703,45 €	8,25%
	ΣΑΜΠ 001/3	48	0	0,00%	20.334.348,80 €	0,00 €	0,00%	161.848,09 €	10.485.422,85 €	9.687.077,86 €	47,64%
	ΣΑΝΑ 001/3	21	0	0,00%	18.528.172,78 €	0,00 €	0,00%	61.752,24 €	17.632.481,32 €	833.939,22 €	4,50%
	ΣΑΝΑ 006/3	16	0	0,00%	23.934.267,63 €	0,00 €	0,00%	216.793,79 €	21.203.301,08 €	2.514.172,76 €	10,50%
	ΣΑΝΑ 014/3	19	0	0,00%	21.102.965,17 €	0,00 €	0,00%	18.000,00 €	20.479.655,51 €	605.309,66 €	2,87%
	ΣΑΕΠ 301/2	36	11	30,56%	900.856,12 €	290.261,27 €	32,22%	140.095,69 €	329.156,37 €	431.604,06 €	47,91%
	ΣΑΕΠ 301/3										
Σύνολα Συγχρηματοδοτούμενου Σκέλους		**516**	**92**	**17,83%**	**673.575.017,69**	**106.755.314,59**	**15,85%**	**53.150.174,85 €**	**193.094.000,59 €**	**427.330.842,25 €**	**63,44%**
Όρια Χρηματοδότησης		**Εγκεκριμένο όριο πληρωμών**						**90.112.316,06 €**			
Απορρόφηση Χρηματοδότησης		**Ποσοστό απορρόφησης**						**58,98%**			

Σύνολα ΠΔΕ 2013	**624**	**126**	**20,19%**	**805.633.721,58**	**153.476.382,75**	**19,05%**	**82.458.198,93 €**	**227.345.530,76 €**	**495.829.991,89 €**	**61,55%**

Πίνακας 7-19 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Εθνικό Σκέλος 2014

		2014									
	Συλλογική Απόφαση	Αριθμός Έργων	Αριθμός Νέων Έργων	Μεταβολή (%)	Προϋπολογισμός	Προϋπολογισμός Νέων Έργων	Μεταβολή (%)	Κατανομές	Πληρωμές μέχρι 31-12-2013	Ανεκτέλεστο υπόλοιπο Προϋπολογισμού στις 01/01/2015	Ποσοστό ανεκτέλεστου Προϋπολογισμού
Εθνικό Σκέλος	ΣΑΕΠ 001	127	9	7,09%	152.750.228,63 €	2.878.910,28 €	1,88%	6.397.420,70 €	82.331.014,74 €	64.021.793,19 €	41,91%
	ΣΑΜΠ 001	13	2	15,38%	5.141.047,53 €	754.378,90 €	14,67%	264.600,07 €	1.421.793,73 €	3.454.653,73 €	67,20%
	ΣΑΕΠ 101	6	0	0,00%	6.307.887,15 €	0,00 €	0,00%	13.880,28 €	5.892.649,55 €	401.357,32 €	6,36%
	ΣΑΕΠ 401										
	ΣΑΕΠ 401 (ΕΤΑΕΑ)	74	0	0,00%	22.052.270,00 €	0,00 €	0,00%	2.166.572,24 €	7.694.885,66 €	12.190.812,10 €	55,28%
	ΣΑΕΠ 201										
	ΣΑΕΠ 501	5	5	100,00%	54.074.000,00 €	54.074.000,00 €	100,00%	3.981.593,90 €	0,00 €	50.092.406,10 €	92,64%
Σύνολα Εθνικού Σκέλους		**151**	**16**	**10,60%**	**218.273.163,31**	**57.707.289,18**	**26,44%**	**10.657.494,95 €**	**89.645.458,02 €**	**117.970.210,34 €**	**54,05%**
Όρια Χρηματοδότησης		**Εγκεκριμένο όριο πληρωμών**						**20.000.000,00 €**			
Απορρόφηση Χρηματοδότησης		**Ποσοστό απορρόφησης**						**53,29%**			

Πίνακας 7-20 Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων – Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος 2014

		2014									
	Συλλογική Απόφαση	Αριθμός Έργων	Αριθμός Νέων Έργων	Μεταβολή (%)	Προϋπολογισμός	Προϋπολογισμός Νέων Έργων	Μεταβολή (%)	Κατανομές	Πληρωμές μέχρι 31-12-2013	Ανεκτέλεστο υπόλοιπο Προϋπολογισμού στις 01/01/2015	Ποσοστό ανεκτέλεστου Προϋπολογισμού
Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος	ΣΑΕΠ 001/8	205	1	0,49%	385.016.437,96 €	67.650,00 €	0,02%	58.621.208,38 €	68.784.503,07 €	257.610.726,51 €	66,91%
	ΣΑΜΠ 001/8	11	0	0,00%	3.535.744,32 €	0,00 €	0,00%	227.950,29 €	387.860,61 €	2.919.933,42 €	82,58%
	ΣΑΝΑ 001/8	9	0	0,00%	29.551.946,08 €	0,00 €	0,00%	6.258.769,72 €	8.303.288,01 €	14.989.888,35 €	50,72%
	ΣΑΝΑ 006/8	6	0	0,00%	10.719.954,57 €	0,00 €	0,00%	170.902,50 €	6.639.143,49 €	3.909.908,58 €	36,47%
	ΣΑΕΠ 301/8	66	9	13,64 %	16.049.274,92 €	1.738.697,00 €	10,83 %	2.660.143,32 €	3.872.331,10 €	9.516.800,50 €	59,30%
	ΣΑΕΠ 001/2	12	1	8,33%	7.268.267,02 €	151.052,65 €	2,08%	294.370,68 €	3.574.678,21 €	3.399.218,13 €	46,77%
	ΣΑΕΠ 001/3	10	0	0,00%	24.460.721,95 €	0,00 €	0,00%	134.917,44 €	24.276.234,73 €	49.569,78 €	0,20%
	ΣΑΜΠ 001/3	2	0	0,00%	882.543,50 €	0,00 €	0,00%	0,00 €	882.543,50 €	0,00 €	0,00%
	ΣΑΝΑ 001/3										
	ΣΑΝΑ 006/3	5	0	0,00%	9.355.805,59 €	0,00 €	0,00%	0,00 €	9.355.805,59 €	0,00 €	0,00%
	ΣΑΝΑ 014/3	1	0	0,00%	780.973,85 €	0,00 €	0,00%	0,00 €	780.973,85 €	0,00 €	0,00%
	ΣΑΕΠ 301/2	38	2	5,26%	952.765,08 €	54.791,39 €	5,75%	69.665,21 €	469.252,06 €	413.847,81 €	43,44 %
	ΣΑΕΠ 301/3										
Σύνολα Συγχρηματοδοτούμενου		**365**	**13**	**3,56%**	**488.574.434,84**	**2.012.191,04**	**0,41%**	**68.437.927,54**	**127.326.614,22**	**292.809.893,08 €**	**59,93**

Σκέλους							**€**	**€**		**%**
Όρια Χρηματοδότησης	**Εγκεκριμένο όριο πληρωμών**						**90.082.131,98 €**			
Απορρόφηση Χρηματοδότησης	**Ποσοστό απορρόφησης**						**75,97%**			
Σύνολα ΠΔΕ 2014	**516**	**29**	**5,62%**	**706.847.598,15**	**59.719.480,22**	**8,45%**	**79.095.422,49 €**	**216.972.072,24 €**	**410.780.103,42 €**	**58,11%**

Πίνακας 7-21 Αριθμός Έργων στο ΠΔΕ 2011-2014 ανά ΣΑΕΠ και Πηγή Χρηματοδότησης

	Συλλογική Απόφαση	2011	2012	2013	2014
Εθνικό Σκέλος	ΣΑΕΠ 001	56	103	92	127
	ΣΑΜΠ 001	4	10	10	13
	ΣΑΕΠ 101	78	70	6	6
	ΣΑΕΠ 401	9	9		
	ΣΑΕΠ 401 (ΕΤΑΕΑ)	74	74	74	74
	ΣΑΕΠ 201	6	6		
	ΣΑΕΠ 501				5
Σύνολα Εθνικού Σκέλους		153	198	108	151
Σύνολα Εθνικού Σκέλους με ΣΑΕΠ 401 (ΕΤΑΕΑ)		227	272	182	225
	Συλλογική Απόφαση	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος	ΣΑΕΠ 001/8	83	151	207	205
	ΣΑΜΠ 001/8	1	1	11	11
	ΣΑΝΑ 001/8	9	9	9	9
	ΣΑΝΑ 006/8	6	6	6	6
	ΣΑΕΠ 301/8		35	57	66
	ΣΑΕΠ 001/2	6	9	10	12
	ΣΑΕΠ 001/3	392	115	76	10
	ΣΑΜΠ 001/3	54	49	48	2
	ΣΑΝΑ 001/3	44	43	21	
	ΣΑΝΑ 006/3	44	44	16	5
	ΣΑΝΑ 014/3	35	35	19	1
	ΣΑΕΠ 301/2	23	25	36	38
	ΣΑΕΠ 301/3	45			
Σύνολα Συγχρηματοδοτούμενου Σκέλους		742	522	516	365

Πηγή : ΔιΑΠ/Τμήμα Β/ΠΔΕ

Πίνακας 7-22 Αριθμός Νέων Έργων στο ΠΔΕ 2011-2014 ανά ΣΑΕΠ και Πηγή Χρηματοδότησης

	Συλλογική Απόφαση	2011	2012	2013	2014
Εθνικό Σκέλος	ΣΑΕΠ 001	6	55	29	9
	ΣΑΜΠ 001	1	6	3	2
	ΣΑΕΠ 101	0	0	0	0
	ΣΑΕΠ 401	0	0		
	ΣΑΕΠ 401 (ΕΤΑΕΑ)	0	0	0	0
	ΣΑΕΠ 201	0	0		
	ΣΑΕΠ 501				5
Σύνολα Εθνικού Σκέλους		7	61	32	16
Σύνολα Εθνικού Σκέλους με ΣΑΕΠ 401 (ΕΤΑΕΑ)		7	61	32	16
	Συλλογική Απόφαση	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
Συγχρηματοδοτούμενο Σκέλος	ΣΑΕΠ 001/8	55	70	56	1
	ΣΑΜΠ 001/8	0	0	2	0
	ΣΑΝΑ 001/8	0	0	0	0
	ΣΑΝΑ 006/8	0	0	0	0
	ΣΑΕΠ 301/8		35	22	9
	ΣΑΕΠ 001/2	6	4	1	1
	ΣΑΕΠ 001/3	2	0	0	0
	ΣΑΜΠ 001/3	0	0	0	0
	ΣΑΝΑ 001/3	0	0	0	
	ΣΑΝΑ 006/3	0	0	0	0
	ΣΑΝΑ 014/3	0	0	0	0
	ΣΑΕΠ 301/2	18	6	11	2
	ΣΑΕΠ 301/3	0			
Σύνολα Συγχρηματοδοτούμενου Σκέλους		81	115	92	13

Πηγή : ΔιΑΠ/Τμήμα Β/ΠΔΕ

Εικόνα 7-12 Αριθμός Έργων και νέων στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ 2011-2014

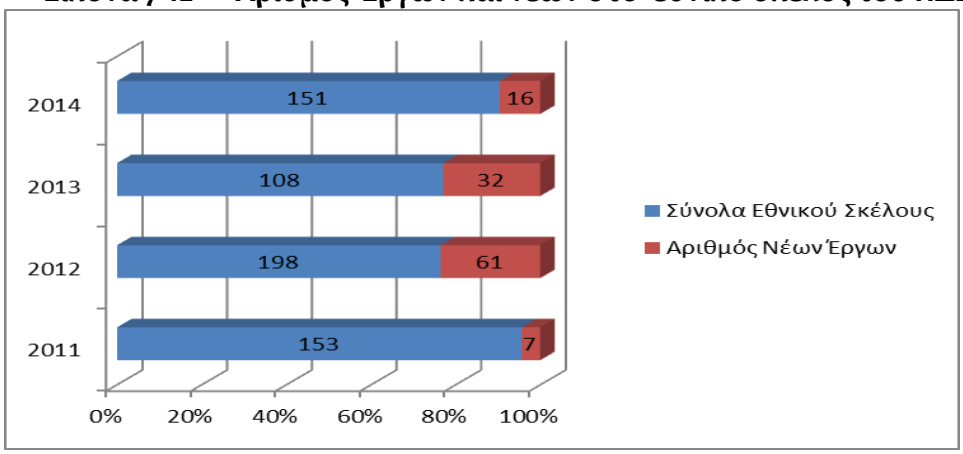

Πηγή : ΔιΑΠ/Τμήμα Β/ΠΔΕ

Εικόνα 7-13 Αριθμός Έργων και νέων στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ 2011-2014

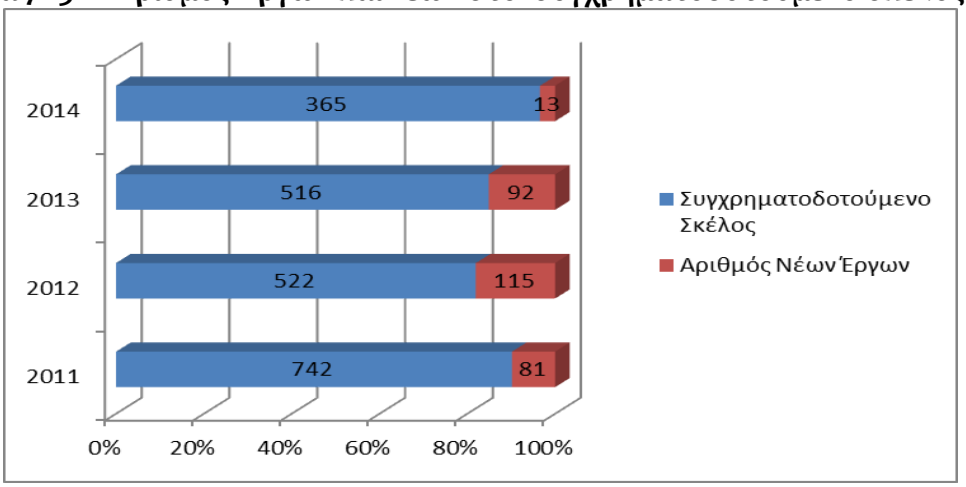

Πηγή : ΔιΑΠ/Τμήμα Β/ΠΔΕ

Εικόνα 7-14 Π/Υ Έργων και νέων στο συγχρηματοδοτούμενο σκέλος του ΠΔΕ 2011-2014

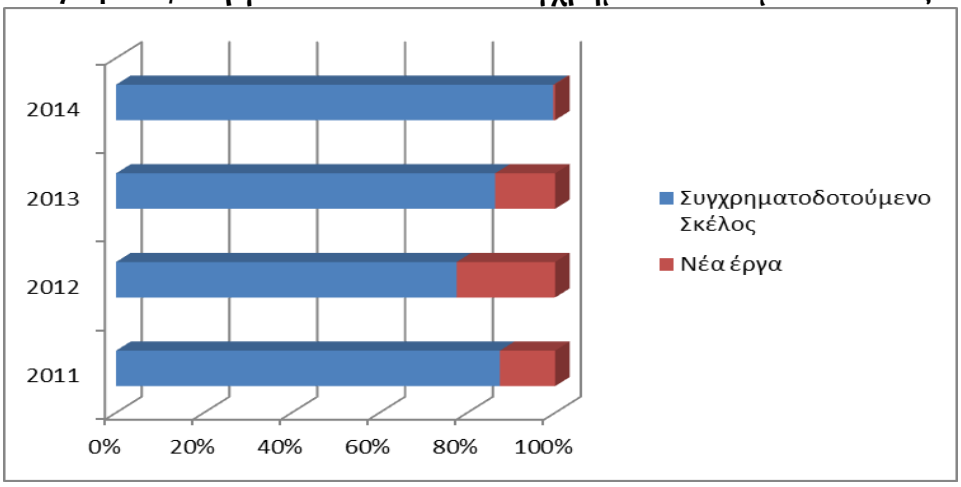

Πηγή : ΔιΑΠ/Τμήμα Β/ΠΔΕ

Πίνακας 7-23 Συσχέτιση έργων Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με Στρατηγική της ΠΔΕ

Αξονας Προτεραιότητας	Αριθμός Έργων	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΧΡΙ 31.12.2012	ΣΥΝΟΛΟ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ 2013
1. Προστασία Περιβάλλοντος και Βελτίωση της ποιότητας ζωής	39,31%	63,12%	46,14%	48,36%
2. Οικονομική Ανάπτυξη και απασχόληση	16,76%	5,28%	5,58%	10,60%
3. Κοινωνική μέριμνα, δια βίου μάθηση, παιδεία, πολιτισμός, Αθλητισμός	14,45%	28,17%	31,06%	30,93%
4. Ανάπτυξη Περιφέρειας και Νομικών Προσώπων ως Οργανισμών	29,48%	3,44%	17,21%	10,10%
	100,00%	100,00%	100,00%	100,00%

Πηγή : ΔιΑΠ/Τμήμα Β/ΠΔΕ

7.5 Χρηματοδότηση έργων από Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους

Πίνακας 7-24 Έργων ανά Περιφερειακή Ενότητα που χρηματοδοτούνται από τους ΚΑΠ 2014-2015

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΧΡΙ 31-12-2014 (2013)	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΤΗΝ 01-01-2015 (2014)	ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ 2015 (2014)	ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ 2015 (2014)		ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ 2016-2018
									ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΣΩ ΚΑΠ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΣΩ ΠΔΕ (2012ΕΠ00100055)	
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΚΕΛΟΣ	2014	ΣΥΝΟΛΟ 2014	38	4.209.785,51	4.209.785,51	1.682.491,06	2.527.294,45	1.985.860,07	0,00	1.985.860,07	541.434,38
	2015	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΑ ΕΡΓΑ	26	2.790.131,26	2.710.631,26	1.404.069,52	1.306.561,74	903.237,61	0,00	903.237,61	400.000,00
		ΤΑΜΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ		0,00	101.762,75	0,00	101.762,75	101.762,75	0,00	101.762,75	0,00
		ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΩΝ 2015	26	2.790.131,26	2.812.394,01	1.404.069,52	1.408.324,49	1.005.000,36	0,00	1.005.000,36	400.000,00
		ΑΝΕΝΕΡΓΑ ΕΡΓΑ	10	1.299.654,25	1.299.654,25	1.259.281,25	38.870,84				
		ΣΥΝΟΛΟ 2015	36	4.089.785,51	4.112.048,26	2.663.350,77	1.447.195,33	1.005.000,36	0,00	1.005.000,36	400.000,00
ΠΕ ΑΧΑΙΑΣ	2014	ΣΥΝΟΛΟ 2014	89	15.463.076,95	15.485.514,08	11.471.896,65	4.013.617,43	3.129.261,09	244.959,05	2.884.302,04	774.373,08
	2015	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΑ ΕΡΓΑ	34	4.197.420,53	4.229.984,53	2.520.298,19	1.709.686,34	1.584.467,41	187.672,05	1.396.795,36	120.000,00
		ΤΑΜΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ		0,00	864.024,39	0,00	864.024,39	864.024,39	50.866,62	813.157,77	0,00
		ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΩΝ 2015	34	4.197.420,53	5.094.008,92	2.520.298,19	2.573.710,73	2.448.491,80	238.538,67	2.209.953,13	120.000,00
		ΑΝΕΝΕΡΓΑ ΕΡΓΑ	54	11.007.834,50	11.007.834,50	9.683.890,56	1.323.943,94				
		ΣΥΝΟΛΟ 2015	88	15.205.255,03	16.101.843,42	12.204.188,75	3.897.654,67	2.448.491,80	238.538,67	2.209.953,13	120.000,00
ΠΕ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	2014	ΣΥΝΟΛΟ 2014	130	28.721.429,46	28.623.039,88	21.055.715,90	7.567.323,98	3.070.915,53	0,00	3.367.207,08	4.496.408,45
	2015	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΑ ΕΡΓΑ	51	9.068.952,88	9.227.871,27	5.270.499,81	3.957.371,46	2.265.135,44	0,00	2.265.135,44	1.572.737,95
		ΤΑΜΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ		0,00	220.437,27	0,00	220.437,27	220.437,27	0,00	220.437,27	0,00
		ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΩΝ 2015	51	9.068.952,88	9.448.308,54	5.270.499,81	4.177.808,73	2.485.572,71	0,00	2.485.572,71	1.572.737,95
		ΑΝΕΝΕΡΓΑ ΕΡΓΑ	78	19.554.087,00	19.554.087,00	17.529.540,88	2.024.546,12				
		ΣΥΝΟΛΟ 2015	129	28.623.039,88	29.002.395,54	22.800.040,69	6.202.354,85	2.485.572,71	0,00	2.485.572,71	1.572.737,95

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΧΡΙ 31-12-2014 (2013)	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΤΗΝ 01-01-2015 (2014)	ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ 2015 (2014)	ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ 2015 (2014)			ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ 2016-2018
									ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΣΩ ΚΑΠ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΣΩ ΠΔΕ (2012ΕΠ00100055)	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΣΩ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΥΠΟΛ. (ΤΕΟ ΝΑ-ΔΑΝΕΙΟ ΝΑ. ΤΟΚΟΙ ΚΑΠ)	
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ΠΕ ΗΛΕΙΑΣ	2014	ΣΥΝΟΛΟ 2014	101	18.385.729,55	19.644.693,63	5.291.165,83	14.353.527,80	8.814.457,80	3.579.720,54	2.714.737,26	2.520.000,00	5.539.070,00
	2015	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΑ ΕΡΓΑ	51	16.309.016,67	15.829.016,67	3.999.541,16	11.829.475,51	6.690.566,48	2.777.017,97	1.759.340,51	2.154.208,00	5.297.877,99
		ΤΑΜΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ		0,00	718.454,64	0,00	718.454,64	718.454,64	195.152,60	157.510,04	365.792,00	0
		ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΩΝ 2015	51	16.309.016,67	16.547.471,31	3.999.541,16	12.547.930,15	7.409.021,12	2.972.170,57	1.916.850,55	2.520.000,00	5.297.877,99
		ΑΝΕΝΕΡΓΑ ΕΡΓΑ	43	2.916.320,99	2.916.747,76	2.560.392,73	356.355,03					
		ΣΥΝΟΛΟ 2015	94	19.225.337,66	19.464.219,07	6.559.933,89	12.904.285,18	7.409.021,12	2.972.170,57	1.916.850,55	2.520.000,00	5.297.877,99

ΕΝΟΤΗΤΑ	ΧΡΟΝΟΣ	ΤΟΜΕΑΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΧΡΙ 31-12-2014 (2013)	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΤΗΝ 01-01-2015 (2014)	ΕΤΗΣΙΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ 2015 (2014)	ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ 2015 (2014)			ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ 2016-2018
									ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΣΩ ΚΑΠ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΣΩ ΠΔΕ (2012ΕΠ00100055)	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΣΩ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΥΠΟΛ. (ΤΕΟ ΝΑ-ΔΑΝΕΙΟ ΝΑ. ΤΟΚΟΙ ΚΑΠ)	
1		2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
ΠΔΕ	2014	ΣΥΝΟΛΟ 2014	358	66.780.021,47	67.963.033,10	39.501.269,44	28.461.763,66	17.000.494,49	3.824.679,59	10.952.106,45	2.520.000,00	11.351.285,91
	2015	ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΑ ΕΡΓΑ	162	32.365.521,34	31.997.503,73	13.194.408,68	18.803.095,05	11.443.406,94	2.964.690,02	6.324.508,92	2.154.208,00	7.390.615,94
		ΤΑΜΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ		0,00	1.904.679,05	0,00	1.904.679,05	1.904.679,05	246.019,22	1.292.867,83	365.792,00	0,00
		ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΩΝ 2015	162	32.365.521,34	33.902.182,78	13.194.408,68	20.707.774,10	13.348.085,99	3.210.709,24	7.617.376,75	2.520.000,00	7.390.615,94
		ΑΝΕΝΕΡΓΑ ΕΡΓΑ	185	34.777.896,74	34.778.323,51	31.033.105,42	3.743.715,93					
		ΣΥΝΟΛΟ 2015	347	67.143.418,08	68.680.506,29	44.227.514,10	24.451.490,03	13.348.085,99	3.210.709,24	7.617.376,75	2.520.000,00	7.390.615,94

Πηγή : ΔιΑΠ/Τμήμα Β/ΠΔΕ

7.6 Αναλυτική παρουσίαση υφιστάμενης κατάστασης των υπηρεσιών της ΠΔΕ - Εντοπισμός προβλημάτων, αδυναμιών, ευκαιριών

Συγκεντρώνοντας τις πληροφορίες που λάβαμε μέσω ερωτηματολόγιων από τις επιμέρους Διευθύνσεις καταλήγουμε σε κάποια συμπεράσματα σχετικά με την αξιολόγηση της οργάνωσης και της λειτουργίας των Διευθύνσεων, σε επίπεδο Γενικών Διευθύνσεων .

7.6.1 Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας

Υφιστάμενη Κατάσταση της Διεύθυνσης – Πιθανή προβλήματα- Ανάγκες

Αναφορικά με τη Διεύθυνση Διοίκησης, οι ειδικότητες και τα προσόντα του υπάρχοντος προσωπικού, αντιστοιχούν εν μέρει στις απαιτήσεις των δραστηριοτήτων της γενικής διεύθυνσης. Ωστόσο, κρίνεται απαραίτητη η ενίσχυση και η στελέχωση των τμημάτων με επιπρόσθετο προσωπικό, ειδικότερα δε στο Τμήμα Συλλογικών Οργάνων, προκειμένου να επιτευχθεί η σωστή, εύρυθμη και αποδοτική λειτουργία της ευρύτερης διεύθυνσης.

Επίσης, όπως προδιαγράφεται από την ίδια την διεύθυνση, είναι απαραίτητη η ενίσχυση των υπηρεσιών με αντίστοιχο ανθρώπινο δυναμικό αφού υφίστανται ανάγκες τόσο σε βοηθητικό προσωπικό όσο σε οδηγούς, στελέχη πληροφορικής προκειμένου να υπάρχει άμεση ανταπόκριση στις αυξανόμενες τεχνικές απαιτήσεις αλλά και να επιτευχθεί η απρόσκοπτη λειτουργία της Γενικής Διεύθυνσης.

Όπως επίσης, καταγράφεται η ανάγκη της νομικής υποστήριξης της Γενικής Διεύθυνσης, σε εξειδικευμένους τομείς όπως είναι το Διοικητικό και Πειθαρχικό Δίκαιο, καθώς και για την ερμηνεία των νομοθετικών διατάξεων και την παραγωγή ατομικών κανονιστικών πράξεων.

Αξίζει να αναφερθεί, ότι παρουσιάζεται πρόβλημα στη διάχυση και επικοινωνία της πληροφορίας, προβλήματα λόγω του εύρους της διασποράς των κτιρίων που στεγάζονται οι υπηρεσίες

Ωστόσο, η επιμόρφωση των υπαλλήλων αποτελεί έναν αξιοσημείωτο παράγοντα για την συνεχόμενη ενημέρωση και εξειδικευμένη γνώση σε ενότητες όπως, συνταξιοδοτικά θέματα, έκδοση ηλεκτρονικών εγγράφων με τη χρήση ψηφιακών υπογραφών, νομικά θέματα ΤΠΕ, διαχείριση δικτύων, λύσεων νεφοπληροφορικής, ασφάλεια Πληροφοριακών Συστημάτων και διαχείριση συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων χρήζουν επιπρόσθετης ενημέρωσης και επιμόρφωσης.

Κτίρια – Η/Μ Εξοπλισμός - ΤΠΕ

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις είναι μεν επαρκείς δεν είναι όμως ούτε κατάλληλες ούτε λειτουργικές.

Ως προς τον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό, σημειώθηκε η ανάγκη της προμήθειας αυτοκινήτων, αφού πραγματοποιούνται πολλές μετακινήσεις εκτός έδρας των υπαλλήλων της διεύθυνσης.

Ωστόσο, οι υποδομές ΤΠΕ βρίσκονται σε ικανοποιητική κατάσταση. Όλοι οι υπάλληλοι έχουν Η/Υ, οι Υπηρεσίες είναι δικτυωμένες και οι κεντρικές εφαρμογές (backoffice) λειτουργούν και υποστηρίζονται άριστα.

Απαιτείται ανανέωση του 50% του εξοπλισμού πληροφορικής (Η/Υ) των τελικών χρηστών της Π.Δ.Ε. αφού σημαντικός αριθμός Η/Υ βρίσκεται στα όρια χρήσης του και απαιτείται τα επόμενα 1-2 χρόνια η ανανέωσή του. Η ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων δεν υποστηρίζεται από τις εφαρμογές μας και δεν αξιοποιείται από τις Υπηρεσίες. Ο ψηφιακός αλφαβητισμός του συνόλου των υπαλλήλων της Π.Δ.Ε. είναι ζητούμενο.

Δεν υπάρχει δυνατότητα ενιαίας και λειτουργικής αντιμετώπισης των θεμάτων γεωχωρικής πληροφορίας.

Ευκαιρίες & Δυνατότητες

1. Σύνδεση των κτηρίων της Πάτρας στο ΜΑΝ.
2. Προμήθεια ψηφιακών πιστοποιητικών και λογισμικού ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων για το σύνολο των Υπηρεσιών της Π.Δ.Ε.
3. Αξιοποίηση κονδυλίων ΕΣΠΑ για την ολοκλήρωση των εφαρμογών ΟΠΣΝΑ στο επιχειρησιακό περιβάλλον της Π.Δ.Ε.
4. Ανανέωση του ιστοτόπου της Π.Δ.Ε. για την βελτιστοποίηση της επικοινωνίας με τον πολίτη

Προτάσεις για την αντιμετώμιση προβλημάτων

1. Καταγραφή αρμοδιοτήτων με σκοπό τον εντοπισμό των κρίσιμων λειτουργιών και διαδρομών.
2. Τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Λειτουργίας με έμφαση στην αποτελεσματικότητα και λειτουργικότητα των υπηρεσιών.
3. Ενίσχυση της επιμόρφωσης του προσωπικού.
4. Οργάνωση ενημερωτικών συναντήσεων εντός υπηρεσίας με σκοπό την ενημέρωση των υπαλλήλων για τα αντικείμενα που έκαστος χειρίζεται.
5. Παροχή δικτυακών συνδέσεων μέσω οπτικής ίνας .
6. Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων μεταξύ των Υπηρεσιών της Π.Δ.Ε.
7. Λειτουργία ενιαίου σημείου γεωχωρικής πληροφορίας για την Π.Δ.Ε.

7.6.2 Γενίκή Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας & Κτηνιατρικής

<u>Υφιστάμενη Κατάσταση της Διεύθυνσης – Πιθανά προβλήματα Ανάγκες</u>

Η εκχώρηση στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, μέτρων και δράσεων του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 από το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων είναι απαραίτητο να τροποποιήσει αρκετά την κατεύθυνση λειτουργίας της Υπηρεσίας μας προκειμένου αυτή να μπορέσει να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις εφαρμογής του ΠΑΑ και να αποφευχθεί η απώλεια ευρωπαϊκών πιστώσεων που προορίζονται για την αγροτική ανάπτυξη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Οι υποχρεώσεις αυτές, σε συνεργασία με το ΥΠΑΑΤ, τις υπηρεσίες της Περιφέρειας και την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της ΠΔΕ, αφορούν συγκεκριμένα το σχεδιασμό δημιουργίας των κατάλληλων υπηρεσιακών υποδομών, τον προγραμματισμό εφαρμογής και την υλοποίησης δράσεων και μέτρων του ΠΑΑ. Επομένως για να επιτευχθούν οι νέοι στόχοι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για τον αγροτικό τομέα είναι αναγκαία η αναδιοργάνωση της Δ/νσης Αγροτικής Οικονομίας προκειμένου να αξιοποιηθούν πλήρως οι δεξιότητες του προσωπικού, να βελτιωθεί η διαδικασία λήψης αποφάσεων και κυρίως να βελτιωθεί η συνεργασία μεταξύ των οργανικών μονάδων του αγροτικού τομέα της Περιφέρειας, αλλά και με άλλους φορείς.

Σύμφωνα με τα παραπάνω προτείνεται η τροποποίηση της ονομασίας της Διεύθυνσης Αγροτικής Οικονομίας ΠΔΕ σε Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Πολιτικής και Ανάπτυξης, μιας υπηρεσίας Προγραμματισμού και Ανάπτυξης του αγροτικού χώρου για να δοθεί η δυνατότητα στην ΠΔΕ να σχεδιάζει και να υλοποιεί πολιτικές και προγράμματα περιφερειακής αγροτικής ανάπτυξης και επιχειρηματικότητας, αλλά και να συντονίζει το έργο των γεωργικών εφαρμογών των υπηρεσιών των Περιφερειακών Ενοτήτων με στόχο την εφαρμογή κοινής ενδοπεριφερειακής αγροτικής πολιτικής.

Η Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Πολιτικής και Ανάπτυξης (ΔΙ.Π.Α.Π.Α.) της ΠΔΕ έχει σαν κύριο σκοπό την εφαρμογή της αγροτικής πολιτικής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, το συντονισμό των ενεργειών και δράσεων των ΔΑΟΚ των Περιφερειακών Ενοτήτων για την αναβάθμιση του αγροτικού τομέα και τον σχεδιασμό και υλοποίηση των Προγραμμάτων Αγροτικής Ανάπτυξης του ΥΠΑΑΤ, μέτρα και δράσεις των οποίων εκχωρούνται στις Περιφέρειες της χώρας όπως και άλλων προγραμμάτων του αγροτικού και αλιευτικού τομέα, σύμφωνα με τις προτεραιότητες της νέας ΚΑΠ.

Αποτελείται από τρία (3) Τμήματα και ένα (1) Γραφείο Γραμματειακής υποστήριξης υπό τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης, δηλαδή:

- Τμήμα Προγραμματισμού, Μελετών και Αναπτυξιακών Προγραμμάτων Αγροδιατροφής,
- Τμήμα Φυτικής και Ζωικής Παραγωγής,
- Τμήμα Αλιείας και
- Γραφείο Γραμματειακής Υποστήριξης

Ωστόσο, χρήζει άμεσης προτεραιότητας, η τακτική και συνεχής επιμόρφωση των υπαλλήλων σε θέματα όπως:

- Νομικά ζητήματα στην εφαρμογή νέων προγραμμάτων και διαδικασιών στα θέματα του τομέα (π.χ. Επιτροπή θεμάτων Γης, ΠΕΧΩΠ,κ.λ.π.)
- Εφαρμογή του νέου Επιχειρησιακού Προγράμματος σύμφωνα με τους Κοινοτικούς Κανονισμούς που το διέπουν
- Επικαιροποίηση νομοθεσίας σε θέματα αδειοδοτήσεων επιχειρήσεων πρωτογενούς τομέα
- Ενημέρωση σε συστήματα διασφάλισης ποιότητας προϊόντων - τροφίμων (HACCP, ISO, Ολοκληρωμένη διαχείριση παραγωγής κλπ.)
- Νέες καλλιέργειες.
- Νέοι τρόποι καλλιέργειας.
- Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και εφαρμογές τους στην γεωργία.
- Συστήματα πιστοποίησης ποιότητας αγροτικών προϊόντων.
- Εκπαίδευση γεωπόνων πάνω σε θέματα ζωικής παραγωγής (βελτίωση ζώων, διατροφή, διαχείριση βοσκοτόπων).
- Σύγχρονα συστήματα παραγωγής στον τομέα της φυτικής και ζωικής παραγωγής,
- Βιολογική Γεωργία Και Κτηνοτροφία.
- Θέματα Εφαρμογών Τοπογραφίας Στην Γεωργία.
- Έλεγχοι εγκαταστάσεων (προσέγγιση του ελέγχου, ανάλυση του νομοθετικού περιεχομένου κατά περίπτωση, οργάνωση των ελέγχων σε πρακτικό επίπεδο, τεχνικά μέσα για την διεξαγωγή του, χρήση οργάνων κ.λπ.)
- Κρεοσκοπικός έλεγχος (εφαρμογή τεχνικών όπως η τριχινοσκόπηση με μεγαλύτερη συχνότητα και αριθμό εκπαιδευομένων ώστε έως το 2012 να έχουν εκπαιδευτεί όλοι οι συνάδελφοι, τεχνικές δειγματοληψιών, κ.λπ.)
- Προστασία των ζώων στις εκτροφές, μεταφορά, σφαγή, απαιτήσεις για έγκριση μέσων μεταφοράς)
- Ενημέρωση- λεπτομερής παρουσίαση της νομοθεσίας για την διαχείριση των υποπροϊόντων που δεν προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση (1069/2009, 142/2011, Π.Δ. 211/2006)

Σημαντικό είναι το πρόβλημα που προκύπτει από τη μη ουσιαστική κατανομή αρμοδιοτήτων όπως αυτά περιγράφονται στον Οργανισμό της Περιφέρειας (ΠΔ 132/10) και που αποτελούν τροχοπέδη για την ανάληψη ουσιαστικών πρωτοβουλιών, από την κατανομή των αρμοδιοτήτων του τομέα μεταξύ της Αποκεντρωμένης Διοίκησης και της αιρετής Περιφέρειας και τα κενά ή τις αλληλεπικαλύψεις που προκύπτουν.

Εν τούτοις, υπάρχει ασαφής και ελλιπής καταγραφή των αρμοδιοτήτων για το σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση προγραμμάτων και έργων αγροτικής ανάπτυξης και επιχειρηματικότητας, όπως επίσης για τη σύνταξη μελετών και προτάσεων εκτέλεσης συγχρηματοδοτούμενων έργων του αγροδιατροφικού τομέα.

Όπως αναφέρθηκε παραπάνω και η Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας, έχει ανάγκη τη νομική υποστήριξη σε όλα τα θέματα του τομέα, όπως επίσης, θα διευκόλυνε πολύ η ελεύθερη πρόσβαση των υπαλλήλων σε τράπεζα νομικών πληροφοριών.

Ωστόσο, δεν μπορεί να μην αναφερθεί ότι υπάρχει έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού, έλλειψη κτηματολογίου, περιβαλλοντικά προβλήματα από την εντατική γεωργική δραστηριότητα (επιβάρυνση του περιβάλλοντος με φάρμακα, πλαστικά και άλλες χημικές

ουσίες, καθώς επίσης των καλλιεργειών). Μεγάλο μέρος περί των πρακτικών δράσεων περιλαμβάνεται στους κώδικες ορθής Γεωργικής πρακτικής.

Η συχνή παρουσία υπολειμμάτων, φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε τρόφιμα Φυτικής προέλευσης αποτελεί σοβαρότατο πρόβλημα που αφορά τη Δημόσια Υγεία.

1. Γεωργία

Η δυνατότητα της περιοχής σε ποικιλία και ποιότητα προϊόντων είναι πολύ μεγάλη, εν τούτοις η γεωργία ασκείται αποσπασματικά σε αγορά πολύ ασταθή από οικονομική άποψη.

Σε περιφερειακό επίπεδο, η γεωργία δεν συμβαδίζει με τα φυσικά πλεονεκτήματα της περιοχής. Προβλήματα όπως η οδική απομόνωση, το απαρχαιωμένο και εγκαταλελειμμένο αρδευτικό δίκτυο αποτελούν περιοριστικούς παράγοντες για την παραγωγή προϊόντων που έχουν σκοπό την κάλυψη των τοπικών αναγκών.

2. Κτηνοτροφία

Αν και η παραγωγή είναι σταθερή (μικρά μηρυκαστικά) υπάρχει πρόβλημα με την ερήμωση των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών. Οι αγελαδοτροφικές εκμεταλλεύσεις εγκαταλείπονται λόγω σοβαρών οικονομικών προβλημάτων.

Πρέπει να γίνει μελέτη για την οικονομική επιβίωση. Η αδειοδότηση σταυλικών εγκαταστάσεων αποτελεί μείζον πρόβλημα και θα πρέπει να λυθεί άμεσα.

Υπάρχει πρόβλημα με το ζωικό κεφάλαιο που είναι σε μεγάλο βαθμό αβελτίωτο, με χαμηλές αποδόσεις. Επίσης η ανεξέλεγκτη εισαγωγή και χρήση ξενικών φυλών μπορεί να δημιουργήσει μελλοντικά πρόβλημα στην κατοχύρωση της φέτας ως ΠΟΠ. Αναγκαία είναι και η δημιουργία κτηνοτροφικών ζωνών όπου θα μπορεί να γίνεται ελευθέρα η βόσκηση

3. Αλιεία

Πρέπει να γίνουν μελέτες και να ληφθούν μέτρα πέραν της υπεραλίευσης και για τη ρύπανση, μόλυνση και ευτροφισμό.

Σοβαρό πρόβλημα διάβρωσης των λουρονησίδων της Λ/Θ οι οποίες αν δεν προστατεύουν θα χαθεί τόσο η Λ/Θ όσο και η διαχείριση φυσικών πόρων. Τα επενδυτικά προγράμματα δεν αξιοποιούνται από τους δικαιούχους λόγω ασαφών, χρονοβόρων ή και αδύνατων προϋποθέσεων.

4. Ενέργεια – Φυσικοί πόροι – ΑΠΕ

Υπήρξε μεγάλη κινητικότητα σε επενδύσεις Φ/Β, πολλές φορές σε βάρος γης υψηλής παραγωγικότητας. Όμως υπάρχει ένα τεράστιο δυναμικό παραγωγής ενέργειας από υπολείμματα καλλιεργειών, άχρηστη φυσική βλάστηση, υπολείμματα βιοτεχνιών και κτηνοτροφικών εγκαταστάσεων, που θα πρέπει να γίνει μελέτη ενεργειακής αξιοποίησής τους.

5. Μεταποίηση

Δεν υπάρχουν πολλά προϊόντα με δυνατότητα γεωγραφικού προσδιορισμού. Πρέπει, σε επίπεδο Περιφέρειας να τεθούν κατευθύνσεις ως προς την ποιότητα, τις ποικιλίες και όποιο άλλο χαρακτηριστικό κρίνεται σκόπιμο.

Ωστόσο, αξίζει να αναφερθεί ότι υπάρχει σημαντικό πρόβλημα συνεργασίας με το αρμόδιο Υπουργείο (ΥΠΑΠΕ-Αγροτική Ανάπτυξη) όπου δεν ενημερώνει έγκαιρα για θέματα σχετικά, με την έκδοση νέων νόμων, εγκυκλίων, Υπ. Αποφάσεων κ.λπ. που αφορούν γεωργία-κτηνοτροφία-αλιεία.

6. Εμπόριο

Έλεγχοι και εφαρμογή κανονισμών και εθνικής νομοθεσίας κατά την εμπορία αγροτικών προϊόντων.

Κτίρια – Η/Μ Εξοπλισμός - ΤΠΕ

Οι κτιριακές εγκαταστάσεις, καθώς και οι υπάρχοντες χώροι που στεγάζεται η διεύθυνση είναι ανεπαρκείς ενώ κρίνεται οριακά επαρκής ο εξοπλισμός πληροφορικής, καθώς απαιτείται αν όχι αντικατάσταση του εξοπλισμού, οπωσδήποτε απαραίτητη αναβάθμιση της λειτουργίας συστήματος Η/Υ. Επίσης, έχουν σημειωθεί ελλείψεις στον εξοπλισμό γραφείου.

Σχετικά με την αξιοποίηση των ΤΠΕ με σκοπό την καλύτερη λειτουργία της Διεύθυνσης, κρίνεται αναγκαία η ψηφιακή υπογραφή για την έγκαιρη και έγκυρη διακίνηση των εγγράφων ηλεκτρονικά. Απαραίτητη είναι η σύνδεση με το πληροφοριακό σύστημα του ΥΠΑΠΕ-Αγροτική Ανάπτυξη και του ΟΠΕΚΕΠΕ για να δύναται η πρόσβαση στα μητρώα που σχετίζονται με τον πρωτογενή τομέα (αμπέλου, ελαίας, γεωργοπεριβαλλοντικών προγραμμάτων, κλπ.)

Ευκαιρίες & Δυνατότητες

Χρειάζεται να γίνουν μελέτες έτσι ώστε να προσδιοριστούν οι καλύτερες από περιβαλλοντική, οικονομική και υγειονομική άποψη καλλιεργητικές πρακτικές.

Η ενίσχυση της Υπηρεσίας με γεωτεχνικό προσωπικό, για εντατικούς ελέγχους σε προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης, καθώς και σε ζωικά υποπροϊόντα, όπου μπορεί μ' αυτόν τον τρόπο να αντιμετωπιστεί η συχνή παρουσία υπολειμμάτων φυτοπροστατευτικών προϊόντων σε τρόφιμα.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Προκειμένου να αντιμετωπιστεί το πρόβλημα όπως περιγράφηκε παραπάνω, θεωρούνται αναγκαία, τα εξής :

α) αξιόπιστα στατιστικά στοιχεία.
β) προσδιορισμός κόστους προϊόντων

γ) υποστήριξη σε διάφορους τομείς(π.χ. εδαφολογικές αναλύσεις, μικροκλιματικές συνθήκες, καλλιεργητική πρακτική, μελέτη δυνατοτήτων και όρων για διάφορες καλλιέργειες όπως σπαράγγι, ρίγανη κ.α.).
δ) δημιουργία δικτύου ενημέρωσης για τις μελέτες αυτές.
ε) μελέτη οργάνωσης αγοράς αγροτικών προϊόντων.

Έχει σχεδιαστεί και υλοποιείται οργανωμένη πολιτική ενημέρωσης – πληροφόρησης των πολιτών και των επιχειρήσεων για τον αγροδιατροφικό τομέα και λοιπών προγραμμάτων μέσω εκδηλώσεων - ενημερώσεων-εκθέσεων. Πραγματοποιούνται κοινές εκδηλώσεις με τους Πρωτοβάθμιους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) ή και άλλους φορείς για την καλύτερη ενημέρωση των αγροτών και την εν γένει εξυπηρέτησή τους.

Ειδικότερα στο πλαίσιο στήριξης της αγροτικής οικονομίας της περιοχής και της ενίσχυσης των φορέων παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας αγροδιατροφικών προϊόντων αλλά και της προστασίας του καταναλωτικού κοινού, έχει υλοποιηθεί το έργο «Ηλεκτρονικό καλάθι Προϊόντων Π.Δ.Ε.» το οποίο περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, την ανάπτυξη διαδικτυακής πύλης (agrocart.gr) και συγκεκριμένων ηλεκτρονικών υπηρεσιών για την προβολή και προώθηση προϊόντων από τον τομέα της Γεωργίας, της Κτηνοτροφίας και της Αλιείας και της Ιχθυοκαλλιέργειας, τα οποία συνδέονται με το διατροφικό πρότυπο της περιοχής μας, την ανάδειξη της παραγωγικής και γαστρονομικής ταυτότητας κάθε περιοχής, την ανάπτυξη της τοπικής πρωτογενούς παραγωγής, την ενίσχυση του αγροτικού εισοδήματος, την αύξηση των εξαγωγών, τη βελτίωση της ποιότητας και της ανταγωνιστικότητας των τοπικών προϊόντων κλπ. Στην υπηρεσία μας διατίθενται φυλλάδια, cd και πληροφοριακό υλικό για την εγγραφή των χρηστών στην ηλεκτρονική πλατφόρμα. Επίσης έχουν πραγματοποιηθεί ενημερωτικές εκδηλώσεις για γεωργοπεριβαλλοντικά προγράμματα, προγράμματα Νέων Αγροτών, αδειοδοτήσεις σταυλικών εγκαταστάσεων και ημερίδες σε θέματα αλιείας.

Όπως επίσης, σημαντικός παράγοντας είναι η αξιοποίηση του ΕΣΠΑ για υποδομές (Εγγειοβελτιωτικά, οδικά δίκτυα, συσκευασία και μεταποίηση των προϊόντων της περιοχής).

Επίσης η εκπαίδευση και η κατάρτιση τόσο των αγροτών όσο και των Γεωπόνων, θα πρέπει να παίξει σημαντικό ρόλο πέρα από την στροφή και μάθηση νέων καλλιεργειών (αρωματικά φυτά, κηπευτικά, δενδρώδεις καλλιέργειες) και στην αλλαγή νοοτροπίας των αγροτών ωθώντας τους στην καλλιέργεια για την παραγωγή και όχι την είσπραξη της επιδότησης.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Αξιοποίηση του ΕΣΠΑ για δημιουργία σύγχρονων κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων (σταυλικές εγκαταστάσεις εξοπλισμός) αλλά και δημιουργία μικρών μεταποιητικών μονάδων σε επίπεδο κτηνοτρόφου ή μικρών ομάδων παραγωγής μπορεί να δώσει σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης για τον κλάδο και την περιοχή.

Προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων

Χρειάζεται ανανέωση εξοπλισμού, νέα μέθοδος προμηθειών (οι διαδικασίες καθυστερούν κατά πολύ το έργο της Υπηρεσίας).

Για να μπορέσει η Γενική Διεύθυνση, να αντεπεξέλθει στις νέες και συνεχώς αυξανόμενες αρμοδιότητες και υποχρεώσεις της είναι αναγκαία η στελέχωση και ενδυνάμωση, τόσο της Γενικής Διεύθυνσης, όσο και των Περιφερειακών Ενοτήτων με εξειδικευμένο και καταρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό.

Αναφορικά με την Θεματική Ενότητα της Κτηνοτροφίας, η εκπαίδευση των κτηνοτρόφων της περιοχής καθώς και η δημιουργία γραφείων στήριξης στη Π.Ε. για θέματα κτηνοτροφίας (βελτίωση ζώων, διατροφή, βελτίωση και διαχείριση των βοσκοτόπων της περιοχής πρόληψη και καταστολή νοσημάτων κλπ), μπορεί να συντελέσει αποτελεσματικά στην επίλυση των δυσκολιών.

Όπως επίσης και η ανάπτυξη συνεργασίας με ινστιτούτα και Πανεπιστήμια για θέματα κτηνοτροφίας και την εφαρμογή της γνώσης και εμπειρίας στην περιοχή μας

7.6.3 Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας & Κοινωνικής Μέριμνας

Απαιτείται ενδυνάμωση και στελέχωση με ανθρώπινο δυναμικό των υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης.

Αναφορικά, με την επιμόρφωση και την ενημέρωση των υπαλλήλων απαιτείται ιδιαίτερη κατάρτιση στην εφαρμογή συστημάτων HACCP και στη νέα νομοθεσία περί τροφίμων κλπ., καθώς επίσης και σε θέματα νεότερης έρευνας και τεχνολογίας όσον αφορά στα τρόφιμα.

Όπως επίσης, ενημέρωση σε θέματα σχετικά με την Διοικητική Διαδικασία, την Υγειονομική και Κοινωνική Νομοθεσία.

Ωστόσο, σημειώνεται η ανάγκη της νομικής υποστήριξης της Γενικής Διεύθυνσης.

Κτίρια – Η/Μ εξοπλισμός - ΤΠΕ

Λόγω παλαιότητας κτιρίου, υπάρχει ιδιαίτερη στενότητα σε χώρους. Σχετικά με τον εξοπλισμό καταγράφεται η ανάγκη για νέα υλικοτεχνική υποδομή και νέα τεχνολογία.

Λειτουργίες της Γενικής Διεύθυνσης που θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν μέσω ΤΠΕ είναι το σύστημα καταγραφής υγειονομικών ελέγχων και το σύστημα καταγραφής κοινωνικών ερευνών.

Προτάσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων

Για την αντιμετώπιση προβλημάτων, θεωρείται απαραίτητη η στελέχωση των υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης με επιπρόσθετο προσωπικό, όπως επίσης και η κατάρτιση του ήδη υπάρχοντος προσωπικού.

7.6.4 Γενική Διεύθυνση Μεταφορών & Επικοινωνίων

Οι μεγάλες ελλείψεις σε προσωπικό αποτελούν το σημαντικότερο πρόβλημα στην λειτουργία της Γενικής Διεύθυνσης.

Το προσωπικό της Γενικής Διεύθυνσης χρειάζεται πρόσθετη ενημέρωση σε θέματα που αφορούν: Διοικητικό και Οργανωτικές Ικανότητες, Πειθαρχικό έλεγχο και πειθαρχικό δίκαιο, Νομοθετικό πλαίσιο ανά αντικείμενο και διαχείριση σχέσεων με το πολίτη.

Επί πρόσθετα, καταγράφεται ως επιτακτική ανάγκη η νομική υποστήριξη των υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης.

Η οργανωτική δομή πάντα επιδέχεται βελτίωση και προς τούτο διαρκώς γίνονται διορθωτικές ενέργειες ανάλογα με τις επικρατούσες συνθήκες

Κτίρια – Η/Μ εξοπλισμός - ΤΠΕ

Οι υπάρχοντες χώροι εγκατάσταση είναι επαρκείς και λειτουργικοί.

Ωστόσο ως προς τον ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό απαιτείται η προμήθεια ειδικών εκτυπωτών για την εκτύπωση αδειών κυκλοφορίας οχημάτων που έχει ως σκοπό την εύρυθμη και απρόσκοπτη λειτουργία της Διεύθυνσης.

Η καλύτερη αξιοποίηση των ΤΠΕ μπορεί να βελτιώσει την επικοινωνία μεταξύ των υπηρεσιών που έχει ως σκοπό την αναζήτηση εγγράφων, βεβαιώσεων, αιτημάτων.

Προτάσεις για την αντιμετώπιση προβλημάτων

- Άμεση ενίσχυση της Διεύθυνσης με το απαραίτητο προσωπικό
- Διαρκής προσπάθεια βελτίωσης της οργάνωσης.
- Ανανέωση και προμήθεια των ειδικών εκτυπωτών για εκτύπωση αδειών κυκλοφορίας οχημάτων.
- Κατάρτιση διαρκής του προσωπικού τόσο σε τεχνικά όσο και διοικητικά θέματα.
- Συντόμευση και απλούστευση διαδικασιών προμηθειών.

7.6.5 Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης

Στην Διεύθυνση, παρατηρείται έλλειψη σε εξειδικευμένο προσωπικό όπως μηχανολόγοι, ηλεκτρονικοί, ΠΕ Λογιστ. κλπ.

Επί πρόσθετα, καταγράφεται ως ανάγκη η νομική υποστήριξη των υπηρεσιών της Γενικής Διεύθυνσης.

Το προσωπικό της Γενικής Διεύθυνσης χρειάζεται πρόσθετη ενημέρωση σε θέματα που αφορούν:

- Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση (Η/Υ, νέα δεδομένα, κλπ.)
- Άδειες βιομηχανικών-βιοτεχνικών-μεταποιητικών δραστηριοτήτων (τεχνικά θέματα, νομοθεσία)
- Α.Ε. : Σύσταση, Διάλυση, Συγχώνευση, κλπ.
- Αγορά προϊόντων, διακίνηση, εμπορία, παραεμπόριο.
- Υπαίθριο πλανόδιο και στάσιμο εμπόριο, λαϊκές .
- Πρατήρια καυσίμων: Σύστημα εισροών-εκροών.

1. **Χωροταξικός και Πολεοδομικός σχεδιασμός - Προστασία περιβάλλοντος:** α) Προβλήματα στην ορθολογική διαχείριση υγρών αποβλήτων βιομηχανικών μονάδων, β) Απουσία χωροταξικού σχεδιασμού, γ) Έλλειψη οργανωμένων υποδοχέων για την εγκατάσταση και λειτουργία βιομηχανικών μονάδων.

2. Εμπόριο- Τουρισμός: Ένα από τα προβλήματα αποτελεί η ελλιπής στελέχωση του Τμήματος Εμπορίου & Τουρισμού στην έδρα της Δ/νσης με αρμοδιότητα και τις Α.Ε. Υπάρχει ανάγκη συγκρότησης περισσότερων κλιμακίων για εντατικοποίηση των ελέγχων στην αγορά

3. Επάγγελμα: Ανάγκη κωδικοποίησης και εναρμόνισης της νομοθεσίας και έκδοσης απαιτούμενων Προεδρικών Διαταγμάτων.

4. Δια Βίου Μάθηση – Απασχόληση: Τα αντικείμενα του τμήματος ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ – ΠΑΙΔΕΙΑΣ και ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ τα οποία συνίστανται σε α) έγκριση σχολικών εκδρομών, β) λειτουργία Πιστοποιημένων ΚΕΚ, γ) χορήγηση αδειών Ανώτερων Σχολών Δραματικής Τέχνης, Χορού και Κινηματογράφου κλπ, δεν έχουν καμία σχέση με τις υπόλοιπες δραστηριότητες της Δ/νσης.

Κτίρια –Η/Μ εξοπλισμός - ΤΠΕ

Οι υπάρχουσες κτιριακές εγκαταστάσεις είναι υπερεπαρκείς. Υπάρχει σοβαρή έλλειψη σε ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό που εμποδίζουν την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών της Διεύθυνσης.

Ευκαιρίες & δυνατότητες

Σχετικά με τη θεματική ενότητα **«Χωροταξικός και Πολεοδομικός σχεδιασμός - Προστασία περιβάλλοντος»** μπορεί να αξιοποιηθεί η χρηματοδότηση Βιομηχανικών Μονάδων για Εκσυγχρονισμό, η Μελέτη – Δημιουργία Επιχειρηματικών Περιοχών- Πάρκων.

Προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων

Σχετικά με το Χωροταξικό Σχεδιασμό

- Ίδρυση και λειτουργία ΒΙΠΕ, ΒΙΟΠΑ, Επιχειρηματικών Πάρκων κλπ, προκειμένου να εγκατασταθούν οι βιομηχανικές μονάδες της περιοχής
- Ένταξη βιομηχανικών Μονάδων σε χρηματοδοτικά προγράμματα για εκσυγχρονισμό και εγκατάσταση μηχανημάτων προστασίας περιβάλλοντος
- Ενίσχυση – χρηματοδότηση εγκατάστασης συστημάτων ΑΠΕ για παραγωγή ηλ. ενέργειας
- Έργα υποδομής (σύνδεση ΝΑΒΙΠΕ με τους κύριους οδικούς άξονες – Ιόνια Οδό κλπ).

Σχετικά με το Εμπόριο - Τουρισμό : Α) Ενίσχυση του στελεχιακού δυναμικού των κλιμακίων αγορανομικών ελέγχων, Β) Κατάρτιση και συνεχής ενημέρωση σε θέματα προστασίας καταναλωτή- αγορανομικών ελέγχων Γ) Διασφάλιση των απαραίτητων πιστώσεων, ώστε οι έλεγχοι να πραγματοποιούνται και εκτός ωραρίου (Σαββατοκύριακα) τουλάχιστον στις τουριστικές περιοχές.

7.6.6 Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού – Περιβάλλοντος & Υποδομών

Υφιστάμενη Κατάσταση της Διεύθυνσης – Πιθανή προβλήματα Ανάγκες

Το προσωπικό δεν είναι επαρκές. Απαιτείται η στελέχωση υπαλλήλων κυρίως στις ειδικότητες Μηχανολόγων –Ηλεκτρολόγων –Αρχιτεκτόνων . Επίσης πρόσληψη Τεχνολόγων στις ειδικότητες Τοπογράφων –Δομικών –Υποδομών – Ηλεκτρολόγων, Μηχανικών με εξειδίκευση στα υδραυλικά, εργατών συντήρησης και φυλάκων για τα εργοτάξια και τα φράγματα.

Η Γενική Διεύθυνση έχει άμεση και ανάγκη για νομική υποστήριξη για θέματα της αρμοδιότητάς της και αντίστοιχη εξειδίκευση σε πολεοδομικά θέματα αλλά και για θέματα προσφυγών, ασφαλιστικών μέτρων και αγωγών που σχετίζονται με έργα και μελέτες του Δημοσίου ,είτε στο προσυμβατικό στάδιο, είτε κατά τη φάση υλοποίησης τους. Επίσης υποστήριξη των τεχνικών υπαλλήλων όταν αυτοί διώκονται για «παραλείψεις» κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

Το προσωπικό της Γενικής Διεύθυνσης χρειάζεται πρόσθετη ενημέρωση/επιμόρφωση σε θέματα που αφορούν: επιστημονικά προγράμματα για χρήση στη σύνταξη και έλεγχο μελετών που εκπονούνται από εξωτερικούς συνεργάτες ,ήτοι: Τοπογραφίας, Οδοποιίας, στατικών, Η/Μ μελετών , GIS κλπ., επιμόρφωση του προσωπικού του Εργαστηρίου στην εφαρμογή των νέων Τεχνικών Προδιαγραφών (ΕΤΕΠ), χρήση και εφαρμογή ευρωκωδικών στα δημόσια έργα.

Όπως επίσης σε θέματα που αφορούν: Νομοθεσία Χωρικού Σχεδιασμού – Διαδικασίες, Νομοθεσία Ηχορύπανσης – Τρόποι Μέτρησης, Νομοθεσία Διαχ. Αποβλήτων – Έλεγχοι και Περιβαλλοντική Κατάταξη Έργων - Αρμοδιότητες

1. **Χωροταξικός και Πολεοδομικός σχεδιασμός – Προστασία περιβάλλοντος:** Σημαντικό πρόβλημα, είναι η ολοκλήρωση της τροποποίησης του χωροταξικού και η συνεργία του με τα άλλα χωροταξικά που έχουν εγκριθεί.

Η περιβαλλοντική προστασία πρέπει να εφαρμόζει τις προτάσεις των χωροταξικών οπότε πρέπει να γίνουν σαφής ειδικά στην έγκριση του χωροταξικού της περιφέρειας

2. **Στερεά απόβλητα:** προστασία βασικό πρόβλημα είναι η διαχείριση των αποβλήτων από τους Δήμους με αποτέλεσμα να υπάρχουν κυρώσεις από την ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ, όπως επίσης και καθυστέρηση αναθεώρησης του ΠΕΣΔΑ

3. **Πολιτική γης και Κτηματολόγιο**: το βασικότερο πρόβλημα είναι οι συνεχείς άρσεις των απαλλοτριώσεων λόγω παρέλευσης μεγάλου χρόνου, το οποίο οδηγεί στη μη εφαρμογή των σχεδίων πόλης και στην υποβάθμιση της ζωής των κατοίκων.

Η υφιστάμενη κατάσταση των έργων υποδομής στα όρια της Περιφέρειας (εθνικό οδικό δίκτυο, φράγματα, αντιπλημμυρικά έργα, εγγειοβελτιωτικά έργα, έργα αντιμετώπισης διάβρωσης ακτών, έργα διαχείρισης κινδύνου πλημμύρας) δεν ανταποκρίνεται στις σύγχρονες ανάγκες. Επίσης η απουσία προσωπικού, μέσων και εκσυγχρονισμού-αναβάθμισης των εργοταξίων της Περιφέρειας δυσκολεύει την προσπάθεια που γίνεται για την καθημερινή συντήρηση ή κατασκευή των ως άνω υποδομών. Αποτέλεσμα είναι το εθνικό οδικό δίκτυο να μην συντηρείται όπως πρέπει. Τα υφιστάμενα αντιπλημμυρικά έργα, τα φράγματα και τα εγγειοβελτιωτικά έργα να μην έχουν εκσυγχρονιστεί. Τα έργα αντιμετώπισης περιβαλλοντικών καταστροφών, όπως διάβρωσης ακτών, κινδύνων έναντι πλημμύρας να μην προωθούνται προς κατασκευή με γρήγορο ρυθμό.

Οι μεγαλύτερες ελλείψεις σε έργα υποδομής στα όρια της Περιφέρειας είναι η απουσία σιδηροδρομικού δικτύου, η απουσία αγωγού μεταφοράς φυσικού αερίου και η έλλειψη έργων αντιμετώπισης εν δυνάμει περιβαλλοντικών κινδύνων, όπως έργων αντιμετώπισης διάβρωσης ακτών και έργων διαχείρισης κινδύνου πλημμύρας.

Κτίρια – Η/Μ εξοπλισμός - ΤΠΕ

Οι χώροι είναι επαρκείς αλλά μη λειτουργικοί. Υπάρχει έλλειψη χώρου για τη σωστή αρχειοθέτηση των φακέλων, απαιτείται χώρος εγκατάστασης του Εργαστηρίου.

Οι ανάγκες σε ηλεκτρομηχανολογικό εξοπλισμό είναι σημαντικές, όπως προμήθεια εργαστηριακού εξοπλισμού σύμφωνα με τις νέες Τεχνικές προδιαγραφές (ΕΤΕΠ).

Ο ήδη υπάρχων εξοπλισμός που αφορά μηχανήματα, αυτοκίνητα και εργαστηριακά είδη είναι παλιός.

Αναφορικά με τα συστήματα Πληροφορικής & Επικοινωνιών απαιτείται η αναβάθμιση του μεγαλύτερου αριθμού των υπολογιστών, προκειμένου να είναι δυνατή η στήριξη «βαριών» εφαρμογών, δημιουργία server για backup κοινόχρηστων αρχείων όπως και αναβάθμιση ταχύτητας Internet.

Ωστόσο, βασική είναι η δημιουργία server για backup και κοινή πρόσβαση αρχείων, σύνδεση όλων των υπολογιστών με plotter για εκτύπωση σχεδίων, ενεργοποίηση διαδικασιών για ηλεκτρονική υπογραφή και προμήθεια κατάλληλης συσκευής για έκδοση ηλεκτρονικά των αποτελεσμάτων αντοχής σε θλίψη δοκιμίων σκυροδέματος.

Ευκαιρίες & δυνατότητες

1. **Χωροταξικός και Πολεοδομικός σχεδιασμός – Προστασία περιβάλλοντος:** Επίσπευση της συνεργασίας με το ΥΠΕΚΑ για την ολοκλήρωση της τροποποίησης του χωροταξικού ΠΔΕ, συνεργασία της ΔΙΠΕΧΩΣΧ ΠΔΕ με τις δν/σεις που σχεδιάζουν έργα (πχ Δ/ΝΣΗ ΑΝ. ΠΡΟΓΡ. Η ΔΙΑΧ. ΑΡΧΗ) όσο αφορά την περιβαλλοντική προστασία και την ιεράρχηση αυτών ενόψει του ΣΕΣ με τη συμμετοχή της στις επιτροπές.

2. **ΣΤΕΡΕΑ ΑΠΟΒΛΗΤΑ:** Βρίσκεται υπό αναθεώρηση ο ΠΕΣΔΑ όπου θα περιγράφεται η υφιστάμενη κατάσταση και οι προτάσεις επίλυσης και αντιμετώπισης των θεμάτων διαχείρισης μη επικινδύνων στερεών απόβλητων.

3. **Πολιτική γης και Κτηματολόγιο:** να υπάρξει πρόγραμμα χρηματοδότησης των Δήμων μέσω του Πράσινου Ταμείου ή του ΣΕΣ των Δήμων για την απαλλοτρίωση των κοινόχρηστων χώρων

4. **ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ:** Η χρηματοδότηση των έργων υποδομής στα όρια της Περιφέρειας, μπορεί να επιτευχθεί από το επιχειρησιακό πρόγραμμα της Περιφέρειας, σε συνεργασία με τα υπουργεία υποδομών και ανάπτυξης και τα επιχειρησιακά τους προγράμματα. Η συντήρηση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων έργων υποδομής στα όρια της περιφέρειας μπορεί να χρηματοδοτηθεί με σταδιακή αύξηση χρηματοδότησης του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Η συντήρηση, ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση των εργοταξίων με τεχνικά μέσα συντήρησης μπορεί να γίνει σταδιακά, με χρηματοδότηση από τους ΚΑΠ της περιφέρειας. Τέλος, οι ανάγκες για προσλήψεις προσωπικού πρέπει να καλυφθούν από τον τακτικό προϋπολογισμό

<u>Προτάσεις για την αντιμέτωπιση των προβλημάτων</u>

- Βελτίωση της οργάνωσης της Υπηρεσίας με προσθήκη νέων τμημάτων και ανακατανομή των αρμοδιοτήτων της Υπηρεσίας στα νέα τμήματα. Πρόσληψη προσωπικού για τη στελέχωση της Διεύθυνσης και περαιτέρω κατάρτιση και επιμόρφωση του υπάρχοντος προσωπικού.
- Συντήρηση των κτιριακών εγκαταστάσεων των εργοταξίων και αξιοποίηση των μηχανημάτων έργων που υπάρχουν παροπλισμένα στα εργοτάξια. Συντήρηση και αναβάθμιση του Η/Μ εξοπλισμού των φραγμάτων.
- Προμήθεια τεχνικών μέσων άμεσης (on-line) καταγραφής των προβλημάτων του εθνικού οδικού δικτύου και των προβλημάτων λόγω πλημμύρας και on-line σύνδεση με τους υπάρχοντες μετεωρολογικούς σταθμούς που υπάρχουν στα όρια της Περιφέρειας.
- Προμήθεια ειδικού λογισμικού για την εκπόνηση και έλεγχο των μελετών, σχεδιαστικών προγραμμάτων και προγραμμάτων πληροφορικής για την παρακολούθηση των έργων.
- Νομική υποστήριξη της Δ/νσης σε υπηρεσιακά θέματα και των υπαλλήλων της σε δικαστικές διενέξεις που σχετίζονται με τα υπηρεσιακά τους καθήκοντα και σύνδεση με νομική τράπεζα πληροφοριών.
- Μηχανογράφηση του αρχείου της Υπηρεσίας και δημιουργία βάσης δεδομένων των εγγράφων που διαχειρίζεται η Υπηρεσία. Τυποποίηση των εντύπων και των διαδικασιών της Υπηρεσίας.
- Χρηματοδότηση για Τεχνική βοήθεια με συμφωνία-πλαίσιο με εξωτερικούς συνεργάτες σε θέματα επειγουσών μελετών, γεωτεχνικών ερευνών και ποιοτικού ελέγχου έργων
- Η χρηματοδότηση των έργων υποδομής στα όρια της Περιφέρειας, όπως σιδηροδρομικό δίκτυο, ο αγωγός μεταφοράς φυσικού αερίου, τα έργα αντιμετώπισης διάβρωσης ακτών και τα έργα διαχείρισης κινδύνου πλημμύρας,

μπορούν να χρηματοδοτηθούν από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας, σε συνεργασία με τα Υπουργεία Υποδομών και Ανάπτυξης και τα επιχειρησιακά τους προγράμματα.

- Η συντήρηση και ο εκσυγχρονισμός των υφιστάμενων έργων υποδομής στα όρια της Περιφέρειας (εθνικό οδικό δίκτυο, φράγματα, αντιπλημμυρικά έργα, εγγειοβελτιωτικά έργα), μπορεί να χρηματοδοτηθεί με σταδιακή αύξηση χρηματοδότησης του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων, καθότι αφορούν υποδομές εθνικής σημασίας, καθώς και από τα τέλη κυκλοφοριακών συνδέσεων, διεκδίκηση ποσοστού από τα έσοδα διοδίων χρήσης των αυτοκινητοδρόμων και από τα τέλη χρήσης των εγγειοβελτιωτικών έργων.
- Η συντήρηση, ο εκσυγχρονισμός και η αναβάθμιση των εργοταξίων με τεχνικά μέσα συντήρησης μπορεί να γίνει σταδιακά, με χρηματοδότηση από τους ΚΑΠ της Περιφέρειας.

8 ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΟΥ ΥΠΑΓΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

8.1 Αναπτυξιακή Εταιρεία Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος (ΑΕΠΔΕ)

Η Αναπτυξιακή Εταιρεία Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος (ΑΕΠΔΕ), **με διακριτικό τίτλο «ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε.** , διέπεται από τις διατάξεις των άρθρων 194-199 του Ν.3852/7-6-2010, «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης», καθώς και από τις διατάξεις για τις ανώνυμες εταιρείες (Ν. 2190/1920, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει). Έδρα της εταιρείας, ορίζεται η Πάτρα, διοικητική έδρα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (Π.Δ.Ε.) και λειτουργεί παράρτημα στον Πύργο, διοικητική έδρα της Περιφερειακής Ενότητας Ηλείας. Η ΑΕΠΔΕ απαρτίζεται από δέκα (10) υπαλλήλους με τις κάτωθι ειδικότητες:

ΠΕ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ	1
ΠΕ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΩΝ	1
ΠΕ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ	1
ΠΕ ΓΕΩΠΟΝΩΝ	1
ΠΕ ΘΕΟΛΟΓΩΝ	1
ΠΕ ΜΗΧΑΝ/ΓΟΣ ΜΗΧ/ΚΩΝ	1
ΤΕ	1
ΔΕ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	2
ΔΕ ΕΡΓΟΔΗΓΩΝ	1

Η Οργανωτική Διάρθρωση της Αναπτυξιακής Εταιρείας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας συνίσταται από τα κάτωθι όργανα:

- Διοικητικό Συμβούλιο. Η εταιρία διοικείται από 11μελές Συμβούλιο, από τον Πρόεδρο, Αντιπρόεδρος, Διευθύνων Σύμβουλος & Μέλη.
- Επιτροπή Προμηθειών – Ανάθεσης Εργασιών – Συμβάσεων Έργου
- Επιτροπή προσλήψεων μέσω ΑΣΕΠ
- Επιτροπή Αξιολόγησης και Ανάθεσης
- Επιτροπή Παρακολούθησης και Παραλαβής
- Επιτροπή Ενστάσεων
- Διευθύνσεις - Τμήματα

  - **Διεύθυνση Διοικητικών – Οικονομικών Υπηρεσιών**
    - Τμήμα Διοικητικού
    - Τμήμα Οικονομικού

  - **Διεύθυνση Σχεδιασμού και Προγραμματισμού**
    - Τμήμα Σχεδιασμού
    - Τμήμα Προγραμματισμού
    - Τμήμα Επιχειρηματικότητας & Κοινωνικών Προγραμμάτων

  - **Διεύθυνση Γεωτεχνικών – Τεχνικών & Περιβάλλοντος**
    - Τμήμα Γεωτεχνικών Υπηρεσιών
    - Τμήμα Περιβάλλοντος

- ❖ Τμήμα Τεχνικών Υπηρεσιών

- **Τμήμα Πληροφορικής**

Το οργανόγραμμα της εταιρείας σε μορφή διαγράμματος είναι το κάτωθι:

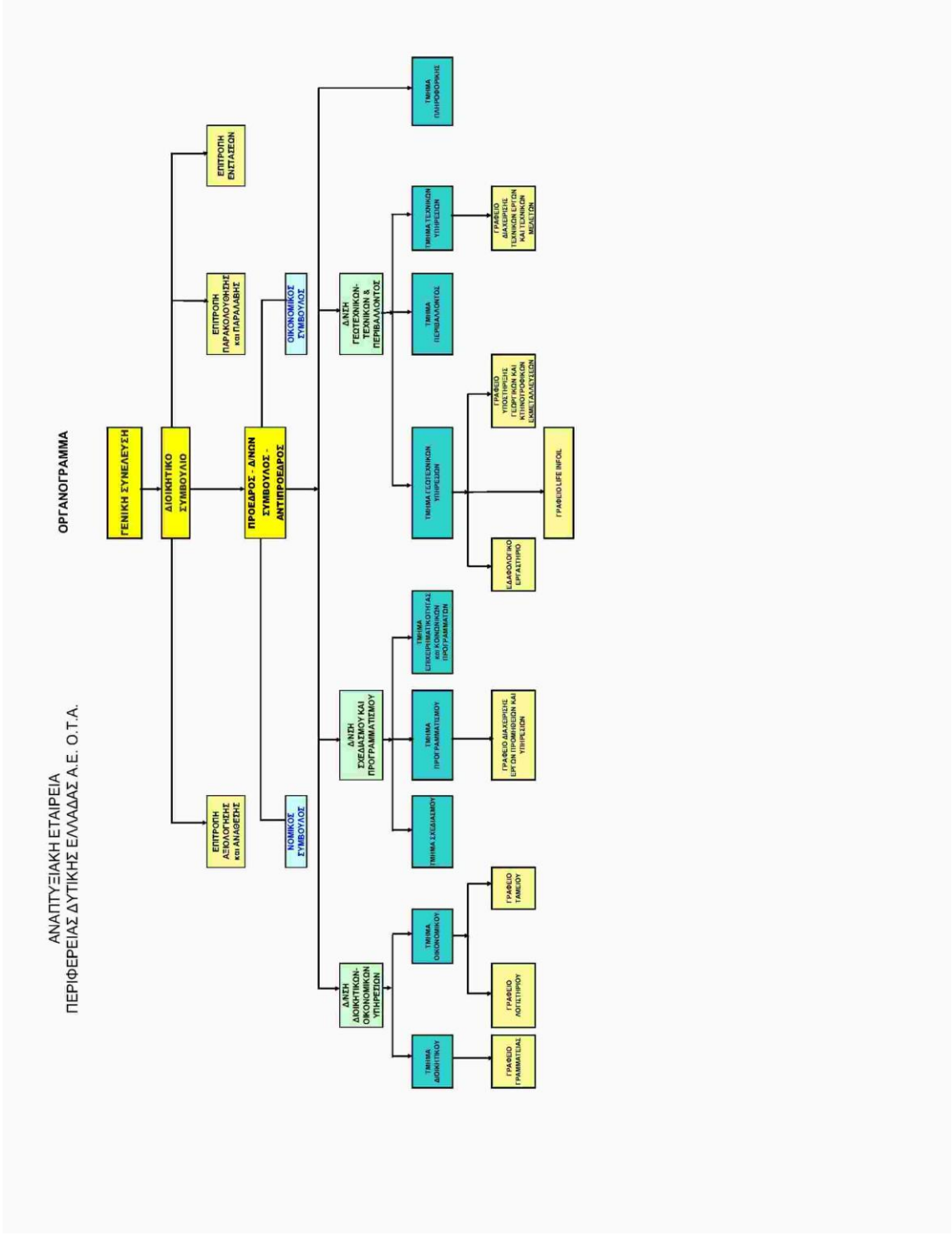

Εικόνα 8-1 Οργανόγραμμα της Ανεπτυξιακής Εταιρείας Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Η ΟΛΥΜΠΙΑΚΗ Α.Ε. είναι μέτοχος των εταιρειών, της Αγροτουριστική Α.Ε., Αστική Εταιρεία μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ΕΦΔ, της Εταιρείας Διαχείρισης Κοινοτικών Προγραμμάτων Δυτικής Ελλάδος, Πελοποννήσου και Ιονίων Νήσων, της Αναπτυξιακή Ολυμπίας (ΑΝ.ΟΛ.), της Υδροηλεκτρικής Ηλείας Α.Ε. (ΥΔΡΗΛ Α.Ε.). Επιπλέον είναι μέλος της HEL.A.D.A. (Ελληνική Ένωση Αναπτυξιακών Εταιρειών)

Ο σκοπός και η δραστηριότητας της εταιρείας είναι:

1. Η παροχή συμβουλευτικής, τεχνικής και επιστημονικής υποστήριξης και η υλοποίηση για λογαριασμό της Εταιρείας ή για λογαριασμό των φορέων του δημοσίου (Π.Δ.Ε., Δήμων, Περιφερειακών Ενώσεων Περιφερειών και Δήμων, άλλων Φορέων του Δημοσίου, Συνεταιρισμών και Ενώσεων αυτών, Επιστημονικών Φορέων, Επιμελητηρίων, Φορέων συλλογικών κοινωνικών και οικονομικών συμφερόντων, Τραπεζών και Πιστωτικών Ιδρυμάτων) και ιδιωτικού τομέα επενδυτικών έργων, μελετών και επιχειρησιακών προγραμμάτων που εμπίπτουν τους σκοπούς της επιχείρησης.
2. Η εφαρμογή και αξιοποίηση κάθε προγράμματος, εθνικού, ευρωπαϊκού ή διακρατικού, που αφορά την τοπική ανάπτυξη, την προστασία και την διαχείριση του περιβάλλοντος, την αναβάθμιση του φυσικού, αρχιτεκτονικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, σε συνεργασία με τα Υπουργεία, φορείς του Δημοσίου και με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
3. Η προώθηση της επιχειρηματικής, οικονομικής και γενικότερα βιώσιμης ανάπτυξης των φορέων της Π.Δ.Ε. και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων προστασίας του περιβάλλοντος
4. Η προβολή, προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της περιοχής, του περιβάλλοντος και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού σε πολιτιστικά και περιβαλλοντικά θέματα όπως και ο περιορισμός της ρύπανσης του εδάφους, του υπεδάφους και των υδάτινων πόρων.
5. Ο συντονισμός, η οργάνωση όλων των εμπλεκόμενων φορέων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για την αξιοποίηση των φυσικών, πολιτιστικών και τουριστικών πόρων.
6. Η προαγωγή, υποβοήθηση και υλοποίηση αναπτυξιακών δραστηριοτήτων του δημοσίου, κοινωνικού και ιδιωτικού τομέα στη μορφή επενδυτικών έργων, επιχειρηματικών εκμεταλλεύσεων, ενεργειών ανάπτυξης του ανθρώπινου δυναμικού και της αγοράς εργασίας και η ανάπτυξη καινοτομιών προς όφελος των κατοίκων της ευρύτερης περιοχής.
7. Η διοργάνωση σεμιναρίων, συνεδρίων και άλλων πολιτιστικών και αθλητικών εκδηλώσεων είτε μεμονωμένα είτε σε συνεργασία με άλλους φορείς για την προώθηση των σκοπών της επιχείρησης.
8. Η δημιουργία προϋποθέσεων για την σύμμετρη ανάπτυξη της Περιφέρειας από οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική άποψη, με βάση τις τοπικές δυνάμεις και πόρους ιδιωτικούς και δημόσιους, καθώς και με πόρους και μέσα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και του Ελληνικού Δημοσίου.
9. Ο σχεδιασμός, η κατάρτιση των προγραμμάτων και η μελέτη για την ανάπτυξη της Περιφέρειας όπως και η διοίκηση και εκμετάλλευση δραστηριοτήτων και έργων με ίδια μέσα ή μέσω τρίτων για λογαριασμό φορέων της Π.Δ.Ε.
10. Η υποστήριξη για την ίδρυση και λειτουργία επιχειρήσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης αναλαμβάνοντας την εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, την

εκπόνηση τεχνοοικονομικών μελετών με διερεύνηση των πηγών χρηματοδότησης των επενδύσεων όπως και τον σχεδιασμό, μελέτη και επίβλεψη της κατασκευής κτιριακών και άλλων εγκαταστάσεων, την αξιολόγηση προσφορών για την επιλογή του εξοπλισμού φορέων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

11. Η συμμετοχή σε Προγραμματικές Συμβάσεις του Νόμου 1416/84 και η σύναψη συμφωνιών ή συνεργασιών με οποιοδήποτε πρόσφορο τρόπο με ελληνικά ή ξένα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου, οργανισμούς, ιδρύματα που έχουν σκοπό την έρευνα και την ανάπτυξη της Π.Δ.Ε.
12. Η ανάπτυξη επιστημονικής δραστηριότητας και συνεργασία με εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα για ζητήματα που συνδέονται με την ανάπτυξη της περιοχής.
13. Η παροχή υπηρεσιών προς τρίτους σε ανταποδοτική βάση ή σε μη ανταποδοτική βάση εφόσον αυτό είναι οικονομικά εφικτό και υπηρετεί τους σκοπούς της επιχείρησης.
14. Η παραγωγή, προμήθεια και μεταπώληση ή εκχώρηση προς τρίτους προϊόντων, υπηρεσιών και δικαιωμάτων (π.χ. εκδόσεις, προγράμματα, πληροφορίες, μελέτες κλπ.) εφόσον τα προϊόντα και δικαιώματα αυτά είναι συναφή προς τις λοιπές δραστηριότητες της επιχείρησης.
15. Η παροχή συμβουλευτικής υποστήριξης, ο προγραμματισμός, σχεδιασμός και υλοποίηση έργων, δράσεων και προγραμμάτων σχετικών με τις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών, για λογαριασμό της Εταιρείας ή για λογαριασμό των φορέων του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

Η ΑΕΠΔΕ έχει διεκπεραιώσει, ολοκληρώσει ή είναι προς υλοποίηση τα ακόλουθα έργα:

Πίνακας 8-1 Έργα με συμμετοχή της ΑΕΠΔΕ

Πρόγραμμα	Αριθμός έργων
Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας Ελλάδα- Ιταλία 2007-2013	8
Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας Ελλάδα- Ιταλία 2007-2013, με Προγραμματική Σύμβαση	7
Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας Ελλάδα- Ιταλία 2007-2013, με Προγραμματική Σύμβαση - στρατηγικά	4
South East Europe	1
7ο Πρόγραμμα –Πλαίσιο	1
«Τουριστικής Προβολής Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας», με Προγραμματική	2

Σύμβαση	
LIFE +	1
«Πρωτοβουλίες Ενίσχυσης Απασχόλησης μέσω Επιστροφής και Ενσωμάτωσης του Ανθρώπινου Δυναμικού στον Πρωτογενή Τομέα»	2
Αντένα υποστηρικτικού μηχανισμού για την υλοποίηση καθεστώτων ενίσχυσης (ιδιωτικές επενδύσεις) του Άξονα 3 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) της Ελλάδας 2007 – 2013 στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας	1

Παρακάτω, ακολουθεί ο πίνακας, όπου καταρτίστηκε, σύμφωνα με τους ισολογισμούς των τελευταίων 4 ετών.

Πίνακας 8-2 Οικονομικά στοιχεία της ΑΕΠΔΕ

	2011	2012	2013
ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	67.055,31	70.632,75	83.681,91
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ	929.825,52	682.099,35	979.124,06
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	392.622,31	348.016,43	249.296,83
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	496.397,28	296.974,05	692.718,36
ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ (πωλήσεις)	2.087.364,55	805.451,99	67.504,21

8.2 Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης (ΠΤΑ)

Σχετικά με το δεύτερο Νομικό Πρόσωπο, που είναι το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (ΠΤΑ - ΠΔΕ) συνεστήθη στην έδρα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας το 1998, βάσει του άρθρου 53 του Ν.2218 / 1994 όπως αυτός τροποποιήθηκε με τους Ν. 2307 /1995 και Ν. 2647 / 1998. Εποπτεύεται από το Υπουργείο Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης. όπου απαρτίζεται από τέσσερα τμήματα και 10 υπαλλήλους.

Πιο συγκεκριμένα:

Πίνακας 8-3 Προσωπικού του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης

ΤΜΗΜΑ Α ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	
1	ΠΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
1	ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
1	ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ Β ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΤΕΧΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	
1	ΕΕ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
1	ΠΕ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ Γ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	
2	ΠΕ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΤΜΗΜΑ Δ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	
1	ΠΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ
1	ΔΕ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ
ΣΥΝΟΛΟ 10 ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ	

Η Οργανωτική Διάρθρωση του ΠΤΑ συνίσταται από τα κάτωθι όργανα:

- Όργανα Διοίκησης, όπου είναι το Διοικητικό Συμβούλιο και ο Πρόεδρος.
- Νομική Υπηρεσία
- Τμήματα
  - ΤΜΗΜΑ Α: Οικονομικής Διαχείρισης Επενδυτικών Προγραμμάτων
  - ΤΜΗΜΑ Β: Επιστημονικοτεχνικής Υποστήριξης και Υλοποίησης Προγραμμάτων
  - ΤΜΗΜΑ Γ: Οικονομικών Υπηρεσιών
  - ΤΜΗΜΑ Δ: Διοικητικών Υπηρεσιών

Παρακάτω παρατίθεται το οργανόγραμμα του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης σε μορφή διαγράμματος.

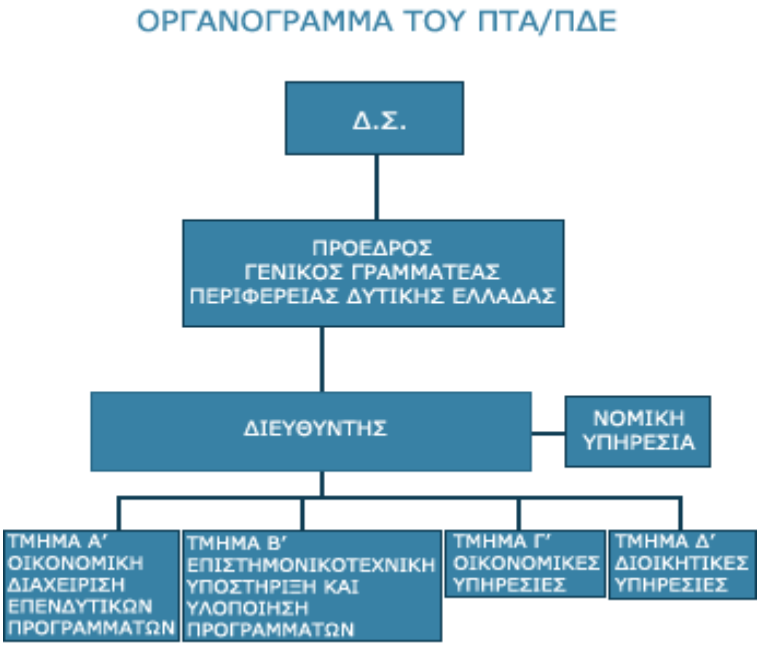

Εικόνα 8-2 Οργανόγραμμα του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης

Σκοπός και δραστηριότητες του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης είναι:

1. Η διαχείριση, σύμφωνα με τις αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου πιστώσεων του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων, χρηματοδοτήσεων φορέων του δημόσιου τομέα και άλλων νομικών προσώπων, χρηματοδοτήσεων προερχομένων από προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων διεθνών οργανισμών και λοιπών φορέων του εξωτερικού, οι οποίες αφορούν τα περιφερειακά και τα ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα της περιοχής της Περιφέρειας. Κατ' εξαίρεση των ισχυουσών διατάξεων περί Δημοσίων Επενδύσεων το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης ορίζεται υπόλογος Διαχειριστής για πληρωμές έργων σε βάρος του προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων.
2. Η υποστήριξη του έργου της Εκτελεστικής Επιτροπής και της οικείας Διεύθυνσης.
3. Η υποστήριξη του αναπτυξιακού σχεδιασμού ευρύτερων της περιφέρειας χωρικών αναπτυξιακών ενοτήτων, με την παροχή αναγκαίων στοιχείων, στις οικείες υπηρεσίες. Η υποστήριξη των δικαιούχων κατά τη διαδικασία ιεράρχησης των έργων προς υλοποίηση, προετοιμασία και ένταξή τους στα αντίστοιχα επιχειρησιακά προγράμματα, καθώς και η υποστήριξη κατά την εκτέλεση έως και την ολοκλήρωσή τους.
4. Η τεχνική υποστήριξη της περιφέρειας, ιδίως στον τομέα της εκπόνησης μελετών και ερευνών και εφαρμογής προγραμμάτων που αναθέτει στο Ταμείο η περιφέρεια για την αποδοτικότερη αξιοποίηση των πόρων.
5. Η άσκηση της ταμειακής του διαχείρισης.
6. Η επιβολή, βεβαίωση και η είσπραξη τελών, δικαιωμάτων και εισφορών υπέρ του Ταμείου, μετά από απόφαση του περιφερειακού συμβουλίου και έγκριση του Υπουργού Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης.
7. Η συμμετοχή σε προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
8. Η σύναψη δανείων με χρηματοδοτικούς φορείς του εσωτερικού και του εξωτερικού για την εκτέλεση έργων, την παροχή υπηρεσιών και την εφαρμογή προγραμμάτων.

9. Η παροχή υπηρεσιών, η διεξαγωγή ερευνών και η εκπόνηση αναπτυξιακών, τεχνικοοικονομικών, οργανωτικών μελετών, καθώς και η επίβλεψη και υλοποίηση προγραμμάτων η διενέργεια των οποίων ανατίθεται στο Ταμείο, από τα Υπουργεία, από την Περιφέρεια, από την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, από δήμους και από Ν.Π.Δ.Δ.

Το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης έχει δραστηριοποιηθεί σε επιχειρησιακά προγράμματα, όπως:

Πίνακας 8-4 Επιχειρησιακά Προγράμματα στα οποία έχει δραστηριοποιηθεί το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ
WISE INNACT ΠΟΛΙΤΕΙΑ Κοινωνία της Πληροφορίας e-PRODAT FILES BIOSIS ΠΠΚ-ΔΕ : ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΣΤ1 BRAVE NEW WORK ΠΠΚ-ΔΕ : ΕΝΕΡΓΕΙΑ Α9 FO.CU.S.MED WETMUST CHERPLAN INNOREF S3 GRDP ENMR Knowledge Network REMOMED ARACNE HUREDEPIS MANUNET EUROPEER-SME I3E

Παρακάτω, ακολουθεί ο πίνακας, όπου καταρτίστηκε, σύμφωνα με τους ισολογισμούς των τελευταίων 4 ετών.

Πίνακας 8-5 Οικονομικά στοιχεία του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης

	2011	2012	2013
ΠΑΓΙΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟ	279.717,71	95.866,74	83.056,20
ΣΥΝΟΛΟ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ		25.867.774,79	46.947.977,23
ΣΥΝΟΛΟ ΙΔΙΩΝ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ	-195.905,58	16.529,38	217.978,28
ΣΥΝΟΛΟ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	26.299.294,53	25.463.098,75	46.385.860,67
ΠΩΛΗΣΕΙΣ, ΠΟΡΟΣ 1% & ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ	366.354,58	655.432,40	653.628,31

8.3 Ίδρυμα Στήριξης Ογκολογικών Ασθενών «Η Ελπίδα»

Το Νομαρχιακό Ίδρυμα με την επωνυμία «Ίδρυμα στήριξης ογκολογικών ασθενών «Η ΕΛΠΙΔΑ» ιδρύθηκε ως ΝΠΔΔ, με το ΠΔ 239/98, ΦΕΚ 180Α/1998, με έδρα την Πάτρα, υπαγόμενο στην εποπτεία της πρώην Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Νομού Αχαΐας και πλέον στην εποπτεία της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος.

Σκοπός του ιδρύματος, είναι η λειτουργία Ξενώνα (όπως ορίζεται από τον Κανονισμό Λειτουργίας, όπου δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 627Β/2005), δυναμικότητας 23 δωματίων, ήτοι 46 κλινών, μόνο για τη διαμονή και σίτιση ογκολογικών ασθενών και των συνοδών τους, των οποίων η μόνιμη κατοικία βρίσκεται εκτός έδρας λειτουργίας του και υποβάλλονται σε θεραπευτική αγωγή και νοσηλευτήρια στων Πατρών. Στους ασθενείς αυτούς δεν παρέχονται νοσηλευτικές ή ιατρικές υπηρεσίες.

Το ίδρυμα διοικείται από τα εξής όργανα:

- Το Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο αποτελείται από 7 μέλη.
- Την τριμελή Εκτελεστική Επιτροπή
- Τον Πρόεδρο

Το ίδρυμα χρηματοδοτείται από την ετήσια επιχορήγηση του κράτους και της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, όπως επίσης είτε από εισφορές, δωρεές, κληρονομίες και κληροδοσίες.

Οι υπάλληλοι που απασχολούνται είναι με απόσπαση και ο αριθμός τους ανέρχεται στους 7.

Πιο συγκεκριμένα,

Νοσηλευτές	5 άτομα
Διοικητικό Προσωπικό (Διευθυντής και Γραμματέας Δ.Σ)	2 άτομα

Προβλέπεται να πραγματοποιηθεί διορισμός μέσω ΑΣΕΠ των ειδικοτήτων ΤΕ Λογιστικής (1) και ΤΕ Νοσηλευτικής (1).

Παρακάτω, παρατίθενται τα οικονομικά στοιχεία του ιδρύματος:

Πίνακας 8-6 Οικονομικά στοιχεία του ιδρύματος «ΕΛΠΙΔΑ»

	2015	2014	2013
ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ & ΕΙΣΦΟΡΕΣ	100.000	100.000	32.908,25
ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΝΠΔΔ	20.700	34.000	3.283,25
ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ	3.000	2.000	0
ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	123.700	136.000	36.191,50
ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	90.545,20	127.118,96	121.346,12
ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ΔΙΑΦΟΡΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΑ ΕΞΟΔΑ)	214.245,20	263.118,96	18.403,76

9 ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ.

9.1 Οικονομικές Εξελίξεις και προοπτικές

9.1.1 Διεθνείς οικονομικές εξελίξεις

Μετά από ένα σχετικά αργό ξεκίνημα στο πρώτο εξάμηνο, το 2014 ολοκληρώθηκε με το ΑΕΠ της παγκόσμιας οικονομίας να αυξάνεται στη διάρκειά του κατά 3,4%, όσο δηλαδή και το 2013, και τον όγκο του παγκόσμιου εμπορίου να διευρύνεται κατά 3,4% σημειώνοντας οριακή επιβράδυνση σε σύγκριση με το 2013 (3,5%). Το 2015 με βάση τις πλέον πρόσφατες εκτιμήσεις του ΔΝΤ ο ρυθμός αύξησης του παγκόσμιου ΑΕΠ αναμένεται να επιταχυνθεί ελαφρώς, σε 3,5%, ενώ το 2016 θα ενισχυθεί περαιτέρω, σε 3,8%. Ωστόσο, καθώς οι προβλέψεις στην αρχή κάθε έτους για την παγκόσμια οικονομία συνήθως αναθεωρούνται προς τα κάτω, θεωρείται ως πλέον πιθανή μια μικρή επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας το τρέχον έτος. Οι παραπάνω ευνοϊκές εξελίξεις για την παγκόσμια οικονομία σε μεγάλο βαθμό οφείλονται σε αύξηση της κατανάλωσης, καθώς οι επενδύσεις δεν ανέκαμψαν σημαντικά και η συμβολή των καθαρών εξαγωγών παρέμεινε μικρή. Βασικός ωθητικός παράγοντας στην αύξηση της κατανάλωσης ήταν και παραμένει η πτώση των τιμών του πετρελαίου, η οποία περιόρισε τον πληθωρισμό, αυξάνοντας το πραγματικό διαθέσιμο εισόδημα των νοικοκυριών, ενώ διεύρυνε το περιθώριο κέρδους των επιχειρήσεων. Ευρύτερα, η αύξηση της κατανάλωσης στις εισαγωγικές χώρες από την εξοικονόμηση πόρων από τις αγορές ενεργειακών προϊόντων υπεραντιστάθμισε την αρνητική επίδραση λόγω μείωσης του εισοδήματος από πώληση ενεργειακών προϊόντων στις εξαγωγικές χώρες. Ενδεικτικό είναι ότι το 2015 στις χώρες που εξάγουν πετρέλαιο προβλέπεται σταθεροποίηση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ στα επίπεδα του 2014, ήτοι στο 2,4%, ενώ στις χώρες που εισάγουν πετρέλαιο αναμένεται σημαντική επιτάχυνση της ανάπτυξης από 3% το 2014 σε 4% το 2015.

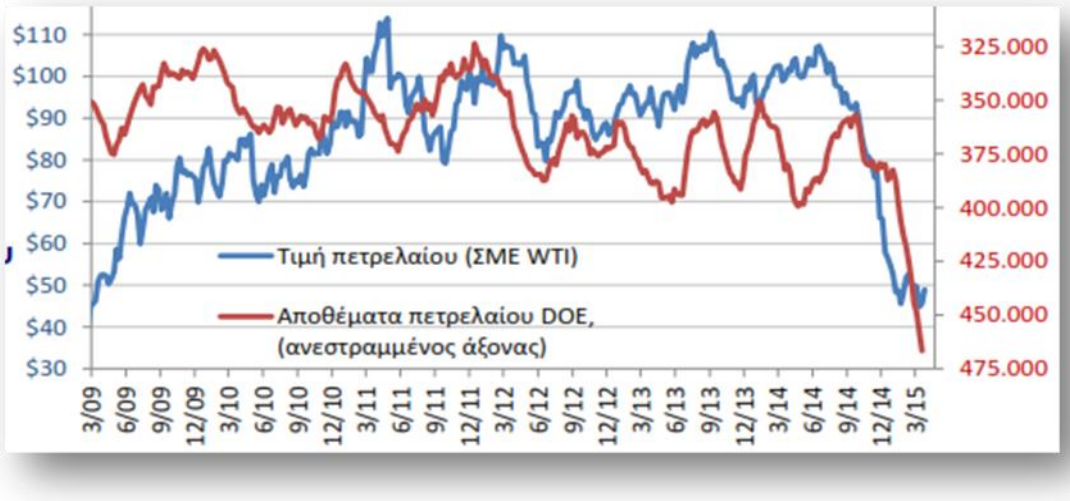

Πηγή: Navigator Διεθνείς Αγορές & Επενδυτική Στρατηγική Alpha Bank Β τρίμηνο 2015

Εικόνα 9-1 Τιμή πετρελαίου (ΣΜΕ WTI) και αποθεμάτων πετρελαίου Υπουργείου Ενέργειας ΗΠΑ, 2009 - 2015

Στις **ΗΠΑ**, η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης συνέβαλε σε αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ. Το ΑΕΠ το 2014 ενισχύθηκε κατά 2,4% ενώ οι προοπτικές για το 2015 είναι ακόμα πιο ευνοϊκές καθώς προβλέπεται ανάπτυξη κατά 3,1%. Στη δυναμική ανάκαμψη της αμερικάνικης οικονομίας συνέβαλαν ακόμα η ήπια λήψη δημοσιονομικών μέτρων, η ευνοϊκή νομισματική πολιτική, η ενίσχυση της απασχόλησης αλλά και η διεύρυνση των επενδύσεων. Στην Ιαπωνία η δημοσιονομική προσαρμογή με την επιβολή επιπρόσθετων φόρων, η συγκράτηση της αύξησης των ονομαστικών μισθών χαμηλότερα από τη ποσοστιαία μεταβολή του δείκτη τιμών καταναλωτή και η κατακόρυφη υποτίμηση του ιαπωνικού νομίσματος οδήγησαν στη συρρίκνωση της εγχώριας ζήτησης το 2014 και τελικά στην συρρίκνωση του ΑΕΠ έστω και οριακά κατά 0,1%. Όμως οι χαμηλότερες τιμές του πετρελαίου, η μετάθεση της δεύτερης αύξησης του φόρου κατανάλωσης από τον Οκτώβριο του 2015 στον Απρίλιο του 2017 και η χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής αναμένεται να έχουν ευνοϊκή επίδραση στην ανάπτυξη το τρέχον έτος και το 2016. Το 2015 εκτιμάται αύξηση του ΑΕΠ κατά 1% ενώ το 2016 προβλέπεται περαιτέρω μικρή επιτάχυνση, στο 1,2%. Μεταξύ των αναδυόμενων οικονομιών, η Κίνα αναμένεται επίσης να επωφεληθεί από τις χαμηλότερες τιμές του πετρελαίου και να συνεχίσει η οικονομία της να μεγεθύνεται με υψηλούς ρυθμούς. Το ΑΕΠ της Κίνας το 2015 αναμένεται να αυξηθεί κατά 6,8%, από 7,4% το 2014, ενώ για το 2016 προβλέπεται εκ νέου μικρή επιβράδυνση της ανάπτυξης, σε 6,3%. Την ανάπτυξη της οικονομίας αναμένεται να στηρίξουν η συνέχιση των δομικών μεταρρυθμίσεων αλλά και οι χαμηλότερες τιμές του πετρελαίου και των βασικών αγαθών, μέσω της ώθησης στην κατανάλωση. Ωστόσο, οι κίνδυνοι για την οικονομία της Κίνας παραμένουν, κυρίως λόγω του ασταθούς περιβάλλοντος που χαρακτηρίζει την αγορά ακινήτων και το χρηματοπιστωτικό σύστημα.

Η **Ρωσία** κυρίως λόγω της πτώσης των εσόδων από το πετρέλαιο και της υποτίμησης του ρούβλιου που οδήγησε σε πληθωριστικές πιέσεις και σε αυξημένο κόστος χρηματοδότησης τραπεζών και επιχειρήσεων είναι στα πρόθυρα οικονομικής και χρηματοπιστωτικής κρίσης. Έτσι, αν και το 2014 έκλεισε με οριακή άνοδο του ΑΕΠ, κατά 0,6%, οι προβλέψεις για το 2015 καταλήγουν σε ύφεση και μάλιστα ισχυρή, της τάξης του 3,8%. Για την αντιμετώπιση των δυσμενών αυτών εξελίξεων η Κεντρική Τράπεζα στη Ρωσία αύξησε τον Δεκέμβριο του 2014 τα επιτόκια στο 17% και οι ρωσικές αρχές ανακοίνωσαν μια σειρά από μέτρα για την επαναφορά της αγοράς στα κανονικά επίπεδα. Οι προοπτικές το 2016 φαίνονται να είναι καλύτερες με την ύφεση να περιορίζεται στο 1,1% καθώς στο διάστημα αυτό και οι γεωπολιτικές εντάσεις που επιδρούν αρνητικά στην οικονομία της αναμένεται ότι σταδιακά θα αμβλυνθούν. Η μικρή επιτάχυνση της ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας το 2015, τουλάχιστον στις αρχές του, αποτυπώνεται στην τάση του δείκτη οικονομικού κλίματος που εκτιμά το IFO για την παγκόσμια οικονομία. Μετά την έντονη πτώση του στο τελευταίο τρίμηνο της περασμένης χρονιάς, από τις 105 μονάδες στις 95 μονάδες, σημείωσε οριακή αύξηση στο πρώτο τρίμηνο του 2015, καθώς διαμορφώθηκε στις 95,9 μονάδες. Πάρα τη μικρή άνοδο του δείκτη, αυτός παρέμεινε σε χαμηλό επίπεδο, στο οποίο είχε να κινηθεί από το τρίτο τρίμηνο του 2013. Οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση σταθεροποιήθηκαν, ενώ οι οικονομικές προσδοκίες για τους επόμενους έξι μήνες βελτιώθηκαν ελαφρώς.

Πίνακας 9-1 Διεθνές Περιβάλλον - ΔΝΤ World Economic Outlook (ετήσια % μεταβολή ΑΕΠ, σε πραγματικές τιμές)

	2014	2015	2016
ΑΕΠ			
ΗΠΑ	2,4	3,1	3,1
Ιαπωνία	–0,1	1,0	1,2
Αναπτυσσόμενη Ασία (εξαιρουμένης της Ιαπωνίας)	6,8	6,6	6,4
εκ των οποίων Κίνα	7,4	6,8	6,3
εκ των οποίων Ινδία	7,2	7,5	7,5
AESEAN-5	4,6	5,2	5,3
Ευρωζώνη	0,9	1,5	1,6
Αναδυόμενη και αναπτυσσόμενη Ευρώπη	2,8	2,9	3,2
Κοινοπολιτεία Ανεξάρτητων Κρατών (CIS)	1,0	–2,6	0,3
εκ των οποίων Ρωσία	0,6	–3,8	–1,1
Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική (MENA)	2,4	2,7	3,7
Λατινική Αμερική	1,3	0,9	2,0
εκ των οποίων Βραζιλία	0,1	–1,0	1,0
Υποσαχάρια Αφρική	5,0	4,5	5,1
Παγκόσμια οικονομία	3,4	3,5	3,8
Παγκόσμιο Εμπόριο			
Όγκος Παγκόσμιου Εμπορίου (αγαθά και υπηρεσίες)	3,4	3,7	4,7
Εισαγωγές: Προηγμένες Οικονομίες	3,3	3,3	4,3
Εισαγωγές: Αναδυόμενες & Αναπτυσσόμενες Οικονομίες	3,7	3,5	5,5

Αναπτυσσόμενη Ασία: Βιετνάμ, Ινδία, Ινδονησία, Κίνα, Μαλαισία, Ταϋλάνδη, Φιλιππίνες
AESEAN-5: Βιετνάμ, Ινδονησία, Μαλαισία, Ταϋλάνδη, Φιλιππίνες
Μέση Ανατολή και Βόρεια Αφρική: Αίγυπτος, Αλγερία, Μαρόκο, Ην. Αρ. Εμιράτα, Ιορδανία, Ιράκ, Ιράν, Κατάρ, Κουβέιτ, Λίβανος, Λιβύη, Μαυριτανία, Μπαχρέιν, Ομάν, Σαουδική Αραβία, Σουδάν, Συρία, Υεμένη, Τζιμπουτί, Τυνησία.
Υποσαχάρια Αφρική: Αγκόλα, Αιθιοπία, Ακτή Ελεφαντοστού, Γκαμπόν, Ισημερινή Γουινέα, Καμερούν, Κένυα, Κονγκό, Μαυρίκιος, Μποτσουάνα, Ναμίμπια, Νιγηρία, Νότια Αφρική, Ουγκάντα, Πράσινο Ακρωτήρι, Σεϋχέλλες, Σουαζιλάνδη, Τανζανία, Τσαντ, κ.α.

Πηγή: World Economic Outlook, IMF, April 2015

Πίνακας 9-2 IFO - Εκτιμήσεις για την παγκόσμια οικονομία (Δείκτες, έτος βάσης:2005=100)

Τρίμηνο/Έτος	I/13	II/13	III/13	IV/13	I/14	II/14	III/14	IV/14	I/15	Μ.Ο.
Οικονομικό Κλίμα	94,1	96,8	94,1	98,6	103,2	102,3	105	95	95,9	98,33
Παρούσα κατάσταση	80,4	84,1	82,2	84,1	91,6	91,6	95,3	91,6	91,6	88,06
Προσδοκίες	107	108,8	105,3	112,3	114	112,3	114	98,2	100	107,99

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES, No. 01/ February 2015

Πίνακας 9-3 IFO - Δείκτης οικονομικού κλίματος στις οικονομικές ζώνες (έτος βάσης:2005=100)

Τρίμηνο/Έτος	I/13	II/13	III/13	IV/13	I/14	II/14	III/14	IV/14	I/15	Μ.Ο.
Βόρεια Αμερική	86,2	87	93,7	88,7	102,1	107,1	110,5	101,3	107,1	98,19
Ευρώπη	90,3	93,2	99	109,7	116,5	118,4	117,5	101	108,7	106,03
Ασία	97,4	106,1	89,5	98,2	97,4	89,5	99,1	93,9	90,4	95,72

Πηγή: IFO, World Economic Survey, WES, No. 01/ February 2015

Η εξέταση του δείκτη οικονομικού κλίματος του IFO στις κυριότερες οικονομικές ζώνες παγκοσμίως αναδεικνύει σημαντικές περιφερειακές διαφορές, καθώς στη Βόρεια Αμερική και την Ευρώπη καταγράφονται τάσεις ανάκαμψης, σε αντιδιαστολή με τις τάσεις επιδείνωσης στην Ασία.

Αναλυτικά, στην **Ευρώπη** ο δείκτης οικονομικού κλίματος το πρώτο τρίμηνο του 2015 διαμορφώθηκε στις 108,7 μονάδες, σημείωσε δηλαδή βελτίωση, κατά 7,7 μονάδες σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο, με αποτέλεσμα πλέον να βρίσκεται αρκετά υψηλότερα από τη μέση τιμή του. Στη **Βόρεια Αμερική** ο δείκτης οικονομικού κλίματος σημείωσε παραπλήσια αύξηση στο πρώτο τρίμηνο του 2015, κατά 5,8 μονάδες, με την τιμή του να διαμορφώνεται στις 107,1 μονάδες, κινούμενος σε επίπεδα σαφώς υψηλότερα από τη μέση τιμή της τελευταίας δεκαπενταετίας. Αντιθέτως, ο δείκτης οικονομικού κλίματος στην **Ασία** παρουσίασε μικρή μείωση στο πρώτο τρίμηνο του 2015 συγκριτικά με το αμέσως προηγούμενο, κατά 3,5 μονάδες, αγγίζοντας τις 90,4 μονάδες έναντι των 93,9 μονάδων του προηγούμενου τριμήνου. Πρόκειται για τη δεύτερη διαδοχική μείωση του δείκτη, με αποτέλεσμα να βρίσκεται πλέον κάτω από τα επίπεδα της μακροχρόνιας μέσης τιμής του.

Οικονομίες της ΕΕ και της Ευρωζώνης : Οι χώρες της ΕΕ και της Ευρωζώνης, αν και ως επί το πλείστον χώρες που είναι εισαγωγείς πετρελαίου, δεν επωφελήθηκαν αρκετά από τα πλεονεκτήματα της μείωσης των τιμών του, κυρίως το χαμηλότερο ενεργειακό κόστος για τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, καθώς η σημαντική ενίσχυση της συναλλαγματικής ισοτιμίας του δολαρίου έναντι του ευρώ στο δεύτερο εξάμηνο του 2014, κατά περίπου 20%, διάβρωσε σε κάποιο βαθμό αυτά τα πλεονεκτήματα. Ακολούθως, ο ρυθμός ανάκαμψης της ΕΕ και της Ευρωζώνης το 2014 παρέμεινε ασθενικός, καθώς το ΑΕΠ αυξήθηκε κατά 1,3%, και 0,8% αντίστοιχα στις δύο περιφέρειες. Σημειώνεται ότι το 2013 το ΑΕΠ στην ΕΕ δεν σημείωσε αξιόλογη μεταβολή ενώ στην Ευρωζώνη **συρρικνώθηκε κατά 0,5%**. Από τις 28 χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η μεγάλη πλειονότητα (25 χώρες) παρουσίασε θετικούς ρυθμούς μεταβολής του ΑΕΠ το 2014. Οι χώρες που παρουσίασαν τους υψηλότερους ρυθμούς ανάπτυξης ήταν η Ιρλανδία (4,8%), η Μάλτα (3,3%), η Ουγγαρία (3,3%), η Πολωνία (3,3%), το Λουξεμβούργο και η Ρουμανία (+3,0% σε όλες). Στον αντίποδα, οι χώρες που παρουσίασαν ύφεση στο αντίστοιχο χρονικό διάστημα ήταν η Κύπρος (-2,8%), η Κροατία (-0,5%), η Ιταλία (-0,5%) ενώ η Φινλανδία ήταν η μοναδική χώρα της οποίας η οικονομία παρουσίασε σταθερότητα. Με βάση τις πλέον πρόσφατες προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το τρέχον έτος (2015), ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ στην ΕΕ αναμένεται να επιταχυνθεί στο 1,7%, ενώ η ανάπτυξη στη ζώνη του ευρώ αναμένεται να πλησιάσει το 1,3%. Το 2015, για πρώτη φορά μετά την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση, αναμένεται να αυξηθεί το ΑΕΠ σε όλες τις χώρες της ΕΕ. Επιπλέον, ορισμένες χώρες θα επωφεληθούν περισσότερο από άλλες από την πτώση των τιμών του πετρελαίου, λόγω της μεγαλύτερης ενεργειακής έντασης της παραγωγικής δραστηριότητάς τους και της φορολογίας των ενεργειακών προϊόντων.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τάσεις ήπιας βελτίωσης επικρατούν στο δείκτη οικονομικού κλίματος και στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και στην Ευρωζώνη. Συγκεκριμένα, ο δείκτης αυτός αυξανόταν σταδιακά σε όλους τους μήνες του πρώτου τριμήνου του 2015 και διαμορφώθηκε στις 103,9 μονάδες στην Ευρωζώνη και στις 106,1 μονάδες στην ΕΕ, σημειώνοντας αύξηση σε σύγκριση με τον Δεκέμβριο του 2014 της τάξης των 2 και 3,3 μονάδων αντίστοιχα. Η άνοδος του δείκτη στην Ευρωζώνη εκπορεύεται κυρίως από τη βελτίωση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών, ενώ και οι επιχειρηματικές προσδοκίες στο Λιανικό εμπόριο, στις Υπηρεσίες, στις Κατασκευές βελτιώθηκαν, κυρίως στη Βιομηχανία.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Eurostat, η **ιδιωτική κατανάλωση** παρουσίασε το 2014 αύξηση 0,9% και 1,3% σε Ευρωζώνη και Ευρωπαϊκή Ένωση αντίστοιχα. Η ήπια και βαθμιαία αυτή άνοδος της ιδιωτικής κατανάλωσης αποτέλεσε τον βασικό παράγοντα ανάπτυξης στην Ευρώπη, ως αποτέλεσμα κυρίως της αύξησης στα διαθέσιμο πραγματικό εισόδημα, των μικρών βελτιώσεων των δεδομένων στην αγορά εργασίας και του χαμηλότερου πληθωρισμού.

Ισχυρότερη αναμένεται να είναι η άνοδος της ιδιωτικής κατανάλωσης το 2015, καθώς αναμένεται να αυξηθεί κατά 1,6 ποσοστιαίες μονάδες στην Ευρωζώνη και 1,9 στην ΕΕ-28,συμβάλλοντας και κατά το τρέχον έτος καθοριστικά στην ανάπτυξή τους και την επιτάχυνσή της.

Πιο υποτονικές φαίνεται να είναι οι τάσεις που κυριαρχούν στη **δημόσια κατανάλωση,** η οποία το 2014 σημείωσε αύξηση κατά 0,7% στην Ευρωζώνη και 0,9% στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η δημόσια κατανάλωση στο σύνολο του 2014 είχε μικρή θετική συμβολή στο ΑΕΠ, της τάξης του 0,1% σε Ευρωζώνη και 0,2% σε ΕΕ28.

Για το 2015 εκτιμάται επιβράδυνση στην αύξησή της, στο 0,4% και 0,6% σε Ευρωζώνη και ΕΕ-28 αντίστοιχα.

Οι **εξαγωγές** αγαθών και υπηρεσιών σημείωσαν το 2014 άνοδο 3,6% στην Ευρωζώνη και 3,2% στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Στην άνοδο των εξαγωγών συνέβαλε η υποχώρηση της **συναλλαγματικής ισοτιμίας ευρώ – δολαρίου** [22]και κατ' επέκταση η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των προϊόντων της ΕΕ και της Ευρωζώνης σε όρους τιμών.

[22] Η συνθήκες αβεβαιότητας που διαμορφώθηκαν στην οριστική διευθέτηση του Ελληνικού ζητήματος συνέβαλαν στην εξέλιξη αυτή.

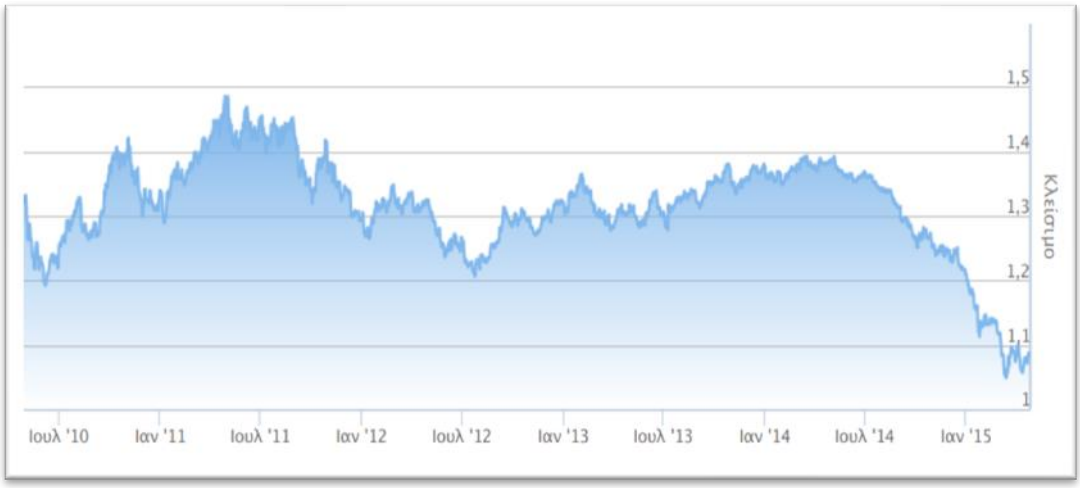

Πηγή : http://www.naftemporiki.gr/finance/quote/eurusd/euro-dolario

Εικόνα 9-2 Εξέλιξη Ισοτιμίας Ευρώ Δολαρίου 7/2010 έως 1/2015

Αυτή η θετική επίδραση είναι μικρότερη της μεταβολής της ισοτιμίας, καθώς έχει εκτιμηθεί ότι περίπου το ήμισυ μιας μεταβολής σε κάποια συναλλαγματική ισοτιμία μετακυλύεται συνήθως στις τιμές των εξαγωγικών προϊόντων.

Επιπλέον, η παράλληλη αύξηση της εγχώριας ζήτησης οδήγησε σε άνοδο των εισαγωγών. Αναλυτικά στο άλλο σκέλος του εμπορικού ισοζυγίου, τις **εισαγωγές,** καταγράφεται αντίστοιχη αύξηση με τις εξαγωγές στην Ευρωζώνη και οριακά υψηλότερη στην Ευρωπαϊκή Ένωση (3,6%). Φαίνεται ότι η άνοδος της ιδιωτικής κατανάλωσης αφορούσε αναλογικά περισσότερο στις εισαγωγές από ότι την εγχώρια παραγωγή, καθώς οι εισαγωγές αυξήθηκαν περισσότερο από τις καταναλωτικές δαπάνες των νοικοκυριών. Ως αποτέλεσμα των παραπάνω μεταβολών, οι καθαρές εξαγωγές δεν συνέβαλαν στην ανάπτυξη της ευρωπαϊκής οικονομίας το 2014. Για το 2015, στις προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καταγράφεται αύξηση τόσο των εξαγωγών όσο και των εισαγωγών, όμως η αναμενόμενη αύξηση των εισαγωγών και στις δύο ζώνες (ΕΕ28: +4,3%, Ευρωζώνη:+4,5%) θα είναι ταχύτερη σε σύγκριση με τις εξαγωγές (ΕΕ28: 4,1%, ευρωζώνη: 4,3%), οδηγώντας σε αρνητική συμβολή του εξωτερικού τομέα στην ανάπτυξη. Αναφορικά με τις **επενδύσεις,** το 2014 η αύξησή τους στην Ευρωζώνη παρέμεινε αναιμική 0,9%, όμως σε επίπεδο ΕΕ-28 έφτασε το 2,2%. Η μικρή ενίσχυση των επενδύσεων αποτέλεσε το βασικό παράγοντα της υποτονικής ανάκαμψης που σημειώθηκε το 2014 στην Ευρωζώνη.

Η αδυναμία αυτή αντανακλά πρωτίστως την οικονομική και πολιτική αβεβαιότητα και την ύπαρξη σημαντικών χρηματοδοτικών περιορισμών σε κάποιες χώρες κυρίως της Ευρωζώνης. Γεγονός είναι ότι η συνέχιση των ένοπλων συγκρούσεων στις ανατολικές περιοχές της Ουκρανίας, συνεχίζει να αποτελεί εστία πολιτικοοικονομικών διενέξεων μεταξύ Ρωσίας και ΗΠΑ-ΕΕ, οι οποίες επιδρούν ανασχετικά κυρίως στο πεδίο των επενδύσεων, όχι μόνο εντός της Ευρώπης, αλλά και της Ευρώπης στη Ρωσία. Σε αποδυνάμωση της επενδυτικής δραστηριότητας οδηγεί και ο συνεχιζόμενος αποπληθωρισμός, ο οποίος επιφέρει αύξηση των πραγματικών επιτοκίων, καθώς οι κεντρικές τράπεζες δεν δύνανται να παρέμβουν διορθώνοντας προς τα κάτω τα ονομαστικά επιτόκια αφού αυτά βρίσκονται ήδη σε πολύ χαμηλό επίπεδο. Πάντως, το 2015 εκτιμάται πως θα διευρυνθεί ελαφρώς η επενδυτική δραστηριότητα, κατά 2,0 και 3,0 ποσοστιαίες μονάδες σε Ευρωζώνη και ΕΕ-28 αντίστοιχα.

Ο **πληθωρισμός** στην ΕΕ και την Ευρωζώνη διαμορφώθηκε το 2014 μόλις σε 0,6% και 0,4% εξέλιξη η οποία σε μεγάλο βαθμό οφείλεται στις αντιπληθωριστικές πιέσεις που δημιούργησε η μείωση των τιμών του πετρελαίου. Το 2015 θα σημειωθεί αποπληθωρισμός στην Ευρωζώνη (-0,1%) και οριακός πληθωρισμός στην ΕΕ-28 (+0,2%) καθώς θα συνεχιστεί η περιοριστική επίδραση της μείωσης των τιμών του πετρελαίου στις τιμές. Το πρόβλημα των αποπληθωριστικών πιέσεων στην Ευρώπη αναμένεται σε κάποιο βαθμό να άρει η ποσοτική χαλάρωση που αποφασίστηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, με την εφαρμογή προγράμματος αγοράς κρατικών ομολόγων συμβάλλοντας σε περαιτέρω αύξηση της επενδυτικής δραστηριότητας και της κατανάλωσης.

Πίνακας 9-4 Βασικά Μακροοικονομικά Μεγέθη ΕΕ-28, Ευρωζώνη (ετήσιες % μεταβολές)

Βασικά	ΕΕ-28			Ευρωζώνη		
Μακροοικονομικά Μεγέθη	2014	2015	2016	20142	2015 3	2016 4
ΑΕΠ	1,3	1,7	2,1	0,8	1,3	1,9
Ιδιωτική Κατανάλωση	1,3	1,9	1,8	0,9	1,6	1,6
Δημόσια Κατανάλωση	0,9	0,6	0,9	0,7	0,4	0,9
Επενδύσεις	2,2	3	4,6	0,9	2	4,4
Απασχόληση	0,9	0,7	0,9	0,5	0,7	1,0
Ανεργία (% εργατικού δυναμικού)	10,2	9,8	9,3	11,6	11,2	10,6
Πληθωρισμός	0,6	0,2	1,4	0,4	-0,1	1,3
Εξαγωγές αγαθών–υπηρεσιών	3,2	4,1	5	3,6	4,3	5,1
Εισαγωγές αγαθών–υπηρεσιών	3,6	4,3	5,4	3,6	4,5	5,7
Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	-3,0	-2,6	-2,2	-2,6	-2,2	-1,9
Χρέος Γεν. Κυβέρνησης (% ΑΕΠ)	88,4	88,3	87,6	94,3	94,4	93,2
Ισοζύγιο Τρεχ. Συναλλαγών (% ΑΕΠ)	1,6	1,9	1,9	2,8	3,2	3,0

Πηγή : European Economic Forecast, Winter 2015, European Commission

9.1.2 Οι οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα

Η ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας επιβραδύνθηκε ελαφρώς στο τελευταίο τρίμηνο του 2014, στο 1,3%, έναντι ρυθμού ανόδου του ΑΕΠ 1,5% στο τρίτο τρίμηνο του 2014 και ύφεσης 2,8% στο τέταρτο τρίμηνο του 2013, σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών της ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Στο παρακάτω γράφημα, αποτυπώνεται η μεταβολή του εποχικά διορθωμένου ΑΕΠ του τελευταίου τριμήνου του 2014 σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο.

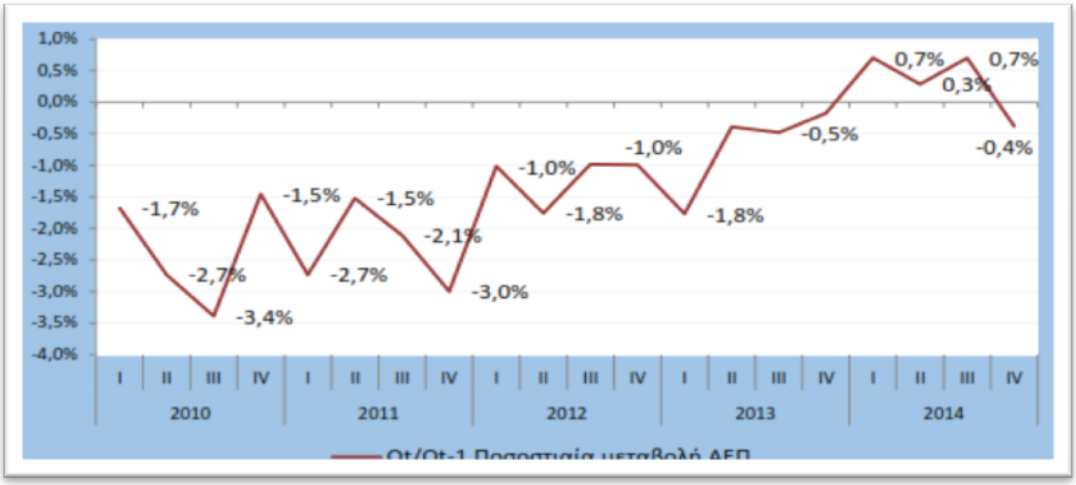

Πηγή: Βουλή των Ελλήνων Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους
Τριμηνιαία Έκθεση Ιανουάριος Μάρτιος 2015

Εικόνα 9-3 Ποσοστιαία μεταβολή Ελληνικού ΑΕΠ (Qt/Qt-1, εποχικά διορθωμένοι αλυσωτοί δείκτες όγκου, έτος αναφοράς 2010

Στο Διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται η σύγκριση σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.

Πηγή : Βουλή των Ελλήνων Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους
Τριμηνιαία Έκθεση Ιανουάριος Μάρτιος 2015

Εικόνα 9-4 Ποσοστιαία μεταβολή ΑΕΠ (Qt/Qt-4, εποχικά διορθωμένοι αλυσωτοί δείκτες όγκου, έτος αναφοράς 2010)

Στο σύνολο του προηγούμενου έτους η ελληνική οικονομία ανέκαμψε ήπια μετά από έξι χρόνια ύφεσης, κατά 0,7%, ενώ το 2013 το προϊόν της υποχώρησε κατά 4,0%. Η αύξηση του ΑΕΠ στο περασμένο τρίμηνο Οκτωβρίου – Δεκεμβρίου μετριάστηκε από την επιβράδυνση της αύξησης των καταναλωτικών εξόδων των νοικοκυριών και τον εντονότερο περιορισμό της δημόσιας κατανάλωσης. Από την άλλη πλευρά, η άνοδος των εξαγωγών διευρύνθηκε περαιτέρω, από περισσότερες εξαγωγές αγαθών. Όμως η βελτίωση την οποία προκάλεσε στο ισοζύγιο του εξωτερικού τομέα υπεραντισταθμίστηκε από την ισχυρή αύξηση των εισαγωγών, με αποτέλεσμα την αρνητική επίδραση του ισοζυγίου στη μεταβολή του ΑΕΠ κατά τη συγκεκριμένη περίοδο.

Από τα δημοσιευμένα προσωρινά στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ διαφαίνεται ότι το ετήσιο ΑΕΠ31 του 2014 θα είναι € 186.541 εκ. έναντι € 185.108 εκ. του 2013 σημειώνοντας αύξηση της τάξης του 0,8%. Σε ετήσια βάση, ο Ακαθάριστος Σχηματισμός Παγίου Κεφαλαίου είχε αρνητική συνεισφορά στη διαμόρφωση του ΑΕΠ. Στις άλλες συνιστώσες του ΑΕΠ, η αύξηση των εξαγωγών κατά 9% δεν ήταν αρκετή για τη δημιουργία θετικού εξωτερικού ισοζυγίου μιας και συνοδεύτηκε από αύξηση των εισαγωγών κατά 7%, ενώ η καταναλωτική δαπάνη που αντιπροσωπεύει πλέον το 91% του ΑΕΠ σημείωσε αύξηση κατά 0,9% με κύριο μοχλό την αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 1,3%. Ειδικότερα το 2014 η εγχώρια κατανάλωση ήταν 1,0% υψηλότερη σε σχέση με το 2013, όταν περιορίστηκε κατά 3,2%. Η άνοδός της προήλθε από την αύξηση των καταναλωτικών δαπανών των νοικοκυριών καθ' όλη τη διάρκεια της περασμένης χρονιάς, η οποία διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο στο 1,4%, κατόπιν κάμψης της τάξης του 2,2% το 2012. Στο σκέλος της καταναλωτικής δαπάνης η οποία προέρχεται από το δημόσιο τομέα σημειώθηκε μικρή υποχώρηση (-0,8%), έναντι σαφώς μεγαλύτερης μείωσης το 2013 (-5,1%), με την τάση να μεταβάλλεται στη διάρκεια του προηγούμενου έτους από ήπια ανοδική στο πρώτο εξάμηνο (+1,4%) σε πτωτική στο δεύτερο εξάμηνο (-3,1%).

Η άνοδος των επενδύσεων στο τέταρτο περυσινό τρίμηνο για πρώτη φορά στη διάρκεια του 2014, κατά 4,0%, που ήταν η μεγαλύτερη από το πρώτο τρίμηνο του 2010, περιόρισε τη μείωση των επενδύσεων στο σύνολο του έτους στο 2,3%. Η έκταση της πτώσης ήταν πολύ περιορισμένη σε σύγκριση με το 2013 (16,5%) και η μικρότερη από το 2008. Επισημαίνεται, όμως, ότι η μείωση των αποθεμάτων από το δεύτερο τρίμηνο της προηγούμενης χρονιάς έως το τέλος της, συνολικά κατά €865 εκατ. πέρυσι, αποτέλεσε την αιτία της μείωσης του συνόλου επενδύσεων, ενώ στα προηγούμενα χρόνια αυτή οφειλόταν τη συρρίκνωση του ακαθάριστου σχηματισμού πάγιου κεφαλαίου. Η δημιουργία πάγιου κεφαλαίου αυξήθηκε το 2014 για πρώτη φορά από το 2008, κατά 3,0%, ενώ το 2012 υποχώρησε κατά 9,5%. Εντυπωσιακή συνεχίζει να είναι η μείωση της κατασκευής κατοικιών στα τρία πρώτα τρίμηνα του 2014 και στην περίοδο Οκτωβρίου -Δεκεμβρίου, η κατασκευή κατοικιών ήταν πέρυσι 51,5% χαμηλότερη από ότι το 2013. Σωρευτικά, ο σχηματισμός πάγιου κεφαλαίου σε κατοικίες έχει συρρικνωθεί στην περίοδο 2008-2014 κατά 90,9%. Όλες οι υπόλοιπες κατηγορίες πάγιου κεφαλαίου κινήθηκαν ανοδικά στο περασμένο έτος. Η μεγαλύτερη αύξηση σημειώθηκε στον εξοπλισμό μεταφορών και στα αγροτικά προϊόντα, με αμφότερες τις κατηγορίες να παρουσιάζουν ιδιαίτερα υψηλή άνοδο στο καταληκτικό τρίμηνο του 2014 (+227,9% και +20,4%), διαμορφώνοντας τη διεύρυνσή του στο σύνολο του έτους στο 78,1% και 20,4%. Η σημασία του εξοπλισμού μεταφορών είναι πολύ μεγαλύτερη για τις επενδύσεις, καθώς από αυτή προήλθε πέρυσι το 22,7% του σχηματισμού πάγιου κεφαλαίου, ενώ από τα αγροτικά μηχανήματα μόλις το 0,7%.

Παρά τους ιδιαίτερα υψηλούς ρυθμούς αύξησης των εξαγωγών κατά τα τρία πρώτα τρίμηνα του 2014, η άνοδός τους διευρύνθηκε στο τελευταίο τρίμηνο, φθάνοντας οριακά σε διψήφιο ποσοστό (+10,3%), με τη μέση αύξηση πέρυσι να είναι της τάξης του 8,8%, όταν το 2013 δεν ξεπέρασε το 1,5%.Η μεγαλύτερη των τελευταίων τεσσάρων ετών άνοδος στο τέταρτο περυσινό τρίμηνο προήλθε εξίσου από την υψηλότερη εξαγωγική ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες (+10,3% και +10,2% αντίστοιχα).

Η επιτάχυνση της ανόδου των εισαγωγών στο τέταρτο τρίμηνο του 2014 στο 17,9% οφείλεται εν μέρει στο χαμηλότερο κατά το αντίστοιχο τρίμηνο του 2013 επίπεδό τους σε σύγκριση με τα υπόλοιπα τρίμηνά του. Η αύξησή τους σημειώθηκε πρωτίστως στο σκέλος των εισαγωγών αγαθών (+19,9%), ωστόσο και η ενίσχυση των εισαγωγών υπηρεσιών ήταν η μεγαλύτερη σε τρίμηνο του 2014 (+8,4%).

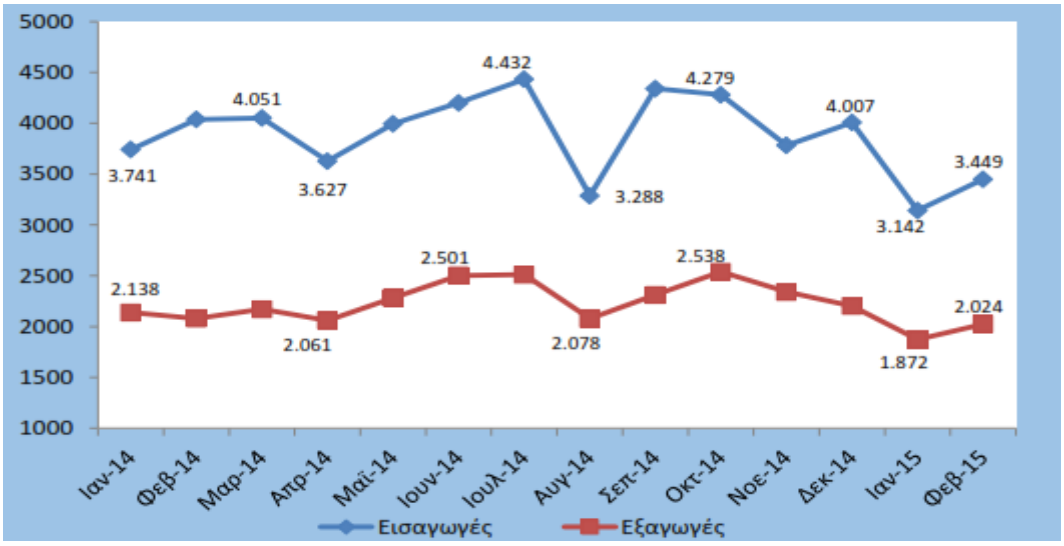

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Εικόνα 9-5 Εξέλιξη Εισαγωγών – Εξαγωγών για την περίοδο 1/2014 έως και 2/2015

Η εισαγωγική ζήτηση για προϊόντα παρουσίασε κλιμάκωση στη διάρκεια της περασμένης χρονιάς, καθώς την οριακή μείωσή της στο πρώτο τρίμηνο διαδέχθηκε άνοδος από το επόμενο, η οποία έλαβε τη μεγαλύτερη έκταση για πέρυσι κατά το τελευταίο τρίμηνο του έτους, με την διεύρυνση των εισαγωγών αγαθών σε ολόκληρο το 2014 να διαμορφώνεται στο 8,4%. Διακυμάνσεις παρουσιάστηκαν στην τάση των εισαγωγών υπηρεσιών. Την επιταχυνόμενη άνοδό τους στο πρώτο εξάμηνο ακολούθησε μείωση στο τρίτο τρίμηνο, την οποία διαδέχθηκε αύξηση στο περασμένο τρίμηνο Οκτωβρίου – Δεκεμβρίου, διαμορφώνοντας τις εισαγωγές υπηρεσιών στο σύνολο του προηγούμενου έτους 3,1% υψηλότερα από ότι το 2013. Το άθροισμα εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών έφτασε τα €60,3 δισεκ. το 2014 (σταθερές τιμές 2010), αξία 7,4% υψηλότερη από ότι ένα χρόνο νωρίτερα. Ωστόσο η διαγραφόμενη από την αρχή του 2014 ευρύτερη αύξηση των εξαγωγών σε σχέση με αυτή των εισαγωγών, περιόρισε το έλλειμμα του εξωτερικού τομέα για έβδομο έτος, έστω οριακά, κατά 0,2% ή €380 εκατ., στα €4,2 δισεκ. (2,2% του ΑΕΠ), από €4,6 δισεκ. (2,5% του ΑΕΠ).

Πίνακας 9-5 Εισαγωγές-Αφίξεις, Εξαγωγές - Αποστολές κατά Κατηγορίες ΤΤΔΕ Τυποποιημένη Ταξινόμηση του Διεθνούς Εμπορίου). Εισαγωγές

Εισαγωγές - Αφίξεις[3] (€ εκατομμύρια)

	Φεβρουάριος 2015		Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2015	
	Ε.Ε	Τρίτες χώρες	Ε.Ε	Τρίτες χώρες
Σύνολο	**1.892,0**	**1.557,3**	**3.605,6**	**2.985,3**
0. Τρόφιμα και ζώα ζωντανά	332,8	84,7	645,1	154,7
1. Ποτά και καπνός	33,2	7,3	57,3	14,1
2. Πρώτες ύλες μη εδώδιμες, εκτός από καύσιμα	42,1	59,9	80,2	110,9
3. Ορυκτά καύσιμα, λιπαντικά κλπ	81,7	817,9	132,5	1.517,9
4. Λάδια και λίπη ζωικής ή φυτικής προέλευσης	9,0	4,2	19,6	14,9
5. Χημικά προϊόντα και συναφή (μ.α.κ)	471,0	117,4	898,8	213,8
6. Βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κυρίως κατά πρώτη ύλη	229,1	166,3	437,3	349,3
7. Μηχανήματα και υλικό μεταφορών	403,4	170,3	794,6	364,3
8. Διάφορα βιομηχανικά είδη	288,5	129,2	537,8	245,2
9. Είδη και συναλλαγές μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες	1,2	0,1	2,3	0,1

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Ομοίως για την ίδια περίοδο οι εξαγωγές ήταν

Πίνακας 9-6 Εισαγωγές-Αφίξεις, Εξαγωγές - Αποστολές κατά Κατηγορίες ΤΤΔΕ Τυποποιημένη Ταξινόμηση του Διεθνούς Εμπορίου). Εξαγωγές

Εξαγωγές - Αποστολές[3] (€ εκατομμύρια)

	Φεβρουάριος 2015		Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2015	
	Ε.Ε	Τρίτες χώρες	Ε.Ε	Τρίτες χώρες
Σύνολο	**1.081,6**	**942,3**	**2.160,5**	**1.734,9**
0. Τρόφιμα και ζώα ζωντανά	203,8	71,2	410,3	138,3
1. Ποτά και καπνός	24,5	23,3	42,3	41,0
2. Πρώτες ύλες μη εδώδιμες, εκτός από καύσιμα	40,0	54,0	70,5	117,5
3. Ορυκτά καύσιμα, λιπαντικά κλπ	140,6	461,6	274,5	815,9
4. Λάδια και λίπη ζωικής ή φυτικής προέλευσης	69,2	10,2	157,4	16,2
5. Χημικά προϊόντα και συναφή (μ.α.κ)	148,8	57,6	291,3	103,7
6. Βιομηχανικά είδη ταξινομημένα κυρίως κατά πρώτη ύλη	200,7	143,9	394,7	253,4
7. Μηχανήματα και υλικό μεταφορών	121,3	66,9	245,9	146,9
8. Διάφορα βιομηχανικά είδη	109,3	38,4	211,1	67,1
9. Είδη και συναλλαγές μη ταξινομημένα κατά κατηγορίες	23,4	15,3	62,6	34,9

[1] Προσωρινά στοιχεία.

[3] Τα στοιχεία του ενδοκοινοτικού εμπορίου έχουν προσαρμοσθεί στο σύνολο του εμπορίου με τις χώρες της Ε.Ε. Στα στοιχεία των Τρίτων Χωρών έχουν ενσωματωθεί οι "ελλιπείς τελωνειακές διασαφήσεις" του αντίστοιχου μήνα.

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Ή καλύτερα διαγραμματικά :

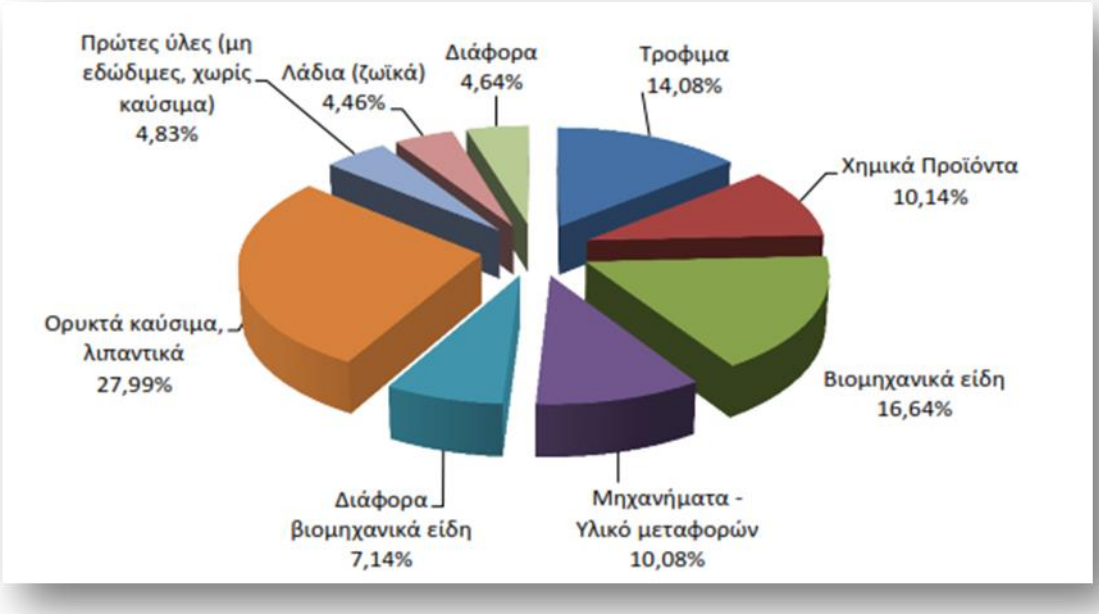

Πηγή ΕΛΣΤΑΤ

Εικόνα 9-6 : Διάρθρωση εξαγωγών κατά κατηγορία, Ιανουάριος-Φεβρουάριος 2015 (προς Ε.Ε. και τρίτες χώρες)

Όπως παρουσιάζεται παραπάνω διάγραμμα, τα πετρελαιοειδή, ακολουθούμενα από τα βιομηχανικά είδη και τα τρόφιμα, αποτελούν τις σημαντικότερες κατηγορίες εξαγόμενων προϊόντων (με ποσοστά 27,99%, 16,64% και 14,08% αντίστοιχα). Οι ελληνικές εξαγωγές επηρεάζονται τόσο από εσωτερικούς παράγοντες (π.χ. ανταγωνιστικότητα ελληνικών

επιχειρήσεων, ρευστότητα) όσο και από εξωτερικούς (διεθνείς πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις). Στο πλαίσιο αυτό, η σημαντική υποτίμηση του ευρώ τους τελευταίους μήνες αναμφισβήτητα καθιστά τα ελληνικά προϊόντα πιο φθηνά σε χώρες εκτός ευρωζώνης. Ένα γεγονός που αποκτά ιδιαίτερη σημασία λαμβάνοντας υπόψη ότι συνολικά το 45% των ελληνικών εξαγωγών (υπολογίζοντας τα πιο πρόσφατα στοιχεία Ιανουαρίου-Φεβρουαρίου 2015) κατευθύνεται εκτός Ε.Ε. Σε ορισμένες κατηγορίες, το ποσοστό αυτό είναι ακόμα υ-ψηλότερο, όπως για παράδειγμα στο σημαντικό τομέα των πετρελαιοειδών, όπου το ποσοστό εξαγωγών προς τρίτες χώρες ανεβαίνει σχεδόν στο 75%.

Προσεγγίζοντας το ΑΕΠ από την πλευρά της παραγωγής, η εγχώρια ακαθάριστη προστιθέμενη αξία υποχώρησε κατά 0,5% το 2014, έναντι πτώσης κατά 3,7% το 2013. Ωστόσο η ύφεση στους περισσότερους βασικούς τομείς που έλαβε χώρα στο πρώτο εννεάμηνο της προηγούμενης χρονιάς, διατηρήθηκε στο σύνολό της. Πρωτίστως η συνέχιση της έντονης κάμψης στην κατασκευή κατοικιών άσκησε στο τελευταίο τρίμηνο του 2014 πιέσεις στη δραστηριότητα του Κατασκευαστικού κλάδου, το προϊόν του οποίου συρρικνώθηκε εκ νέου πέρυσι, κατά 16,3%, ελαφρώς λιγότερο από ότι το 2013 (-19,1%), καθώς οι λοιπές κατασκευές, οι οποίες αποτελούνται κυρίως από τα δημόσια έργα, κινήθηκαν ανοδικά για πρώτη φορά από το 2009. Οι Επαγγελματικές -επιστημονικές - τεχνικές – διοικητικές δραστηριότητες παρέμειναν ο κλάδος με τη δεύτερη μεγαλύτερη κάμψη, όπως και πρόπερσι, με αυτή το 2014 να είναι λίγο ηπιότερη (-6,9% από -9,0%). Έπονται σε πτώση οι Χρηματοπιστωτικές - ασφαλιστικές δραστηριότητες, η οποία ήταν σχεδόν ίδιας έκτασης με εκείνη ένα χρόνο νωρίτερα (-5,5% έναντι -6,2%). Η περυσινή υποχώρηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στην Ενημέρωση-επικοινωνία αντιστάθμισε την άνοδο του 2013 (-3,3% από +3,2%). Η κάμψη στη Βιομηχανία συνεχίστηκε για πέμπτο έτος, αλλά δεν ξεπέρασε το 2,1%, έναντι πτώσης προϊόντος 6,7% το 2013, που ήταν η τρίτη ευρύτερη.

Στον Πρωτογενή τομέα (γεωργία – δασοκομία – αλιεία) και στις Τέχνες – ψυχαγωγία – διασκέδαση σημειώθηκε η μικρότερη υποχώρηση δραστηριότητας το 2014, της τάξης του 0,7% και 0,4% αντίστοιχα, σε συνέχεια πολύ μεγαλύτερης ύφεσης στον πρώτο τομέα (-7,2%) και παραπλήσιας, σταθεροποιητικής τάσης στο δεύτερο (+0,2%) ένα χρόνο πριν.

Στην πλευρά των τομέων με έστω οριακή ενίσχυση προϊόντος στη διάρκεια της περασμένης χρονιάς, η συνεχιζόμενη και το 2014 σημαντική άνοδος της δραστηριότητας στον Τουρισμό και η ισχυρή ανάκαμψη της αγοράς αυτοκινήτων - μοτοσυκλετών, οδήγησαν κατά κύριο λόγο στην αύξηση της ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στο Χονδρικό-λιανικό εμπόριο, Επισκευές οχημάτων-μοτοσικλετών και Υπηρεσιών παροχής καταλύματος – εστίασης κατά 6,4%, η οποία αντιστάθμισε την κάμψη του 2013 (-2,5%) και το μεγαλύτερο μέρος της ίδιας τάσης το 2012 (-5,5%).

Ακολούθησε σε ρυθμό αύξησης προϊόντος ο Δημόσιος τομέας, η οποία δεν ξεπέρασε το 1,1%, κατόπιν υποχώρησης κατά 5,3%. Ουσιαστικά σταθεροποιητική τάση επικράτησε πέρυσι στη Διαχείριση ακίνητης περιουσίας (+0,2%), διατηρώντας τη μικρή άνοδο του 2013 (+0,8%).

Οι προβλέψεις για την εξέλιξη του ΑΕΠ το 2015 δεν έχουν ακόμα δημοσιοποιηθεί από αρκετούς οργανισμούς μεταξύ των οποίων και ο ΟΟΣΑ. Οι υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προβλέπουν αύξηση 2,5% για το 2015 και 3,6% για το 2016. Το ΚΕΠΕ προβλέπει αύξηση κατά 2,2% το 2015 και η εισηγητική έκθεση του Προϋπολογισμού για το 2015 καταρτίστηκε με πρόβλεψη ανόδου του ΑΕΠ κατά 2,9% και 3,6% για το 2015 και 20156 αντίστοιχα. Οι προβλέψεις αυτές παρουσιάζονται στο Διάγραμμα που ακολουθεί.

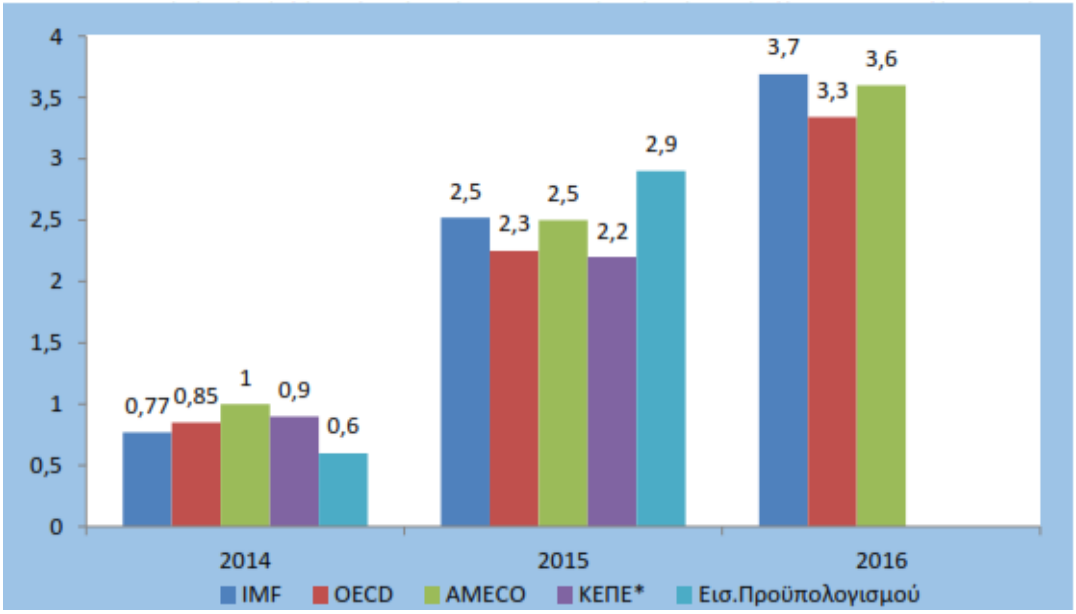

Πηγές: IMF (World Economic Outlook Database, 15-4-2014), OECD(October 2014), AMECO Database (5 February 2015), ΚΕΠΕ (10 εξάμηνο 2015)*

Εικόνα 9-7 Προβλέψεις οργανισμών για την ποσοστιαία μεταβολή του πραγματικού ΑΕΠ της Ελλάδας

Η ανεργία επανήλθε σε ανοδική τροχιά στο τέταρτο τρίμηνο του 2014 παρότι η τουριστική περίοδος διήρκεσε περισσότερο από ότι στο παρελθόν, έως τα μέσα της περιόδου Οκτωβρίου – Δεκεμβρίου, η ολοκλήρωσή της και η λήξη της εποχικής απασχόλησης επέφεραν ήπια ανάκαμψη της ανεργίας, στο 26,1% από 25,5% τους καλοκαιρινούς μήνες (35,8 χιλ. θέσεις στις Υπηρεσίες καταλύματος - εστίασης στο δ' τρίμηνο). Βεβαίως, η ανεργία παρέμεινε για τρίτο συνεχόμενο τρίμηνο χαμηλότερα από το επίπεδό της στο αντίστοιχο χρονικό διάστημα του 2013 (27,8%), γεγονός που είχε σαν αποτέλεσμα την υποχώρηση της πέρυσι σε σύγκριση με το προηγούμενο έτος, για πρώτη φορά από το 2008.

Συγκεκριμένα, το ποσοστό ανεργίας μειώθηκε κατά μια ποσοστιαία μονάδα το 2014, στο 26,5% από 27,5% ένα χρόνο πριν. Στο σύνολο της προηγούμενης χρονιάς, οι περισσότερες θέσεις εργασίας δημιουργήθηκαν κατά μέσο όρο στις Υπηρεσίες καταλύματος εστίασης (+41,6 χιλ.), στις Διοικητικές – Υποστηρικτικές Δραστηριότητες (+24,1 χιλ.) και στην Εκπαίδευση (+20,4 χιλ.). Η άνοδος στους δύο τελευταίους κλάδους συσχετίζεται θετικά με την απασχόληση στο πλαίσιο προγραμμάτων του ΟΑΕΔ. Στον αντίποδα, οι απασχολούμενοι μειώθηκαν πρωτίστως στη Δημόσια διοίκηση-άμυνα-κοινωνική ασφάλιση (28,3 χιλ.), στις Χρηματοπιστωτικές ασφαλιστικές δραστηριότητες (-22,9 χιλ.) και στις Κατασκευές (-10,6 χιλ.).

Στο διάγραμμα που ακολουθεί παρουσιάζεται η εξέλιξη της ανεργίας στην χώρα μας για την περίοδο 1/2011 έως και 1/2015

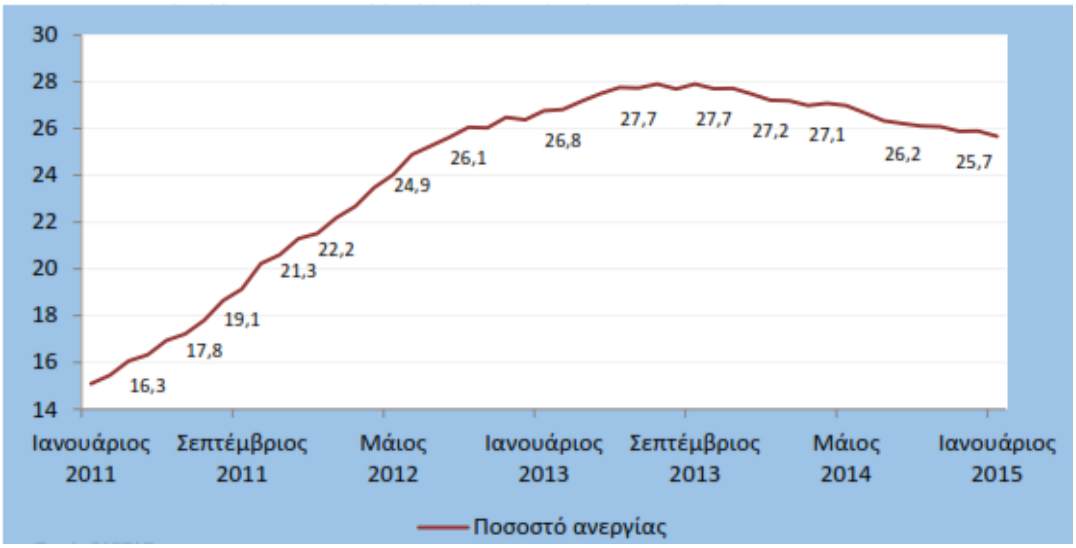

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Εικόνα 9-8 Εξέλιξη ποσοστού ανεργίας (εποχικά διορθωμένα στοιχεία) 1/2011 έως 1/2015

Επίσης στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η εξέλιξη της ανεργίας για την περίοδο 1/2014 έως και 1/2015 ανά αποκεντρωμένη διοίκηση της χώρας.

Πίνακας 9-7 Ποσοστό ανεργίας τον Ιανουάριο 2015 και τους τελευταίους 12 μήνες, κατά Αποκεντρωμένη Διοίκηση

Αποκεντρωμένη Διοίκηση	Περίοδος												
	2014												2015
	1ος	2ος	3ος	4ος	5ος	6ος	7ος	8ος	9ος	10ος	11ος	12ος	1ος
Μακεδονίας - Θράκης	28,3	28,1	28,4	28,8	28,2	27,7	27,2	27,3	27,3	27,4	26,6	26,8	25,8
Ηπείρου - Δυτικής Μακεδονίας	27,9	28,5	28,3	28,0	27,6	27,2	27,1	26,3	25,9	25,7	26,3	26,7	26,2
Θεσσαλίας - Στερεάς Ελλάδας	26,1	25,9	26,2	25,9	27,1	25,9	25,9	25,5	26,2	26,3	26,2	26,3	26,4
Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδας και Ιόνιων Νήσων	26,4	25,8	25,3	25,5	26,1	26,1	25,7	25,1	24,7	24,8	24,8	26,2	26,6
Αττικής	27,9	28,5	27,9	28,0	27,2	27,3	27,0	27,5	26,9	27,0	26,6	27,0	26,9
Αιγαίου	24,3	23,5	22,0	20,9	21,9	18,6	20,9	21,4	20,7	20,7	19,1	16,7	16,6
Κρήτης	24,3	23,6	23,0	21,7	23,6	25,7	23,6	23,7	24,7	22,6	27,2	24,0	23,6
Σύνολο Ελλάδος	27,2	27,2	27,0	27,1	27,0	26,7	26,3	26,2	26,1	26,1	25,9	25,9	25,7

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ

Το ποσοστό ανεργίας που παρουσιάζεται στην Αποκεντρωμένη Διοίκηση της Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων είναι μεταξύ των μεγαλύτερων που εμφανίζονται σε επίπεδο χώρας.

Με βάση τα εποχικά διορθωμένα στοιχεία το σύνολο των απασχολουμένων τον Ιανουάριο του 2015 εκτιμάται ότι ανήλθε σε 3.534.594 άτομα. Οι άνεργοι ανήλθαν σε 1.220.828

άτομα, ενώ ο οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός ανήλθε σε 3.350.597 άτομα. Τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας εμφανίζονται στις ηλικιακές ομάδες 15-24 ετών και 25-34 ετών με 50,1% και 34,1% αντίστοιχα. Περίπου ένας στους δύο νέους έως 25 ετών και ένας στους τρεις έως 34 ετών είναι άνεργοι.

Πρέπει να επισημάνουμε πως η παρατηρούμενη μείωση του ποσοστού ανεργίας γίνεται όλο και πιο εύθραυστη μιας και αυξάνουν οι αβεβαιότητες συστημικού χαρακτήρα της οικονομίας. Η αύξηση των επενδύσεων, ως καθοριστικός παράγοντας μείωσης της ανεργίας, στην καλύτερη περίπτωση, ανακόπτεται από την ύπαρξη τέτοιου είδους αβεβαιοτήτων.

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ,44 ο δείκτης βιομηχανικής παραγωγής για το μήνα Φεβρουάριο 2015 παρουσίασε αύξηση κατά 1,9% συγκριτικά με το Φεβρουάριο 2014. Αντίστοιχα, ο γενικός δείκτης βιομηχανικής παραγωγής για το δίμηνο Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2015 παρουσίασε αύξηση 0,9% σε σύγκριση με την ίδια περίοδο το 2014. Στο Διάγραμμα 12 παρουσιάζεται η εξέλιξη του γενικού δείκτη βιομηχανικής παραγωγής τα τελευταία δύο χρόνια. Αναλυτικότερα, οι μεταβολές των δεικτών των επιμέρους τομέων βιομηχανίας για το πρώτο δίμηνο του έτος (συγκριτικά με το αντίστοιχο δίμηνο 2014) έχουν ως εξής:

Πίνακας 9-8 Μεταβολές των δεικτών των επιμέρους τομέων βιομηχανίας[23]

Δείκτης	Μεταβολή
Παραγωγής ορυχείων – λατομείων	-11,6%
Παραγωγής μεταποιητικών βιομηχανιών	4,5%
Παραγωγής ηλεκτρισμού	-6,9%
Παροχής νερού	6,2%

Πηγή: *ΕΛΣΤΑΤ*

Αναφορικά με τους υποκλάδους της μεταποίησης, στους μέσους δείκτες του διμήνου Ιανουαρίου – Φεβρουαρίου 2015 (συγκριτικά με την αντίστοιχη περίοδο 2014) οι μεγαλύτερες μεταβολές καταγράφονται στους κλάδους των ηλεκτρονικών υπολογιστών – ηλεκτρονικών και οπτικών προϊόντων (+55,9%), του καπνού (+25%), στα δέρματα – είδη υπόδησης (-21,9%), τα παράγωγα πετρελαίου και άνθρακα (+15,9%), το λοιπό εξοπλισμό μεταφορών (+16,6%), τα μη μεταλλικά ορυκτά (-11,3%), την άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου (-19,8%), τα είδη ένδυσης (-9,5%), κατασκευή μεταλλικών προϊόντων (-8,9%) και την εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη (-1,6%).

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται η πορεία εξέλιξης βασικών μακροοικονομικών μεγεθών της Ελληνικής Οικονομίας για την περίοδο 2000-2014

[23] *Όπως αναφέρεται στο δελτίο τύπου της ΕΛΣΤΑΤ, σκοπός του δείκτη βιομηχανικής παραγωγής είναι "η σύγκριση του μεγέθους (όγκου) της εκάστοτε τρέχουσας μηνιαίας παραγωγής στους κλάδους ορυχείων – λατομείων, μεταποιητικών βιομηχανιών και παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και νερού, προς την αντίστοιχη παραγωγή μιας δεδομένης σταθερής περιόδου, η οποία λαμβάνεται ως βάση. Ο Δείκτης Βιομηχανικής Παραγωγής δείχνει την εξέλιξη της προστιθέμενης αξίας κόστους συντελεστών παραγωγής, σε σταθερές τιμές." Επίσης, σχετικά με τους κλάδους οικονομικών δραστηριοτήτων που καλύπτει ο δείκτης αναφέρεται ότι περιλαμβάνει "όλους τους τομείς της βιομηχανίας (ορυχεία & μεταλλεία, μεταποίηση, ηλεκτρικό ρεύμα, υπηρεσίες επεξεργασίας και παροχής νερού), τις κύριες ομάδες βιομηχανικών κλάδων, όλα τα επίπεδα κλάδων οικονομικών δραστηριοτήτων, καθώς και τα παραγόμενα προϊόντα."*

Πίνακας 9-9 Εξέλιξη βασικών μακροοικονομικών μεγεθών– Εθνικοί Λογαριασμοί (εποχικά διορθωμένα στοιχεία, σταθερές τιμές 2010)

Τρίμηνο	ΑΕΠ		Τελική Κατανάλωση		Επενδύσεις		Εξαγωγές		Εισαγωγές	
	εκατ. €	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής	εκατ. €	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής	εκατ. €	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής	εκατ. €	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής	εκατ. €	Ετήσιος ρυθμός μεταβολής
2000	190.243	**4,2%**	164.487	**3,3%**	43.696	**9,4%**	43.680	**23,8%**	63.324	**21,3%**
2001	197.112	**3,7%**	171.540	**4,2%**	44.386	**1,7%**	43.021	**0,6%**	62.323	**1,2%**
2002	203.306	**3,2%**	178.926	**4,2%**	44.512	**0,3%**	39.856	**-7,3%**	60.247	**-3,4%**
2003	216.597	**6,6%**	186.580	**4,3%**	53.420	**20,1%**	39.558	**-0,7%**	63.775	**5,8%**
2004	227.176	**5,0%**	194.468	**4,3%**	53.398	**0,0%**	46.689	**18,5%**	67.943	**7,1%**
2005	229.749	**0,9%**	203.375	**4,5%**	45.430	**-15,0%**	48.869	**3,4%**	68.778	**-0,7%**
2006	242.947	**5,8%**	210.411	**3,5%**	57.779	**27,2%**	51.405	**5,2%**	77.996	**13,7%**
2007	251.165	**3,5%**	218.433	**3,9%**	64.013	**10,9%**	56.416	**10,6%**	88.657	**15,1%**
2008	250.065	**-0,4%**	222.226	**1,8%**	59.488	**-7,0%**	58.395	**3,5%**	90.622	**2,6%**
2009	239.162	**-4,4%**	221.573	**-0,4%**	43.034	**-27,7%**	47.803	**-18,5%**	73.252	**-19,6%**
α' 2010	58.983	0,3%	54.251	-1,4%	10.135	5,3%	12.477	-0,6%	18.701	2,8%
β΄2010	57.371	-4,9%	52.908	-4,5%	9.725	-6,3%	12.621	4,4%	17.371	-4,0%
γ΄2010	55.426	-7,7%	50.656	-9,8%	9.655	-8,3%	11.921	1,7%	16.702	-8,9%
δ΄ 2010	54.617	-9,0%	49.677	-9,7%	8918	-28,7%	12825	12,2%	16482	-11,6%
2010	**226.398**	**-5,3%**	**207.492**	**-6,4%**	**38.433**	**-10,7%**	**49.844**	**4,3%**	**69.255**	**-5,5%**
α' 2011	53.124	-9,9%	48.016	-11,5%	9.611	-5,2%	12.461	-0,1%	16.568	-11,4%
β΄2011	52.316	-8,8%	47.408	-10,4%	8.425	-13,4%	12.553	-0,5%	16.336	-6,0%
γ' 2011	51.210	-7,6%	46.879	-7,5%	7.543	-21,9%	12.561	5,4%	15.913	-4,7%
δ' 2011	49.676	-9,0%	45.062	-9,3%	6.506	-27,1%	12.769	-0,4%	15.028	-8,8%
2011*	**206.326**	**-8,9%**	**187.364**	**-9,7%**	**32.085**	**-16,5%**	**50.345**	**1,0%**	**63.845**	**-7,8%**
α' 2012	49.172	-7,4%	44.882	-6,5%	6.639	-30,9%	12.684	1,8%	14.745	-11,0%
β' 2012	48.307	-7,7%	43.605	-8,0%	6.542	-22,3%	12.366	-1,5%	14.323	-12,3%
γ' 2012	47.832	-6,6%	42.943	-8,4%	5.484	-27,3%	12.704	1,1%	14.150	-11,1%
δ' 2012	47.356	-4,7%	42.358	-6,0%	6.716	3,2%	13.080	2,4%	14.618	-2,7%
2012*	**192.668**	**-6,6%**	**173.788**	**-7,2%**	**25.382**	**-20,9%**	**50.834**	**1,0%**	**57.836**	**-9,4%**
α' 2013	46.519	-5,4%	42.047	-6,3%	6.126	-7,7%	12.720	0,3%	14.251	-3,3%
β' 2013	46.337	-4,1%	42.000	-3,7%	5.277	-19,3%	12.928	4,5%	13.963	-2,5%
γ' 2013	46.115	-3,6%	41.908	-2,4%	5.508	0,4%	13.187	3,8%	14.421	1,9%
δ' 2013	46.033	-2,8%	42.433	0,2%	4.278	-36,3%	12.782	-2,3%	13.538	-7,4%
2013*	**185.004**	**-4,0%**	**168.387**	**-3,2%**	**21.189**	**-16,5%**	**51.616**	**1,5%**	**56.172**	**-2,9%**
α' 2014	46.356	-0,4%	42.230	0,4%	4.973	-18,8%	13.664	7,4%	14.264	0,1%
β' 2014	46.489	0,3%	42.468	1,1%	5.065	-4,0%	14.087	9,0%	15.158	8,6%
γ' 2014	46.812	1,5%	42.638	1,7%	4.835	-12,2%	14.290	8,4%	14.939	3,6%
δ' 2014	46.636	1,3%	42.628	0,5%	5.835	4,0%	14.104	10,3%	15.960	17,9%
2014*	**186.292**	**0,7%**	**169.963**	**1,0%**	**20.708**	**-2,3%**	**56.144**	**8,8%**	**60.321**	**7,4%**

*

**προσωρινά στοιχεία*

Πηγή: Τριμηνιαίοι Εθνικοί Λογαριασμοί, Φεβρουάριος 2015, ΕΛ.ΣΤΑΤ.

Αναφορικά με την πορεία εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού και σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της Γενικής Κυβέρνησης (σε εθνικολογιστική βάση), προκύπτουν μεγάλες αποκλίσεις από τους αναθεωρημένους στόχους για το 2014, οι οποίοι περιλαμβάνονταν στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού του 2015.

Συγκεκριμένα, το έλλειμμα της Γενικής Κυβέρνησης για το 2014 (σε εθνικολογιστική βάση), διαμορφώθηκε τελικά σε 3,6% του ΑΕΠ, έναντι πρόβλεψης (στην Εισηγητική Έκθεση του Προϋπολογισμού του 2015) για έλλειμμα μόνο 1,3% του ΑΕΠ (βλ παρακάτω πίνακα)

Πίνακας 9-10 Αποτελέσματα Γενικής Κυβέρνησης* (% στο ΑΕΠ, στοιχεία Εθνικών Λογαριασμών-ESA 2010)

	2011	2012	2013	2014	
				Στόχοι	Πραγματοποίηση
Ισοζύγιο Γενικής Κυβέρνησης	-10,5	-6,0	-1,8	-1,3	-3,6
Πρωτογενές Ισοζύγιο Γεν. Κυβέρνησης	-3,3	-1,0	2,2	2,9	0,3

Πηγή: *Δημοσιονομικά Στοιχεία – 1η κοινοποίηση, ΕΛΣΤΑΤ,15/04/2015*
**Χωρίς τις επιπτώσεις από τη στήριξη των Χρηματοπιστωτικών Ιδρυμάτων*

Αντίστοιχα, το πρωτογενές πλεόνασμα περιορίστηκε σε 0,3% του ΑΕΠ, έναντι πρόβλεψης για πλεόνασμα 2,9% του ΑΕΠ.

Πίνακας 9-11 Κρατικός Προϋπολογισμός 2013 – 2015

	2013	2014	2015*
Πρωτογενές Ισοζύγιο	667	1.872	5.798
% ΑΕΠ	*0,4%*	*1,0 %*	*3,1%*
Τακτικός Προϋπολογισμός	2.652	3.748	7.466
% ΑΕΠ	*1,4%*	*2,1%*	*4,0%*
ΠΔΕ	-1.985	-1.875	-1.668
% ΑΕΠ	*1,1%*	*1,0%*	*0,9%*
Τόκοι	6.044	5.569	5.900
% ΑΕΠ	3,3%	3,1%	3,2%
Καθαρό Ισοζύγιο Κ.Π.	-5.377	-3.697	-102
% ΑΕΠ	*-2,9%*	*-2,1%*	*-0,1%*

***Εκτιμήσεις**

Πηγές: Δελτίο Εκτέλεσης Κρατικού Προϋπολογισμού Δεκεμβρίου 2014, ΓΛΚ, Ιανουάριος 2015 και Εισηγητική Έκθεση Προϋπολογισμού 2015, Νοέμβριος 2014, Υπουργείο Οικονομικών

Η εικόνα εκτέλεσης του Προϋπολογισμού[24] για το 1ο τρίμηνο του 2015 είναι η ακόλουθη. Ο Τακτικός Προϋπολογισμός (έσοδα – δαπάνες) παρουσιάζει πρωτογενές πλεόνασμα € 0,825 δισ. ή 0,4% του ΑΕΠ και συνολικό έλλειμμα (με τους τόκους) € 1,41 δισ. ή 0,8% του ΑΕΠ. Το συνολικό έλλειμμα του Τακτικού Προϋπολογισμού είναι μικρότερο κατά € 0,75 δισ. ή κατά 34,8% έναντι της αντίστοιχης εκτίμησης όπως αποτυπώνεται στον προϋπολογισμό 2015 (έλλειμμα € 2,16 δισ.) για το πρώτο τρίμηνο του 2015.

Αντιστοίχως, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ) εμφανίζει **πλεόνασμα € 0,91 δισ.** (€ 1,45 δισ. έσοδα – € 0,54 δισ. δαπάνες) ή 0,49% του ΑΕΠ έναντι πλεονάσματος € 50 εκατ. ή

[24] *Σύμφωνα με το μηνιαίο Δελτίο Εκτέλεσης του ΚΠ Μάρτιος 2015, του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους*

0,03% του ΑΕΠ, όπως αποτυπώνεται ως εκτίμηση στον προϋπολογισμό 2015 για το πρώτο τρίμηνο του 2015.

Συνεπώς, ο Κρατικός Προϋπολογισμός εμφανίζει πρωτογενές πλεόνασμα € 1,73 δισ. ή 0,94% του ΑΕΠ και συνολικό έλλειμμα (συνυπολογίζοντας και τους τόκους) € 0,5 δισ. ή 0,3% του ΑΕΠ.

Το Πρωτογενές Αποτέλεσμα (πλεόνασμα) του Κρατικού Προϋπολογισμού είναι μεγαλύτερο κατά € 1,61 δισ. ή κατά 1355,5% έναντι της αντίστοιχης εκτίμησης, όπως αποτυπώνεται στον προϋπολογισμό 2015 (πλεόνασμα € 0,12 δισ.) για το πρώτο τρίμηνο του 2015.

Αντιστοίχως, μικρότερο, έναντι της αντίστοιχης εκτίμησης όπως αποτυπώνεται στον προϋπολογισμό 2015 (€ -2,11 δισ.) κατά € 1,61 δισ. ή κατά 76,2%, εμφανίζεται και το συνολικό έλλειμμα του Κρατικού Προϋπολογισμού (€ -0,5 δισ. ή 0,3% του ΑΕΠ) στο πρώτο τρίμηνο του 2015.

Πίνακας 9-12 Εκτέλεση Κρατικού Προϋπολογισμού Τρίμηνο Ιανουαρίου – Μαρτίου 2015

	Ιανουάριος - Μάρτιος 2014	Ιανουάριος - Μάρτιος 2015			2014	2015
σε εκατ. € (τροποποιημένη ταμειακή βάση)	Πραγμ.	Πραγμ.	Εκτιμήσεις	Διαφορά	Πραγμ. /1	Εκτιμήσεις /2
	(1)	(2)	(3)	(4=2-3)	(5)	(6)
Ι. Καθαρά Έσοδα Κρατικού Προϋπ/σμού (1+2)	**12.720**	**12.020**	**11.928**	**92**	**51.367**	**55.603**
1. Καθαρά έσοδα τακτικού προϋπολογισμού (Α+Β-Γ)	**10.678**	**10.571**	**11.158**	**-587**	**46.650**	**50.871**
Α. Έσοδα προ επιστροφών φόρων	11.381	11.177	11.566	-390	49.636	53.171
Β. Έσοδα αποκρατικοποιήσεων /3	0	190	252	-62	384	577
Γ. Επιστροφές φόρων	703	796	661	135	3.370	2.877
2. Έσοδα Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων	**2.043**	**1.449**	**770**	**679**	**4.717**	**4.732**
Εισροές από την Ε.Ε.	2.022	1.398	720	678	4.649	3.982
Ίδια έσοδα	21	51	50	1	67	750
ΙΙ. Δαπάνες Κρατικού Προϋπολογισμού (1+2)	**13.168**	**12.522**	**14.038**	**-1.516**	**55.063**	**55.705**
1. Δαπάνες τακτικού προϋπολογισμού (Α+Β+Γ+Δ+Ε)	**12.250**	**11.980**	**13.318**	**-1.338**	**48.472**	**49.305**
Α. Πρωτογενείς δαπάνες	9.861	9.343	10.523	-1.181	41.928	41.887
Β. Εξοπλιστικά προγράμματα (σε ταμειακή βάση)	5	0	130	-130	345	700
Γ. Καταπτώσεις εγγυήσεων, εκ των οποίων	395	403	435	-32	587	818
σε φορείς εντός της γενικής κυβέρνησης (καθαρή βάση)	382	397	395	2	442	667
σε φορείς εκτός της γενικής κυβέρνησης	13	6	40	-34	145	151
Δ. Τόκοι (καθαρή βάση)	1.989	2.235	2.230	4	5.569	5.900
Ε. Προμήθεια εκταμίευσης δανείων στο EFSF	0	0	0	0	42	0
2. Δαπάνες Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων	**918**	**542**	**720**	**-178**	**6.592**	**6.400**
Εθνικό σκέλος ΠΔΕ	63	78	92	-14	710	700
Συγχρηματοδοτούμενο σκέλος ΠΔΕ	854	464	628	-164	5.882	5.700
ΙΙΙ. Πρωτογενές αποτέλεσμα κρατικού προϋπολογισμού (Ι-ΙΙ+Δ) (+πλεόνασμα, - έλλειμμα)	**1.541**	**1.732**	**119**	**1.613**	**1.872**	**5.798**
ΙV. Ισοζύγιο Κρατικού Προϋπολογισμού (Ι-ΙΙ) (+πλεόνασμα, - έλλειμμα)	**-448**	**-503**	**-2.111**	**1.608**	**-3.697**	**-102**
Πληροφοριακά Στοιχεία:						
α. Επιστροφές φόρων παρελθόντων ετών (από πίνακα 2):	0	0			0	0
β. Τακτοποίηση υποχρεώσεων παρελθόντων ετών φορέων Γενικής Κυβέρνησης από την ειδική πίστωση (από πίνακα 2)	99	0			1.152	1.500
γ. Τροποποιημένο πρωτογενές αποτέλεσμα κρατικού προϋπολογισμού (ΙΙΙ - α -β) (+πλεόνασμα, - έλλειμμα)	**1.442**	**1.732**			**720**	**4.298**
δ. Τροποποιημένο ισοζύγιο κρατικού προϋπολογισμού (ΙV- α - β) (+πλεόνασμα, - έλλειμμα)	**-546**	**-503**			**-4.849**	**-1.602**

Αναφορικά με την εκτέλεση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων το πρώτο τρίμηνο του 2015 παρατηρήθηκε πλεόνασμα συνολικού ύψους € 0,91 δισ. έναντι πλεονάσματος € 1,13 δισ. του αντίστοιχου τριμήνου του 2014. Οι Πραγματοποιηθείσες εισροές από την Ε.Ε.

ήταν αυξημένες έναντι της αντίστοιχης εκτίμησης, όπως αποτυπώνεται στον προϋπολογισμό 2015. Πιο συγκεκριμένα τα έσοδα από αυτήν την πηγή ανήλθαν στα € 1,4 δισ. το πρώτο τρίμηνο του 2015, αυξημένα κατά € 0,68 δισ. έναντι της αντίστοιχης εκτίμησης. Από την άλλη πλευρά, οι δαπάνες του ΠΔΕ διαμορφώθηκαν στα € 0,54 δισ. το 2015 μειωμένες κατά 40,89% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2014 (€ 0,92 δισ.) και μειωμένες κατά 24,7% έναντι της αντίστοιχης εκτίμησης, όπως αποτυπώνεται στον προϋπολογισμό 2015 (€ 0,72 δισ.).

Συμπερασματικά, η καλύτερη έναντι της εκτίμησης πορεία των Δαπανών του Κρατικού Προϋπολογισμού στο πρώτο τρίμηνο του 2015 (κατά € 1,52 δισ.) οφείλεται κυρίως στη συγκράτηση των Πρωτογενών Δαπανών (μικρότερες κατά € 1,18 δισ. έναντι της τριμηνιαίας εκτίμησης), των δαπανών για Εξοπλιστικά Προγράμματα (μικρότερες κατά € 130 εκατ.) και των Δαπανών του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (μικρότερες κατά € 0,18 δισ. έναντι της αντίστοιχης εκτίμησης, όπως αποτυπώνεται στον προϋπολογισμό 2015).

9.2 Το εθνικό αναπτυξιακό πλαίσιο - ΕΣΠΑ

Η αξιοποίηση των οικονομικών πόρων των Ευρωπαϊκών _Διαρθρωτικών και Επενδυτικών Ταμείων (Ε_ΕΤ) για την περίοδο 2014-2020 αναμένεται να συμβάλει σημαντικά στις θεσμικές και οργανωτικές αλλαγές που έχουν ξεκινήσει στην Ελλάδα για τη μετάβαση σε ένα νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα το οποίο αποβλέπει στη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στον παγκόσμιο χώρο με περαιτέρω αναβάθμιση και δημιουργία νέων ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων, τόσο σε εθνικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Όπως παραδέχεται και το ΥΠΑΝ στην 3η εγκύκλιο κατάρτισης των ΕΠ 2014-2020 οι κοινοτικοί πόροι αλλά και ο δανεισμός των προηγούμενων ετών, ενώ επέτρεψαν την κατασκευή σημαντικών υποδομών και την ταχεία βελτίωση του βιοτικού επιπέδου με έμφαση στην κατανάλωση, δεν συνοδεύτηκαν και από τις απαραίτητες διαρθρωτικές αλλαγές και δεν οδήγησαν στην προσέλκυση παραγωγικών επενδύσεων, στη διεύρυνση της παραγωγικής της βάσης και στη βελτίωση της διεθνούς ανταγωνιστικότητας της χώρας και των Περιφερειών της. Οι πόροι πάντα απορροφούνταν, αλλά η συνακόλουθη ανάπτυξη ήταν συγκυριακή και δεν συνδεόταν με διαρθρωτικές αλλαγές της οικονομίας, με προσαρμογή του παραγωγικού μοντέλου στις μεταβαλλόμενες συνθήκες, με μια μόνιμη αύξηση του παραγωγικού δυναμικού και με μια μόνιμη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας.

Η βασική επιδίωξη που επιδιώκεται με το νέο ΕΣΠΑ είναι να εξασφαλιστούν οι προϋποθέσεις για μια ευημερία που θα στηρίζεται στην επιχειρηματικότητα, την καινοτομία και την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων της χώρας συμπεριλαμβανομένων αυτών του πρωτογενή τομέα.

Ο αναπτυξιακός σχεδιασμός για την Ελλάδα του 2020 αποβλέπει «στην αναγέννηση της ελληνικής οικονομίας με ανάταξη και αναβάθμιση του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού της χώρας και τη δημιουργία και διατήρηση βιώσιμων θέσεων απασχόλησης, έχοντας ως αιχμή την εξωστρεφή, καινοτόμο και ανταγωνιστική επιχειρηματικότητα και γνώμονα την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και τις αρχές της αειφόρου ανάπτυξης»

Για την επίτευξη του αναπτυξιακού οράματος της χώρας έχουν επιλεχθεί στο πλαίσιο της στρατηγικής οι ακόλουθες **πέντε χρηματοδοτικές προτεραιότητες** με **συγκέντρωση των**

πόρων σε επιλεγμένους θεματικούς στόχους και επενδυτικές προτεραιότητες που όχι μόνο καλύπτουν τα προβλεπόμενα από τους κανονισμούς ποσοστά, αλλά και θέτουν τον πήχη υψηλότερα.

1) Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των ΜΜΕ), μετάβαση στην ποιοτική επιχειρηματικότητα, με αιχμή την καινοτομία και αύξηση της εγχώριας προστιθέμενης αξίας

Πρόκειται για τη βασική στρατηγική προτεραιότητα και την εμβληματικότερη αυτών, καθώς σηματοδοτεί με το περιεχόμενό της και τον **ολοκληρωμένο της χαρακτήρα** την κύρια **στροφή στο νέο αναπτυξιακό υπόδειγμα.**

Παραγωγικοί **ανταγωνιστικοί και δυνάμει εξωστρεφείς κλάδοι,** όπως ο τουρισμός, η γεωργία, η μεταποίηση και οι υπηρεσίες προς επιχειρήσεις, **αποκτούν κεντρικό ρόλο** και σημαντικό μερίδιο στην κατανομή πόρων και επενδύσεων, ώστε να αυξηθούν η κλίμακα/μέγεθος των μονάδων παραγωγής, η εισαγωγή καινοτομιών και νέων προϊόντων/υπηρεσιών που αξιοποιούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και ενισχύουν ή και δημιουργούν νέα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα στη χώρα και τις επιμέρους περιφέρειες και ενσωματώνουν γνώση, παράγοντας προϊόντα ποιότητας και υπηρεσίες υψηλότερης προστιθέμενης αξίας και ανταγωνιστικά σε παγκόσμιο επίπεδο.

Για την επίτευξη του στόχου αυτού οι προσπάθειες θα εστιαστούν σε θεσμικά και οργανωτικά μέτρα, που θα συνοδεύονται από αντίστοιχες ενισχύσεις, για τη **δημιουργία περιβάλλοντος φιλικού προς τις επιχειρήσεις που προσελκύει επενδύσεις** (απλούστευση των διαδικασιών σύστασης και διακοπής επιχειρήσεων, μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τις επιχειρήσεις, διευκόλυνση των εξαγωγών, όπως π.χ. με τον εκσυγχρονισμό των τελωνείων, καταπολέμηση της γραφειοκρατίας, σταθεροποίηση του φορολογικού πλαισίου κ.α.), στην ανάπτυξη συμπεριφορών (κουλτούρας) επιχειρηματικής συνεργασίας, στην ανάπτυξη «έξυπνης εξειδίκευσης» για την ενίσχυση της καινοτόμου επιχειρηματικότητας, αναβάθμιση των ανθρώπινων πόρων και δημιουργία ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων με υψηλή προστιθέμενη αξία σε κλάδους της οικονομίας που πληρούν τις σχετικές προϋποθέσεις, στη στήριξη νέων και υφιστάμενων επιχειρήσεων, συμπεριλαμβανομένης της κοινωνικής οικονομίας με γνώμονα την έξοδο από την κρίση, στη διευκόλυνση της πρόσβασης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) σε χρηματοδότηση με διαφοροποιημένες μορφές χρηματοδοτικής στήριξης ανάλογα με τις ανάγκες που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις σε διαφορετικά στάδια του κύκλου ζωής τους και, τέλος, στη δημιουργία μηχανισμών υποστήριξης των επιχειρήσεων σε όλο το εύρος των αναγκών τους. Οι ενισχύσεις θα εστιαστούν σε επιλεγμένα πεδία οικονομικής δραστηριότητας, ενώ ταυτόχρονα θα υποστηριχθεί η καινοτομική επιχειρηματικότητα, η παραγωγή και η αξιοποίηση της νέας επιστημονικής και τεχνολογικής γνώσης και το άνοιγμα σε νέες αγορές προϊόντων και υπηρεσιών.

Η **αγροτική ανάπτυξη** συμβάλλει στην επίτευξη αυτής της προτεραιότητας χρηματοδότησης, κυρίως μέσω της δημιουργίας ενός ισχυρού και ανταγωνιστικού αγροδιατροφικού συστήματος, με την παράλληλη προαγωγή της επιχειρηματικότητας στις αγροτικές περιοχές. Άμεση προτεραιότητα είναι η στήριξη της παραγωγής ανταγωνιστικών και ποιοτικών αγροτικών προϊόντων και διάθεσή τους στην εγχώρια και διεθνή αγορά, η περαιτέρω διασύνδεση της γεωργικής παραγωγής με τη βιομηχανία τροφίμων και η

αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχονται στις διεθνείς αγορές για τα προϊόντα μεσογειακής διατροφής.

Στον τομέα της **αλιείας,** που επίσης συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη των στόχων αυτής της χρηματοδοτικής προτεραιότητας, θα επιδιωχθεί άμεσα η προσαρμογή στα νέα δεδομένα της ΚΑΠ, ενώ προτεραιότητα θα αποτελέσει η αναβάθμιση και η βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς του με την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων αλιείας & υδατοκαλλιέργειας και την καινοτομία σε προϊόντα και διαδικασίες σε όλα τα επίπεδα των αλυσίδων παραγωγής και εμπορίας.

Για την επίτευξη των στόχων της εμβληματικής προτεραιότητας για την ανταγωνιστικότητα και επιχειρηματικότητα, είναι απαραίτητες οι συνέργειες και συμπληρωματικότητες με το σύνολο των υπολοίπων χρηματοδοτικών προτεραιοτήτων. Ειδικότερα, η συνέργεια και στην ουσία η υποστήριξη από την εξίσου υψηλότατης σημαντικότητας χρηματοδοτική προτεραιότητα που αφορά στο ανθρώπινο δυναμικό είναι πέρα από προφανής, αφού ανταγωνιστικότητα και καινοτομία χωρίς επένδυση στις δεξιότητες και τις γνώσεις του ανθρώπινου παράγοντα, δεν είναι δυνατόν να επιτευχθούν. Στο ίδιο ακριβώς λογικό πλαίσιο, δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί ανταγωνιστική και εξωστρεφής επιχειρηματικότητα και προσέλκυση επενδύσεων αν δεν προωθηθεί κατά προτεραιότητα ο εκσυγχρονισμός του κράτους σε όλα τα επίπεδα και τομείς. Τέλος, κρισιμότατο παράγοντα και προφανή προϋπόθεση δημιουργίας περιβάλλοντος πραγματοποίησης παραγωγικών επενδύσεων, αποτελεί η ολοκλήρωση κατά το δυνατόν των επενδύσεων στις υποδομές μεταφορών, περιβάλλοντος και ενέργειας, ενώ και οι ίδιοι οι τομείς αυτοί αποτελούν πεδίο μόχλευσης επενδύσεων από τον ιδιωτικό τομέα και σημαντική επιχειρηματική ευκαιρία.

2) Ανάπτυξη και αξιοποίηση ικανοτήτων ανθρώπινου δυναμικού - ενεργός κοινωνική ενσωμάτωση

Αποτελεί - όπως και η ανωτέρω προτεραιότητα - επίσης **υψίστης σημασίας χρηματοδοτική προτεραιότητα,** καθώς **καλείται να αντιμετωπίσει** τις πλέον αρνητικές επιπτώσεις της κρίσης και της ύφεσης - την α**νεργία και** την **φτώχεια.**

Ένα καλά σχεδιασμένο πλαίσιο πολιτικών για την αγορά εργασίας (ως υποστηρικτικό εργαλείο για την οικονομική ανάκαμψη), θα πρέπει να δίνει προτεραιότητα μεταξύ άλλων και στην αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων στην αγορά εργασίας με στόχο να αποφευχθεί η μετατροπή της ανεργίας από κυκλική σε μόνιμη. Το πλαίσιο αυτό, περιλαμβάνει τη **βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος,** ώστε το ανθρώπινο δυναμικό να προσαρμόζεται ταχύτερα στις εξελισσόμενες ανάγκες της αγοράς εργασίας , τη στήριξη της δημιουργίας θέσεων απασχόλησης, την προώθηση της ενεργητικής ένταξης στην αγορά εργασίας και τη **θέσπιση ενός επαρκούς δικτύου κοινωνικής προστασίας με τη δημιουργία νέων προγραμμάτων κοινωνικής πρόνοιας για όσους έχουν ανάγκη.** Με αυτό τον τρόπο επιδιώκεται να περιοριστούν οι κοινωνικές συνέπειες της κρίσης, να ελαχιστοποιηθεί το μακροχρόνιο κόστος από την υψηλή ανεργία και να τεθούν τα θεμέλια για μια βιώσιμη ανάπτυξη που δημιουργεί απασχόληση.

Επιδιώκονται στο πλαίσιο της χρηματοδοτικής προτεραιότητας: **Αύξηση της απασχόλησης** με μεγαλύτερη συμμετοχή στην αγορά εργασίας των νέων, των γυναικών και ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας. Ποιοτική **αναβάθμιση του συστήματος εκπαίδευσης** και **επαγγελματικής κατάρτισης** (με αναφορά όχι μόνον σε γνώσεις, αλλά και σε δεξιότητες και

συμπεριφορές) και ενίσχυση των δεσμών του με την καινοτομική επιχειρηματικότητα. Υποστήριξη της κοινωνικής ένταξης με προσαρμογή των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και πρόνοιας στις σύγχρονες απαιτήσεις με στόχο την αποτροπή της καταστροφής ανθρώπινου κεφαλαίου λόγω της κρίσης.

Με δεδομένο το μέγεθος του προβλήματος της ανεργίας, η στόχευση εστιάζει σε συνέργιες και πολιτικές απασχόλησης με πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, σε συνδυασμό μέτρων και παρεμβάσεων που επιδιώκουν μια καλύτερη ισορροπία ανάμεσα στα αντικυκλικά και στα διαρθρωτικά μέτρα στο πλαίσιο της επανεκκίνησης της ελληνικής οικονομίας. Έμφαση θα δοθεί επίσης σε στοχευμένες παρεμβάσεις για την άμεση καταπολέμηση των συνεπειών της κρίσης και τη στήριξη της κοινωνικής συνοχής, ιδίως κατά την έναρξη της νέας Προγραμματικής Περιόδου, διασφάλιση της μέγιστης αποτελεσματικότητας των διαθεσίμων πόρων, καθώς και συνολική αναδιάρθρωση των μηχανισμών υποστήριξης του σχεδιασμού, εφαρμογής και αξιολόγησης των πολιτικών απασχόλησης.

Προς την κατεύθυνση αυτή η **εθνική πολιτική απασχόλησης** για την επόμενη προγραμματική περίοδο θέτει τους ακόλουθους **βασικούς στόχους:** διευκόλυνση της εισόδου στην αγορά εργασίας και της εξασφάλισης της πρώτης απασχόλησης, ιδιαίτερα για τους νέους (Εγγύηση για την Νεολαία-Youth Guarantee), σύνδεση εκπαίδευσης και απασχόλησης (μαθητεία, πρακτική άσκηση), ενίσχυση της κινητικότητας στην αγορά εργασίας, αναβάθμιση της απασχολησιμότητας του ανθρώπινου δυναμικού, ενίσχυση της ζήτησης της εργασίας, με προγράμματα επιδότησης της απασχόλησης στον ιδιωτικό τομέα και στους φορείς δημοσίου συμφέροντος, ως "εργοδότη ύστατης καταφυγής", αξιοποίηση της κοινωνικής οικονομίας, αναδιοργάνωση και αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών από τις Δημόσιες Υπηρεσίες Απασχόλησης, ανάπτυξη της συνεργασίας μεταξύ των φορέων προσφοράς και ζήτησης στην αγορά εργασίας, ανάπτυξη συστήματος πρόβλεψης της επαγγελματικής διάρθρωσης της απασχόλησης και αναγνώρισης αναγκών σε δεξιότητες, ανάσχεση της αύξησης του ποσοστού της ανεργίας και διαμόρφωση των προϋποθέσεων εισόδου σε συστημικό κύκλο σταδιακής αύξησης της απασχόλησης, μείωση της ανεργίας των νέων με τη διευκόλυνση της ένταξης τους στην αγορά εργασίας.

Κομβικό σημείο στην ποιοτική και αποτελεσματική εφαρμογή της αναμορφωμένης πολιτικής για την προώθηση της απασχόλησης θα αποτελέσει ο επαναπροσδιορισμός του λειτουργικού μοντέλου του ΟΑΕΔ και η αναδιοργάνωση του, καθώς και η καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας.

Λόγω των εκρηκτικών διαστάσεων που έχει λάβει η **ανεργία, ιδιαίτερα στους νέους, άμεση προτεραιότητα αποτελούν** οι δράσεις για την ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων και των μακροχρόνια ανέργων, μέσω της επιχορήγησης ασφαλιστικών εισφορών, της ενίσχυσης δράσεων κοινωνικής οικονομίας μέσω και τοπικών πρωτοβουλιών απασχόλησης, της παροχής κινήτρων και υποστηρικτικών ενεργειών για τη δημιουργία αυτοαπασχόλησης και της αναβάθμισης των παρεχόμενων υπηρεσιών από τις δημόσιες υπηρεσίες απασχόλησης. Στο πλαίσιο της υλοποίησης της στρατηγικής θα διασφαλιστεί η μέγιστη συνέργεια με την πρωτοβουλία «εγγύηση για την νεολαία».

Χρειάζεται μια γραμμή πολιτικής για την αντιμετώπιση της ανεργίας νέων με υψηλά προσόντα και μια για τους αποφοίτους της μέσης και στοιχειώδους εκπαίδευσης χωρίς πρόσθετη κατάρτιση. Για τους πρώτους απαιτούνται περισσότερα μέτρα για αύξηση της

επιχειρηματικότητας, για τους άλλους κυρίως άνοιγμα θέσεων εξαρτημένης εργασίας και ευκαιριών επιμόρφωσης και διαρκούς κατάρτισης.

Βασική πολιτική επιλογή της **Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης,** που θα διέπει την περίοδο 2014-2020, θα είναι η **διαφύλαξη και αναζωογόνηση του κοινωνικού ιστού** με την ενδυνάμωση των δημόσιων πολιτικών πρόληψης / καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού των κατοίκων που αντιμετωπίζουν αυξημένα προβλήματα λόγω της οικονομικής κρίσης. Οι κύριες διαστάσεις της στρατηγικής επικεντρώνονται στην ορθολογική ανάπτυξη ενός πλέγματος παρεμβάσεων που θα καλύπτουν όχι μόνο τις παραδοσιακές ομάδες-στόχους των προνοιακών πολιτικών (παιδιά, ανάπηροι και ηλικιωμένοι με περιορισμένους πόρους), αλλά και άλλες κατηγορίες προσώπων που απειλούνται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας παρά την ικανότητα και διαθεσιμότητά τους για άσκηση απασχόλησης (π.χ. μακροχρόνια άνεργοι, υπερχρεωμένα νοικοκυριά, απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που βρίσκονται σε κατάσταση φτώχειας).

Η μεταρρύθμιση του Τομέα της **Υγείας** στην Ελλάδα προϋποθέτει την αναδιάταξη του υφιστάμενου εθνικού μοντέλου παροχής υπηρεσιών υγείας, προκειμένου να βελτιωθεί η σχέση κόστους -αποτελέσματος που χαρακτηρίζει το σημερινό σύστημα. Άμεση προτεραιότητα αποτελούν: η βελτίωση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας του πρωτοβάθμιου συστήματος φροντίδας και η διασφάλιση της πρόσβασης σε ιατροφαρμακευτική περίθαλψη των ατόμων που απειλούνται από κοινωνικό αποκλεισμό, καθώς και η διασφάλιση υψηλής ποιότητας υπηρεσιών υγείας στους κατοίκους των απομακρυσμένων αγροτικών κοινοτήτων, των αραιοκατοικημένων περιοχών, των ορεινών περιοχών και των μικρών και πολύ μικρών νησιών μέσω της αξιοποίησης της τηλεϊατρικής.

3) Προστασία του περιβάλλοντος - μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον

Βασική επιδίωξη για την προστασία του περιβάλλοντος είναι η μετάβαση σε μια οικονομία φιλική στο περιβάλλον με ενίσχυση της Απασχόλησης, αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, παράλληλα με την προστασία του φυσικού, πολιτιστικού και δομημένου περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων, καθώς και την προστασία της δημόσιας υγείας. Έμφαση δίδεται στη διαχείριση και πρόληψη των κινδύνων από την κλιματική αλλαγή. Η προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η εξοικονόμηση ενέργειας - ενεργειακή αποδοτικότητα, αποτελούν βασικές προτεραιότητες από τις οποίες αναμένεται να προκύψει και νέα «πράσινη» επιχειρηματικότητα. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί δυνητικά για τη χώρα σημαντικό πεδίο ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας.

Για την **Αναβάθμιση της Ποιότητας Ζωής** με σεβασμό στο Περιβάλλον επιδιώκεται η **αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων** και η προώθηση της **ανακύκλωσης,** η **ολοκληρωμένη αστική ανάπτυξη,** η βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας και η μείωση του θορύβου, καθώς και η προώθηση της βιώσιμης κινητικότητας, μέσω της ανάπτυξης συστημάτων μεταφορών φιλικών προς το περιβάλλον (προαστιακός, μετρό, τραμ). Πρώτιστη προτεραιότητα -και χρονικά- αποτελεί η υλοποίηση έργων υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας που άπτονται του κοινοτικού κεκτημένου και των υποχρεώσεων τήρησης των οδηγιών και οι οποίες δεν θα καταστεί δυνατόν να ολοκληρωθούν εντός της προγραμματικής περιόδου 2007-

2013. Από τις δράσεις αυτές αναμένεται σημαντική θετική επίπτωση στην ελκυστικότητα της Ελλάδας προς νέες επενδύσεις υψηλής προστιθέμενης αξίας.

4) Ανάπτυξη - εκσυγχρονισμός - συμπλήρωση υποδομών για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη

Ο κεντρικός αναπτυξιακός στόχος του **τομέα μεταφορών** για τη νέα προγραμματική περίοδο παραμένει η ολοκλήρωση της ανάπτυξης του Εθνικού Συστήματος Μεταφορών και η προώθηση των συνδυασμένων Μεταφορών. Συνεπώς, **η ολοκλήρωση** των υποδομών που αποτελούν τμήμα **του βασικού ΔΕΔ-Μ,** η αναβάθμιση των λιμένων και η διασύνδεσή τους με το σιδηροδρομικό δίκτυο στην κατεύθυνση της προώθησης των συνδυασμένων μεταφορών, η επέκταση/ εκσυγχρονισμός του μικρού σε έκταση σιδηροδρομικού δικτύου ώστε να συγκλίνει τεχνολογικά με τα ευρωπαϊκά σιδηροδρομικά δίκτυα και η βελτίωση της οδικής ασφάλειας, συνιστούν τις άμεσες και σημαντικότερες χρηματοδοτικές προτεραιότητες του τομέα. Στις άμεσες προτεραιότητες περιλαμβάνεται, επίσης, η ενίσχυση της **ανάπτυξης βιώσιμων και οικολογικών αστικών μεταφορών** (αστικά μέσα μεταφοράς σταθερής τροχιάς), σε συνέργεια με τη χρηματοδοτική προτεραιότητα 3 «Προστασία του περιβάλλοντος - μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον».

Στις **ενεργειακές υποδομές** η εκμετάλλευση των εγχώριων αποθεμάτων υδρογονανθράκων αποτελεί προτεραιότητα για τη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου . Ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση των **δικτύων** μεταφοράς και διανομής **ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου** συμπεριλαμβανομένης και της ενίσχυσης της ασφάλειας του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο, η **ανάπτυξη ευφυών συστημάτων στη διανομή ενέργειας,** ώστε να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός στην αγορά, να βελτιωθούν και να εμπλουτιστούν οι σχετικές υπηρεσίες προς τους καταναλωτές και να αξιοποιηθούν καλύτερα οι τοπικοί ενεργειακοί πόροι, αποτελούν βασικές προτεραιότητες στον τομέα.

Οι προτεραιότητες αυτές στηρίζουν παράλληλα ως αναγκαία προϋπόθεση, την επίτευξη των στόχων της πρώτης χρηματοδοτικής προτεραιότητας για την ανταγωνιστικότητα της χώρας, ενώ δημιουργούν ιδίως κατά την υλοποίηση και σημαντικότατο αριθμό θέσεων εργασίας.

5) Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' βαθμού και γενικότερα του συστήματος διακυβέρνησης της Ελλάδας αποτελούν προϋπόθεση, αλλά και καθοριστικό παράγοντα για τη βιώσιμη ανάπτυξη της χώρας, την επίτευξη των στόχων της εμβληματικής προτεραιότητας για την ανταγωνιστικότητά της και την αποτελεσματική και αποδοτική υλοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020.

Υψίστης σημασίας είναι οι παρεμβάσεις που σχετίζονται με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το Πρόγραμμα Στήριξης στους τομείς της δημιουργίας ενός φιλικού προς τις επιχειρήσεις περιβάλλοντος, στη βελτίωση της οικονομικής διαχείρισης (έσοδα - δαπάνες) και στην αναβάθμιση των μηχανισμών σχεδιασμού, διαχείρισης, υλοποίησης των αναπτυξιακών προγραμμάτων σε κεντρικό και περιφερειακό επίπεδο. Το είδος των παρεμβάσεων αφορά παράλληλα την ευρεία χρήση ΤΠΕ στο σύνολο των τομέων που παρατηρείται μειωμένη

αποτελεσματικότητα, όπως η απονομή δικαιοσύνης, η διαχείριση των δημόσιων συμβάσεων, η είσπραξη φόρων και εισφορών προς τα ασφαλιστικά ταμεία, η αναβάθμιση του εξοπλισμού ΤΠΕ στη Δημόσια Διοίκηση.

Κρίσιμες προτεραιότητες είναι, επίσης, η βελτίωση της θεσμικής ικανότητας και της αποτελεσματικότητας του δημόσιου τομέα σε όλα τα επίπεδα (εθνικό, περιφερειακό και τοπικό), η ενίσχυση των δεξιοτήτων και της τεχνογνωσίας του ανθρώπινου δυναμικού της δημόσιας διοίκησης και της τοπικής αυτοδιοίκησης - με προσαρμογή τους στις διαρθρωτικές και θεσμικές αλλαγές - και η ανάπτυξη, προώθηση και εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και παροχή ηλεκτρονικών υπηρεσιών προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

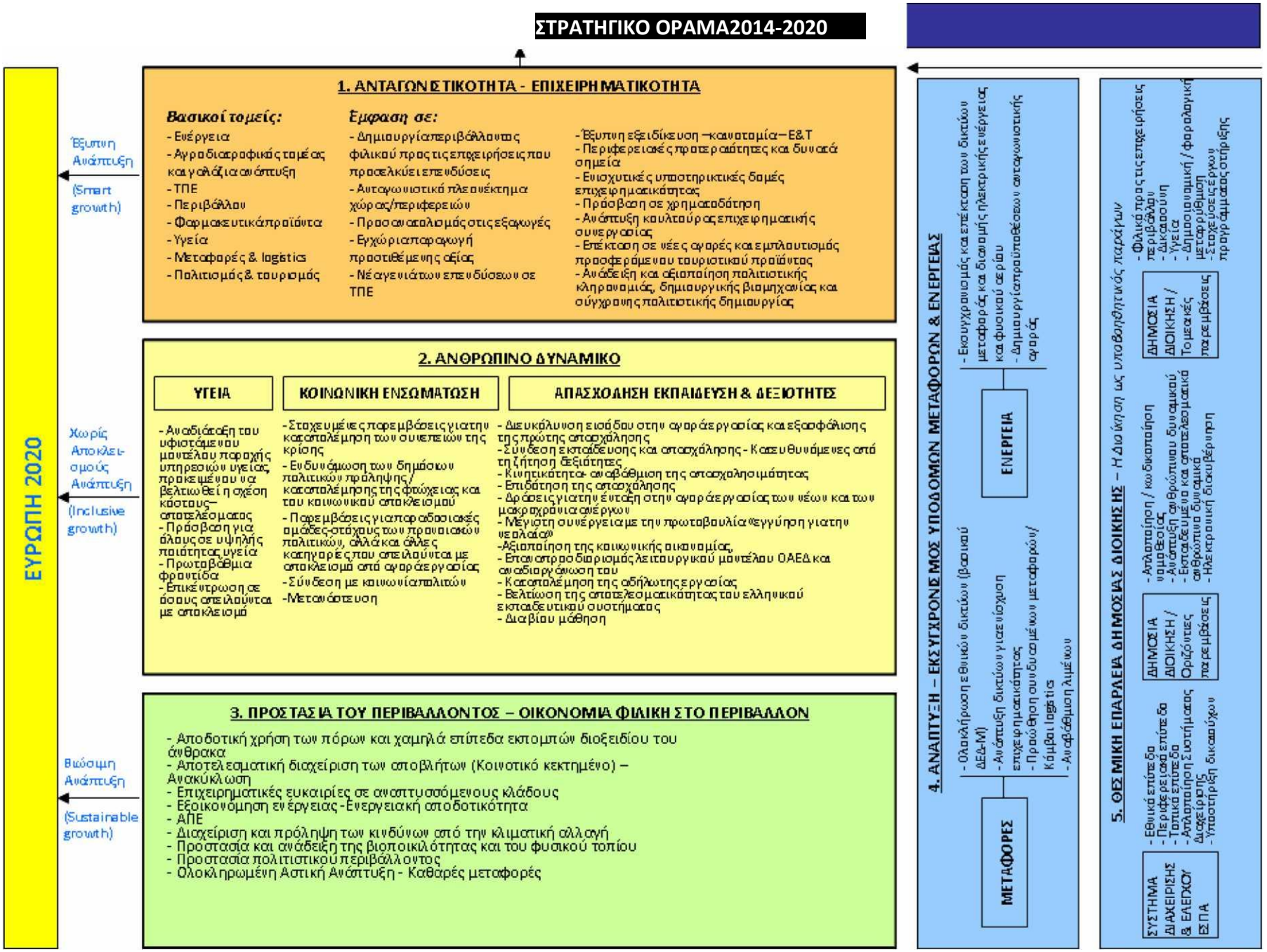

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟ ΟΡΑΜΑ2014-2020

ΕΥΡΩΠΗ 2020

Έξυπνη Ανάπτυξη (Smart growth)

1. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Βασικοί τομείς:

- Ενέργεια
- Αγροδιατροφικός τομέας και γαλάζια ανάπτυξη
- ΤΠΕ
- Περιβάλλον
- Φαρμακευτικά προϊόντα
- Υγεία
- Μεταφορές & logistics
- Πολιτισμός & τουρισμός

Έμφαση σε:

- Δημιουργία περιβάλλοντος φιλικού προς τις επιχειρήσεις που προσελκύει επενδύσεις
- Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα χώρας/περιφερειών
- Προσανατολισμός στις εξαγωγές
- Εγχώρια παραγωγή προστιθέμενης αξίας
- Νέα γενιά των επενδύσεων σε ΤΠΕ
- Έξυπνη εξειδίκευση – καινοτομία – Ε&Τ
- Περιφερειακές προτεραιότητες και δυνατά σημεία
- Ενισχυτικές υποστηρικτικές δομές επιχειρηματικότητας
- Πρόσβαση σε χρηματοδότηση
- Ανάπτυξη κουλτούρας επιχειρηματικής συνεργασίας
- Επέκταση σε νέες αγορές και εμπλουτισμός προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος
- Ανάδειξη και αξιοποίηση πολιτιστικής κληρονομιάς, δημιουργικής βιομηχανίας και σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας

Χωρίς Αποκλεισμούς Ανάπτυξη (Inclusive growth)

2. ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ

ΥΓΕΙΑ

- Αναδιάταξη του υφιστάμενου μοντέλου παροχής υπηρεσιών υγείας, προκειμένου να βελτιωθεί η σχέση κόστους–αποτελέσματος
- Πρόσβαση για όλους σε υψηλής ποιότητας υγεία
- Πρωταβάθμια φροντίδα
- Επικέντρωση σε όσους απειλούνται με αποκλεισμό

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ

- Στοχευμένες παρεμβάσεις για την καταπολέμηση των συνεπειών της κρίσης
- Ενδυνάμωση των δημόσιων πολιτικών πρόληψης/καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού
- Παρεμβάσεις για παραδοσιακές ομάδες-στόχους των προνοιακών πολιτικών, αλλά και άλλες κατηγορίες που απειλούνται με αποκλεισμό από αγορά εργασίας
- Σύνδεση με κοινωνία πολιτών
- Μετανάστευση

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ

- Διευκόλυνση εισόδου στην αγορά εργασίας και εξασφάλισης της πρώτης απασχόλησης
- Σύνδεση εκπαίδευσης και απασχόλησης - Κατευθυνόμενες από τη ζήτηση δεξιότητες
- Κινητικότητα- αναβάθμιση της απασχολησιμότητας
- Επιδότηση της απασχόλησης
- Δράσεις για την ένταξη στην αγορά εργασίας των νέων και των μακροχρόνια ανέργων
- Μέγιστη συνέργεια με την πρωτοβουλία «εγγύηση για την νεολαία»
- Αξιοποίηση της κοινωνικής οικονομίας,
- Επαναπροσδιορισμός λειτουργικού μοντέλου ΟΑΕΔ και αναδιοργάνωση του
- Καταπολέμηση της αδήλωτης εργασίας
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος
- Διαβίου μάθηση

Βιώσιμη Ανάπτυξη (Sustainable growth)

3. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ – ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΦΙΛΙΚΗ ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

- Αποδοτική χρήση των πόρων και χαμηλά επίπεδα εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα
- Αποτελεσματική διαχείριση των αποβλήτων (Κοινοτικό κεκτημένο) – Ανακύκλωση
- Επιχειρηματικές ευκαιρίες σε αναπτυσσόμενους κλάδους
- Εξοικονόμηση ενέργειας - Ενεργειακή αποδοτικότητα
- ΑΠΕ
- Διαχείριση και πρόληψη των κινδύνων από την κλιματική αλλαγή
- Προστασία και ανάδειξη της βιοποικιλότητας και του φυσικού τοπίου
- Προστασία πολιτιστικού περιβάλλοντος
- Ολοκληρωμένη Αστική Ανάπτυξη - Καθαρές μεταφορές

4. ΑΝΑΠΤΥΞΗ – ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

- Ολοκλήρωση εθνικών δικτύων (βασικού ΔΕΔ-Μ)
- Ανάπτυξη δικτύων για ενίσχυση επιχειρηματικότητας
- Προώθηση συνδυασμένων μεταφορών/Κόμβοι logistics
- Αναβάθμιση λιμένων

ΕΝΕΡΓΕΙΑ

- Εκσυγχρονισμός και επέκταση των δικτύων μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου
- Δημιουργία προϋποθέσεων ανταγωνιστικής αγοράς

5. ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΠΑΡΛΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ – *Η Διοίκηση ως υποβοηθητικός παράγων*

ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΕΛΕΓΧΟΥ ΕΣΠΑ

- Εθνικό επίπεδο
- Περιφερειακό επίπεδο
- Τοπικό επίπεδο
- Απλοποίηση Συστήματος Διαχείρισης
- Υποστήριξη δικαιούχων

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ / Οριζόντιες παρεμβάσεις

- Απλοποίηση / κωδικοποίηση νομοθεσίας
- Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού
- Εκπαιδευμένο και αποτελεσματικό ανθρώπινο δυναμικό
- Ηλεκτρονική διακυβέρνηση

ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ / Τομεακές παρεμβάσεις

- Φιλικό προς τις επιχειρήσεις περιβάλλον
- Δικαιοσύνη
- Υγεία
- Δημοσιονομική / φορολογική μεταρρύθμιση
- Στοχεύσεις έργων προγράμματος στήριξης

Η αρχιτεκτονική του νέου ΕΣΠΑ, μέσω της οποίας θα υλοποιηθεί η αναπτυξιακή στρατηγική που προβλέπει 7 Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα και 13 Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα, προκειμένου να διευκολύνονται οι συνέργειες και η συμπληρωματικότητα μεταξύ των διαφόρων αναπτυξιακών τομέων. Ειδικότερα τα τομεακά του νέου ΕΣΠΑ περιλαμβάνει :

Εθνικό Σκέλος (Τομεακά Ε.Π.)

1. **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».** Το πολυταμειακό αυτό πρόγραμμα (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ) χρηματοδοτεί δράσεις και έργα που ενισχύονται κυρίως από το ΕΤΠΑ αλλά και από το ΕΚΤ προκειμένου να εξασφαλίζεται και η συντονισμένη με τις επενδύσεις αντιμετώπιση αναγκών κατάρτισης των ανθρωπίνων πόρων. Αποσκοπεί κυρίως στην εξυπηρέτηση των στόχων της **Χρηματοδοτικής Προτεραιότητας** 1, αλλά και των 3,4 (υποδομές ενέργειας) και 5 (διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και επιχειρηματικότητας) από τις Χρηματοδοτικές Προτεραιότητες που αναφέρονται στο κεφ. 1.3.2 του ΕΣΠΑ .
2. **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη».** Το πρόγραμμα θα είναι πολυτομεακό και πολυταμειακό (ΕΤΠΑ και Τ.Σ.) και χρηματοδοτεί μέσω των ταμείων αυτών κυρίως τις βασικές υποδομές των μεταφορών και του περιβάλλοντος. Αποσκοπεί δε κυρίως στην εξυπηρέτηση των στόχων των **Χρηματοδοτικών Προτεραιοτήτων** 3 και 4. Ένα μέρος του προϋπολογισμού που αφορά στο περιβάλλον, και ειδικότερα του Ταμείου Συνοχής, εκχωρείται προς τα 13 ΠΕΠ, προκειμένου να τα διαχειρισθούν οι περιφέρειες για την υλοποίηση κυρίως έργων διαχείρισης υγρών αποβλήτων που αποτελούν υποχρεώσεις και προτεραιότητα της χώρας.
3. **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση».** Το πρόγραμμα θα είναι πολυτομεακό και μονοταμειακό (ΕΚΤ) και αποσκοπεί κυρίως στην εξυπηρέτηση των στόχων της **Χρηματοδοτικής Προτεραιότητας** 2.
4. **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα»** περιλαμβάνει δράσεις που αποσκοπούν στην εισαγωγή μεταρρυθμίσεων μέσω και νέων τεχνολογιών και πληροφορικής στον Δημόσιο Τομέα. Το πρόγραμμα θα είναι πολυτομεακό και πολυταμειακό (ΕΤΠΑ και ΕΚΤ) και στοχεύει κυρίως στην εξυπηρέτηση των στόχων των **Χρηματοδοτικών Προτεραιοτήτων** 2 και 5.
5. **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια».** Το πρόγραμμα θα είναι πολυταμειακό (ΕΤΠΑ , ΕΚΤ και Τ.Σ.) και στοχεύει στην υποστήριξη της λειτουργίας και της εφαρμογής όλων των Ε.Π. που χρηματοδοτούνται από τα Διαρθρωτικά Ταμεία.
6. **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Αγροτική Ανάπτυξη».** Το πρόγραμμα θα είναι πολυτομεακό και μονοταμειακό (ΕΓΤΑΑ) και στοχεύει κυρίως στην εξυπηρέτηση των στόχων των
7. **Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Θάλασσα και Αλιεία».** Το πρόγραμμα θα είναι μονοταμειακό (ΕΤΘΑ) και στοχεύει κυρίως στην εξυπηρέτηση των στόχων των **Χρηματοδοτικών Προτεραιοτήτων 1 και 3.**

Πίνακας 9-13 Ετήσιας κατανομή ανά ΕΠ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΕΔΕΤ												
	ΕΤΠΑ	ΕΚΤ και ΥΕΙ	ΤΣ	ΕΓΤΑΑ	ΕΤΘΑ	ΣΥΝΟΛΟ	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ, ΕΠΙΧΕΙΡΗ ΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ	**3.043.061.670**	**692.023.753**	**0**			**3.735.085.423**	420.355.404	470.928.159	512.650.907	543.797.494	581.858.741	593.478.094	612.016.625
ΥΠΟΔΟΜ ΕΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ, ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	**1.183.248.571**	**0**	**3.178.340.321**			**4.361.588.892**	493.058.456	618.779.783	617.940.684	632.367.701	636.804.468	667.894.443	694.743.356
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ & ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	**0**	**2.152.201.141**	**0**			**2.152.201.141**	402.622.525	307.197.948	305.595.442	295.633.152	289.023.773	279.033.573	273.094.727
ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ	**181.045.295**	**205.380.000**	**0**			**386.425.295**	21.699.250	32.867.371	44.035.492	55.203.613	66.371.734	77.539.855	88.707.980
ΑΝΑΤΟΛΙ ΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΘΡΑΚΗ	**361.512.913**	**54.556.816**	**0**			**416.069.729**	62.559.653	58.575.817	58.469.727	58.762.294	59.083.993	59.319.030	59.299.215
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	**656.214.558**	**134.453.158**	**0**			**790.667.716**	118.667.929	112.042.689	111.765.891	111.831.735	111.905.084	112.530.626	111.923.762
ΘΕΣΣΑΛΙΑ	**270.220.272**	**58.490.706**	**0**			**328.710.978**	49.316.643	46.641.932	46.520.520	46.506.596	46.491.758	46.766.894	46.466.635
ΗΠΕΙΡΟΣ	**232.004.598**	**35.012.393**	**0**			**267.016.991**	40.148.295	37.591.628	37.523.544	37.711.301	37.917.755	38.068.592	38.055.876
ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ	**334.197.511**	**68.145.671**	**0**			**402.343.182**	60.387.876	57.008.143	56.867.956	56.905.807	56.947.901	57.264.632	56.960.866
ΔΥΤΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ	**251.767.122**	**19.255.275**	**0**			**271.022.397**	39.115.798	38.207.399	38.159.747	38.406.001	38.676.141	39.171.455	39.285.856
ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΔΑ	**76.083.924**	**21.254.512**	**0**			**97.338.435**	15.329.547	13.633.359	13.599.212	13.660.683	13.732.349	13.716.678	13.666.607
ΠΕΛΟΠΟ ΝΝΗΣΟΣ	**164.710.675**	**56.826.934**	**0**			**221.537.609**	33.761.054	31.246.215	31.153.858	31.156.442	31.107.889	31.591.706	31.520.445
ΙΟΝΙΑ ΝΗΣΙΑ	**159.313.611**	**26.641.391**	**0**			**185.955.002**	25.905.527	26.164.917	26.129.503	26.267.977	26.288.994	27.385.888	27.812.196
ΒΟΡΕΙΟ ΑΙΓΑΙΟ	**219.703.223**	**27.500.744**	**0**			**247.203.968**	34.924.469	34.813.509	34.768.427	34.970.325	35.090.939	36.130.842	36.505.456
ΚΡΗΤΗ	**296.687.133**	**59.682.104**	**0**			**356.369.237**	51.734.063	50.069.156	49.982.865	50.235.244	50.347.115	51.753.125	52.247.669
ΑΤΤΙΚΗ	**694.796.659**	**239.372.769**	**0**			**934.169.428**	147.710.755	131.262.652	130.670.638	130.946.622	131.339.054	131.700.415	130.539.291
ΝΟΤΙΟ Α ΙΓΑΙΟ	**63.682.818**	**22.449.008**	**0**			**86.131.827**	13.794.027	12.047.128	12.012.689	12.057.720	12.104.474	12.081.140	12.034.649
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ				**4.195.972.284**		**4.195.972.284**	601.053.476	600.535.338	600.006.549	599.466.887	598.917.362	598.338.710	597.653.963
ΘΑΛΑΣΣΑ & ΑΛΙΕΙΑ													
ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	**184.193.775**	**83.269.985**	**71.496.408**			**338.960.169**	45.523.816	46.474.659	47.443.110	48.407.160	49.373.410	50.377.078	51.360.936
ΣΥΝΟΛΟ	**8.372.444.330**	**3.956.516.360**	**3.249.836.729**		**4.195.972.284**			**2.726.087.801**	**2.775.296.762**				**2.973.896.110**

9.3 Επιχειρησιακό πρόγραμμα ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2020

Το ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας 2014-2020 (ΠΕΠ ΔΕ 2014-2020) αφορά τον προγραμματικό σχεδιασμό της Περιφέρειας για την 5η προγραμματική περίοδο 2014-2020.

Για την προγραμματική περίοδο 2014-2020 η Δυτική Ελλάδα ανήκει στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιφέρειες, καθώς είναι μία από τις φτωχότερες σε όρους κ.κ. ΑΕΠ περιφέρειες της χώρας.

Το ΠΕΠ ΔΕ 2014-2020 περιλαμβάνει επτά μονοταμειακούς άξονες προτεραιότητας εκ των οποίων οι δύο αποτελούν άξονες τεχνικής βοήθειας.

Το Πρόγραμμα με εξαίρεση τον ΘΣ11, που αφορά την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης, καλύπτει το σύνολο των Θεματικών Στόχων που έχουν τεθεί σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο για την 5η προγραμματική περίοδο 2014-2020:

- Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας
- Βελτίωση της πρόσβασης, της χρήσης και της ποιότητας των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών
- Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς
- Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων
- Διατήρηση και προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικότητας των πόρων
- Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων
- Προώθηση της βιώσιμης και ποιοτικής απασχόλησης και υποστήριξη της κινητικότητας της εργασίας
- Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας και των διακρίσεων
- Επένδυση στην εκπαίδευση, την κατάρτιση και την επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση

Ο συνολικός προϋπολογισμός του Προγράμματος ανέρχεται σε 502,9 εκ € (Δ.Δ.) και χρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) και Εθνικούς Πόρους.

Το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας για την περίοδο 2014 - 2020 είναι να επιτευχθεί «Αυτοτροφοδοτούμενη, εξωστρεφής και αειφορική ανασυγκρότηση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας εστιασμένη στην παγκόσμια ταυτότητά της, στις αξίες για τον άνθρωπο και το περιβάλλον».

Το όραμα συμπληρώνεται από τη στρατηγική «Έξυπνης Εξειδίκευσης» η οποία είναι εστιασμένη σε επιλεγμένους κλάδους όπως ο πρωτογενής με έμφαση στην αγροβιοδιατροφή

και την μεταποίηση αγροτικών προϊόντων, ο τουρισμός σε άμεση συνάρτηση με τον πολιτισμό και τα προηγμένα υλικά-μικροηλεκτρονική, χωρίς να παραγνωρίζεται ωστόσο η ανάγκη ενίσχυσης καινοτόμων δραστηριοτήτων στους τομείς των ενεργειακών εφαρμογών και πληροφορικής που τροφοδοτούν οριζόντια σχεδόν όλους τους παραπάνω τομείς εξειδίκευσης.

Το σύνολο των παραπάνω κλαδικών τομέων εξειδίκευσης θα συμβάλλει στη δημιουργία ελκυστικών, πράσινων και ανταγωνιστικών πόλεων εντός της ΠΔΕ («έξυπνες πόλεις»), που αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της περιφερειακής στρατηγικής έξυπνης εξειδίκευσης.

Για την προαγωγή του αναπτυξιακού οράματος της ΠΔΕ επιλέγονται για το ΠΕΠ Δυτικής Ελλάδας πέντε στρατηγικοί στόχοι, οι οποίοι συνδέονται με συγκεκριμένους Θεματικούς Στόχους (ΘΣ) και συνοπτικά αφορούν: α) την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων, β) την προστασία του Περιβάλλοντος και τη μετάβαση σε μία οικονομία φιλική στο περιβάλλον, γ) την ανάπτυξη, εκσυγχρονισμός και συμπλήρωση μεταφορικών υποδομών, δ) την Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και Καταπολέμηση της Φτώχειας και των Διακρίσεων και ε) την ανάπτυξη, εκσυγχρονισμό και συμπλήρωση κοινωνικών υποδομών, υποδομών υγείας και εκπαίδευσης.

Το πρόγραμμα απευθύνεται και έχει ως ωφελούμενους το σύνολο του πληθυσμού της ΠΔΕ

- Απλοί πολίτες της Περιφέρειας αλλά και ειδικές ομάδες πληθυσμού (όπως άνεργοι, γυναίκες, ΑΜΕΑ, μαθητές κλπ.)
- Επιχειρήσεις (με έμφαση στις ΜΜΕ) και επαγγελματίες
- Ερευνητικοί φορείς και ερευνητές
- Φορείς Αυτοδιοίκησης (Α και Β Βαθμού)
- Λοιποί Δημόσιοι φορείς

Τα οικονομικά στοιχεία του προγράμματος έχουν ως εξής:

Πίνακας 9-14 Χρηματοδοτική κατανομή Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Δυτικής Ελλάδας

ΚΩΔΙΚΟΣ Α.Π.	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ	%	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΝΔΡΟΜΗ	%
ΑΠ 1: Ενίσχυση της Ανταγωνιστικότητας – Ε&Κ	58.762.585	14,6%	ΘΣ 1 «Ενίσχυση της έρευνας, της τεχνολογικής ανάπτυξης και της καινοτομίας» (ΕΤΠΑ)	9.796.517	2,4%
			ΘΣ 2 «Ενίσχυση της πρόσβασης σε ΤΠΕ, της χρήσης και ποιότητάς τους» (ΕΤΠΑ)	4.906.517	1,2%
			ΘΣ 3 «Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των μικρομεσαίων επιχειρήσεων» (ΕΤΠΑ)	44.059.551	11,0%
ΑΠ 2: Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή	96.908.821	24,1%	ΘΣ 4 «Υποστήριξη της μετάβασης προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα σε όλους τους τομείς» (ΕΤΠΑ)	14.245.549	3,5%
			ΘΣ 5 «Προώθηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης κινδύνων» (ΕΤΠΑ)	31.551.636	7,8%
			ΘΣ 6 «Προστασία του περιβάλλοντος και προώθηση της αποδοτικής χρήσης των πόρων» (ΕΤΠΑ)	51.111.636	12,7%
ΑΠ 3: Μεταφορές	152.126.987	37,8%	ΘΣ 7 «Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και άρση των εμποδίων σε βασικές υποδομές δικτύων» (ΕΤΠΑ)	152.126.987	37,8%
ΑΠ 4: Κοινωνική Προστασία	68.145.671	16,9%	ΘΣ 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας» (ΕΚΤ)	68.145.671	16,9%
ΑΠ 5: Υποδομές Υγείας & Εκπαίδευσης	26.399.118	6,6%	ΘΣ 9 «Προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας» (ΕΤΠΑ)	13.199.559	3,3%
			ΘΣ 10 «Επένδυση στην εκπαίδευση, κατάρτιση και επαγγελματική κατάρτιση για την απόκτηση δεξιοτήτων και τη διά βίου μάθηση» (ΕΤΠΑ)	13.199.559	3,3%
Σύνολο ΠΕΠ ΔΕ				402.343.182	

9.4 Περιφερειακό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΠΠΧΣΑΑ) Δυτικής Ελλάδος

Το **υφιστάμενο Χωροταξικό Πλαίσιο** για τη Δυτική Ελλάδα είχε θεσμοθετηθεί από το έτος 2003 (ΦΕΚ/ Β/1470/9.10.2003), καταγράφοντας και αξιολογώντας τη θέση της Περιφέρειας στο διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο και το ρόλο της σε εθνικό επίπεδο, εντοπίζοντας και αναδεικνύοντας παράλληλα τους παράγοντες εκείνους που επηρεάζουν τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη και διάρθρωση του χώρου σε επίπεδο περιφέρειας. Αποτιμήθηκαν οι χωρικές επιπτώσεις των ευρωπαϊκών, εθνικών και περιφερειακών πολιτικών και προγραμμάτων και προσδιορίστηκαν με προοπτική 15ετίας οι βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές επιλογές για την ολοκληρωμένη και αειφόρο ανάπτυξη του χώρου.

Νομοθετικό πλαίσιο

Το πλαίσιο του Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης θεσπίστηκε με τον Νόμο 2742/1999 (ΦΕΚ 207/Α/07-10-1999). Το ΠΠΧΣΑΑ στοχεύει στην εναρμόνιση με τα εγκεκριμένα ή υπό διαμόρφωση κείμενα του **Γενικού** και των **Ειδικών Πλαισίων** Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και στην εξειδίκευση και συμπλήρωση των βασικών προτεραιοτήτων και επιλογών τους στο επίπεδο της περιφέρειας. Με την υπ' αρ. 51949/29-11-2010 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 1925/Β/13-10-2010) τέθηκαν οι κανόνες για την «Παρακολούθηση και Αξιολόγηση της εφαρμογής του Γενικού, των Ειδικών και των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης». Οι σχετικές προδιαγραφές αξιολόγησης – αναθεώρησης και εξειδίκευσης των ΠΠΧΣΑΑ εγκρίθηκαν με την υπουργική απόφαση υπ'αρ.οικ.10106 (ΦΕΚ 45/ΤΑΑ&ΠΘ/17-03-2011).

Στόχος του ΠΠΧΣΑΑ είναι η προώθηση δράσεων που αφορούν ιδίως :

- ✓ Στον Αναπτυξιακό Προγραμματισμό
- ✓ Τον Χωρικό Σχεδιασμό
- ✓ Την Προστασία και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
- ✓ Τις παραγωγικές δραστηριότητες
- ✓ Τις τεχνικές και κοινωνικές υποδομές και
- ✓ Τη διοικητική Ανασυγκρότηση της περιφέρειας.

Με Την με αρ. Γ.Γ. 231/1.2.2012 απόφαση Γ.Γ. Χωροταξίας & Αστικού Περιβάλλοντος, ανετέθη στην σύμπραξη «ΦΙΛΩΝ»: Α. ΠΑΝΤΑΖΗΣ - ΠΑΝ. ΚΥΡΙΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝ. Ο.Ε. και ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΙΑΤΡΟΥ, η μελέτη «ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ & ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΠΧΣΑΑ ΔΕ». Η Μελέτη προκηρύχθηκε κατά το άρθρο 7 του Ν. 3316/05 τον Μάρτιο του 2011, από την αρμόδια Δ/νση Χωροταξίας του ΥΠΕΚΑ, μαζί με τις αντίστοιχες μελέτες και άλλων περιφερειών, χρηματοδοτούμενες από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013» (ΕΠΠΕΡΑΑ).

Ήδη εκπονήθηκε το A_1 Στάδιο της εν λόγω Μελέτης, το οποίο περιέλαβε την αξιολόγηση του βαθμού και του τρόπου εφαρμογής των κατευθύνσεων και βασικών επιλογών του ισχύοντος ΠΠΧΣΑΑ ΔΕ. Για το A_1 Στάδιο γνωμοδότησε θετικά το Περιφερειακό Συμβούλιο Δυτικής Ελλάδος με την υπ΄αριθμ. 42/28-02-13 Απόφαση (ΑΔΑ:ΒΕΔΦ7Λ6-4ΥΩ). Αναμένεται η υποβολή στην Περιφέρεια του επίσης εκπονηθέντος B_1 Σταδίου & ΣΜΠΕ της ανωτέρω Μελέτης.

Για την υποστήριξη της κατάρτισης της έκθεσης για τη παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής του ΠΠΧΣΑΑ (Απόφαση 17566/15-03-2013 Αν.ΥΠ. ΠΕΚΑ) έχει συσταθεί ομάδα εργασίας με εκπροσώπηση :

- ✓ της Δ/νσης Χωροταξίας του ΥΠΕΚΑ,
- ✓ της ΠΔΕ και
- ✓ της Αποκεντρωμένης Δ/κσης Π.ΔΕ.Ι.

Στα πλαίσια της εκπόνησης του **B_1 Σταδίου** της Μελέτης «Αξιολόγηση, Αναθεώρηση και Εξειδίκευση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας» και **κατόπιν οδηγιών της Διεύθυνσης Χωροταξίας του ΥΠΕΚΑ**, που αποτελεί την **Διευθύνουσα Υπηρεσία** της εν λόγω Μελέτης πραγματοποιήθηκαν **συναντήσεις εργασίας** στην ΠΕ Αιτ/νίας (Μεσολόγγι 19/12/2013), στην ΠΕ Ηλείας (Πύργος στις 19/12/2013, στην ΠΕ Αχαΐας (Πάτρα 20/12/2013) και διοργανώθηκαν από την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Χωροταξίας του Υπουργείου και τη Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού Δυτικής Ελλάδος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου και παρουσιάστηκαν οι προτεινόμενες κατευθύνσεις αναθεώρησης και εξειδίκευσης από τον Ανάδοχο της Μελέτης.

Τα **κύρια θέματα προβληματισμού** που τέθηκαν ήταν τα εξής:

1. Η αύξηση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή τομέα,
2. Η αξιοποίηση ενεργειακού δυναμικού και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας,
3. Η επέκταση και αναδιάρθρωση του τουριστικού τομέα και
4. Η σταδιακή ανακοπή των εντεινόμενων ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ - ΘΕΣΗ ΚΑΙ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ – ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΚΑΙ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ – ΠΡΟΤΥΠΟ ΧΩΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Το αναθεωρημένο ΠΠΧΣΑΑ της Περιφέρειας Δυικής Ελλάδος στοχεύει:

- ➢ Στην προώθηση της αειφόρου, ισόρροπης και διαρκούς ανάπτυξης της Περιφέρειας σύμφωνα με τις φυσικές, οικονομικές και κοινωνικές ιδιαιτερότητές της, τα συγκριτικά της πλεονεκτήματα και τις αρχές της «Εδαφικής Ατζέντας της ΕΕ 2020».
- ➢ Στην εξειδίκευση των εγκεκριμένων Γενικού και Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης και στη συμπλήρωση των βασικών προτεραιοτήτων και επιλογών τους, στο επίπεδο της Περιφέρειας.
- ➢ Στην ενσωμάτωση των κατευθύνσεων του ΕΣΠΑ (2014-2020) και του ΠΕΠ της ΠΔΕ, καθώς και άλλων γενικών ή ειδικών αναπτυξιακών προγραμμάτων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη διάρθρωση και ανάπτυξη του χώρου της Περιφέρειας.
- ➢ Στην εξασφάλιση της ικανότητάς του να αποτελέσει τη βάση αναφοράς για το συντονισμό και την εναρμόνιση των επιμέρους πολιτικών, προγραμμάτων και επενδυτικών σχεδίων που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στη συνοχή και ανάπτυξη του περιφερειακού χώρου.

- Στην εξασφάλιση της ικανότητάς του να λειτουργεί ως κατευθυντήριο πλαίσιο στα κατώτερα επίπεδα χωρικού σχεδιασμού (Ρ.Σ., ΓΠΣ, ΣΧΟΟΑΠ, ΠΕΡΠΟ, ΠΟΑΠ και ΖΟΕ) εξασφαλίζοντας την συνεκτική διαχείριση του χώρου.

Η αναπτυξιακή θέση και ο ρόλος της ΠΔΕ παρέμεινε σε στασιμότητα την τελευταία 10ετία με τις τάσεις να είναι μάλλον πτωτικές λόγω κυρίως της ύφεσης και οικονομικής κρίσης των 6 τελευταίων ετών και των καθυστερήσεων ολοκλήρωσης των μεγάλων αναπτυξιακών της διαδρόμων. Με βάση την νεότερη κατάταξη των Περιφερειών της Ε.Ε., η ΠΔΕ κατατάσσεται στη χαμηλότερη κατηγορία των ''λιγότερο αναπτυγμένων'' Περιφερειών της, μαζί με τις Περιφέρειες Ηπείρου, Θεσσαλίας, Κεντρικής Μακεδονίας και Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης.

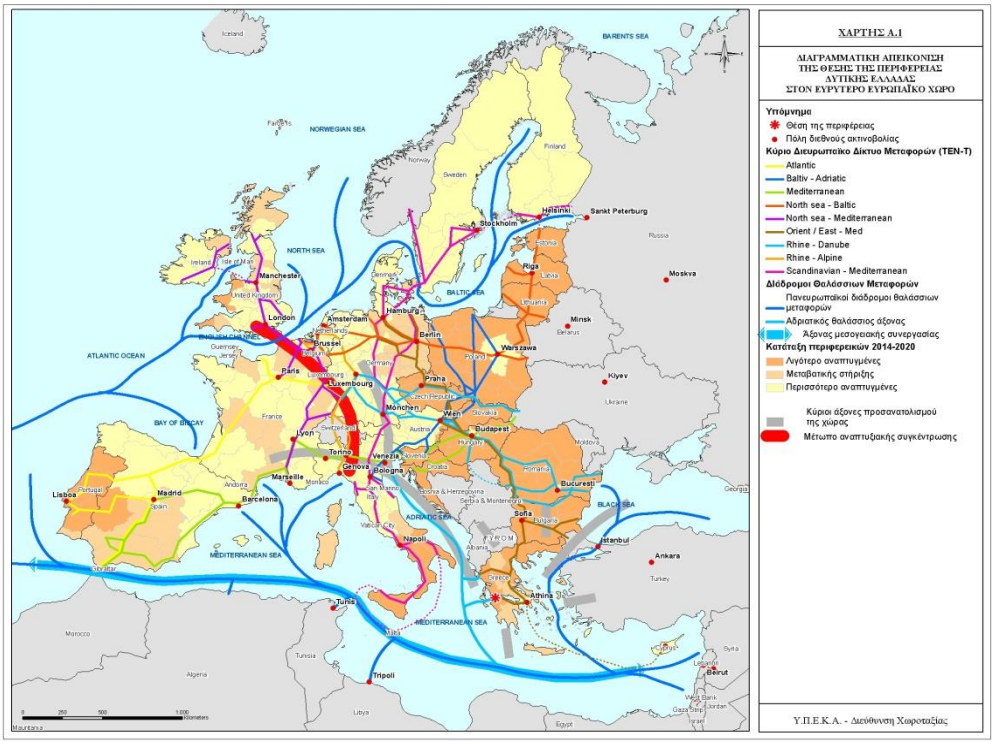

Εικόνα 9-9 Εικ. Θέση της ΠΔΕ στον ευρύτερο Ευρωπαϊκό χώρο

Με βάση τα σχετικά πορίσματα της Α΄ φάσης της μελέτης εκτιμάται ότι, κυρίως από το τέλος της περιόδου 2014 – 2020, θα ενισχύεται τόσο ο διεθνής όσο και ο εθνικός ρόλος της Περιφέρειας, με απαραίτητη προϋπόθεση την ολοκλήρωση των διευρωπαϊκών δικτύων, που αφορούν στα μεγάλα έργα και υποδομές μεταφορών. Την ενίσχυση αυτή εκτιμάται ότι θα υποστηρίξει (κυρίως στο εθνικό επίπεδο) και η πιο συστηματική αξιοποίηση του ενεργειακού δυναμικού της Περιφέρειας (η οποία έχει ξεκινήσει1), με τις προσδοκώμενες προοπτικές αξιοποίησης των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων στο Ιόνιο και τον Πατραϊκό κόλπο, την παράλληλη αξιοποίηση του πλουσιότατου υδάτινου δυναμικού της Περιφέρειας, καθώς και των δυνατοτήτων της για ανάπτυξη ήπιων μορφών ενέργειας.

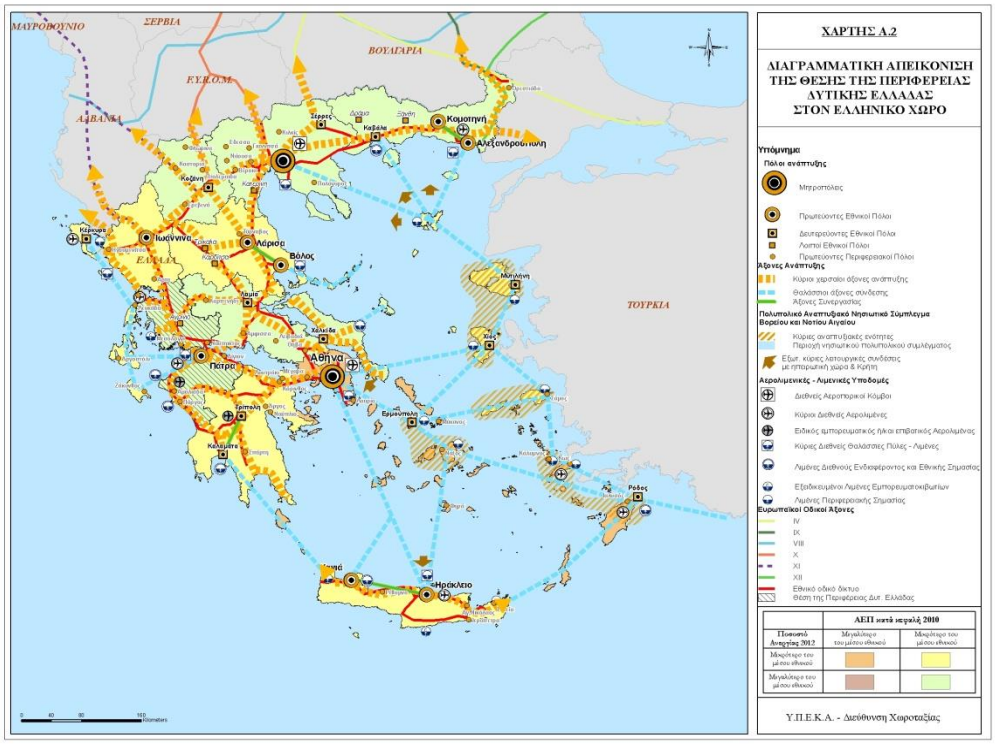

Εικόνα 9-10 Εικ. Θέση της ΠΔΕ στον Ελληνικό χώρο

Πραγματική βιώσιμη ανάπτυξη στην υπάρχουσα διεθνή συγκυρία μπορεί να υπάρξει με συντονισμένες προσπάθειες, δράσεις και αποτελέσματα που θα καταστήσουν σταδιακά την οικονομία και την παραγωγή ανταγωνιστική και ποιοτική, σ' ένα σχεδιασμένο χωρικά περιβάλλον, που να αναδεικνύει τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα (φυσικά, πολιτιστικά, παραγωγικά), στις διάφορες χωρικές του ενότητες (από τις μεγαλύτερες ως τις τοπικές), με βάση τις αρχές και κατευθύνσεις της οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

Δεδομένου, ότι η θέση και η εικόνα της ΠΔΕ έχει επιβαρυνθεί σημαντικά από τις καθυστερήσεις των μεγάλων έργων μεταφορών, γίνεται η παραδοχή ότι η πρόσφατη επανεκκίνηση ορισμένων, η ολοκλήρωσή τους, ο προσδοκώμενος τερματισμός της ύφεσης το 2014 και η απαρχή ανάκαμψης της οικονομίας θα έχουν θετικές επιπτώσεις με προβλεπόμενη δημογραφική προσέγγιση, για το έτος στόχο 2030, η ΠΔΕ να αποκτήσει πληθυσμό ελαφρώς μεγαλύτερο από την απογραφή του 2001.

Η ΠΔΕ είναι στην τρίτη θέση με τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας στη χώρα και εξακολουθεί να παρουσιάζει επιδείνωση, αν και με βραδύτερους ρυθμούς, από τα προηγούμενα χρόνια της κρίσης. Με αυτά τα δεδομένα η αποκλιμάκωση και μείωση της ανεργίας θα απαιτήσει μακροχρόνια προσπάθεια και δεν προβλέπεται να επανέλθει σε φυσιολογικά επίπεδα στα επόμενα χρόνια. Θετικά μηνύματα για την μελλοντική απαρχή μείωσης των δεικτών της ανεργίας δίνουν οι προβλέψεις της ΕΕ και του ΚΕΠΕ για τερματισμό της ύφεσης το 2014 (ανάκαμψη 0,6 του ΑΕΠ και 2,9% το 2015 στο επίπεδο χώρας), αλλά η πρόβλεψη για την εξέλιξη των δεικτών της ανεργίας, όσο διαρκεί η οικονομική ύφεση είναι παρακινδυνευμένη. Με βάση τις τελευταίες προβλέψεις μπορούμε να διατυπώσουμε ως εφικτή κατεύθυνση την, κατ' αρχήν σταδιακή και στη συνέχεια μέχρι το έτος στόχο 2030 δραστική, μείωση της ανεργίας περίπου στα επίπεδα προ της ύφεσης και της κρίσης. Με βάση

το αισιόδοξο σενάριο για εκκίνηση της οικονομικής/παραγωγικής ανάκαμψης και σε σχέση με τη σημερινή εικόνα των δεικτών της απασχόλησης είναι βραχυπρόθεσμα εφικτή η σταδιακή αύξηση της απασχόλησης στον δευτερογενή και ιδιαίτερα στους κλάδους του τριτογενή τομέα παραγωγής, στους οποίους η Π Ε παρουσιάζει συγκριτικά πλεονεκτήματα όπως: της εκπαίδευσης, της έρευνας και καινοτομίας, της υγείας και κοινωνικής μέριμνας, καθώς και των εμπορευματικών μεταφορών και του τουρισμού.

Σε ό,τι αφορά τους δείκτες ευημερίας και την φτώχεια η επιδείνωση της κατάστασης στην Περιφέρεια (όπως και σ' όλη τη χώρα) είναι παραπάνω από ορατή, με τις κοινωνικές ομάδες που πλήττονται περισσότερο και παρουσιάζουν περισσότερες πιθανότητες να βρεθούν σε κατάσταση απόλυτης φτώχειας να είναι τα μονογονεϊκά νοικοκυριά με ένα τουλάχιστον παιδί, οι άνεργοι, τα άτομα με χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο, οι νέοι ηλικίας 16-24 ετών, τα άτομα με μερική απασχόληση, καθώς επίσης και αυτά που εργάζονται με προσωρινή απασχόληση. Ο μειωμένος βαθμός κοινωνικής κάλυψης αυτών των ατόμων αποδεικνύει πόσο σημαντική είναι η εφαρμογή μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης, όπως είναι το πρόγραμμα του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος.

Ωστόσο, με στόχο την εστίαση στον εκσυγχρονισμό και αναδιάρθρωση των τομέων παραγωγής στους οποίους η Περιφέρεια έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα και με προτεραιότητα την ολοκλήρωση των μεγάλων αναπτυξιακών έργων των μεταφορών, η κατεύθυνση για βελτίωση της θέσης της Περιφέρειας ως προς τους δείκτες ευημερίας και ανάπτυξης και για διατήρηση της κοινωνικής συνοχής μπορεί να θεωρηθεί ως υλοποιήσιμη. Η άμβλυνση των ανισοτήτων και η στήριξη της κοινωνικής συνοχής μπορεί να επιχειρηθεί με κατάλληλες πολιτικές που θα βασίζονται σε μια σειρά μέτρων για την ενίσχυση των παραγωγικών και κοινωνικών υποδομών και για την αξιοποίηση και επιμόρφωση του ανθρώπινου δυναμικού, του κεφαλαίου και των μηχανισμών διοίκησης, έτσι ώστε να ενισχύσουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα των Περιφερειών με αναπτυξιακή υστέρηση.

Τέτοιες δράσεις μεταξύ άλλων μπορεί να είναι:

1. Η διαμόρφωση ενός εθνικού στρατηγικού πλαισίου πολιτικής για τη μείωση της φτώχειας, στα πλαίσια του οποίου η ΠΔΕ θα πρέπει να καταγράψει την υπάρχουσα κατάσταση και τις μελλοντικές προοπτικές,
2. η συμμετοχή και η υλοποίηση προγραμμάτων απασχόλησης ΤοπΣΑ2 προσαρμοσμένων στις ανάγκες των τοπικών αγορών εργασίας και συμμετοχή και η υλοποίηση προγραμμάτων απασχόλησης Τοπ ΕΚΟ,
3. η εφαρμογή της αρχής του ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος,
4. η συμβουλευτική υποστήριξη και η αναβάθμιση των προσόντων και των δεξιοτήτων των ευαίσθητων κοινωνικών ομάδων (ΕΚΟ) μέσω προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης και δράσεις ψυχολογικής υποστήριξης ΕΚΟ,
5. η εφαρμογή προγραμμάτων ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών, κυρίως μαθητών και νέων, σχετικά με τα δικαιώματα των ευπαθών κοινωνικά ομάδων3,
6. η προσέλκυση και υποστήριξη δράσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης και
7. η εφαρμογή προγραμμάτων επαγγελματικού προσανατολισμού και επιμόρφωσης – ευαισθητοποίησης.

Οι δράσεις αυτές συμβάλλουν στο να γίνει εφικτή η κατεύθυνση του ΠΠΧΣΑΑ για αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού με μέτρα κατάρτισης – επιμόρφωσης, με βάση και αφετηρία τις ανάγκες της αγοράς εργασίας.

Τα τελευταία στοιχεία, σε συνδυασμό με τις προβλέψεις της Ε.Ε. και του ΚΕΠΕ για τερματισμό της ύφεσης το 2014, καθιστούν δυνατές, αν και αισιόδοξες, τις εκτιμήσεις για σταδιακή αύξηση του ΑΕΠ, τόσο σε επίπεδο χώρας, όσο και σε επίπεδο ΠΔΕ, το οποίο (παρά τις δυσκολίες της οικονομικής ανάκαμψης) μπορεί σε λίγα χρόνια να κινηθεί σε ρυθμούς αύξησης συγκρίσιμους με αυτούς πριν την περίοδο της οικονομικής ύφεσης.

Προτεραιότητα στην κατεύθυνση για βιώσιμη ανάπτυξη της Περιφέρειας είναι ο εκσυγχρονισμός και η τεχνολογική ανάπτυξη και ενίσχυση της καινοτομίας στους πλεονασματικούς κλάδους της Περιφέρειας στους οποίους διαθέτει σχετικά συγκριτικά πλεονεκτήματα.

Με βάση την αναλυτική καταγραφή και αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης στην Α΄ φάση της μελέτης προσδιορίστηκαν οι πλεονασματικοί κλάδοι της Περιφέρειας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο και οι κλάδοι με εξειδίκευση στα αντίστοιχα επίπεδα.

Η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας του πρωτογενή τομέα αποτελεί αφετηριακή προτεραιότητα για να καταστεί σταδιακά η Δυτική Ελλάδα περιοχή βιώσιμης ανάπτυξης με αναγνωρίσιμη και διευρυνόμενη ανταγωνιστικότητα - βασιζόμενη στα ιδιαίτερα χωρικά χαρακτηριστικά της περιοχής (ήπιο κλίμα, σχετικά μεγάλο ποσοστό εύφορων πεδινών εκτάσεων, ιδίως στην Ηλεία και κατά δεύτερο λόγο στην Αιτωλ/νία, πλουσιότατο υδάτινο δυναμικό που μπορεί ακόμη περισσότερο να αξιοποιηθεί, εξαιρετική βιοποικιλότητα και τοπογραφία που προσδίδουν ιδίως στα κτηνοτροφικά προϊόντα την εξαιρετική τους ποιότητα κ.α.).

Η σταδιακή ανάδειξη του πρωτογενή τομέα της Περιφέρειας σε δραστηριότητα με φιλοπεριβαλλοντικό (αειφορικό) χαρακτήρα, μέσα από τον εκσυγχρονισμό και την αναδιάρθρωσή του, τη συνεχή διεύρυνση της βιολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας και την εισαγωγή και δραστική ανάπτυξη νέων καλλιεργειών, όπως τα ενεργειακά φυτά και την προώθηση της έρευνας και καινοτομίας (ήδη υπάρχουν δείγματα επιτυχημένης εφαρμογής καινοτομιών στον τομέα των ιχθυοκαλλιεργειών), αποτελούν κύριες προοπτικές για την βιώσιμη αειφόρο ανάπτυξη της Π Ε. Στόχο και κύρια κατεύθυνση αποτελεί η επάρκεια της Περιφέρειας, η παραγωγή προϊόντων ποιότητας ΠΟΠ, ΠΓΕ και προϊόντων Ολοκληρωμένης Διαχείρισης. Επίσης, η ανάπτυξη της συμβολαιακής γεωργίας και η παραγωγή εγχώριων βιολογικών ζωοτροφών παράλληλα με την κτηνοτροφία θα ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα της τελευταίας.

Διαχρονικά, οι επιχειρήσεις μεταποίησης αγροτικών προϊόντων, χρειάζονται συστηματική στήριξη για θέματα υιοθέτησης και ανάπτυξης καινοτομιών, εκσυγχρονισμού, βελτίωσης της ποιότητας, της υγιεινής και ασφάλειας των προϊόντων τους. Οι προοπτικές για την βιώσιμη αειφόρο ανάπτυξη της ΠΔΕ ως προς την οικονομική φυσιογνωμία και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας του δευτερογενή τομέα είναι η έμφαση στο σχεδιασμό σε οργανωμένα, πολεοδομημένα Επιχειρηματικά Πάρκα της βιομηχανικής – βιοτεχνικής δραστηριότητας και ο περιορισμός της διάσπαρτης εντός ή εκτός οικιστικών περιοχών δραστηριότητας του δευτερογενή τομέα.

Ιδιαίτερη προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στην αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, για τις οποίες όπως προέκυψε από την ανάλυση και τις σχετικές αξιολογήσεις υπάρχουν συγκριτικά πλεονεκτήματα για την χωροθέτησή τους σε αρκετές χωρικές ενότητες της Περιφέρειας, συμβάλλοντας έτσι στη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής. Με βάση τις αξιολογήσεις, τις προκύπτουσες διαπιστώσεις, τα συμπεράσματα και τις εκτιμήσεις για τις προοπτικές την επόμενη 15ετία, έμφαση δίδεται στην εκτεταμένη αξιοποίηση του ενεργειακού δυναμικού (έλευση φυσικού αερίου, αξιοποίηση προσδοκώμενων κοιτασμάτων υδρογονανθράκων κ.α.) και των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην περιοχή (φωτοβολταϊκά, αιολικά πάρκα, αξιοποίηση υδάτινου δυναμικού, βιομάζα, γεωθερμικά πεδία).

Στον τριτογενή τομέα, οι κλάδοι στους οποίους η Π Ε έχει τα μεγαλύτερα συγκριτικά πλεονεκτήματα και παρουσιάζει ευνοϊκές προοπτικές ανάπτυξης (με συγκεκριμένες για τον κάθε κλάδο προϋποθέσεις) είναι:

- η έρευνα, η τεχνολογική ανάπτυξη και η καινοτομία,
- οι υπηρεσίες μεταφορών και ιδιαίτερα εμπορευματικών μεταφορών, με δυνατότητες και προοπτικές ανάδειξης της Περιφέρειας σε σημαντικό κόμβο εμπορευματικών μεταφορών σε εθνικό και διεθνές επίπεδο,
- οι τουριστικές υπηρεσίες σε διάφορες μορφές τουρισμού, όπως ο παράκτιος και διάφορες μορφές εναλλακτικού και ειδικού τουρισμού, τις οποίες η Περιφέρεια, αν και διαθέτει διεθνούς σημασίας φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους δεν έχει αναπτύξει σύμφωνα με τις δυνατότητές της,
- οι υπηρεσίες υγείας και εκπαίδευσης,
- οι υπηρεσίες που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος, την ενίσχυση των ήπιων μορφών ενέργειας, την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, την πρόληψη και τη διαχείριση κινδύνων και τη μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα.

Οι **Στρατηγικοί στόχοι και κατευθύνσεις** του αναθεωρημένου Περιφερειακού Πλαισίου, λαμβάνοντας υπόψη τις βασικές αναπτυξιακές επιλογές της πρότασης της ΠΔΕ για το ΕΣΠΑ (2014-2020) και τις παραπάνω αναπτυξιακές επιλογές και κατευθύνσεις, είναι οι ακόλουθοι:

Α. Αναβάθμιση της χωρικής ένταξης της Περιφέρειας στο εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο, ως:

- Κεντρικής περιοχής ανάπτυξης στην Μακροπεριφέρεια Αδριατικής - Ιονίου και Νότιας Δυτικής Πύλης της χώρας προς την Κεντρική Μεσόγειο και την Ε.Ε., λειτουργώντας συμπληρωματικά με την Περιφέρεια της Ηπείρου (Ηγουμενίτσα), που αποτελεί τη Βόρεια Δυτική Πύλη.
- Κόμβου συνδυασμένων διεθνών μεταφορών και κέντρου ανάπτυξης νέων τεχνολογιών στο χώρο της ΝΑ Ευρώπης.
- Διεθνούς πολιτιστικού προορισμού (με επίκεντρο την Αρχαία Ολυμπία – Αρχαία Ήλιδα – Επικούρειο Απόλλωνα) σε δικτύωση με άλλους διεθνούς σημασίας πολιτιστικούς - τουριστικούς προορισμούς (Επίδαυρος, Μυκήνες, Δελφοί, Δωδώνη κ.α.) της δυτικής – κεντρικής Ελλάδας.
- Ενεργειακού παραγωγικού πόλου με αξιοποίηση των κοιτασμάτων υδρογονανθράκων, του πλούσιου υδάτινου δυναμικού και των ΑΠΕ.

- Περιοχής σύγκλισης πέντε διευρωπαϊκών διαδρόμων ανάπτυξης.

Β. Αναπτυξιακή αναδιάρθρωση και βελτίωση της ανταγωνιστικότητας / εξωστρέφειας της ΠΔΕ σε κρίσιμους παραγωγικούς τομείς:

- Ανταγωνιστική λειτουργία του πρωτογενή τομέα, ως σημαντικού παραγωγικού πόρου και μέσου προστασίας των φυσικών τοπίων, με ενίσχυση και διάδοση της βιολογικής γεωργίας, κτηνοτροφίας και υδατοκαλλιέργειας.
- Ανάπτυξη προηγμένων υπηρεσιών στην έρευνα, τις νέες τεχνολογίες και την καινοτομία, με εστίαση στις Πανεπιστημιακές Σχολές (Πατρών και Αγρινίου), τα ΤΕΙ της Περιφέρειας, το Επιστημονικό Πάρκο Πατρών και ενίσχυση της συνεργασίας των επιχειρήσεων της Περιφέρειας με τους ερευνητικούς φορείς.
- Ανάπτυξη του εμπορίου, της διαμετακόμισης και των μεταφορικών υπηρεσιών εν γένει.
- Ανάπτυξη του ποιοτικού, υψηλού επιπέδου τουρισμού στα παράλια της Π Ε, καθώς και ειδικών και ήπιων μορφών τουρισμού σε συνδυασμένα πολιτιστικά-περιβαλλοντικά δίκτυα (τουρισμός κρουαζιέρας, ορεινός, οικολογικός, πολιτιστικός, θαλάσσιος τουρισμός κ.α.).
- Ενδοπεριφερειακή σύγκλιση μέσα και από τη σταδιακή συγκρότηση διαπεριφερειακών και ενδοπεριφερειακών αναπτυξιακών χωρικών ενοτήτων.

Γ. Βιώσιμη ανάπτυξη – Οικιστική διάρθρωση και ανάδειξη της εταιρικής σχέσης πόλης – υπαίθρου με:

1. πολυκεντρική οργάνωση του οικιστικού δικτύου και ισόρροπη σχέση του αστικού με τον περιβάλλοντα αγροτικό χώρο με τη σταδιακή λειτουργία εταιρικής σχέσης πόλης-υπαίθρου,
2. ανάδειξη της ιδιαίτερης ταυτότητας των οικισμών 2ου-6ου οικιστικού επιπέδου και δραστικό περιορισμό της αστικής διάχυσης.

Δ. Προστασία και ανάδειξη του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και των τοπίων της ΠΔΕ με:

1. προστασία και ανάδειξη των προστατευόμενων περιοχών και των τοπίων διεθνούς και εθνικής σημασίας,
2. υλοποίηση δράσεων αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, αξιοποίηση ενεργειακών πόρων, προώθηση των ΑΠΕ και βελτίωση/ολοκλήρωση των υποδομών διαχείρισης στερεών απορριμμάτων και υγρών αποβλήτων και των λοιπών δικτύων,
3. ανάδειξη - προστασία και σύνδεση σε δίκτυα των αρχαιολογικών χώρων, μνημείων και ιστορικών τόπων.

Ε. Ανάδειξη των βιώσιμων μεταφορών με προτεραιότητα των ΔΕΔ – Μ και των φιλικών προς το περιβάλλον δικτύων και ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορών.

Στ. Χωρική αναβάθμιση κρίσιμων ζωνών του ενδοπεριφερειακού χώρου με τον ολοκληρωμένο σχεδιασμό του παράκτιου χώρου (ιδιαίτερα αυτού που δέχεται οικιστικές-

τουριστικές πιέσεις) και με ολοκληρωμένες παρεμβάσεις ανάπτυξης του μειονεκτικού ορεινού χώρου.

Ζ. Εκσυγχρονισμός και αναδιάρθρωση της Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Οι ευρύτερες χωρικές ενότητες της Περιφέρειας (διαπεριφερειακές και ενδοπεριφερειακές).

Ως ευρύτερη διαπεριφερειακή αναπτυξιακή χωρική ενότητα της ΠΔΕ θεωρείται αυτή που αποτελείται από τις Περιφέρειες Ιονίων Νήσων – Ηπείρου – Δυτικής Ελλάδας – Πελοποννήσου και Στερεάς Ελλάδας, η οποία ταυτίζεται με την προγραμματική Περιφέρεια NUT1: «Κεντρική Ελλάδα», σύμφωνα με τα κριτήρια της Ε.Ε.

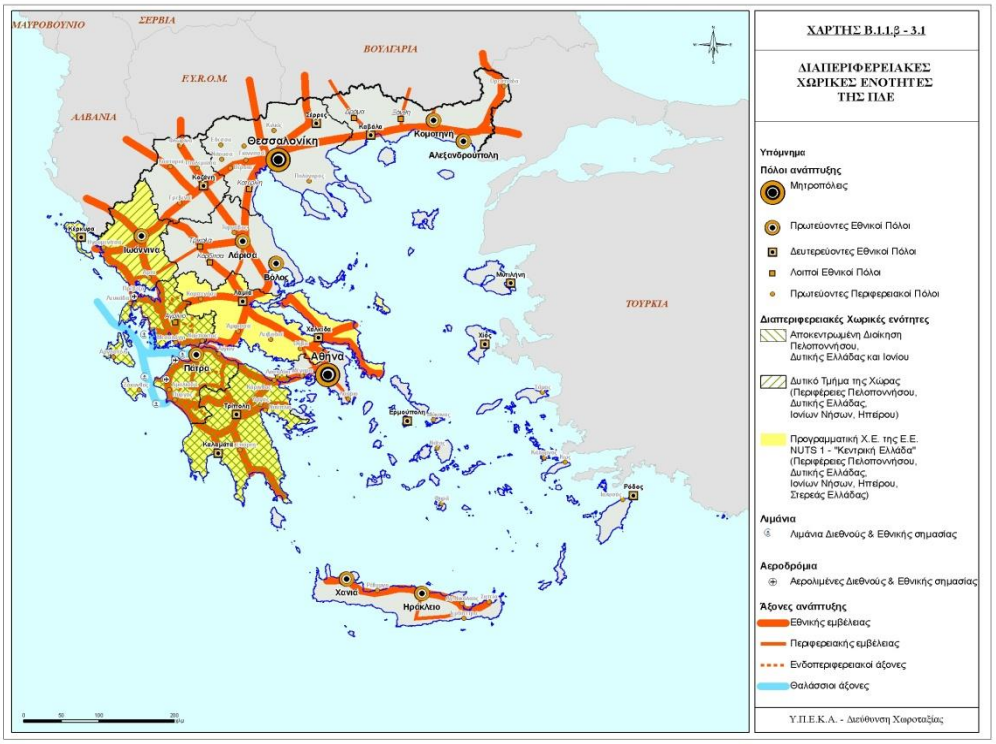

Εικόνα 9-11 Εικ. Διαπεριφερειακή αναπτυξιακή χωρική ενότητα της ΠΔΕ

Ενδοπεριφερειακές αναπτυξιακές χωρικές ενότητες της Περιφέρειας είναι οι τρεις Π.Ε. της Περιφέρειας:

- Η **Αιτωλοακαρνανία**, που έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα στην κτηνοτροφική παραγωγή, στην μεταποίηση κτηνοτροφικών προϊόντων, στις υδατοκαλλιέργειες και την αλιεία, στο πλούσιο υδάτινο δυναμικό και στις μεγάλες δυνατότητες ανάδειξης/αξιοποίησης του συστήματος λιμνών και λιμνοθαλασσών.
- Η **Αχαΐα**, η οποία, λόγω κυρίως του πρωτεύοντος αναπτυξιακού πόλου της ευρύτερης περιοχής Πατρών, παρουσιάζει πολύ μεγαλύτερη δυναμική στον

τομέα των υπηρεσιών, ιδιαίτερα στον τομέα των μεταφορών, της εκπαίδευσης, της υγείας αλλά και αυξημένες δυνατότητες στην έρευνα και τεχνολογία, καθώς και συγκριτικά πλεονεκτήματα στον δευτερογενή τομέα παραγωγής σε σχέση με τις άλλες δύο Π.Ε.

- Η **Ηλεία**, η οποία, λόγω της εύφορης και μεγάλης σε έκταση πεδινής περιοχής, έχει συγκριτικό πλεονέκτημα και αυξημένες δυνατότητες στον τομέα της γεωργικής παραγωγής, ενώ, λόγω της υψηλότερης ποιότητας των παραλιών της και του διεθνούς σημασίας αρχαιολογικού τριπόλου (Αρχαία Ολυμπία – Αρχαία Ήλιδα – Επικούρειος Απόλλων) παρουσιάζει συγκριτικά ευρύτερες δυνατότητες ανάπτυξης του τουριστικού τομέα.

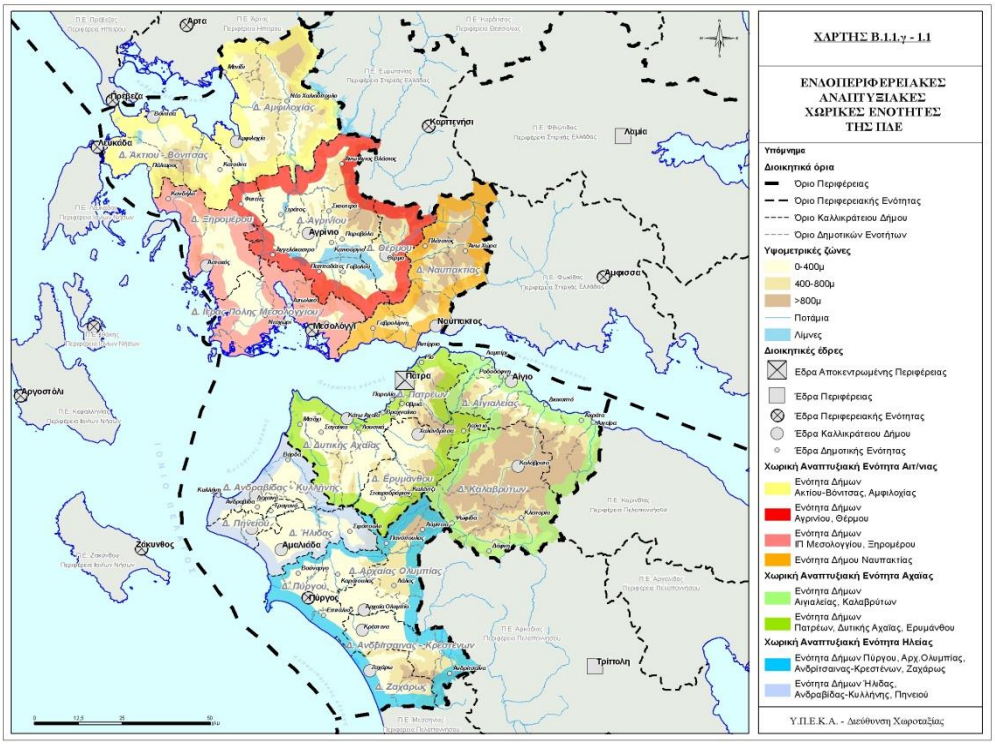

Εικόνα 9-12 Εικ. Ενδοπεριφερειακές αναπτυξιακές χωρικές ενότητες της ΠΔΕ

Με βάση πιο εξειδικευμένα και ομοιογενή χωρικά και αναπτυξιακά κριτήρια και χαρακτηριστικά, προσδιορίσθηκαν μικρότερες ενδοπεριφερειακές χωρικές ενότητες με περισσότερο ομοιογενή ή συμπληρωματικά χαρακτηριστικά στην έκτασή τους.

Οι ενότητες είναι οι εξής:

Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας:

1. Χωρική ενότητα Δήμων Ι.Π. Μεσολογγίου και Ξηρόμερου πλην της Δ.Ε. Φυτειών του Δ. Ξηρόμερου.
2. Χωρική ενότητα Δήμων Αγρινίου και Θέρμου και η Δ.Ε. Φυτειών του Δ. Ξηρόμερου.
3. Χωρική ενότητα δήμου Ναυπακτίας.
4. Χωρική ενότητα δήμων Αμφιλοχίας και Ακτίου – Βόνιτσας.

Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας:

1. Χωρική ενότητα Δήμων Πατρέων, Δυτ. Αχαΐας και Ερυμάνθου.
2. Χωρική ενότητα Δήμων Αιγιαλείας και Καλαβρύτων.

Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας:

1. Χωρική ενότητα Δήμων Πύργου, Αρχαίας Ολυμπίας, Ζαχάρως και Ανδρίτσαινας – Κρεστένων.
2. Χωρική ενότητα Δήμων Ήλιδας, Πηνειού και Ανδραβίδας – Κυλλήνης.

9.5 Μακροπεριφέρεια Αδριατικής Ιονίου (EUSAIR)

Η Στρατηγική της ΕΕ βασίζεται στην Πρωτοβουλία Αδριατικής – Ιονίου, που ξεκίνησε το 2000 και αφορούσε οκτώ χώρες: τέσσερα Κράτη Μέλη της ΕΕ (Κροατία, Ελλάδα, Ιταλία και Σλοβενία) και τέσσερις χώρες εκτός ΕΕ (Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο και Σερβία).

Η Στρατηγική EUSAIR εστιάζει στη θαλάσσια λεκάνη της Αδριατικής και στο Ιόνιο Πέλαγος και επικεντρώνεται σε ζητήματα κοινού ενδιαφέροντος των περιφερειών των χωρών της περιοχής, είτε αυτά αφορούν σε προκλήσεις και ευκαιρίες στο χώρο εφαρμογής της στρατηγικής, είτε καλούνται να αντιμετωπίσουν κοινά προβλήματα και απειλές που αφορούν στην Αδριατική και το Ιόνιο. Στόχος της στρατηγικής είναι να βοηθήσει τα 70 εκατ. κατοίκους της περιφέρειας να επωφεληθούν από τη στενότερη συνεργασία σε τομείς όπως η προώθηση της θαλάσσιας οικονομίας, η διατήρηση του θαλάσσιου περιβάλλοντας, η ολοκλήρωση των μεταφορικών και ενεργειακών δικτύων και η προαγωγή του βιώσιμου τουρισμού.

Η εν λόγω Στρατηγική αναμένεται επίσης να συμβάλει στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων.

Η Στρατηγική βασίζεται στους εξής τέσσερις πυλώνες:

1) Γαλάζια ανάπτυξη:

Η Γαλάζια ανάπτυξη είναι μια μακροπρόθεσμη στρατηγική για την αξιοποίηση του δυναμικού των ευρωπαϊκών θαλασσών και παράκτιων περιοχών. Καλύπτει θέματα όπως η γαλάζια ενέργεια, οι υδατοκαλλιέργειες, ο θαλάσσιος και παράκτιος τουρισμός, ο τουρισμός με κρουαζιερόπλοια, οι θαλάσσιοι ορυκτοί πόροι και η γαλάζια βιοτεχνολογία. Ο πυλώνας της Γαλάζιας ανάπτυξης θα προάγει την καινοτομική ναυτιλιακή και θαλάσσια ανάπτυξη στην περιφέρεια της Αδριατικής θάλασσας και του Ιονίου πελάγους. Αυτό θα γίνει με την προώθηση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και τη δημιουργία θέσεων εργασίας καθώς και επιχειρηματικές ευκαιρίες. Ο πυλώνας της Γαλάζιας ανάπτυξης θα εστιάσει σε τρία θέματα:

- Γαλάζιες τεχνολογίες,
- Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια,
- Ναυτιλιακή και θαλάσσια διακυβέρνηση και υπηρεσίες.

2) Σύνδεση της περιοχής:

Ο κατακερματισμός στην Περιφέρεια της Αδριατικής και του Ιονίου έχει οδηγήσει σε ανισότητες υποδομών – ιδιαίτερα μεταξύ Κρατών Μελών της ΕΕ και χωρών εκτός ΕΕ. Χρειάζεται καλύτερη σύνδεση των δικτύων μεταφορών και ενέργειας και έχουν ζωτική σημασία για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Περιφέρειας. Ο πυλώνας «Σύνδεση της περιοχής» θα βελτιώσει την σύνδεση δικτύων μεταφοράς και ενέργειας μέσω:

- ενίσχυσης της ασφάλειας και προστασίας στη θάλασσα και της ανάπτυξης ενός συστήματος λιμένων,
- δημιουργίας αξιόπιστων δικτύων μεταφοράς και διατροπικών συνδέσεων με την ενδοχώρα,
- θέσπισης μιας καλά διασυνδεδεμένης και με ομαλή λειτουργία εσωτερικής ενεργειακής αγοράς.

Για να επιτύχει αυτούς τους στόχους, αυτός ο πυλώνας θα εστιάσει σε τρία θέματα:

- Θαλάσσιες μεταφορές,
- Διατροπικές συνδέσεις με την ενδοχώρα,
- Δίκτυα ενέργειας.

3) Ποιότητα του περιβάλλοντος.

Η ποιότητα του περιβάλλοντος είναι ουσιώδης για τη διασφάλιση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας των κατοίκων της Περιφέρειας. Ο πυλώνας θα αντιμετωπίσει την ποιότητα του περιβάλλοντος μέσα από τη συνεργασία σε περιφερειακό επίπεδο. Συγκεκριμένα:

- θα διασφαλίσει μια καλή περιβαλλοντική και οικολογική κατάσταση του θαλάσσιου και του παράκτιου περιβάλλοντος έως το 2020,
- θα βοηθήσει στην ανάσχεση της απώλειας βιοποικιλότητας και της υποβάθμισης των υπηρεσιών που σχετίζονται με τα οικοσυστήματα της ΕΕ έως το 2020,
- θα βελτιώσει τη διαχείριση αποβλήτων μέσω της μείωσης αποβλήτων και της ροής νιτρικών στη θάλασσα και τα ποτάμια.

Η εστίαση θα είναι σε τρία θέματα προκειμένου να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι:

- Το θαλάσσιο περιβάλλον,
- Ρύπανση της θάλασσας
- Διακρατικοί χερσαίοι οικότοποι και βιοποικιλότητα.

4) Βιώσιμος τουρισμός.

Η ανάπτυξη του δυναμικού της περιοχής όσον αφορά το βιώσιμο τουρισμό θα μπορούσε να επιταχυνθεί μέσω της προσφοράς καινοτόμων και ποιοτικών τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών. Σημαντική είναι επίσης η υπεύθυνη συμπεριφορά όσον αφορά τον τουρισμό, από όλους τους παράγοντες στον τομέα. Οι κύριοι στόχοι αυτού του πυλώνα είναι:

- διαφοροποίηση των τουριστικών προϊόντων και υπηρεσιών της μακροπεριφέρειας και αντιμετώπιση του φαινομένου της εποχικότητας,
- βελτίωση των προσεγγίσεων για την ποιότητα και την καινοτομία.

Για να επιτύχει αυτούς τους στόχους, ο πυλώνας θα εστιάσει σε δύο θέματα:

- Μια διαφοροποιημένη τουριστική προσφορά.
- Βιώσιμη και υπεύθυνη διαχείριση του τουρισμού

Ως οριζόντια ζητήματα εξετάζονται η έρευνα και η καινοτομία σε συνδυασμό με την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και η δημιουργία και ανάπτυξη διαχειριστικών/ διοικητικών ικανοτήτων (capacity building).

Επόμενα βήματα Υλοποίηση στην πράξη

α) Ευθυγράμμιση της υπάρχουσας Ευρωπαϊκής και εθνικής χρηματοδότησης:

Η EUSAIR θα κινητοποιήσει και θα ευθυγραμμίσει την υπάρχουσα χρηματοδότηση της ΕΕ και τους εθνικούς μηχανισμούς χρηματοδότησης για κάθε ένα από τα θέματα που έχουν εντοπιστεί στους τέσσερις πυλώνες. Ειδικότερα, τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ) για το 2014-2020, καθώς και ο Μηχανισμός Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ) για χώρες εκτός ΕΕ, παρέχουν σημαντικούς οικονομικούς πόρους. Η μακροπεριφερειακή προσέγγιση έχει ήδη ενσωματωθεί στους νέους κανονισμούς για την προ- γραμματική περίοδο 2014-2020. Τα σύμφωνα εταιρικής σχέσης και τα επιχειρησιακά προγράμματα για χώρες της ΕΕ (Κροατία, Ελλάδα, Ιταλία και Σλοβενία) λαμβάνουν υπόψη το προσεχές EUSAIR. Επιπρόσθετα, τα Έγγραφα στρατηγικής ανά χώρα για χώρες εκτός ΕΕ (Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Μαυροβούνιο και Σερβία) επίσης αναφέρονται ρητά στη Στρατηγική. Άλλες πηγές χρηματοδότησης μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν, αυξάνοντας τις δυνατότητες χρηματοδότησης για τη στήριξη των δραστηριοτήτων συνεργασίας σε όλη την μακροπεριφέρεια.

Το Επενδυτικό πλαίσιο για τα Δυτικά Βαλκάνια (WBIF) παρέχει χρηματοδότηση και τεχνική βοήθεια για στρατηγικές επενδύσεις, ιδιαίτερα σε υποδομές, ενεργειακή απόδοση και για την ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα. Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και άλλα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα μπορούν επίσης να κινητοποιήσουν χρηματοδότηση και τεχνογνωσία για τη στήριξη κατάλληλων έργων. Συναφή ταμεία για τους συγκεκριμένους πυλώνες είναι επίσης διαθέσιμοι:

- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και το Horizon 2020, τα οποία στοχεύουν στην Γαλάζια ανάπτυξη ως έναν από τους τομείς εστίασης ΕΤΑ,

μπορούν να παρέχουν ζωτικής σημασίας υποστήριξη στην υλοποίηση των δράσεων και έργων του Πυλώνα 1. Για τον Πυλώνα 2, ο μηχανισμός «Συνδέοντας την Ευρώπη» (CEF) 2014-2020 υποστηρίζει την ανάπτυξη υψηλών επιδόσεων, βιώσιμων και αποδοτικά διασυνδεδεμένων διευρωπαϊκών δικτύων στους τομείς των μεταφορών, της ενέργειας και των ψηφιακών υπηρεσιών. Όσον αφορά τον Πυλώνα 3, τα ταμεία που βρίσκονται στο πλαίσιο του προγράμματος LIFE είναι επίσης ανοιχτά για χώρες εκτός ΕΕ. Ο Πυλώνας 4 μπορεί να ωφεληθεί από τα προγράμματα για ΜΜΕ του COSME.

β) Καλύτερη διακυβέρνηση:

Η πείρα από τις υφιστάμενες μακροπεριφερειακές στρατηγικές δείχνει ότι οι καλοί και σταθεροί μηχανισμοί διακυβέρνησης είναι κρίσιμης σημασίας για την αποτελεσματική υλοποίηση. Πράγματι, η έκθεση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με τη διακυβέρνηση του Μαΐου 2014 εντοπίζει δύο βασικές ανάγκες:

- ισχυρότερη πολιτική ηγεσία και αποτελεσματική λήψη αποφάσεων,
- μεγαλύτερη διαφάνεια και καλύτερη οργάνωση στις καθημερινές δράσεις.

Η έκθεση τονίζει πως η διακυβέρνηση πρέπει να έχει τόσο πολιτική όσο και επιχειρησιακή διάσταση, με τα αρμόδια υπουργεία και τους φορείς υλοποίησης να καθορίζουν στρατηγικούς στόχους και να αποφασίζουν από κοινού για το πώς θα τους επιτύχουν και, στη συνέχεια, να οργανώνονται έτσι ώστε να εξασφαλίζουν την αυστηρή παρακολούθηση των εργασιών. Αυτό θα δώσει πιο σαφή αποτελέσματα και θα έχει μεγαλύτερο αντίκτυπο.

Εικόνα 9-13 Μακροπεριφέρεια Αδριατικής Ιονίου

9.6 Εφαρμογή της Νομοθετικής Πράξης για τις Μικρές Επιχειρήσεις σε περιφερειακό επίπεδο Δημιουργία σχεδίου Small Business Act – SBA περιφέρειας δυτικής Ελλάδας

9.6.1 Εισαγωγή στον οδηγό της Ε.Ε. προς τα κράτη μέλη της Ε.Ε. για τις πολιτικές και τα μέτρα σχετικά με τις ΜμΕ (SBA)

Είναι πια κοινώς αποδεκτό το γεγονός ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αποτελούν την ραχοκοκαλιά της ευρωπαϊκής οικονομίας. Η μεγάλη σημασία των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την Ευρωπαϊκή Ένωση φαίνεται από το πλήθος ευρωπαϊκών και εθνικών πρωτοβουλιών που έχουν αναληφθεί για την ενίσχυσή τους καθώς , έχει αναπτυχθεί μια σειρά μέτρων στήριξης και ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων μέσω διαφόρων πρωτοβουλιών - Στρατηγικών[25].

Μια μεγάλη Πρωτοβουλία - Στρατηγική για την ενίσχυση των ΜμΕ είναι η πράξη για τις Μικρές Επιχειρήσεις στην Ευρώπη (SBA) η οποία αποτελεί τον οδηγό προς τα κράτη μέλη για τις πολιτικές και τα μέτρα σχετικά με τις ΜμΕ.

Συγκεκριμένα, η SBA έχει θεσπίσει ένα σύνολο 10 αρχών για τον προγραμματισμό και την εφαρμογή πολιτικών σε επίπεδο Ε.Ε. και κρατών μελών. Το ΜμΕ Business Act (SBA), υιοθετήθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούνιο του 2008 σκοπεύοντας να ανταποκριθεί στις ανάγκες των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜμΕ) μέσω της εγκαθίδρυσης δέκα (10) αρχών που θα καθοδηγήσουν την εφαρμογή των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ).

Οι αρχές του SBA είναι οι εξής:

1. Να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον εντός του οποίου επιχειρηματίες και οικογενειακές επιχειρήσεις μπορούν να ευδοκιμήσουν και η επιχειρηματικότητα να επιβραβεύεται.
2. Να εξασφαλισθεί ότι οι επιχειρηματίες μπορούν γρήγορα να έχουν μια δεύτερη ευκαιρία.
3. Να σχεδιαστούν κανόνες σύμφωνοι με την αρχή «Σκέψου Μικρά Πρώτα» (“Think Small First”).
4. Να ανταποκρίνεται η Δημόσια Διοίκηση καλύτερα στις ανάγκες των ΜμΕ
5. Να υιοθετηθούν εργαλεία δημόσιας πολιτικής που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ΜμΕ: διευκόλυνση ΜμΕ να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς του δημοσίου, και χρήση δυνατότητας κρατικής επιχορήγησης για ΜμΕ.
6. Να διευκολυνθεί η πρόσβαση των ΜμΕ σε χρηματοδότηση και να αναπτυχθεί ένα νομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον υποστηρικτικό προς την έγκαιρη πληρωμή των εμπορικών συναλλαγών.
7. Να βοηθηθούν οι ΜμΕ να επωφεληθούν περισσότερο από τις ευκαιρίες που προκύπτουν από την Ενιαία Αγορά.
8. Να προωθηθεί η αναβάθμιση των ικανοτήτων των ΜμΕ και όλες οι μορφές καινοτομίας.
9. Να επιτραπεί στις ΜμΕ να μετατρέψουν τις περιβαλλοντικές προκλήσεις σε ευκαιρίες.

[25] Όπως: Η Στρατηγική της Λισαβόνας, Η στρατηγική «Ευρώπη 2020», Η ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για τιςμικρομεσαίες επιχειρήσεις «Πράξη για τις Μικρές Επιχειρήσεις στην Ευρώπη (Small Business Act -SBA)», Ο θεσμός του εθνικού απεσταλμένου ΜμΕ (SME envoy) κλπ

10. Να ενθαρρυνθούν και να υποστηριχθούν οι ΜμΕ να επωφεληθούν από τη μεγέθυνση των αγορών και τη διεθνοποίηση.

9.6.2 ΜμΕ και SBA στην Ελλάδα

Όσον αφορά το συνολικό αριθμό, τη συμβολή στην απασχόληση και τη συνολική προστιθέμενη αξία, ο τομέας των ΜμΕ στην Ελλάδα εξαρτάται από τις πολύ μικρές επιχειρήσεις περισσότερο από ό,τι σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Η Ελλάδα ανήκει στην ομάδα των χωρών (μαζί με την Ισπανία, την Πορτογαλία και την Ιταλία) όπου οι ΜμΕ αντιστοιχούν σε υψηλότερο ποσοστό της συνολικής απασχόλησης σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη. Η απασχόληση αυτή συγκεντρώνεται κυρίως στις πολύ μικρές επιχειρήσεις, οι οποίες παρέχουν περισσότερες από το 50% του συνόλου των θέσεων εργασίας, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στο σύνολο της ΕΕ είναι περίπου 30%. Ο παρακάτω πίνακας είναι ενδεικτικός για την διάρθρωση και θέση των ΜμΕ στην Ελλάδα και την Ευρώπη[26].

Πίνακας 9-15 Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις

	Αριθμός επιχειρήσεων			*Αριθμός εργαζομένων*			*Προστιθέμενη αξία*		
	Ελλάδα		***EU-28***	**Ελλάδα**		***EU-28***	**Ελλάδα**		***EU-28***
	Αριθμός	**Ποσοστό**	**Ποσοστό**	**Αριθμός**	**Ποσοστό**	**Ποσοστό**	**Δις €**	**Ποσοστό**	**Ποσοστό**
Πολύ μικρές	629.811	96.2%	92.4%	1.130.794	55.2%	29 1%	16	33.1%	21 6%
Μικρές	21.669	3.3%	6.4%	398.503	19.5%	20 6%	11	22.5%	18.2%
Μεσαίου μεγέθους	2.464	0.4%	1.0%	227.832	11.1%	17.2%	8	16.5%	18.3%
ΜμΕ	**653.944**	**99.9%**	**99.8%**	**1 757 129**	**85.8%**	**66.9%**	**34**	**72.1%**	**58.1%**
Μεγάλες	423	0.1%	0.2%	290.547	14.2%	33.1%	13	27.9%	41 9%
Σύνολο	**654.367**	**100.0%**	**100.0%**	**2.047.676**	**100.0%**	**100.0%**	**48**	**100.0%**	**100.0%**

Πηγή: SBA Fact Sheet Greece 2014

Όπως είναι ευνόητο και προφανές η κρίση έχει χτυπήσει ισχυρά τις ΜμΕ στην Ελλάδα τα τελευταία χρόνια και τα παρακάτω γραφήματα είναι αποκαλυπτικά όπου με βάση αναφοράς το έτος 2012 φαίνεται η παράλληλη πορεία σε Ελλάδα και Ευρώπη όσο αφορά αριθμό ΜμΕ, απασχολούμενων σε αυτές και προστιθέμενης αξίας.

[26] Οι πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ορίζονται με βάση τον αριθμό των απασχολούμενων ατόμων και τον κύκλο εργασιών τους ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού τους.
Ως μεσαία επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 250 εργαζομένους και της οποίας ο κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ.
Ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και ο κύκλος εργασιών της ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.
Ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο κύκλος εργασιών ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

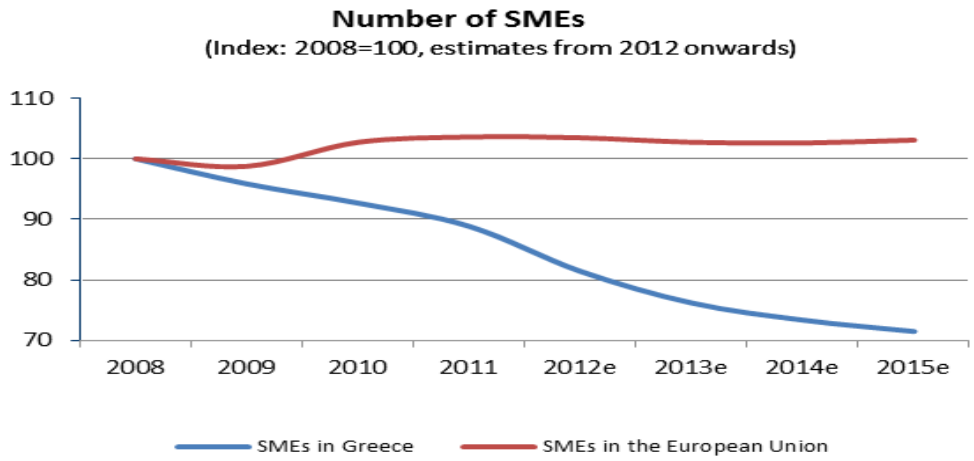

Εικόνα 9-14 Εξέλιξη του αριθμού μικρομεσαίων επιχειρήσεων

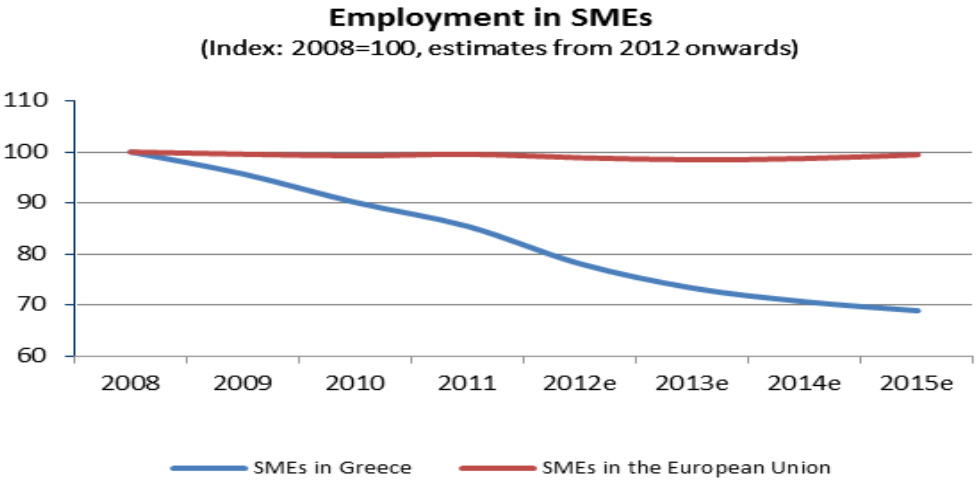

Εικόνα 9-15 Μικρομεσαίες επιχειρήσεις – Απασχολούμενοι

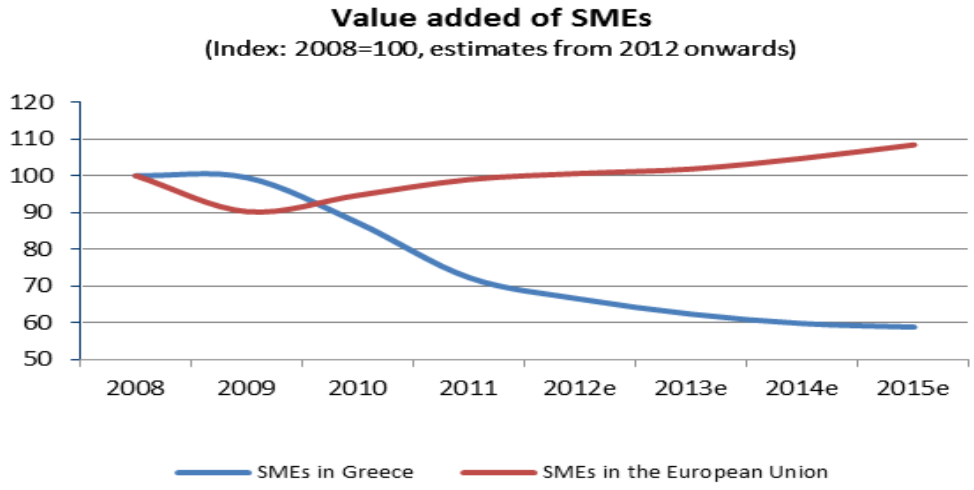

Εικόνα 9-16 Μικρομεσαίες επιχειρήσεις - Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία

Συνολικά, το προφίλ της Ελλάδας όσον αφορά την SBA δεν είναι ικανοποιητικό, με λίγα σχετικά ισχυρά στοιχεία που όμως παρουσιάζουν και αυτά αδυναμίες.

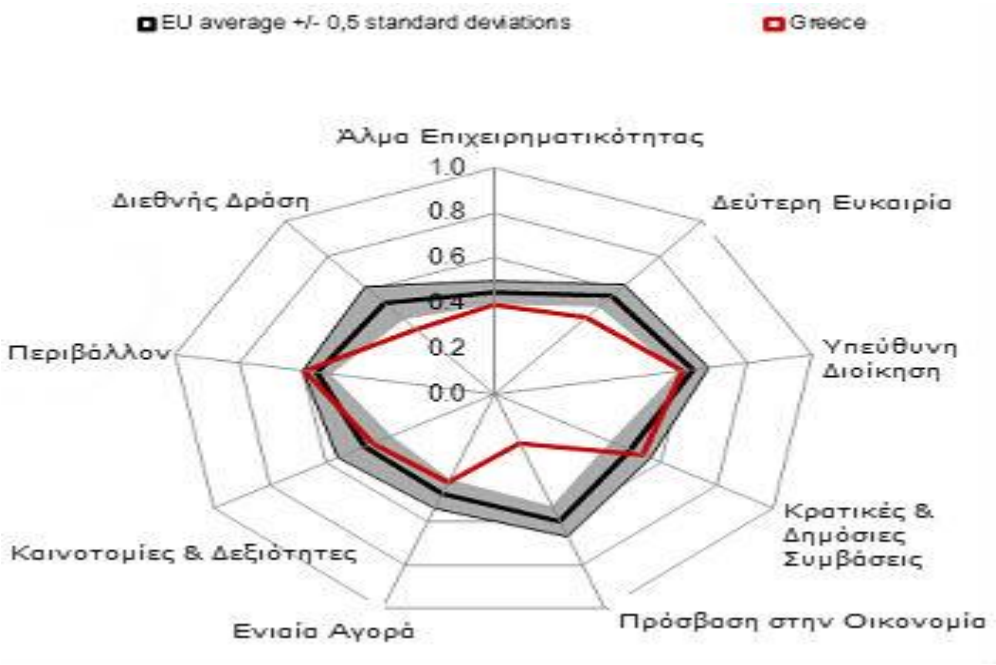

Εικόνα 9-17 SBA- Προφίλ ΠΔΕ

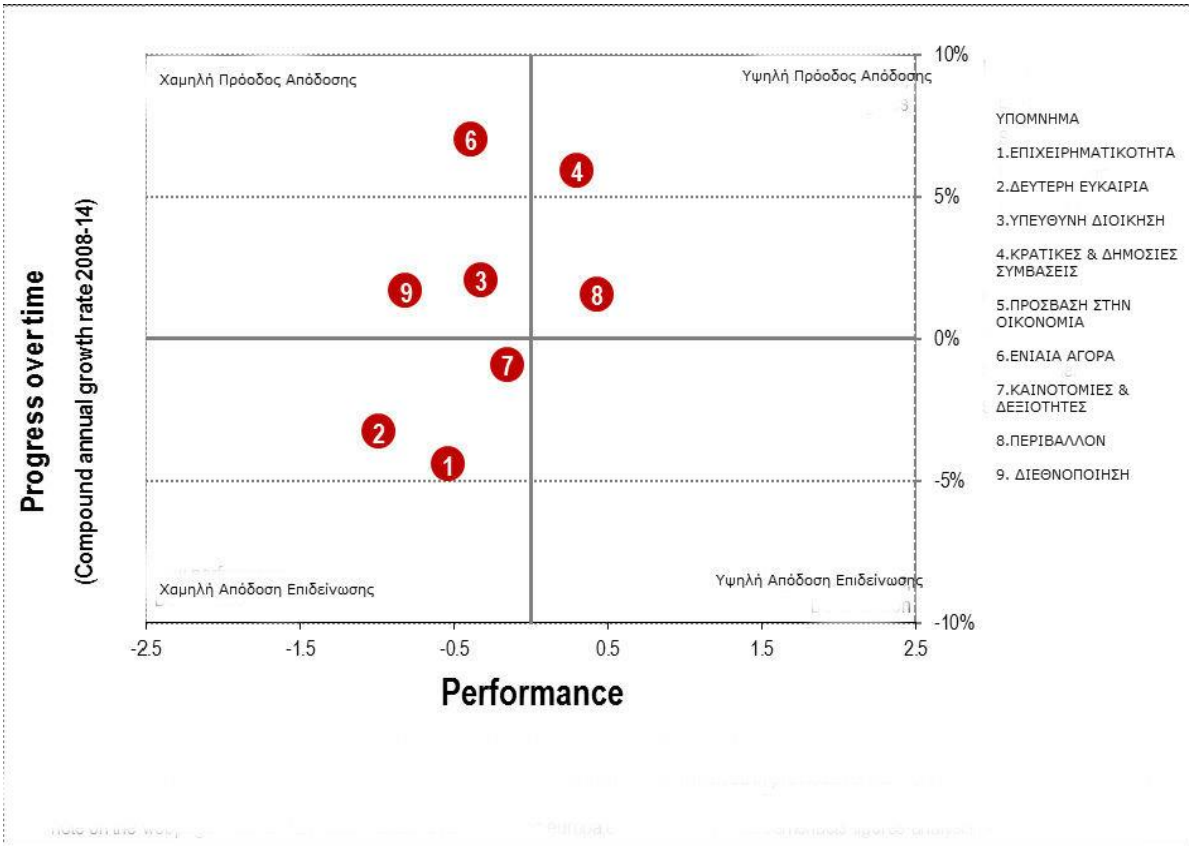

Εικόνα 9-18 SBA - Πρόοδος και απόδοση

9.6.3 Δημιουργώντας ένα Περιφερειακό (SBA)

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή[27] οι Περιφέρειες διαδραματίζουν ένα κρίσιμο ρόλο στην εφαρμογή του SBA.

Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να εφαρμόσουν όλες τις αρχές και δράσεις αποκλειστικά σε εθνικό επίπεδο. Οι περιφερειακές αρχές βρίσκονται συχνά εγγύτερα στις επιχειρήσεις και διαθέτουν καλύτερη πληροφόρηση σχετικά με την περιφερειακή οικονομική δομή, τις ανάγκες των ΜΜΕ και τις ανάγκες στήριξης.

Ανάλογα με τις θεσμικές και νομικές ρυθμίσεις σε κάθε κράτος μέλος, οι περιφέρειες μπορούν να δραστηριοποιούνται, για παράδειγμα στο τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, στις πρωτοβουλίες επιχειρηματικότητας, στην παροχή συμβουλών και την χρηματοδοτική στήριξη των μικρών επιχειρήσεων καθώς και στη φιλική προς τις ΜΜΕ διοίκηση.

Ορισμένες ευρωπαϊκές περιφέρειες έχουν αναλάβει με δική τους πρωτοβουλία τη στήριξη και τη εφαρμογή της Πράξης για τις Μικρές Επιχειρήσεις σε περιφερειακό επίπεδο. Τέτοιες πρωτοβουλίες είναι σημαντικές για την ταχεία και αποτελεσματική εφαρμογή των αρχών και των δράσεων της SBA.

[27] Regional Implementation of the SBA (2014) European Union

Οι περιφέρειες έχουν διαφορετικές δυνατότητες εφαρμογής της SBA. Τα μέτρα, τα οποία περιγράφονται στο πλαίσιο των δέκα αρχών της SBA παρέχουν ευρύ φάσμα δυνατοτήτων όσον αφορά τα επιμέρους σημεία τα οποία οι περιφέρειες είναι αρμόδιες να υλοποιήσουν σε ένα δομημένο πλαίσιο.

Πώς μπορούν να δημιουργήσουν οι περιφέρειες ένα σύστημα διακυβέρνησης

Οι περιφέρειες που θέλουν να οικοδομήσουν μια διαδικασία περιφερειακής διακυβέρνησης για την υλοποίηση της SBA πρέπει να λάβουν υπόψη τα ακόλουθα στάδια[28]

I. <u>Τι σκοπεύει να επιτύχει η περιφέρεια;</u>

Ο στόχος υλοποίησης της SBA στην περιφέρεια είναι πολύ γενικός και ευρύς. Δεν μπορούν να εφαρμοστούν όλες οι αρχές και οι δράσεις της SBA σε περιφερειακό επίπεδο. Ως εκ τούτου, οι εταίροι του δικτύου θα πρέπει να επικεντρωθούν στις αρχές που είναι πλέον σημαντικές για την περιφέρεια και τις οποίες η περιφέρεια έχει την αρμοδιότητα να εφαρμόσει. Στοιχεία για την επιλογή μπορεί να παρέχει η περιφερειακή στρατηγική για την ανάπτυξη ή η περιφερειακή στρατηγική για την καινοτομία

II. <u>Σε ποιες δράσεις πρέπει να προβεί η περιφέρεια και με ποιους μπορεί να τις επιτύχει</u>

Οι σαφείς στόχοι απλοποιούν τη διαδικασία εύρεσης του κατάλληλου εταίρου. Οι κατάλληλοι εταίροι είναι οι φορείς που επηρεάζουν την επίτευξη των στόχων και μπορούν να συμβάλουν σε αυτήν.

Για την περιφερειακή υλοποίηση της SBA, πρόκειται ουσιαστικά για τις επιχειρηματικές ενώσεις και τις ΜΜΕ αυτές καθαυτές, αλλά και άλλους διοικητικούς και περιφερειακούς φορείς ενίσχυσης της επιχειρηματικής κοινότητας. Ανάλογα με τον στόχο που έχει τεθεί, μπορούν να προστεθούν περισσότεροι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι ή δίκτυα, όπως το Ευρωπαϊκό Επιχειρηματικό Δίκτυο, εκπαιδευτικά και ερευνητικά ιδρύματα.

III. <u>Πώς θα πρέπει να το χειριστεί η περιφέρεια</u>

Οι κοινές γενικές αρχές, στο πλαίσιο των οποίων μπορούν να συσπειρώνονται όλοι οι εταίροι του δικτύου, συμβάλλουν στη διαχείριση των ζητημάτων που εγείρουν οι εταίροι και έχουν ως αποτέλεσμα να αισθάνονται άνετα και να έχουν τα ανάλογα κίνητρα για να εργαστούν στο δίκτυο. Ο γενικές αρχές πρέπει να θέτουν κοινούς στόχους και να καθορίζουν πώς μπορεί να συμβάλει κάθε εταίρος στο δίκτυο, τι μπορούν να περιμένουν οι εταίροι καθώς και τι μπορούν να λαμβάνουν για τις υπηρεσίες τους. Είναι σημαντικό να επιτυγχάνεται εξισορρόπηση των συμφερόντων.

[28] Προσαρμογή από Εφαρμογή της Νομοθετικής Πράξης για τις Μικρές Επιχειρήσεις σε περιφερειακό επίπεδο (2014) Ευρωπαϊκή Ένωση

Η υλοποίηση της SBA αφορά κυρίως την τακτική και ισότιμη επικοινωνία όλων των συμμετεχόντων. Πρέπει να καθοριστεί πώς θα εφαρμοστούν στην περιφέρεια οι αρχές ιεραρχίας της SBA, ποια επιμέρους μέτρα και έργα μπορούν να συμβάλλουν σε αυτό και ποιος θα τα εφαρμόσει.
Για τον σκοπό αυτό δεν απαιτείται να εφαρμοστούν από την περιφερειακή διοίκηση όλες οι ενέργειες που προτείνει ο SBA. Για παράδειγμα, σε εκστρατείες ή δράσεις για την επιχειρηματικότητα ή τη «δεύτερη ευκαιρία» μπορούν να διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο και οι ενώσεις.

IV. Διάρθρωση της οργάνωσης του δικτύου

Οι στόχοι που έχει θέσει το δίκτυο και τα καθήκοντα που έχουν τεθεί αποτελούν τη βάση για την κατανομή των επιμέρους καθηκόντων και για τους καταστατικούς κανόνες.

Θα πρέπει να διευκρινιστούν η συχνότητα των συνεδριάσεων, η σύσταση ομάδων εργασίας, η εσωτερική επικοινωνία στο δίκτυο, η εξωτερική επικοινωνία, η παρακολούθηση και ο έλεγχος επιδόσεων της οικείας εργασίας.

Αυτό έχει συνέπειες και στους διάφορους εταίρους όσον αφορά τον προγραμματισμό των πόρων, την εσωτερική ροή των πληροφοριών, κλπ

V. Διαχείριση του δικτύου

Η διαχείριση ενός δικτύου περιφερειακής διακυβέρνησης απαιτεί στοχευμένες δομές διαχείριση που δεν αντιστοιχούν με εκείνες της παραδοσιακής διαχείρισης. Η δομή μπορεί να είναι εγκατεστημένη εικονικά ή στο γραφείο ενός εταίρου.

Επίσης, ενδέχεται να απαιτείται νέα ξεχωριστή οργάνωση.

Για τον συντονισμό απαιτούνται δύο επίπεδα:

1. το πολιτικό επίπεδο για τη διαδικασία συναπόφασης στο δίκτυο
2. το τεχνικό επίπεδο για την κατάρτιση τω αποφάσεων

Σε πολιτικό επίπεδο, οι εταίροι θα πρέπει να εκπροσωπούνται αναλόγως από πολιτικούς, προϊσταμένους της διοίκησης, εκπροσώπους των επιχειρήσεων και από ενώσεις. Αυτό το επίπεδο θα πρέπει να θεσπίζει κανόνες για τη λήψη αποφάσεων, οι οποίες θα είναι ευθυγραμμισμένες με τη νομιμότητα των αποφάσεων και τη συνέχιση της επικοινωνίας.

Οι αποφάσεις πρέπει να καταρτίζονται από το τεχνικό επίπεδο. Το επίπεδο αυτό μπορεί να είναι εγκατεστημένο και να χρηματοδοτείται από ένα εταίρο. Ωστόσο, είναι προτιμότερη η χρηματοδότηση από όλους τους εταίρους του δικτύου. Αυτό αυξάνει την αποδοχή όσων των σημαντικών φορέων κατάρτισης των αποφάσεων.

VI. Παρακολούθηση της υλοποίησης (Τι λειτουργεί και τι όχι;)

Η παρακολούθηση του δικτύου περιφερειακής διακυβέρνησης και των εφαρμοζόμενων μέτρων και έργων θα πρέπει να προγραμματιστεί από την αρχή κατά τον καθορισμό των στόχων ως ουσιώδες στοιχείο της διαχείρισης του δικτύου. Αυτό μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω εσωτερικής αξιολόγησης στο δίκτυο ή μέσω αξιολόγησης από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες.

VII. <u>Καθήκοντα του περιφερειακού απεσταλμένου για τις ΜΜΕ στη διαδικασία περιφερειακής διακυβέρνησης</u>

Στη διάρθρωση και τη διαχείριση των διαδικασιών περιφερειακής διακυβέρνησης στον τομέα τη πολιτικής για τις ΜΜΕ, ο περιφερειακός απεσταλμένος για τις ΜΜΕ μπορεί να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο. Μέσω του ορισμού του από την περιφερειακή διοίκηση κατέχει την απαραίτητη θέση και εξουσία προκειμένου να συνομιλεί με τους περιφερειακούς εταίρους και να τους ενώνει υπό έναν κοινό στόχο καθώς και να επιτυγχάνει την απαιτούμενη αποτελεσματικότητα του δικτύου

Όσο αφορά το οικονομικό αντικείμενο των περιεχόμενων ενός SBA οι προτεινόμενες δράσεις μπορούν να έχουν προϋπολογισμό από οποιαδήποτε πηγή (πχ ΕΣΠΑ) ή να μην έχουν ιδιαίτερο κόστος και να βασίζονται σε καινοτόμες διοικητικές διαδικασίες και πρακτικές.

9.6.4 Small Business Act (SBA) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Η απόφαση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην συγκρότηση ενός Περιφερειακού σχεδίου SBA έχει τα παρακάτω οφέλη για την περιφερειακή οικονομία:

Η ΠΔΕ μπορεί να λειτουργεί συμπληρωματικά της εθνικής πολιτικής και να αναπτύσσει συνέργειες με άλλους φορείς (όπως Υπουργεία) σε ένα καινοτόμο επίπεδο με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των ΜμΕ. Εξειδικεύει επίσης την περιφερειακή πολιτική του ΕΣΠΑ όσο αφορά τις ΜμΕ

Η ΠΔΕ μπορεί να αντισταθμίσει τη χαμηλή απόδοση υποστήριξης των ΜμΕ από τη Κεντρική Κυβέρνηση. Η ΠΔΕ μπορεί να είναι πιο δραστήρια στην βοήθεια και υποστήριξη ενός φιλικού προς την επιχειρηματικότητα περιβάλλοντος και προώθησης της επιχειρηματικότητας.

Η ΠΔΕ μπορεί να λειτουργήσει ως κίνητρο και πρότυπο για την Κεντρική Κυβέρνηση παρέχοντας παραδείγματα, ιδέες, πρότυπα και καινοτόμες προσεγγίσεις κα αναπτύσσοντας ουσιαστική περιφερειακή πολιτική σε ένα τομέα που υπάρχει αποκλειστικά εθνική πολιτική. Σε αυτό το επίπεδο ίσως υπάρχει δυνατότητα για εφαρμογή πιλοτικών πρακτικών σε περιφερειακό επίπεδο.

Δημιουργείται μια αυτόνομη πολιτική διακριτή σε ευρωπαϊκό επίπεδο που μπορεί να δημιουργήσει νέες ευκαιρίες για τις ΜμΕ της περιοχής.

Βασικότερη προϋπόθεση για την δημιουργία και υλοποίηση Περιφερειακού σχεδίου SBA είναι η απόφαση διάθεσης απαραίτητων ανθρώπινων και λοιπών πόρων και η αποφασιστικότητα υλοποίησης του σχεδιασμού . Σε δεύτερο εποίπεδο είναι η δυνατότητα επίτευξης συνεργασίας και συγκρότησης του δικτύου των εμπλεκομένων που θα έχουν ενεργό και ουσιαστικό ρόλο.

Συμπερασματικά ένα ενδεικτικό σχεδιάγραμμα/χρονοδιάγραμμα των απαιτούμενων ενεργειών της Περιφέρειας είναι το παρακάτω

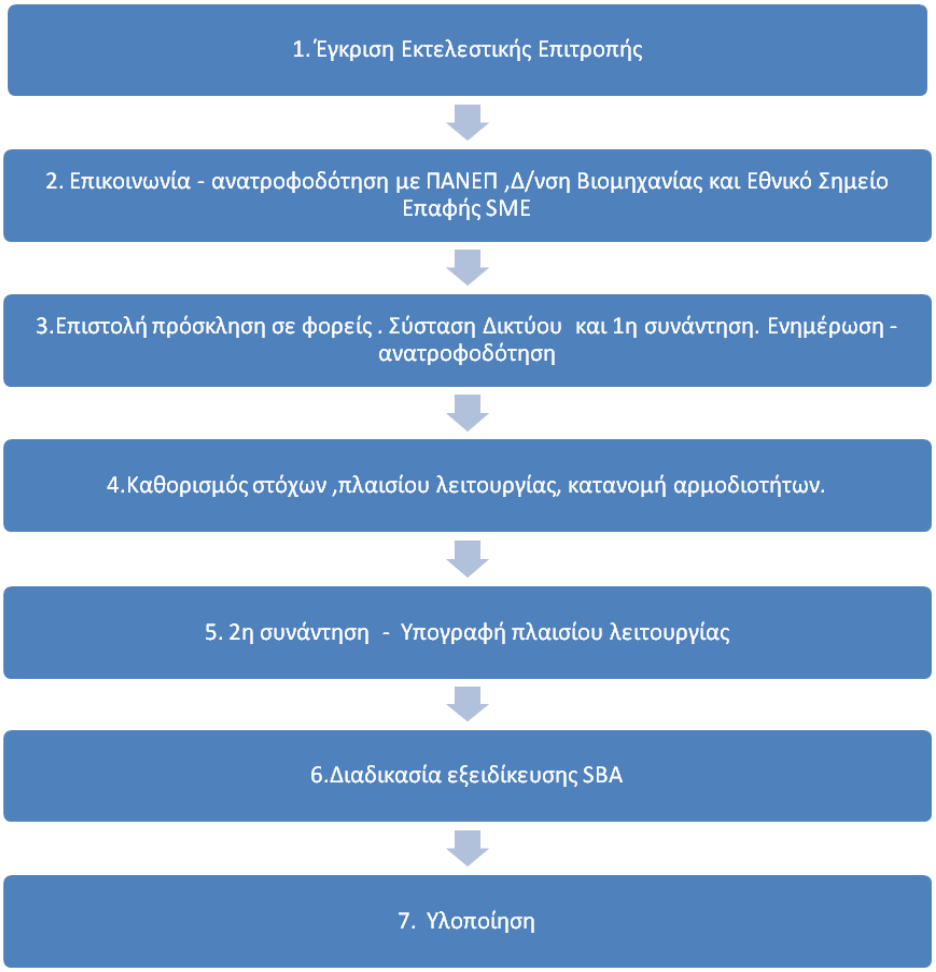

Εικόνα 9-19 SBA – απαιτούμενες ενέργειες ΠΔΕ

Ενδεικτικές Προτάσεις για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας , οι οποίες μπορεί να αποτελέσουν έναυσμα για συζήτηση:

- Στόχευση για προώθηση επιχειρηματικότητας στον αγροτικό χώρο
- Απλούστευση διοικητικών διαδικασιών και δημιουργία εστιακών σημείων εξυπηρέτησης ΜμΕ
- Προώθηση της επιχειρηματικής κουλτούρας σε σχολεία, πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα μέσω της οργάνωσης σεμιναρίων, εργαστηρίων και άλλων μαθημάτων. Διοργάνωση διαγωνισμών με τη συμμετοχή νέων ανθρώπων προκειμένου να προωθηθούν καινοτόμες ιδέες, έργα και λύσεις (δωρεάν μαθήματα, εργαστήρια μίας (1) ημέρας για μαθητές/ φοιτητές, διοργάνωση διαγωνισμών επιχειρηματικής ιδέας για μαθητές σχολείων και φοιτητές,

δημιουργία οδικού επιχειρηματικού χάρτη, ανταλλαγή νέων επιχειρηματιών, ατομική καθοδήγηση (coaching) επιχειρηματιών, δημιουργία κοινού καταλόγου υπηρεσιών για επιχειρηματίες, προμηθευτές, συμβουλευτικές υπηρεσίες για επιχειρηματίες, επιχειρηματικές θερμοκοιτίδες και εξειδικευμένη εκπαίδευση για γυναίκες.

- Πρωτοβουλίες μεταφοράς τεχνογνωσίας από ερευνητικά κέντρα σε ΜΜΕ μέσω προωθητικών ενεργειών που θα επιτρέπουν στις επιχειρήσεις να βρουν επιστημονικές λύσεις σε λειτουργικά τους προβλήματα. Επίσης, τα ερευνητικά κέντρα ή πανεπιστήμια θα βοηθούν επιχειρηματίες να μετατρέψουν την ιδέα τους σε πράξη.
- Διοργάνωση υψηλού επιπέδου συναντήσεων για προώθηση επιχειρηματικότητας
- Προώθηση της διεθνοποίησης και του εξαγωγικού προσανατολισμού των επιχειρήσεων της ΠΔΕ μέσω των δράσεων της ΠΔΕ όπως συμμετοχή σε διεθνείς εκθέσεις, συμμετοχή σε διευρωπαϊκά προγράμματα προώθησης της επιχειρηματικότητας, επαφές με άλλους ξένους φορείς, μεταφορά καλών πρακτικών, καινοτόμων ιδεών και εμπειριών.
- Δημιουργία σημείων επαφής μεταξύ επενδυτών και επιχειρηματιών (Business Angels Network).
- Συμμετοχή σε διευρωπαϊκά προγράμματα που προωθούν μία από τις δέκα (10) αρχές της SBA.
- Δημιουργία, σε συνεργασία με άλλους φορείς, Κέντρου Γυναικείας Επιχειρηματικότητας με σκοπό την υποστήριξη των γυναικών σε όλα τα στάδια της καινούργιας επιχειρηματικής δραστηριότητας τους, καθώς επίσης και παροχή υπηρεσιών συμβουλευτικής και καθοδήγησης, μεταφορά τεχνογνωσίας, διάθεση χώρων εργασίας για την άσκηση της επιχειρηματικής τους δραστηριότητας
- Δημιουργία - Παρακολούθηση - ενημέρωση για εξειδικευμένους και στοχευμένους δείκτες επιχειρηματικότητας

9.7 Δράσεις αντιμετώπισης της φτώχειας.

Η φτώχεια είναι ένα κοινωνικό, οικονομικό και πολιτικό ζήτημα μεγάλης σημασίας. Ειδικότερα τα τελευταία χρόνια, κατά τη διάρκεια των οποίων πολιτικές λιτότητας έχουν εφαρμοστεί στην Ελλάδα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, η μελέτη του αντίκτυπου αυτών των πολιτικών στη φτώχεια καταλαμβάνει σημαντική θέση στον ακαδημαϊκό και στον πολιτικό λόγο. Ο ορισμός και η μέτρηση της φτώχειας είναι καίρια ζητήματα στο πλαίσιο της ακαδημαϊκής συζήτησης για τη διαχρονική εξέλιξη της φτώχειας, για τις αιτίες και τις συνέπειές της.

Η φτώχεια εκτός από τις άμεσες συνέπειες για τους ίδιους τους φτωχούς (αδυναμία συντήρησης του ίδιου και της οικογένειάς του, αδυναμία πρόσβασης στα υλικά και πολιτιστικά αγαθά) επιφέρει και μια σειρά παράπλευρων συνεπειών που αντανακλούν στο κοινωνικό σύνολο και στην οικονομία της χώρας.

Με τον χρόνο η βιβλιογραφία έχει αναπτύξει ένα πλήθος προσεγγίσεων στη μέτρηση και την ανάλυση της φτώχειας. Κάθε προσέγγιση υιοθετεί διαφορετικό ορισμό,

καθένας από τους οποίους έχει πλεονεκτήματα αλλά και μειονεκτήματα. Υπάρχουν τρία κύρια ζητήματα που απαρτίζουν τη βάση αυτών των διαφορετικών προσεγγίσεων. Το πρώτο έχει να κάνει με το κατά πόσον πρέπει να ορίσουμε τη φτώχεια με απόλυτους ή σχετικούς όρους. Ένας ορισμός της φτώχειας σε απόλυτους όρους είναι ουσιαστικά ένα «όριο επιβίωσης» – το ελάχιστο επίπεδο πόρων που χρειάζεται ένα μέλος της κοινωνίας για να ικανοποιήσει ένα σύνολο βασικών αναγκών και επομένως δεν μετράται έναντι του επιπέδου ευημερίας ή οικονομικής μεγέθυνσης μιας κοινωνίας. Σύμφωνα με τον ορισμό των Ηνωμένων Εθνών η απόλυτη φτώχεια είναι «μια κατάσταση που χαρακτηρίζεται από ακραία στέρηση ειδών που αποτελούν βασικές ανθρώπινες ανάγκες συμπεριλαμβανομένων της τροφής, του ασφαλούς πόσιμου νερού, των εγκαταστάσεων υγιεινής, της υγείας, της στέγης, της εκπαίδευσης και της πληροφόρησης. Δεν εξαρτάται μόνον από το εισόδημα αλλά και από την πρόσβαση σε υπηρεσίες» (UN 1995). Η σχετική θεώρηση της φτώχειας από την άλλη πλευρά σχετίζει την κατάσταση της φτώχειας με το γενικό επίπεδο ευημερίας σε μια κοινωνία και επομένως συνδέεται στενά με την ιδέα της ανισότητας. Στην ελληνική ακαδημαϊκή συζήτηση και έρευνα χρησιμοποιείται η σχετική θεώρηση της φτώχειας αφού θεωρείται η ενδεδειγμένη μέθοδος για της αναπτυγμένες χώρες ενώ η θεώρηση της απόλυτη φτώχεια χρησιμοποιείται για υποανάπτυκτες χώρες –με κύριο μέτρο το όριο της Παγκόσμιας Τράπεζας για ημερήσιο εισόδημα 1,25 δολαρίων.

Πολλές έρευνες ορίζουν το επίπεδο εισοδήματος κάτω από το οποίο ένα άτομο θεωρείται ότι είναι φτωχό σε σύγκριση με άλλα άτομα στην κοινωνία, δηλαδή γραμμή φτώχειας, στο 60% του διάμεσου (ή του μέσου) εισοδήματος. Υπάρχουν ωστόσο δύο ακόμη γραμμές φτώχειας που χρησιμοποιούνται και αυτές συχνά, στο 40% και στο 50% του διάμεσου (ή του μέσου) εισοδήματος. Οι τελευταίοι αυτοί δείκτες είναι περισσότερο ευαίσθητοι σε ακραίες τιμές της κατανομής εισοδήματος.

Τέλος επειδή οι διαφορές στο εισόδημα αλλά και στην σύνθεσή του καθιστούν πολλές φορές την σύγκριση των νοικοκυριών ανέφικτη χρησιμοποιούνται οι κλίμακες ισοδυναμίας. Οι κλίμακες αυτές μετατρέπουν το αθροιστικό διαθέσιμο εισόδημα μιας οικογένειας στο εισόδημα που ισοδυναμεί σε κάθε μέλος της. Οι πιο διαδεδομένες κλίμακες ισοδυναμίας είναι η αρχική κλίμακα του ΟΟΣΑ, η κλίμακα της Eurostat (ή τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ) και η «νέα» την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ.

Η αρχική κλίμακα του ΟΟΣΑ σταθμίζει το οικογενειακό εισόδημα ως εξής: αποδίδει μια τιμή ίση με τη μονάδα στο άτομο που είναι υπεύθυνο για το νοικοκυριό, 0,7 σε κάθε πρόσθετο ενήλικα και 0,5 σε κάθε παιδί. Πρέπει να σημειωθεί ότι «παιδιά» θεωρούνται όλα τα άτομα ηλικίας έως 14 ετών. Η κλίμακα ισοδυναμίας της Eurostat αποδίδει τιμή ίση με τη μονάδα στο άτομο που είναι υπεύθυνο για το νοικοκυριό, 0,5 σε κάθε πρόσθετο ενήλικα και 0,3 σε κάθε παιδί. Ακολούθως –και για τις δύο κλίμακες ισοδυναμίας–, αφού υπολογιστεί ο συνολικός συντελεστής στάθμισης της οικογένειας, το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα διαιρείται με αυτόν τον αριθμό για να βρεθεί το ισοδύναμο εισόδημα κάθε ατόμου.

Έτσι στα στοιχεία που παραθέτουμε παρακάτω ορίζουμε :

Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις: το ποσοστό των ατόμων που ζουν σε νοικοκυριά, των οποίων το συνολικό ισοδύναμο διαθέσιμο εισόδημα είναι χαμηλότερο του κατωφλιού της φτώχειας, δηλαδή του 60% του εθνικού διάμεσου (του εισοδήματος που βρίσκεται στο μέσο της κατανομής) ισοδύναμου διαθέσιμου εισοδήματος.

Ισοδύναμο διαθέσιμο ατομικό εισόδημα: το συνολικό διαθέσιμο εισόδημα του νοικοκυριού μετά τη διαίρεσή του με το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού. Το ισοδύναμο μέγεθος του νοικοκυριού υπολογίζεται με βάση την τροποποιημένη κλίμακα του ΟΟΣΑ, σύμφωνα με την οποία ορίζεται συντελεστής στάθμισης 1 για τον πρώτο ενήλικα, 0.5 για το δεύτερο ενήλικα και μέλη 14 ετών και άνω και 0.3 για παιδιά 13 ετών και κάτω. Δηλαδή το εισόδημα του νοικοκυριού με δύο ενήλικες και δύο παιδιά κάτω των 14 ετών διαιρείται με το συντελεστή ισοδυναμίας 1+0.5+(2Χ0.3)=2.1, για νοικοκυριό με δύο ενήλικες διά 1.5, για νοικοκυριό με 2 ενήλικες και 2 παιδιά ηλικίας 14 ετών και άνω διά 2.5 κλπ.

Σύμφωνα με πρόσφατη δημοσίευση των αποτελεσμάτων της έρευνας των συνθηκών διαβίωσης EU SILC που διεξάγει η Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας για την περίοδο 2003-2010 στην Ελλάδα ο κίνδυνος φτώχειας κατά φύλλο και ομάδες ηλικιών αποτυπώνεται στον παρακάτω πίνακα :

Πίνακας 9-16 Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις[29], κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, 2003 - 2013

Κατώφλι κινδύνου φτώχειας (σε ευρώ)	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	4741	5300	5650	5910	6120	6480	6,897	7,178	6,591	5,708	5,023
Κατά φύλο											
Σύνολο	20,8	20,2	19,5	20,8	19,2	20,1	19,7	20,1	21,4	23,1	23,1
Άρρενες	20,0	19,0	18,1	19,8	18,4	19,6	19,1	19,3	20,9	22,5	22,4
Θήλεις	21,4	21,2	20,8	21,7	20,0	20,7	20,2	20,9	21,9	23,6	23,8
Κατά ομάδες ηλικιών											
0-17	21,5	20,7	20,3	22,8	22,1	23,0	23,7	23,0	23,7	26,9	28,8
18 - 64	19,0	18,1	17,1	18,4	18,7	18,7	18,1	19,0	20,2	23,8	24,1
65+	29,3	28,4	27,8	25,5	22,0	22,3	21,4	21,3	23,6	17,2	15,1

Πηγή : Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας ΕΛΣΤΑΤ.

Από τον πίνακα αυτό προκύπτει ότι για την περίοδο 2003έως και 2008 το 20,1% του πληθυσμού της επικράτειας αντιμετωπίζει τον κίνδυνο της φτώχειας ενώ την περίοδο 2009 έως και 2013 (περίοδος της οικονομικής κρίσης) το ποσοστό αυτό αυξάνεται κατά 7% σε 21,5%. Την μεγαλύτερη επιβάρυνση την έχουν οι γυναίκες και τα άτομα νεαρά άτομα που αποτελούν και την δυναμική του προβλήματος στην χώρα μας. Ειδικότερα τα άτομα ηλικίας 0-17 στην περίοδο προ της κρίσης εμφανίζουν κίνδυνο φτώχειας 21,7% ενώ στην περίοδο της κρίσης ο κίνδυνος αυξάνεται κατά 16% σε 25,2%. Εντυπωσιακό στοιχείο πάντως είναι ότι στην ηλικία 65+ στην περίοδο προ κρίσης εμφανίζουν κίνδυνο φτώχειας 25,9% , τον μεγαλύτερο στις ομάδες ηλικιών, στην περίοδο όμως της κρίσης ο κίνδυνος μειώνεται κατά 23,8% σε 19,7%, τον μικρότερο κίνδυνο στις ομάδες ηλικιών.

Στο παρακάτω πίνακα παρουσιάζονται ο κίνδυνος φτώχειας στο σύνολο αλλά και ανά φύλο (αριστερός άξονας διαγράμματος) και ομοίως ανά ομάδες ηλικιών όπως είπαμε παραπάνω (δεξιός άξονας).

[29] *Τα στοιχεία του πίνακα προέρχονται από την Έρευνα Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης (EU - SILC), η οποία διενεργείται από το έτος 2003.*

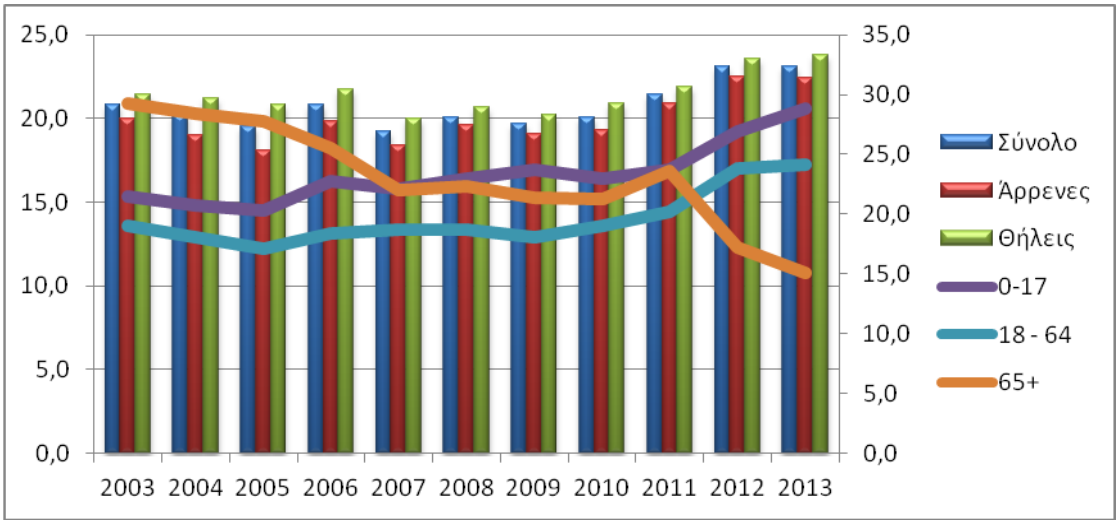

Πηγή : Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας ΕΛΣΤΑΤ.

Εικόνα 9-20 Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών, 2003 - 2013

Στο διάγραμμα που ακολουθεί αποτυπώνεται η εξέλιξη του κατώφλι της φτώχειας όπως το ορίσαμε παραπάνω. Είναι προφανές με την οικονομική κρίση το κατώφλι μειώνεται. Στην περίοδο 2010-2013 μειώνεται σχεδόν κατά 1500 € με μέσο ρυθμό μείωσης 11%.

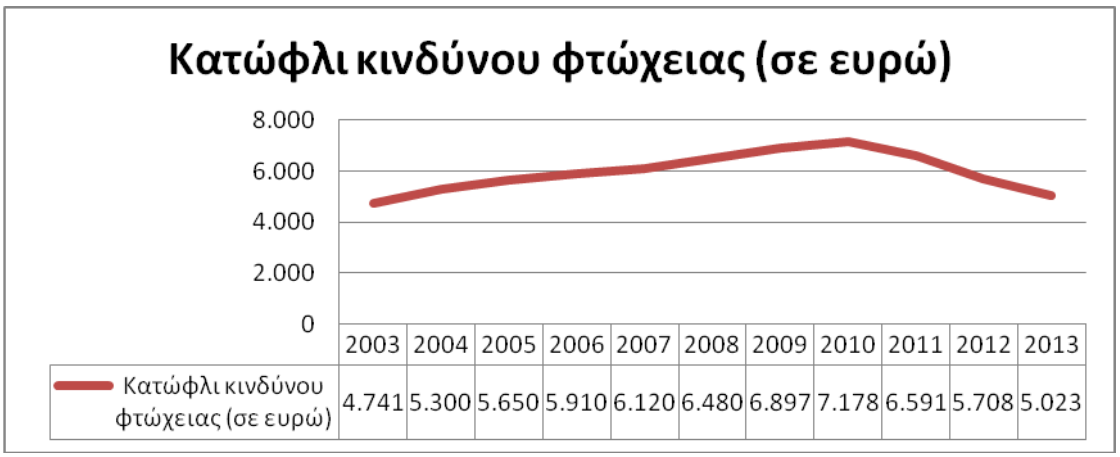

Εικόνα 9-21 εξέλιξη του κατώφλι της φτώχειας

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζεται ο κίνδυνος φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού κατά κατάσταση απασχόλησης για την περίοδο 2006 -2010

Πίνακας 9-17 Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις κατά κατάσταση απασχόλησης, 2003-2013

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Κατά συνήθη κατάσταση απασχόλησης											
Εργαζόμενοι	13,50%	13,10%	12,90%	13,80%	14,20%	14,30%	13,80%	13,80%	11,90%	15,10%	13,10%
Μη εργαζόμενοι	27,00%	25,80%	25,80%	25,90%	24,70%	24,50%	23,90%	25,00%	28,10%	27,90%	26,60%
Άνεργοι	33,80%	30,80%	32,30%	33,10%	35,40%	36,80%	38,10%	38,50%	44,00%	45,80%	46,30%
Συνταξιούχοι	28,00%	25,80%	24,90%	24,30%	21,50%	20,30%	18,40%	19,00%	19.9%	14,30%	12,40%
Λοιποί μη οικονομικά ενεργοί	24,90%	24,80%	25,20%	25,70%	25,30%	26,00%	26,50%	27,40%	30,00%	33,30%	30,30%
Εργαζομένων											
Σύνολο	13,50%	13,10%	12,90%	13,80%	14,20%	14,30%	13,80%	13,80%	11,90%	15,10%	13,10%
Άρρενες	14,50%	14,00%	13,80%	14,70%	15,50%	15,90%	16,10%	16,40%	13,20%	16,50%	13,40%
Θήλεις	11,80%	11,60%	11,60%	12,50%	12,30%	12,10%	10,60%	10,20%	10,10%	13,20%	12,60%
Χρόνος εργασίας											
Πλήρης απασχόληση	12,60%	11,80%	12,00%	12,80%	12,90%	13,50%	12,50%	11,70%	10,40%	13,40%	10,70%
Μερική απασχόληση	26,10%	22,50%	24,20%	26,40%	27,20%	26,00%	26,90%	29,40%	21,40%	27,30%	27,00%

Πηγή : Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας ΕΛΣΤΑΤ.

Από τον πίνακα αυτό προκύπτει ότι ο κίνδυνος φτώχειας στους άνεργους την περίοδο της κρίσης αυξήθηκε κατά σχεδόν 26% σε 42,5% από 33,7% για την περίοδο 2003-2008. Η υιοθέτηση ενός εξαιρετικά φιλόδοξου εμπροσθοβαρούς προγράμματος λιτότητας το 2010 και η επακόλουθη ύφεση που μαστίζει την ελληνική οικονομία μείωσε το διάμεσο εισόδημα στην Ελλάδα κατά 2,4% και οδήγησε στην αύξηση του ποσοστού φτώχειας κατά 2,7 ποσοστιαίες μονάδες, στο 23,1%. Πάντως θα μπορούσε να υποστηρίξει κανείς ότι οι προοπτικές αυτών των ομάδων εργαζόμενων είναι δυσοίωνες, αν λάβουμε υπόψη ότι τα φαινόμενα κατακερματισμού της αγοράς εργασίας έχουν αυξηθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια της κρίσης λόγω τόσο νέας νομοθεσίας όσο και της συνεχιζόμενης επιδείνωσης της ελληνικής οικονομίας. Πράγματι από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι η μερική απασχόληση αυξάνεται σταθερά από το 2009. Από την άλλη πλευρά, η προσωρινή απασχόληση μετά από μια έξαρση το 2010 φαίνεται να μειώνεται. Αυτό μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι, πρώτον, αλλαγές στη νομοθεσία έχουν μειώσει το κόστος της απόλυσης εργαζομένων με συμβάσεις αορίστου χρόνου, οπότε η ζήτηση για εποχικούς εργαζόμενους είναι μειωμένη, και δεύτερον ότι η παρατεταμένη και βαθιά ύφεση σημαίνει ότι οι εργοδότες ανανεώνουν όλο και λιγότερο τις συμβάσεις προσωρινής εργασίας.

Τα παραπάνω ευρήματα αποτυπώνονται ανάγλυφα στο παρακάτω διάγραμμα όπου στον αριστερό άξονα εμφανίζονται τα αποτελέσματα κινδύνου φτώχειας ανάλογα με την κατάσταση απασχόλησης ενώ στον δεξιό άξονα αποτυπώνονται τα αποτελέσματα ανάλογα με τον χρόνο εργασίας.

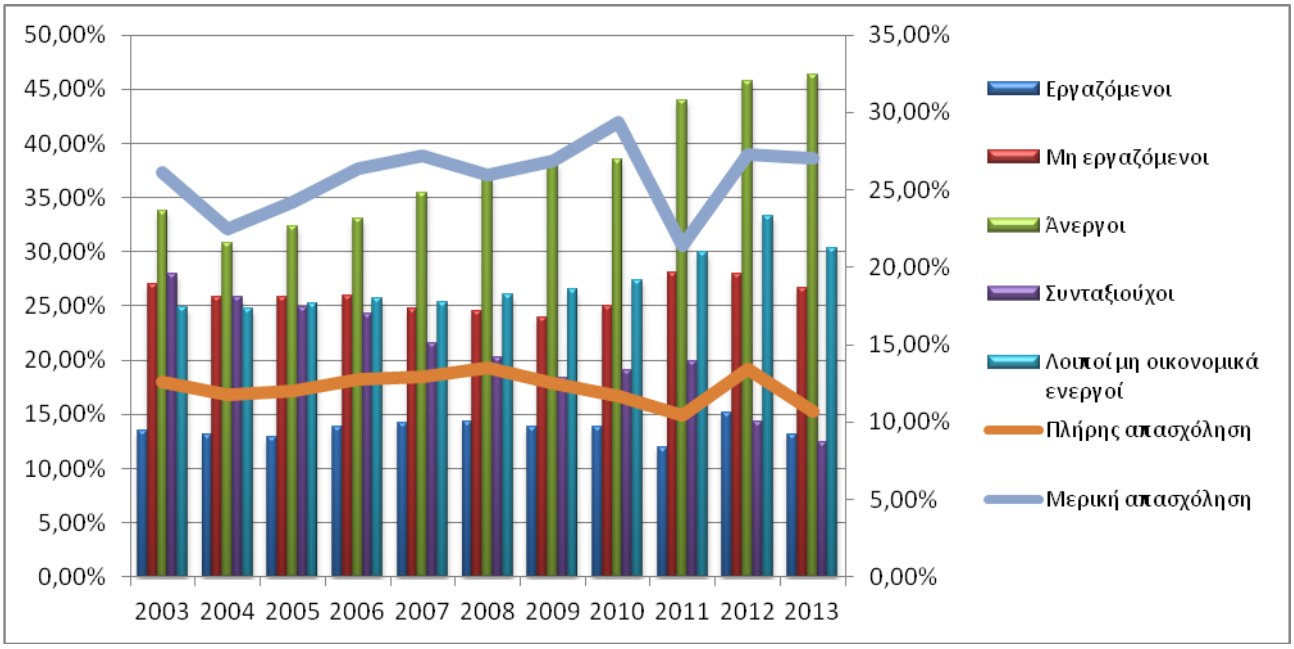

Εικόνα 9-22 Κίνδυνος φτώχειας μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις κατά κατάσταση απασχόλησης, 2003-2013

Σχετικά με τις διαφορετικές μορφές νοικοκυριών, φαίνεται ότι μία από τις πιο σοβαρά πληγείσες ομάδες είναι τα νοικοκυριά με έναν ενήλικα και εξαρτώμενα παιδιά. Σε μια πλήρη ανατροπή της καθοδικής τάσης των ετών πριν από την κρίση, το ποσοστό φτώχειας αυτής της συγκεκριμένης ομάδας έχει εκτοξευθεί μεταξύ 2009 και 2012 φτάνοντας σε ένα εξαιρετικά υψηλό ποσοστό της τάξης του 66%. Παρόμοια ανατροπή ως προς την κατάστασή της παρατηρείται και για την άλλη ομάδα που παρουσίαζε υψηλά ποσοστά φτώχειας πριν από την κρίση, τα ζευγάρια με τρία ή περισσότερα παιδιά, τα οποία μετά από δύο χρόνια βελτίωσης της θέσης τους σε διάστημα ενός μόνο έτους, μεταξύ 2011 και 2012, βίωσαν έντονη αύξηση της φτώχειας από 20,8% σε 36,8%. Η αύξηση της φτώχειας στους άλλους τύπους νοικοκυριών είναι παρόμοια, με τα ζευγάρια με ένα εξαρτώμενο παιδί να ακολουθούν αντίστοιχη πορεία με την ομάδα των οικογενειών με τρία ή περισσότερα παιδιά, αν και σε πολύ χαμηλότερα επίπεδα φτώχειας, ενώ οι οικογένειες με δύο εξαρτώμενα παιδιά βελτίωσαν τη θέση τους το 2010 προτού βιώσουν και αυτές μια αύξηση ως προς τη φτώχεια την επόμενη χρονιά. Εκείνο που είναι πολύ ενδιαφέρον –και δύσκολο να ερμηνευθεί– είναι η ανατροπή που φαίνεται να σημειώνεται το 2013, όπου ιδιαίτερα οι ομάδες που είχαν πληγεί περισσότερο τα πρώτα χρόνια της κρίσης, όπως οι μονογονεϊκές οικογένειες με εξαρτώμενα παιδιά και οι οικογένειες με τρία ή περισσότερα παιδιά, φαίνονται να βιώνουν μια σημαντική μείωση στα ποσοστά φτώχειας τους.

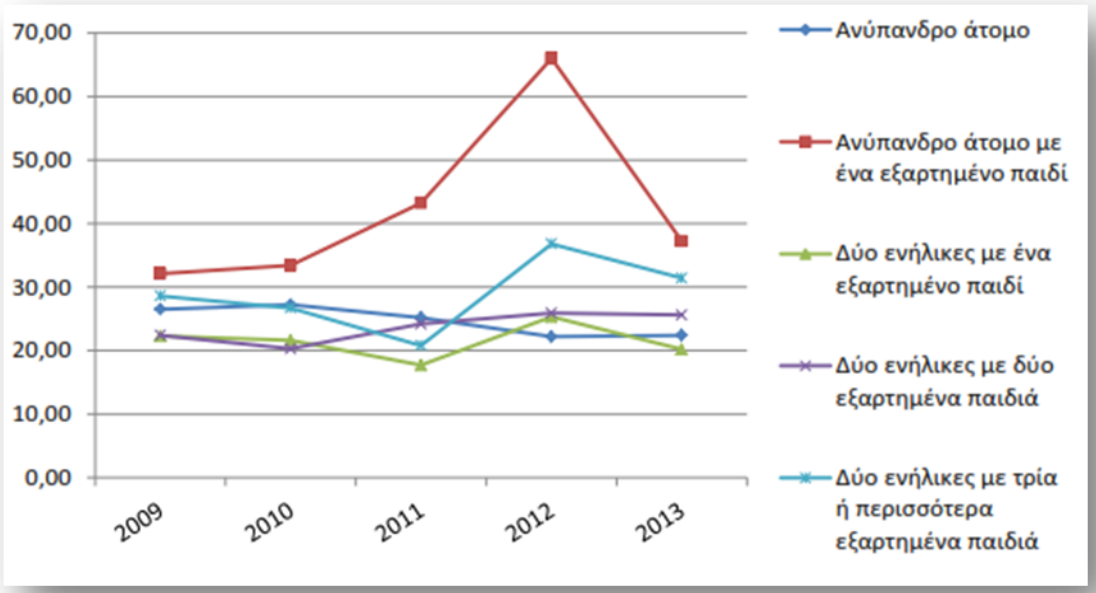

Πηγή : Eurostat. Επεξεργασία στοιχείων ΔιΑΠ/ΠΔΕ

Εικόνα 9-23 . Κίνδυνος φτώχειας ανά τύπο νοικοκυριού, Ελλάδα (%, 2009-2013)

Ενδιαφέρον για την δυναμική της φτώχειας στην χώρα μας έχει και ο παρακάτω πίνακας που δείχνει ανά ομάδα ηλικιών τον αριθμό των ατόμων με στερήσεις. Ο δείκτης «ποσοστό ατόμων με υλικές στερήσεις» εκτιμά το επίπεδο διαβίωσης μετρώντας το ποσοστό του πληθυσμού που δεν μπορεί να ανταποκριθεί οικονομικά ή στερείται λόγω οικονομικής αδυναμίας τουλάχιστον 4 από ένα κατάλογο 9 αγαθών και υπηρεσιών όπως :

1. Πληρωμή πάγιων λογαριασμών, όπως ενοίκιο ή δόση δανείου, πάγιοι λογαριασμοί (ηλεκτρικού ρεύματος, νερού, αερίου κλπ.), δόσεις πιστωτικών καρτών ή δόσεις δανείου για οικοσκευή, διακοπές κ.ά., ή αγορές με δόσεις κύριας κατοικίας
2. Διακοπές για μία εβδομάδα
3. Διατροφή που να περιλαμβάνει κάθε δεύτερη ημέρα κοτόπουλο, κρέας, ψάρι ή λαχανικά ίσης θρεπτικής αξίας
4. Έκτακτες αλλά αναγκαίες δαπάνες αξίας, περίπου, 540 ευρώ
5. Τηλέφωνο (περιλαμβάνεται και το κινητό τηλέφωνο)
6. Έγχρωμη τηλεόραση
7. Πλυντήριο ρούχων
8. ΙΧ επιβατηγό αυτοκίνητο και
9. Ικανοποιητική θέρμανση

Πίνακας 9-18 Άτομα με υλικές Στερήσεις 2003-2013

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Σύνολο	**31,00%**	**25,10%**	**26,30%**	**23,50%**	**22,00%**	**21,80%**	**23,00%**	**24,10%**	**28,40%**	**33,70%**	**37,30%**
0-17 ετών	26,80%	21,10%	22,80%	21,60%	20,00%	18,70%	24,40%	25,30%	29,20%	34,80%	39,90%
18-64 ετών	29,10%	23,60%	24,70%	21,70%	20,60%	20,40%	21,80%	23,30%	28,20%	34,70%	38,50%
65+ ετών	42,40%	34,40%	35,60%	31,20%	28,90%	29,70%	25,50%	25,80%	28,40%	29,40%	31,10%

Πηγή : Διεύθυνση Στατιστικών Πληθυσμού και Αγοράς Εργασίας ΕΛΣΤΑΤ.

Από τον πίνακα αυτό προκύπτει ότι ένας στους 4 Έλληνες το 2010 δεν μπορούσε να καλύψει τις υλικές του ανάγκες και το ποσοστό αυτό το 2013 έχει ξεπεράσει το 37% (αύξηση 13 ποσοστιαίων μονάδων μέσα σε τρία χρόνια). Η δραματική αυτή εικόνα δυστυχώς έχει τα ίδια χαρακτηριστικά στην ομάδα πληθυσμού 0-17 ετών όπου σχεδόν το 40% βιώνει τις χειρότερες συνθήκες φτώχειας την υλική αποστέρηση. Ομοίως στην ηλικιακή ομάδα 18-64 ενώ το φαινόμενο αυτό βελτιώνεται στην ομάδα 65+ που επιβεβαιώνει τα αποτελέσματα πολλών ερευνητικών εργασιών.

Για την Δυτική Ελλάδα σύμφωνα με πρόσφατες επιστημονικές έρευνες και αναλύσεις ο κίνδυνος φτώχειας (όπως αυτός μετριέται με τον δείκτη Sen) είναι 30%, ποσοστό που είναι το 3ο μεγαλύτερο στην Ελλάδα. Ειδικότερα στην Δυτική Ελλάδα παρουσιάζεται η τέταρτη υψηλότερη τιμή -μετά την Ήπειρο, τη Στερεά Ελλάδα και τη Πελοπόννησο- όσον αφορά τον κίνδυνο και το σχετικό χάσμα φτώχειας, ενώ έρχεται τρίτη με κριτήριο τη δριμύτητα της φτώχειας. Παρόμοια υψηλές είναι και οι τιμές των δεικτών φτώχειας Sen και Shorrocks30, ενώ η συμμετοχή στη συνολική φτώχεια συγκριτικά με τις προηγούμενες περιφέρειες είναι υψηλότερη (~8,8%). Συγχρόνως, εκτός από υψηλή φτώχεια παρουσιάζονται και έντονες εισοδηματικές ανισότητες. Ο δείκτης οικονομικής ανισότητας Gini παρουσιάζεται σε μια από τις υψηλότερες τιμές του (0,333436). Και οι τρεις περιφερειακές ενότητες της περιφέρειας εμφανίζουν υψηλό κίνδυνο φτώχειας (πάνω από το 28%).

Ειδικότερα για την Δυτική Ελλάδα όπως και για την λοιπή Ελλάδα τα άτομα που πλήττονται περισσότερο από την φτώχεια είναι (όπως φαίνεται και από το παρακάτω διάγραμμα) είναι οι απόφοιτοι Δημοτικού, οι απόφοιτοι Λυκείου, απόφοιτοι τριτάξιου Γυμνασίου, ενώ άνεργοι (κατά την απογραφή του 2011) σε ποσοστό κάτω από το 10% είναι οι απόφοιτοι Επαγγελματικού Λυκείου, οι Απόφοιτοι τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (αν και η ανεργία των απόφοιτων Πανεπιστημίου και Πολυτεχνικών σχολών πλησιάζει το 10%), οι κάτοιχοι μεταπτυχιακών και διδακτορικών πτυχίων (σχεδόν κάτω από το 1% η ανεργία τους).

30 Διονύσης Μπαλούρδος, Γιάννης Υφαντόπουλος «ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΙΣΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΦΤΩΧΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΟΡΙΣΜΕΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΑ SILC» Έρευνα του ΕΚΚΕ*

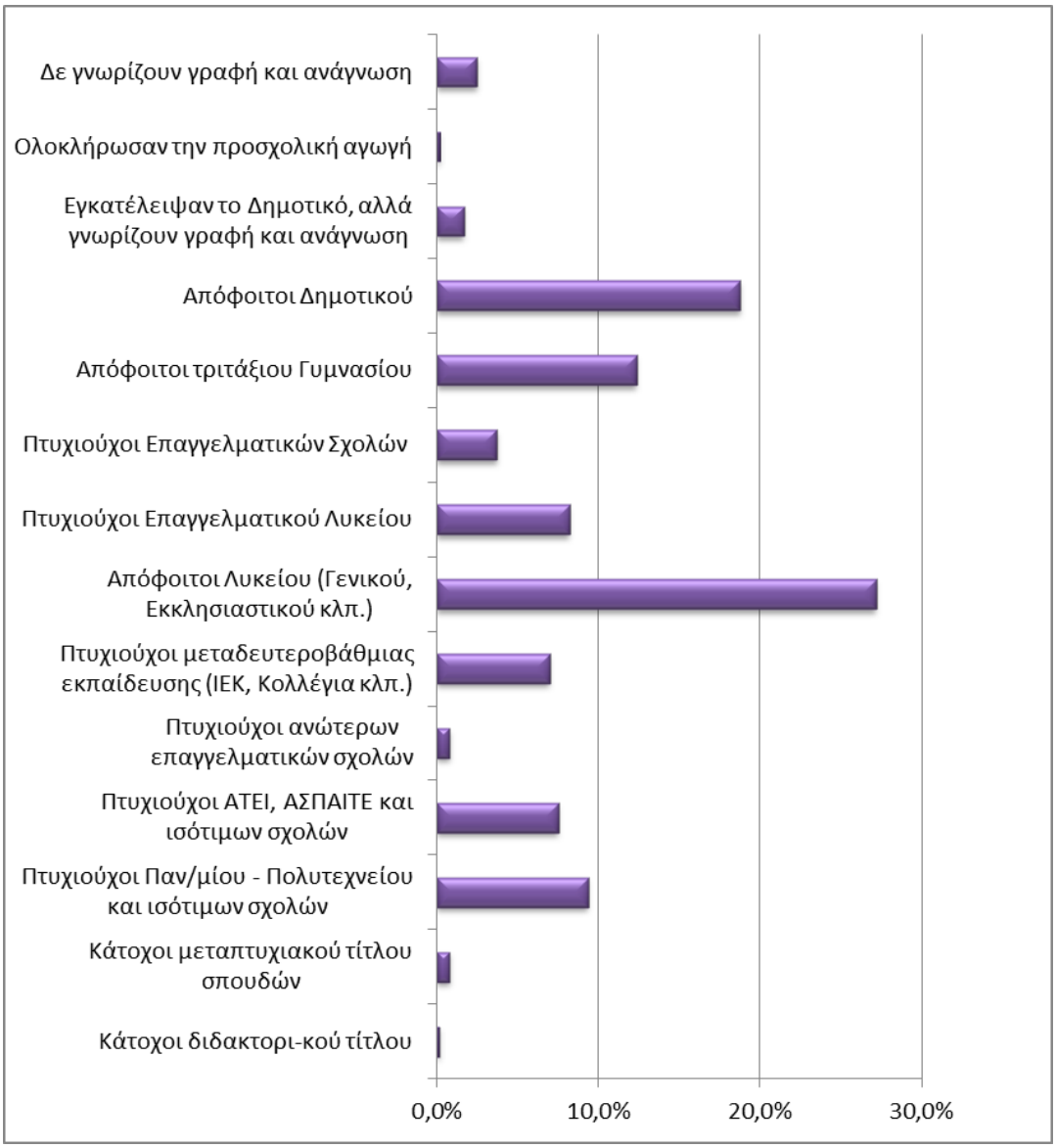

Πηγή : ΕΛΣΤΑΤ Απογραφή 2011, Επεξεργασία ΔιΑΠ

Εικόνα 9-24 Ανέργοι κατά επίπεδο γραμματικών γνώσεων και δεξιοτήτων κατά την απογραφή του 2011

9.8 Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Πυρόπληκτων Ηλείας

Με την ΑΠ 55923/ΔΚΠ353/18-12-2012 **Κοινή Υπουργική Απόφαση** (ΦΕΚ 3557/Β/31-12-2012) περί Τροποποίησης της υπ' αριθμ. 16729/ΔΚΠ 145/14–4–2011 Κοινής Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 667/Β΄) «Εκκαθάριση του Ν.Π.Δ.Δ, με την επωνυμία Ειδικό Ταμείο Αντιμετώπισης Έκτακτων Αναγκών (Ε.Τ.Α.Ε.Α) και διάθεση των πόρων του» δόθηκε στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος η δυνατότητα να ενταχθούν νέα έργα **αποκατάστασης** και **ανασυγκρότησης** των πληγεισών περιοχών από τις πυρκαγιές του καλοκαιριού 2007 με ανώτατο ποσό πίστωσης τα **24.700.00,00€**.

Οι προτάσεις για ένταξη νέων έργων υποβάλλονται από τους **ΟΤΑ α΄ βαθμού** των περιοχών που οριοθετήθηκαν ως πληγείσες από τις πυρκαγιές του καλοκαιριού του 2007,

βάσει των σχετικών κοινών υπουργικών αποφάσεων, στην **Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού** της Περιφέρειας.

Τα προς ένταξη νέα έργα θα πρέπει να πληρούν τους παρακάτω όρους:

- να αφορούν έργα αποκατάστασης και ανασυγκρότησης των πληγεισών περιοχών από τις πυρκαγιές του Ιουνίου, Ιουλίου και Αυγούστου του 2007,
- να μην χρηματοδοτούνται από άλλους εθνικούς ή κοινοτικούς πόρους,
- να εντάσσονται στους γενικούς άξονες και τις δράσεις Αναπτυξιακών Σχεδίων των Περιφερειών των πληγεισών περιοχών,
- να είναι συμβατά με τις εθνικές και κοινοτικές πολιτικές αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος, τους κανόνες για τον ανταγωνισμό και τις δημόσιες συμβάσεις,
- να αποδεικνύεται η αρτιότητα, η λειτουργικότητα ή και η συμπληρωματικότητά τους με άλλα έργα που υλοποιούνται στην πληγείσα περιοχή,
- να είναι ώριμα για την άμεση υλοποίησή τους (π.χ. μελέτες, αδειοδοτήσεις),

Το Περιφερειακό Συμβούλιο Δυτικής Ελλάδος με την υπ΄αριθμ. 223/28-12-2014 Απόφαση ενέκρινε τη κατάρτιση **Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος** (ΕΑΠ) με τίτλο «Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στις πυρόπληκτες περιοχές της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας» και ως εκ τούτου ανακάλεσε τις αποφάσεις 53/15-4-2014 και 64/24-4-2014 που αφορούσαν στην «Έγκριση πρότασης για ένταξη και χρηματοδότηση νέων έργων στη ΣΑΕΠ 401 (πρώην **«Ταμείο Μολυβιάτη») του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για το έτος 2014».**

Κατόπιν αυτών η Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού σε συνεργασία με τη Γενική Διεύθυνση ΑΠΠΥ προέβη στη κατάρτιση του Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος (ΕΑΠ) με τίτλο: «Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στις πυρόπληκτες περιοχές της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος» Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στις πυρόπληκτες περιοχές της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας – Ηλεία.

Στη σύνταξη, παρακολούθηση και αξιολόγηση του προτεινόμενου Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος (ΕΑΠ) συνδράμει το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) μέσω σύναψης Προγραμματικής Σύμβασης με συμβαλλόμενα μέρη την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος (ΠΔΕ), το Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδος (ΠΤΑ) και το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ). Ήδη με την υπ΄αριθμ. 16/2015 απόφαση η Επιτροπή Αναπτυξιακής και Κοινωνικής Πολιτικής Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας ενέκρινε την σύναψη της Προγραμματικής αυτής Σύμβασης.

Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Πυρόπληκτων Ηλείας

Με βάση την ανάλυση της υπάρχουσας κατάστασης, αλλά και τις διαδικασίες ενημέρωσης των τοπικών φορέων και του τοπικού πληθυσμού διαφαίνεται, ότι ως **γενικός στόχος** της ολοκληρωμένης παρέμβασης στις πυρόπληκτες περιοχές της Ηλείας[31] προτείνεται:

Η δημιουργία προϋποθέσεων συγκράτησης του πληθυσμού μέσα από δράσεις βελτίωσης της ελκυστικότητας της περιοχής και στήριξης-της ανάπτυξης της χωρικής ανταγωνιστικότητας. Η σύνδεσης των παρεμβάσεων με τα ιδιαίτερα πολιτιστικά και περιβαλλοντικά στοιχεία της περιοχής παρέμβασης, καθώς και με τα ιδιαίτερα τοπικά προϊόντα προέλευσης.

Ζητούμενο είναι η δημιουργία των προϋποθέσεων για οικονομική ανασυγκρότηση και ενεργοποίηση των τοπικών κοινωνιών έτσι ώστε οι περιοχές να ανακτήσουν μια δυναμική οικονομία και να αναπτυχθούν με συναγωνιστικούς όρους τόσο στον κοινωνικοοικονομικό ιστό της χώρας όσο και στο Ευρωπαϊκό οικονομικό περιβάλλον.

Κατά συνέπεια, η αναπτυξιακή στρατηγική για την επίτευξη του παραπάνω στόχου, στο πλαίσιο του προτεινόμενου τοπικού προγράμματος εστιάζεται στους ακόλουθους ειδικούς στόχους:

- Βελτίωση και αναβάθμιση της ποιότητας των υπαρχουσών υποδομών της περιοχής,
- Αξιοποίηση της τοπικής παραγωγής για την παραγωγή και την ανάδειξη τοπικών προϊόντων ποιότητας και χαρακτηριστικών τοπικών προϊόντων,
- Προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς με την ανάδειξη και αποκατάσταση των φυσικών οικοσυστημάτων και τοπίων, των αρχαιολογικών χώρων, ιστορικών τόπων και μνημείων,
- Διασύνδεση τομέων και δραστηριοτήτων (διαμονή, διατροφή, φυσικοί και πολιτιστικοί πόροι, βιοτεχνία, χειροτεχνία) προκειμένου να ενισχυθεί και να επιτευχθεί η προστιθέμενη αξία της τοπικής ταυτότητας, της τοπικής παραγωγής και κατ' επέκταση της τουριστικής προσφοράς.

Η παραπάνω στρατηγική τοπικής ανάπτυξης διαθέτει πολυτομεακή φιλοσοφία, ενσωματώνει δηλαδή ποικίλους τομείς δραστηριότητας, δημιουργεί δεσμούς μεταξύ των διαφόρων οικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών και περιβαλλοντικών φορέων και τομέων που εμπλέκονται, ενώ τα σχέδια και οι δράσεις που προβλέπονται στις τοπικές στρατηγικές συνδέονται και συντονίζονται ως ενιαίο σύνολο.

Αυτή είναι και η ουσιώδης διαφορά της προηγούμενης αποσπασματικής παρέμβασης που είχε υιοθετηθεί σε σχέση με την προτεινόμενη παρέμβαση που προτείνεται από την Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στις πυρόπληκτες περιοχές της Ηλείας.

Ο σχεδιασμός για την παραπάνω τοπική ολοκληρωμένη στρατηγική με την έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης, δηλαδή της οικονομικής μεγέθυνσης, της κοινωνικής συνοχής και της

[31] Για λόγους συντομίας θα ονομάζεται Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Πυρόπληκτων Ηλείας (ΕΑΠ Ηλείας)

προστασίας του περιβάλλοντος, πρέπει να υιοθετήσει τις αρχές της βιώσιμης χωρικής ανταγωνιστικότητας σε συνδυασμό με την εισαγωγή των αρχών των βιώσιμων κοινοτήτων.

Η χωρική προσέγγιση της ανάπτυξης ενσωματώνει τη χωροταξία, τους φορείς, τις αγορές και τις τοπικές πολιτικές παρέμβασης. Στοχεύει στην αναζωογόνηση και τη σταδιακή ανασυγκρότηση των πυρόπληκτων περιοχών και την προσαρμογή τους στις ανάγκες και λειτουργίες της τοπικής κοινωνίας. Μακριά από επιδιώξεις και επιλογές μονοσήμαντης επιλογής.

Η χωρική ανταγωνιστικότητα σημαίνει την κοινωνική, περιβαλλοντική, οικονομική ανταγωνιστικότητα μιας περιοχής σ' ένα ευρύτερο ανταγωνιστικό χώρο. Μια περιοχή γίνεται ανταγωνιστική αν μπορεί να διασφαλίσει συνολικά την περιβαλλοντική, οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική της βιωσιμότητα, που βασίζεται σε διαδικασίες συνεργασίας και δικτύωσης διάφορων περιοχών. Η χωρική ανταγωνιστικότητα προϋποθέτει:

- Την επιδίωξη συνολικής συνοχής με τη μεγιστοποίηση της συμβολής των ενδογενών πόρων της περιοχής
- Τη συμμετοχή των τοπικών φορέων και θεσμών
- Την εισαγωγή της καινοτομίας σε κάθε τομέα
- Τη συνεργασία με άλλες περιοχές και
- Τη συμπόρευση με τις περιφερειακές και εθνικές πολιτικές

Μέχρι τα τέλη της δεκαετίας του 1980, οπότε και εμφανίστηκε ο όρος βιώσιμη ανάπτυξη, η ανάπτυξη ήταν κυρίως ταυτισμένη με την οικονομική μεγέθυνση. ο όρος βιώσιμη ανάπτυξη (sustainable development), που χρησιμοποιείται τις τελευταίες δεκαετίες, καθιερώθηκε ως ο επιστημονικός εκείνος όρος που έχει διάσταση τόσο οικονομική, όσο και κοινωνική και περιβαλλοντική. η βιώσιμη ανάπτυξη αποτελεί ένα βασικό συνδυασμό που προϋποθέτει ως αναγκαία συνθήκη τη βελτίωση των οικονομικών μεγεθών (δηλαδή, την οικονομική μεγέθυνση, economic growth), αλλά παράλληλα προϋποθέτει ως ικανή συνθήκη τη βελτίωση των κοινωνικών μεγεθών (δηλαδή, την κοινωνική ανάπτυξη, social development) που περιλαμβάνει διαχρονικά και την προστασία του περιβάλλοντος. Το παρακάτω διάγραμμα παρουσιάζει το τρίπτυχο της βιώσιμης ανάπτυξης σε αντιστοιχία με τις έννοιες της οικονομικής μεγέθυνσης και της κοινωνικής ανάπτυξης. Βασικός στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης είναι η επίτευξη μιας υψηλής ποιότητας ζωής, ορθολογική διαχείριση των διαθέσιμων πόρων, που ικανοποιεί τις ανάγκες του παρόντος χωρίς να διακυβεύεται η ικανότητα των μελλοντικών γενεών να καλύψουν τις δικές τους ανάγκες.

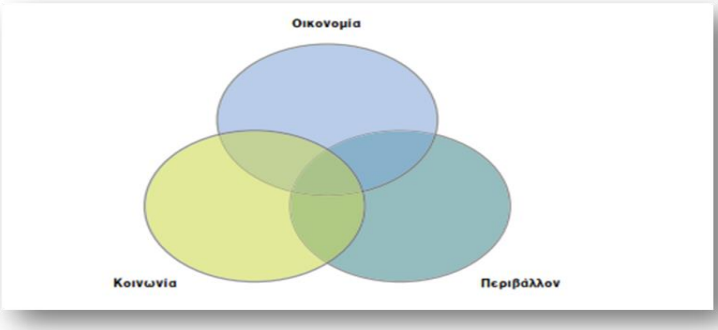

Εικόνα 9-25 Το τρίπτυχο της βιώσιμης ανάπτυξης

Από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης προέκυψαν τα ακόλουθα συμπεράσματα για τις περιοχές παρέμβασης :

1. Προβλήματα ερημοποίησης των περιοχών. Η απογραφή πληθυσμού του 2011, ανέδειξε σημαντικές μειώσεις πληθυσμών των πυρόπληκτων Τοπικών Κοινοτήτων. Η μεταστροφή των δυσμενών πληθυσμιακών εξελίξεων είναι το ζητούμενο
2. Υπάρχουν κτηνοτροφικές και αγροτικές εκμεταλλεύσεις που όμως έχουν περιορισμένη προστιθέμενη αξία, χαμηλή ανταγωνιστικότητα προϊόντων, χαμηλή αναγνωρισιμότητα
3. Περιοχές με έντονο λαογραφικό και σημαντικό ιστορικό χαρακτήρα που έχουν όμως περιορισμένη επισκεψιμότητα και αναγνωρισιμότητα.
4. Πλούσιο φυσικό περιβάλλον χωρίς όμως η συνεισφορά του στην τοπική ταυτότητα να είναι ιχνηλατήσιμη

Επομένως με γνώμονα την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής, τα παραπάνω συμπεράσματα, η Ολοκληρωμένη Παρέμβαση στις πυρόπληκτες περιοχές[32]ορίζει τους ακόλουθους επιχειρησιακούς στόχους (άξονες προτεραιότητας), οι οποίοι καταρτίστηκαν σύμφωνα και με την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης:

Πίνακας 9-19 Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Πυρόπληκτων Ηλείας

Υποπρόγραμμα 1 Υποδομές Αποκατάστασης Πυρόπληκτων Περιοχών
Υποπρόγραμμα 2 : Στρατηγικές Τοπικής Ανασυγκρότησης
Υποπρόγραμμα 3 : Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων
Υποπρόγραμμα 4 : Τεχνική Βοήθεια

[32] Για λόγους συντομίας θα ονομάζεται Ειδικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Πυρόπληκτων Ηλείας (ΕΑΠ Ηλείας)

Οι στόχοι της Ολοκληρωμένης Παρέμβασης αποτυπώνονται ως ακολούθως :

1. Διαμόρφωση ενός τοπικού τουριστικού με αναγνωρίσιμη ταυτότητα, σε συνδυασμό με την χάραξη και υποστήριξη ελκυστικών τουριστικών διαδρομών γνωριμίας με τη φύση, τα προϊόντα και τα ιστορικά και λαογραφικά χαρακτηριστικά της περιοχής παρέμβασης.
2. Παραγωγή ποιοτικών αγροτικών προϊόντων και αύξηση της προστιθέμενης αξίας τους μέσω κατάλληλης μεταποίησης και ανάδειξής τους, ώστε να είναι ευχερής η διάθεσή τους τόσο επί τόπου, όσο και στις αγορές εσωτερικού ακόμα και του εξωτερικού.
3. Προστασία και ανάδειξη του πλούσιου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος ως κύριο συστατικό στοιχείο της ιδιαίτερης ταυτότητας της περιοχής.
4. Διασύνδεση του τουρισμού με την αγροτική οικονομία
5. Βελτίωση των συνθηκών ελκυστικότητας των πυρόπληκτων περιοχών με σκοπό την προσέλκυση νέων κατοίκων μόνιμης εγκατάστασης και την μεταστροφή των δυσμενών πληθυσμιακών εξελίξεων.
6. Μείωση της περιθωριοποίησης συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων (γυναίκες, νέοι) και ενίσχυση των ικανοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, προκειμένου να αποτελέσουν το μελλοντικό δυναμικό ανάπτυξης της επιχειρηματικότητας στην περιοχή.

Πίνακας 9-20 Συνολικά Χρηματοδοτικά Στοιχεία του ΕΑΠ Ηλείας

Α/Α	Υποπρόγραμμα	Συνολικός Π/Υ	Δημόσια Δαπάνη	Ιδιωτική Συμμετοχή
1	Υποπρόγραμμα 1 :Υποδομές Αποκατάστασης Πυρόπληκτων Περιοχών	15.000.000	15.000.000	0
2	Υποπρόγραμμα 2 : Στρατηγικές Τοπικής Ανασυγκότησης	3.800.000	1.900.000	1.900.000
3	Υποπρόγραμμα 3 : Ενθάρρυνση τουριστικών δραστηριοτήτων	2.500.000	2.500.000	0
5	Υποπρόγραμμα 4 : Τεχνική Βοήθεια	200.000	200.000	0
ΣΥΝΟΛΟ		**21.500.000**	**19.600.000**	**1.900.000**

9.9 Επιχειρησιακό Σχέδιο Ένταξης ΡΟΜΑ

Στο πλαίσιο της περιφερειακής πολιτικής και των κατευθύνσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τους πληθυσμούς των ΡΟΜΑ, όπως αυτές καθορίζονται από το Ευρωπαϊκό Περιφερειακό Κεφάλαιο Ανάπτυξης, επιχειρείται η παρέμβαση μέσω Επιχειρηματικού Προγράμματος στη βάση των προτεραιοτήτων που υιοθετούνται από τα Μέλη Κράτη και τις περιφέρειες αυτών.

Ως εκ τούτου, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος, έχοντας θέσει ως στρατηγικό της στόχο την ενίσχυση των κοινωνικών ομάδων και των κοινωνικών δομών, διεκδίκησε άμεσα την ένταξή της σε πιλοτικό πρόγραμμα για την κοινωνική ένταξη των ΡΟΜΑ.

Πληθυσμός: 20.000κ (Με δεδομένη την κινητικότητα)

Περιφερειακή Ενότητα Αιτωλοακαρνανίας: κυμαίνεται από 4.100 – 5.000 άτομα.

Περιφερειακή Ενότητα Αχαΐας: κυμαίνεται από 6.700 – 7500 άτομα.

Περιφερειακή Ενότητα Ηλείας: εκτιμάται ότι ξεπερνά τα 4.500 άτομα.

Παρακάτω, αποτυπώνεται σε χάρτες η συγκέντρωση των ΡΟΜΑ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος.

Τα σημαντικότερα προβλήματα αναφέρονται σε:

- Απουσία τίτλων ιδιοκτησίας σε μεγάλο βαθμό.
- Έλλειψη ρυμοτομικού σχεδίου.
- Έλλειψη αποχετευτικού δικτύου ακαθάρτων και η χρησιμοποίηση του δικτύου όμβριων για την εξυπηρέτησή του, όπου αυτό υπάρχει.
- Κακή έως ανύπαρκτη οδοποιία και πεζοδρόμηση.
- Ανεπαρκής ηλεκτροφωτισμός δημόσιων χώρων.
- Ανυπαρξία ελεύθερων κοινόχρηστων χώρων και συσσώρευση απορριμμάτων στους ελάχιστους υπάρχοντες, λόγω μη συνεχούς αποκομιδής τους.
- Αδυναμία καθορισμού του δημόσιου χώρου και ως εκ τούτου πλήρης σύγχυση όσον αφορά στην διαχείριση ή και στην προστασία του.
- Απουσία δημόσιας συγκοινωνίας για την πρόσβαση στον οικισμό.

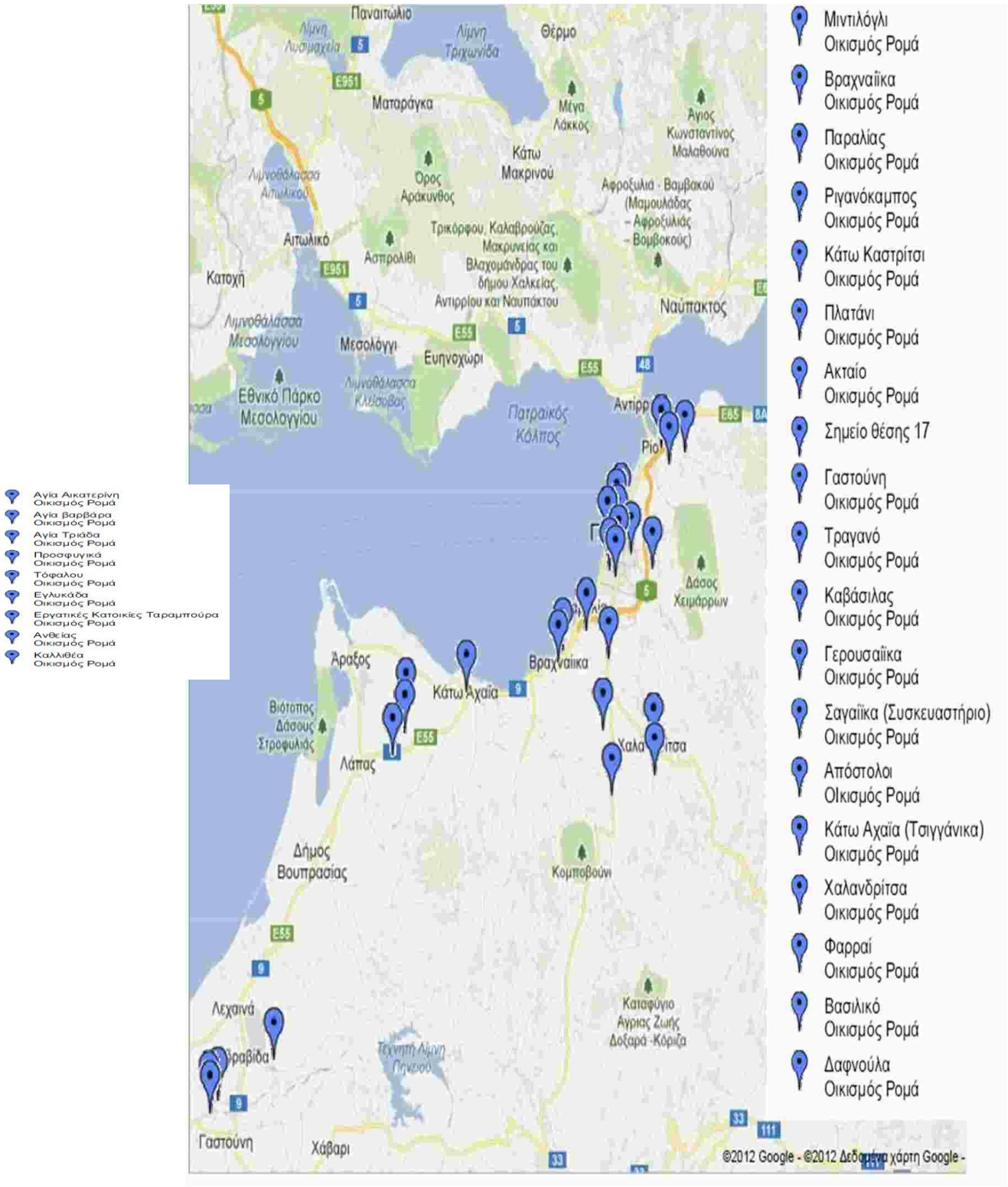

Εικόνα 9-26 Χάρτης χωρικής συγκέντρωσης ΡΟΜΑ Π.Ε. Αχαΐας

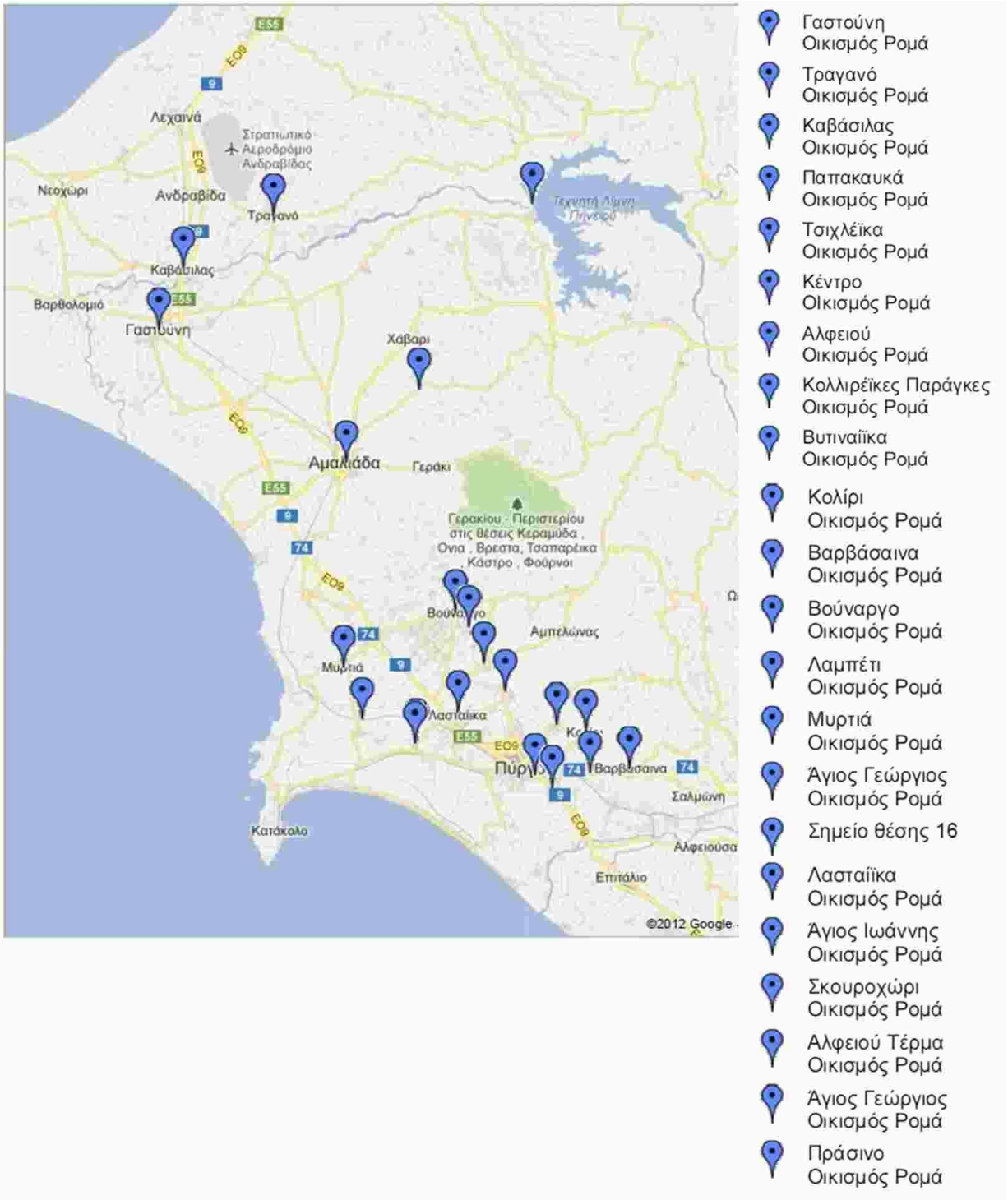

Εικόνα 9-27 Χάρτης χωρικής συγκέντρωσης ΡΟΜΑ Π.Ε. Ηλείας

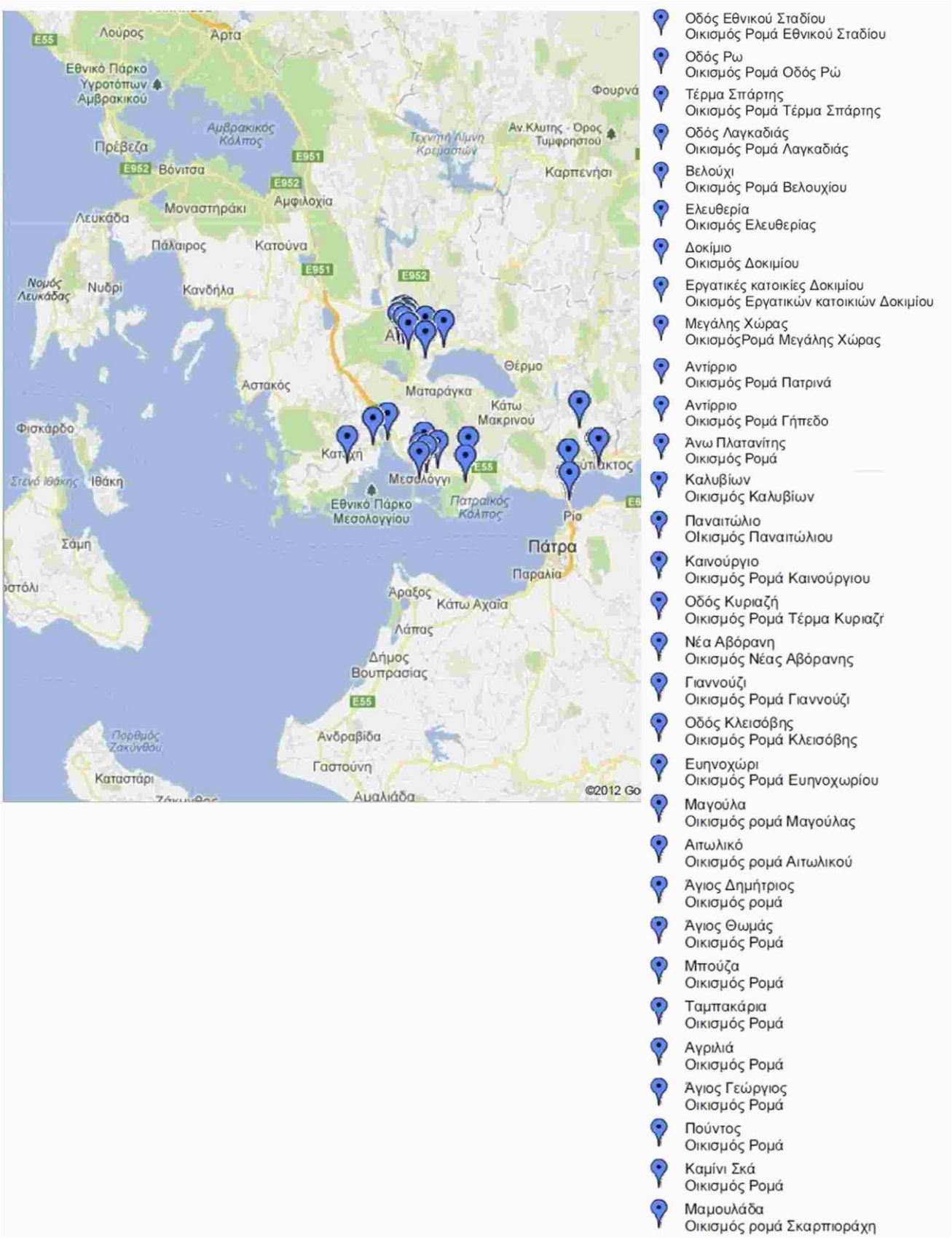

Εικόνα 9-28 Χάρτης χωρικής συγκέντρωσης ΡΟΜΑ Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας

Οι στόχοι για την αποτύπωση των ΡΟΜΑ στη Δυτική Ελλάδα είναι οι παρακάτω:

- Η καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης
- Η προσέγγιση θεμάτων που άπτονται των χαρακτηριστικών βιοτικής εγκατάστασης.
- Η Στέγαση
- Η Πρόσβαση σε δίκτυα κοινωνικής ωφελείας
- Η Εκπαίδευση
- Η Υγεία και η Κοινωνική Φροντίδα
- Η Απασχόληση
- Ο Πολιτισμός και ο αθλητισμός.

Το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Σχέδιο για την Κοινωνική Ένταξη των ΡΟΜΑ της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας περιλαμβάνει:

ΣΤΕΓΑΣΗ

- Διαμόρφωση χώρων στους οικισμούς και οριοθέτηση για την τοποθέτηση προκατοικιών.
- Δημιουργία ή βελτίωση του δικτύου υποδομών (ηλεκτροδότηση, ύδρευση, αποχέτευση, κοινόχρηστοι χώροι).
- Μελέτες για την αδειοδότηση, χωροθέτηση και εγκατάσταση μόνιμων οικισμών.
- Επιδότηση κατοικίας μέσα από οργανωμένο πρόγραμμα συλλογικής δόμησης, καθώς η πολιτική των δανείων σε πολλές περιπτώσεις δεν είχε τα αναμενόμενα αποτελέσματα.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

- Προσχολική εκπαίδευση / προένταξη.
- Σχολικές υποδομές.
- Εντατικά τμήματα εκπαίδευσης.
- Ίδρυση Πρότυπου / Πειραματικού δημοτικού σχολείου πιλοτικά στην Πάτρα με τη συνεργασία ανώτατου εκπαιδευτικού ιδρύματος.
- Προγράμματα ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης για τη μείωση της μαθητικής διαρροής.
- Προγράμματα εξασφάλισης σίτισης -ένδυσης και ενημέρωσης για θέματα υγιεινής και καθαριότητας.
- Ανάπτυξη ειδικών δεξιοτήτων σε δραστηριότητες εκτός σχολείου.
- Προγράμματα ένταξης στην εκπαίδευση.
- Κίνητρα για φοίτηση - υποτροφίες μαθητών.
- Στοχευόμενα προγράμματα εκμάθησης ελληνικής γλωσσάς για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού στον ενήλικο πληθυσμό.

ΥΓΕΙΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ

- Πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας.
- Ατομική υγιεινή, στοματική υγιεινή γυναικολογικός έλεγχος.
- Προγράμματα πρόληψης , αντιμετώπισης ψυχικών παθήσεων.

- Προγράμματα σεξουαλικής διαπαιδαγώγησης, οικογενειακού προγραμματισμού, αντισύλληψης.
- Ενδυνάμωση και Επέκταση ρόλου ΙΑΚ.
- «Οικογενειακός γιατρός» ανά οικισμό.
- Προγράμματα πρόληψης και αντιμετώπισης εξαρτήσεων από ψυχότροπες ουσίες.

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

- Επιδότηση ασφαλιστικών εισφορών για απασχόληση Ρομά.
- Δράσεις προώθησης στην απασχόλησης με ποσοστιαία συμμέτοχη Ρομά.
- Προγράμματα κατάρτισης και εξειδίκευσης με υποχρεωτική πρόσληψη
- τμήματος των καταρτιζόμενων.
- Ανάπτυξη κοινωνικής οικονομίας/ τόνωση της τοπικής οικονομίας/ δημιουργία συνεταιρισμών.
- Διεύρυνση δραστηριοτήτων ανάπτυξη τοπικών δικτύων προώθησης προϊόντων.

ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ

Προγράμματα ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης για θέματα:

- παιδικής εργασίας,
- ενδοοικογενειακής βίας,
- πολιτικά δικαιώματα και υποχρεώσεις,
- δικαιώματα του παιδιού,
- ισότητα των φύλων.

10 Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

10.1 Γεωχωρικές ιδιαιτερότητες και οικονομικές δραστηριότητες εν μέσω ύφεσης

Σύμφωνα με στοιχεία του ΚΕΠΕ στην πλειονότητα των ηλικιακών ομάδων, από το πρώτο τρίμηνο του 2008 ως το δεύτερο τρίμηνο του 2014, αν απομονωθεί οικονομετρικά με ανθεκτικούς εκτιμητές η εποχικότητα από τις πληθυσμιακές μετρήσεις των Ερευνών Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) της ΕΛΣΤΑΤ, διαπιστώνεται από την μακροχρόνια τάση και τους μεσοχρόνιους κύκλους:

- Άνοδος του αριθμού των ανέργων σε σχέση με τον αριθμό των μη συμμετεχόντων (στην αγορά εργασίας) ιδίας ηλικίας, με εξαιρέσεις στις περιπτώσεις ανδρών ηλικίας 15-24 ετών και γυναικών 20-24 ετών στις αστικές περιοχές.
- Πτώση του αριθμού των απασχολουμένων ανδρών σε σχέση με τα μεγέθη των μη συμμετεχόντων ιδίας ηλικίας στην αγορά εργασίας, με εξαίρεση τις περιπτώσεις ηλικίας 30-39 και 45-54 ετών στις αστικές περιοχές και ηλικίας 15-24 ετών στις ημιαστικές.
- Άνοδος του αριθμού των απασχολουμένων γυναικών σε σχέση με τα μεγέθη των μη συμμετεχουσών ιδίας ηλικίας στην αγορά εργασίας, με εξαίρεση τις περιπτώσεις ηλικίας 15-19 ετών στις αστικές περιοχές, 15-24, 30-24 και 60-64 ετών στις ημιαστικές περιοχές, καθώς και 15-24 και 35-69 ετών στις αγροτικές περιοχές.

Στον βαθμό που υπάρχει ετερογένεια, ενδιαφέρον παρουσιάζει η δυνατότητα ανάληψης διαφοροποιημένων προσεγγίσεων (παρεμβάσεων) όσον αφορά στην απασχόληση ανά περιοχή και δημογραφική ομάδα.

Παράλληλα με τις μεταβολές στο εργατικό δυναμικό, πρόσθετη οικονομετρική επεξεργασία με ανθεκτικούς εκτιμητές των τριμηνιαίων στοιχείων απασχολήσεως των ΕΕΔ που αφορούν στο χρονικό διάστημα 2008-13, από τον Προδρομίδη (2014β), αποκαλύπτει (αφού αφαιρεθεί η εποχικότητα προκειμένου να υπολογιστούν οι μεσο-μακροχρόνιες εξελίξεις) την ύπαρξη εσωτερικών διεργασιών στην οικονομία της περιοχής (ανεξαρτήτως τι συμβαίνει σε επίπεδο επικρατείας) και στατιστικώς σημαντική:

(α) Ανοδική τάση στους υποκλάδους παραγωγής προϊόντων καπνού· εξορύξεως άνθρακος, λιγνίτου και μεταλλευμάτων· δραστηριοτήτων εξυγιάνσεως και άλλων υπηρεσιών διαχειρίσεως αποβλήτων (του δευτερογενούς τομέα)· δραστηριοτήτων υπηρεσιών πληροφορίας (του κλάδου ενημερώσεως και επικοινωνίας).

(β) Αναστροφή της υφεσιακής τάσεως στους υποκλάδους:
- Παραγωγής κλωστοϋφαντουργικών υλών και κατασκευής ειδών ενδύσεως· βιομηχανίας δέρματος και δερματίνων ειδών· βιομηχανίας ξύλου και προϊόντων ξύλου-φελλού, καλαθοποιίας, σπαρτοπλεκτικής· χαρτοποιίας και χάρτινων προϊόντων· εκτυπώσεως και αναπαραγωγής προεγγεγραμμένων μέσων· παραγωγής βασικών φαρμακευτικών προϊόντων και σκευασμάτων· κατασκευής προϊόντων με ελαστικό (καουτσούκ) και πλαστικές ύλες·

κατασκευής μηχανημάτων και ειδών εξοπλισμού που δεν κατονομάζονται ή καταχωρούνται στατιστικώς αλλού· κατασκευής επίπλων· επισκευής και εγκαταστάσεως μηχανημάτων και εξοπλισμού· λοιπών ορυχείων και λατομείων (του δευτερογενούς τομέα).

- Κατασκευής κτιρίων (του κατασκευαστικού κλάδου).
- Χονδρικού και λιανικού εμπορίου· εμπορίου και επισκευής οχημάτων-μοτοσικλετών· αποθηκεύσεως και υποστηρικτικών μεταφορικών δραστηριοτήτων· ταχυδρομικών και ταχυμεταφορών δραστηριοτήτων· καταλυμάτων (του κλάδου εμπορίου, μεταφορών, αποθηκεύσεως, καταλυμάτων και εστιάσεως).
- Τηλεπικοινωνιών (του κλάδου ενημερώσεως και επικοινωνίας).
- Ασφαλιστικών, αντασφαλιστικών και συνταξιοδοτικών ταμείων· χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών και ασφαλιστικών δραστηριοτήτων (του χρηματοπιστωτικού-ασφαλιστικού κλάδου).
- Νομικών και λογιστικών δραστηριοτήτων· δραστηριοτήτων κεντρικών γραφείων και παροχής συμβουλών διαχειρίσεως· διαφημίσεως και έρευνας αγοράς· δραστηριοτήτων ενοικιάσεως και εκμισθώσεως· δραστηριοτήτων απασχολήσεως· ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων ταξιδιών, συναφών υπηρεσιών· δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών κτιρίων και εξωτερικών χώρων (του κλάδου επιστημονικών, τεχνικών και υποστηρικτικών δραστηριοτήτων).
- Δημιουργικών δραστηριοτήτων, τεχνών και διασκεδάσεως· βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων, πολιτιστικών δραστηριοτήτων· τυχερών παιχνιδιών και στοιχημάτων· δραστηριοτήτων αθλήσεως και ψυχαγωγίας· λοιπών δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών (του κλάδου τεχνών, ψυχαγωγίας και λοιπών υπηρεσιών).

Μια ενδεικτική άποψη της διασποράς και συγκεντρώσεως των εν λόγω παραγωγικών δραστηριοτήτων στον χώρο παρέχεται από την απογραφή πληθυσμού του 2001 στον Πίνακα που ακολουθεί .

Πίνακας 10-1 Τοποθεσίες με υψηλή κλαδική συγκέντρωση και κλαδική απασχόληση άνω των 60 ατόμων βάσει του μονίμου πληθυσμού της απογραφής του 2001

Κλάδοι	Δημοτικά/κοινοτικά διαμερίσματα Δυτικής Ελλάδος	Δήμοι/κοινότητες
Γεωργίας, κτηνοτροφίας, θήρας, δασοκομίας	Γουριωτίσσης (Στράτου ΑΙΤ)	Δήμος Ξηρόμερου
	Άνω Κερασόβου (Αρακύνθου ΑΙΤ)	
	Καψοράχης (Μακρυνείας ΑΙΤ)	
	Επίσης: Αγρινίου (Πύργου ΗΛΕ), Μακρινούς (Αγρινίου ΑΙΤ), Κομπωτής (Μηδενός ΑΙΤ), Μπομπίνες (Αστακού ΑΙΤ), Βλαβιανών (Αστακού ΑΙΤ), Πέτσικων (Καλα-βρύτων	

	ΑΧΑ), Σκουρτούς (Αστακού ΑΙΤ), Λεπενούς (Στράτου ΑΙΤ), Περδικακίου (Ινάχου ΑΙΤ), Απιδεώνος (Λαρίσσου ΑΧΑ), Μυροβρύσης (Συμπολιτείας, ΑΧΑ), Μπόρσιου (Λεχαινών ΗΛΕ), Παρασκευής (Αιγίου ΑΧΑ), Χειμαδιού (Ωλένης ΗΛΕ), Δαφνών (Παΐων ΑΧΑ), Στρογγυλοβουνίου (Αστακού ΑΙΤ), Βελιτσών (Λαρίσσου ΑΧΑ), Βρεστού (Αλιφείρας ΗΛΕ), Λεσινίου (Οινιάδων ΑΙΤ), Κεχρινιάς (Αμφιλοχίας ΑΙΤ), Κάτω Κερασόβου (Αρακύνθου ΑΙΤ), Μελίσσης (Λεχαινών ΗΛΕ), Ρίγανης (Στράτου ΑΙΤ), Δρυμού (Ανακτορίου ΑΙΤ), Πενταλόφου (Οινιάδων ΑΙΤ), Φυτειών (Φυτειών ΑΙΤ), Βάρνακα (Αλυζίας ΑΙΤ), Μάστρου (Οινιάδων ΑΙΤ), Αμοργιανών (Ινάχου ΑΙΤ), Χρυσοβίτσης (Αστακού ΑΙΤ), Ματεσίου (Ανδριτσαίνης ΗΛΕ), Μεσαρίστης (Μακρυνείας ΑΙΤ)	
Αλιείας	Αστακού (Αστακού ΑΙΤ)	Δήμος Ξηρομέρου
	Αιτωλικού (Αιτωλικού ΑΙΤ)	Δήμος Ιεράς Πόλης Μεσολογγίου
	Κάτω Αχαΐας (Δύμης ΑΧΑ)	Δήμος Δυτικής Αχαΐας
	Επίσης: Μεσολογγίου (Μεσολογγίου ΑΙΤ), Ναυπάκτου (Ναυπάκτου ΑΙΤ)	Δήμος Ιεράς Πόλης Μεσολογγίου
		Δήμος Ναυπακτίας
Ορυχείων, λατομείων	-	Δήμος Ιεράς Πόλης Μεσολογγίου
Μεταποιήσεως	*Μοναστηρακίου (Ανακτορίου ΑΙΤ)*	*Δήμος Πατρέων*
Παροχής ενεργείας-ύδατος	*Μεσολογγίου (Μεσολογγίου ΑΙΤ)*	Δήμος Ιεράς Πόλης Μεσολογγίου
Κατασκευών	*Λυγιά (Ναυπάκτου ΑΙΤ)*	Δήμος Ναυπακτίας
Εμπορίου	*Αγίου Κωνσταντίνου (Αγρινίου ΑΙΤ)*	*Δήμος Αγρινίου*
Μεταφορών, αποθηκεύσ.	*Διακοπτού (Διακοπτού ΑΧΑ)*	*Δήμος Αιγιαλείας*
Καταλυμάτων, εστιάσεως	Αρχ. Ολυμπίας (Αρχ. Ολυμπίας ΗΛΕ)	*Δήμος Αρχ.Ολυμπίας*
	Παλαίρου (Κεκροπίας ΑΙΤ)	Δ.Ακτίου Βόνιτσας
	Κάστρου (Κάστρου-Κυλλήνης ΗΛΕ)	Δ. Κυκλλήνης
Διαχ. ακινήτου	*Πατρέων (Πατρέων ΑΧΑ)*	*Δήμος Πατρέων*

περιουσίας		
Δημοσίας διοικήσεως	*Λιμνοχωρίου (Μόβρης ΑΧΑ)*	Δ.Αχαίας
Εκπαιδεύσεως	*Ακταίου (Ρίου ΑΧΑ)*	*Δήμος Πατρέων*
Υγείας, κοινωνικής μέριμνας	*Αγίου Βασιλείου (Ρίου ΑΧΑ)*	*Δήμος Πατρέων*
Επαγγ.-τεχν. υπηρεσιών	*Ρίου (Ρίου ΑΧΑ)*	*Δήμος Πατρέων*
Υπηρ. ιδιωτ. νοικοκυριών	*Πατρέων (Πατρέων ΑΧΑ)*	*Δήμος Πατρέων*
Ασαφώς δηλωθέντων κ.ά.	Κέντρου (Αμαλιάδος ΗΛΕ)	Δήμος Ήλιδας
	Λευκοχωρίου (Γαστούνης ΗΛΕ)	Δήμος Πηνειού
	Κρυόβρυσης (Λασιώνος ΗΛΕ)	Δήμος Αρχαίας Ολυμπίας
	Επίσης: Μιχοΐου (Δ.Αχαίας ΑΧΑ), Κατσαρού (Δ.Πύργου ΗΛΕ), Ερυμανθείας (Δ.Ερυμάνθου ΑΧΑ), Ματαράγκας (Δ.Αχαίας ΑΧΑ), Καρδιακαυτίου (Δ.Πηνειού ΗΛΕ), Τρύφου (Δ.Ακτίου Βόνιτσας ΑΙΤ), Βρίνας (Δ.Ανδρίτσαινας ΗΛΕ)	

Από την καταμέτρηση των (δημοτικών ή κοινοτικών διαμερισμάτων, με βάση το 2001 με:

- αναλογικώς περισσοτέρους εργαζομένους κατά τρεις φορές από ότι ο αντίστοιχος «μέσος» σχηματισμός της περιφερείας σε κάποιον εκ των 16 κλάδων της οικονομίας και
- τουλάχιστον εξήντα εργαζομένους στον κλάδο,

διαπιστώνεται ότι υπάρχουν (α) πολλά κέντρα με αυξημένη παραγωγική συγκέντρωση και με κάποια (μη αμελητέα) διψήφια μάζα εργατικού δυναμικού στον πρωτογενή τομέα, ιδίως στην Αιτωλία και Ακαρνανία (σε αναλογία 2:1:1 σε σχέση με Αχαΐα και Ηλεία), αντανακλώντας εν πολλοίς την εδαφοεκτατική αναλογία· (β) κάποια κέντρα με αυξημένη παραγωγική συγκέντρωση στον τουρισμό (καταλύματα, εστίαση), κυρίως η Αρχαία Ολυμπία, η Πάλαιρος, το Κάστρο· ένα κέντρο με αυξημένη παραγωγική συγκέντρωση στα ορυκτά (ιδίως άλας), το Μεσολόγγι.

10.2 Οι εξελίξεις σε προστιθέμενη αξία και εισροές ανά κλάδο - ευρύτερες επιδράσεις

Περνώντας από την απασχόληση στην παραγωγή, σημειώνεται ότι

(α) η τελευταία προκύπτει από τον συνδυασμό των εισροών εργασίας, κεφαλαίου, γης (εδάφους) και επιχειρηματικότητας μέσω της τεχνολογίας, ενώ

(β) ο λόγος της παραγομένης (ή της προστιθεμένης) αξίας προς τον αριθμό των εργαζομένων, ορίζει την μέση παραγωγικότητα της εργασίας.

Με την τελευταία ενημέρωση στα μεγέθη προστιθεμένης αξίας ανά κλάδο να χρονολογείται στο 2011, από τα ετήσια περιφερειακά στοιχεία των ετών 2009-11 που καταγράφει για την Ελλάδα η ευρωκοινοτική στατιστική υπηρεσία (Eurostat),[33] προκύπτει ότι υψηλή παραγωγικότητα εργασίας εμφανίζει ο κλάδος της ενημερώσεως-επικοινωνίας. (Το ίδιο συμβαίνει και στις υπόλοιπες περιφέρειες της χώρας.)

Ταυτόχρονα, η Δυτική Ελλάδα εμφανίζει μέτρια παραγωγικότητα στον χρηματοπιστωτικό-ασφαλιστικό κλάδο, τον δευτερογενή τομέα (άνευ των κατασκευών), τις δημόσιες υπηρεσίες, τον κλάδο των τεχνών-ψυχαγωγίας-λοιπών υπηρεσιών και χαμηλότερη παραγωγικότητα στους λοιπούς κλάδους. (Βλ. Πίνακα 9.1.)

Στην πρώτη και πέμπτη περίπτωση φαίνεται να υπάρχουν περιθώρια περαιτέρω αυξήσεως με οριακή αύξηση του κεφαλαίου και της εργασίας, αντιστοίχως .

Στην δεύτερη και τρίτη περίπτωση η Δυτική Ελλάδα υπολείπεται κεφαλαίου.

Σε κάθε περίπτωση, οφείλει να καταστεί αποδοτικότερη στον πρωτογενή τομέα αν θέλει να ευημερήσει στο βασικό πεδίο δραστηριοτήτων του εργατικού δυναμικού της.

Σε ότι αφορά ευρύτερα τις εισροές, οι εξελίξεις (αυξομειώσεις) στα μεγέθη του κεφαλαίου και της εργασίας, καθώς και της προστιθεμένης αξίας που δημιουργήθηκε μεταξύ 2005 και 2011, παρέχονται στα κατωτέρω Διαγράμματα 1. (Σημειώνεται ότι ο συντελεστής του εδάφους εν γένει θεωρείται σταθερός, ενώ δεν υφίστανται αντίστοιχες μετρήσεις για την επιχειρηματικότητα ή την τεχνολογία). Εν τούτοις, στον βαθμό που το 2006 στην διαχείριση ακινήτου περιουσίας, στην δημόσια διοίκηση κ.λπ., καθώς και στις τέχνες-ψυχαγωγία-λοιπές υπηρεσίες, το 2007 στην μεταποίηση και τις κατασκευές, το 2008 στην μεταποίηση, το 2009 στο εμπόριο κ.λπ., το 2010 στην ενημέρωση-επικοινωνία, στις επιστημονικές και συναφείς υπηρεσίες, καθώς και στην δημόσια διοίκηση:

- οι μεταβολές της ακαθαρίστου προστιθεμένης αξίας υπήρξαν αρνητικές, ενώ
- οι μεταβολές του κεφαλαίου και της απασχολήσεως ήσαν θετικές,

Πίνακας 10-2 Μέση παραγωγικότητα της εργασίας στην Δ. Ελλάδα κατά το χρονικό διάστημα 2009-2011

Κλαδική κατηγορία	Τιμή (σε χιλιάδες €)	Κατάταξη μεταξύ των 13 περιφερειών της χώρας
Ενημέρωση, επικοινωνία	128,2	5η θέση
Χρηματοπιστωτικές, ασφαλιστικές δραστηριότητες	60,9	13η θέση
Ορυχεία, μεταποίηση, παροχή ενεργείας-ύδατος	35,7	6η θέση
Δημόσια διοίκηση, άμυνα, εκπαίδευση, υγεία κ.λπ.	34,5	7η θέση
Τέχνες, ψυχαγωγία, λοιπές υπηρεσίες	28,8	7η θέση
Εμπόριο, μεταφορές, αποθήκευση, καταλύματα, εστίαση	24,5	12η θέση

[33] Η οποία υιοθετεί ελαφρώς διαφοροποιημένη κλαδική τυποποίηση σε σχέση με την προτελευταία απογραφή.

Κατασκευές	19,8	11η θέση
Επιστημονικές, τεχνικές, υποστηρικτικές δραστηριότητες	19,7	13η θέση
Γεωργία, κτηνοτροφία δασοκομία, θύρα, αλιεία	11,6	8η θέση
Διαχείριση ακινήτου περιουσίας	ανεπαρκή στοιχεία	3η θέση

Σημειώσεις: Ο αριθμός των εργαζομένων στην διαχείριση ακινήτου περιουσίας και ενημέρωση-επικοινωνία είναι πολύ μικρός: κάτω των 300 και 3000 ατόμων, αντιστοίχως.

Πηγή: Eurostat (βάση δεδομένων ESA95), ημέτεροι υπολογισμοί.

Η εξέταση των μεταβολών των εισροών ανά κλάδο επιτρέπει μερικές ακόμα, δυνητικά χρήσιμες διαπιστώσεις. Ειδικά, οι συγκρίσεις που αφορούν στην απασχόληση κατά το χρονικό διάστημα 2009-13, τόσο στην υπόλοιπη χώρα όσο και στην ευρύτερη περιοχή της Μακροπεριφέρειας Αδριατικής - Ιονίου, αποκαλύπτει την προήγηση:

- Του κλάδου επιστημονικών-τεχνικών-υποστηρικτικών δραστηριοτήτων των Ιονίων νήσων στον πρωτογενή τομέα της Δ. Ελλάδος.
- Του πρωτογενούς τομέα της περιοχής του Τρέντο της Ιταλίας (γειτονικής της Βενετίας στο άλλο τέρμα της θαλασσίου οδού της Αδριατικής) στον κλάδο εμπορίου-μεταφορών-αποθηκεύσεως-τουρισμού της Δ. Ελλάδος.
- Του κατασκευαστικού κλάδου των Ιονίων νήσων και του κλάδου τεχνών, ψυχαγωγίας, λοιπών υπηρεσιών του Ν. Αιγαίου στους αντιστοίχους κλάδους της Δ. Ελλάδος.
- Του κλάδου εμπορίου-μεταφορών-αποθηκεύσεως-τουρισμού της Δ. Ελλάδος στον χρηματοπιστωτικό-ασφαλιστικό κλάδο της Κ. Μακεδονίας.

Με άλλα λόγια, η αύξηση (μείωση) στην απασχόληση του πρώτου προηγείται πάντα μιας διευρύνσεως ή μικρότερης συρρίκνωσης (συρρίκνωσης/μικρότερης διευρύνσεως) στην απασχόληση του δευτέρου (Βλ. Διαγράμματα 2)· όπερ υποδηλοί την ύπαρξη εξαρτήσεων ή τουλάχιστον την κοινή επίδραση (με μικρή χρονική διαφορά φάσεως) άλλων παραγόντων επί των εν λόγω κλαδικών μεγεθών.

Εικόνα 10-1 Οι μεταβολές (Δ) σε απασχόληση, πάγιο κεφάλαιο, ακαθάριστη προστιθέμενη αξία κατά κλάδο μεταξύ 2005-6 και 2010-11 στην Δ. Ελλάδα

Γεωργία, κτηνοτροφία, δασοκομία, θήρα, αλιεία

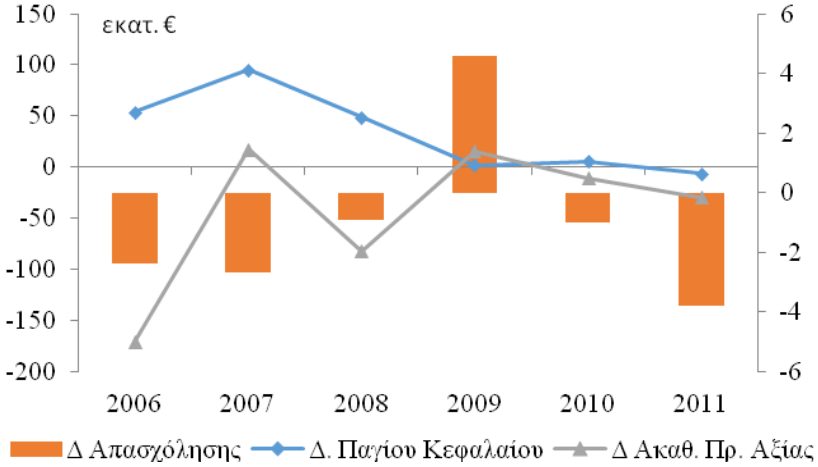

Ορυχεία, λατομεία, παροχή ενεργείας-ύδατος

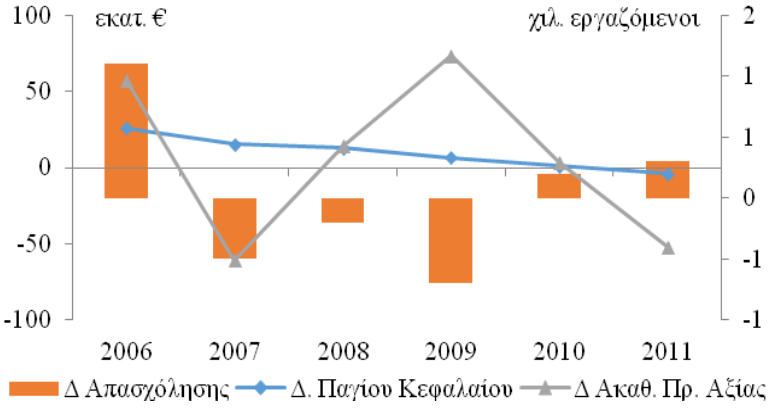

Μεταποίηση

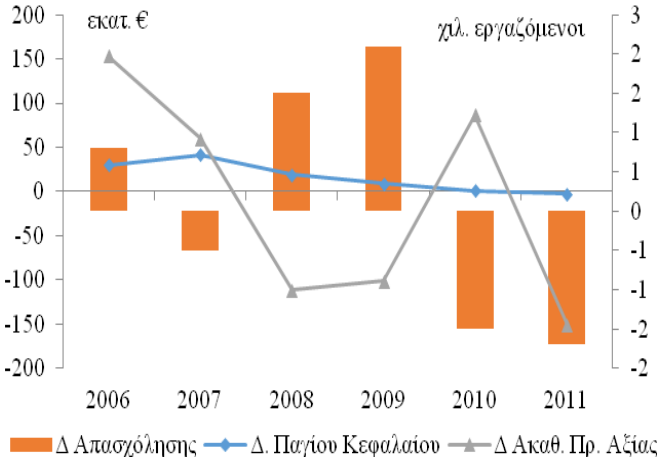

Κατασκευές

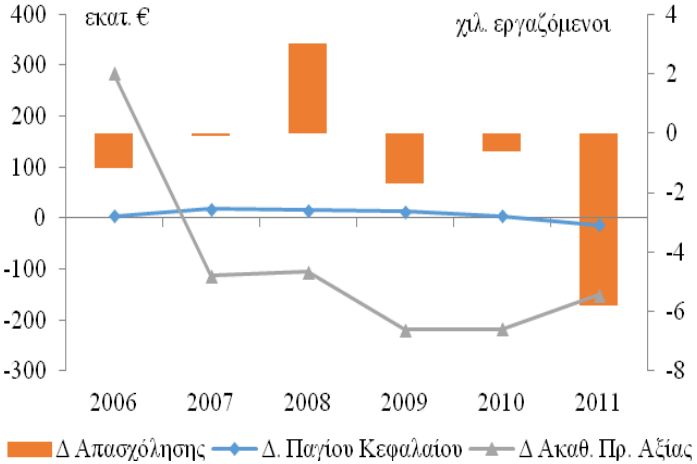

Εικόνα 10-1 (συνέχεια)

Εμπόριο, μεταφορές, αποθήκευση, καταλύματα, εστίαση

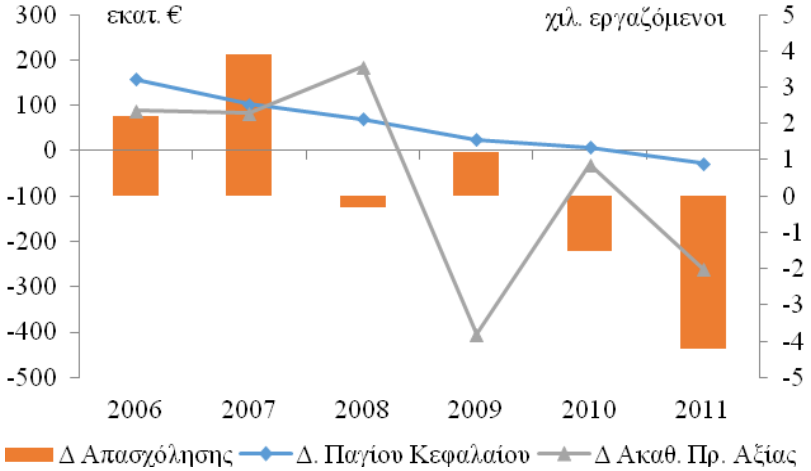

Ενημέρωση, επικοινωνία

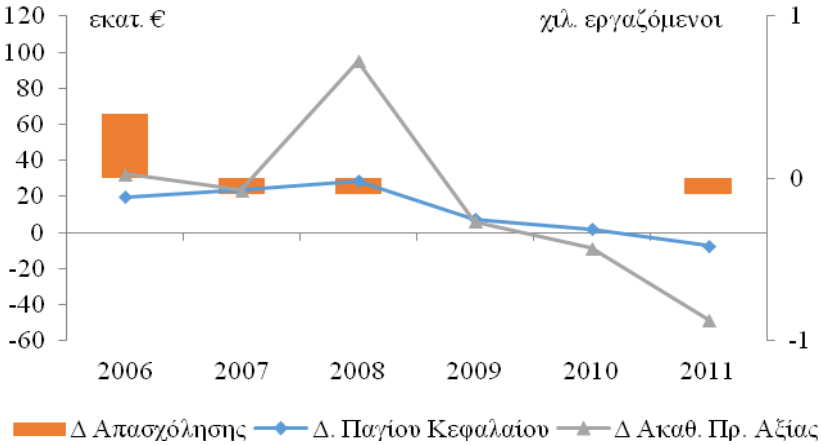

Χρηματοπιστωτικές, ασφαλιστικές δραστηριότητες

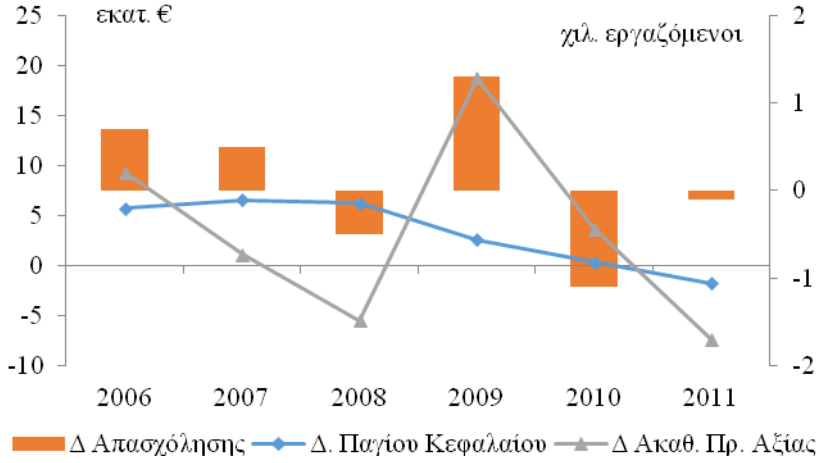

Διαχείριση ακινήτου περιουσίας

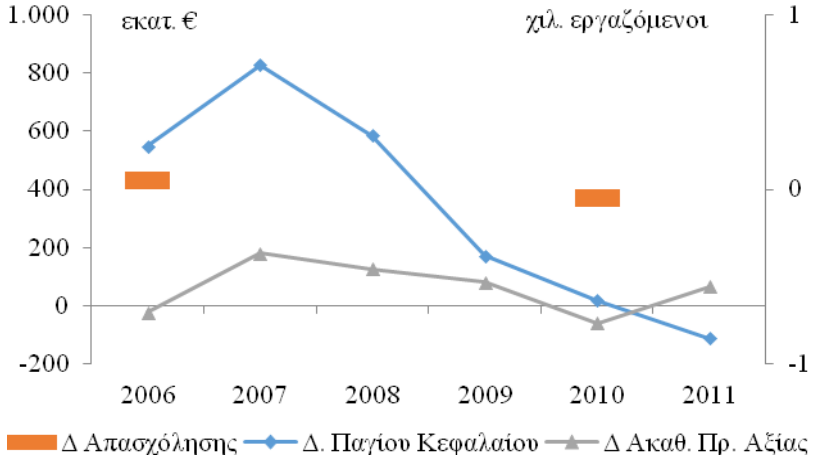

Εικόνα 10-1 (συνέχεια)

Επιστημονικές, τεχνικές, υποστηρικτικές δραστηριότητες

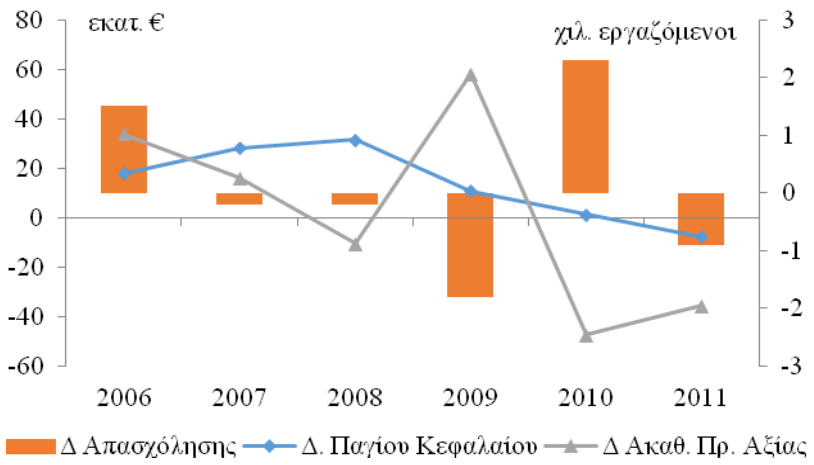

Δημόσια διοίκηση, άμυνα, εκπαίδευση, υγεία κ.λπ.

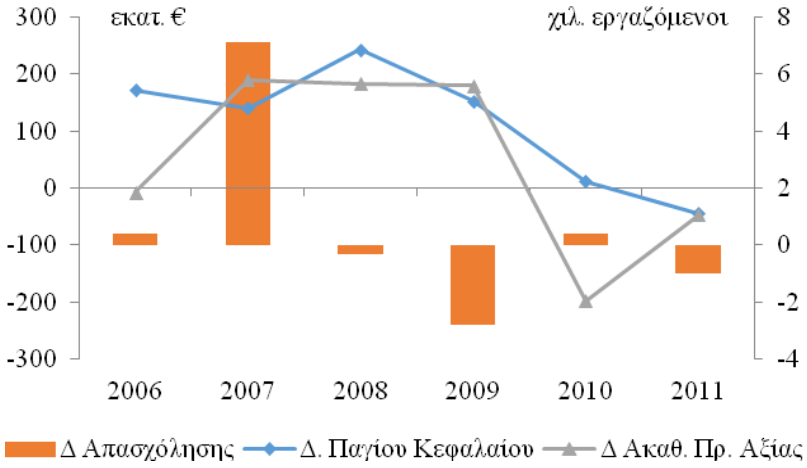

Τέχνες, ψυχαγωγία, λοιπές υπηρεσίες

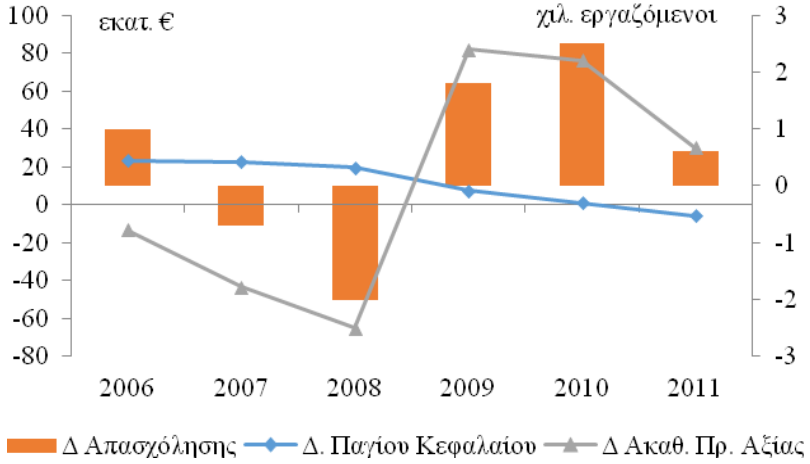

Πηγή: Eurostat (για Απασχόληση (ESA 95), Ακαθ. Παγίου Κεφαλαίου, Ακαθ. Προστ. Αξία), ΕΛΣΤΑΤ (για Αποσβέσεις Κεφαλαίου σε επίπεδο επικρατείας). Βλ. υποσ. 16.

10.3 Θέση και επιδόσεις μεταξύ των λοιπών περιφερειών της Ελλάδος και της ΕΕ

Οι ανάγκες

(i) παρακολούθησης της θέσεως της Δ. Ελλάδος σε σχέση με άλλες περιφέρειες που λειτουργούν στο ίδιο νομικό, ανταγωνιστικό, εξαγωγικό, χρηματοδοτικό πλαίσιο (δηλαδή, σε σχέση με τις άλλες περιφέρειες της ΕΕ) και

(ii) εξαγωγής συμπερασμάτων επί των προοπτικών σε πολλές διαστάσεις, υπαγορεύουν την δημιουργία ενός εργαλείου που θα συμπυκνώνει πληροφορίες για την διεξαγωγή διαχρονικών και διαστρωματικών αναλύσεων.

Ακολουθώντας το πρότυπο του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) που κατασκεύασε ένα σύστημα δεικτών ευημερίας για τις 362 μακροπεριφέρειες των χωρών-μελών του, **το ΚΕΠΕ για λογαριασμό της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας** προέβη στην πιλοτική κατασκευή ενός συστήματος δεικτών (ή συνθέτου δείκτη) για

(α) την ευημερία,

(β) την συγκέντρωση/εξειδίκευση του εργατικού δυναμικού και

(γ) τις αναπτυξιακές προοπτικές των 272 περιφερειών της ΕΕ.[34] (Βλ. Πλαίσιο 2 και Διαγράμματα 3, 4, 4α.)[35]

Ο δείκτης βασίζεται σε δημοσιευμένα στοιχεία της Eurostat για το 2013 ή (αν δεν υπάρχουν στοιχεία για το 2013) για τα πιο πρόσφατα δημοσιευμένα στοιχεία κατά περίπτωση με κριτήριο τη διαθεσιμότητα δεδομένων για όλες τις περιφέρειες ή για το 95% αυτών. (Η μόνη εξαίρεση αφορά στην παραγωγικότητα της γεωργίας-δασοκομίας-αλιείας όπου η διαθεσιμότητα ανέρχεται στο 93%.) Σημειώνεται ότι σε ουδεμία περίπτωση αναμιγνύονται στοιχεία διαφορετικών ετών για την ίδια μεταβλητή, ακόμη και στις ελάχιστες περιπτώσεις που υπήρχε έλλειψη στοιχείων για κάποιες περιφέρειες. Βλ. Πλαίσιο 3.

Σε ότι αφορά τους υποδείκτες:

- Συγκέντρωσης του εργατικού δυναμικού, διαπιστώνεται ότι η Δ. Ελλάδα λαμβάνει την μέγιστη τιμή στον πρωτογενή τομέα και αρκετά υψηλή τιμή στον κλάδο εμπορίου-μεταφορών-καταλυμάτων-εστιάσεως, κατατασσόμενη στις πρώτες θέσεις μεταξύ των περιφερειών της Ελλάδος και της ΕΕ και στην 26η θέση μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ. Συγχρόνως, ο δείκτης εξειδικεύσης του εργατικού δυναμικού, ο οποίος βασίζεται στην μέθοδο που περιγράφεται από τον Isard (1960), μετά από την διαδικασία δεικτοποιήσης των αποτελεσμάτων, κατατάσσει την Δ. Ελλάδα στην 113η θέση μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ, καταγράφοντας επίδοση λίγο υψηλότερη της διαμέσου των περιφερειών αυτών. (Αυτό σημαίνει μέτρια παραγωγική διαφοροποίηση του εργατικού δυναμικού σε σχέση με την ΕΕ συνολικά.)
- Ευημερίας, διαπιστώνεται ότι η Δ. Ελλάδα λαμβάνει την υψηλότερη τιμή στην υγεία, όπως αυτή προσεγγίζεται από τον προσδόκιμο (μέσο όρο) ζωής, κατατασσόμενη στην 168η θέση μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ (ήτοι στο δεύτερο ήμισυ της κατανομής).

[34] Το εγχείρημα δυσχεραίνεται από την σχετικά περιορισμένη διαθεσιμότητα δεδομένων καθότι πολλά συγκεντρώνονται και δημοσιοποιούνται σε εθνικό ή υπερ-περιφερειακό επίπεδο. Είναι σαφές ότι η ποιότης και η ερμηνευτική ικανότης του κάθε δείκτου ή υποδείκτου εξαρτάται άμεσα από την ποιότητα και την πληρότητα των διαθέσιμων δεδομένων, αλλά και από την υιοθετούμενη μεθοδολογική προσέγγιση.

[35] Το Διαγρ. 4α παρέχει αναλυτικότερη πληροφόρηση για τον αναπτυξιακό υποδείκτη συνολικής παραγωγικότητας του Διαγρ. 4., η οποία συνδυάζεται με τους υποδείκτες συγκεντρώσεως/εξειδικεύσεως. Η περιορισμένη διαθεσιμότητα δεδομένων υπαγορεύει τον υπολογισμό τεσσάρων υποδεικτών.

- Που προσεγγίζουν τις αναπτυξιακές προοπτικές, διαπιστώνεται ότι η Δ. Ελλάδα λαμβάνει την μέγιστη τιμή στην παραγωγικότητα του τριτογενούς τομέα, κατατασσόμενη στην 177η θέση μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ (ήτοι στο δεύτερο ήμισυ της κατανομής).

Ο Πίνακας 9.3 παρουσιάζει τις τιμές των επιμέρους υποδεικτών που λαμβάνει η Δ. Ελλάδα, το εύρος τιμών που λαμβάνουν οι 13 περιφέρειες της χώρας, την κατάταξη της Δ. Ελλάδας τόσο μεταξύ αυτών όσο και μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ, καθώς και τις περιπτώσεις που η Δ. Ελλάδα ευρίσκεται στο ανώτατο/κατώτατο ένα πέμπτο της αντίστοιχης κατανομής.

-

Εικόνα 10-2 Προηγήσεις μεταβολών στην κλαδική απασχόληση της Δ. Ελλάδος κ.ά. περιφερειών της χώρας και μελών της ΕΕ επί της Αδριατικής, 2008-13

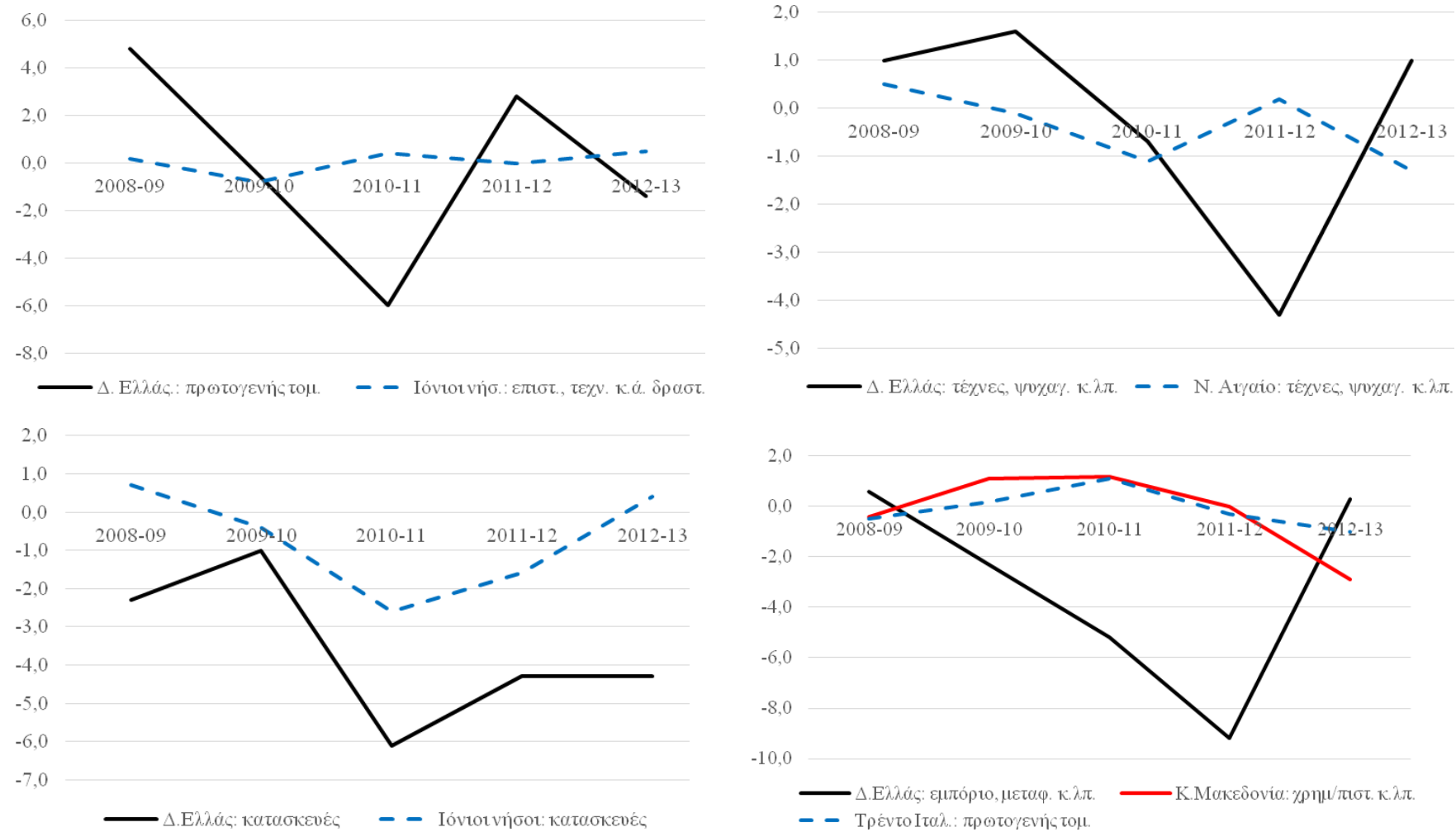

Πηγή: Eurostat (βάση δεδομένων LFS).

Εικόνα 10-3 Παρουσίαση του δείκτη ευημερίας, συγκεντρώσεως/εξειδικεύσεως εργασίας και αναπτυξιακών προοπτικών της Δ. Ελλάδος

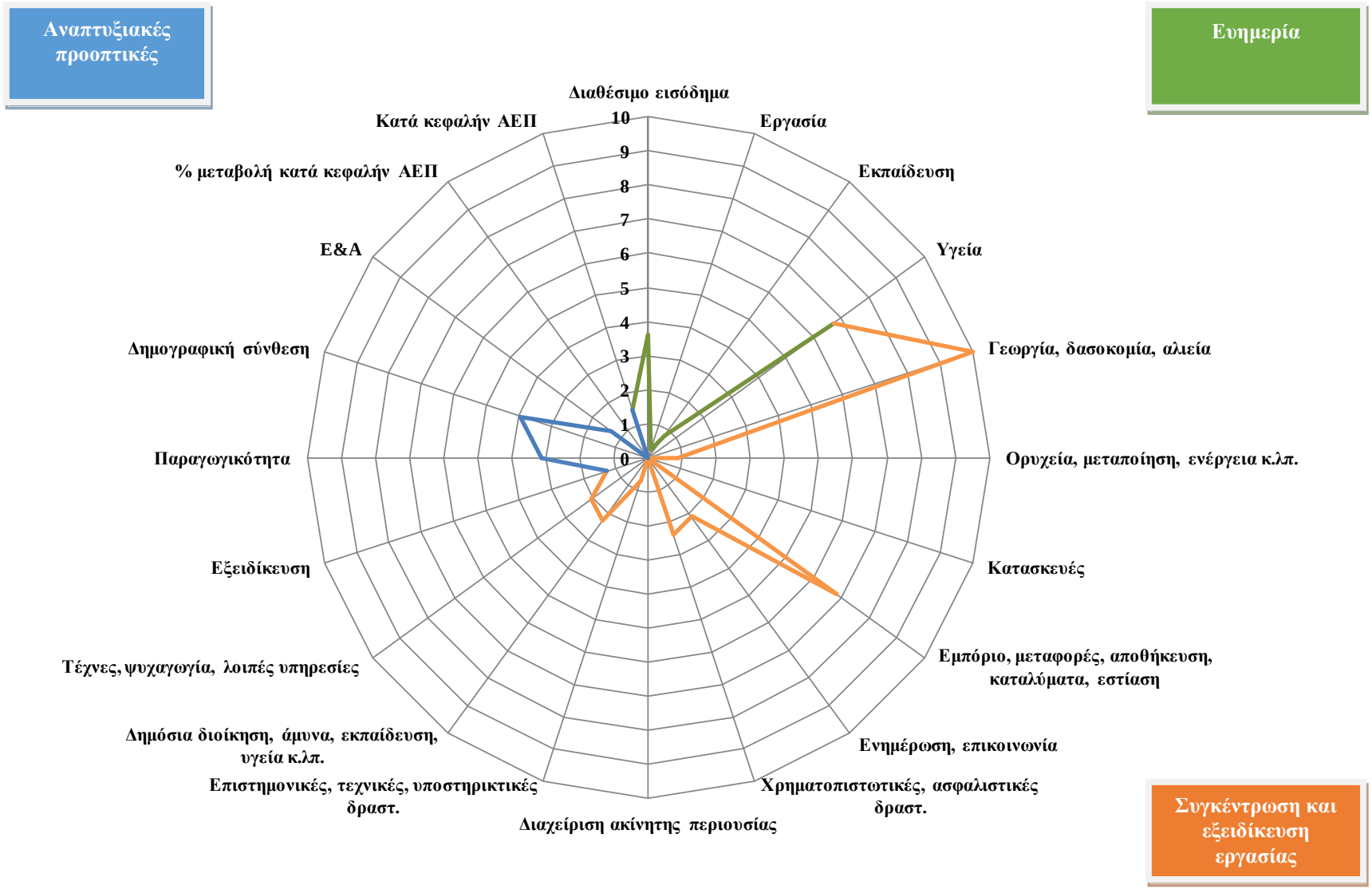

Πηγή: Ημέτεροι υπολογισμοί. Οι υποδείκτες λαμβάνουν τιμές από ο έως

Εικόνα 10-4 Συγκριτική παρουσίαση του δείκτη ευημερίας, συγκεντρώσεως/εξειδικεύσεως εργασίας και αναπτυξιακών προοπτικών της Δ. Ελλάδος με την διάμεσο τόσο των ελλαδικών όσο και των κοινοτικών περιφερειών

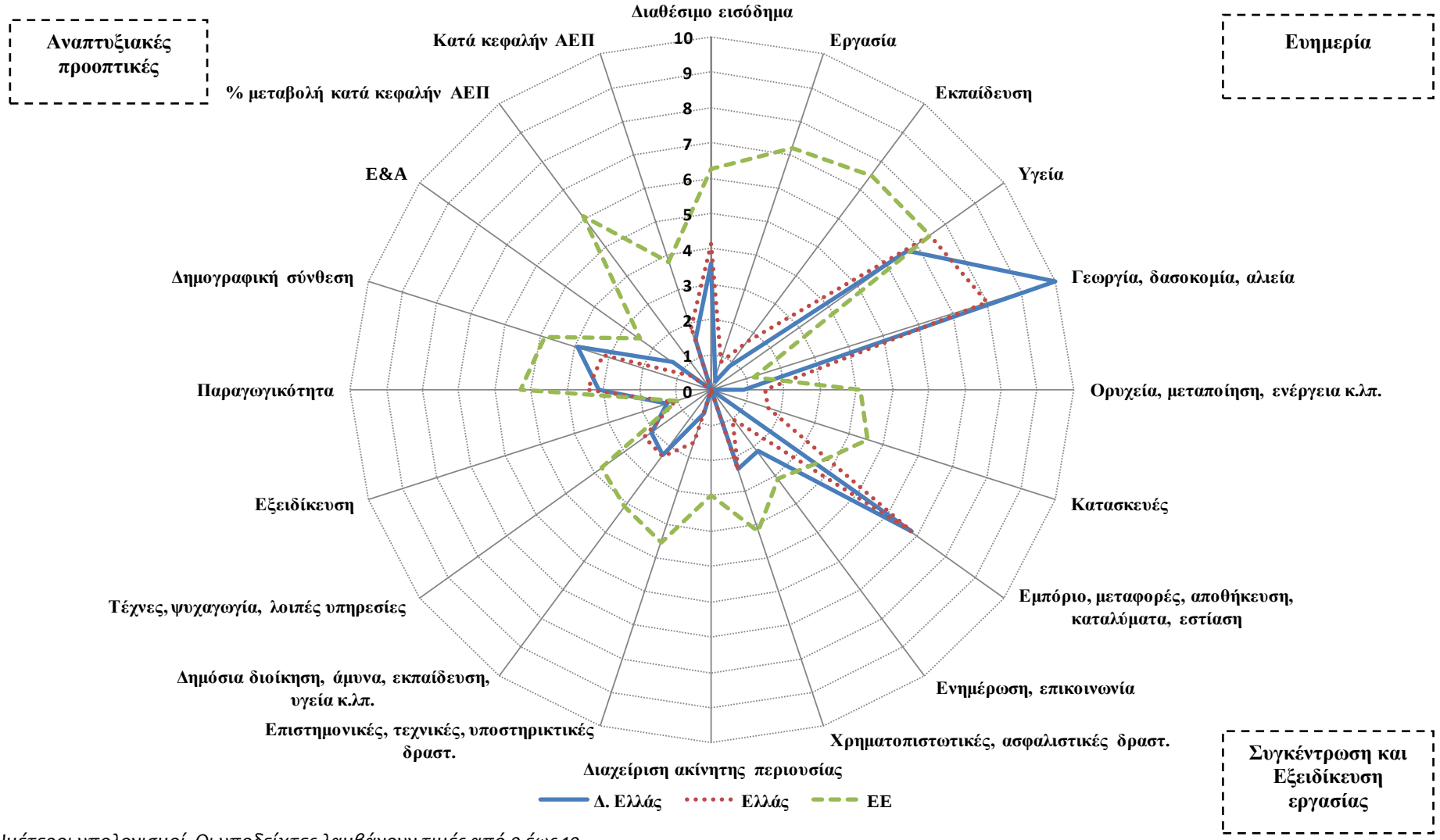

Πηγή: Ημέτεροι υπολογισμοί. Οι υποδείκτες λαμβάνουν τιμές από 0 έως 10.

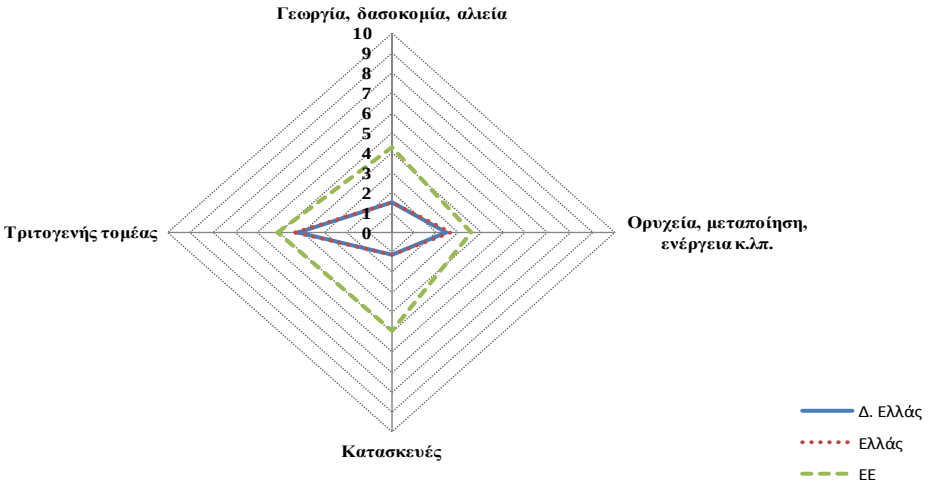

Πηγή: Ημέτεροι υπολογισμοί. Οι υποδείκτες τιμές από 0 έως 10.

Εικόνα 10-5 Συγκριτική παρουσίαση των υποδεικτών παραγωγικότητας για την Δ. Ελλάδα, την διάμεσο των ελλαδικών και κοινοτικών περιφερειών

Πλαίσιο 2
Μεθοδολογία κατασκευής του νέου δείκτη

Ο σχετικός δείκτης του ΟΟΣΑ (2014) απαρτίζεται από εννέα υποδείκτες οι οποίοι προσεγγίζουν την ευημερία από ισάριθμες διαστάσεις: διαθέσιμο εισόδημα, απασχόληση, στέγαση, υγεία, εκπαίδευση, περιβάλλον, ασφάλεια, κοινωνική συμμετοχή, πρόσβαση σε υπηρεσίες, χρησιμοποιώντας αντίστοιχες μεταβλητές. Εν προκειμένω, δεν επιλέγεται ένας δείκτης υπό την μορφή γραμμικού συνδυασμού (σταθμισμένων με ειδικά βάρη) υποδεικτών/συνιστωσών, αλλά παρουσιάζονται/ αναδεικνύονται οι επιμέρους (διαθέσιμες) συνιστώσες. Στον βαθμό που οι κατατάξεις δεν επηρεάζονται (διαμορφώνονται) από σταθμίσεις, οι οποίες θα μπορούσαν να αποπροσανατολίσουν τον αναγνώστη ως προς τα συγκρίσεις, προφανώς διευκολύνεται και η χάραξη στοχευμένης πολιτικής.

Για την κατασκευή του περιφερειακού δείκτη ευημερίας, συγκέντρωσης/εξειδίκευσης εργασίας και αναπτυξιακών προοπτικών χρησιμοποιείται μεθοδολογία αντίστοιχη με εκείνη της κατασκευής του δείκτη ευημερίας του ΟΟΣΑ (2014). Εφόσον οι επιμέρους συνιστώσες (μεταβλητές) εκφράζονται σε διαφορετικές μονάδες μετρήσεως (ευρώ, ποσοστά, έτη κ.λπ.), οι τιμές τους κανονικοποιούνται με σκοπό να είναι συγκρίσιμες και λαμβάνουν τιμές από το 0 έως το 10. Για τον σκοπό αυτό χρησιμοποιείται η μεθοδολογία min-max του ΟΟΣΑ (2008). Συγκεκριμένα, για την κατασκευή των επιμέρους μεταβλητών αρχικά κατατάσσονται οι τιμές κάθε μεταβλητής με αύξουσα σειρά. Στην συνέχεια για να περιορισθούν οι ακραίες παρατηρήσεις που ενισχύουν την ασυμμετρία της κατανομής του υποδείκτου, εντοπίζονται οι τιμές που ευρίσκονται κάτω του 4^{ου} εκατοστημορίου και άνω του 96^{ου} εκατοστημορίου της κατανομής. Στις παρατηρήσεις αυτές δίνονται, αντιστοίχως, οι τιμές 0 και 10 και στην συνέχεια υπολογίζονται οι τιμές των μεταβλητών των υπολοίπων περιφερειών χρησιμοποιώντας τον ακόλουθο τύπο κατά περίπτωση:

$$\hat{x}_i = \frac{x_i - \min(x)}{\max(x) - \min(x)} \times 10$$ (I) ή $$\check{x}_i = \frac{\max(x) - x_i}{\max(x) - \min(x)} \times 10$$ (II)

Οι υψηλές τιμές του υποδείκτη αποτυπώνουν θετική εξέλιξη για την εξεταζόμενη περιφέρεια. Λ.χ., στην περίπτωση του διαθεσίμου εισοδήματος, υψηλότερες τιμές διαθέσιμου εισοδήματος αντιστοιχούν σε υψηλότερες τιμές του υποδείκτη (ο υπολογισμός διεξάγεται βάσει της σχέσεως (I)), ενώ για την ανεργία υψηλότερες τιμές ανεργίας αντιστοιχούν σε χαμηλότερες τιμές του υποδείκτου (ο υπολογισμός διεξάγεται βάσει της σχέσεως (II)). Σε περιπτώσεις στις οποίες ο υποδείκτης προκύπτει από περισσότερες μεταβλητές, υπολογίζεται ο αριθμητικός μέσος όρος των επιμέρους δεικτών μετά από την διαδικασία κανονικοποιήσεως.

Πίνακας 10-3 Οι μεταβλητές του συνθέτου περιφερειακού δείκτη ευημερίας, εξειδικεύσεως εργατικού δυναμικού και αναπτυξιακών προοπτικών

	Μεταβλητή	Έτος	Παρ/σεις	Περιγραφή
Α. ΕΥΗΜΕΡΙΑ	Διαθέσιμο εισόδημα	2011	264 [β]	Καθαρό διαθέσιμο εισόδημα, σε Μονάδες Αγοραστικής Δύναμης με βάση την τελική κατανάλωση ανά κάτοικο
	Εργασία	2013	272	Ποσοστό απασχόλησης, άτομα 15-64 ετών
		2013	271 [γ]	Ποσοστό ανεργίας, άτομα 15-64 ετών
	Εκπαίδευση	2013	272	Απασχολούμενοι με μεταγυμνασιακή εκπαίδευση ως ποσοστό% του εργατικού δυναμικού
	Υγεία	2012	260 [δ]	Προσδόκιμο ζωής (για άτομα κάτω του έτους)
Β. ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	Γεωργία, δασοκομία, αλιεία [α]	2013	272	Ποσοστό των εργαζομένων στην περιφέρεια
	Ορυχεία, μεταποίηση κ.λπ. [α]	2013	272	
	Κατασκευές [α]	2013	272	
	Εμπόριο, μεταφορές, αποθήκευση, καταλύματα, εστίαση [α]	2013	272	
	Ενημέρωση, επικοινωνία [α]	2013	272	
	Χρηματοπιστωτικές, ασφαλιστικές δραστηριότητες [α]	2013	272	
	Διαχείριση ακιν. περιουσίας [α]	2013	272	
	Επιστημονικές, τεχνικές,	2013	272	

	υποστηρικτικές δραστηριότητες [α]			
	Δημόσια διοίκηση, άμυνα, εκ-παίδευση, υγεία κ.λπ. [α]	2013	272	
	Τέχνες, ψυχαγωγία, λοιπές υπηρεσίες [α]	2013	272	
	Εξειδίκευση [α]	2013	272	Το άθροισμα των θετικών αποτελεσμάτων του συντελεστή εξειδικεύσεως εργασίας του Isard (1960). (Βλ. Παράρτημα 4).
Γ. ΑΝΑΠΤ. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ	Παραγωγικότητα [α]	2011	272	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές ανά εργαζόμενο (σύνολο κλάδων)
	Γεωργία, δασοκομία, αλιεία	2011	253[ε]	Ακαθάριστη προστιθέμενη αξία σε βασικές τιμές ανά εργαζόμενο
	Ορυχεία, μεταποίηση κ.λπ.	2011	269[ς]	
	Κατασκευές	2011	271[γ]	
	Τριτογενής τομέας	2011	272	
	Δημογραφική σύνθεση	2013	272	Πληθ. 15-29 ετών, ποσοστό συν. πληθυσμού
		2013	272	Πληθ. άνω των 65 ετών, ποσοστό συν. πληθ.
	Έρευνα και Ανάπτυξη (Ε&Α)	2011	266[η]	Συνολική δαπάνη σε έρευνα και ανάπτυξη σε όλους τους τομείς, ποσοστό του ΑΕΠ
	Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	2011	272	Σε μονάδες αγοραστικής δύναμης ανά κάτοικο
	Ρυθμός μεταβολής κατά κεφαλήν ΑΕΠ	2011	272	ΑΕΠ σε μονάδες αγοραστικής δύναμης ανά κάτοικο, ποσοστιαία μεταβολή

Σημειώσεις:

[α] Στον υπολογισμό έχει χρησιμοποιηθεί το σύνολο των εργαζομένων που έχουν δηλώσει τον κλάδο (τους κλάδους) στον οποίο απασχολούνται και όχι το σύνολο των εργαζομένων. (Το τελευταίο μέγεθος περιλαμβάνει και όσους δεν απήντησαν στην έρευνα).

[β] Άνευ της υπερποντίου Γαλλίας, Κροατίας, Κύπρου, Μάλτας.

[γ] Άνευ μιας Φινλανδικής περιφερείας.

[δ] Άνευ μιας Γερμανικής περιφερείας, μιας υπερποντίου Γαλλικής, οκτώ Ρουμανικών, της Δημ. Ιρλανδίας.

[ε] Βλ. υποσ. ς. Επίσης άνευ μιας Βελγικής, δύο Γαλλικών, τεσσάρων Γερμανικών, εννέα Βρετανικών περιφερειών.

[ς] Βλ. υποσ. γ. Επίσης άνευ μιας δυο Ισπανικών περιφερειών στην Αφρική.

[η] Άνευ δύο περιφερειών της Γερμανίας, των υπερποντίων της Γαλλίας.

Συλλογή δεδομένων: ΚΕΠΕ.

Πίνακας 10-4 Η Δυτ. Ελλάδα σε σχέση με τις ελλαδικές και κοινοτικές περιφέρειες

Υποδείκτες	Δ. Ελλάδα τιμές δεικτών	Εύρος τιμών υποδείκτου για τις ελλαδικές περιφέρειες	Κατάταξη Δ. Ελλάδος μεταξύ των ελλαδικών περιφερειών	Κατάταξη Δ. Ελλάδος μεταξύ των περιφερειών της ΕΕ	Κορυφαίο ή έσχατο 20%
Διαθέσιμο εισόδημα	**3,6**	(3,1 - 6,3)	11	211-213/264	-
Εργασία	**0,3**	(0,0 – 2,9)	11	265/272	εσχ. 20%
Εκπαίδευση	**0,8**	(0,2 – 4,5)	11	258/272	εσχ. 20%
Υγεία	**6,7**	(6,2 - 9,1)	11-12	168-172/260	-
Γεωργία, δασοκομία, αλιεία	**10,0**	(0,4 – 10)	1-3	**9/272**	**κορ. 20%**
Ορυχεία, μεταποίηση κ.λπ.	**0,9**	(0,3 – 5,5)	12	254/272	εσχ. 20%
Κατασκευές	**0,0**	(0,0 – 4,7)	10-13	265/272	εσχ. 20%
Εμπόριο, μεταφορές κ.ά.	**6,8**	(1,5 – 10)	7	**26/272**	**κορ. 20%**
Ενημέρωση, επικοινωνία	**2,1**	(0,0 – 6,4)	2	197/272	-
Χρηματοπιστωτικές κ.ά. δραστηρ.	**2,4**	(0,0 – 9,3)	8	228/272	εσχ. 20%
Διαχείριση ακινήτου περιουσίας	**0,0**	(0,0 – 0,7)	2-13	165-272/272	-
Επιστημονικές κ.ά. δραστηριότητες.	**0,7**	(0,0 – 6,3)	12	260/272	εσχ. 20%
Δημόσια διοίκηση, άμυνα κ.ά.	**2,3**	(0,5 – 4,4)	8	205/272	-
Τέχνες, ψυχαγωγία κ.ά. υπηρεσίες	**2,1**	(0,3 – 5,5)	8	217/272	-
Εξειδίκευση	**1,3**	(0,1 – 3,7)	6	113/272	-
Παραγωγικότητα	**3,1**	(2,8 – 5,9)	10	210/272	-
Γεωργία, δασοκομία, αλιεία	**1,5**	(0,5 – 2,8)	7	205/253	-
Ορυχεία, μεταποίηση	**2,4**	(1,2 – 9,6)	8	195/269	-

κ.λπ.					
Κατασκευές	**1,1**	(0,5 – 2,0)	7-8	231/271	εσχ. 20%
Τριτογενής τομείς	**4,1**	(3,7 – 6,5)	9	177/272	-
Δημογραφική σύνθεση	**3,9**	(1,4 – 6,4)	4	185/272	-
Ε&Α	**1,3**	(0,0 – 2,0)	4	192-19/266	-
% μεταβολή κατά κεφαλήν ΑΕΠ	**0,0**	(0,0 – 5,3)	6-13	265/272	εσχ. 20%
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ	**1,5**	(1,2 – 5,1)	10	238/272	εσχ. 20%

Πηγή: Ημέτεροι υπολογισμοί. Οι δείκτες λαμβάνουν τιμές από 0 έως 10.

Το κεφάλαιο ολοκληρώνεται με τον εντοπισμό των περιφερειών που εμφανίζουν συναφή προς την Δ. Ελλάδα χαρακτηριστικά. Σύμφωνα με την ανάλυση του ΚΕΠΕ τα αποτελέσματα για τις δέκα πρώτες πιο «συγγενικές» της Δ. Ελλάδος περιφέρειες παρουσιάζονται στον Πίνακα 9.4 . Στην πρώτη γραμμή του κάθε τμήματος του πίνακα εμφανίζεται η απόκλιση της περιφερείας αναφοράς από τον εαυτό της, η οποία είναι εξ ορισμού μηδέν. Από τις υπόλοιπες γραμμές προκύπτει ότι η Δ. Ελλάδα, παρουσιάζει ομοιότητες κυρίως με την Κ. Μακεδονία, την Α. Μακεδονία και Θράκη, την Στ. Ελλάδα και το Β. Αιγαίο, χωρίς, ωστόσο, η κατάταξη αυτή καθαυτή να ενσωματώνει αξιολογικές πληροφορίες.

Πίνακας 10-5 Βαθμός ομοιότητας της Δ. Ελλάδος με άλλες περιφέρειες της ΕΕ

Απόκλιση σε όλους τους υποδείκτες				Απόκλιση στους υποδείκτες ευημερίας		
1	Δ. Ελλάδα (EL)	0,0		1	Δ. Ελλάδα (EL)	0,0
2	Α. Μακεδονία & Θράκη (EL)	12,7		2	Λοιπή Στ. Ελλάδα (EL)	1,8
3	Κ. Μακεδονία (EL)	16,2		3	Α. Μακεδονία και Θράκη (EL)	2,0
4	Λοιπή Πελοπόννησος (EL)	18,0		4	Δ. Μακεδονία (EL)	2,0
5	Θεσσαλία (EL)	18,9		5	Κ. Μακεδονία (EL)	2,0
6	Κρήτη (EL)	19,8		6	Μελίγια (ES)	2,1
7	Λοιπή Στ. Ελλάδα (EL)	19,9		7	Ανδαλουσία (ES)	2,2
8	Ήπειρος (EL)	22,5		8	Εστρεμαδούρα (ES)	2,5
9	Β. Αιγαίο (EL)	28,0		9	Θέουτα (ES)	3,1
10	Ιόνιοι νήσοι (EL)	31,6		10	Καμπανία (IT)	3,1
11	Εστρεμαδούρα (ES)	32,4		11	Κανάριες νήσοι (ES)	3,4

Απόκλιση στους υποδείκτες συγκεντρώσεως εργατικού		Απόκλιση στους υποδείκτες αναπτυξιακών προοπτικών

δυναμικού (δηλ. της εργασίας)							
	1	Δυτική Ελλάδα (EL)	0,0		1	Δυτική Ελλάδα (EL)	0,0
	2	Λοιπή Πελοπόννησος EL)	9,1		2	Α. Μακεδονία & Θράκη EL)	0,8
	3	Α. Μακεδονία & Θράκη EL)	9,9		3	Κ. Μακεδονία (EL)	1,5
	4	Θεσσαλία (EL)	12,1		4	Β. Αιγαίο (EL)	2,1
	5	Κ. Μακεδονία (EL)	12,7		5	Κρήτη (EL)	2,7
	6	Κρήτη (EL)	12,9		6	Θεσσαλία (EL)	3,3
	7	Λοιπή Στ. Ελλάδα (EL)	13,1		7	Ήπειρος (EL)	3,5
	8	Ήπειρος (EL)	14,7		8	Λοιπή Πελοπόννησος EL)	4,6
	9	Ποντλάσκιε (PL)	16,6		9	Κορνουάλλη-Σκίλλυ (UK)	4,9
	10	Κέντρο (PT)	17,7		10	Λοιπή Στ. Ελλάδα (EL)	5,0
	11	ΝΔ. Μικρή Βλαχία (RO)	19,2		11	Α.Υόρκη-Β.Λίνκολν (UK)	5,3

Πηγή: Ημέτεροι υπολογισμοί.

10.4 Αξιολόγηση ανασκόπηση της υφισταμένης καταστάσεως βάσει των στοιχείων του ΚΕΠΕ

Βάσει της ανάλυσης που προηγήθηκε σημειώνεται ότι για τα δεδομένα της Ε.Ε. η Δ. Ελλάδα εμφανίζει συνολικά υψηλή παραγωγική συγκέντρωση στον πρωτογενή τομέα και μέτρια-προς-υψηλή συγκέντρωση στον εμπορικό-μεταφορικό-αποθηκευτικό-τουριστικό κλάδο ενώ επιμέρους περιοχές της εμφανίζουν υψηλή συγκέντρωση στον πρωτογενή τομέα, τον τουρισμό και την παραγωγή κάποιων ορυκτών Με κατάλληλη επιλογή/στόχευση αγορών (ιδίως του εξωτερικού), σχέδιο επεκτάσεως και διαφοροποιήσεως της παραγωγής,[36] συνέπεια στην ικανοποίηση της ζητήσης, καθώς και προσθήκη αξίας, εκτιμάται ότι οι κλάδοι αυτοί μπορούν να φέρουν περισσότερο πλούτο στην περιφέρεια. Επίσης, στο εσωτερικό της περιφερείας υπάρχουν περιοχές που στην προ κρίσεως εποχή (2001-2008) εμφάνιζαν υψηλότερη αύξηση τόσο του μέσου δηλωθέντος εισοδήματος όσο και του συμμετέχοντος σε αυτό πληθυσμού σε σχέση με το σύνολο της επικρατείας Ως εκ τούτου, είναι χρήσιμο να εξετασθεί κατά πόσον η επίδοση οφείλεται (ή οφειλόταν) σε ιδιαίτερα τοπικά χαρακτηριστικά ή/και σε επιλογές συγκεκριμένων κοινοτήτων ή ατόμων,[37] δηλ., στοιχείων που θα μπορούσαν ενδεχομένως να αντιγραφούν/μεταγγιστούν σε άλλες γειτονικές περιοχές.

Ένα άλλο αισιόδοξο ζεύγος στοιχείων είναι (α) η επίτευξη υψηλής παραγωγικότητας της εργασίας στον κλάδο της ενημέρωσης-επικοινωνίας και μετρίας παραγωγικότητας στο κλάδο των τεχνών-ψυχαγωγίας-λοιπών υπηρεσιών και (β) η διαπίστωση περιθωρίων προθήκης περαιτέρω αξίας σε αυτούς με αύξηση, αντιστοίχως, του κεφαλαίου και της εργασίας (βλ. Κεφ. 1.5).

Από την άλλη πλευρά, η περιφέρεια είναι χωρικά κατακερματισμένη, διαθέτουσα μικρό αριθμό συνδέσεων με την υπόλοιπη χώρα και την ΕΕ, με αποτέλεσμα (α) να δυσχεραίνεται η διάχυση αναπτυξιακών παρεμβάσεων τόσο στο εσωτερικό της όσο και από γειτονικές περιφέρειες (β) να απαιτούνται αφενός πολλαπλάσιοι πόροι για να επιτευχθεί το ίδιο αποτέλεσμα, αφετέρου διαφοροποιημένες, καλά στοχευμένες παρεμβάσεις ανά οικονομική ζώνη λαμβάνουσες υπ' όψιν τις παραγωγικές, δημογραφικές ή άλλες ιδιαιτερότητές ενώ ο προσδόκιμος μέσος όρος ζωής είναι μάλλον μέτριος-προς-χαμηλός για τα ευρωκοινοτικά δεδομένα. Συνδεόμενο με τον χωρικό κατακερματισμό και το δημογραφικό πρόβλημα της Δ. Ελλάδος είναι αυτό της παραγωγικότητας της εργασίας το οποίο συνοψίζεται ως εξής: Χαμηλή παραγωγικότητα στον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα και μέτρια-προς-χαμηλή παραγωγικότητα στον τριτογενή τομέα .Υπό αυτό το πρίσμα η χαμηλή κατάταξη της περιφερείας σε όρους διαθεσίμου εισοδήματος σε σχέση με τις υπόλοιπες περιφέρειες της ΕΕ είναι μάλλον αναμενόμενη (βλ. Κεφ.1.6). Για την αναστροφή της κατάστασης απαιτούνται αύξηση του κεφαλαιουχικού εξοπλισμού,[38] ενώσεις κάποιων μικρών αγροτικών κλήρων, επιλογή αποδοτικότερων καλλιεργούμενων ή εκτρεφόμενων ποικιλιών, βελτίωση της εξωστρέφειας, τεχνολογίας και της επιχειρηματικότητας –τόσο σε ατομικό όσο και σε θεσμικό επίπεδο, όλου του επιχειρηματικού περιβάλλοντος καθώς και των άλλων στοιχείων που παρατέθηκαν στην προηγούμενη παράγραφο.

---

[36] Στον βαθμό που στις ανταγωνιστικές αγορές αγαθών και υπηρεσιών η διαφοροποίηση λειτουργεί προς όφελος του παραγωγού (και η Δ. Ελλάδα είναι παραγωγός αγαθών και υπηρεσιών), ίσως η παραγωγική διαφοροποίηση έναντι άλλων περιφερειών της χώρας και της ΕΕ) να είναι η ενδεδειγμένη επιλογή.

[37] Η διάγνωση ενδεχομένως να μπορεί να διενεργηθεί με οικονομετρικά εργαλεία, έρευνες πεδίου, καθώς και με συνδυασμό των δύο.

[38] Όπως και στην περίπτωση του κλάδου ενημερώσεως-επικοινωνίας που χαρακτηρίζεται από αρκετά υψηλή παραγωγικότητα (βλ. προηγούμενη παράγραφο).

11 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

11.1 Περί συνοχής και τοπικής ανάπτυξης

Η μεγαλύτερη Οικονομική και Κοινωνική Συνοχή, μεταξύ των διαφορετικών Κρατών - Μελών και των Περιφερειών της Ευρώπης, διατυπώθηκε ως κορυφαίος στόχος, στην Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη (Single European Act) από το 1986. Από τότε πέρασαν σχεδόν είκοσι χρόνια και ο στόχος αυτός παραμένει αναλλοίωτος. Τα Κράτη Μέλη παρουσιάζουν εντυπωσιακές αποκλίσεις από το μίνιμουμ κοινωνικής και οικονομικής συνοχής. Η ανισότητες Βορρά Νότου είναι κυρίαρχο θέμα που επηρεάστηκε δραματικά από την παγκόσμια χρηματοοικονομική κρίση τους τέλους της πρώτης δεκαετίας του 21 αιώνα.

Στη νέα προγραμματική περίοδο 2014-2020 η πολιτική συνοχής εξακολουθεί λοιπόν να είναι ένα από τα κορυφαία αναπτυξιακά εργαλεία της ΕΕ. Συνοχή όμως που τόσο ως Ευρωπαϊκός στόχος όσο και ως Ευρωπαϊκή πολιτική, διακυβεύεται όχι μόνο από την παρατεταμένη κρίση αλλά και από μειωμένους ρυθμούς και αντικρουόμενες στοχοθεσίες, που προτάσσονται μέσω άλλων ευρωπαϊκών πολιτικών προτεραιοτήτων, όπως πχ ο στόχος της Ανταγωνιστικότητας, όπως αυτός εξειδικεύεται κυρίως μέσα από τη στρατηγική της Λισσαβόνας.

Η πολιτική συνοχής[39], για την περίοδο 2007-2013, ήταν η μεγαλύτερη μέχρι στιγμής επένδυση της Ευρωπαϊκής Ένωσης μέσω των διαρθρωτικών ταμείων. Ανερχόταν σε τιμές 2007 στα 347,41 δισ. ευρώ, δηλ. 35,7% του συνολικού προϋπολογισμού της ΕΕ για τη στήριξη των σχεδίων περιφερειακής ανάπτυξης και για την ενθάρρυνση της απασχόλησης στο πλαίσιο περίπου 450 επιχειρησιακών προγραμμάτων. Σύμφωνα τώρα με τον προϋπολογισμό της ΕΕ, για την περίοδο 2014-2020, στο πλαίσιο της πολιτικής για τη συνοχή, θα επενδυθεί ποσό ύψους 325 δισ. Ευρώ στα κράτη μέλη της ΕΕ, στις περιφέρειες και στις πόλεις τους, ώστε να επιτευχθούν οι πανευρωπαϊκοί στόχοι για την ανάπτυξη και την απασχόληση, καθώς και για να αντιμετωπιστούν η κλιματική αλλαγή, η ενεργειακή εξάρτηση και ο κοινωνικός αποκλεισμός[40]. Το θεσμικό πλαίσιο για την περίοδο 2014-20203 ενσωματώνει ρυθμίσεις για την χωρική ανάπτυξη, στο στρατηγικό πλαίσιο, σε διάφορα επίπεδα (λήψης απόφασης). Εστιάζει σε διευθετήσεις που αφορούν προγράμματα υπό τον επενδυτικό στόχο για την ανάπτυξη και τις θέσεις εργασίας και τα σχετικά με αυτόν επιχειρησιακά προγράμματα, παρά το γεγονός ότι τα ζητήματα της χωρικής ανάπτυξης αφορούν εξίσου τόσο τα προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) όσο και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αλιείας (ΕΤΑ). Η μεταρρύθμιση της πολιτικής για τη συνοχή στοχεύει στο να εξασφαλίσει τη μέγιστη απόδοση των εν λόγω επενδύσεων, που οφείλουν να είναι προσαρμοσμένες στις ανάγκες της κάθε περιφέρειας (εδαφική διάσταση).

[39] *Καμχής Μ., (2007), «Η ενοποίηση του Ευρωπαϊκού χώρου 1986-2006. Ένα εγχείρημα μεγάλης κλίμακας» Εκδόσεις Κριτική.*

[40] *Ευρωπαϊκή Επιτροπή, MEMO13/878, (2013), "Επανακαθορισμός των στόχων της Ενωσιακής Πολιτικής για τη Συνοχή με σκοπό τον μέγιστο αντίκτυπο στην ανάπτυξη και την απασχόληση: Η μεταρρύθμιση σε 10 σημεία", Βρυξέλλες, 19 Νοεμβρίου 2013*

Η αναγνώριση της σπουδαιότητας της **εδαφικής διάστασης** δεν είναι νέο στοιχείο, βρίσκεται στον πυρήνα των διαρθρωτικών πολιτικών της ΕΕ. Διάφορες τομεακές πολιτικές έχουν επίσης συγκεκριμένο εδαφικό αντίκτυπο και ορισμένες από αυτές διαθέτουν στοιχεία που καλύπτουν συγκεκριμένα εδαφικά προβλήματα. Σε ότι αφορά τις διαρθρωτικές πολιτικές, η επιλεξιμότητα για την παροχή στήριξης καθορίζεται κυρίως σε περιφερειακό επίπεδο και διαπιστώνεται όλο και περισσότερο η ανάγκη να πλαισιώσουν οι αναπτυξιακές στρατηγικές τα θετικά στοιχεία των περιοχών, το φυσικό, το ανθρώπινο και το κοινωνικό κεφάλαιό τους καθώς επίσης και τους φυσικούς πόρους τους.

Η χωρική ανάπτυξη στοχεύει σε μια βέλτιστη κατανομή προσώπων και δραστηριοτήτων σε μια δεδομένη χωρική μονάδα. Πρέπει πλέον να ενσωματώνει και τις αρχές της αειφορίας. Η χωρική ανάπτυξη που είναι ένα δύσκολο εγχείρημα σύγκλισης των δυνάμεων της αγοράς, της ιδιότητας του πολίτη αλλά και των φυσικών εισροών δεδομένου αποθέματος, μπορεί ακόμη να ειδωθεί και υπό ένα κοινωνικό- οικονομικό πρίσμα.

Με αυτή την έννοια η **ενδογενής ανάπτυξη**, αποτελεί ενδιαφέρουσα θεωρία που μπορεί να ορισθεί ως: «*η ενδογενής ανάπτυξη εδράζεται στη χρήση των τοπικών πηγών, στον έλεγχο της καινοτομίας, στην ικανότητα αντίδρασης σε εξωτερικές πιέσεις και στην ικανότητα εισαγωγής ειδικών μορφών κοινωνικών ρυθμίσεων σε τοπικό επίπεδο που να διευκολύνει τις παραπάνω παραμέτρους*».

Αυτή η οπτική, επιφέρει επιπρόσθετα μια κάποια αποϋλοποίηση αυτού του ίδιου του χώρου και κατά συνέπεια, αυτής της ίδιας της αναφοράς της, σε μια κλειστή φυσική ενότητα.

Εξίσου σημαντική εκτιμάται και η προσέγγιση του περιεχομένου της «**τοπικής ανάγκης**». Απαιτείται όμως ο προσδιορισμός και στη συνέχεια η σύνθεση των δυο συστατικών εννοιών, δηλ. τι είναι «ανάγκη» και τι ορίζουμε ως «τοπικότητα».

Θα λέγαμε ότι η «ανάγκη» απορρέει σε ατομικό, οικογενειακό και συλλογικό επίπεδο κάθε μορφής, από υποχρέωση της Πολιτείας, και το δικαίωμα των πολιτών, διασφάλισης ικανοποιητικών συνθηκών διαβίωσης, μόρφωσης, υγείας, εργασίας, ψυχικής και φυσικής αναψυχής, ευημερίας και όσων άλλων καθορίζουν την έννοια της «ποιότητας ζωής». Συνθήκες οι οποίες εκφράζονται μέσα από την ανάγκη για κατοικία, παροχή υπηρεσιών και εξυπηρετήσεων, ανάπτυξη της παραγωγικής διαδικασίας, διασφάλιση μετακινήσεων προσώπων και μεταφοράς αγαθών, οργάνωση του δομημένου χώρου και προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, αλλά και την **αειφορική διαχείριση των φυσικών διαθεσίμων**. Για να διασφαλισθούν όμως ικανοποιητικές συνθήκες κάλυψης των πιο πάνω αναγκών η καταγραφή και αξιολόγησή τους πρέπει να πραγματοποιείται στο ευρύτερο πλαίσιο που ορίζουν τρεις παράμετροι άρρηκτα μεταξύ τους συνδεδεμένοι παρά τη διαφορετικότητά τους:

- τον τόπο εγκατάστασης ή / και χωροθέτησης των ανθρώπινων λειτουργιών,
- το ελάχιστο απαιτούμενο για την κάλυψη της ανάγκης λειτουργικό, επιχειρηματικό, πληθυσμιακό μέγεθος, και
- τη χρονική και ποσοτική συχνότητα κάλυψης των αναγκών σε ημερήσια, σε εβδομαδιαία, τακτή, εποχιακή ή "άτυπη" βάση.

Η έννοια λοιπόν της "τοπικότητας" συναρτάται με αυτές τις τρεις παραμέτρους. Ουσιαστικά, το σύνολο των αναγκών διατρέχεται από την έννοια της "τοπικότητας", δηλαδή ενός χώρου ζωής, δράσης, εργασίας, αναψυχής, κ.ά. μόνιμων κατοίκων και κινητικού πληθυσμού. Οι δυο άλλες παράμετροι αμβλύνουν ή ατονούν την "τοπικότητα" και μπορεί αν αναφέρονται σε ανώτερα γεωγραφικά επίπεδα.

Πέραν αυτών η κάλυψη των αναγκών σχετίζεται και με το σύστημα διοίκησης (κεντρικής, και αυτοδιοίκησης). Η συσχέτιση «τοπικότητας» - διοικητικού συστήματος προκύπτει, επομένως, ως αναγκαία. Η έννοια της «τοπικότητας» για την κάλυψη των αναγκών συνδέεται όμως και με τα γεωγραφικά και γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά - κυρίως στα μικρά χωρικά επίπεδα όταν μιλάμε για «ήπια ανάπτυξη», αναφερόμαστε σε εφαρμογή διαδικασιών «περιφερειακής - τοπικής ανάπτυξης» σε ομοιογενές από πλευράς γεωγραφικών, φυσικών πόρων και οικιστικού δικτύου περιβάλλοντος με ρυθμίσεις / εντάσεις ανάπτυξης του φυσικού, ανθρωπογενούς, πολιτιστικού - ιστορικού αποθέματος κατά συνθετικό και συμβατό μεταξύ τους τρόπο. Οι ρυθμίσεις αυτές αναλύονται με ποιοτικά και ποσοτικά μεγέθη, είτε σημειακά, είτε εκτατικά, τέτοια ώστε κατά περίπτωση να διατηρείται και να μην αλλοιώνεται το φυσικό περιβάλλον, να μην καταστρέφονται ή εξαντλούνται οι φυσικοί πόροι και να μη δημιουργούνται ανεπιθύμητες υπερσυγκεντρώσεις ανθρωπογενών δραστηριοτήτων.

Με την εφαρμογή καταξιωμένων αρχών, όπως αυτών της συντονισμένης δράσης, της κοινωνικής συναίνεσης, της αποτελεσματικής διοίκησης, της αναπτυξιακής ισορροπίας, της δημοκρατικής και εγγυημένης αντιπροσώπευσης και μέσα από τον εκσυγχρονισμό του κεντρικού διοικητικού συστήματος η **Τοπική Αυτοδιοίκηση μπορεί να αναχθεί σε μοναδικό εργαλείο σχεδιασμού και υποστήριξης της Τοπικής και Περιφερειακής ανάπτυξης**, γεγονός που συμβαδίζει απόλυτα τόσο με την Ιστορική αλλά και με τη συνταγματική της αποστολή.

Με την προοπτική λοιπόν μιας σε βάθος εφαρμογής των αρχών της τοπικής ανάπτυξης με ολοκληρωμένο και κατάλληλο τρόπο και με στόχο την καλύτερη διαχείριση των φυσικών, ανθρώπινων και τεχνολογικών πόρων, το σεβασμό και τη βέλτιστη αξιοποίηση της περιφερειακής ποικιλομορφίας, τον πολυσύνθετο χαρακτήρα των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων, επισημαίνονται εκείνες οι δράσεις που να εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο της ανάπτυξης μιας δυναμικής για την περιοχή. Μια δυναμική που να αγγίζει το σύνολο των τοπικών πόρων, των τομέων αναφοράς, όλες τις κοινωνικές κατηγορίες, τους αναπτυξιακούς στόχους αλλά και όλα τα προβλήματα που καταγράφονται και που εντάσσονται στην ρεαλιστική εικόνα για την υπάρχουσα κατάσταση.

Επομένως η εμβάθυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, σημαίνει και σε προέκταση της αρχής της Επικουρικότητας, επιτάχυνση των διαδικασιών για την πραγματική αποκέντρωση αναθέτοντας πρωταγωνιστικό ρόλο στις Τοπικές και Περιφερειακές Αρχές να προωθήσουν την περιφερειακή συνοχή, τη διαπεριφερειακή συνεργασία προς όφελος των πολιτών και του δυναμισμού, από τον οποίο απορρέει ο πολιτιστικός και οικονομικός πλούτος της Ευρώπης.

11.2 Η Ελλάδα, η ΕΕ και η κρίση

Οι περιφερειακές περιοχές του Νότου της Ευρώπης αποτελούν μια ζώνη ιδιαίτερης δυναμικής που διαμέσου ενεργειών θωράκισης της συνοχής των πολιτικών που αφορούν στην

εδαφική ανάπτυξη, την βελτίωση αξιοποίησης της γειτνίασης και των κοινών πολιτισμικών αναφορών της Μεσογείου, μπορούν ν' απαντήσουν στις προκλήσεις του αιτήματος για ισόρροπη και βιώσιμη ανάπτυξη και Ευρωπαϊκή Συνοχή.

Η ζώνη αυτή είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη, με μια ιδιαίτερη γεωπολιτική σπουδαιότητα και απαίτηση για ειρήνη και σταθερότητα. Δυστυχώς όμως τα τελευταία χρόνια είναι και δοκιμαστήριο ιμπεριαλιστικών στρατηγικών που στην εύθραυστη ισορροπία του ντόμινο επηρεάζει και απορρυθμίζει οικονομικές πολιτικές.

Χαρακτηρίζεται ακόμη και ως ακραία πολυμορφική, λόγω των τύπων των χώρων της που κατοικούνται αλλά και της φυσικής και πολιτισμικής της κληρονομιάς. Έρχεται επίσης αντιμέτωπη με χρόνιες ελλείψεις όπως η έντονη διοικητική συγκέντρωση, ο αποδυναμωμένος ρόλος των τοπικών και περιφερειακών αρχών σε σχέση με τις κρατικές δομές, οι οικονομικές ανισότητες και η συχνή απουσία βιώσιμης στρατηγικής, ή /και αναζήτησης ποιότητας στις δομές που ευθύνονται για τη λήψη της απόφασης και η ανεξέλεγκτη θέληση για κέρδος και εξουσία εις βάρος όλων.

Σήμερα όμως, η οικονομία της γνώσης, τα δίκτυα, είτε με την μορφή της συνεργασίας για την ανάπτυξη, είτε με την μορφή της επικοινωνίας, η μείωση του χρόνου των μετακινήσεων και ο πολλαπλασιασμός των εφαρμογών των τεχνολογικών ανακαλύψεων, για την μετάβαση σε ένα ποιοτικότερο αύριο, είναι δεδομένα που πλέον καθορίζουν την ζωή μας, που ορίζονται όχι μόνο σε Ευρωπαϊκό επίπεδο αλλά σε παγκόσμιο και εμείς δεν μπορούμε να τα αγνοούμε.

Η Ένωση των Κρατών Ευρώπης, της Ευρώπης των περιφερειών, με τη δυναμική της διεύρυνση καλείται να απαντήσει σε νέες δύσκολες προκλήσεις. Η διεύρυνση, πέρα από το ιστορικό καθήκον για την Ευρωπαϊκή Ήπειρο, αποτέλεσε και συνεχίζει να αποτελεί πρόκληση κάτω από την οικονομική, τεχνολογική, πολιτισμική και κοινωνική σκοπιά.

Το ενιαίο νόμισμα το ΕΥΡΩ, έγινε πραγματικότητα με την αλλαγή της χιλιετίας, ωστόσο ο στόχος της 'εξισορρόπησης' και της 'συνοχής' παραμένει και σήμερα ζητούμενο ενώ μεγάλη ανάγκη συνεχίζει να αποτελεί και η υιοθέτηση εκείνων των ειδικών δράσεων, που ελαχιστοποιούν την απόσταση ανάμεσα στην ουτοπία του σχεδιασμού και στον ρεαλισμό της καθημερινότητας, ανάμεσα στους πολιτικούς λόγους και τα έργα.

Μέσα και από το καθολικό σχέδιο καλύτερης οργάνωσης, καλύτερης διακρατικής ενσωμάτωσης, προώθησης ενός πολυκεντρικού και ισόρροπου μοντέλου εδαφικής ανάπτυξης, διερεύνησης και αξιοποίησης μιας καινούργιας διασύνδεσης αστικού και αγροτικού χώρου, μπορεί ακόμη σήμερα να συνεχίσει να αποτελεί την στρατηγική εκείνη παρέμβαση, που θα ήταν ικανή να άρει τις αδυναμίες που συνδέονται με την περιφερειακότητα και να οδηγήσει στην ενδυνάμωση μιας ενδογενούς ανάπτυξης που είναι επιθυμητή και φανερώνει την αξία της Αρχής της Επικουρικότητας12.

Η Ελλάδα δυστυχώς συνεχίζει να είναι η χώρα με έντονες και αυξανόμενες περιφερειακές ανισορροπίες σε πολλά επίπεδα.

Η χωρική κατανομή του πληθυσμού της χώρας αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα, το οποίο φαίνεται να έχει δύο σκέλη: τη διαχρονική συρρίκνωση του πληθυσμού της περιφέρειας και την

έλλειψη αστικών κέντρων σημαντικού μεγέθους, πέρα από την Αθήνα και τη Θεσσαλονίκη ενώ, συνολικά, η εικόνα εξέλιξης των περιφερειακών ανισοτήτων στη χώρα μας, δεν είναι ευνοϊκή. Η πληθυσμιακή συρρίκνωση της Ελληνικής περιφέρειας φαίνεται ότι συνοδεύεται και από υψηλές ανισότητες στις ευκαιρίες και τα επίπεδα ανάπτυξης.

Η κρίση όμως αποτυπώνεται με διαφορετικό τρόπο σε κάθε οικονομία, φέρνοντας στην επιφάνεια λάθος πολιτικές που δοκιμάστηκαν στο βωμό μιας στείρας παθογένειας του Βορρά για τον Νότο της Ευρώπης. Στην Ελλάδα αλλά και σε άλλα κράτη-μέλη της Ευρωζώνης (κυρίως του Νότου) οι δυσμενείς και σοβαρές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πολιτικής της εσωτερικής υποτίμησης αποδεικνύουν ότι η ύφεση και η ανεργία δεν αποτελούν παράπλευρες απώλειες της οικονομικής κρίσης. Αντίθετα, συνιστούν τα αρνητικά χαρακτηριστικά των ασκούμενων πολιτικών οι οποίες ουσιαστικά έχουν «φυλακίσει» τους πόρους της οικονομίας στο έλλειμμα και το χρέος, στερώντας από πόρους τις επενδύσεις, την ανάπτυξη και την απασχόληση. Το δραματικό σπείρωμα που έχουν εγκλωβίσει την Ελλάδα αλλά και τις οικονομίες του Νότου αποτελεί τον κινητήρα συστολής των δυνάμεων της οικονομίας και της κοινωνίας. Από την άποψη αυτή αξίζει να σημειωθεί ότι στην Ελλάδα κατά το 2010-2013 με δημοσιονομικά μέτρα λιτότητας 63 δις ευρώ μειώθηκε το δημόσιο έλλειμμα κατά 28 δις ευρώ, ενώ σημειώθηκε αύξηση του χρέους από 129% του ΑΕΠ (2009) σε 175,5% του ΑΕΠ (2013) τριπλασιάστηκε η ανεργία και υπερδιπλασιάστηκαν τα ποσοστά φτώχειας και κοινωνικής εξαθλίωσης.

Στις συνθήκες αυτές επωάσθηκε μία θεμελιώδης καθίζηση μεταξύ των βραχυπρόθεσμων και μεσομακροπρόθεσμων προοπτικών της ελληνικής και νοτιοευρωπαϊκής οικονομίας, σε βαθμό που το πρόγραμμα εσωτερικής υποτίμησης να θεωρείται ότι αποδομεί τις παραγωγικές δυνάμεις της ελληνικής και της μεσογειακής οικονομίας. Η παρατήρηση αυτή σημαίνει ότι η πτώση (2009-2013) των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα στα επίπεδα του 1994, δημιούργησαν δυσμενείς συνθήκες αποεπένδυσης με την έννοια της απώλειας σημαντικού τμήματος του παραγωγικού δυναμικού της ελληνικής οικονομίας. Έτσι από το 25% της συνολικής απώλειας του ΑΕΠ κατά την περίοδο 2010 - 2013, το 10% του ΑΕΠ και η αντίστοιχη απασχόληση (150.000 θέσεις εργασίας) έχουν απολεσθεί εξαιτίας των συνθηκών αποεπένδυσης . Αξίζει να σημειωθεί ότι στο υπόβαθρο αυτών των εξελίξεων, τα προγράμματα επιδοτούμενης απασχόλησης 3,3 δις ευρώ που εξαγγέλθηκαν κατά την περίοδο 2010-2013 δεν μετατράπηκαν σε διατηρήσιμες θέσεις εργασίας και στην ανάσχεση της εκρηκτικής αύξησης της ανεργίας κατά την συγκεκριμένη περίοδο. Η παρατήρηση αυτή σημαίνει ότι ο αριθμός των ανέργων δεν μπορεί να μειωθεί όσο δεν πραγματοποιούνται δημόσιες και ιδιωτικές επενδύσεις και όσο οι επιχειρήσεις δεν αυξάνουν τον αριθμό του προσωπικού τους. Κατά συνέπεια αποδεικνύεται ότι το ζήτημα της ανάπτυξης, της απασχόλησης και της καταπολέμησης της ανεργίας, αποτελεί μία διαρκή πρόκληση για την ελληνική και την ευρωπαϊκή οικονομία, γεγονός που σημαίνει ότι η απορρυθμιστική και αποσπασματική προσέγγιση του αναπτυξιακού ζητήματος αδυνατεί να δώσει αποτελεσματικές, μεσομακροπρόθεσμες και βιώσιμες λύσεις. Με άλλα λόγια, όσο αποδομείται και απαξιώνεται το παραγωγικό και τεχνολογικό υπόβαθρο της ελληνικής και ευρωπαϊκής οικονομίας, με την διείσδυση της λιτότητας και του περιορισμού της ρευστότητας στους αρμούς της πραγματικής οικονομίας, τόσο θα σπανίζει η δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και η παραγωγική ανασυγκρότηση της οικονομίας. Η οικονομική και κοινωνική πραγματικότητα στις συνθήκες αυτές καθίσταται δυσμενέστερη εάν παρατηρηθεί «η διττή πίεση που ασκείται στην ανεργία από την ύφεση και την εξέλιξη της νέας τεχνολογίας»

Από την άποψη αυτή η ανάπτυξη και η ανεργία αποτελούν τις νέες προκλήσεις του παρόντος αλλά πολύ περισσότερο του μέλλοντος. Εάν μάλιστα λάβουμε υπόψη ότι η αύξηση του ΑΕΠ κατά μία ποσοστιαία μονάδα στις αναπτυγμένες χώρες μπορεί να οδηγήσει σε μείωση της ανεργίας κατά μισή ποσοστιαία μονάδα, που σημαίνει επιστροφή στην διεθνή αγορά εργασίας τεσσάρων εκατομ. ανέργων αντιλαμβάνεται κανείς ότι οι διεθνείς διακηρύξεις για αποτελεσματική καταπολέμηση της ανεργίας περιβάλλονται από αναμενόμενη αβεβαιότητα.

Η εκτίμηση αυτή σημαίνει ότι για να επιστρέψει η ελληνική οικονομία σε επίπεδα ανεργίας του έτους 2009 (9,5%, 450.000 άτομα) και να δημιουργήσει το ένα εκατομμύριο θέσεων εργασίας που χάθηκαν (στους κλάδους κυρίως των κατασκευών, της μεταποίησης και του εμπορίου) την περίοδο 2009-2013 (ένα εκατομμύριο θέσεων εργασίας την ίδια περίοδο χάθηκαν στην Κύπρο, Ιρλανδία και Πορτογαλία) ακόμη και με το αισιόδοξο σενάριο ετήσιας αύξησης του ΑΕΠ 3,5-4%, θα χρειαστούν τουλάχιστον 20 χρόνια. Μετά τον κύκλο της ύφεσης στην Ελλάδα, η ανεργία, ακόμη και με το προαναφερόμενο αισιόδοξο σενάριο ετήσιας αύξησης του ΑΕΠ, πολύ δύσκολα θα διαμορφωθεί κάτω από το 17% το 2026, καθώς αυτό το ποσοστό αποδίδεται, κατά κύριο λόγο, στα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας.

Η μη παρέκκλιση από τους στόχους της «ισόρροπης» και «βιώσιμης» εκδοχής της ανάπτυξης είναι όχι μόνο πλέον θεσμική επιταγή αλλά μάλλον και ο μονόδρομος εξόδου από την κρίση τόσο της Ελλάδας όσο όμως και της ίδιας της ΕΕ. Επομένως, η «θεματική» – «έξυπνη εξειδίκευση» πολιτικών και στρατηγικών για την επίτευξη του στόχου της συνοχής και την αξιοποίηση των προσεγγίσεων της τοπικής ανάπτυξης, μέσα και από την ποικιλομορφία της τοπικής γεωγραφικής κλίμακας (Πολιτιστική κληρονομιά – πολιτιστικές βιομηχανίες, εδαφικό μάρκετινγκ, περιβαλλοντική καινοτομία, ορεινότητα, νησιωτικότητα κλπ) παραμένει το κλειδί για την επαναφορά της χώρας μας σε ορθή αναπτυξιακή τροχιά.

Δεν θα πρέπει όμως να συγχέουμε τις «πετυχημένες πολιτικές» με τις πολιτικές που ασκήθηκαν σε «πετυχημένες περιοχές.

11.3 Αναγκαίες πολιτικές, θεσμοί και εργαλεία για την υπέρβαση της κρίσης

Τώρα στο κατώφλι της νέας προγραμματικής περιόδου τόσο ως χώρα όσο και ως περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας είναι ανάγκη να απαντήσουμε στο κρίσιμο ερώτημα. Γιατί αντιμετωπίζονται τα προβλήματα περιφερειακής ανάπτυξης -και όχι μόνο αυτά- με τον ίδιο, σε γενικές γραμμές εδώ και είκοσι χρόνια; Είναι όμως ανάγκη να αναζητήσουμε γιατί κάθε φορά τρέχουμε πίσω από τα οποία μέτρα, ακολουθούμε δηλαδή τούς κανόνες τού παιχνιδιού πού άλλοι καθορίζουν. Κάθε φορά λοιπόν πού γίνονται συζητήσεις για την πολιτική και τα μέτρα περιφερειακής ανάπτυξης, ξεχνάμε ή αγνοούμε τον προηγούμενο αντίλογο και όποιες αναλύσεις έχουν γίνει και ξεκινάμε από την αρχή, όπως περίπου εισάγονται τα «καινούργια μέτρα» για να ξεκινήσει η «προσπάθεια» πού «μέχρι τότε δεν έγινε» για να λυθούν τα προβλήματα. Έτσι κάθε φορά, και πολύ περισσότερο σήμερα, ξεχνάμε ή δεν ξέρουμε, ή όσο και αν είναι σκληρό αυτό «αγνοούμε» μια δουλειά πού έχει γίνει. Στα είκοσι και περισσότερα χρόνια πού πέρασαν έχει γίνει πολύ δουλειά στον τόπο μας πού είναι σκόρπια και πρέπει να μαζευτεί, να αναλυθεί, να κωδικοποιηθεί για να δώσει μια σημαντική βοήθεια σε όσα θα χρειαστεί να πει κανείς για το μέλλον. Είκοσι και περισσότερα χρόνια δεν είναι λίγα για να στηθεί ή «ιστορία του

προγραμματισμού» στην Ελλάδα. Είκοσι και περισσότερα χρόνια δεν είναι λίγα για να δει κανείς τί προβλέψεις έγιναν τότε για το μέλλον της προσεχούς εικοσαετίας, δηλαδή για σήμερα.

Είναι λοιπόν κρίσιμο να επικεντρώσουμε την προσέγγισή μας στα παρακάτω κομβικά ζητούμενα:

- ποια θα είναι η θέση και ο ρόλος της Ελλάδας στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής για τα επόμενα 10-20 χρόνια.
- Μπορεί να είναι μόνο οικονομικού χαρακτήρα η συμπύκνωση του συνόλου των ιδεών και της αναπτυξιακής δραστηριοποίησης στη γηραιά ήπειρο;
- Μπορεί η Ευρώπη να μην απαντά με όρους πολιτικής ουσίας στην κριτική που δέχεται πως οι πολιτικές της εξυπηρετούν μονάχα το γεγονός ότι τα ελλείμματα του Νότου να μετατρέπονται στα πλεονάσματα του Βορρά;
- Υγιές πλαίσιο διακυβέρνησης συνολικά, μείωση των περιφερειακών και κοινωνικών ανισοτήτων, αύξηση του ρυθμού απασχόλησης, ενίσχυση του ρυθμού ανάπτυξης και δημιουργία εισοδημάτων, βελτίωση της ποιότητας ζωής με σαφείς αναδιανεμητικούς στόχους και εφαρμογές συγκεκριμένες μέσα από ένα πλαίσιο αναδιανεμητικών πολιτικών και μια πραγματική ενεργοποίηση της τοπικής αναπτυξιακής δυναμικής, μπορούν, υπό προϋποθέσεις, να επιφέρουν πραγματικό, θετικού πρόσημου, αναπτυξιακό αποτέλεσμα.

Η σχετικές με την «αειφορία» και πιο πρόσφατα με τις «κλιματικές αλλαγές» μακροχρόνιες ρητορείες της πολιτικής, αλλά και της επιστημονικής κοινότητας, πρέπει να πάρουν επιτέλους σάρκα και οστά και να μετουσιωθούν σε ουσιαστικές πράξεις στο πεδίο. Η μη παρέκκλιση από τους στόχους της «ισόρροπης» και «βιώσιμης» εκδοχής της ανάπτυξης είναι όχι μόνο πλέον θεσμική επιταγή αλλά μάλλον και ο μονόδρομος εξόδου από την κρίση τόσο της Ελλάδας όσο όμως και της ίδιας της ΕΕ.

Κοινωνικοί, δημογραφικοί και πολιτικοί παράγοντες αποτελούν ένα σύνθετο πλέγμα παραγόντων που ερμηνεύουν την κατανομή των δημόσιων δαπανών στο χώρο και η περιφερειακή κατανομή των δημόσιων επενδύσεων επηρεάζει την περιφερειακή ανάπτυξη –και γενικότερα τη δυνατότητα των περιφερειών για ανάπτυξη- με δυο τρόπους.

1. μέσω της μεταβολής της ζήτησης που προκαλείται σε μια περιοχή, και
2. μέσω της μεταβολής του κεφαλαιακού αποθέματος που δημιουργείται σε αυτή τη περιοχή

Όμως οι δημόσιες επενδύσεις επηρεάζουν την τοπική οικονομία και με άλλο -έμμεσο- τρόπο, μέσω δηλαδή της μεταβολής του κεφαλαιακού αποθέματος που συσσωρεύεται σε μια περιοχή. Είναι γνωστό πως οι δημόσιες επενδύσεις αφορούν κυρίως σε υποδομές (σε δρόμους, εγγειοβελτιωτικά έργα, κατασκευές σχολείων, νοσοκομείων κλπ.). Οι δημόσιες επενδύσεις επομένως, διαμορφώνουν ένα κεφαλαιακό απόθεμα το οποίο επηρεάζει τις συνθήκες ζωής καθώς και την ανταγωνιστικότητα της τοπικής οικονομίας.

Μέσα στο δεδομένο, ξαφνικά ρευστό, κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, της Ελλάδας και της Ευρώπης, το αίτημα του πολίτη για βιώσιμη ανάπτυξη και προοπτική, είναι τόσο στρατηγικό ζήτημα όσο και θέμα εφαρμογής των σχεδιασμένων πολιτικών, στο πεδίο. Το στοίχημα της «πράσινης ανάπτυξης» περνάει από τα διαθέσιμα εργαλεία της πολιτικής συνοχής, της έρευνας

της έξυπνης περιφερειακής εξειδίκευσης και της υλοποίησής τους. Είναι ζήτημα ποιότητας αλλά και ουσίας στην παραγωγή έργου και όχι μόνο αύξησης της απορροφητικότητας, αλλά πάνω από όλα είναι θέμα μιας επιθετικής και όχι φοβικής, μιας «επιχειρηματικού τύπου» θα λέγαμε, «χρηστής» διαχείρισης, των διαθέσιμων χρηματοδοτικών μέσων.

Δυο σημεία[41] έχουν σημασία για την άσκηση περιφερειακής πολιτικής. Το πρώτο σημείο αφορά την επιλογή των κατάλληλων μέσων. Θέτοντάς το με απλά λόγια, ποιος συνδυασμός μέσων και σε ποιες αναλογίες είναι κάθε φορά κατάλληλος για την ανάπτυξη μιας συγκεκριμένης περιοχής. Εδώ θα πρέπει να απαντήσουμε καθαρά ότι δεν υπάρχουν γενικοί κανόνες τους οποίους μπορεί με ασφάλεια να ακολουθήσει κανείς. Πολλά εξαρτώνται από τα χαρακτηριστικά της ίδιας της περιφέρειας… χρειάζεται σωστή διάγνωση των προβλημάτων, κατανόηση των κινδύνων και των ευκαιριών που παρουσιάζονται και αξιοποίηση ή ενεργοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της. Χρειάζεται πάνω από όλα, κριτική σκέψη και αξιολόγηση της κάθε πολιτικής σε σχέση με τους στόχους που τίθενται. Μέσω μιας ποιοτικής αλλά και ευέλικτης μορφής διαχείρισης που να κινητοποιεί ιδέες, να αναζητεί και να χρηματοδοτεί την καινοτομία, να ενισχύει την ανταγωνιστικότητα και τη βιωσιμότητα της οικονομίας, να αξιοποιεί τους κατάλληλους ανθρώπους στην κατάλληλη θέση, να χρησιμοποιεί και να διευκολύνεται από τα εργαλεία ενός απλουστευμένου -και πιο ξεκάθαρου νομοθετικού πλαισίου, χωρίς να φαλκιδεύει την ποιότητα του περιβάλλοντος, ούτε να φοβάται να προγραμματίζει, να εκτελεί και να διαχειρίζεται τις όποιες απαραίτητες δράσεις για την προστασία του.

Κατά συνέπεια, η γνώση των Ευρωπαϊκών πολιτικών, εργαλείων και πρωτοβουλιών, των διάφορων Ευρωπαϊκών αναπτυξιακών παραδειγμάτων αλλά και η ενδελεχής διερεύνηση των εγγενών υφιστάμενων προβλημάτων στη χώρα μας, αποτελούν τα συνθετικά συστατικά της επανεκκίνησης μιας νέας προσπάθειας, με στόχο τη βιωσιμότητα, τη διαφάνεια και την κοινωνική συνοχή, τόσο σε εθνικό, όσο όμως και σε περιφερειακό επίπεδο.

11.4 Ανάλυση SWOT

Η ανάλυση επικεντρώνεται στην αναγνώριση των βασικών χαρακτηριστικών της Περιφέρειας, με σκοπό να αναδείξει τα πλεονεκτήματα και τις αναπτυξιακές δυνατότητες συγκεκριμένων περιοχών, καθώς και τα μειονεκτήματα που παρουσιάζουν αυτές και τους κινδύνους που διατρέχουν. Με αυτό τον τρόπο δύναται να διαπιστωθεί η καταλληλότητα της αναπτυξιακής στρατηγικής που θα ακολουθηθεί αλλά και των στόχων που θα τεθούν.

11.4.1 Χρήση της Ανάλυσης SWOT ως εργαλείου λήψης αποφάσεων στο χωρικό σχεδιασμό

Η ανάλυση SWOT είναι ένα εργαλείο στρατηγικού σχεδιασμού, το οποίο χρησιμοποιείται για την ανάλυση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος μιας επιχείρησης ή μιας χωρικής ενότητας - στη συγκεκριμένη περίπτωση – με στόχο την καταγραφή και ανάπτυξη των δυνατών της σημείων και τη χάραξη πολιτικών με βάση αυτά, ώστε να αξιοποιηθούν σωστά οι μελλοντικές ευκαιρίες. Με τον τρόπο αυτό αποκτάται πληροφορία και γνώση, μειώνεται το ρίσκο κατά τη

[41] *Πετράκος Γ., Ψυχάρης Γ., (2009), «Τα μέσα άσκησης Περιφερειακής Πολιτικής: Θεωρητική θεμελίωση και κριτική αξιολόγηση» στο βιβλίο «Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα», Εκδόσεις Κριτική, Αθήνα 2004.*

διαδικασία λήψης πρωτοβουλιών και δύνανται να μετατραπούν τυχόν απειλές σε ευκαιρίες μέσω μελετημένων και στρατηγικού τύπου αποφάσεων.

Πιο συγκεκριμένα, με την ανάλυση SWOT μελετώνται τα δυνατά (Strengths) και αδύνατα (Weaknesses) σημεία μίας επιχείρησης, οργανισμού ή και περιοχής, καθώς και οι ευκαιρίες (Opportunities) και οι απειλές (Threats) που εμφανίζονται.

Τα δυνατά και αδύνατα σημεία αφορούν το εσωτερικό περιβάλλον της χωρικής οντότητας, καθώς προκύπτουν από τους πόρους που αυτή διαθέτει. Στα δυνατά σημεία συγκαταλέγονται η καλή ποιότητα των τοπικών προϊόντων (ονομασίας προέλευσης), οι τάσεις αύξησης του ακαθάριστου προϊόντος, η σχετικά χαμηλή ανεργία, η ισόρροπη κατανομή του πληθυσμού, η ύπαρξη πανεπιστημιακής κοινότητας με πλούσιο έργο, η σπουδαία πολιτιστική κληρονομιά, η πληθώρα περιοχών ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, κ.λπ. Αδύνατα σημεία αποτελούν η μικρή παραγωγικότητα του πρωτογενή τομέα, το χαμηλό κατά κεφαλήν προϊόν, η ανεπάρκεια εργατικού δυναμικού, το μέτριο εκπαιδευτικό επίπεδο, οι δυσκολίες πρόσβασης στα μητροπολιτικά κέντρα, κ.λπ.

Αντιθέτως, οι ευκαιρίες και οι απειλές αντανακλούν μεταβλητές του εξωτερικού περιβάλλοντος της χωρικής οντότητας, τις οποίες η αυτοδιοικητική μονάδα θα πρέπει να εντοπίσει, να προσαρμοστεί σε αυτές ή ακόμα και να τις προσαρμόσει, όπου κάτι τέτοιο είναι εφικτό. Στις ευκαιρίες μπορούν να περιληφθούν η ανάπτυξη καινοτομιών, η αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, η διαφοροποίηση και ο εμπλουτισμός του τουριστικού και του αγροτικού προϊόντος κ.λπ. Τέλος, απειλές δύνανται να αποτελέσουν ένα έντονα ανταγωνιστικό οικονομικό περιβάλλον, η μείωση των οικονομικών ενισχύσεων αγροτικών προϊόντων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, η αυξητική τάση της ανεργίας, κ.λπ.

Συνοπτικά και σχηματικά η ανάλυση SWOT απεικονίζεται ως εξής:

Πίνακας 11-1 Στοιχεία της Ανάλυσης SWOT

Strength = δύναμη = πόροι ή ικανότητες ενός οργανισμού που μπορεί να χρησιμοποιήσει αποτελεσματικά προκειμένου να επιτύχει τους στόχους του.	**Weakness =** αδυναμία = περιορισμοί, ελαττώματα ή απώλειες στην οργάνωση, που εμποδίζουν τον οργανισμό στην επίτευξη των στόχων του.
Opportunity = ευκαιρία = οποιαδήποτε ευνοϊκή κατάσταση, αλλαγή, ή συγκυρία στο εξωτερικό περιβάλλον, που μπορεί να ωφελήσει τον οργανισμό.	**Threat =** κίνδυνος = οποιαδήποτε δυσμενής κατάσταση στο περιβάλλον του οργανισμού, που μπορεί να αποβεί καταστροφική στην επίτευξη της στρατηγικής του ή στην επιβίωση του.

Η ανάλυση SWOT επιδιώκει τη μείωση της αβεβαιότητας ως προς την εφαρμογή μιας συγκεκριμένης αναπτυξιακής πολιτικής, δράσης ή προγράμματος σε μια γεωγραφική ενότητα με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και συμβάλλει στον εντοπισμό κυρίαρχων και κρίσιμων προσδιοριστικών παραγόντων - εσωτερικών και εξωτερικών - που επηρεάζουν την επιτυχία της αναπτυξιακής πολιτικής.

11.4.2 Ανάλυση SWOT για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας

Ειδικότερα, για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας τα στοιχεία της Ανάλυσης SWOT απεικονίζονται στον παρακάτω πίνακα, σύμφωνα με το «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας - Πελοποννήσου - Ιονίων Νήσων» για την προγραμματική περίοδο 2007-2013:

Πίνακας 11-2 Ανάλυση SWOT Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Ισχυρά Σημεία	**Αδυναμίες**
Τουριστικοί και πολιτιστικοί πόροι, με κύριο συντελεστή παγκόσμιας εμβέλειας την Ολυμπία. Κομβική θέση Πάτρας ως Δυτική Πύλη της Χώρας. Ζεύξη Ρίου – Αντιρρίου. Λειτουργία Υψηλής στάθμης πανεπιστημιακών σχολών (τρία	Χαμηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ. Χωρικά κατακερματισμένη Περιφέρεια Χαμηλή παραγωγικότητα πρωτογενούς τομέα με τα γνωστά διαρθρωτικά προβλήματα Χαμηλά ποσοστά απασχόλησης και υψηλά ποσοστά ανεργίας. Μέτρια προς χαμηλή θέση όσο αφορά

πανεπιστήμια και ΑΤΕΙ) και Ερευνητικών Ινστιτούτων Διεθνούς Εμβέλειας. Πλούσιο υδάτινο δυναμικό. Περιβαλλοντικοί πόροι προστατευόμενοι από διεθνείς συμβάσεις (NATURA, RAMSAR). Ισχυρή και πολυδιάστατη παραγωγική βάση στον πρωτογενή τομέα Υψηλότερο ποσοστό φοιτούντων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης ως ποσοστό του συνολικού πληθυσμού	χρήση Η/Υ ,ποσοστό χρήσης Διαδικτύου και υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης που προσφέρουν οι Δημόσιες υπηρεσίες σε πολίτες και επιχειρήσεις Ελλιπής διάχυση των αποτελεσμάτων των ερευνητικών προγραμμάτων στην παραγωγική διαδικασία. Ενδοπεριφερειακές ανισότητες σε υποδομές υψηλής τεχνολογίας, πληροφορικής και επικοινωνίας. Έλλειψη οργανωμένων ΧΥΤΑ και υποδομής διαχείρισης απορριμμάτων. Έλλειψη πλήρους πολιτικού αεροδρομίου, κλειστών αυτοκινητόδρομων και σύγχρονου σιδηροδρομικού δικτύου Έλλειψη δικτύου φυσικού αερίου. Δύσκολη προσπελασιμότητα ορεινών περιοχών. Αποδιάρθρωση βιομηχανίας Εποχιακά αυξημένη ανεργία και υποαπασχόληση λόγω της ενασχόλησης με την γεωργία και τον τουρισμό. Έλλειψη ολοκληρωμένου πολεοδομικού σχεδιασμού Αδυναμία παραμονής τουριστικού ρεύματος Έλλειψη σύγχρονης και ενιαίας υποδομής λειτουργίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και ανεπαρκής σύνδεση με τις πραγματικές ανάγκες της προσφερόμενης εκπαίδευσης και επιμόρφωσης στους υπαλλήλους της ΠΔΕ Πολύ χαμηλό ποσοστό αγροτών με κατάρτιση

Ευκαιρίες	**Απειλές**
Αύξηση παραγωγικότητας πρωτογενούς τομέα Δημιουργία και λειτουργία του Δυτικού Άξονα, της ΠΑΘΕ (Κόρινθος – Πάτρα –Πύργος-Τσακώνα), Ιόνια Οδός και σύγχρονης σιδηροδρομικής γραμμής. Αξιοποίηση γεωγραφικής θέσης περιφέρειας ως τουριστικός-πολιτιστικός και εμπορευματικός διακομετακομιστικός κόμβος, των δικτύων διευρωπαικής συνεργασίας και ανάπτυξης στο χώρο της Ν.Α. Ευρώπης (Νότιο Μεσογειακό τόξο) Επανεκκίνηση επενδυτικού ενδιαφέροντος Περιθώρια αύξησης ποσοστού πληθυσμού τριτοβάθμιας εκπαίδευσης με μείωση διαρροής αποφοίτων εκτός Περιφέρειας Προώθηση της επιχειρηματικότητας με εξαγωγικό προσανατολισμό και κάλυψη τση εσωτερικής ζήτησης Ανάπτυξη συστημάτων κατοχύρωσης και νάδειξης τοπικών προιόντων – Ανάπτυξη συνεργειών υψηλού επιπεδου μεταξύ των τομέων παραγωγής Αξιοποίηση των πανεπιστημιακών και ερευνητικών δομών της Περιφέρειας. Αύξηση της παγκόσμιας ζήτησης ποιοτικών υπηρεσιών στον τομέα του ειδικού ή εναλλακτικού Τουρισμού. Ανάπτυξης αιολικής, υδροηλεκτρικής ενέργειας γεωθερμική και βιοκαύσιμα - βιομάζας. Ανάπτυξη τουρισμού και ιδιαίτερα των εναλλακτικών μορφών του	Υψηλό ποσοστό μακροχρόνιας ανεργίας Διάρρηξη κοινωνικής συνοχής Γήρανση και μείωση πληθυσμού στην Δυτική Ελλάδα Διαρροή επιστημονικού δυναμικού Έντονος ανταγωνισμός σε τομείς της παραγωγής από χώρες της Ε.Ε. μετά την διεύρυνση του 2005 και αναταγωνσιμός με Ελληνικές περιφέρεις στις οποίες ολοκληρώθηκαν ή ολοκληρώνονται μεγάλα έργα υποδομής Καθυστέρηση ολοκλήρωσης μεγάλων οδικών και σιδηροδρομικών αξόνων Εντεινόμενη τάση αποεπένδυσης στην Δυτική Ελλάδα Αποψίλωση και γήρανση ανθρώπινου δυναμιού Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας Η συνεχιζόμενη οικονομική ύφεση που δρα αποτερπτικά στην εκδήλωση επενδυτικού ενδιαφέροντος Πληθυσμιακή αποδυνάμωση της υπαίθρου. Ρυθμίσεις νέας ΚΑΠ. Διάβρωση εδαφών / απώλεια εδαφικού καλύμματος λόγω αποδάσωσης, υπερβόσκησης Η συρρίκνωση των Μικρομεσίαων επιχειρήσεων

(ιαματικός, θρησκευτικός, χειμερινός, κλπ) Αξιοποίηση ορυκτών πόρων της περιφέρειας (έρευνες για πετρέλαιο κλπ) Έλευση Φυσικού Αέριου Συμμετοχή στην Διαμεσογειακή Επιτροπή και στην μακροπεριφέρεια Ιονίου και Αδριατικής Αξιοποίηση της 5ης Προγραμματικής Περιόδου της ΕΕ για ανάδειξη των στρατηγικών της πλεονεκτημάτων. Ενδυνάμωση ανθρώπινου δυναμικού με εκπαίδευση , κατάρτιση, δικτύωση	

Δυνατά Σημεία (S)

- Η κατασκευή της Ζεύξης Ρίου-Αντιρρίου, που συνδέει την Πελοπόννησο με την Αιτωλοακαρνανία, θεωρείται μία από τις σημαντικότερες υποδομές της τελευταίας δεκαετίας. Επιπρόσθετα, δεσπόζουσα είναι η θέση της Περιφέρειας στο διεθνές σύστημα μεταφορών. Οι εξελίξεις στη Βαλκανική έχουν αναγάγει την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σε κύρια πύλη της Χώρας προς την Ευρωπαϊκή Ένωση, αναβαθμίζοντας ουσιαστικά τον ρόλο της στα Διευρωπαϊκά Δίκτυα και κυρίως στον τομέα των θαλάσσιων μεταφορών (π.χ. λιμάνι Πάτρας, Κατάκολου, Αστακού, Αιγίου, Κυλλήνης). Γενικότερα, εκτιμάται ότι η ολοκλήρωση των μεγάλων έργων μεταφορικής υποδομής (ολοκλήρωση οδικού δικτύου που θα συνδέει την Κόρινθο με τον Πύργο, κατασκευή Ιόνιας Οδού, κατασκευή βελτιωμένου σιδηροδρομικού δικτύου) θα συμβάλει στη βελτίωση του επιπέδου της συγκοινωνιακής εξυπηρέτησης, τόσο διαπεριφερειακά όσο και ενδοπεριφερειακά και θα δράσει ως αναπτυξιακό εργαλείο οικονομικής αναδιάρθρωσης και εκσυγχρονισμού.
- Χαρακτηριστική είναι η ύπαρξη επαρκούς και ικανού επιστημονικού και ερευνητικού δυναμικού για την στήριξη διαφόρων δραστηριοτήτων στην περιοχή. Ειδικότερα, το Πανεπιστήμιο Πατρών , το Ανοικτό Πανεπιστήμιο αλλά και το ΤΕΙ Δυτικής Ελλάδας συμβάλλουν στην προώθηση της έρευνας και της ανάπτυξης, αποτελώντας πηγές προαγωγής γνώσης και καινοτομίας.
- Το πλούσιο υδάτινο δυναμικό της περιοχής, σε συνδυασμό με την αποτελεσματική διαχείρισή του, προσδίδει συγκριτικά πλεονεκτήματα σε διάφορους τομείς ανάπτυξης (π.χ. ιχθυοκαλλιέργειες Μεσολογγίου και Αμφιλοχίας, κατάλληλη διαχείριση του ποταμού Αχελώου για την άρδευση καλλιεργειών).
- Ιδιαίτερα σημαντικοί θεωρούνται οι τουριστικοί και πολιτιστικοί πόροι της περιοχής (Ορεινή Ναυπακτία, Καλάβρυτα, Ανδρίτσαινα, Δελφοί, Επικούρειος Απόλλωνας, με κομβικό σημείο την Αρχαία Ολυμπία), που με κατάλληλη οργάνωση και αξιοποίηση μπορούν να αποτελέσουν πόλους έλξης επισκεπτών και να καταστούν εργαλεία οικονομικής ανάπτυξης.

- Έντονη είναι και η ύπαρξη στην περιοχή πολλών και σημαντικών οικοσυστημάτων, τοπίων ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, προστατευόμενων από διεθνείς συμβάσεις (Δάσος Στροφιλιάς, Κοτυχίου, κλπ.). Τα μέρη αυτά συμβάλλουν στην προβολή του τόπου προς τα έξω και κατά συνέπεια στην αύξηση της επισκεψιμότητας.
- Ποιοτικά αγροτικά και αλιευτικά προϊόντα που μέσα από το επιχειρησιακό πρόγραμμα «Καλάθι Προϊόντων» μπορούν να αναδειχθούν και να προωθηθούν στις παγκόσμιες αγορές.

Αδύνατα Σημεία (W)

- Το γεγονός ότι σημειώνονται χαμηλά ποσοστά απασχόλησης, υψηλά ποσοστά ανεργίας και χαμηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ αποτελουν προσκόμματα στην ανάληψη επενδυτικών πρωτοβουλιών
- Διαπιστώνεται μεγάλη απόκλιση μεταξύ έρευνας και διάχυσης των αποτελεσμάτων της πανεπιστημιακής κοινότητας στην παραγωγική διαδικασία, καθώς και ανομοιογένεια μεταξύ περιοχών ως προς την χρήση νέων τεχνολογιών και επικοινωνιών. Ένα σοβαρό μειονέκτημα είναι και το σημαντικό ποσοστό των ορεινών και ημιορεινών περιοχών, που δυσχεραίνει τις προσπάθειες ισόρροπης χωρικής ανάπτυξης της περιφέρειας.
- Η έλλειψη ολοκλήρωσης του περειφερειακού σχεδιασμού για την διαχείριση απορριμμάτων ομε ΧΥΤΑ (Χώροι Υγειονομικής Ταφής) και υποδομών διαχείρισης απορριμμάτων, με συνέπεια να μην τηρούνται βασικές αρχές υγιεινής και προστασίας του περιβάλλοντος
- Η κατάσταση όσο αφορά το σιδηροδρομικό και οδικό δίκτυο αποτελεί τροχοπέδη στην ταχεία εξυπηρέτηση των μεταφορών καθώς και την απ΄ ευθείας σύνδεση με το δίκτυο της υπόλοιπης Χώρας. Το γεγονός αυτό στερεί από την Περιφέρεια τη δυνατότητα να λειτουργήσει ως κόμβος συνδυασμένων μεταφορών. Επιπρόσθετα, η απουσία αεροπορικών υποδομών - κυρίως πολιτικού αεροδρομίου - λειτουργεί ανασταλτικά στην τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας.
- Ένα ακόμη μειονέκτημα είναι και η έλλειψη δικτύου φυσικού αερίου στη Δυτική Ελλάδα, που παρά το γεγονός ότι έχει χαρακτηριστεί ως υψηλής προτεραιότητας, δεν έχει εξεταστεί επαρκώς η ωριμότητά του, δηλαδή οι τεχνικές προϋποθέσεις για την πραγματοποίηση του. Το φυσικό αέριο είναι οικονομικό καύσιμο, αλλά και αποδεδειγμένα φιλική προς το περιβάλλον ενέργεια, με θετικές επιδράσεις στη δομή του ενεργειακού ισοζυγίου της χώρας, καθώς μειώνει την εξάρτησή της από το πετρέλαιο. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να εξετασθεί η χρήση εναλλακτικών μορφών ενέργειας για τη μείωση του κόστους παραγωγής.
- Ο δευτερογενής τομέας χαρακτηρίζεται από διάσπαρτη και άναρχη χωροθέτηση των εγκαταστάσεων τόσο στις εντός όσο και στις εκτός σχεδίου πόλεως περιοχές.
- Άναρχη διάχυση και εξάπλωση των οικιστικών χρήσεων και η υποβάθμιση κυρίως των παραλιακών περιοχών της Αχαΐας και της νοτιοδυτικής Ηλείας και σε μετριότερο βαθμό της νοτιοανατολικής Αιτ/νίας
- Πολύ μικρό ποσοστό περιοχών με θεσμοθετημένες χρήσεις γης στην ΠΔΕ, σε σχέση με τη συνολική έκταση.
- Πολύ χαμηλά ποσοστά κατάρτισης και συμμετοχής σε προγράμματα Δια Βίου Μάθησης
- Αδυναμία παραμονής τουριστικού ρεύματος στην περιοχή

Ευκαιρίες (Ο)

- Ιδιαίτερα σημαντική κρίνεται η ευκαιρία κατασκευής και λειτουργίας του Δυτικού Άξονα, της ΠΑΘΕ (Κόρινθος – Πύργος -Τσακώνα) της Ιόνιας Οδού αλλά και της σύγχρονης σιδηροδρομικής γραμμής με επέκταση του προαστιακού σιδηροδρόμου από Αθήνα μέχρι και Πύργο.
- Η αύξηση της παραγωγικότητας στον πρωτογενή τομεά μπορεί να ενισχύσει καθοριστικά το κατα κεφαλή παραγόμενο προιόν
- Η παραγωγική αναδιάρθρωση πρέπει να αποκτήσει εξωστρεφή προσανατολισμό χωρίς να αγνοείται η εσωτερική αγορά
- Ανάπτυξη συστημάτων πιστοποίησης
- Η ενδυνάμωση του ανθρώπινου δυναμικού με κατάρτιση και δικτύωση

- Ο ρόλος της Δυτικής Ελλάδας ως Δυτική πύλη της Ελλάδας προς τις χώρες της Ε.Ε. με την ολοκλήρωση των μεγάλων συγκοινωνιακών έργων υποδομής μπορεί να πραγματικά να ¨απογειωθεί». Η θέση της περιοχής στο σύστημα μεταφορών της χώρας και η άμεση σύνδεση της, ιδιαίτερα μετά τη λειτουργία της γέφυρας Ρίου – Αντίρριου, με τις δύο δυτικές πύλες της Χώρας προς την Ευρώπη (Πάτρα, Ηγουμενίτσα) δίνει ευκαιρίες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων στον τομέα των μεταφορών. Οι ευκαιρίες αυξάνονται εάν αναπτυχθεί και το λιμάνι του Αστακού.
- Η λειτουργία του Πανεπιστημίου Πατρών, Δυτικής Ελλάδας, Ανοικτού Πανεπιστημίου καθώς και των ΑΤΕΙ Πάτρας και Μεσολογγίου σε συνδυασμό με την προώθηση της έρευνας και της ανάπτυξης (R&D) στην Περιφέρεια, προσδίδουν σημαντική βαρύτητα στην παραγωγική δυναμική της περιοχής.
- Η αυξημένη ζήτηση για εναλλακτικές μορφές τουρισμού καθιστά επιτακτική την ανάγκη αξιοποίησης την υφιστάμενων φυσικών και πολιτιστικών πόρων, ώστε σε συνδυασμό με την ανάπτυξη καινοτόμων δραστηριοτήτων, να αυξηθεί η επισκεψιμότητα στην περιοχή (πχ εκτεταμένες παραλίες, ποτάμια, βιότοποι, αρχαία μνημεία, κ.λπ.).
- Η θέση και γεωμορφολογία της περιοχής είναι ικανές να προωθήσουν τη δημιουργία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, όπως την ανάπτυξη αιολικής, ηλιακής, κυματικής και υδροηλεκτρικής ενέργειας, γεωθερμικής και βιοκαύσιμα – βιομάζας.
- Το φυσικό αέριο είναι οικονομικό καύσιμο, αλλά και αποδεδειγμένα φιλική προς το περιβάλλον ενέργεια, με θετικές επιδράσεις στη δομή του ενεργειακού ισοζυγίου της χώρας, καθώς μειώνει την εξάρτησή της από το πετρέλαιο. Η αξιοποίησή του και η διέλευση του από την Δυτική Ελλάδα είναι μια σημαντική ευκαιρία.
- Η συμμετοχή στην Μακροπεριφέρεια Ιονίου Αδριατικής μπορεί να αποτελέσει σημαντική ευκαιρία ανάπτυξης για την Δυτική Ελλάδα αφού χωρικά βρίσκεται στο επίκεντρο της μακροπεριφέρειας
- Η 5^{η} Προγραμαμτική περίοδος με σημαντική συνεισφορά όσο αφορά τον σχεδιασμό και την στόχευσή της από την Περιφέρεια αποτελεί ευκαιράι για τις παραγωγικές / δημιουργικές δυνάμεις της Περιφέρειας.

Απειλές (Τ)

- Έντονος προβάλλει ο ανταγωνισμός από χώρες της Ε.Ε. μετά τη διεύρυνση του 2005. Αυτό κατά συνέπεια σημαίνει ότι η Περιφέρεια κινδυνεύει να παρουσιάσει έλλειμμα ανταγωνιστικότητας, απέναντι σε καλύτερες μεθόδους παραγωγής άλλων χωρών αλλά και άλλων Ελληνικών περιφερειών, λιγότερο κοστοβόρες και αποτελεσματικότερες.
- Η πληθυσμιακή συρρίκνωση της Περιφέρειας συνολικά, με την ανεπάρκεια των βασικών συγκοινωνιακών υποδομών, το χαμηλό βιοτικό επίπεδο και την αποτέλεσμα της δυσκολίας πρόσβασης στις ορεινές ειδικά περιοχές της Περιφέρειας αποτελεί μια σοβαρή παράμετρο που μπορεί να λειτουργήσει ως ανασταλτικός παράγοντας στην επανεκίννηση της αναπτυξιακής διαδικασίας
- Η νέα Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) χαρακτηρίζεται από μείωση των επιδοτήσεων των αγροτικών προϊόντων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, με αποτέλεσμα ο πρωτογενής τομέας να πρέπει να αναζητήσει νέες πηγές άντλησης εσόδων και κυρίως να βασιστεί στις δικές του δυνάμεις.
- Αναφορικά με τις μεταφορικές υποδομές, παρατηρείται καθυστέρηση στη σύνδεση με την Εγνατία Οδό και τους Πανευρωπαϊκούς άξονες. Αυτό αποτελεί τροχοπέδη για την ανάπτυξη των μεταφορών και του τουρισμού.
- Διαπιστώνεται ραγδαία αύξηση του ποσοστού ανεργίας, ειδικότερα στους νέους, καθώς και μείωση των απασχολουμένων ιδιαίτερα στον αγροτικό τομέα με αποτέλεσμα την αφαίμαξη του παραγωγικού δυναμικού της περιοχής.
- Έντονη διαπιστώνεται η διάβρωση των εδαφών λόγω της υπερβόσκησης και της εκμετάλλευσης των δασών, με αποτέλεσμα να παρατηρείται ερημοποίηση, διάβρωση του εδάφους και πλημμύρες.
- Η διαρροή του επιστημονικού δυναμικού πρέπει να εξετασθέι και ως περιφερεακό ζήτημα πέρα από εθνικό
- Η συρρίκνωση των Μικρομεσάιων επιχειρήσων και οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν στο νέο οικονομικό περιβάλλον θέτουν σε κίνδυνο τη κοινωνική συνοχή
- Η συνεχιζόμενη οικονομική ύφση τείνει να παγιώσει ένα κλίμα αποτρεπτικό για επενδύσεις

12 ΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΟΡΑΜΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ - ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

Το αναπτυξιακό όραμα ορίζεται ως η σ**υνοπτική διατύπωση της μελλοντικής επιθυμητής κατάστασης της περιφέρειας ως γεωγραφικής-χωρικής ενότητας και ως οργανισμού, για την επόμενη μεσοπρόθεσμη περίοδο (πενταετία), την οποία θα επιδιώξει με την εφαρμογή της στρατηγικής που θα επιλέξει και με την ευρύτερη δυνατή κοινωνική συναίνεση. Περιλαμβάνει το όραμα τοπικής ανάπτυξης και το όραμα εσωτερικής ανάπτυξης της Περιφέρειας ως οργανισμού.**

Στο προηγούμενο κεφάλαιο, στα πλαίσια της ανάλυσης της υφιστάμενης κατάστασης, έγινε μια αναλυτική καταγραφή στους κρίσιμους παραγωγικούς και οικονομικούς κλάδους και μια περιγραφή των βασικών κοινωνικών παραμέτρων που καθορίζουν την ποιότητα ζωής των κατοίκων της ΠΔΕ με στόχο να προσδιορισθούν τα πλεονεκτήματα, οι αδυναμίες, οι ευκαιρίες και οι απειλές που χαρακτηρίζουν την ΠΔΕ.

Η αποσαφήνιση των γενικών στόχων, των σκοπών και των επιδιώξεων του προγράμματος δράσης της ΠΔΕ αλλά και η κατεύθυνση που θα ακολουθηθεί για την επίτευξή τους, γίνεται από τον προσδιορισμό του οράματος, που για τη Δυτική Ελλάδα έχει περιγραφεί από το προηγούμενο Επιχειρησιακό πρόγραμμα και έχει υιοθετηθεί και στο κείμενο της νέας προγραμματικής περιόδου 2014-2020 . Ως εκ τούτου το αναπτυξιακό όραμα για την ***Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας περιγράφεται ως εξής:***

«Αυτοτροφοδοτούμενη, εξωστρεφής και αειφορική ανασυγκρότηση της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας εστιασμένη στην παγκόσμια ταυτότητά της, στις αξίες για τον άνθρωπο και το περιβάλλον»

Όπως και στην προηγούμενη περίοδο επιδίωξη του σχεδιασμού και των πρακτικών της Περιφέρειας - ως οργανισμού - σε όλο το εύρος των δραστηριοτήτων της είναι ο πολίτης της Δυτικής Ελλάδας να έχει τα ρόλο συνδιαμορφωτή των αποφάσεων για το όλο το φάσμα των θεμάτων που επηρεάζουν τη ζωή του. Η επίτευξη αυτής της επιδίωξης μπορεί να γίνει πράξη έχοντας ως σημείο εκκίνησης την πλήρη ενημέρωση των πολιτών για τις σχεδιαζόμενες δράσεις της περιφέρειας και ως κατάληξη την συμμετοχή τους σε κάθε μορφή συλλογικής και ατομικής έκφρασης στις διαδικασίες σχεδιασμού και υλοποίησης αυτών.

Οι κατευθυντήριες αρχές (καθ)ορίζονται από την φιλοσοφία, τις αξίες και τις γενικές αρχές για τον τρόπο προσέγγισης της αποστολής και του αναπτυξιακού οράματος, για τον τρόπο διαχείρισης των σχέσεων με τους πολίτες, για τον τρόπο διοίκησης και εκτέλεσης των δραστηριοτήτων και για τον τρόπο διαχείρισης των πόρων της Περιφέρειας.

Έχοντας υπόψη

- το αναπτυξιακό όραμα της ΠΔΕ όπως αυτό διατυπώθηκε παραπάνω
- τις εξελίξεις της προηγούμενης περιόδου 2010-2014 τόσο σε επίπεδο λειτουργικό όσο και θεσμικό της Περιφέρειας
- τις εξελίξεις της προηγούμενης περιόδου 2010-2014 στο κοινωνικο – οικονομικό επίπεδο τόσο σε περιφερειακό όσο και σε εθνικό επίπεδο αλλά και την Ευρωπαϊκή

πραγματικότητα οι κατευθυντήριες αρχές που αποσκοπούν στην επίτευξη του οράματος είναι:

- ΚΑ1: Αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και βελτίωση των αδυναμιών της ΔΕ
- ΚΑ2 : Ολοκλήρωση ενιαίου περιφερειακού χώρου με άρση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και εξασφάλιση της απρόσκοπτης προσπελασιμότητας και κινητικότητας των κατοίκων στον ενιαίο κοινωνικό και παραγωγικό χώρο της Δυτικής Ελλάδας
- ΚΑ3: Βελτίωση της θέσης της ΠΔΕ σε Ευρωπαϊκό επίπεδο
- ΚΑ4 : Προστασία και ανάδειξη φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, αναβάθμιση ανθρωπογενούς περιβάλλοντος
- ΚΑ5: Ανάπτυξη της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ως οργανισμών, περαιτέρω ανάπτυξη και βελτίωση των σχέσεών της με τους πολίτες, τους λοιπούς δημόσιους φορείς. Διαφάνεια σε όλους τους τομείς της Διοίκησης. Θεσμική και λειτουργική αυτοτέλεια με επένδυση και αξιοποίηση στο ανθρώπινο δυναμικό
- ΚΑ6 :Στήριξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας
- ΚΑ7:Ενίσχυση της παραγωγικής διαδικασίας στην ΔΕ σε όλο τα φάσμα των δραστηριοτήτων και ανάδειξη των τοπικών προϊόντων. Επένδυση στο ανθρώπινο δυναμικό της ΠΔΕ και δημιουργία προϋποθέσεων παραμονής, επαναπατρισμού και προσέλκυσης παραγωγικού πληθυσμιακού δυναμικού εκτός της Δυτικής Ελλάδας
- ΚΑ8:Η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής με έμφαση στην κοινωνική μέριμνα και την αντιμετώπιση της φτώχειας. Ενίσχυση δομών και δράσεων για την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό και τον αθλητισμό.
- ΚΑ 9: Βελτίωση της απασχόλησης με δημιουργία νέων θέσεων εργασίας
- ΚΑ10: Ανάδειξη της γεωγραφικής θέσης της Περιφέρειας ως τουριστικός - πολιτιστικός και εμπορευματικός – διαμετακομιστικός κόμβος

12.1 Στρατηγική της Περιφέρειας

Ως στρατηγική ορίζεται το συνεκτικό σύνολο προτεραιοτήτων και πολιτικών που αποσκοπούν στην εκπλήρωση της αποστολής και στην επίτευξη του οράματος της Περιφέρειας. Η διαμόρφωση της στρατηγικής σημαίνει:

- ✓ Προσδιορισμό των κρίσιμων ζητημάτων περιφερειακής ανάπτυξης που θα αντιμετωπίσει η Περιφέρεια.
- ✓ Διαμόρφωση των καταλλήλων εσωτερικών στρατηγικών επιλογών που θα διασφαλίζουν επιτυχή προσέγγιση των ως άνω στόχων περιφερειακής ανάπτυξης.

Η στρατηγική αποτελεί το πλαίσιο για την κατάρτιση των Σχεδίων Δράσης και πρέπει να είναι συμβατή με την αποστολή, το όραμα και τις αρχές λειτουργίας και διακυβέρνησης της Περιφέρειας

Η στρατηγική προκειμένου να έχει αποτέλεσμα χαράσσεται στο πλαίσιο της υφιστάμενης κατάστασης και το γενικότερου πλαισίου των υφιστάμενων πολιτικών και του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου που διέπει τον οργανισμό και τις αρμοδιότητες της Περιφέρειας.

Σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 35829/22.9.2014 (ΦΕΚ/Β/2642/6.10.2014) Κοινή Υπουργική Απόφαση, στην οποία μεταξύ άλλων δίνονται ενδεικτικοί γενικοί στρατηγικοί στόχοι και

καθορίζονται οι άξονες προτεραιότητες του Επιχειρησιακού Προγράμματος οι στρατηγικοί στόχοι θέτονται ως εξής:

Πίνακας 12-1 Στρατηγικοί στόχοι Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ		**ΣΥΝΑΦΕΙΑ ΜΕ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ**
1.	Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής με στοχευμένες δράσεις και βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών στην υγεία, πρόνοια, παιδεία - Δια βίου μάθηση, αθλητισμό.	ΚΑ8
2.	Ενίσχυση και ανασυγκρότηση παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας με βιώσιμη ανάπτυξη	ΚΑ7, ΚΑ1, ΚΑ3, ΚΑ6,ΚΑ9,ΚΑ8,ΚΑ4
3.	Στήριξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας	ΚΑ6,ΚΑ1,ΚΑ9,ΚΑ8
4.	Ανάδειξη τουριστικού προϊόντος της Δυτικής Ελλάδας σε διασύνδεση με τους πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους της περιοχής μας	ΚΑ10,ΚΑ9, ΚΑ7, ΚΑ6,ΚΑ4,ΚΑ8
5.	Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων	ΚΑ2, ΚΑ10, ΚΑ4,ΚΑ3, ΚΑ6,ΚΑ9,ΚΑ4,ΚΑ8
6.	Βελτίωση διοικητικής λειτουργίας οργανισμού (και οργανισμών) Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην κατεύθυνση χάραξης και υλοποίησης διακριτής περιφερειακής πολιτικής	ΚΑ5

Περαιτέρω οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι και σύμφωνα υπ' αριθμ. 35829/22.9.2014 (ΦΕΚ/Β/2642/6.10.2014) Κοινή Υπουργική Απόφαση αναλύονται στους εξής αναπτυξιακούς άξονες

Έχοντας υπόψη τα ανωτέρω ακολουθεί περιγραφή των στρατηγικών στόχων της Περιφέρειας

12.1.1 Στρατηγικός στόχος 1: Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής με στοχευμένες δράσεις και βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών στην υγεία, πρόνοια, παιδεία - Δια βίου μάθηση, αθλητισμό.

Για την ενίσχυση **της κοινωνικής συνοχής** στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας με την απόφαση 9/2016 του Π.Σ. έχει ήδη εισαχθεί η πρωτοβουλία για την σύναψη **«Κοινωνικού Συμβολαίου με τον πολίτη της Δυτικής Ελλάδας»**

Το «Κοινωνικό Συμβόλαιο» της Δυτικής Ελλάδας οικοδομείται πάνω σε 4 πυλώνες που στοχεύουν να επαναφέρουν την ανθρωπιά και την αλληλεγγύη απέναντι στη σκληρότητα των ανισοτήτων που διαρρηγνύουν την κοινωνική συνοχή και περιθωριοποιεί ανέργους, φτωχούς, συνταξιούχους και αδύναμα στρώματα της κοινωνίας.

Για την καταπολέμηση της Φτώχειας προβλέπονται στοχευμένες δράσεις και ενέργειες μέσω **συμπράξεων** με όλο το φάσμα των κοινωνικών φορέων και αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων στόχο που ήδη έχουν αρχίσει να υλοποιούνται.

Παρότι η αναφορά συγκεκριμένων δράσεων αποτελεί αντικείμενο της β φάσης του επιχειρησιακού προγράμματος αναφέρονται οι δράσεις που ήδη έχουν ξεκινήσει :

1. Προγραμματική Σύμβαση Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας για την υλοποίηση του έργου «*Παροχή τροφίμων σε αστέγους και άτομα που διαβιούν σε συνθήκες στέγης, οι οποίες δεν εξασφαλίζουν δυνατότητα καθημερινής σίτισης και διατροφής*» προϋπολογισμού 250,000 € (Απόφαση 151/2014 του Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας).
2. Έγκριση και Υλοποίηση του Προγράμματος τον τίτλο «**ΣΤΕΓΑ-ΖΩ**», το οποίο στοχεύει στην υποστήριξη των συνανθρώπων μας που διαβιούν με ακατάλληλες συνθήκες βιώνοντας την πιο ακραία μορφή ένδειας, απορίας και κοινωνικού αποκλεισμού. Μέσα από το πρόγραμμα «ΣΤΕΓΑ-ΖΩ», η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας και η Ιερά Μητρόπολη Πατρών θα καλύψουν τις βασικές ανάγκες **25 αστέγων** με στόχο την αντιμετώπιση της πιο ακραίας μορφής ένδειας, απορίας και κοινωνικού αποκλεισμού. Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα θα καλύψει τις δαπάνες για την στέγαση, τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, την οικοσυσκευή, την ένδυση – υπόδηση, την διατροφή και την μετακίνηση 25 συμπολιτών μας που σήμερα ζουν σε συνθήκες εξαθλίωσης.

Παράλληλα επιδιώκεται η δημιουργία **Κοινωνικών Συμπράξεων** ανά περιφερειακή ενότητα που να προετοιμάσει την πρόταση για την υλοποίηση του Επιχειρησιακού Προγράμματος «*Επισιτιστική και Βασική Υλική Συνδρομή για τους Άπορους (Teba/Fead)*». Η Κοινωνική Σύμπραξη θα έχει την ευθύνη της τελικής επιβεβαίωσης των ωφελουμένων, το συντονισμό και την παρακολούθηση διανομής της υλικής βοήθειας και της επιτόπου παροχής των συνοδευτικών υπηρεσιών για τους άπορους της Δυτικής Ελλάδας.

Η **κοινωνική Οικονομία** αποτελείται από τις συνεταιριστικές επιχειρήσεις, τα συνεργατικά

εγχειρήματα, και τις οργανώσεις εργαζομένων ή πολιτών, που συγκροτούνται για την εκπλήρωση ενός κοινωνικού σκοπού, όπως η δημιουργία ή διατήρηση θέσεων απασχόλησης, η προσφορά υπηρεσιών πρόνοιας και περίθαλψης, ή άλλων κοινωνικών υπηρεσιών.

Η αύξηση της ανεργίας και η αδυναμία εύρεσης εργασίας οδηγεί ολοένα και περισσότερους ανέργους στην διερεύνηση των δυνατοτήτων της συνεταιριστικής οικονομίας. Τα συνεργατικά εγχειρήματα αυξάνονται και ιδίως από νέους ανέργους και νέους επιστήμονες, προτάσσοντας ένα διαφορετικό μοντέλο λειτουργίας στο εσωτερικό της επιχείρησης αλλά και στη σχέση μεταξύ των επιχειρήσεων. Ταυτόχρονα, αναπτύσσονται κινηματικά συνεχώς νέες δομές Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας, στους τομείς της τροφής και της υγείας. Πρόκειται, στη μεγάλη πλειοψηφία τους, για δομές άτυπες, που βασίζονται σε εθελοντική προσφορά (εργασίας αλλά και χρηματική).

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας εκτιμώντας ότι η **Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία** μπορεί να συμβάλλει στην ανάσχεση της ανεργίας (ειδικά στην ανεργία στους νέους) και στη δημιουργία θέσεων εργασίας, ενώ παράλληλα παρέχει ισχυρά έμπρακτα παραδείγματα για τη δυνατότητα αναδιοργάνωσης της παραγωγής και της οικονομίας στηρίζει υποστηρίζει και προβάλλει δίκτυα και οργανώσεις εθελοντών που καλύπτουν :

- **δομές πρωτοβάθμιας φροντίδας**, οι οποίες έρχονται μεν να αντιμετωπίσουν το πρόβλημα των ανασφάλιστων, αλλά ταυτόχρονα διεκδικούν την επέκταση της δωρεάν πρόσβασης στην υγεία και τη γενικότερη αναμόρφωση της δομής και της χρηματοδότησης του συστήματος.
- **δίκτυα «χωρίς μεσάζοντες»,** για κοινωνικά παντοπωλεία που πέρα από την κάλυψη της βασικής ανάγκης για πρόσβαση στην τροφή, δημιουργούν νέες μεθόδους συναλλαγής καταναλωτών και παραγωγών,
- **νέες εκδοχές της κοινωνικής πρόνοιας σε τοπικό επίπεδο**, που απαιτούν ριζικές αλλαγές στην κατανομή των εισοδημάτων.
- Την ανάληψη της **λειτουργίας εγκαταλειμμένων παραγωγικών εγκαταστάσεων** από εργαζόμενους και ανέργους,
- Την **δημιουργία κοιτίδων επιχειρηματικότητας και δημιουργικής χειροτεχνίας**, επιδιώκοντας την αναβίωση παραδοσιακών επαγγελμάτων

Η **υγεία** είναι πρωταρχικό κοινωνικό αγαθό και ως εκ τούτου αναφαίρετο δικαίωμα όλων ανεξαιρέτως των ανθρώπων. Βασική αρχή που καθορίζει τη στρατηγική στόχευση είναι αυτή της καθολικής, ισότιμης, έγκαιρης και ποιοτικής πρόσβασης όλων των κατοίκων Δυτικής Ελλάδας στις υπηρεσίες υγείας που προσφέρονται από υποδομές υγείας της Δυτικής Ελλάδας.

Στον πυλώνα αυτόν περιλαμβάνονται δράσεις για την καθολική κάλυψη της υγείας, την ενίσχυση υποδομών και εξοπλισμού στο Δημόσιο σύστημα υγείας, την αξιοποίηση της πληροφορικής με προγράμματα «τηλεφροντίδας» και βοήθειας κατ οίκον σε ηλικιωμένους και πάσχοντες την στενή συνεργασία με τις περιφερειακές δομές υγείας πάνω στον χάρτη υγειονομικών αναγκών της Δυτικής Ελλάδας

Επίσης περιλαμβάνονται η Αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κοινωνικο-οικονομικής κρίσης στην υγεία των Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων και προστασία των πολιτών έναντι παραγόντων κινδύνου για τη δημόσια υγεία

Η **παιδεία** αφορά ένα ευρύτερο όρο που ξεκινά από την **εκπαίδευση** , έχει ως όχημα την **Δια Βίου Μάθηση** για να καταλήξει στον **Πολιτισμό** σημαντική έκφραση του οποίου αποτελεί **ο αθλητισμός.**

Στο Έγγραφο Εργασίας της Επιτροπής «Διαβούλευση για τη Μελλοντική Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.) 2020», τονίζεται – μεταξύ άλλων – ότι σε μια εποχή ριζικού μετασχηματισμού για την Ευρώπη, η έξοδος από την παρούσα κρίση, η οποία δεν είναι μόνον οικονομική, αλλά ευρύτερα κοινωνική, πολιτισμική και αξιακή, πρέπει να αποτελέσει το σημείο εισόδου σε μια διατηρήσιμη οικονομία της αγοράς . Βασική παραδοχή για τη διατύπωση της πρότασης είναι ακριβώς το γεγονός ότι η Ευρώπη υπερέχει σε πόρους που σχετίζονται με την έρευνα, την καινοτομία, τη γνώση και το κατηρτισμένο ανθρώπινο δυναμικό, σε σχέση με άλλες ανταγωνιστικές περιοχές του πλανήτη, ενώ παράλληλα το επίπεδο ζωής του μέσου όρου των κατοίκων της είναι σαφώς υψηλότερο από άλλους μέσους όρους. Εμφανίζει δηλαδή ουσιαστικό συγκριτικό πλεονέκτημα στην Παιδεία και τον Πολιτισμό.

Το περιφερειακό πλαίσιο αναγκών της Δυτικής Ελλάδας σε υποδομές εκπαίδευσης διακρίνεται σε κτίρια και εξοπλισμό. Ειδικότερα σε ότι αφορά την κάλυψη των αναγκών των κτιριακών υποδομών προτεραιότητα δίδεται στα σχολεία της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, συμβάλλοντας έτσι και στις εθνικές προτεραιότητες του Υπουργείου Παιδείας σε ότι αφορά την ανάπτυξη υποδομών την ΠΠ2014-202 ώστε να υπάρχει κάλυψη του συνολικού μαθητικού πληθυσμού της ΠΔΕ με υποδομές εκπαίδευσης που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη συμμετοχή στην εκπαίδευση.

Η **Δια Βίου Μάθηση συνδέεται άμεσα με την αγορά εργασίας αλλά και ιδιαίτερα ποιοτικά χαρακτηριστικά που συντείνουν στην διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής.**

Επιδιώκεται η βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης στη διά βίου μάθηση για όλες τις ηλικιακές ομάδες στο πλαίσιο τυπικών, άτυπων και μη τυπικών δομών, αναβάθμιση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού και προώθηση ευέλικτων δυνατοτήτων μάθησης. Έμφαση δίνεται στην συμμετοχή σε προγράμματα Δια Βίου Μάθησης των αγροτών οι οποίοι εμφανίζουν πολύ μικρό ποσοστό συμμετοχής.

Σύμφωνα με την απόφαση αρ.29/2015 Π.Σ. **ο αθλητισμός** είναι ο κατεξοχήν τομέας που αναφέρεται στους νέους και λαμβάνεται σειρά από μέτρα με στόχο αυτός να αποτελέσει:

- Αναφαίρετο δικαίωμα κάθε πολίτη, πολύ δε περισσότερο κάθε νέου
- Πολύτιμο αγαθό που βελτιώνει την υγεία, δημιουργεί πνευματική και ψυχική ανάταση και προάγει την ποιότητα ζωής του ατόμου
- Ελπιδοφόρο μήνυμα ειρήνης και αδελφοσύνης των λαών
- Σοβαρό μέσο για την κοινωνική ολοκλήρωση του ατόμου και της κοινωνικής συνοχής.

Ο αθλητισμός αποτελεί αναγκαία συνθήκη για την ολοκληρωμένη εξέλιξη της κοινωνίας. Αποτελεί το ιδανικό εφόδιο των πολιτών για την προαγωγή της ζωής τους, βασισμένη σε υγιή πρότυπα, αλλά και μέτρο σύγκρισης της προόδου της κοινωνίας.

Η επιμονή, η θέση στόχων και η επίτευξή τους, η δύναμη της θέλησης, αλλά και το προσωπικό παράδειγμα, είναι βασικά στοιχεία των αθλητικών δράσεων και η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, οφείλει να χρησιμοποιήσει τις αξίες αυτές, παρέχοντας στους πολίτες την ευκαιρία και την δυνατότητα.

Ειδικά στις σημερινές συνθήκες, όπου η ατομική πρόσβαση σε αυτές γίνεται δυσκολότερη, ο ρόλος και η αναγκαιότητα παροχής τους από την Π.Δ.Ε. είναι επιτακτικός. Στον συλλογικό τομέα, μέσα από τον αθλητισμό, προάγεται το αίσθημα της κοινωνικής συνοχής, της συλλογικής προσπάθειας και αλληλεγγύης, αλλά και της κατανόησης και αποδοχής της διαφορετικότητας.

Αποτελεί λοιπόν πρωταρχικό στόχο της Περιφέρειας αλλά και βασική επιδίωξη της, η προώθηση πολιτικών και δράσεων οι οποίες προάγουν μέσω των αθλητικών δράσεων αλλά κυρίως την ατομική προσπάθεια ως μέσο εσωτερικής απελευθέρωσης και ανθρώπινης ολοκλήρωσης.

Η αναζήτηση αθλητικών εκδηλώσεων και προσπαθειών οι οποίες εμπνέουν όλα τα παραπάνω αποτελούν βασικό στόχο της Περιφερειακής Αρχής στην οποία, ο θρίαμβος της θέλησης και η δύναμη της προσπάθειας ως βασικές αξίες των αγώνων, βρίσκουν καθολική αποδοχή και συγχρόνως συνιστούν εχέγγυα για ένα μέλλον με οράματα, ευγενή ιδανικά, πολιτιστικές αξίες.

12.1.2 Στρατηγικός στόχος 2: Ενίσχυση και ανασυγκρότηση παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας

Η ενίσχυση και ανασυγκρότηση της παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας σε κάθε τομέα αποτελεί ικανή και αναγκαία συνθήκη για μια βιώσιμη αναπτυξιακή επανεκκίνηση.

Όσο αφορά **τον πρωτογενή τομέα** η ΠΔΕ βρίσκεται στην κορυφή της Ελλάδας αλλά και της Ευρώπης ως προς την βιοποικιλότητα των παραγόμενων **αγροτικών και αγροδιατροφικών προϊόντων**. Όλο το φάσμα γεωργικών, κτηνοτροφικών και αλιευτικών/ιχθυοκαλλιεργητικών προϊόντων, παράγονται στην περιοχή μας, πολλά από τα οποία είναι πιστοποιημένα ΠΟΠ, ΠΓΕ, κ.λπ. Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία του ΚΕΠΕ, βρίσκεται στην πρώτη τριάδα των Περιφερειών της χώρας και 9η (ανάμεσα σε 272 περιφέρειες) Πανευρωπαϊκά όσον αφορά την απασχόληση στον **αγροτικό τομέα** (**Γεωργία, Κτηνοτροφία, Αλιεία, Δασοκομία**). Παρόλα αυτά η παραγωγικότητα του αγροτικού τομέα της Περιφέρειας είναι χαμηλή και την κατατάσσει στην 7η θέση των περιφερειών της χώρας και στην 205η (ανάμεσα σε 250 περιφέρειες) πανευρωπαϊκά. Η χαμηλή παραγωγικότητα είναι αποτέλεσμα των μεγάλων προβλημάτων που παρατηρούνται στην πληροφόρηση και εκπαίδευση των απασχολούμενων στον πρωτογενή τομέα, στην απουσία σημαντικών μηχανισμών εμπορίας (πιστοποίησης-προβολής-προώθησης-διάθεσης) των αγροδιατροφικών μας προϊόντων στις εγχώριες και διεθνείς αγορές και στο μεγάλο κόστος παραγωγής των προϊόντων μας που οδηγεί σε μεγάλη συρρίκνωση του αγροτικού εισοδήματος. Με δεδομένη την υψηλή συγκέντρωση που παρατηρείται στον πρωτογενή τομέα στην Δυτική Ελλάδα είναι φανερό ότι η αύξηση είτε της παραγωγικότητας είτε της

ανταγωνιστικότητας του παραγόμενου προϊόντος αποτελεί σημείο αιχμής για το σύνολο της περιφερειακής οικονομίας.

Γίνεται επομένως αντιληπτό ότι το όραμα για τον αγροτικό τομέα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για την πενταετία 2015-2019 δεν μπορεί να είναι άλλο από τη «**Βιώσιμη Ανταγωνιστικότητα του Αγροτικού Τομέα**» που μπορεί να οδηγήσει σε μια ολοκληρωμένη ανάπτυξη μιας Περιφέρειας με σαφή αγροτικό προφίλ και προσανατολισμό.

Από το όραμα της ΠΔΕ για τον αγροτικό τομέα προκύπτουν τρεις κύριοι στόχοι της Περιφερειακής Αγροτικής Ανάπτυξης για την επίτευξη των οποίων είναι απαραίτητο να προγραμματισθούν και να υλοποιηθούν συγκεκριμένα μέτρα και δράσεις. Οι τρεις αυτοί στόχοι/άξονες αγροτικής ανάπτυξης είναι:

1. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας
2. Αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας
3. Η ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και η περιβαλλοντική προστασία

Διαμέσου του νέου Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης ΠΑΑ 2014-2020 για την περιοχή μας οι προκλήσεις αφορούν κυρίως

- την αναδιάρθρωση των παραγωγικών κλάδων του αγροδιατροφικού τομέα της Περιφέρειας
  - με τη στήριξη του εκσυγχρονισμού των αγροτικών εκμεταλλεύσεων και μονάδων μεταποίησης και εμπορίας
  - με την δημιουργία κινήτρων για την είσοδο νέων αγροτών στην παραγωγική διαδικασία
  - με τη δημιουργία η/και τη βελτίωση των υποδομών στους τομείς των εδαφικών και υδάτινων πόρων
  - με την ανάπτυξη δικτύων αγροτικής οδοποιίας
  - με τη δημιουργία κτηνοτροφικών πάρκων
- την αναδιοργάνωση των Αγροτικών Συλλογικών Οργανώσεων με τη στήριξη υγιών σχημάτων (Ενώσεων, Ομάδων Παραγωγών)
- την καθετοποίηση της παραγωγής των τοπικών ποιοτικών προϊόντων της περιοχής με σκοπό την αύξηση της προστιθέμενης αξίας τους και την βελτίωση του αγροτικού εισοδήματος
- την πιστοποίηση προϊόντων και παραγωγών με την εξασφάλιση ποιοτικών σημάτων για τα αγροδιατροφικά προϊόντα της Περιφέρειας
- την προβολή και προώθηση των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας
- την ολοκλήρωση της ίδρυσης της Αγροδιατροφικής Σύμπραξης της Περιφέρειας μέσω της δημιουργίας τριών Τοπικών Συμφώνων Ποιότητας, ένα για κάθε Περιφερειακή Ενότητα, στην οποία θα συμμετέχουν όλοι οι παραγωγικοί φορείς και κλάδοι της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας με σκοπό την προβολή και προώθηση των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας στις εγχώριες και διεθνείς αγορές
- τη δημιουργία συμπληρωματικών εισοδημάτων και εναλλακτικών μορφών απασχόλησης από μη γεωργικές δραστηριότητες (π.χ. αγροτουρισμός, οικοτεχνία, βιοτεχνία)

- τη δημιουργία κατάλληλων υποδομών για την ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του παραγωγικού δυναμικού του πρωτογενή τομέα και της μεταποίησης σε συνδυασμό με υποδομές επιστημονικής, ερευνητικής και τεχνικής υποστήριξής του

Ο **δευτερογενής τομέας** έχει παραδοσιακά σημαντική παρουσία και ιστορία στην Δυτική Ελλάδα. Η αποβιομηχάνιση -της Πάτρας κύρια- την δεκαετία του '80 άλλαξε τον ρου της τοπικής αναπτυξιακής πορείας και έκτοτε αναζητείται λύση στην ανασυγκρότηση του τομέα σε ένα παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον που η κινητικότητα των κεφαλαίων καθιστά δύσκολη την προσέλκυση και βιωσιμότητα νέων επενδύσεων. Παρά την αποδιοργάνωση του τομέα τα τελευταία 30 χρόνια ο δευτερογενής τομέας παραμένει σταθερά στην πρώτη πεντάδα των κλάδων που συνεισφέρουν στην δημιουργία του ακαθάριστης προστιθέμενης αξίας στην Δυτικής Ελλάδα ενώ αν προστεθεί και ο κλάδος των **κατασκευών** η συνεισφορά του είναι πολύ σημαντική. Τα τελευταία χρόνια υπάρχει μια ελπιδοφόρα κινητικότητα όσο αφορά τις εγκαταστάσεις νέων βιομηχανικών μονάδων στη ΒΙΠΕ Πάτρας. Είναι σαφές πως **πρωτογενής και δευτερογενής τομέας αντιμετωπίζονται ως αδιαφοροποίητο σύμπλοκο καθώς** είναι η **μεταποίηση** που θα αξιοποιήσει την προστιθέμενη αξία του πρωτογενούς τομέα και ο τελευταίος που θα τροφοδοτήσει τον δευτερογενή .

Μέχρι σήμερα η βιομηχανική πολιτική στην Ελλάδα υλοποιείται σε κεντρικό διοικητικό επίπεδο. Σε τοπικό (περιφερειακό επίπεδο) εξειδικεύεται αυτή η πολιτική και δημιουργούνται δομές υποστηρικτικές της πολιτικής (κυβερνητικής και ενωσιακής). Επίσης οι στοχευμένες πολιτικές (ενίσχυση των ΜμΕ, ενίσχυση της καινοτομίας, ενίσχυση της έρευνας κλπ) που υλοποιούνται σε περιφερειακό επίπεδο δεν έχουν συμβάλει σημαντικά στην αναστροφή του κλίματος γιατί εν πολλοίς σχεδιάζονται κεντρικά. Οι χρηματοδοτήσεις από τα διαρθρωτικά ταμεία κατευθύνθηκαν σε επενδυτικές επιλογές που δεν προσάρμοζαν τις επιχειρήσεις σε θέματα καινοτομίας , ψηφιακής σύγκλισης και εφαρμογής αποτελεσμάτων έρευνας στην παραγωγή. Ο βαθμός προστιθέμενης αξίας δεν ήταν κυρίαρχο κριτήριο επιλεξιμότητας τέτοιων επενδυτικών πρωτοβουλιών.

Για την τόνωση του δευτερογενή τομέα το πλαίσιο αφορά

1. **Επενδύσεις στην καινοτομία**, με έμφαση σε **πεδία προτεραιότητας** που χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερες προοπτικές όπως νανοτεχνολογία, μικροηλεκτρονική, προηγμένες βιομηχανικές τεχνολογίες για οικολογική παραγωγή· βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής· προϊόντα με βάση τα βιοκαύσιμα· αειφόρα βιομηχανική πολιτική και πολιτική των κατασκευών, καθώς και πρώτες ύλες· οικολογικά οχήματα και σκάφη· ευφυή δίκτυα).
2. **Πρόσβαση στις χρηματοδοτήσεις και στα κεφάλαια**, μέσω της καλύτερης κινητοποίησης και στόχευσης των δημόσιων πόρων –συμπεριλαμβανομένων αυτών της ΕΚΤ– και της αποδέσμευσης των ιδιωτικών κεφαλαίων.
3. **Ανθρώπινο δυναμικό και δεξιότητες**, για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την καλύτερη πρόβλεψη των απαιτούμενων δεξιοτήτων (με τις συναφείς επενδύσεις σε αυτές) για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας
4. **Επίλυση προβλημάτων χωροθέτησης** και εφαρμογή περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού

Είναι αυτονόητο πως ικανή και αναγκαία συνθήκη για την παραγωγική ανασυγκρότηση της Περιφέρειας αποτελεί η δημιουργία των απαραίτητων υποδομών και δικτύων οι οποίες αναφέρονται στον αντίστοιχο στρατηγικό στόχο 5 «Προώθηση βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων» παρακάτω.

Στα πλαίσια του γενικότερου στόχου της Στρατηγικής «Ενέργεια 2020» για ενίσχυση της μετάβασης προς την οικονομία χαμηλών εκπομπών ρύπων σε όλους τους τομείς**,** ο κύριος στόχος πολιτικής για την ΠΔΕ είναι η αξιοποίηση του ενεργειακού αποθέματος, με υδροηλεκτρικά φράγματα, η διείσδυση των ΑΠΕ, η αξιοποίηση του αιολικού, ηλιακού και υδάτινου δυναμικού, της βιομάζας, των κοιτασμάτων υδρογοναναθράκων και των γεωθερμικών πεδίων.

Βασικές προτεραιότητες στον <u>ενεργειακό τομέα</u> αποτελούν :

- ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση των δικτύων μεταφοράς και διανομής **ηλεκτρικής ενέργειας** και **φυσικού αερίου**, συμπεριλαμβανομένης και της ενίσχυσης της ασφάλειας του εφοδιασμού σε φυσικό αέριο και
- η ανάπτυξη **ευφυών συστημάτων** στη διανομή ενέργειας, ώστε να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός στην αγορά, να βελτιωθούν και να εμπλουτιστούν οι σχετικές υπηρεσίες προς τους καταναλωτές και να αξιοποιηθούν καλύτερα οι τοπικοί ενεργειακοί πόροι,.

Οι προτεραιότητες αυτές στηρίζουν παράλληλα ως αναγκαία προϋπόθεση, την επίτευξη των στόχων της πρώτης χρηματοδοτικής προτεραιότητας για την ανταγωνιστικότητα της χώρας, ενώ δημιουργούν ιδίως κατά την υλοποίηση και σημαντικότατο αριθμό θέσεων εργασίας.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να αποκεντρωθεί στη Περιφέρεια η <u>δυνατότητα σχεδιασμού της ενεργειακής εκμετάλλευσης</u>, αφού διαθέτει το κατάλληλο επιστημονικό δυναμικό (Πανεπιστήμιο Πατρών). Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος μπορεί να αναδειχθεί σε μια **στρατηγικά ενεργειακή** Περιφέρεια. Το αιολικό και υδραυλικό δυναμικό, η ηλιακή ενέργεια, η γεωθερμία και η βιομάζα είναι ανάγκη να αξιοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την ελαχιστοποίηση της χρήσης των ορυκτών καυσίμων. Ήδη έχουν γίνει επενδύσεις σε έργα ΑΠΕ (Αιολικοί Σταθμοί Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας, Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα, Φωτοβολταϊκοί Σταθμοί) και στις τρεις Περιφερειακές Ενότητες.

Η στρατηγική κατεύθυνση της ΠΔΕ στον τομέα της ενέργειας περιλαμβάνει εκτός της αξιοποίησης και της προώθησης των επενδύσεων έργων ΑΠΕ :

- την μέριμνα στην προστασία του περιβάλλοντος (φυσικού, ανθρωπογενούς, πολιτιστικού),
- την ορθολογική χρήση/εξοικονόμηση ενέργειας σε όλους τους τομείς (μεταφορές, βιομηχανία, κτίρια) ως μέσο για την προστασία του κλίματος,
- την βιώσιμη αξιοποίηση του φυσικού ορυκτού πλούτου μέσω της επαρκούς θεσμοθέτησης περιοχών εκμετάλλευσης και
- την βιώσιμη εκμετάλλευση των πεδίων υδρογονανθράκων με μέριμνα στην προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος και των παράκτιων ζωνών.

Φυσικό αέριο :

Στόχος είναι η διεκδίκηση της επέκτασης του δικτύου φυσικού αερίου και στις τρεις Περιφερειακές Ενότητες για χρήση τόσο για τον οικιακό τομέα (θέρμανση, παροχή ζεστού νερού, κλιματισμό, κλπ.), όσο και για τον επαγγελματικό (θέρμανση, παραγωγή ζεστού νερού, παραγωγή ατμού, κλιματισμό, συμπαραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας, κ.λπ.).

Υδρογονάνθρακες :

Στις ενεργειακές υποδομές η εκμετάλλευση των εγχώριων αποθεμάτων **υδρογονανθράκων** αποτελεί προτεραιότητα για τη βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου.

Όμως παράλληλο στόχο στην εκμετάλλευση των υδρογονανθράκων στο Κατάκολο και στον Πατραϊκό Κόλπο θα αποτελέσει η διασφάλιση της ακεραιότητας και η διατήρηση του περιβαλλοντικού αποθέματος της Περιφέρειας, με σεβασμό προς τις λοιπές οικονομικές δραστηριότητες. Υπάρχει χώρος για όλους τους τομείς – υδρογονάνθρακες, τουρισμό, αλιεία, ναυτιλία, κλπ. – και οι εξελίξεις θα παρακολουθούνται συστηματικά ώστε να διασφαλιστεί η απαραίτητη ισορροπία που θα εξασφαλίσει δικαιοσύνη, κοινωνική ευμάρεια και ανάπτυξη για την Περιφέρεια.

Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) :

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι να αποκεντρωθεί στη Περιφέρεια η δυνατότητα σχεδιασμού της ενεργειακής εκμετάλλευσης, αφού διαθέτει το κατάλληλο επιστημονικό δυναμικό (Πανεπιστήμιο Πατρών). Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδος μπορεί να αναδειχθεί σε μια **στρατηγικά ενεργειακή** Περιφέρεια. Το αιολικό και υδραυλικό δυναμικό, η ηλιακή ενέργεια, η γεωθερμία και η βιομάζα είναι ανάγκη να αξιοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και την ελαχιστοποίηση της χρήσης των ορυκτών καυσίμων.

Ενεργειακή Πολιτική :

Όραμα της Περιφέρειας είναι να παίζει **ρόλο συντονιστή** των ενεργειακών πολιτικών, που την αφορούν, φέρνοντας κοντά τους παραγωγούς και τους καταναλωτές ενέργειας στους «δύσκολους» τομείς όπως της χρησιμοποίησης των αγροτικών βιο-αποβλήτων για ενεργειακή αξιοποίηση, την προώθηση των ΑΠΕ και την εξοικονόμηση ενέργειας στις αστικές περιοχές κλπ. Για το λόγο αυτό είναι απαραίτητη η δημιουργία συγκεκριμένης οργανωτικής δομής, που θα σχεδιάζει παρακολουθεί και συντονίζει τα θέματα που άπτονται της ενέργειας στη Περιφέρειά μας.

12.1.3 Στρατηγικός στόχος 3: Στήριξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας

Μετά τον πρωτογενή τομέα η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας παρουσιάζει υψηλή συγκέντρωση στον τομέα της **επιχειρηματικότητας και των ΜμΕ.**

Αποτελεί λοιπόν στρατηγική προτεραιότητα η **ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας** των επιχειρήσεων με **αναδιάρθρωση, εκσυγχρονισμό και οικονομική διαφοροποίηση** της περιφερειακής οικονομίας προσανατολισμένη κατ αρχάς στις τεχνολογικές, τομεακές και διατομεακές περιοχές προτεραιότητας έξυπνης εξειδίκευσης της ΠΔΕ όπως αυτές έχουν ορισθεί στην Στρατηγική έξυπνης Εξειδίκευσης RIS 3. (Αγροτική Παραγωγή – Υδατοκαλλιέργειες και τρόφιμα, Τουρισμός-Πολιτισμός, Υλικά και μικροηλεκτρονική ,ΤΠΕ , Ενεργειακές Εφαρμογές).

Σε αυτή την κατεύθυνση προβλέπεται η ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας των ΜΜΕ σε τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης η αύξηση των επιχειρήσεων που συμμετέχουν σε **επιχειρηματικούς σχηματισμούς** η αύξηση της **εξωστρέφειας των ΜΜΕ** που συνδέονται με τομείς προτεραιότητας της περιφερειακής έξυπνης εξειδίκευσης η **αναβάθμιση ανθρώπινου δυναμικού, υποστήριξη εργαζομένων, αυτοαπασχολούμενων και επιχειρηματιών** και η **Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του αγροτικού τομέα** και του τομέα αλιείας / υδατοκαλλιεργειών μέσω των ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ. Επιδιώκεται ο **μετασχηματισμός** της παραγωγικής βάσης προς νέα ή διαφοροποιημένα ανταγωνιστικά προϊόντα η **διεθνοποίηση** των επιχειρήσεων και **αύξηση των εξαγωγών** τους η **αναβάθμιση της θέσης της ΠΔΕ στη διεθνή αγορά** στους τομείς όπου παρουσιάζει πλεονέκτημα (τουρισμός, πολιτισμός, υδατοκαλλιέργειες κλπ.) η **συγκράτηση του επιστημονικού δυναμικού** στην Περιφέρεια και η **προσαρμογή εργαζομένων και επιχειρηματιών** στις νέες προκλήσεις και απαιτήσεις .

Πέρα από τις περιοχές εξειδίκευσης είναι σαφές πως οι ΜμΕ ειδικά στην Δυτική Ελλάδα αποτελούν την ραχοκοκαλιά της παραγωγικής διαστρωμάτωσης με ειδικό βάρος στην διατήρηση της κοινωνικής συνοχής. Η στήριξη λοιπών του συνόλου των ΜμΕ οφείλει να απαντά σε θέματα ευρύτερα που άπτονται γενικότερων οικονομικών επιδόσεων, κρατικής αποτελεσματικότητας, επιχειρηματικής αποτελεσματικότητας και υποδομών. (ΕΟΜΜΕΧ 2008). Για την υποστήριξη των ΜμΕ με βάση το Ευρωπαϊκό πλαίσιο ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων (Small Business Act) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας θα επιδιωχθεί η συνεργασία με τους κεντρικούς και τοπικούς φορείς στήριξης της επιχειρηματικότητας με τους εξής στόχους:

1. Να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον εντός του οποίου επιχειρηματίες και οικογενειακές επιχειρήσεις μπορούν να ευδοκιμήσουν και η επιχειρηματικότητα να επιβραβεύεται.
2. Να εξασφαλισθεί ότι οι επιχειρηματίες μπορούν γρήγορα να έχουν μια δεύτερη ευκαιρία.
3. Να σχεδιαστούν κανόνες σύμφωνοι με την αρχή «Σκέψου Μικρά Πρώτα» ("Think Small First").
4. Να ανταποκρίνεται η Δημόσια Διοίκηση καλύτερα στις ανάγκες των ΜμΕ
5. Να υιοθετηθούν εργαλεία δημόσιας πολιτικής που ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ΜμΕ: διευκόλυνση ΜμΕ να συμμετέχουν σε διαγωνισμούς του δημοσίου, και χρήση δυνατότητας κρατικής επιχορήγησης για ΜμΕ.

6. Να διευκολυνθεί η πρόσβαση των ΜμΕ σε χρηματοδότηση και να αναπτυχθεί ένα νομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον υποστηρικτικό προς την έγκαιρη πληρωμή των εμπορικών συναλλαγών.
7. Να βοηθηθούν οι ΜμΕ να επωφεληθούν περισσότερο από τις ευκαιρίες που προκύπτουν από την Ενιαία Αγορά.
8. Να προωθηθεί η αναβάθμιση των ικανοτήτων των ΜμΕ και όλες οι μορφές καινοτομίας.
9. Να επιτραπεί στις ΜμΕ να μετατρέψουν τις περιβαλλοντικές προκλήσεις σε ευκαιρίες.
10. Να ενθαρρυνθούν και να υποστηριχθούν οι ΜμΕ να επωφεληθούν από τη μεγέθυνση των αγορών και τη διεθνοποίηση.

12.1.4 Στρατηγικός στόχος 4: Ανάδειξη τουριστικού προϊόντος της Δυτικής Ελλάδας σε διασύνδεση με πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους της περιοχής μας

Η μεγέθυνση και ο αναπτυξιακός αναπροσανατολισμός της τουριστικής πολιτικής πρέπει να αποτελούν αιχμή της νέας αναπτυξιακής στρατηγικής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Ο τουρισμός αποτελεί κρίσιμη αναπτυξιακή συνιστώσα, δεδομένου ότι αναδεικνύονται σημαντικές προοπτικές διεύρυνσης του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος και ανάπτυξης επιμέρους τμημάτων της τουριστικής αγοράς, όπως είναι ο θαλάσσιος τουρισμός, ο τουρισμός κρουαζιέρας, ο αστικός τουρισμός και το city break, ο συνεδριακός- εκθεσιακός τουρισμός, ο περιπατητικός και θρησκευτικός τουρισμός κλπ.

Η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας χαρακτηρίζεται από ποικιλόμορφο γεωγραφικό περιβάλλον που σε συνδυασμό με το ήπιο κλίμα της καθίσταται ως δυνητικός προορισμός διακοπών όλες τις εποχές του χρόνου. Συνδυάζει βουνό και θάλασσα, ενώ οι σημαντικοί και παγκόσμια μοναδικοί αρχαιολογικοί χώροι (βλ. Αρχαία Ολυμπία) που διαθέτει συμβάλλουν σημαντικά στην προσέλκυση τουριστών από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Ειδικότερα, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας διαθέτει αξιόλογους παραθεριστικούς οικισμούς με πολύ ωραίες και εξωτικές παραλίες, όπως η Ακράτα, ο Αλισσός, η Καλογριά, ο Καϊάφας, η Ζαχάρω, η Σκαφιδιά, η Κυλλήνη, η Κουρούτα, το Γρίμποβο και το Λούρο.

Διαθέτει όμως και το πλεονέκτημα της πλούσιας αρχαίας και νεότερης ιστορίας, αφού στην περιοχή έχουν διαδραματιστεί μερικά από τα πιο σημαντικά γεγονότα της εθνικής και παγκόσμιας ιστορίας. Οι σημαντικοί αρχαιολογικοί χώροι (η Αρχαία Ολυμπία, η Ήλιδα, ο ναός του Επικουρίου Απόλλωνα, οι πηγές και το φαράγγι του Αχέροντα μαζί με το νεκρομαντείο, η αρχαία Κεχροπούλα, τα αρχαία θέατρα, το μοναστήρι της Αγίας Λαύρας των Καλαβρύτων, το Μεσολόγγι, κλπ.) προσελκύουν τουρίστες απ' όλο τον κόσμο.

Όμως η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας μπορεί να προσφέρει πολλά περισσότερα εναλλακτικά τουριστικά προϊόντα όπως το χειμερινό τουρισμό με το χιονοδρομικό κέντρο στα Καλάβρυτα, τον ιαματικό τουρισμό με τις ιαματικές πηγές στα Αραχωβίτικα και τις πηγές της Κορπής, τον τουρισμό Κρουαζιέρας από το λιμάνι του Κατάκολου, και μελλοντικά και από άλλα λιμάνια, τον τουρισμό και βιοποικιλότητα κατά μήκος του ποταμού Αχελώου και στη μεγαλύτερη

ελληνική λίμνη την Τριχωνίδα, το μουσειακό τουρισμό με το μουσείο της Ολυμπίας που διαθέτει εκθέματα παγκόσμιας ιστορικής αξίας όπως το άγαλμα του Ερμή του Πραξιτέλη, τη Νίκη του Παιωνίου, τα αετώματα του ναού του Δία, αλλά και το καινούργιο σύγχρονο αρχαιολογικό μουσείο Πάτρας, και τον αστικό τουρισμό και το city break στην πόλη της Πάτρας με τις πλούσιες πολιτιστικές εκδηλώσεις (π.χ. Πατρινό Καρναβάλι, θεατρικές παραστάσεις) και αξιοθέατα (πλατείες Γεωργίου και Βασιλίσσης Όλγας, το θέατρο Απόλλων, τα ερείπια του μεσαιωνικού κάστρου, οι ποικίλες εκκλησίες, και η θεαματική τοποθεσία Ψηλά Αλώνια).

Όλα τα παραπάνω στοιχεία μπορούν να αξιοποιηθούν μέσω της διαμόρφωσης ενός ολοκληρωμένου χαρτοφυλακίου τοπικών τουριστικών προϊόντων, στο οποίο κάθε τουριστικός προορισμός ή/ και τουριστικό προϊόν θα διαφοροποιείται σε σχέση με τον ανταγωνισμό και θα προσελκύει συγκεκριμένα κοινά- στόχους, αυξάνοντας έτσι την ελκυστικότητα και την επισκεψιμότητα του και συμβάλλοντας στην οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.

Έτσι, στρατηγικός στόχος της τουριστικής πολιτικής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας θα πρέπει να είναι η ανάδειξη του τουριστικού της προϊόντος που σε συνδυασμό με το φυσικό και πολιτιστικό απόθεμα της θα δημιουργήσει ένα συνολικό προϊόν εμπειριών, που θα το χαρακτηρίζει η υψηλή ποιότητα σε όλες τις πτυχές των προσφερόμενων υπηρεσιών. Η ανάδειξη όλων των ανταγωνιστικών πλεονεκτημάτων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας (πολιτισμός, αρχαιολογία, ακτές, κλπ.) θα πρέπει να αποτελεί κύρια μέριμνα κάθε πολιτικής προώθησης του τουριστικού προϊόντος.

Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τον εσωτερικό τουρισμό, διαθέτει όμως όλα εκείνα τα στοιχεία προκειμένου να κερδίσει σημαντικό μερίδιο από την αύξηση του ξένου τουριστικού ρεύματος (σύμφωνα με τις προβλέψεις) στην Ελλάδα. Θα πρέπει, δηλαδή, να υπάρξει μια μεταστροφή της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, από προορισμό ημερήσιων εκδρομών, σε τόπο διαμονής αναψυχής.

Μια τέτοια στρατηγική πολιτική κατεύθυνση θα έχει τα ακόλουθα οφέλη:

- Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου δημιουργώντας όλες εκείνες τις συνθήκες ώστε η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας να μην είναι μόνο τόπος καλοκαιρινών διακοπών, αλλά όλων των εποχών του χρόνου, μέσω της ανάδειξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού, ώστε να είναι βιώσιμες οι τουριστικές επιχειρήσεις.
- Αύξηση των ξένων τουριστών που θα οδηγήσει και σε αύξηση των διανυκτερεύσεων, άρα και σε αύξηση του τουριστικού εισοδήματος.
- Αναβάθμιση των υποδομών του ξενοδοχειακού δυναμικού και της ποιότητας των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών για την προσέλκυση ποιοτικού τουρισμού.
- Σύνδεση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος με τον πρωτογενή τομέα (τοπικά παραδοσιακά προϊόντα, γαστρονομία, αγροτουρισμό, κλπ.) που θα τονώσει συνολικά την οικονομία της περιφέρειας και θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας και συνέργιες μεταξύ επιχειρήσεων διαφορετικών κλάδων.

Η **ανάπτυξη Ψηφιακών Εφαρμογών** μπορεί να συμβάλλει αποφασιστικά στην αποτελεσματική διαχείριση και αξιοποίηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς της Περιφέρειας

Δυτικής Ελλάδας όπως επίσης και η ανάδειξη της φυσιογνωμίας, της εικόνας και της ιστορίας των πόλεων και τόπων ης Περιφέρειας στο πλαίσιο της ανάδειξης και προβολής της πολιτιστικής και άυλης κληρονομιάς. **Η ενίσχυση της δημιουργικότητας** αποτελεί έναν σημαντικό στόχο, που θα συμβάλλει αφενός στον εμπλουτισμό και τη διαφοροποίηση του προσφερόμενου τουριστικού προϊόντος, αφετέρου στην ενίσχυση της πολιτιστικής επιχειρηματικότητας, την αύξηση της απασχόλησης, την κοινωνική ενσωμάτωση και τέλος την εμπέδωση ενός δημιουργικού κλίματος στην περιφέρεια με έμφαση στις **δημιουργικές και πολιτιστικές βιομηχανίες.**

12.1.5 Στρατηγικός στόχος 5: Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων

Με βάση τους στρατηγικούς στόχους το ΣΕΣ 2014-2020 περιλαμβάνει 4 πολυτομεακά και πολυταμειακά Εθνικά Επιχειρησιακά Προγράμματα για την μέγιστη συνέργεια και αποτελεσματικότητα για ολοκληρωμένες παρεμβάσεις. Ειδικότερα για τον Τομέα των Μεταφορών προβλέπει χρηματοδότηση νέων έργων για την Ολοκλήρωση του διευρωπαϊκού οδικού και σιδηροδρομικού δικτύου αλλά και για την ολοκλήρωση έργων του προηγούμενου ΕΣΠΑ.

Ο κεντρικός αναπτυξιακός στόχος του τομέα μεταφορών για τη νέα προγραμματική περίοδο παραμένει η **ολοκλήρωση της ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Μεταφορών και η προώθηση των συνδυασμένων Μεταφορών.** Συνεπώς, η ολοκλήρωση των υποδομών που αποτελούν τμήμα του βασικού ΔΕΔ-Μ (σταδιακή μετατροπή των ΔΕΔ-Μ αξόνων σε αυτοκινητόδρομο που θα διαθέτει υψηλές λειτουργικές προδιαγραφές, σύμφωνα με το ΦΕΚ Β΄2631/29-12-2008), η αναβάθμιση των λιμένων και η διασύνδεσή τους με το σιδηροδρομικό δίκτυο στην κατεύθυνση της προώθησης των συνδυασμένων μεταφορών, η επέκταση/εκσυγχρονισμός του μικρού σε έκταση σιδηροδρομικού δικτύου, ώστε να συγκλίνει τεχνολογικά με τα ευρωπαϊκά σιδηροδρομικά δίκτυα και η βελτίωση της οδικής ασφάλειας, συνιστούν τις άμεσες και σημαντικότερες χρηματοδοτικές προτεραιότητες του τομέα.

Οι στρατηγικές κατευθύνσεις στοχεύουν στην αναβάθμιση της ευρωπαϊκής (διεθνούς) και εθνικής ακτινοβολίας της Περιφέρειας ως κεντρικής περιοχής ανάπτυξης στην Μακροπεριφέρεια Αδριατικής Ιονίου και Νότιας Δυτικής Πύλης της χώρας προς την Κεντρική Μεσόγειο και την Ευρωπαϊκή Ένωση (περιοχή σύγκλιση πέντε διευρωπαϊκών διαδρόμων ανάπτυξης), ως σταυροδρόμι συνδυασμένων μεταφορών και κόμβου συνδυασμένων μεταφορών, εμπορευματικός, διαμετακομιστικός – επικοινωνιακός κόμβος.

Ενδεικτικά αναφέρονται :

1. Οδικοί άξονες Διεθνούς Σημασίας

- Ολοκλήρωση συμβάσεων παραχώρησης Ιόνιας Οδού – Ολυμπίας Οδού.
- Ολοκλήρωση τμήματος Πάτρας-Πύργου ως δημόσιου έργου
- Προώθηση λοιπών αξόνων αστικού οδικού δικτύου

2. Οδικοί άξονες Εθνικής Διαπεριφερειακής Σημασίας

- Αναβάθμιση του πλέγματος των οδικών διαπεριφερειακών αξόνων, με βελτιώσεις χάραξης, κατασκευή νέων τμημάτων, παρακάμψεων οικισμών.

3. Ενδοπεριφερειακοί οδικοί άξονες

- Αναβάθμιση του πλέγματος των οδικών ενδοπεριφερειακών αξόνων, με βελτιώσεις χάραξης, κατασκευή νέων τμημάτων, παρακάμψεων οικισμών.

Όσον αφορά τις δράσεις οι οποίες δεν είναι επιλέξιμες να ενταχθούν για συγχρηματοδότηση από τα διαρθρωτικά ταμεία οφείλονται να προγραμματιστούν έργα :

- ✓ συντήρησης (επαναλαμβανόμενες δράσεις) του Εθνικού και Επαρχιακού Οδικού Δικτύου της Περιφέρειας και
- ✓ ανακατασκευής τμημάτων του Εθνικού και Επαρχιακού Οδικού Δικτύου με εκτέλεση εργασιών φρεζαρίσματος, ισοπεδωτικής στρώσης και αντιολισθηρού τάπητα.

4. Σιδηροδρομικές Μεταφορές

- Ολοκλήρωση ΠΑΘΕ/Π στο τμήμα Κόρινθος-Πάτρα.
- Αναβάθμιση γραμμής Πάτρας-Πύργου-Καλαμάτας, η οποία αξιολογείται ως κρίσιμης προτεραιότητας για τη βιώσιμη χωρική ανάπτυξη της ΠΕ Ηλείας, αλλά και για την εδαφική, κοινωνική και οικονομική συνοχή της ΠΔΕ
- Αναβάθμιση σιδηροδρομικής γραμμής Διακοπτού-Καλαβρύτων και Κατακόλου-Πύργου-Αρχαίας Ολυμπίας.
- Σύνδεση της ΒΙΠΕ Πάτρας με το σιδηροδρομικό δίκτυο, η οποία θεωρείται απαραίτητη για την ανάπτυξη της ΒΙΠΕ.

5. Θαλάσσιες Μεταφορές

- Αναβάθμιση λιμένα Πατρών ως κόμβου συνδυασμένων μεταφορών.
- Αναβάθμιση εξυπηρετήσεων λοιπών λιμένων ΠΔΕ για την εξυπηρέτηση ακτοπλοϊας (Κυλλήνη), κρουαζιέρας (Κατάκολο) . Ειδικότερα και δεδομένης της σημασίας που δίνεται από το Χωροταξικό για την ανάδειξη του τουριστικού τριπόλου της Αρχαίας Ολυμπίας - Αρχαίας Ήλιδας – Επικούρειου Απόλλωνα και της ανάπτυξης του τομέα της κρουαζιέρας στα πλαίσια της εθνικής τουριστικής πολιτικής, η αναβάθμιση του λιμένα Κατάκολου θεωρείται ως έργο προτεραιότητας.
- Αναβάθμιση των υποδομών του λιμένα του Αιγίου, η οποία πρέπει να υποστηριχθεί όσον αφορά στην οδική προσπελασιμότητά της με απευθείας σύνδεση με την Ολυμπία Οδό.

- Αναβάθμιση με τη βελτίωση των υποδομών του λιμένα Μεσολογγίου προς εξυπηρέτηση ακτοπλοϊκών συνδέσεων με Κεφαλονιά και Ζάκυνθο.

6. Αεροπορικές μεταφορές

- Δημιουργία υποδομής εξυπηρέτησης εμπορευματικής δραστηριότητας στο Α/Δ Αράξου.
- Χωροθέτηση και αδειοδότηση υποδομών εξυπηρέτησης υδροπλάνων.

7. Συνδυασμένες Μεταφορές

- Δημιουργία υποδομών εξυπηρέτησης συνδυασμένης οδικής / σιδηροδρομικής / θαλάσσιας μεταφοράς στην Πάτρα.

12.1.6 Στρατηγικός στόχος 6: Βελτίωση διοικητικής λειτουργίας οργανισμού (και οργανισμών) Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην κατεύθυνση χάραξης και υλοποίησης διακριτής περιφερειακής πολιτικής

Αναμφισβήτητα, προκειμένου να επιτευχθεί η σωστή και εύρυθμη λειτουργία της διοικητικής οργάνωσης της ΠΔΕ, αλλά και η περαιτέρω βελτίωση της, πρέπει να υπάρξει ο σωστός αναπτυξιακός σχεδιασμός και η κατάλληλη χάραξη ορθολογικής στρατηγικής. Αυτά τα δύο είναι άρρηκτα συνδεδεμένα για την επιτυχή και αποδοτική λειτουργία της Δημόσιας Διοίκησης.

Με την εφαρμογή του «Καλλικράτη», υπήρξε μια νέα αρχιτεκτονική δομή, μία σημαντική μεταβολή στο διοικητικό χάρτη της χώρας, τόσο στην πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση (Δήμοι , ΝΠΔΔ κα) όσο και στην δευτεροβάθμια. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα, το ευρύτερο δίκτυο των Περιφερειών και συγκεκριμένα η ΠΔΕ, να επιφορτιστεί με έναν ακόμη μεγαλύτερο όγκο διαχειριστικών και εκτελεστικών αρμοδιοτήτων, κάτω από το φάσμα της ραγδαίας μείωσης του απασχολούμενου προσωπικού της. Πρέπει να προταχθεί η δραστική μείωση του ανθρωπίνου δυναμικού, σε ποσοστό 25,60% συγκριτικά με το Τριετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα (2011-2014) που σε συνδυασμό με την μη ανανέωση του ηλικιακού δυναμικού θέτι έν αμφιβόλω την υπηρεσιακή επάρκεια του οργανισμού της ΠΔΕ.

Με γνώμονα, όλα τα παραπάνω αλλά προκειμένου η Περιφέρεια, ως αυτοδιοικητική μονάδα/πυλώνα του κράτους, να επιτελέσει πρωταγωνιστικό ρόλο, τόσο σε εγχώριο όσο και ευρωπαϊκό επίπεδο, πρέπει να επιδείξει την ικανότητα σχεδιασμού, προγραμματισμού και συντονισμού της περιφερειακής ανάπτυξης. Οφείλει και πρέπει να εστιάσει στη βάση της στελέχωσης, της διαφάνειας, της ευελιξίας των δραστηριοτήτων και της αποτελεσματικότητας των ενεργειών της.

Αποτελεί λοιπόν σε πρώτη φάση θέμα επιβίωσης της ΠΔΕ η ενίσχυση με ανθρώπινο δυναμικό.

Σε δεύτερη φάση η Περιφέρεια, προκειμένου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των πολιτών, πρέπει να λειτουργήσει με τις αρχές της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας. Αυτό σημαίνει, ότι στρατηγικός και μεσοπρόθεσμος σχεδιασμός με μετρήσιμα αποτελέσματα και δείκτες πρέπει να αποτελέσουν εργαλεία για κάθε πηρεσία. Τα παραπάνω πρέπει να

αποτυπωθούν στην 2η φάση του 5ετούς επιχειρησικαού προγράμματος της ΠΔΕ και στ αετήσια προγράμματ α δράσης.

Μέσω των παραπάνω προσδιορίζονται μία σειρά ενεργειών, θέτονται μακροπρόθεσμοι αλλά και βραχυπρόθεσμοι στόχοι. Αυτό συνεπάγεται, τη στοχοθεσία και την επίτευξη συγκεκριμένων στρατηγικών, λειτουργικών και τακτικών στόχων προεκιεμένου να υπάρχει εικόνα του εύρους των λειτουργιών της κάθε υπηρείας και του όγκου της δουλειάς που διεκπεραιώνει .

Επίσης, κρίνεται σκόπιμο να πραγματοποιείται συχνή καταγραφή των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών της ΠΔΕ, που θα έχει ως στόχο τον εντοπισμό των κρίσιμων λειτουργιών και διαδρομών. Συγκεντρώνοντας και αξιολογώντας όλα αυτά, να είναι εφικτή η δυνατότητα τροποποίησης του Οργανισμού Εσωτερικής Λειτουργίας με έμφαση στην αποτελεσματικότητα και λειτουργικότητα των υπηρεσιών.

Ωστόσο, πέρα από το στενό κομμάτι της δημόσιας διοίκησης και της ορθολογικής λειτουργίας της, δεν δύναται να μην γίνει ιδιαίτερη μνεία στον τομέα της αναγκαίας και συνεχούς επιμόρφωσης του προσωπικού της Περιφέρειας. Η συνεχής ενημέρωση των υπαλλήλων αποτελεί σημαντικό παράγοντα στην αναβάθμιση τόσο του υπηρεσιακού επιπέδου όσο και στην κατάρτιση του καθενός υπαλλήλου ξεχωριστά, σε διάφορους τομείς. Με αυτό τον τρόπο καλύπτονται πιθανές ελλείψεις που ενίοτε επιβαρύνουν την εργασία τους και ίσως καθυστερούν ή/και δυσκολεύουν την εξυπηρέτηση των πολιτών.

Σημαυντικό στόχο αποτελεί η ανάπτυξ και ωρίμανση σχέσεων συνεργασίας μεταξύ της Περιφέρειας και των πολιτών και παραγωγικών φορέων. Μέσω της ανοιχτής – ηλεκτρονικής ή απευθείας ανταλλαγής απόψεων, προτάσεων ή ίσως και παραπόνων μεταξύ των επιχειρήσεων και των υπηρεσιών της Περιφέρειας, να μπορεί να επιτευχθεί η σύσταση κατάλληλων μηχανισμών για την σωστή διαχείριση, αξιοποίηση και επίλυση αυτών.

Στο σημείο αυτό, δεν πρέπει να εξαιρεθεί η σωστή αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε βασικές διαδικασίες των υπηρεσιών, όπου με αυτό τον τρόπο θα συντελέσει στην βελτίωση της διοικητικής λειτουργίας των υπηρεσιών.

Στον τομέα της ηλεκτρονικής διακυβέρνσης ιδιαίτερης σημασίας είναι θέματα όπως:

- Σύνδεση των κτηρίων της Π.Δ.Ε. στην Πάτρα με το ΜΑΝ Πάτρας (δίκτυο μητροπολιτικών ινών),
- Προμήθεια ψηφιακών πιστοποιητικών και λογισμικού ηλεκτρονικής διακίνησης εγγράφων για το σύνολο των Υπηρεσιών της Π.Δ.Ε.,
- Ανανέωση του ιστοτόπου της Π.Δ.Ε. για την βελτιστοποίηση της επικοινωνίας με τον πολίτη και τις επιχειρήσεις,
- Παροχή δικτυακών συνδέσεων μέσω οπτικής ίνας στις Υπηρεσίες,
- Ηλεκτρονική διακίνηση εγγράφων μεταξύ των Υπηρεσιών της Π.Δ.Ε και
- Λειτουργία ενιαίου σημείου γεωχωρικής πληροφορίας για την Π.Δ.Ε..

Σημαντικό στοιχείο αποτελεί η δυνατότητα αξιοποίησης λοιπών χρηματοδοτικών πόρων και εργαλείων εκτός του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Η δυνατότητα αυτή προυποθέτει την ενεργοποίηση **των Νομικών Προσώπων της ΠΔΕ** για την υποστήριξη των απαραίτητων διαδικασιών. Πλέον όμως αυτών θα **επιδιωχθεί η ενεργοποίηση και ενδυνάμωση όλων των υπηρεσιών της ΠΔΕ** στην κατεύθυνση μιας εξωστρεφούς και δυναμικής Δημόσια Διοίκησης όπου κάθε υπηρεσία θα πρέπει να αναπτύξει τη δυναμική της αξιοποιώντας το υψηλών προσόντων και εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό της .

Για αυτό το λόγο έχει ήδη προδιαγραφεί η συνεργασία με το ΚΕΠΕ το οποίο θα μεταφέρει τεχνογνωσία μέσω ειδικών προγραμμάτων εκπαίδυευσης στο προσωπικό της ΠΔΕ με απώτερο στόχο να ενισχυθεί η στρατηγική και λετιουργική αποδοτικότητα των υπηρεσιών και να αξιοποιηθεί το ανθρώπινο δυναμικό - το οποίο σε μεγάλο βαθμό παραμένει καθηλωμένο λόγωγραφειοκρατίας και ραγδαίαςαριθμητικής μείωσης του - σε στοχευμένες αναπτυξιακές δραστηριότητες .

ΠΕΝΤΑΕΤΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2019

ΕΝΟΤΗΤΑ 2η: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

2. Επιχειρησιακό Σχέδιο Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

Με την αριθμ. 64/2015απόφαση Περιφερειακού Συμβουλίου εγκρίθηκε Συμβουλίου η Α' φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για την προγραμματική περίοδο 2014-2019 / *Ενότητα 1η* - **Στρατηγικός Σχεδιασμός**, η οποία περιλαμβάνει :

1. Περιγραφή - αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης

2. Στρατηγική της Περιφέρειας και αναπτυξιακές προτεραιότητες

Ειδικότερα στο πρώτο κεφάλαιο του στρατηγικού σχεδιασμού περιελήφθη μια τεκμηριωμένη περιγραφή και ανάλυση των δημοσίων προβλημάτων, χρόνιων καταστάσεων ή ζητημάτων οικονομικής, κοινωνικής ή άλλης φύσης, που επιζητούν λύση, ρύθμιση ή βελτίωση, όπως βασικά γεωγραφικά, πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της Περιφέρειας καθώς και τα βασικά οργανωτικά χαρακτηριστικά και τα οικονομικά της Περιφέρειας, ως οργανισμού.

Επίσης έγινε και αξιολόγηση της υφιστάμενης κατάστασης με έμφαση

α. στα κρίσιμα ζητήματα ανάπτυξης, τα οποία είναι σκόπιμο να αντιμετωπιστούν από την Περιφέρεια κατά την επόμενη μεσοπρόθεσμη περίοδο

β. στα μειονεκτήματα και τα πλεονεκτήματα της περιοχής της Περιφέρειας ως προς τα κρίσιμα ζητήματα

γ. στις ανάγκες των Δήμων και των πολιτών τους

δ. στις δυνατότητες και αδυναμίες των υπηρεσιών της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, σε σχέση με τις λειτουργίες που επιτελούν

ε. στις ευκαιρίες και περιορισμούς από εξωγενείς παράγοντες (όπως θεσμικό πλαίσιο, εθνικές και ευρωπαϊκές πολιτικές και χρηματοδοτήσεις).

Στο δεύτερο κεφάλαιο του στρατηγικού σχεδιασμού κατεγράφησαν

α. η διατύπωση του αναπτυξιακού οράματος της Περιφέρειας και των κατευθυντήριων αρχών, που πρέπει να διέπουν τον τρόπο λειτουργίας της και τον τρόπο διοίκησης των υποθέσεων περιφερειακού επιπέδου.

β. ο προσδιορισμός της στρατηγικής της Περιφέρειας, δηλαδή των γενικών στρατηγικών στόχων προκειμένου να πετύχει το όραμά της.

γ. ο προσδιορισμός των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων, σύμφωνα με τις οποίες θα διαρθρωθεί το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές (τομεακές και περιφερειακές) αναπτυξιακές προτεραιότητες.

Είναι ευνόητο πως η επίτευξη των στόχων ενός επιχειρησιακού προγράμματος προϋποθέτει την υλοποίηση βασικών έργων υποδομής –όπως τονίσθηκε και στην α φάση του επιχειρησιακού σχεδίου – και συνθήκες χρηματοοικονομικής σταθερότητας όσο αφορά την απόδοση των πόρων στην Περιφέρεια αλλά και γενικότερα συνθήκες που συνηγορούν στην μόχλευση των επενδυτικών κεφαλαίων . Όσο αφορά τα μεγάλα έργα στην περιοχή μας η εντεινόμενη καθυστέρηση ολοκλήρωσης της Ολυμπίας Οδού ναρκοθετεί την αναπτυξιακή επανεκκίνηση.Απαιτείται επίσης η ολοκλήρωση της της Ιονίας Οδού η κατασκευή της οποίας παρουσιάζει μεγαλύτερη πρόοδο με αυτή να φθάνει περίπου το 65% καθώς και του αυτοκινητόδρομου Αμβρακίας- Ακτίου μήκους 48,5 χλμ και εκτελείται μέσω τεσσάρων εργολαβιών.
Στον τομεά των σιδηροδρόμων υπογράφτηκε και δημοσιεύθηκε η πρόσκληση για την εκτέλεση του έργου της επέκτασης του Προαστιακού Σιδηροδρόμου από την Πάτρα προς την Κάτω Αχαΐα που εντάσσεται στο

Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδα ενώ σε ανάλογη τροχιά ένταξης προκρίνεται και το έργο σύνδεσης Μεσολογγίου Αγρινίου για το οποίο υπάρχει φάκελος ενώ αναμένεται άμεσα να δημοσιευθεί η σχετική πρόσκληση και να υποβληθεί προς νέα αξιολόγηση για ένταξη στο ΣΕΣ 2014-2020. Όσο αφορά τα υπόλοιπα σιδηροδρομικά δίκτυα πρέπει να ολοκληρωθούν άμεσα οι συνδέσεις Κιάτο Ροδοδάφνη και Ροδοδάφνη Ρίο η οποία συμβασιοποιήθηκε. Για το Αεροδρόμιο Αράξου επείγει η αναβάθμισή του καθώς κατέχει σημαντική θέση σε προκαταρκτικά κείμενα του Υπουργείου Οικονομίας και Τουρισμού. Παράλληλα είναι ήδη προς υπογραφή Προγαρμμαστική Σύμβαση ΔΕΠΑ, ΤΕΕ και Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για τη δημιουργία αποκεντρωμένων συστημάτων τροφοδοσίας Φυσικού Αερίου σε συμπιεσμένη (Compressed Natural Gas-CNG) ή και υγροποιημένη (Liquified Natural Gas-LNG) μορφή στη Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Το έργο μπορεί να ωριμάσει και ολοκληρωθεί σε χρονικό διάστημα της επόμενης διετίας δίνοντας πνοή στην παραγωγική ανασυγκρότηση της περιοχής
Σε συνέχεια της Α' φάσης, η οποία αποτέλεσε αντικείμενο δημόσιας διαβούλευσης από τις 15/6/2015 έως την 15/8/2015 στην επίσημη ιστοσελίδα της Περιφέρειας, το ***Επιχειρησιακό Πρόγραμμα*** εξειδικεύεται σε συνεργασία με τις υπηρεσίες και τα Νομικά Πρόσωπα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας σε επίπεδο στρατηγικής, ακολουθώντας μία βαθμιαία ανάπτυξη που καταλήγει σε δράσεις.

Πιο συγκεκριμένα οι γενικοί στρατηγικοί στόχοι εξειδικεύονται σε ειδικότερους στόχους. Ακολούθως, κάθε άξονας εξειδικεύεται σε μέτρα, που αντιστοιχούν σε έναν ή περισσότερους ειδικότερους στόχους, που πρέπει να επιτευχθούν κατά προτεραιότητα από την Περιφέρεια την επόμενη τριετία 2016-2019.

Για την επίτευξη των στόχων του κάθε μέτρου σχεδιάζεται ένα ολοκληρωμένο υποπρόγραμμα δράσεων. Οι δράσεις είναι δυνατό να είναι κατηγορίες έργων ή μεγάλα έργα (όπου ως έργα νοούνται δράσεις που εκτελούνται εφ' άπαξ, με καθορισμένη χρονική έναρξη και πέρας υλοποίησης) ή να είναι συνεχώς επαναλαμβανόμενες λειτουργίες των υπηρεσιών και οργάνων διοίκησης.

Τα έργα, ενδεικτικά, είναι δυνατό να περιλαμβάνουν: σχεδιασμό, μελέτη, κατασκευή και συντήρηση συγκοινωνιακών, αντιπλημμυρικών, λιμενικών, κτιριακών, και λιμενικών έργων, έρευνες και μελέτες, ενέργειες κατάρτισης, ενέργειες δημοσιότητας, κανονιστικές ρυθμίσεις. Οι συνεχείς λειτουργίες είναι δυνατό να περιλαμβάνουν:

α. Κύριες λειτουργίες, δηλ. δραστηριότητες μέσω των οποίων ασκούνται οι αρμοδιότητες και εκπληρώνεται ο σκοπός της Περιφέρειας (όπως δραστηριότητες αναπτυξιακές, πολιτιστικές, αθλητισμού, προστασίας περιβάλλοντος).

β. Υποστηρικτικές ή οριζόντιες λειτουργίες, των οποίων ο ρόλος συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης στις υπηρεσίες και τα όργανα διοίκησης της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της (όπως διοίκηση προσωπικού, οικονομική διαχείριση, προμήθειες, διοικητική υποστήριξη, νομική υποστήριξη, υποστήριξη του προγραμματισμού, σχεδιασμός, ανάπτυξη και παραγωγική λειτουργία πληροφοριακών συστημάτων).

Υπεύθυνοι υλοποίησης των δράσεων μπορεί να είναι υπηρεσίες της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της ή και άλλες δομές που ορίζονται ως φορείς υλοποίησης με σχετικές συμβάσεις συνεργασίας της Περιφέρειας.

Ο ***Επιχειρησιακός Προγραμματισμός*** παράλληλα συνδέεται με ένα χρηματοδοτικό πλαίσιο τετραετούς ορίζοντα (2016-2019) , που αποτελεί τον ***Οικονομικό Προγραμματισμό*** της Περιφέρειας. Η επιλογή των ετών 2016-2019 είναι ευνόητη καθώς το 2015 υπήρξε έτος διαμόρφωσης του πενταετούς επιχειρησιακού προγράμματος και ως εκ τούτου δεν λαμβάνεται υπόψη στον υφιστάμενο σχεδιασμό. Επιπλέον το 2015 υπήρξε έτος διαμόρφωσης του νέου ΕΣΠΑ σε τομεακό και περιφερειακό επίπεδο, με αρκετά θέματα να παραμένουν υπό διαμόρφωση και σήμερα.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας πέρα από μια συμβατική υπηρεσιακή υποχρέωση που απορρέει από την υφιστάμενη νομοθεσία αποτελεί ένα εργαλείο που μπορεί να αποδώσει μια ολοκληρωμένη εικόνα όσο αφορά:

- τα αντικείμενα αρμοδιότητας και πλαίσια άσκησης πολιτικών της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας
- την στοχοθεσία και προτεραιότητες του οργανισμού Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας
- τις πραγματικές επιχειρησιακές και οικονομικές δυνατότητες επίτευξης των τεθέντων στόχων
- τον εντοπισμό υφιστάμενων αδυναμιών ,αλληλοεπικαλύψεων, δυσλειτουργιών αλλά και ευκαιριών, δυνατοτήτων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας ως αυτόνομος φορέας που ασκεί Δημόσια Διοίκηση αλλά και ως φορέας που ασκεί Δημόσια Διοίκηση στο συνολικότερο πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης στην Ελλάδα.

Στόχος του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας είναι η καταγραφή και συγκεκριμενοποίηση – κατά το δυνατό – της επιχειρησιακής στόχευσής της στην κατεύθυνση αξιοποίησης των διαφόρων χρηματοδοτικών εργαλείων και των επιχειρησιακών της δυνατοτήτων με βάση την υφιστάμενη νομοθεσία και το διαθέσιμο ανθρώπινο δυναμικό. Επισημαίνεται ότι το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας αφορά την στόχευση του οργανισμού της Περιφέρειας και των Νομικών της Προσώπων με βάση τις πραγματικές θεσμικές δυνατότητές της και όχι τη συνολική επιχειρησιακή παρέμβαση στην περιοχή της Δυτικής Ελλάδας τα επόμενα χρόνια η οποία αποτελεί πεδίο για όλους τους φορείς της αυτοδιοίκησης, των Νομικών Προσώπων, των Υπουργείων, των φορέων επιχειρηματικότητας, της κοινωνίας των πολιτών, ερευνητικών ιδρυμάτων κλπ. Η ανωτέρω διαπίστωση δεν αναιρεί τον διεκδικητικό ρόλο της Περιφέρειας στην υλοποίηση κρίσιμων παρεμβάσεων η οποία ανεξάρτητα των δεδομένων στενών οικονομικών περιθωρίων , καταγράφει και διεκδικεί ένα ευρύ πλέγμα αυτών μέσω και της διεύρυνσης του θεσμικού της ρόλου με ταυτόχρονη βέβαια απόδοση των ανάλογων οικονομικών πόρων.

Ο επιχειρησιακός σχεδιασμός που ακολουθεί έγινε με βάση τις απαντήσεις στων υπηρεσιών της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων στην εξειδίκευση του στρατηγικού σχεδιασμού όπως αυτός διαμορφώθηκε στην α' φάση κατάρτισης του Επιχειρησιακού Προγράμματος της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας. Στο μέτρο του δυνατού και στο μεγαλύτερο βαθμό προτείνονται συγκεκριμένα έργα και κατηγορίες δράσεων. Πρέπει να σημειωθεί ως πρόβλημα σε αυτή την διαδικασία η μη εξειδίκευση - μέχρι σήμερα - των τομεακών επιχειρησιακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, ειδικά σε επίπεδο εκχωρήσεων και υλοποίησης δράσεων, γεγονός που δημιουργεί δυσχέρειες όσο αφορά τον σχεδιασμό για τα επόμενα χρόνια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελούν το τομεακό πρόγραμμα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και οι γενικές κατευθύνσεις τουριστικής πολιτικής και πολιτισμού στα πλαίσια του νέου ΕΣΠΑ καθώς ο σχεδιασμός μέχρι σήμερα παραμένει κεντρικός.

Ως εκ τούτου ο επιχειρησιακός σχεδιασμός γίνεται με βάση τα τελευταία διατιθέμενα στοιχεία και πληροφορίες για την μεθοδολογία υλοποίησης του νέου ΕΣΠΑ και με βάση την υφιστάμενη ως τώρα εμπειρία. Ο παρών επιχειρησιακός σχεδιασμός είναι εκ των πραγμάτων δυναμικός και αντικείμενο συμπλήρωσης/διόρθωσης με βάση όποια νέα δεδομένα προκύψουν. Σε κάθε περίπτωση όλα τα προτεινόμενα έργα και δράσεις – πλην των συνεχιζόμενων – αποτελούν έκφραση αυτού του σχεδιασμού και η υλοποίησή τους προϋποθέτει όλες τις διαδικασίες έγκρισης και ένταξης από τα αρμόδια συλλογικά όργανα και εγγραφή σε Συλλογικές Αποφάσεις και είναι ευνόητο πως τα οικονομικά στοιχεία του παρόντος σχεδιασμού (προϋπολογισμός – πιστώσεις) δεν συνιστούν σε καμία περίπτωση νομικές δεσμεύσεις. Αν και καταβλήθηκε κάθε προσπάθεια να εξειδικευθούν τα προτεινόμενα έργα/δράσεις , για τις μελλοντικές εγκρίσεις έργων από τα αρμόδια συλλογικά όργανα δεν είναι προαπαιτούμενη η περιγραφή τους στο παρόν κείμενο καθώς σε καμία περίπτωση αυτό δεν έχει χαρακτήρα αποκλειστικής καταγραφής.

2.1. Επιχειρησιακός Σχεδιασμός

Στο κεφάλαιο αυτό αναπτύσσεται η διάρθρωση του Επιχειρησιακού Προγράμματος, εξειδικεύοντας σε 1ο επίπεδο ανάπτυξης τους τέσσερις **Αναπτυξιακούς Άξονες** σε **Μέτρα**, και σε 2ο επίπεδο ανάπτυξης τα **Μέτρ**α σε **Δράσεις,** οι οποίες ιεραρχούνται κατά προτεραιότητα και συσχετίζονται με τους **Ειδικούς Στόχους** που εξυπηρετούν. Η διάρθρωση αυτή καθορίστηκε με βάση τους **Στρατηγικούς στόχους** της Α΄ φάσης.

Τα έργα και ενέργειες που συνθέτουν τις δράσεις, θα αποτυπωθούν σε συνέχεια της ισχύουσας διαδικασίας, στο αναλυτικό **Ετήσιο Πρόγραμμα Δράσης** που θα καταρτίζεται κατά τετραετία 2016-2019 βάσει των χρηματοδοτικών πηγών της Περιφέρειας και θα εγκρίνεται από τα αρμόδια συλλογικά όργανα της Περιφέρειας.

2.1.1.1 Αναπτυξιακοί άξονες & Μέτρα Επιχειρησιακού Σχεδίου

Στην ενότητα αυτή του Επιχειρησιακού Σχεδίου πραγματοποιείται η εφαρμογή της στρατηγικής της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας, όπως αυτή διατυπώθηκε μέσω της διαδικασίας σύνταξης του Στρατηγικού Σχεδιασμού (Ενότητα 1η).

Στην Α' φάση του Επιχειρησιακού Προγράμματος (Ε.Π), η διατύπωση της στρατηγικής και ο προσδιορισμός των γενικών στόχων βασίστηκε στην ολοκληρωμένη προσέγγιση και αντιμετώπιση των κρίσιμων ζητημάτων περιφερειακής ανάπτυξης, καθώς και στην επισήμανση και πρόταση αντιμετώπισης των αδυναμιών του εσωτερικού περιβάλλοντος, με παρεμβάσεις οργανωτικής και διοικητικής αλλαγής που εκτιμήθηκε ότι θα έχουν για την Περιφέρεια.

Έτσι, για την προγραμματική περίοδο 2014-2019 οι αναπτυξιακές προτεραιότητες της περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας καθορίσθηκαν ως εξής:

- Η σμίκρυνση του εύρους των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων και η προώθηση της Περιφέρειας ως ενιαίου οικονομικού και κοινωνικού χώρου (δημιουργία «Περιφερειακής Συνείδησης»)
- Η επίτευξη υψηλής ανταγωνιστικότητας και εξωστρέφειας, η αντιμετώπιση των διαρθρωτικών προβλημάτων στην αγορά εργασίας (ενίσχυση της απασχόλησης και της κοινωνικής συνοχής) και βελτίωση της δημόσιας διοίκησης
- Η προστασία του περιβάλλοντος και εξασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης
- Η Ανάπτυξη της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ως οργανισμών, και η βελτίωση των σχέσεών της με τους πολίτες, τους

Οι ανωτέρω αναπτυξιακές προτεραιότητες συνέτειναν στον προσδιορισμό του αναπτυξιακού οράματος για τη Δυτική Ελλάδα που διατυπώθηκε ως εξής:

Αυτοτροφοδοτούμενη, εξωστρεφής και αειφορική ανασυγκρότηση

της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας

εστιασμένη στην παγκόσμια ταυτότητά της, στις αξίες για τον άνθρωπο και το περιβάλλον

Οι Στρατηγικοί Στόχοι που τέθηκαν για την επίτευξη του οράματος είναι:

- Ενίσχυση κοινωνικής συνοχής με στοχευμένες δράσεις και βελτίωση υποδομών και υπηρεσιών στην υγεία, πρόνοια, παιδεία - Δια βίου μάθηση, αθλητισμό

- Ενίσχυση και ανασυγκρότηση παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας
- Στήριξη της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας
- Ανάδειξη τουριστικού προϊόντος της Δυτικής Ελλάδας σε διασύνδεση με πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους της περιοχής μας
- Προώθηση των βιώσιμων μεταφορών και της άρσης των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων
- Βελτίωση διοικητικής λειτουργίας οργανισμού (και οργανισμών) Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας στην κατεύθυνση χάραξης και υλοποίησης διακριτής περιφερειακής πολιτικής

Οι αναπτυξιακοί άξονες που ενσωματώνουν το όραμα όπως καθορίστηκε παραπάνω είναι :

Άξονας 1: «Προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής»

Άξονας 2: «Οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση»

Άξονας 3: «Κοινωνική μέριμνα, δια βίου μάθηση, παιδεία, πολιτισμός, Αθλητισμός η & απασχόληση»

Άξονας 4: «Ανάπτυξη Περιφέρειας και Νομικών Προσώπων ως Οργανισμών»

Επιγραμματικά, ο ***Γενικός Στρατηγικός Στόχος 1*** αποσκοπεί

- Στην ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας μέσω της πρωτοβουλίας για την σύναψη «Κοινωνικού Συμβολαίου με τον πολίτη της Δυτικής Ελλάδας».
- Στην ενίσχυση της Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας η οποία μπορεί να συμβάλλει στην ανάσχεση της ανεργίας (ειδικά στην ανεργία στους νέους) και στη δημιουργία θέσεων εργασίας, ενώ παράλληλα παρέχει ισχυρά έμπρακτα παραδείγματα για τη δυνατότητα αναδιοργάνωσης της παραγωγής και της οικονομίας υποστηρίζοντας και προβάλλοντας δίκτυα και οργανώσεις εθελοντών που καλύπτουν διάφορες κοινωνικές και επιχειρηματικές δράσεις.
- Σε δράσεις για την καθολική κάλυψη της υγείας, την ενίσχυση υποδομών και εξοπλισμού στο Δημόσιο σύστημα υγείας, την αξιοποίηση της πληροφορικής με προγράμματα «τηλεφροντίδας» και βοήθειας κατ οίκον σε ηλικιωμένους και πάσχοντες την στενή συνεργασία με τις περιφερειακές δομές υγείας πάνω στον χάρτη υγειονομικών αναγκών της Δυτικής Ελλάδας.
- Στην κάλυψη των αναγκών των κτιριακών σχολικών υποδομών, ιδιαίτερα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης, συμβάλλοντας έτσι και στις εθνικές προτεραιότητες του Υπουργείου Παιδείας σε ότι αφορά την ανάπτυξη υποδομών την ΠΠ2014-2020 ώστε να υπάρχει κάλυψη του συνολικού μαθητικού πληθυσμού της ΠΔΕ με υποδομές εκπαίδευσης που θα εξασφαλίζουν την ισότιμη συμμετοχή στην εκπαίδευση.
- Στη βελτίωση της ισότιμης πρόσβασης στη διά βίου μάθηση για όλες τις ηλικιακές ομάδες στο πλαίσιο τυπικών, άτυπων και μη τυπικών δομών, αναβάθμιση των γνώσεων, δεξιοτήτων και ικανοτήτων του εργατικού δυναμικού και προώθηση ευέλικτων δυνατοτήτων μάθησης. Έμφαση δίνεται στην συμμετοχή σε προγράμματα Δια Βίου Μάθησης των αγροτών οι οποίοι εμφανίζουν πολύ μικρό ποσοστό συμμετοχής.
- Στην προώθηση πολιτικών και δράσεων αθλητισμού με στόχο την ολοκληρωμένη εξέλιξη της κοινωνίας βασισμένη σε υγιή πρότυπα.

Ο ***Γενικός Στρατηγικός Στόχος 2*** αποσκοπεί

- Στην ενίσχυση και ανασυγκρότηση της παραγωγικής βάσης της Περιφέρειας σε κάθε τομέα

- Στη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των αγροδιατροφικών προϊόντων της Περιφέρειας
- Στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στις αγροτικές περιοχές της Περιφέρειας
- Στην ολοκληρωμένη διαχείριση των φυσικών πόρων και η περιβαλλοντική προστασία
- Σε επενδύσεις στην καινοτομία, με έμφαση σε πεδία προτεραιότητας που χαρακτηρίζονται από ιδιαίτερες προοπτικές όπως νανοτεχνολογία, μικροηλεκτρονική, προηγμένες βιομηχανικές τεχνολογίες για οικολογική παραγωγή· βασικές τεχνολογίες γενικής εφαρμογής· προϊόντα με βάση τα βιοκαύσιμα· αειφόρα βιομηχανική πολιτική και πολιτική των κατασκευών, καθώς και πρώτες ύλες· οικολογικά οχήματα και σκάφη· ευφυή δίκτυα)
- Στην πρόσβαση στις χρηματοδοτήσεις και στα κεφάλαια, μέσω της καλύτερης κινητοποίησης και στόχευσης των δημόσιων πόρων –συμπεριλαμβανομένων αυτών της ΕΚΤ– και της αποδέσμευσης των ιδιωτικών κεφαλαίων
- Στο Ανθρώπινο δυναμικό και δεξιότητες, για τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την καλύτερη πρόβλεψη των απαιτούμενων δεξιοτήτων (με τις συναφείς επενδύσεις σε αυτές) για την τόνωση της ανταγωνιστικότητας της βιομηχανίας
- Επίλυση προβλημάτων χωροθέτησης και εφαρμογή περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού
- Στην αξιοποίηση του ενεργειακού αποθέματος, με υδροηλεκτρικά φράγματα, η διείσδυση των ΑΠΕ, η αξιοποίηση του αιολικού, ηλιακού και υδάτινου δυναμικού, της βιομάζας, των κοιτασμάτων υδρογοναναθράκων και των γεωθερμικών πεδίων.

Ο ***Γενικός Στρατηγικός Στόχος 3*** αποσκοπεί

- Στην αναδιάρθρωση, εκσυγχρονισμό και οικονομική διαφοροποίηση της περιφερειακής οικονομίας προσανατολισμένη κατ αρχάς στις τεχνολογικές, τομεακές και διατομεακές περιοχές προτεραιότητας έξυπνης εξειδίκευσης της ΠΔΕ όπως αυτές έχουν ορισθεί στην Στρατηγική έξυπνης Εξειδίκευσης RIS 3. (Αγροτική Παραγωγή – Υδατοκαλλιέργειες και τρόφιμα, Τουρισμός-Πολιτισμός, Υλικά και μικροηλεκτρονική ,ΤΠΕ, Ενεργειακές Εφαρμογές)
- Στην υποστήριξη των ΜμΕ με βάση το Ευρωπαϊκό πλαίσιο ενίσχυσης μικρομεσαίων επιχειρήσεων (Small Business Act) στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας σε συνεργασία με τους κεντρικούς και τοπικούς φορείς στήριξης της επιχειρηματικότητας

Ο ***Γενικός Στρατηγικός Στόχος 4*** αποσκοπεί

- Στη μεγέθυνση και τον αναπτυξιακό αναπροσανατολισμό της τουριστικής πολιτικής
- Στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου χαρτοφυλακίου τοπικών τουριστικών προϊόντων, στο οποίο κάθε τουριστικός προορισμός ή/ και τουριστικό προϊόν θα διαφοροποιείται σε σχέση με τον ανταγωνισμό και θα προσελκύει συγκεκριμένα κοινά- στόχους, αυξάνοντας έτσι την ελκυστικότητα και την επισκεψιμότητα του και συμβάλλοντας στην οικονομική ανάπτυξη της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας
- Στην ανάπτυξη Ψηφιακών Εφαρμογών

Ο ***Γενικός Στρατηγικός Στόχος 5*** αποσκοπεί

- Στην ολοκλήρωση της ανάπτυξη του Εθνικού Συστήματος Μεταφορών και την προώθηση των συνδυασμένων Μεταφορών
- Στην αναβάθμιση της ευρωπαϊκής (διεθνούς) και εθνικής ακτινοβολίας της Περιφέρειας ως κεντρικής περιοχής ανάπτυξης στην Μακροπεριφέρεια Αδριατικής Ιονίου και Νότιας Δυτικής Πύλης

της χώρας προς την Κεντρική Μεσόγειο και την Ευρωπαϊκή Ένωση (περιοχή σύγκλιση πέντε διευρωπαϊκών διαδρόμων ανάπτυξης), ως σταυροδρόμι συνδυασμένων μεταφορών και κόμβου συνδυασμένων μεταφορών, εμπορευματικός, διαμετακομιστικός – επικοινωνιακός κόμβος

Ο ***Γενικός Στρατηγικός Στόχος 6*** αποσκοπεί

- Στην ενίσχυση της ΠΔΕ με ανθρώπινο δυναμικό
- Στον στρατηγικό και μεσοπρόθεσμο σχεδιασμό με μετρήσιμα αποτελέσματα και δείκτες που θα αποτελέσουν εργαλεία για κάθε υπηρεσία
- Στη συχνή καταγραφή των αρμοδιοτήτων των υπηρεσιών της ΠΔΕ, που θα έχει ως στόχο τον εντοπισμό των κρίσιμων λειτουργιών και διαδρομών
- Στη συνεχή επιμόρφωση του προσωπικού της Περιφέρειας
- Στην ανάπτυξη και ωρίμανση σχέσεων συνεργασίας μεταξύ της Περιφέρειας και των πολιτών και παραγωγικών φορέων
- Στη σωστή αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και των επικοινωνιών (ΤΠΕ) σε βασικές διαδικασίες των υπηρεσιών
- Στη δυνατότητα αξιοποίησης λοιπών χρηματοδοτικών πόρων και εργαλείων εκτός του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων

Στη Β' φάση, ο κάθε Άξονας εξειδικεύεται σε επιμέρους Μέτρα, η συσχέτιση των οποίων φαίνεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας 1: Συσχέτιση Αξόνων και Μέτρων

ΑΞΟΝΑΣ		ΚΩΔ. ΜΕΤΡΟΥ	ΜΕΤΡΟ
1ος	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	1.1.	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
		1.2.	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ - ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
		1.3.	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
		1.4.	ΥΠΟΔΟΜΕΣ
2ος	ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ-ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	2.1.	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
		2.2.	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
		2.3.	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
		2.4.	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
		2.5.	ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
		2.6.	ΕΝΕΡΓΕΙΑ
3ος	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	3.1.	ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
		3.2.	ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
		3.3.	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
4ος	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	4.1.	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
		4.2.	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
		4.3.	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

2.1.1.2 Στόχοι Επιχειρησιακού Σχεδίου

Κατά την προγραμματική περίοδο 2014 - 2019, η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας καλείται να επιτύχει τους γενικούς στρατηγικούς και τους ειδικότερους στόχους, κατά προτεραιότητα και στο μέγιστο δυνατό βαθμό. Για την επίτευξη των στόχων θα πρέπει να υπάρχει πλήρης εφαρμογή των 16 μέτρων του Επιχειρησιακού Προγράμματος, τα οποία συσχετίζονται με έναν ή περισσότερους ειδικούς στόχους. Η συσχέτιση του κάθε μέτρου με τους αντίστοιχους στόχους έχει βασιστεί στην ανάλυση της Α' φάσης, το περιεχόμενο του μέτρου και τη σχετικότητα του στόχου.

Πίνακας 2: Εξειδίκευση Μέτρων σε Ειδικούς Στόχους

ΚΩΔ. ΜΕΤΡΟΥ	ΜΕΤΡΟ	ΣΤΟΧΟΣ
1.1.	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
1.2.	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
1.3.	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
1.4.	ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
2.1.	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
		ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ
		ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
2.2.	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ- ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ
		ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ
2.3.	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ
		ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ
		ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
2.4.	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
2.5.	ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ . ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΜΜΕ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ
		ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
2.6.	ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ
3.1.	ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
3.2.	ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
3.3.	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
4.1.	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ
4.2.	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ
4.3.	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ

2.1.1.3 Δράσεις Επιχειρησιακού Σχεδίου

Για να επιτευχθούν οι στόχοι του κάθε μέτρου του προγράμματος, καταρτίζεται ένα λεπτομερές σχέδιο δράσης που περιλαμβάνει ένα υποπρόγραμμα δράσεων. Ως δράσεις νοούνται ***έργα*** και ***λειτουργίες,*** ως εξής:

(α) κατηγορίες έργων ή μεγάλα έργα (δράσεις ή έργα που εκτελούνται εφ άπαξ με καθορισμένη χρονική έναρξη και πέρας υλοποίησης),

(β) συνεχώς επαναλαμβανόμενες λειτουργίες των υπηρεσιών και οργάνων διοίκησης.

Τα ***έργα*** περιλαμβάνουν μεγάλο πλήθος διαδικασιών, π.χ. σχεδιασμό, μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, έρευνες, μελέτες, ενέργειες κατάρτισης, ενέργειες δημοσιότητας, κανονιστικές ρυθμίσεις, κ.ά.

Οι ***λειτουργίες*** διακρίνονται σε κύριες και σε υποστηρικτικές ή οριζόντιες.

- Οι ***κύριες*** λειτουργίες περιλαμβάνουν βασικές και ουσιαστικές αρμοδιότητες του οργανισμού μέσω των οποίων «εκπληρώνεται» ο σκοπός της Περιφέρειας (αρμοδιότητες αναπτυξιακές, πολιτιστικές, αθλητικές, προστασίας περιβάλλοντος, κ.ά).
- Οι *υποστηρικτικές* ή ***οριζόντιες*** λειτουργίες αφορούν στην παροχή υπηρεσιών υποστήριξης στις υπηρεσίες και τα όργανα διοίκησης (διοίκηση προσωπικού, οικονομική διαχείριση, προμήθειες, διοικητική υποστήριξη, νομική υποστήριξη, πληροφοριακά συστήματα, υποστήριξη του προγραμματισμού, κ.ά).

Η συνολική αρχιτεκτονική του Επιχειρησιακού Σχεδίου της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2014-2019 απεικονίζεται στον κατωτέρω Πίνακα όπου παρουσιάζεται η συσχέτιση των δράσεων ανά Άξονα, Μέτρο και Στόχο. Όπως φαίνεται και παρακάτω, τα 16 μέτρα εξειδικεύονται σε δράσεις μέσω των οποίων επιτυγχάνονται οι στρατηγικοί στόχοι του προγράμματος.

ΑΞΟΝΑΣ 1 «ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ»		
ΜΕΤΡΟ (2)	**ΣΤΟΧΟΣ (3)**	**ΔΡΑΣΗ (4)**
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
		ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ-ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ
		ΕΡΓΑ/ΜΕΛΕΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ
		ΕΡΓΑ/ΜΕΛΕΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΥΜΑΤΩΝ
		ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΗΓΩΝ ΡΥΠΑΝΣΗΣ (ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΗ, ΚΛΠ.)
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥΣ ΙΣΤΟΥΣ
		ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ - ΥΔΡΕΥΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
		ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
		ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑ
		ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ
		ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΩΣ ΑΝΩΤΕΡΩ)

ΑΞΟΝΑΣ 2 «ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»		
ΜΕΤΡΟ (2)	**ΣΤΟΧΟΣ (3)**	**ΔΡΑΣΗ (4)**
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ
	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ
		ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ
		ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ
		ΝΕΟΙ ΑΓΡΟΤΕΣ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ- ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
		ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ
	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ
		ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ/ΣΥΣΤΑΔΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΜΕ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ
	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ. ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΜΜΕ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ
		ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΜΕ ΜΜΕ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΑΞΟΝΑΣ 3 **«ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»**		
ΜΕΤΡΟ (2)	**ΣΤΟΧΟΣ (3)**	**ΔΡΑΣΗ (4)**
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ
		ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
		ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ
		ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ
		ΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
		ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
		ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ

ΑΞΟΝΑΣ 4 **«ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ»**		
ΜΕΤΡΟ (2)	**ΣΤΟΧΟΣ (3)**	**ΔΡΑΣΗ (4)**
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ	ΠΑΡΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΤΩΝ, κλπ.)
		ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ (ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ)
		ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ
		ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Αναλυτικά οι προτεινόμενες δράσεις για τις ανάγκες του πενταετούς επιχειρησιακού σχεδίου έχουν ως εξής:

ΔΡΑΣΕΙΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ	ΚΩΔΙΚΟΣ ΔΡΑΣΗΣ
Έργα προστασίας και ανάδειξης περιβάλλοντος	1	Προγράμματα Διασφάλισης Κοινωνικής Συνοχής, Καταπολέμησης της Φτώχειας	29
Διαχειριστικά σχέδια και μελέτες	2	Διασφάλιση Δημόσιας Υγείας	30
Έργα αποχετεύσεων	3	Δράσεις Δια Βίου Μάθησης	31
Έργα/ Μελέτες Διαχείρισης Απορριμμάτων	4	Δομές Εκπαίδευσης	32
Έργα/ Μελέτες Διαχείρισης Λυμάτων	5	Έργα/ Δράσεις Ανάδειξης Πολιτιστικής Κληρονομιάς Περιοχής	33
Αντιμετώπιση πηγών ρύπανσης (ατμοσφαιρική, ηλεκτρομαγνητική κλ)	6	Ενίσχυση Πολιτιστικών Εκδηλώσεων	34
Ολοκληρωμένες παρεμβάσεις σε αστικούς και οικιστικούς ιστούς	7	Ενίσχυση Αθλητικών Υποδομών και Δράσεων	35
Διαχείριση Υδάτινων Πόρων- Υδρεύσεις	8	Παροχή Βασικών Υπηρεσιών (Προμήθειες, Μεταφορά Μαθητών, κλπ.)	36
Βελτίωση- Συντήρηση Οδικού Δικτύου	9	Εξοπλισμός (Πληροφοριακά Συστήματα για Βελτίωση Διοικητική Ικανότητα)	37
Κατασκευή νέων τμημάτων οδικού δικτύου	10	Λοιπός Εξοπλισμός	38
Λιμενικά Έργα	11	Πολιτική Προστασία	39
Αντιπλημμυρικά έργα	12	Κατάρτιση- Επιμόρφωση- Ανάπτυξη Δεξιοτήτων Ανθρώπινου Δυναμικού	40
Μελέτες τεχνικών έργων (ως ανωτέρω)	13	Υλοποίηση Ευρωπαϊκών/ Διεθνικών Προγραμμάτων	41
Εγγειοβελτιωτικά Έργα	14		
Προώθηση προϊόντων πρωτογενούς τομέα	15		
Επενδύσεις στον πρωτογενή τομέα	16		
Νέοι Αγρότες	17		
Ενέργειες τουριστικής προβολής	18		
Ενέργειες διασύνδεσης τουριστικού προϊόντος με φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους	19		
Ενίσχυση Επενδυτικών Σχεδίων	20		
Δημιουργία νέων επιχειρήσεων/συστάδων επιχειρήσεων	21		
Ενίσχυση δικτύωσης παραγωγικών φορέων με εθνικούς και διεθνικούς φορείς	22		
Προγράμματα/ Δράσεις Ενίσχυσης της Απασχόλησης	23		
Έργα/ Δράσεις Ενίσχυσης Καινοτομίας	24		
Διασύνδεση έρευνας και καινοτομίας με ΜΜΕ και παραγωγικούς φορείς	25		
Προγράμματα/ Δράσεις Ενεργειακής Απόδοσης	26		
Ενίσχυση Υποδομών Υγείας	27		
Ενίσχυση Κοινωνικών Υποδομών	28		

2.1.1.4 Υπεύθυνοι υλοποίησης δράσεων

Σύμφωνα με την υπ. αρ. 35829/ 06.10.2014 (ΦΕΚ τ.Β' 2642) απόφαση ΥΠΕΣ με τίτλο «Περιεχόμενο, δομή, τρόπος υποβολής, όργανα και διαδικασία κατάρτισης, παρακολούθησης και αξιολόγησης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α) β΄ βαθμού για την περίοδο 2014- 2019», υπεύθυνοι υλοποίησης των δράσεων μπορεί να είναι υπηρεσίες της Περιφέρειας και των Νομικών Προσώπων της, ή άλλες δομές που ορίζονται ως φορείς υλοποίησης στις συμβάσεις συνεργασίας της Περιφέρειας με άλλους φορείς. Για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας υπεύθυνες υλοποίησης των δράσεων είναι οι κάτωθι υπηρεσίες και νομικά πρόσωπα:

1. Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος και Υποδομών
    - Διεύθυνση Αναπτυξιακού Προγραμματισμού
    - Διεύθυνση Περιβάλλοντος και Χωρικού Σχεδιασμού
    - Διεύθυνση Τεχνικών Έργων
    - Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας
    - Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Π.Ε. Αχαΐας
    - Διεύθυνση Τεχνικών Έργων Π.Ε. Ηλείας

2. Γενική Διεύθυνση Εσωτερικής Λειτουργίας
    - Διεύθυνση Διαφάνειας και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης
    - Διεύθυνση Εξυπηρέτησης του Πολίτη
    - Διεύθυνση Διοίκησης
    - Διεύθυνση Οικονομικού
    - Διεύθυνση Διοικητικού- Οικονομικού Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας
    - Διεύθυνση Διοικητικού- Οικονομικού Π.Ε. Ηλείας

3. Γενική Διεύθυνση Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής
    - Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας
    - Διεύθυνση Κτηνιατρικής
    - Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας
    - Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Αχαΐας
    - Διεύθυνση Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Π.Ε. Ηλείας

4. Γενική Διεύθυνση Ανάπτυξης
    - Διεύθυνση Βιομηχανίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων
    - Διεύθυνση Δια Βίου Μάθησης, Απασχόλησης, Εμπορίου και Τουρισμού
    - Διεύθυνση Ανάπτυξης Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας
    - Διεύθυνση Ανάπτυξης Π.Ε. Αχαΐας
    - Διεύθυνση Ανάπτυξης Π.Ε. Ηλείας

5. Γενική Διεύθυνση Μεταφορών και Επικοινωνιών
    - Διεύθυνση Μεταφορών και επικοινωνιών Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας
    - Διεύθυνση Μεταφορών και επικοινωνιών Π.Ε. Αχαΐας
    - Διεύθυνση Μεταφορών και επικοινωνιών Π.Ε. Ηλείας

6. Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας
    - Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας
    - Διεύθυνση Κοινωνικής Μέριμνας
    - Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας
    - Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Αχαΐας

- Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Μέριμνας Π.Ε. Ηλείας

7. Περιφερειακό Ταμείο Ανάπτυξης Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας
8. Αναπτυξιακή Εταιρεία Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας
9. Περιφερειακό Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης Δια Βίου Μάθησης Π.Ε. Αχαΐας
10. Ογκολογικός Ξενώνας «Ελπίδα»

2.1.1.5 Συγκεντρωτικά στοιχεία επιχειρησιακού προγράμματος

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας καταγράφει 370 περίπου έργα/δράσεις συνολικού προϋπολογισμού 1,582 δις ευρώ με κατανομή χρηματοδότησης τα έτη 206-2019 1,511 δις ευρώ. Οι 370 περίπου δράσεις κατανέμονται στις υποδομές με 117 έργα/δράσεις ακολουθούμενες από την Αγροτική Ανάπτυξη με 77, Υγεία-Πρόνοια με 28 , Τουριστική Ανάπτυξη με 26 και Ευρωπαϊκά προγράμματα με 23 έργα/δράσεις. Όσο αφορά την κατανομή των προϋπολογισμών προηγούνται οι υποδομές με 599 εκ. €, έπονται αγροτική ανάπτυξη 432 εκ. €, επενδύσεις επιχειρηματικότητα με 190 εκ. €, διοικητική αποτελεσματικότητα, προστασία και ανάδειξη περιβάλλοντος, Υγεία Πρόνοια κλπ. Στην κατανομή των χρηματοδοτήσεων που αποτελεί και τι πιο σημαντικό κριτήριο η εικόνα είναι ίδια όσο αφορά την διαβάθμιση με μειωμένη όμως την παρουσία των υποδομών καθώς έργα υποδομών που έχουν συμπεριληφθεί είναι συνεχιζόμενα και ως εκ τούτου έχουν ήδη εκτελεσμένο έργο. Είναι ευνόητο ότι στις προσεχείς Συλλογικές Αποφάσεις της ΠΔΕ για το 2016 θα συμπεριληφθούν και άλλα έργα που θα εμφανίζουν οικονομικές εκρεμμότητες.
Το επιχειρησιακό πρόγραμμα Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας 2014-2019 χρηματοδοτείται από τις εξής πηγές:

- Εθνικούς πόρους , όπου συμπεριλαμβάνονται το εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων , Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (κυρίως υπόλοιπα επενδυτικού σκέλους προηγουμένων ετών) λοιποί εθνικοί πόροι , μεταβιβαστικές πληρωμές κλπ.
- Συγχρηματοδοτούμενους πόρους ΕΣΠΑ από το Περιφερειακό Επιχειρησιακό πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας 2014-2020
- Συγχρηματοδοτούμενους πόρους ΕΣΠΑ από τομεακά προγράμματα Υπουργείων
- Πόρους της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής
- Πόρους από Ευρωπαϊκά προγράμματα εκτός ΕΣΠΑ

Όπως προκύπτει από τα γραφήματα η πλειοψηφία των πόρων προέρχεται από Συγχρηματοδοτούμενους πόρους ΕΣΠΑ από τομεακά προγράμματα Υπουργείων Ακολουθούν οι εθνικοί πόροι και έπεται το Περιφερειακό Επιχειρησιακό πρόγραμμα Δυτικής Ελλάδας 2014-2020, από το οποίο διεκδικείται η υλοποίηση του ήμισυ σχεδόν των διατιθέμενου προϋπολογισμού. Ακολουθούν οι πόροι της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής και τέλος οι Ευρωπαϊκοί πόροι.
Η χρηματοοικονομική διάρθρωση των Μέτρων του επιχειρησιακού προγράμματος απεικονίζεται στα κάτωθι γραφήματα:

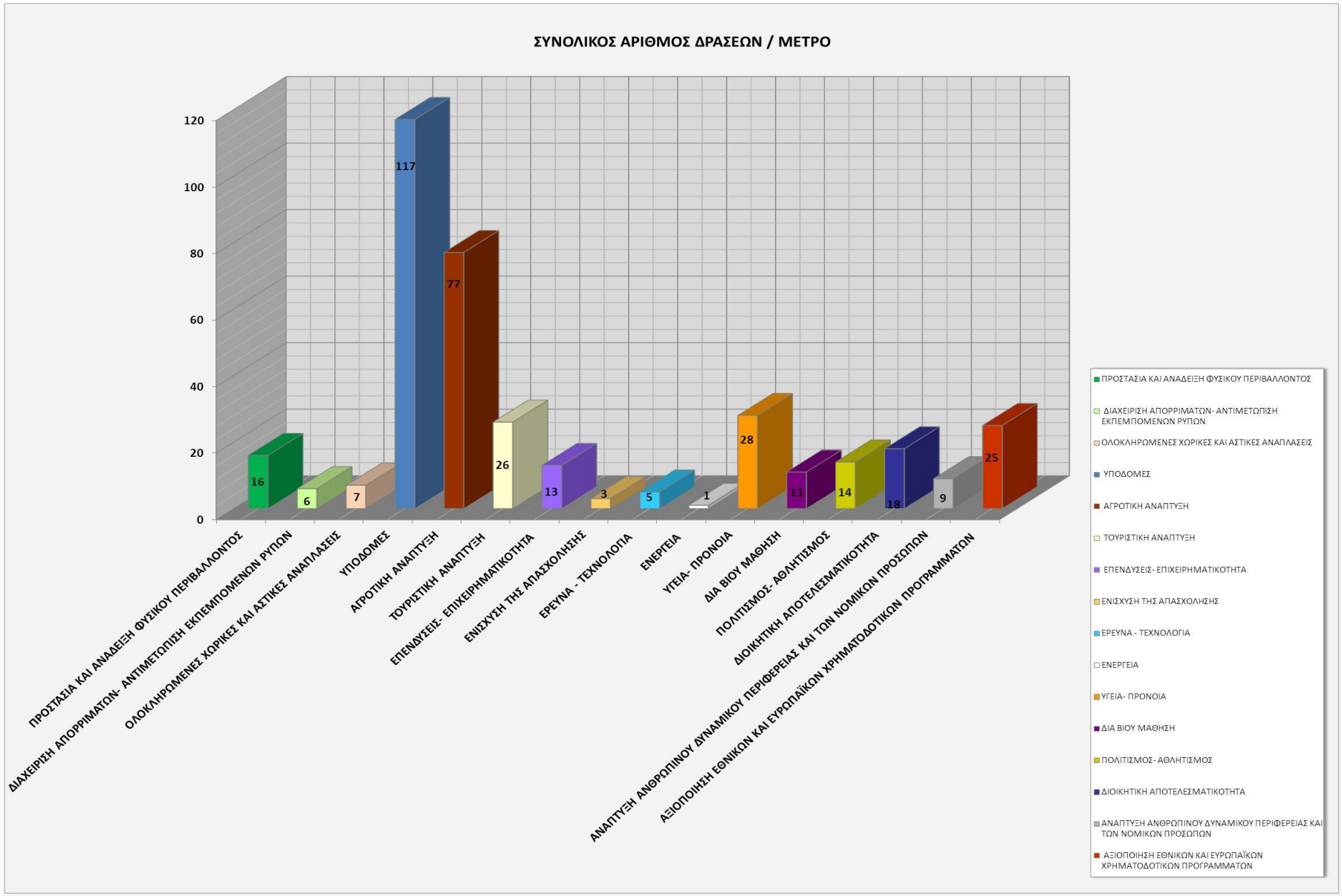
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ / ΜΕΤΡΟ
120
100
80
60
40
20
0
16
6
7
117
77
26
13
3
5
1
28
11
14
18
9
25
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

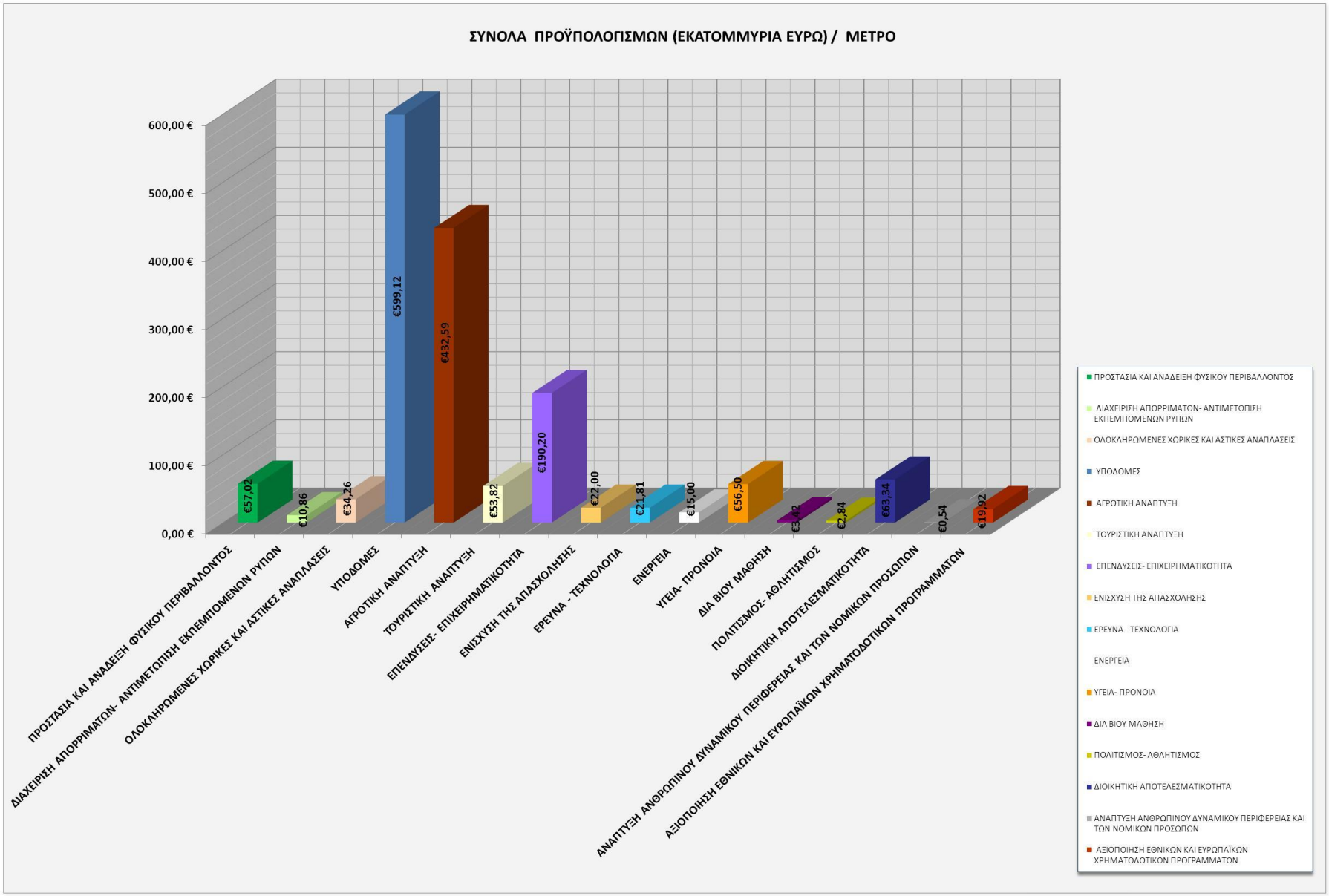
ΣΥΝΟΛΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ (ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΕΥΡΩ) / ΜΕΤΡΟ
600,00 €
500,00 €
400,00 €
300,00 €
200,00 €
100,00 €
0,00 €
€57,02
€10,86
€34,26
€599,12
€432,59
€53,82
€190,20
€22,00
€21,81
€15,00
€56,50
€3,42
€2,84
€63,34
€0,54
€19,92
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

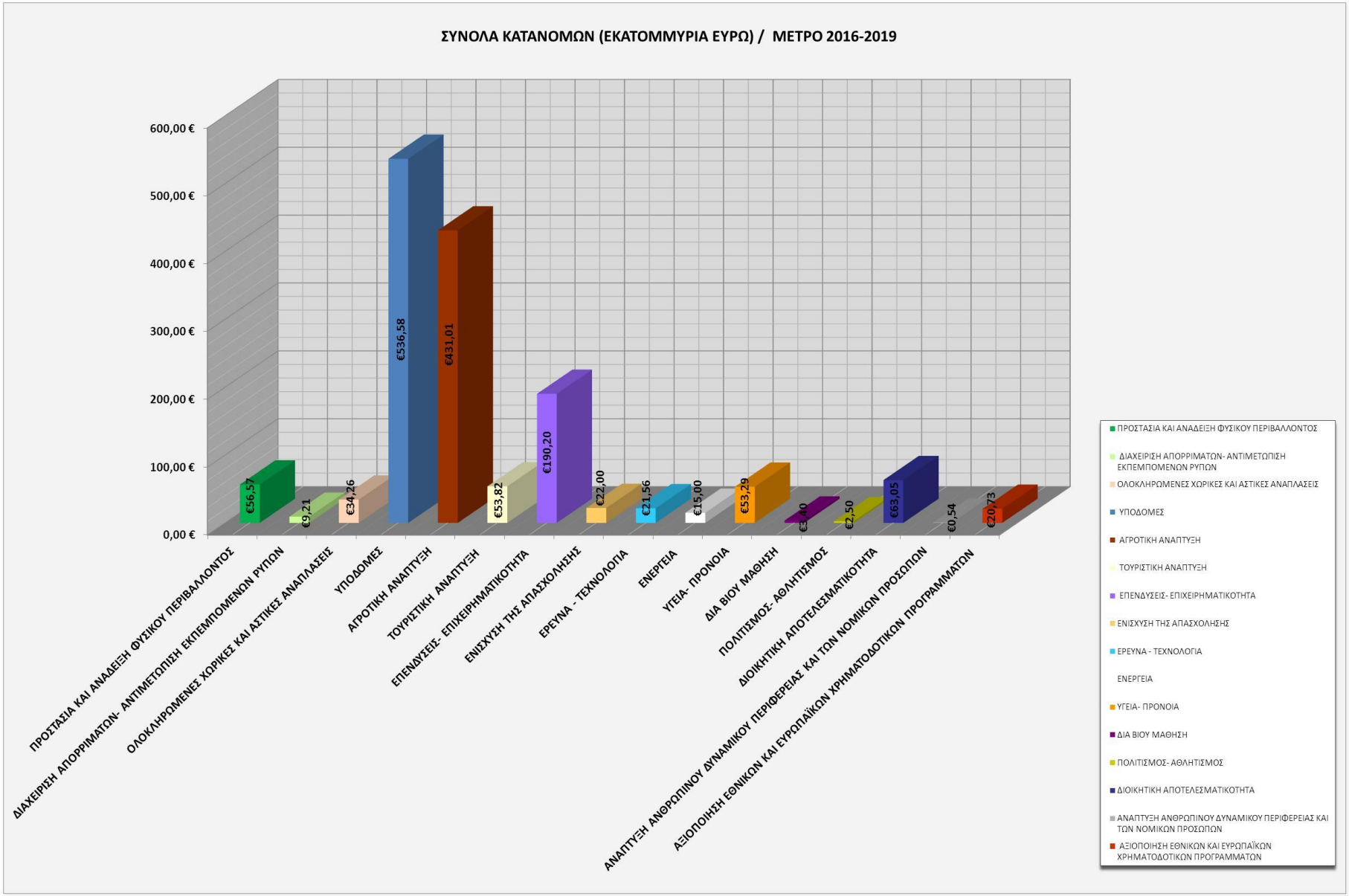
ΣΥΝΟΛΑ ΚΑΤΑΝΟΜΩΝ (ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΕΥΡΩ) / ΜΕΤΡΟ 2016-2019
600,00 €
500,00 €
400,00 €
300,00 €
200,00 €
100,00 €
0,00 €
€56,57
€9,21
€34,26
€536,58
€431,01
€53,82
€190,20
€22,00
€21,56
€15,00
€53,29
€3,40
€2,50
€63,05
€0,54
€20,73
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

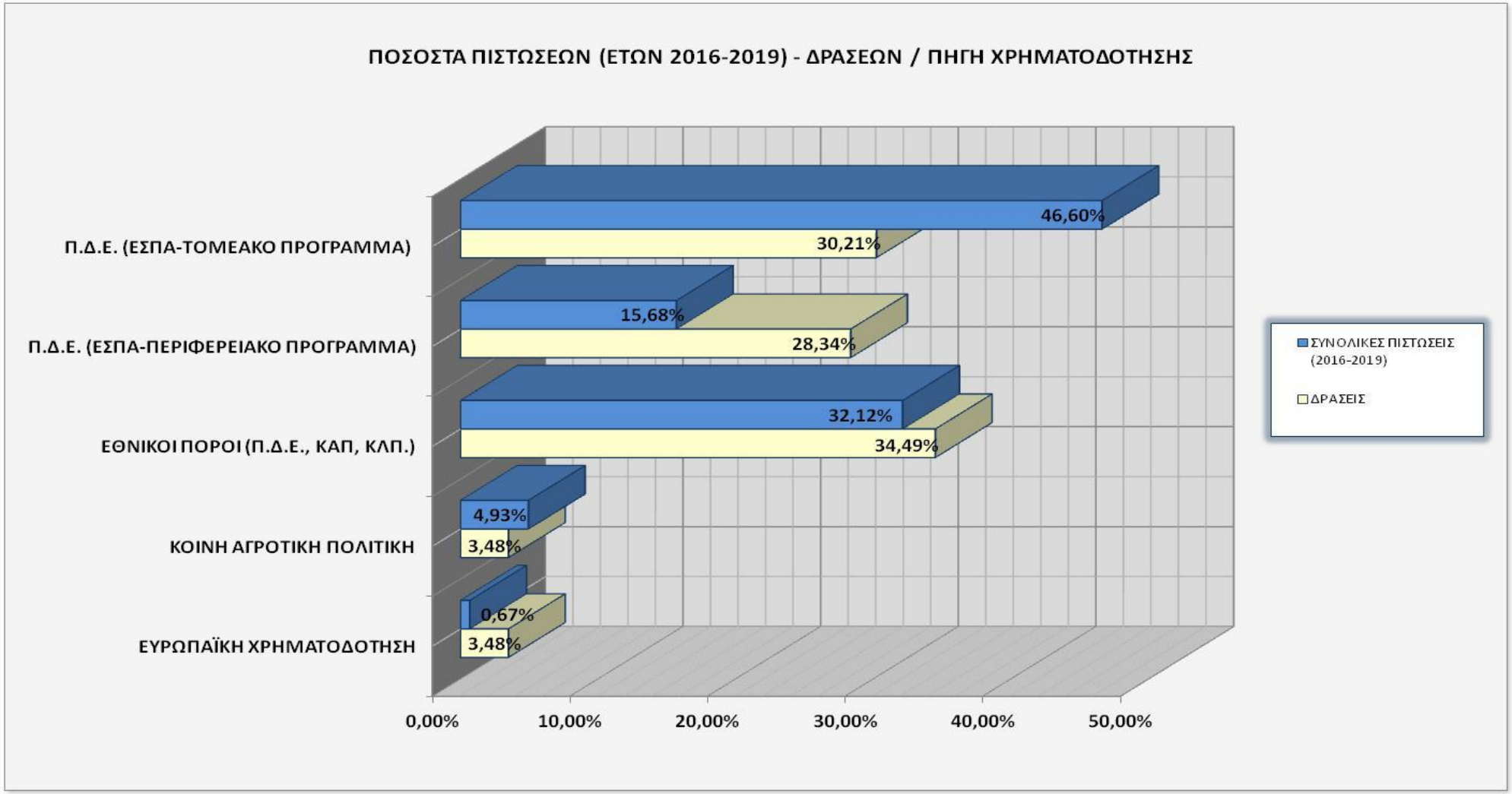
ΠΟΣΟΣΤΑ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ (ΕΤΩΝ 2016-2019) - ΔΡΑΣΕΩΝ / ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)
Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)
ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)
ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
46,60%
30,21%
15,68%
28,34%
32,12%
34,49%
4,93%
3,48%
0,67%
3,48%
0,00%
10,00%
20,00%
30,00%
40,00%
50,00%
ΣΥΝΟΛΙΚΕΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ (2016-2019)
ΔΡΑΣΕΙΣ

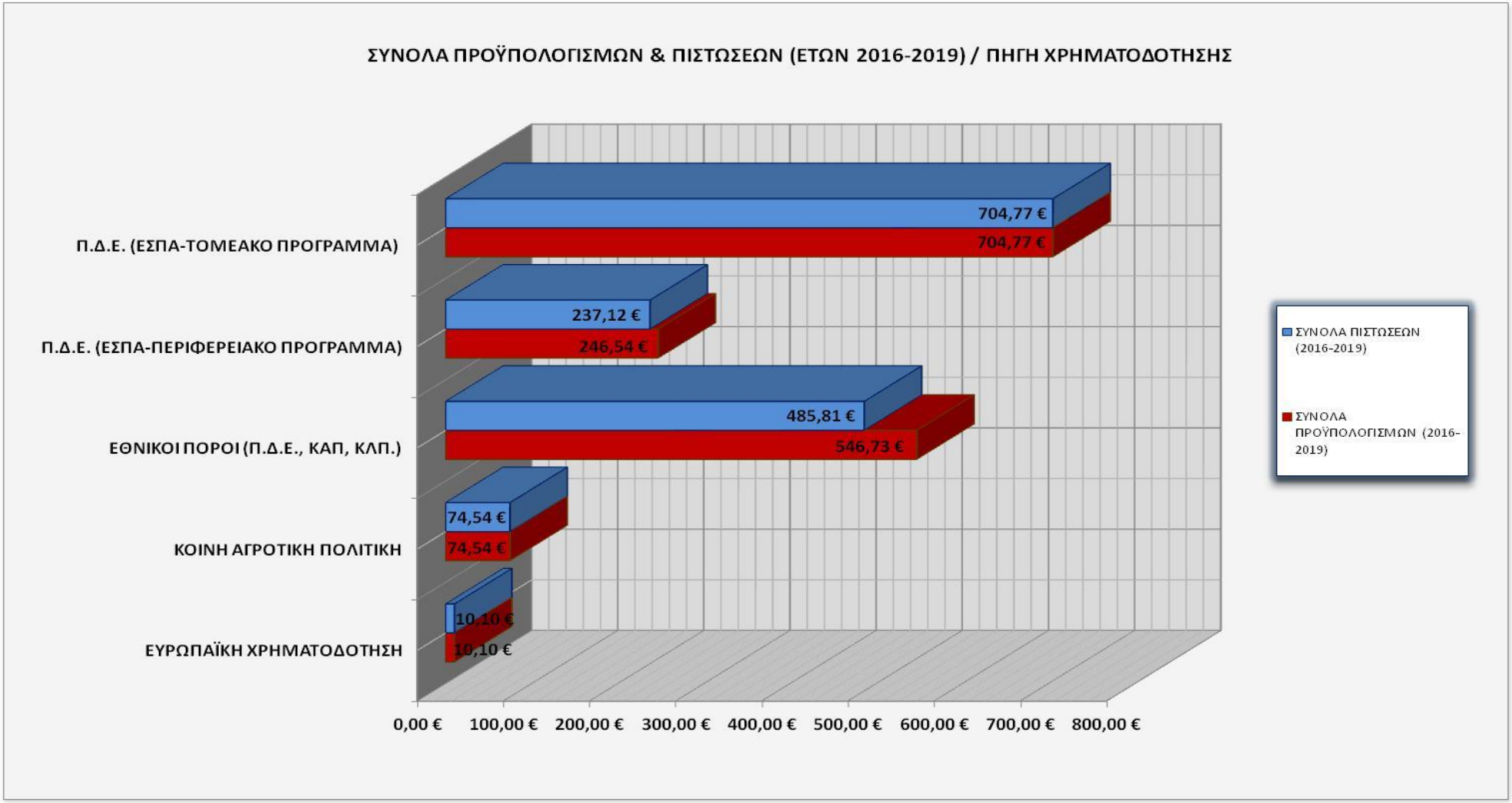
ΣΥΝΟΛΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ & ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ (ΕΤΩΝ 2016-2019) / ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)
704,77 €
704,77 €
Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)
237,12 €
246,54 €
ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)
485,81 €
546,73 €
ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
74,54 €
74,54 €
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
10,10 €
10,10 €
0,00 €
100,00 €
200,00 €
300,00 €
400,00 €
500,00 €
600,00 €
700,00 €
800,00 €
ΣΥΝΟΛΑ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ (2016-2019)
ΣΥΝΟΛΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ (2016-2019)

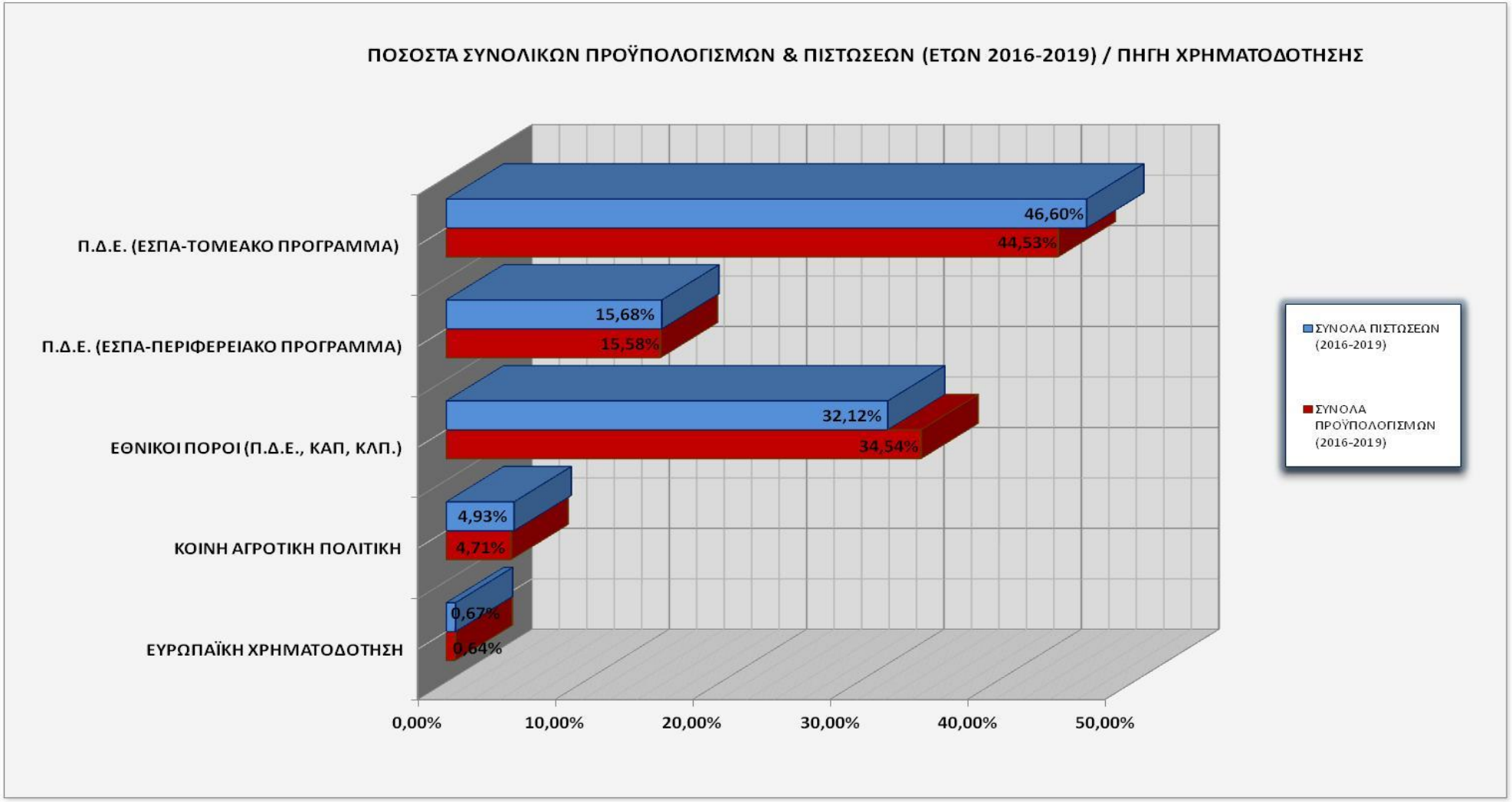
ΠΟΣΟΣΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ & ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ (ΕΤΩΝ 2016-2019) / ΠΗΓΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ
Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)
Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)
ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)
ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
46,60%
44,53%
15,68%
15,58%
32,12%
34,54%
4,93%
4,71%
0,67%
0,64%
0,00%
10,00%
20,00%
30,00%
40,00%
50,00%
ΣΥΝΟΛΑ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ (2016-2019)
ΣΥΝΟΛΑ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΩΝ (2016-2019)

Με βάση την διάρθρωση σε άξονες προτεραιότητας όπως αυτοί προβλέπονται από την υφιστάμενη νομοθεσία η κατανομή των έργων/δράσεων έχει ως εξής:

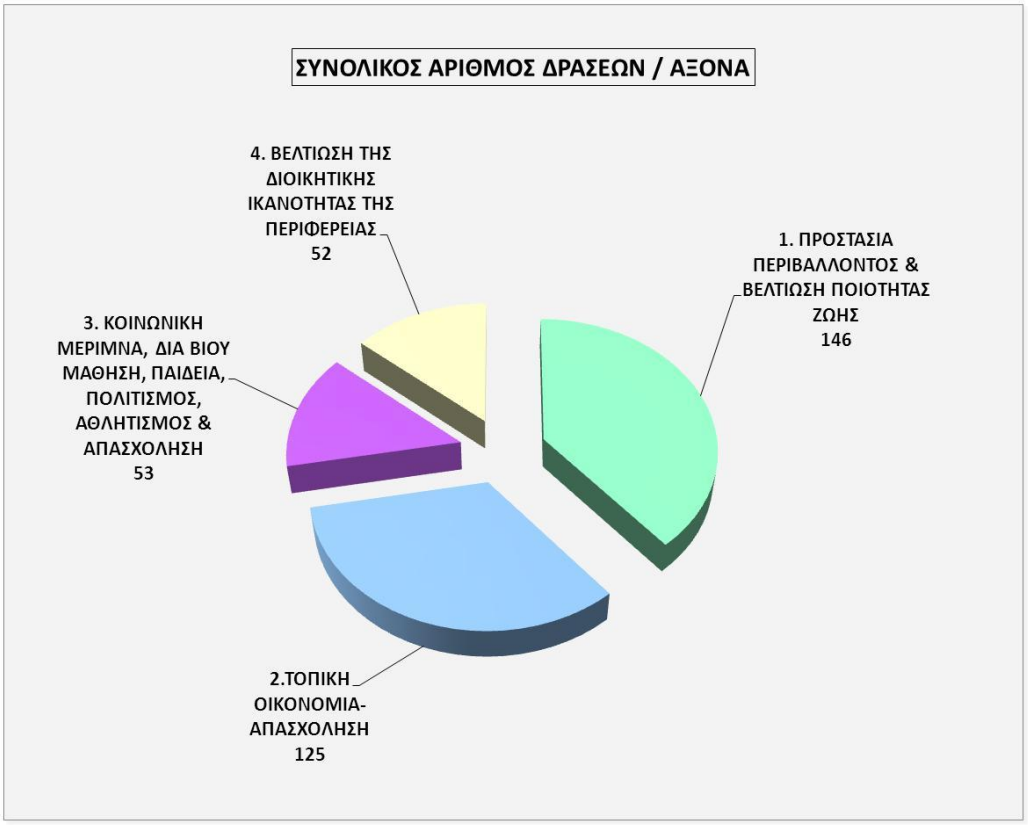

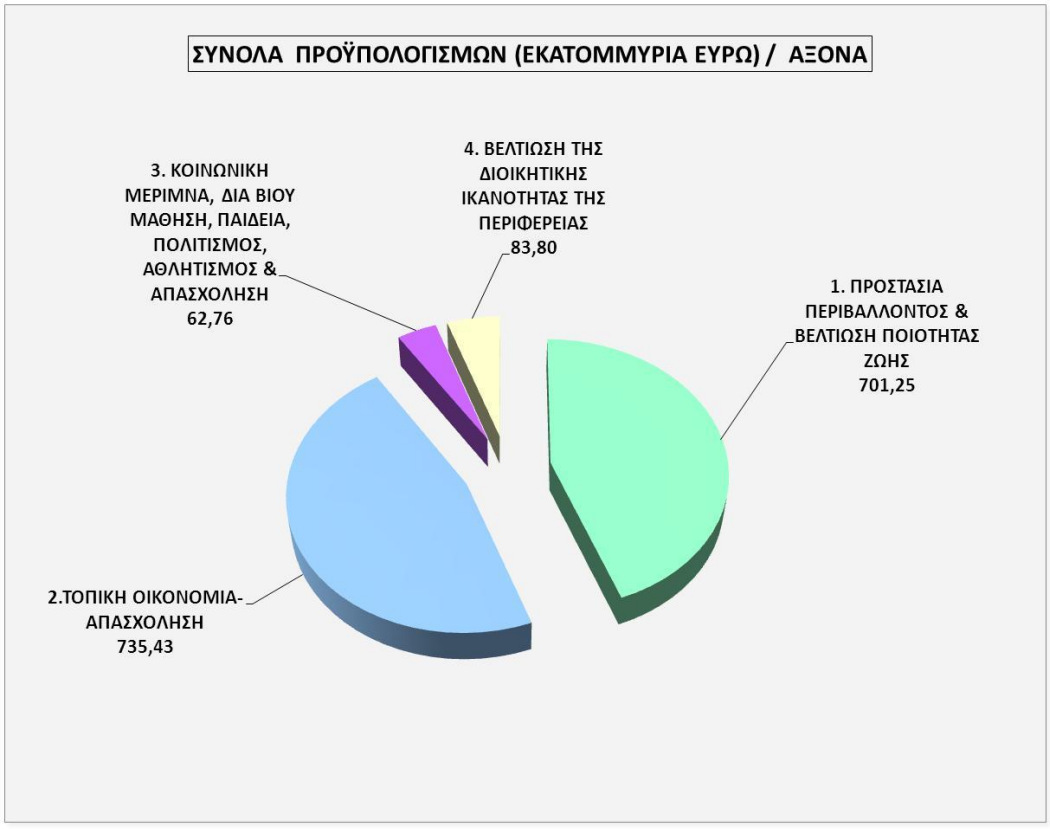

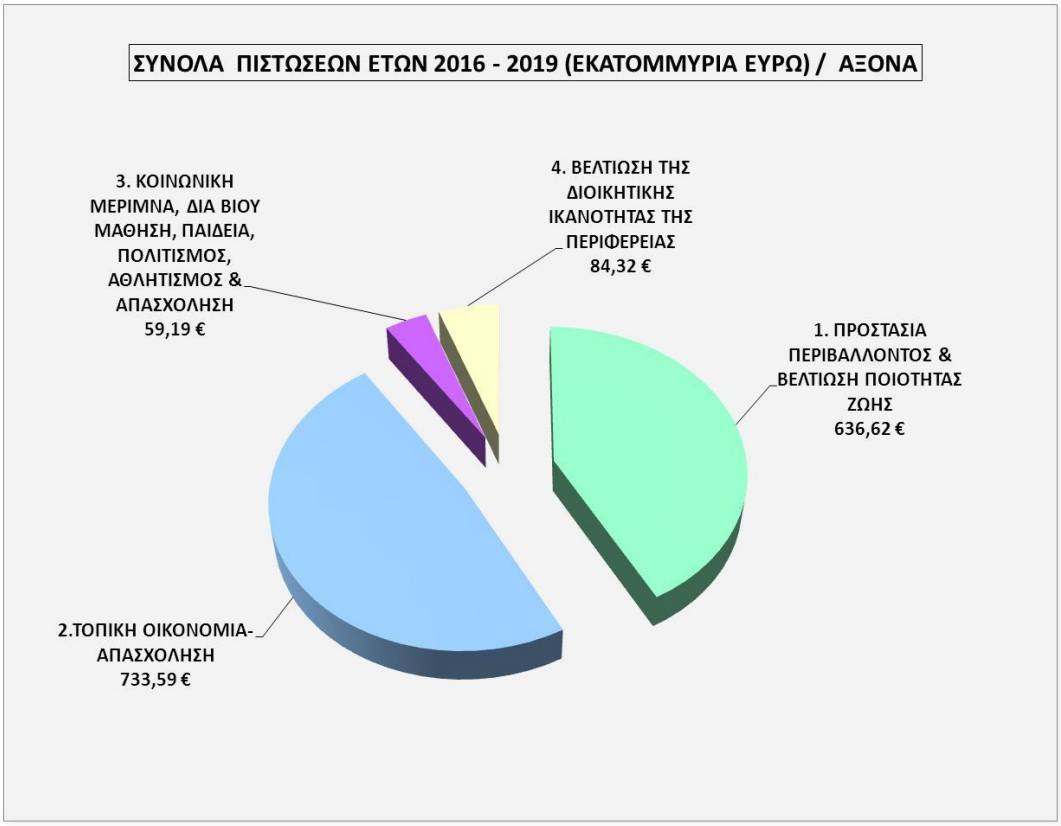

Η παραπάνω διάρθρωση είναι σε συνάφεια με τα βασικά συμπεράσματα της 1ης φάσης του επιχειρησιακού προγράμματος , όπου κατεγράφησαν σαν δυνατά σημεία της Περιφέρειας ο πρωτογενής τομέας καθώς και ο τομέας των υπηρεσιών και της επιχειρηματικότητας , καθώς ο άξονας τοπικής οικονομίας και απασχόλησης προηγείται του άξονα προστασίας περιβάλλοντος και βελτίωσης ποιότητας ζωής ο οποίος λόγω των υποδομών κατείχε ηγεμονική σχέση. Σηματοδοτεί επίσης και μια στροφή σε πιο ρεαλιστική βάση των προσδοκιών για υλοποίηση έργων υποδομής καθώς η τρέχουσα προγραμματική περίοδος και η δύσκολη οικονομική συγκυρία προτάσσουν την επένδυση στην επιχειρηματικότητα.

Σε μια προσέγγιση των στρατηγικών στόχων του επιχειρησιακού προγράμματος σε συνάφεια με τα μέτρα η αντιστοίχιση έχει ως εξής:

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΣΧΕΤΙΣΗ ΜΕ ΜΕΤΡΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΠΔΕ		**ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ 2016-2019**
1. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΜΕ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ, ΠΡΟΝΟΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ - ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ	ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ	81,19
	ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	
	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	
	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	
2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	446,01
	ΕΝΕΡΓΕΙΑ	
3. ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	211,76
	ΕΡΕΥΝΑ – ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	
4. ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΕ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΑΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	110,39
	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	
5. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΚΤΥΩΝ	ΥΠΟΔΟΜΕΣ	580,05
	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ - ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ	
	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ	
6. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ (ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΧΑΡΑΞΗΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΑΚΡΙΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	82,34
	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	
	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	

Μια ανάλυση των στρατηγικών στόχων βάσει της διάρθρωσης τους σε Μέτρα και Δράσεις έχει ως εξής:

- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ ΜΕ ΣΤΟΧΕΥΜΕΝΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ, ΠΡΟΝΟΙΑ, ΠΑΙΔΕΙΑ - ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟ**

Ο συγκεκριμένος στρατηγικός στόχος εμφανίζει οριακά το μικρότερο ποσό χρηματοοικονομικής κατανομής, γεγονός κατανοητό καθώς αφορά δεν περιλαμβάνει υποδομές. Η πλειοψηφία των προβλεπόμενων δράσεων βασίζονται στην χρηματοδότηση από το περιφερειακό και το τομεακό συγχρηματοδοτούμενο πρόγραμμα και η υλοποίησή τους είναι εντός των δυνατοτήτων των

προγραμμάτων. Απαιτείται η εξειδίκευση του τομεακών προγραμμάτων που αφορούν το ΕΚΤ. Πρόκειται για στρατηγικό στόχο με σαφή κατεύθυνση στην κάλυψη επειγουσών κοινωνικών αναγκών

- ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ

Ο συγκεκριμένος στρατηγικός στόχος αφορά την αγροτική ανάπτυξη και την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας βιομηχανίας και επιχειρήσεων με την έλευση φθηνής ενέργειας. Το μέτρο της αγροτικής ανάπτυξης περιλαμβάνει κατ αρχάς μια αναλυτική καταγραφή των αναγκών σε εκσυγχρονισμούς ,βελτιώσεις και επεκτάσεις αρδευτικών δικτύων συνολικού πρ/σμου 204 εκ. € περίπου. Είναι ευνόητο πως οι συγκεκριμένες απαιτήσεις δεν μπορούν να καλυφθούν καθ ολοκληρία με δεδομένα τα ποσά που αναμένεται να εισρεύσουν από το ΠΑΑ 2014-20020, η Περιφέρεια όμως παρουσιάζει ετοιμότητα διεκδίκησης έργων βελτίωσης αρδευτικών δικτύων, τα περισσότερα των οποίων είναι απηρχαιωμένα, και θα ιεραρχήσει ανάλογα με τις κατευθύνσεις του Υπουργείου τις προτεραιότητες. Σημαντικές επίσης είναι οι προσδοκίες γι αξιοποίηση των επενδυτικών κονδυλίων του προγράμματος σε επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και για νέους αγρότες. Τέλος μεγάλες είναι οι προοπτικές για αξιοποίηση κονδυλίων του Πυλώνα 1 της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής με προγράμματα αναδιάρθρωσης αμπελώνων, κορινθιακής σταφίδας και εσπεριδοειδών.
Στον τομές της ενέργειας καθοριστική είναι δημιουργία μονάδας αποθήκευσης και διανομή υγροποιημένου φυσικού αερίου στην Δυτική Ελλάδα.

- **ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ**

Ο συγκεκριμένος στρατηγικός στόχος χαρακτηρίζεται κύρια από την υλοποίηση του αναπτυξιακού νόμου και την προσπάθεια ένταξης στοχευμένων προγραμμάτων επιχειρηματικότητας[42] με αξιοποίηση ειδικών χρηματοδοτικών εργαλείων για την επιχειρηματικότητα. Επιδιώκεται επίσης η χωροθέτηση και οι παρεμβάσεις σε νέους ή υφιστάμενους ΒΙΟΠΑ και η διασύνδεση με την έρευνα και την τεχνολογία.

- **ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΕ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΑΣ**

Ο συγκεκριμένος στρατηγικός στόχος χαρακτηρίζεται από ασάφεια όσο αφορά τις δυνατότητες υλοποίησης περιφερειακής στρατηγικής στον τομέα του τουρισμού. Για τον τομέα του τουρισμού προβλέπεται η ανάπτυξη μέσω του τομεακού προγράμματος δεν υπάρχει όμως κάποια εξειδίκευση ως σήμερα. Σε προκαταρκτικά κείμενα του Υπουργείου Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας έχουν καταγραφεί σημαντικά έργα και περιγραφεί πλαίσια τουριστικής αξιοποίησης κα ανάπτυξης στην Δυτική Ελλάδα . Οι συγκεκριμένες προτάσεις καταγράφονται στο παρόν επιχειρησιακό πρόγραμμα – έστω και χωρίς προϋπολογισμό- και πρέπει να διευκρινιστεί η δυνατότητα εμπλοκής των υπηρεσιών της Περιφέρειας στην υλοποίηση αυτών. Παράλληλα καταγράφονται σημαντικά έργα περιβαλλοντικής προστασίας και αξιοποίησης σε συνδυασμό με την τουριστική ανάπτυξη.

- **ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΒΙΩΣΙΜΩΝ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΡΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΩΝ ΣΕ ΒΑΣΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΚΤΥΩΝ**

Ο συγκεκριμένος στρατηγικός στόχος χαρακτηρίζεται κύρια από την διαρκή υποχρέωση συντήρησης εθνικού και επαρχιακού οδικού δικτύου σε συνδυασμό με την επιδίωξη παρέμβασης για βελτίωση συγκεκριμένων οδικών αξόνων. Για τα προτεινόμενα έργα θα επιδιωχθεί η κάλυψη από το ΕΣΠΑ το οποίο έχει μικρές δυνατότητες για παρεμβάσεις στο οδικό δίκτυο και από το εθνικό σκέλος του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων με τις συγκεκριμένες δυνατότητες. Για την επιλογή των έργων από τα ήδη προτεινόμενα θα γίνει ιεράρχηση δεδομένων των εκάστοτε συνθηκών και αναγκών που θα προκύψουν. Στον στόχο αυτό περιλαμβάνεται και η υλοποίηση αντιπλημμυρικών έργων και όσο αφορά

.

ολοκληρωμένες αστικές παρεμβάσεις ξεχωρίζουν η δημιουργία διοικητηρίου της Περιφέρειας και πολυλειτουργικού χώρου της Περιφέρειας.

- **ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ (ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΧΑΡΑΞΗΣ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΙΑΚΡΙΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

Ο συγκεκριμένος στρατηγικός στόχος παρουσιάζεται διογκωμένος με την υλοποίηση επαναλαμβανόμενων λειτουργιών της Περιφέρειας και κύρια τη μεταφοράς μαθητών αλλά και άλλων λειτουργιών (δακοκτονία, καταπολέμηση κουνουπιών κλπ). Παρουσιάζεται ιδιαίτερη δραστηριότητα στην διεκδίκηση ευρωπαϊκών προγραμμάτων τα οποία αν και έχουν κατεύθυνση παραγωγική ιδίως στους τομείς επιχειρηματικότητας , περιβάλλοντος και τουρισμού καταγράφονται στον συγκεκριμένο άξονα.

Η κατανομή έργων/δράσεων ανά άξονα και χωρική ενότητα ακολουθεί το ίδιο μοτίβο παρουσιάζοντας μια σχετική ομοιομορφία. Πιο αναλυτικά

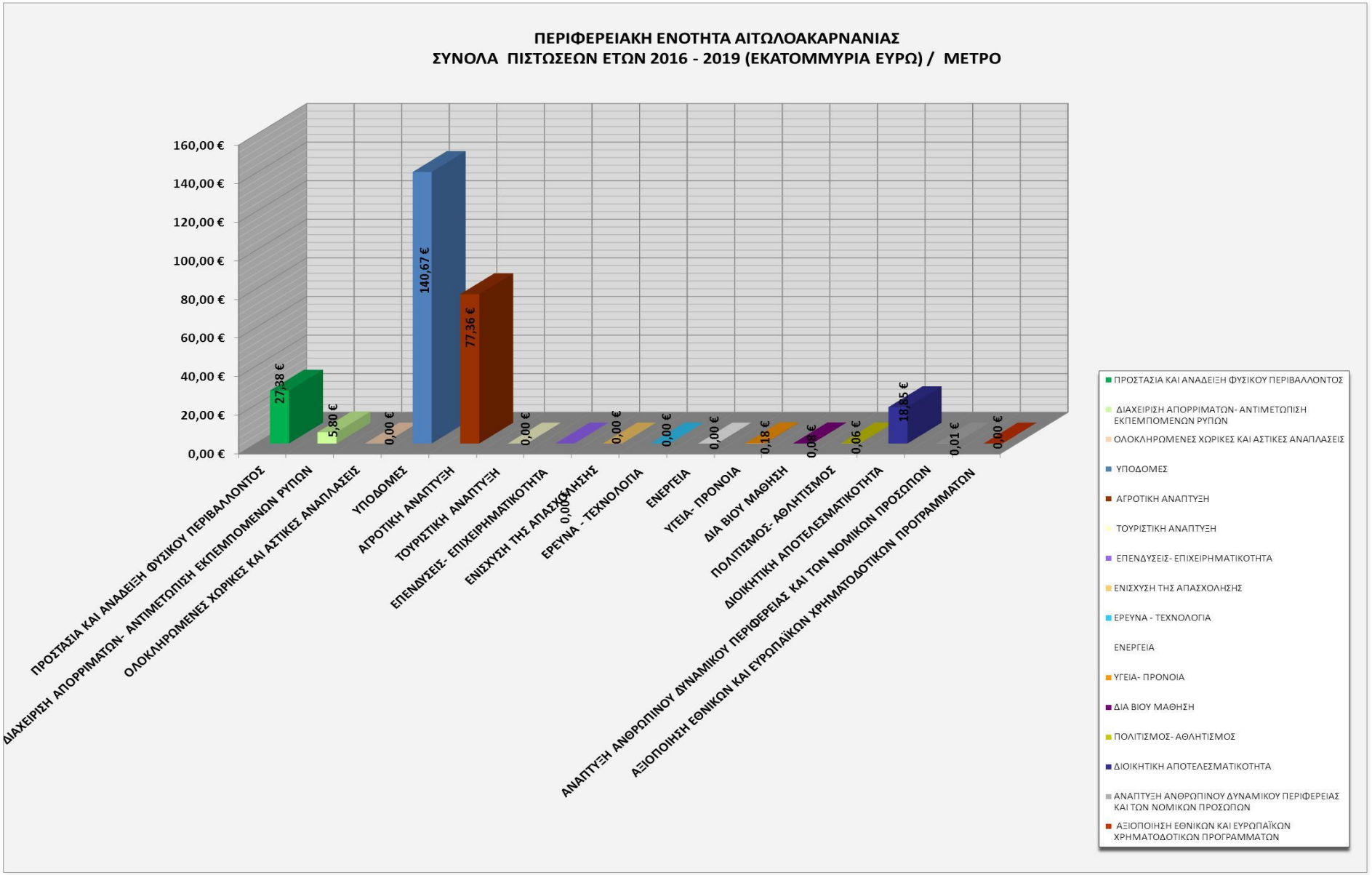
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΑ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΩΝ 2016 - 2019 (ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΕΥΡΩ) / ΜΕΤΡΟ
160,00 €
140,00 €
120,00 €
100,00 €
80,00 €
60,00 €
40,00 €
20,00 €
0,00 €
27,38 €
5,80 €
0,00 €
140,67 €
77,36 €
0,00 €
0,00 €
0,00 €
0,00 €
0,00 €
0,18 €
0,08 €
0,06 €
18,85 €
0,01 €
0,00 €
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

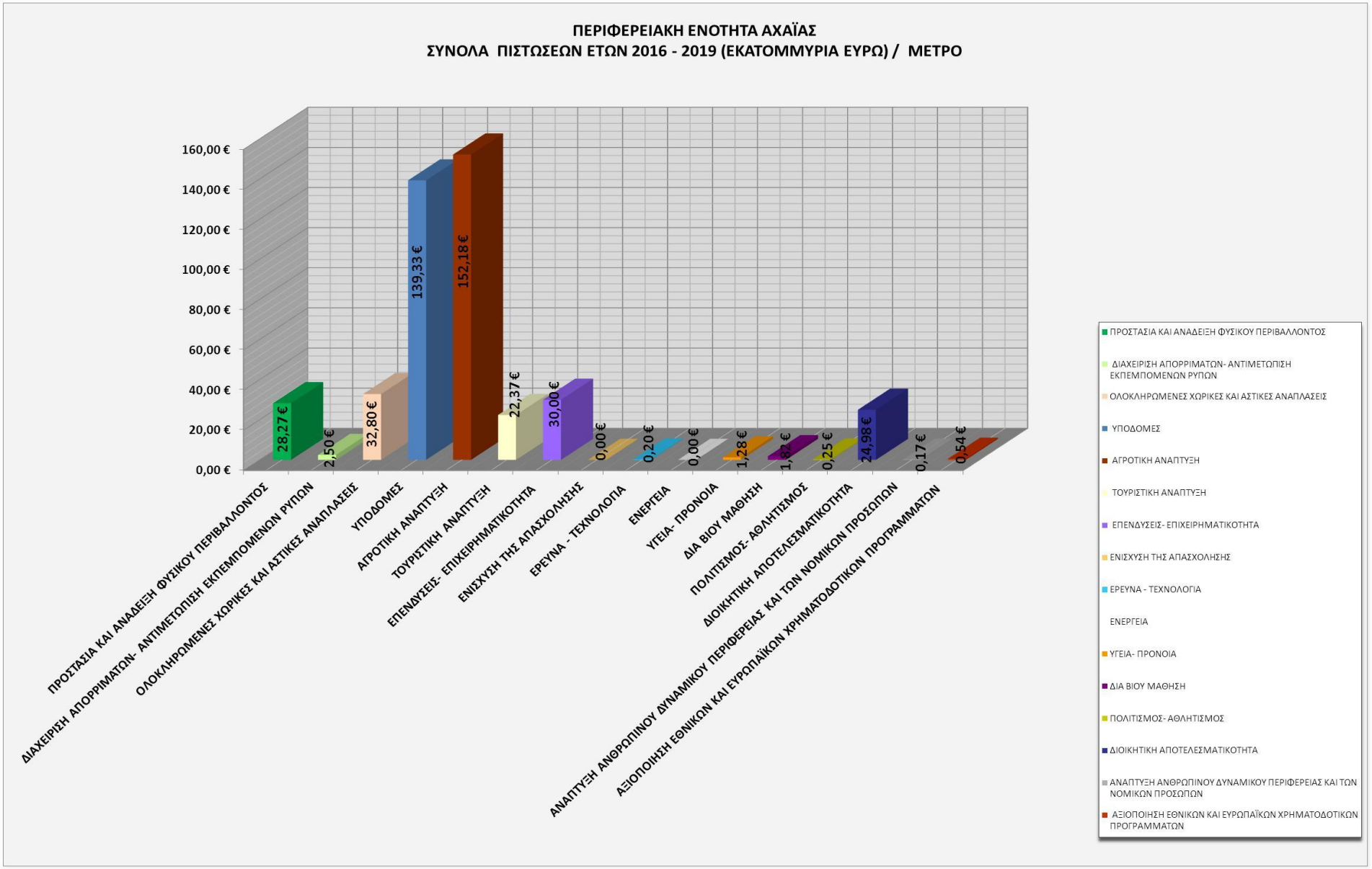
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΑΧΑΪΑΣ
ΣΥΝΟΛΑ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΩΝ 2016 - 2019 (ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΕΥΡΩ) / ΜΕΤΡΟ
160,00 €
140,00 €
120,00 €
100,00 €
80,00 €
60,00 €
40,00 €
20,00 €
0,00 €
28,27 €
2,50 €
32,80 €
139,33 €
152,18 €
22,37 €
30,00 €
0,00 €
0,20 €
0,00 €
1,28 €
1,82 €
0,25 €
24,98 €
0,17 €
0,54 €
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

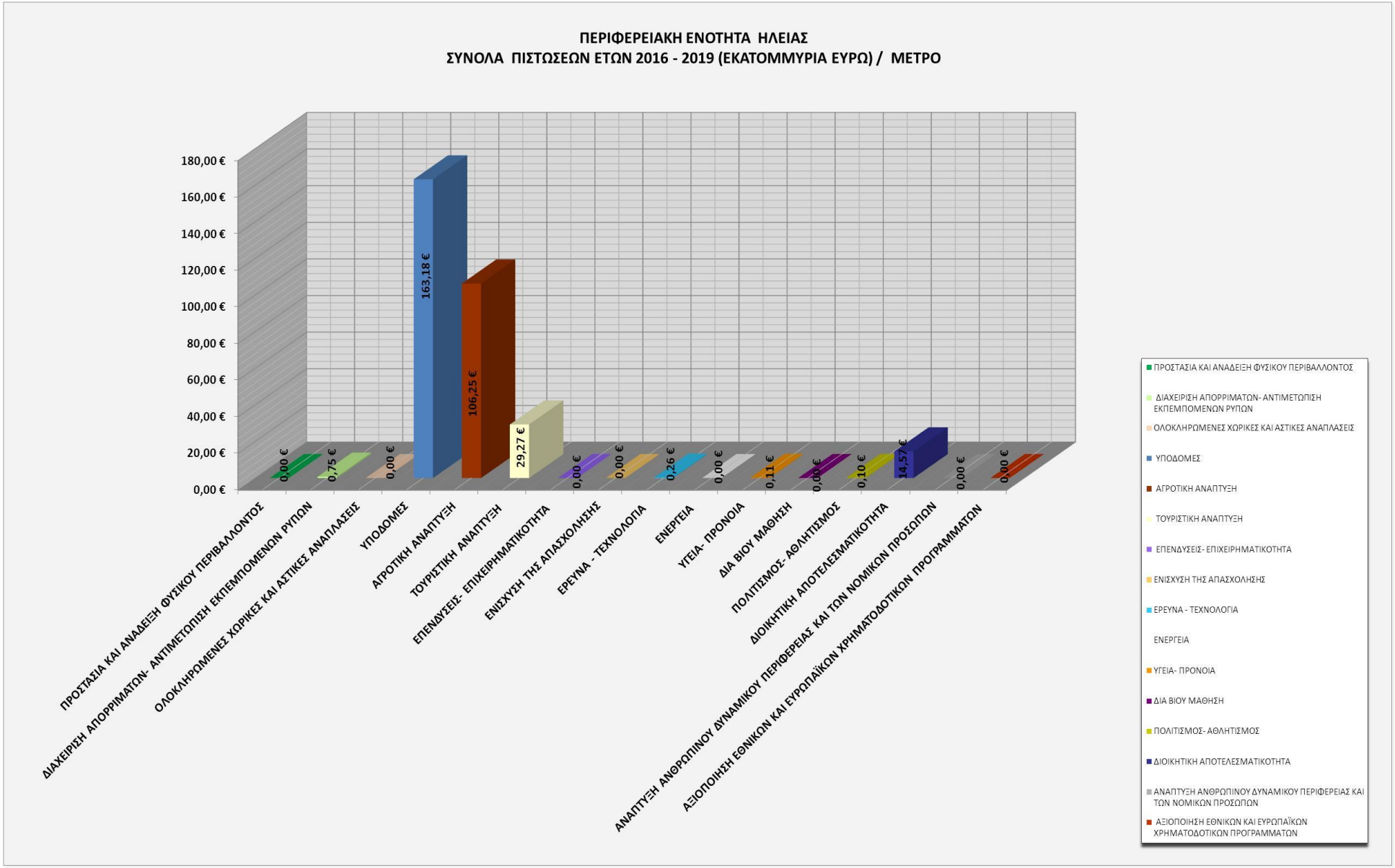
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΗΛΕΙΑΣ
ΣΥΝΟΛΑ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΩΝ 2016 - 2019 (ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΕΥΡΩ) / ΜΕΤΡΟ
180,00 €
160,00 €
140,00 €
120,00 €
100,00 €
80,00 €
60,00 €
40,00 €
20,00 €
0,00 €
0,00 €
0,75 €
0,00 €
163,18 €
106,25 €
29,27 €
0,00 €
0,00 €
0,26 €
0,00 €
0,11 €
0,00 €
0,10 €
14,57 €
0,00 €
0,00 €
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

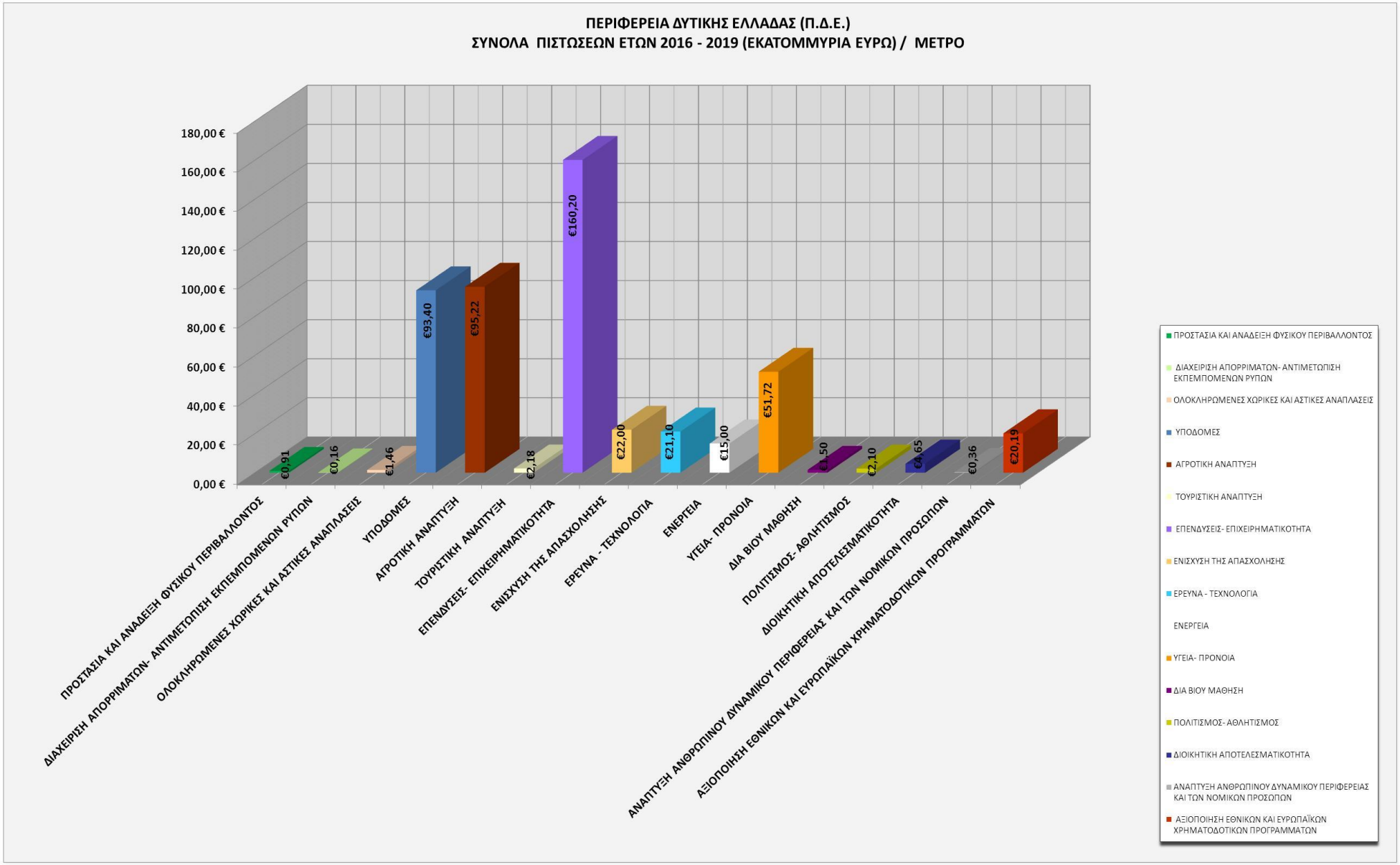
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (Π.Δ.Ε.)
ΣΥΝΟΛΑ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΩΝ 2016 - 2019 (ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΕΥΡΩ) / ΜΕΤΡΟ
180,00 €
160,00 €
140,00 €
120,00 €
100,00 €
80,00 €
60,00 €
40,00 €
20,00 €
0,00 €
€0,91
€0,16
€1,46
€93,40
€95,22
€2,18
€160,20
€22,00
€21,10
€15,00
€51,72
€1,50
€2,10
€4,65
€0,36
€20,19
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΑΤΩΝ- ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΕΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ
ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ
ΕΝΕΡΓΕΙΑ
ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ
ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ
ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ
ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

2.2 Πρόγραμμα Δράσεων

Ακολουθούν συγκεντρωτικοί πίνακες και αναλυτικοί πίνακες με σχέδιο επιχειρησιακού σχεδιασμού ΠΔΕ με οικονομικό προγραμματισμό με βάση την παραπάνω δόμηση Αξόνων – Μέτρων- Στόχων – Δράσεων με χωροθέτηση και αρμόδια μονάδα υλοποίησης. Σημειώνεται ότι όπου δεν υπάρχουν προϋπολογισμοί σε έργα/δράσεις δεν κατέστη δυνατό να καταγραφούν αυτοί καθώς δεν υπήρχαν τη δεδομένη χρονική στιγμή επαρκή στοιχεία από υπηρεσίες ή άλλες πηγές.

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ (ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ) / ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ								ΣΥΝΟΛΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΑ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΩΝ (€)
				Π.Δ.Ε.		Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ		Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ		Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ			
				ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)	ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)	ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)	ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)		
1. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒ/ΝΤΟΣ	ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	**2**	**360.000,00**	**5**	**27.437.000,00**	**1**	**25.000.000,00**	**0**	**0,00**	**8**	**52.797.000,00**
			ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ	**3**	**554.800,00**	**2**	**400.000,00**	**3**	**3.266.949,92**	**0**	**0,00**	**8**	**4.221.749,92**
	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ-ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**1**	**2.050.000,00**	**1**	**2.000.000,00**	**2**	**4.050.000,00**
			ΕΡΓΑ/ΜΕΛΕΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**1**	**649.207,65**	**0**	**0,00**	**1**	**649.207,65**
			ΕΡΓΑ/ΜΕΛΕΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΥΜΑΤΩΝ	**0**	**0,00**	**1**	**6.000.000,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**1**	**6.000.000,00**
			ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΗΓΩΝ ΡΥΠΑΝΣΗΣ (ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΗ, ΚΛΠ.)	**2**	**160.000,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**2**	**160.000,00**
	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥΣ ΙΣΤΟΥΣ	**2**	**1.000.000,00**	**0**	**0,00**	**3**	**32.800.000,00**	**0**	**0,00**	**5**	**33.800.000,00**
			ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ - ΥΔΡΕΥΣΕΙΣ	**2**	**457.400,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**2**	**457.400,00**

	ΥΠΟΔΟΜΕΣ	**ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ**	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	**6**	**99.580.000,00**	**25**	**82.131.204,63**	**21**	**133.614.884,92**	**16**	**102.276.721,55**	**68**	**417.602.811,10**
			ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	**0**	**0,00**	**12**	**56.529.546,00**	**5**	**20.162.368,22**	**2**	**22.000.000,00**	**19**	**98.691.914,22**
			ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**0**	**0,00**	**3**	**26.858.314,98**	**3**	**26.858.314,98**
			ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	**0**	**0,00**	**4**	**18.500.000,00**	**3**	**2.232.892,70**	**5**	**26.762.356,12**	**12**	**47.495.248,82**
			ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ (ΩΣ ΑΝΩΤΕΡΩ)	1	300.000,00	6	4.553.000,00 €	3	439.611,21	5	3.175.000,00	15	8.467.611,21
			ΣΥΝΟΛΑ ΑΞΟΝΑ 1	18	102.412.200,00	55	195.550.750,63	41	220.215.914,62	32	183.072.392,65	146	701.251.257,90

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ (ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ) / ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ								ΣΥΝΟΛΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΑ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΩΝ (€)
				Π.Δ.Ε.		Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ		Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ		Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ			
				ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)	ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)	ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)	ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)		
2. ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ	ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	0	0,00	9	16.771.469,04	22	112.780.000,00	5	74.300.000,00	**36**	**203.851.469,04**
		ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ	2	10.070.000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**2**	**10.070.000,00**
			ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	0	0,00	6	38.563.501,95	4	20.000.000,00	6	23.817.900,00	**16**	**82.381.401,95**
			ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	4	55.150.000,00	6	22.909.685,00	6	19.400.000,00	6	8.830.423,50	**22**	**106.290.108,50**
			ΝΕΟΙ ΑΓΡΟΤΕΣ	1	30.000.000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**1**	**30.000.000,00**
	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ- ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ	ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ	4	1.080.000,00	0	0,00	1	20.000.000,00	0	0,00	**5**	**21.080.000,00**
			ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	5	500.000,00	1	0,00	2	2.373.000,00	11	29.270.495,00	**19**	**32.143.495,00**
		ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	2	600.000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**2**	**600.000,00**

	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ- ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	**ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ**	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	4	90.000.000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**4**	**90.000.000,00**
			ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ/ΣΥΣΤΑΔΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	3	45.000.000,00	0	0,00	1	30.000.000,00	0	0,00	**4**	**75.000.000,00**
		ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΜΕ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ	2	10.100.000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**2**	**10.100.000,00**
		ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	3	15.100.000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**3**	**15.100.000,00**
	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	**ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	3	22.000.000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**3**	**22.000.000,00**
	ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ	**ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ . ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΜΜΕ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ**	ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	1	15.000.000,00	0	0,00	1	200.000,00	1	512.000,00	**3**	**15.712.000,00**
			ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΜΕ ΜΜΕ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ	2	6.100.000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**2**	**6.100.000,00**

	ΕΝΕΡΓΕΙΑ	**ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ**	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	1	15.000.000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**1**	**15.000.000,00**
			ΣΥΝΟΛΑ ΑΞΟΝΑ 2	**37**	**315.700.000,00**	**22**	**78.244.655,99**	**37**	**204.753.000,00**	**29**	**136.730.818,50**	**125**	**735.428.474,49**

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ (ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ) / ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ								ΣΥΝΟΛΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΑ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΩΝ (€)
				Π.Δ.Ε.		Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ		Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ		Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ			
				ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)	ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)	ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)	ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)		
3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	0	0,00	0	0,00	4	900.000,00	0	0,00	**4**	**900.000,00**
			ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	7	2.665.500,00	0	0,00	1	50.000,00	0	0,00	**8**	**2.715.500,00**
			ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	10	44.750.000,00	1	200.000,00	0	0,00	1	200.000,00	**12**	**45.150.000,00**
			ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	3	7.405.000,00	0	0,00	1	330.000,00	0	0,00	**4**	**7.735.000,00**
	ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	4	1.500.000,00	0	0,00	5	1.820.000,00	0	0,00	**9**	**3.320.000,00**
			ΔΟΜΕΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	0	0,00	1	100.000,00	1	0,00	0	0,00	**2**	**100.000,00**
	ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ	ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	2	400.000,00	2	295.612,69	0	0,00	3	198.000,00	**7**	**893.612,69**
			ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	4	1.100.000,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	**4**	**1.100.000,00**
			ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ	2	600.000,00	0	0,00	1	250.000,00	0	0,00	**3**	**850.000,00**
ΣΥΝΟΛΑ ΑΞΟΝΑ 3				**32**	**58.420.500,00**	**4**	**595.612,69**	**13**	**3.350.000,00 €**	**4**	**398.000,00**	**53**	**62.764.112,69**

ΑΞΟΝΑΣ	ΜΕΤΡΟ	ΣΤΟΧΟΣ	ΔΡΑΣΗ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΔΡΑΣΕΩΝ (ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ) / ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΙ								ΣΥΝΟΛΑ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΣΥΝΟΛΑ ΠΡΟΫΠ/ΣΜΩΝ
				Π.Δ.Ε.		Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ		Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ		Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ			
				ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)	ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)	ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)	ΔΡΑΣΕΙΣ	Π/Υ (€)		
4. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ	ΠΑΡΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΤΩΝ, κλπ.)	1	2.400.000,00	3	18.846.000,00	1	24.300.000,00	1	14.572.000,00	**6**	**60.118.000,00**
			ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ (ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ)	4	1.054.000,00	1	2.200,00	1	10.000,00	0	0,00	**6**	**1.066.200,00**
			ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	0	0,00	0	0,00	4	570.000,00	0	0,00	**4**	**570.000,00**
			ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	1	1.440.000,00	0	0,00	1	150.000,00	0	0,00	**2**	**1.590.000,00**
	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	6	360.000,00	1	6.000,00	2	170.000,00	0	0,00	**9**	**536.000,00**
	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΚΑΙ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ / ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	23	19.375.590,00	0	0,00	2	540.000,00 €	0	0,00	**25**	**19.915.590,00**
ΣΥΝΟΛΑ ΑΞΟΝΑ 4				**35**	**24.629.590,00**	**5**	**18.854.200,00**	**11**	**25.740.000,00**	**1**	**14.572.000,00**	**52**	**83.795.790,00**

ΑΞΟΝΑΣ 1
«ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ»

ΜΕΤΡΟ 1.1
«ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ»

ΣΤΟΧΟΣ 1.1.1
«ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ (ΕΕΛ) ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΟΡΕΙΑΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ 91/271/ΕΟΚ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	200.000,00		100.000,00	100.000,00	0,00
ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΣΥΣΤΗΜΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ, ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	Π.Δ.Ε.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	160.000,00	20.000,00	120.000,00	20.000,00	0,00
ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΙΩΡΥΓΑΣ ΔΙΜΗΚΟΥ ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΔΙΩΡΥΓΑΣ ΔΧΧ ΚΑΤΩ ΑΧΕΛΩΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΑΓΙΟΙ ΑΣΩΜΑΤΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΡΡΟΗ ΤΩΝ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	1.000.000,00	300.000,00	200.000,00	200.000,00	

	ΥΔΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΑΝΟΔΟΥ ΤΗΣ ΣΤΑΘΜΗΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΗΣ ΛΥΣΙΜΑΧΙΑΣ									
ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΝΤΙΠΥΡΙΚΩΝ ΖΩΝΩΝ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	287.000,00	154.241,12			
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΜΗΤΡΩΟΥ ΠΗΓΩΝ ΡΥΠΑΝΣΗΣ (ΕΚΠΟΜΠΕΣ, ΑΠΟΡΡΙΨΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΡΡΟΕΣ)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	514.800,00		200.000,00	300.000,00	14.800,00
ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΙΑΒΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΑΜΜΟΝΗΣΙΔΩΝ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΤΗΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ-ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	150.000,00	50.000,00	100.000,00		
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ	ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	30.000,00		30.000,00		
ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΔΙΑΒΡΩΣΗΣ ΑΚΤΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΙΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	25.000.000,00		5.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ	ΜΕΛΕΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΤΗΣ ΠΑΡΟΧΕΤΕΥΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΤΙΚΗΣ ΤΑΦΡΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ ΘΥΡΟΦΡΑΓΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΛΙΜΝΩΝ ΤΡΙΧΩΝΙΔΑΣ-ΛΥΣΙΜΑΧΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	200.000,00	50.000,00	100.000,00	30.000,00	

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ	ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΕ ΦΟΡΕΙΣ ΓΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΝΑΓΚΑΙΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΛΙΩΝ ΩΟΤΟΚΙΑΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΧΕΛΩΝΑΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.000,00	10.000,00			
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΙΣ ΛΕΚΑΝΕΣ ΑΛΦΕΙΟΥ – ΠΗΝΕΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΛΙΜΝΟΔΕΞΑΜΕΝΩΝ ΤΡΙΤΑΙΑΣ ΑΧΑΙΑΣ - ΦΡΑΓΜΑ ΔΡΟΣΙΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.250.000,00		700.000,00	550.000,00	
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΙΣ ΛΕΚΑΝΕΣ ΑΛΦΕΙΟΥ – ΠΗΝΕΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΛΙΜΝΟΔΕΞΑΜΕΝΩΝ ΤΡΙΤΑΙΑΣ ΑΧΑΙΑΣ - ΦΡΑΓΜΑ ΑΓ. ΜΑΡΙΝΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	618.644,07		300.000,00	318.644,07	
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ ΣΤΙΣ ΛΕΚΑΝΕΣ ΑΛΦΕΙΟΥ – ΠΗΝΕΙΟΥ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΗ ΛΙΜΝΟΔΕΞΑΜΕΝΩΝ ΤΡΙΤΑΙΑΣ ΑΧΑΙΑΣ - ΦΡΑΓΜΑ ΣΚΙΑΔΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.398.305,85		700.000,00	698.305,85	
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΕΣ	ΜΕΛΕΤΗ, ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΚΑΤΑΣΚΕΥΩΝ ΤΥΠΟΥ ΤΕΧΝΗΤΟΥ ΥΦΑΛΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	200.000,00		200.000,00		
ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΩΝ ΥΔΑΤΙΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ Ν.Δ. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.000.000,00	1.000.000,00	3.000.000,00	4.000.000,00	2.000.000,00

ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΗΣ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ D1, D2, D6 ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	16.000.000,00	2.000.000,00	4.000.000,00	6.000.000,00	4.000.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 1
«ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ»

ΜΕΤΡΟ 1.2
«ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ - ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ»

ΣΤΟΧΟΣ 1.2.1
«ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗΣ ΤΟΥ ΒΙΟ.ΚΑ ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ (ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ)	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	2.000.000,00	750.000,00			
ΕΡΓΑ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΕΩΝ	ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΠΕΡΙΜΕΤΡΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΠΑΤΡΩΝ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	2.050.000,00	50.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	0,00
ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΗΓΩΝ ΡΥΠΑΝΣΗΣ (ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΗ, ΚΛΠ.)	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΣΩΜΑΤΙΔΙΑΚΗΣ ΡΥΠΑΝΣΗΣ ΓΙΑ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΕ ΑΛΛΗ ΠΟΛΗ ΤΗΣ ΠΔΕ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝ (ΑΓΡΙΝΙΟ- ΠΥΡΓΟΣ)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	100.000,00	10.000,00	50.000,00	40.000,00	

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΗΓΩΝ ΡΥΠΑΝΣΗΣ (ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΗ, ΚΛΠ.)	ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΤΩΝ ΜΕΤΑΛΛΩΝ: ΑΡΣΕΝΙΚΟ-As,ΝΙΚΕΛΙΟ- Ni, ΜΟΛΥΒΔΟΣ-Pb, ΚΑΔΜΙΟ-cd και ΒΕΝΖΟ-Α-ΠΥΡΕΝΙΟΥ (ΠΟΛΥΚΥΚΛΙΚΟΣ ΑΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΥΔΡΟΓΟΝΑΝΘΡΑΚΑΣ) ΣΤΟΝ ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΟ ΑΕΡΑ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	60.000,00		60.000,00		
ΕΡΓΑ/ΜΕΛΕΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΧΩΡΟΥ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΤΑΦΗΣ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	649.207,65	150.000,00	150.000,00	150.000,00	
ΕΡΓΑ/ΜΕΛΕΤΕΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΛΥΜΑΤΩΝ	ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗ ΑΚΑΘΑΡΤΩΝ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΛΥΜΑΤΩΝ Α.Δ. ΚΑΝΔΗΛΑΣ, ΜΥΤΙΚΑ ΚΑΙ ΒΑΡΝΑΚΑ ΔΗΜΟΥ ΑΛΥΖΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	6.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	1.800.000,00	

ΑΞΟΝΑΣ 1
«ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ»

ΜΕΤΡΟ 1.3
«ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ»

ΣΤΟΧΟΣ 1.3.1
«ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ - ΥΔΡΕΥΣΕΙΣ	ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΩΝ ΥΔΑΤΩΝ ΣΤΗ ΠΔΕ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	200.000,00	20.000,00	60.000,00	60.000,00	60.000,00
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ - ΥΔΡΕΥΣΕΙΣ	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΧΩΡΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	257.400,00	30.000,00	70.000,00	70.000,00	87.400,00
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥΣ ΙΣΤΟΥΣ	ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΕΣ ΠΟΛΕΙΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	500.000,00		250.000,00	250.000,00	
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥΣ ΙΣΤΟΥΣ	ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΙΣ ΠΑΡΑΛΙΕΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	500.000,00	125.000,00	125.000,00	125.000,00	125.000,00

ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥΣ ΙΣΤΟΥΣ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΕΩΝ ΑΤΟΜΩΝ- ΠΑΙΔΙΩΝ & ΑμεΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	800.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 1
«ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ»

ΜΕΤΡΟ 1.4
«ΥΠΟΔΟΜΕΣ»

ΣΤΟΧΟΣ 1.4.1
«ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΔΙΑΒΡΩΣΗΣ ΑΚΤΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΧΑΪΑΣ (π.κ. 2006ΜΠ001300	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	367.664,91	167.664,91			
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΣΥΝΤΑΞΗ ΜΕΛΕΤΩΝ Ε.Ο. ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ - ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ ΧΥΤΑ ΒΛΑΧΟΜΑΝΔΡΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	381.000,00	50.000,00	17.200,00	18.131,00	
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΜΕΛΕΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗΣ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΑΠΟ ΣΙΤΑΡΑΛΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΛΟΥΤΡΑ ΜΥΡΤΙΑΣ ΜΕ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΑΠΟ ΠΕΤΡΟΧΩΡΙ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	300.000,00	50.000,00	200.000,00	50.000,00	
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΟΤΑΜΟΥ ΑΛΦΕΙΟΥ Ν. ΗΛΕΙΑΣ ΑΠΟ ΤΕΛΟΣ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ (Χ.Θ. 10+564) ΕΩΣ ΤΗ ΓΕΦΥΡΑ ΑΣΠΡΑ ΣΠΙΤΙΑ (ΠΕΡΙ ΤΗ Χ.Θ. 25+500)	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	750.000,00	200.000,00	300.000,00	100.000,00	

ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΓΙΑ ΠΛΗΜΜΥΡΕΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΟΤΑΜΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ Ν. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ ΑΠΟ ΤΕΛΟΣ ΔΙΩΡΥΓΑΣ ΦΥΓΗΣ ΥΗΣ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΩΣ ΤΗ ΓΕΦΥΡΑ ΜΑΣΤΡΟΥ-ΚΑΤΟΧΗΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	800.000,00	250.000,00	200.000,00	200.000,00	
ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΟΥ ΠΡΟΒΛΗΤΑ ΜΗΚΟΥΣ 350Μ ΜΕ ΑΜΦΙΠΛΕΥΡΗ ΠΑΡΑΒΟΛΗ ΚΡΟΥΑΖΙΕΡΟΠΛΟΙΩΝ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	20.000.000,00		6.000.000,00	8.000.000,00	6.000.000,00
ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟΝ ΛΙΜΕΝΑ ΚΑΤΑΚΩΛΟΥ: Α'ΥΠΟΕΡΓΟ: ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΚΡΗΠΙΔΩΜΑΤΟΣ ΕΜΠΡΟΣΘΕΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ, Β' ΥΠΟΕΡΓΟ: ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΡΟΣΗΝΕΜΟΥ ΜΩΛΟΥ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΤΑ ΜΕ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΗΣΙΔΑΣ ΠΑΡΑΒΟΛΗΣ»	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	27.805,45	27.805,45			
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΡΓΑ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΟΥΣ ΠΟΤΑΜΟΥΣ ΚΛΑΔΕΟΥ -ΕΝΙΠΕΑ- ΠΗΝΕΙΑΚΟΥ ΛΑΔΩΝΑ -ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.000.000,00		2.000.000,00	5.000.000,00	3.000.000,00
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΑΝΤΙΔΙΑΒΡΩΤΙΚΩΝ / ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 2007 ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΑΧΑΪΑΣ (π.κ. 2007ΕΠ40100000) ΥΠΟΕΡΓΟ: ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟΝ ΠΟΤΑΜΟ ΣΕΛΙΝΟΥΝΤΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	1.332.892,70	250.000,00	200.000,00	200.000,00	

ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΑΡΧ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΜΕ ΕΘΝΙΚΗ ΟΔΟ ΠΥΡΓΟΥ - ΚΥΠΑΡΡΙΣΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.500.000,00		1.000.000,00	500.000,00	
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ ΣΤΟ Ε.Ο ΔΙΚΤΥΟ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	55.000,00	45.000,00			
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΜΕΛΕΤΗ ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΤΆ ΤΜΗΜΑΤΑ ΣΤΟΥΣ ΠΟΤΑΜΟΥΣ ΚΛΑΔΕΟΥ - ΕΝΙΠΕΑ- ΠΗΝΕΙΑΚΟΥ ΛΑΔΩΝΑ - ΙΑΡΔΑΝΟΥ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.000.000,00		500.000,00	500.000,00	
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ-ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗΣ ΟΔΟΥ Ν. ΗΛΕΙΑΣ ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΔΗΜΟΥ ΠΗΝΕΙΟΥ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	285.000,00	100.000,00			
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΜΕΛΕΤΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΠΟΤΑΜΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΜΑΡΡΩΝ Ν. ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	150.000,00	100.000,00			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ 17η Ε.Ο. ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ 18η Ε.Ο. Ν.ΑΧΑΙΑΣ-ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	493.861,22	392.651,45			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΣΤΗΝ 27η Ε.Ο. ΠΡΟΑΣΤΕΙΟ- ΣΑΛΜΕΝΙΚΟ ΚΑΙ 1η Ε.Ο. ΠΑΤΡΑ- ΕΛΕΚΙΣΤΡΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	150.000,00	10.203,10			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ -ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ Ν. ΗΛΕΙΑΣ ΕΤΩΝ 2014-2016 (ΣΕ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ π.κ 2013ΕΠ00100014)	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	12.000.000,00	2.500.000,00	2.500.000,00	2.500.000,00	

ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΗΜΑΝΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ ΣΤΗΘΑΙΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΣΤΟ Ε.Ο. ΔΙΚΤΥΟ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	150.000,00	75.000,00			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΑΡ. ΟΔΟΥ ΑΝΔΡΑΒΙΔΑΣ- ΤΡΑΓΑΝΟΥ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ ΟΔΟΥ ΠΡΟΣ "ΚΟΤΣΑΝΕΙΚΑ"	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	135.000,00	65.000,00			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΡ. ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΤΡΙΧΩΝΙΔΟΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	150.000,00	2.956,27			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΡ. ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	160.000,00	2.947,81			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΡ. ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	110.000,00	5.307,12			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΡ. ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	140.000,00	5.281,05			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ-ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΡ. ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΒΑΛΤΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	125.000,00	2.925,00			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΩΝ ΠΡ. ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ ΚΑΙ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	250.000,00	2.015,68			

ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΩΝ ΠΡ. ΕΠΑΡΧΙΩΝ ΤΡΙΧΩΝΙΔΑΣ, ΒΑΛΤΟΥ ΚΑΙ ΞΗΡΟΜΕΡΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	250.000,00	6.885,81			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΔΙΑΠΛΑΤΥΝΣΗ ΤΗΣ Ε.Ο. ΘΕΡΜΟΥ- ΠΕΤΡΟΧΩΡΙ ΜΕΤΑ ΤΑ ΣΦΑΓΕΙΑ ΘΕΡΜΟΥ ΠΡΟΣ ΠΕΤΡΟΧΩΡΙ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	75.000,00	50.000,00			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ Ε.Ο. ΔΙΚΤΥΟΥ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ- ΣΚΑΛΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	80.000,00	40.000,00			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΑΠΟ ΣΙΤΑΡΑΛΩΝΑ ΜΕΧΡΙ ΛΟΥΤΡΑ ΜΥΡΤΙΑΣ ΜΕ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΑΠΟ ΠΕΤΡΟΧΩΡΙ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	2.100.000,00	100.000,00	500.000,00	1.000.000,00	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΡΓΟ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΖΗΜΙΩΝ ΚΑΙ ΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ 15ΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΗΣ ΟΔΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΚΑΣΤΑΝΟΡΕΜΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	350.000,00	150.000,00	150.000,00	50.000,00	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΤΜΗΜΑΤΙΚΕΣ ΑΝΑΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΑΣΦΑΛΤΟΤΑΠΗΤΩΝ ΕΠΙ ΤΗΣ ΝΕΟ ΠΑΤΡΩΝ -ΠΥΡΓΟΥ ΓΙΑ ΑΡΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	1.150.000,00	98.274,22			
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΟΔΟΠΟΙΙΑ ΣΥΝΔΕΤΗΡΙΑΣ ΟΔΟΥ Δ.Δ. ΑΝΑΒΡΥΤΗΣ - Δ.Δ. ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	1.700.000,00	300.000,00			

ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ,ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ Π.Ε.Ο. ΠΑΤΡΩΝ - ΚΟΡΙΝΘΟΥ (ΤΜΗΜΑ ΠΑΤΡΑ - ΑΙΓΙΟ)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	3.004.570,27	300.000,00	179.507,31		
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΕΙΣ,ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ Π.Ε.Ο. ΠΑΤΡΩΝ - ΚΟΡΙΝΘΟΥ (ΤΜΗΜΑ ΑΙΓΙΟ-ΟΡΙΑ ΝΟΜΟΥ ΑΧΑ'ΙΑΣ)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	3.046.164,85	400.000,00	295.102,13		
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΕΩΝ ΤΗΣ Ε.Ο. ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ-ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ΣΤΗ ΘΕΣΗ ΜΑΚΡΥΝΟΡΟΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	650.000,00	300.000,00	250.000,00		
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΟ ΠΑΤΡΩΝ-ΤΡΙΠΟΛΕΩΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	500.000,00	250.000,00	200.000,00	40.000,00	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΑΣΦΑΛΤΟΣΤΡΩΣΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΔΙΑΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ ΠΛΑΓΙΑΣ ΠΕ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	200.000,00	150.000,00			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΕΙΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ Ε.Ο. ΔΙΑΣΕΛΟ-ΕΡΥΜΑΝΘΕΙΑ-ΚΑΛΕΝΤΖΙ-ΓΕΛΑΔΙΝΟ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	415.000,00	12.908,67			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΜΕΤΡΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΡΑΝΩΝ ΤΗΣ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	450.000,00	229.500,00			

ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΠΕΙΓΟΝΤΑ ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 2007 ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙ ΑΣ (π.κ. 2008ΕΠ40100005)	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	158.430,65	100.000,00	50.502,40		
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΡΓΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΑΧΑΪΑΣ (π.κ. 2007ΕΠ40100002)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	467.722,52	100.000,00	100.000,00	68.901,19	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΡΓΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ Ν. ΗΛΕΙΑΣ (π.κ. 2008ΕΠ40100002)	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	3.121.721,55	200.000,00	200.000,00	200.000,00	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΡΓΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ (π.κ. 2008ΕΠ40100003)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	130.187,65	80.000,00	50.187,65		
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΡΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Π.Ε ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΕΤΩΝ 2014 -2016 (σε συνέχεια του π.κ. 2013ΕΠ00100013)	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	13.000.000,00	2.500.000,00	2.500.000,00	2.500.000,00	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ Ν. ΗΛΕΙΑΣ ΕΤΩΝ 2014 -2016 (ΣΕ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ Π.Κ. 2013ΕΠ00100014)	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	12.000.000,00	4.000.000,00	5.000.000,00		

ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΡΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Π.Δ.Ε. ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΗΣ ΠΔΕ ΕΤΩΝ 2014-2016 (σε συνέχεια του π.κ. 2013ΕΠ00100000)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	16.380.000,00	4.000.000,00	4.000.000,00	2.000.000,00	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΤΙΣΣΑ-ΠΕΡΔΙΚΟΒΡΥΣΗ (π.κ. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΤΙΣΣΑ-ΠΕΡΔΙΚΟΒΡΥΣΗ (π.κ.2009ΣΕ44000055)	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	987.272,15	148.098,19			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ ΘΕΡΜΟ - ΑΜΠΕΛΙΑ ΚΟΚΚΙΝΟΒΡΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΛΑΔΩΣΗ ΠΡΟΣ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΟ (π.κ. 2012ΣΕ44000001)	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	357.143,95	116.969,75			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ ΑΠΟ ΨΗΛΟ ΣΤΑΥΡΟ ΠΡΟΣ ΑΡΑΧΩΒΑ (π.κ. 2012ΣΕ44000010)	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	828.508,76	171.656,58			
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΙΚΡΗΣ ΠΕΡΙΜΕΤΡΙΚΗΣ ΜΕ ΚΟΜΒΟ Κ3 ΣΥΧΑΙΝΩΝ ΕΥΡΕΙΑΣ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗΣ ΠΑΤΡΩΝ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	9.000.000,00		3.000.000,00	6.000.000,00	
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΔΕΤΗΡΙΑ ΟΔΟΣ ΑΠΟ Ε.Ο. 111 (ΠΕΡΙΟΧΗ ΛΑΜΠΡΑΙΙΚΑ) ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΠΑΤΡΩΝ (ΚΟΜΒΟΣ Κ7)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.500.000,00		4.000.000,00	6.500.000,00	

ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΚΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΑΡΧ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	2.000.000,00	0,00	2.000.000,00		
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΣΦΑΛΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΟΔΟΠΟΙΙΑΣ ΕΠΙ ΤΗΣ Ε.Ο. ΑΡΧ. ΟΛΥΜΠΙΑΣ-ΒΥΤΙΝΑΣ (ΤΜΗΜΑ ΛΟΥΒΡΟ-ΛΙΝΑΡΙΑ)	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	2.500.000,00		1.500.000,00	1.000.000,00	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΡΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Π.Δ.Ε. ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ΕΤΩΝ 2016 – 2017	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	40.000.000,00	20.000.000,00	20.000.000,00		
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΡΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Π.Δ.Ε. ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ΕΤΩΝ 2018– 2019	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	40.000.000,00			20.000.000,00	20.000.000,00
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΟΜΒΩΝ ΤΗΣ Δ.Τ.Ε./Π.Δ.Ε. ΕΤΩΝ 2016– 2017	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	500.000,00	250.000,00	250.000,00		
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΦΩΤΕΙΝΗΣ ΣΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΟΜΒΩΝ ΤΗΣ Δ.Τ.Ε./Π.Δ.Ε. ΕΤΩΝ 2018-2019	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	500.000,00			250.000,00	250.000,00

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΟΔΟΥ ΛΑΣΤΕΪΚΑ – ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΗ – ΚΑΤΑΚΟΛΟ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	12.000.000,00	1.500.000,00	4.000.000,00	5.000.000,00	1.500.000,00
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΑΜΑΛΙΑΔΑ – ΣΙΜΟΠΟΥΛΟ -111ΕΟ ΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΚΕΡΑΜΙΔΙΑ –ΕΦΥΡΑ ΚΑΙ ΣΙΜΟΠΟΥΛΟ -111ΕΟ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	15.000.000,00	1.500.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00	3.500.000,00
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΑΜΑΛΙΑΔΑ – ΣΙΜΟΠΟΥΛΟ, ΤΜΗΜΑ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΧΑΒΑΡΙΟΥ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	4.500.000,00		1.000.000,00	2.000.000,00	1.500.000,00
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΟ ΚΥΛΛΗΝΗΣ –Ε.Ο ΠΥΡΓΟΥ –ΠΑΤΡΩΝ ΜΕ ΝΕΑ ΧΑΡΑΞΗ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΑΠ΄Ο Κ. ΠΑΝΑΓΙΑ ΕΩΣ ΛΙΜΕΝΑ ΚΥΛΛΗΝΗΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.000.000,00		500.000,00	1.500.000,00	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΕΟ ΑΡΧΑΙΑ ΠΙΣΣΑ – ΛΑΛΑ -111ΕΟ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟ Ι.Ν ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ – ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ ΠΕΥΚΩΝ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	3.500.000,00		500.000,00	2.000.000,00	1.000.000,00
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΠΥΡΓΟΣ –ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ-ΟΙΝΟΗ ΔΙΑΣ/ΣΗ ΜΕ ΕΟ ΑΜΑΛΙΑΔΑ -111ΕΟ ,ΤΜΗΜΑ ΠΥΡΓΟΣ ΔΙΑΣ/ΣΗ ΧΕΙΜΑΔΙΟΥ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	10.000.000,00		1.000.000,00	5.000.000,00	4.000.000,00
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ Ε.Ο ΓΑΣΤΟΥΝΗ-ΒΑΡΘΟΛΟΜΙΟΥ-ΛΟΥΤΡΑ ΚΥΛΛΗΝΗΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	3.500.000,00		500.000,00	2.000.000,00	1.000.000,00
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΗΣ ΟΔΟΥ Ν. ΗΛΕΙΑΣ ΣΤΑ ΟΡΙΑ ΔΗΜΟΥ ΠΗΝΕΙΟΥ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	10.000.000,00		1.000.000,00	5.000.000,00	4.000.000,00

ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΚΡΕΣΤΕΝΑ – ΑΝΔΡΙΤΣΑΙΝΑ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ ΑΠΟ ΕΞΟΔΟ ΚΡΕΣΤΕΝΩΝ –ΔΙΑΣ/ΣΗ ΔΙΑΣΕΛΛΩΝ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	11.000.000,00		1.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΒΑΤΟΤΗΤΑΣ ΔΡΟΜΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ – ΑΚΡΟΠΟΛΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΗΛΙΔΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	20.000,00	20.000,00			
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΜΕΛΕΤΗ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΠΟΤΑΜΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΜΑΡΡΩΝ Ν. ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	120.000,00	40.000,00	80.000,00		
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΑΡΧ. ΟΔΟΥ ΜΕΤΑ ΠΑΡΑΛΛΑΓΩΝ ΑΠ'Ο ΕΟ ΖΑΧΑΡΩ - ΑΡΗΝΗΣ ΠΡΟΣ ΑΡΤΕΜΙΔΑ ΚΑΙ ΜΑΚΙΣΤΟ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	11.000.000,00		2.000.000,00	5.000.000,00	4.000.000,00
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΟΜΒΟΥ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ Ν΄ΕΟ -ΕΟ 33(111) *	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	462.368,22	362.368,22			
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΓΕΦΥΡΑΣ ΣΤΟ ΠΕΝΤΑΚΟΡΦΟ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	61.796,00	51.796,00			
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΠΕΡΙΜΕΤΡΙΚΗΣ ΟΔΟΥ ΑΓΡΙΝΙΟΥ ΤΜΗΜΑ Β-Γ (ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	267.750,00	267.750,00			

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΕΙΣ ΕΡΓΟΥ: ΟΔΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΘΕΡΜΟΥ - ΑΓΡΙΝΙΟΥ (ΤΜΗΜΑ ΘΕΡΜΟΥ - ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ ΘΕΣΗ ΠΟΥΡΝΑΡΙ)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	200.000,00	100.000,00	90.000,00		
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΤΑΜΟΥ ΑΧΕΛΩΟΥ ΝΟΜΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	20.000.000,00		10.000.000,00	10.000.000,00	
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΤΑΜΟΥ ΑΛΦΕΙΟΥ ΝΟΜΟΥ ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.000.000,00		5.000.000,00	5.000.000,00	
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ ΑΝΤΙΔΙΑΒΡΩΤΙΚΩΝ / ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΜΕΣΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΕΤΟΥΣ 2007 ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΗΛΕΙΑΣ (π.κ. 2007ΕΠ40100001)	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	5.892.356,12	200.000,00	200.000,00	200.000,00	
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟ ΧΕΙΜΑΡΡΟ "ΘΟΛΟΥΡΑ" ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	100.000,00	70.000,00			
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΤΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ ΣΤΙΣ ΠΥΡΟΠΛΗΚΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (π.κ. 2008ΕΠ40100004)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	16.946,30	5.915,12			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΡΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ Ε.Ο. ΜΕ ΑΡΙΘ. 33 «ΠΑΤΡΑ - ΤΡΙΠΟΤΑΜΑ - ΔΙΑΣΤΑΥΡΩΣΗ με Ε.Ο. 74», ΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	4.500.000,00	1.500.000,00			

	Π.Δ.Ε.									
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ - ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΡΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ Ν.Ε.Ο. «ΠΑΤΡΑ - ΠΥΡΓΟΣ» ΚΑΙ ΤΗΣ Ε.Ο. ΜΕ ΑΡΙΘ 9 «ΠΥΡΓΟΣ - ΚΑΛΟ ΝΕΡΟ», ΣΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Π.Δ.Ε.	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	2.462.378,41	118.525,83			
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗΣ ΚΑΤΟΛΙΣΘΗΤΙΚΩΝ ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	240.000,00	100.000,00	120.000,00		
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΤΑΜΟΥ ΙΝΑΧΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	72.000,00	50.000,00	22.000,00		
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗ ΠΟΤΑΜΟΥ ΕΥΗΝΟΥ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΚΒΟΛΕΣ ΤΟΥ ΕΩΣ ΤΗ ΧΘ 12+000 ΔΥΤΙΚΑ ΤΟΥ ΟΙΚΙΣΜΟΥ ΠΕΡΙΘΩΡΙ ΣΥΝΟΛΙΚΟΥ ΜΗΚΟΥΣ 12 ΧΛΜ.	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	600.000,00	200.000,00	300.000,00	100.000,00	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΡΟΜΟΥ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΒΕΛΙΜΑΧΙΟΥ & ΑΡΣΗ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΜΕΤΡΙΚΗΣ ΟΔΟΥ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	275.000,00	150.000,00	75.000,00		

ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΑΡΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΧΑΪΑΣ Π.Δ.Ε. ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΕΥΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΜΕΣΩΝ ΤΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ ΕΤΩΝ 2014-2016 (σε συνέχεια του π.κ. 2013ΕΠ00100010)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	12.620.000,00	2.500.000,00	2.500.000,00	2.500.000,00	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Π.Δ.Ε. ΕΤΩΝ 2015-2016	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	2.200.000,00	800.000,00	1.000.000,00	300.000,00	
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ-ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΩΝ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ ΕΤΩΝ 2015-2016	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	1.800.000,00	500.000,00	1.000.000,00	200.000,00	
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	300.000,00	150.000,00	150.000,00		
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ -ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ Ν. ΑΙΤΩΛΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΕΤΩΝ 2014-2016 (ΣΕ ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ π.κ 2013ΕΠ00100013)	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	13.000.000,00	8.000.000,00			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ -ΟΔΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ Ν. ΑΙΤΩΛΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ ΕΤΩΝ 2017-2019	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	15.000.000,00		5.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00

ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΟΔΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΑΓΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ ΑΡΑΧΩΒΑΣ ΨΗΛΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΙ ΑΓ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΕΡΔΙΚΟΒΡΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΚΛΑΔΩΣΕΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΣ ΚΑΙ ΚΑΣΤΑΝΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	1.200.000,00	1.200.000,00			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΟΔΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ ΘΕΡΜΟ - ΔΡΥΜΩΝΑΣ – ΝΕΡΟΧΩΡΙ – ΑΡΓΥΡΟ ΠΗΓΑΔΙ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	1.100.000,00	1.100.000,00			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΖΗΜΙΩΝ ΤΩΝ ΓΕΦΥΡΙΩΝ ΤΕΜΠΛΑΣ ΚΑΙ ΑΥΛΑΚΙΟΥ ΠΟΥ ΠΡΟΚΛΗΘΗΚΑΝ ΑΠΟ ΘΕΟΜΗΝΙΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ ΚΑΙ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ 2015	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	230.000,00	230.000,00			
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΑΞΟΝΑ ΑΜΠΕΛΑΚΙΩΤΙΣΣΑ ΠΕΡΔΙΚΟΒΡΥΣΗ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	1.000.000,00	500.000,00	500.000,00		
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΠΑΡΑΛΙΜΝΙΑ ΟΔΟΣ ΤΡΙΧΩΝΙΔΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.000.000,00	200.000,00	800.000,00	1.000.000,00	
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	Β ΦΑΣΗ ΚΟΥΒΑΡΑΣ ΦΥΤΕΙΕΣ ΜΕ ΔΙΑΚΛΑΔΩΣΗ ΑΠΟ ΜΠΑΜΠΙΝΙ Α) ΠΡΟΣ ΑΣΤΑΚΟ ΚΑΙ Βο ΠΡΟΣ ΜΥΤΙΚΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	4.500.000,00	0,00	1.000.000,00	2.000.000,00	1.500.000,00
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΔΕΤΗΡΙΑ ΟΔΟΣ ΧΥΤΑ 3ΗΣ ΓΕΝ ΜΕ ΤΟ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	3.000.000,00	0,00	1.500.000,00	1.500.000,00	

ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΑΡΧ. ΟΔΟΥ ΘΕΡΜΟΥ - Κ. ΜΑΚΡΥΝΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΜΑΚΡΥΝΕΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	8.000.000,00	500.000,00	2.500.000,00	3.000.000,00	2.000.000,00
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΠΑΡΑΙΟΝΙΑ ΟΔΟΣ ΤΜΗΜΑ ΠΟΓΩΝΙΑ ΠΛΑΓΙΑ ΠΕΡΑΤΙΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	15.000.000,00	0,00	1.500.000,00	7.500.000,00	6.000.000,00
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΠΑΡΑΙΟΝΙΑ ΟΔΟΣ ΤΜΗΜΑ ΠΛΑΤΥΓΙΑΛΙ ΑΣΤΑΚΟΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	6.000.000,00	0,00	1.000.000,00	3.000.000,00	2.000.000,00
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΕΠΑΡΧ. ΟΔΟΥ ΘΕΡΜΟ ΓΕΦΥΡΑ ΜΠΑΝΙΑ ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	5.000.000,00	0,00	800.000,00	2.200.000,00	2.000.000,00
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΑΜΒΡΑΚΙΑΣ ΟΔΟΥ (ΑΚΤΙΟ - ΑΜΒΡΑΚΙΑ) ΜΕ ΒΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ ΛΕΥΚΑΔΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.000.000,00	0,00	1.000.000,00	5.000.000,00	4.000.000,00
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΡΓΑ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΧΕΙΜΑΡΡΟ ΕΡΜΗΤΣΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.000.000,00	500.000,00	1.000.000,00	500.000,00	
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΡΓΑ ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΠΟΤΑΜΟ ΙΝΑΧΟ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	4.000.000,00		1.500.000,00	1.500.000,00	1.000.000,00
ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΖΩΝΩΝ ΑΠΟΛΗΨΗΣ ΑΔΡΑΝΩΝ ΚΟΙΤΗΣ ΑΧΕΛΩΟΥ ΚΑΤΑΝΤΗ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΣΤΡΑΤΟΥ 1	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.000.000,00			5.000.000,00	5.000.000,00

ΑΝΤΙΠΛΗΜΜΥΡΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΠΑΡΟΧΕΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΔΙΩΡΥΓΩΝ ΔΧΧ ΚΑΙ ΔΧΧVIII	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.500.000,00	500.000,00	800.000,00	800.000,00	400.000,00
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ ΕΟ ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ ΘΕΡΜΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.200.000,00	400.000,00	800.000,00		
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΛΙΜΝΩΝ ΤΡΙΧΩΝΙΔΑΣ - ΛΥΣΙΜΑΧΕΙΑΣ ΚΑΙ ΑΧΕΛΩΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.000.000,00	0,00	500.000,00	500.000,00	1.000.000,00
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΔΕ ΜΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ ΜΕΣΩ ΕΘΝ. ΟΔΟΥ "111" (33ΗΣ)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	50.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00	20.000.000,00
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΕΘΝ. ΟΔΟΥ ΠΑΤΡΩΝ-ΠΥΡΓΟΥ ΜΕ 33Η ΕΘΝ. ΟΔΟ "111" (ΤΜΗΜΑ ΑΠΟ ΚΟΜΒΟ ΒΙΠΕ ΕΩΣ ΒΙΠΕ)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	5.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00	2.000.000,00
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΕΘΝ. ΟΔΟΥ ΠΑΤΡΩΝ-ΠΥΡΓΟΥ ΜΕ 33Η ΕΘΝ. ΟΔΟ "111" (ΤΜΗΜΑ ΑΠΟ ΒΙΠΕ ΕΩΣ 33Η ΕΘΝ. ΟΔΟ)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	10.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	4.000.000,00
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΣΥΝΔΕΣΗ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ ΑΡΑΞΟΥ ΜΕ ΕΘΝ. ΟΔΟ ΠΑΤΡΩΝ-ΠΥΡΓΟΥ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	7.000.000,00	1.500.000,00	1.500.000,00	1.500.000,00	2.500.000,00
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΕΠ. ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	30.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00	15.000.000,00

ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΡΟΜΟΥ ΑΡΤΕΜΙΔΑ - ΜΑΚΙΣΤΟΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	10.000.000,00	500.000,00	3.000.000,00	4.000.000,00	2.500.000,00
ΛΙΜΕΝΙΚΑ ΕΡΓΑ	«ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΟΝ ΛΙΜΕΝΑ ΚΑΤΑΚΩΛΟΥ: Α' ΥΠΟΕΡΓΟ: ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΑΡΑΛΙΑΚΟΥ ΚΡΗΠΙΔΩΜΑΤΟΣ ΕΜΠΡΟΣΘΕΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ, Β' ΥΠΟΕΡΓΟ: ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΠΡΟΣΗΝΕΜΟΥ ΜΩΛΟΥ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΠΡΟΒΛΗΤΑ ΜΕ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΗΣΙΔΑΣ ΠΑΡΑΒΟΛΗΣ»	ΗΛΕΙΑ		ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	6.830.509,53	1.731.365,80	3.000.000,00		
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΝΕΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΠΑΡΑΚΑΜΨΗ ΧΑΛΑΝΔΡΙΤΣΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	3.055.798,52	1.500.000,00	265.887,62		
ΒΕΛΤΙΩΣΗ - ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΟΔΟΥ ΚΟΥΒΑΡΑ-ΦΥΤΕΙΕΣ-ΑΣΤΑΚΟΣ ΚΑΙ ΦΥΤΕΙΕΣ - ΚΑΤΟΥΝΑ -ΜΥΤΙΚΑΣ (Α' ΦΑΣΗ)	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	11.629.849,12	3.000.000,00	3.404.822,06		

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ	ΜΕΛΕΤΕΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΥ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	300.000,00	150.000,00	150.000,00		

ΑΞΟΝΑΣ 2
«ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 2.1
«ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

ΣΤΟΧΟΣ 2.1.1
«ΒΕΛΤΙΩΣΗ – ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΚΑΘΑΡΙΣΜΟΣ- ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΑΘΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΟΥ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟΥ ΠΑΛΟΥΚΙΟΥ Ν. ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	60.000,00	60.000,00			
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΥΠΟΓΕΙΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΦΥΣΙΚΗΣ ΡΟΗΣ (ΚΑΝΑΛΕΤΩΝ) ΤΟΕΒ ΓΑΣΤΟΥΝΗΣ, ΑΜΑΛΙΑΔΟΣ, Α΄ ΠΥΡΓΟΥ, ΠΕΛΟΠΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΙΤΑΛΙΟΥ Ν. ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	68.000.000,00	10.000.000,00	20.000.000,00	30.000.000,00	8.000.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ, ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ Α3 & Α4 ΖΩΝΗΣ (8) ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΕΒ ΚΑΤΟΧΗΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.600.000,00		800.000,00	800.000,00	
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ, ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ Λ1 & Λ4 ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΛΕΣΙΝΙΟΥ ΤΟΥ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΕΒ ΛΕΣΙΝΙΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.500.000,00		500.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00

			ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ							
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ, ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ Α2/ΖΩΝΗΣ (9Α) & Α2/ΖΩΝΗΣ (9Β+9Γ) ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΟΕΒ ΝΕΟΧΩΡΙΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.250.000,00		500.000,00	1.000.000,00	750.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΔΙΚΤΥΟΥ ΒΟΝΙΤΣΑΣ-ΜΟΝΑΣΤΗΡΑΚΙΟΥ ΤΟΕΒ ΑΝΑΚΤΟΡΙΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.500.000,00		500.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΑΠΟΣΤΡΑΓΓΙΣΗΣ ΖΩΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΤΩ ΑΧΕΛΩΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.500.000,00		500.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΧΩΜΑΤΙΝΟ ΦΡΑΓΜΑ ΔΡΟΣΙΑΣ (Χ:301326,158, Υ:4199159,375)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	7.500.000,00		3.000.000,00	3.000.000,00	1.500.000,00

ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΔΡΟΣΙΑΣ (ΚΛΕΙΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ, ΜΕ ΣΩΛΗΝΕΣ ΡΕ)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	5.500.000,00		1.500.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΧΩΜΑΤΙΝΟ ΦΡΑΓΜΑ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	6.500.000,00		2.000.000,00	3.000.000,00	1.500.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ (ΚΛΕΙΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ, ΜΕ ΣΩΛΗΝΕΣ ΡΕ) ΣΕ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟ ΦΡΑΓΜΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	5.000.000,00		2.000.000,00	2.000.000,00	1.000.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΧΩΜΑΤΙΝΟ ΦΡΑΓΜΑ ΣΚΙΑΔΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	7.000.000,00		2.000.000,00	3.000.000,00	2.000.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΣΚΙΑΔΑ (ΚΛΕΙΣΤΟ ΔΙΚΤΥΟ, ΜΕ ΣΩΛΗΝΕΣ ΡΕ) ΣΕ ΣΥΝΑΡΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟ ΦΡΑΓΜΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	4.500.000,00		1.000.000,00	2.000.000,00	1.500.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΚΟΥΝΙΝΑΣ - ΚΡΗΝΗΣ - ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ - ΜΕΛΙΣΣΙΩΝ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	4.200.000,00		1.000.000,00	2.200.000,00	1.000.000,00

			ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ							
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΣΤΟΥΣ ΠΟΤΑΜΟΥΣ ΦΟΙΝΙΚΑ – ΜΕΓΑΝΙΤΗ Ν. ΑΧΑΪΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	5.500.000,00		1.500.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΟΕΒ ΠΛΑΤΑΝΟΥ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.500.000,00		1.500.000,00	1.000.000,00	
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΣΚΙΑΔΑ-ΣΚΟΥΡΑ Ν. ΑΧΑΪΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.200.000,00		800.000,00	400.000,00	
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΣΚΕΠΑΣΤΟΥ-ΚΡΑΘΙΟΥ-ΑΜΠΕΛΟΥ-ΚΑΛΑΜΙΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	550.000,00		550.000,00		
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΕΡΓΟ ΡΟΔΙΑΣ-ΕΛΑΙΩΝΑ-ΝΙΚΟΛΕΙΚΩΝ-ΡΙΖΟΜΥΛΟΥ-ΕΛΙΚΗΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	3.800.000,00		1.000.000,00	2.000.000,00	800.000,00

ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ - ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ Δ.Ε. ΤΡΙΤΑΙΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.000.000,00		1.500.000,00	500.000,00	
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ - ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ Δ.Ε. ΦΑΡΡΩΝ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	4.000.000,00		1.500.000,00	2.000.000,00	500.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ - ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ Δ.Ε. ΛΕΟΝΤΙΟΥ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	500.000,00		500.000,00		
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΡΔΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΤΡΙΤΑΙΑΣ (ΔΗΜΟΣ ΕΡΥΜΑΝΘΟΥ-Τ.Κ.: ΑΓ. ΜΑΡΙΝΑΣ, ΔΡΟΣΙΑΣ & ΣΚΙΑΔΑ)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.940.000,00		2.000.000,00	940.000,00	
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΛΙΜΝΟΔΕΞΑΜΕΝΗ ΧΑΛΑΝΔΡΙΤΣΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	17.100.000,00	100.000,00	6.000.000,00	6.000.000,00	5.000.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΚΑΛΦΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.100.000,00		800.000,00	300.000,00	

			ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ							
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ - ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΟΕΒ ΧΑΛΑΝΔΡΙΤΣΑΣ - ΒΑΣΙΛΙΚΟΥ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.200.000,00		1.000.000,00	200.000,00	
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ - ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΟΕΒ ΙΣΩΜΑΤΟΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	700.000,00		500.000,00	200.000,00	
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ - ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ - ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΤΟΥ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΤΟΕΒ ΣΚΙΑΔΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	800.000,00	300.000,00	500.000,00		
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΜΕΛΕΤΗ ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΑΓΩΓΩΝ ΣΤΑ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΤΟΕΒ ΣΑΒΑΛΙΩΝ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	300.000,00	300.000,00			
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΔΙΚΤΥΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΤΟΥ ΤΟΕΒ ΜΥΡΤΟΥΝΤΙΩΝ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. 'η Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.500.000,00	2.000.000,00	500.000,00		

ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΠΙΣΚΕΥΗ ΔΙΩΡΥΓΑΣ ΔΧΧ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΡΔΕΥΣΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΚΑΤΩ ΑΧΕΛΩΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	121.469,04	5.650,04			
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ-ΣΤΡΑΓΓΙΣΤΙΚΟΥ-ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ Τ.Ο.Ε.Β. ΦΥΤΕΙΩΝ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	300.000,00	200.000,00	80.000,00		
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΤΑ ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ ΝΟΜΟΥ ΗΛΕΙΑΣ ΓΙΑ ΑΠΟΦΥΓΗ ΠΛΗΜΜΥΡΩΝ ΛΟΓΩ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΙΚΩΝ ΠΥΡΚΑΓΙΩΝ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	1.000.000,00	200.000,00	100.000,00		
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΔΙΩΡΥΓΑΣ ΠΗΝΕΙΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΥΤ. ΑΧΑΪΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	28.690.000,00	100.000,00	8.590.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΕΠΙΣΚΕΥΗ -ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ Η/Μ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΦΡΑΓΜΑΤΟΣ ΠΗΝΕΙΟΥ ΠΕ ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.500.000,00	1.500.000,00	1.000.000,00		
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΑΡΔΕΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	5.000.000,00	2.000.000,00	1.000.000,00	2.000.000,00	
ΕΓΓΕΙΟΒΕΛΤΙΩΤΙΚΑ ΕΡΓΑ	ΑΝΤΙΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΗΛΕΚΤΡΟΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΑΝΤΛΙΟΣΤΑΣΙΩΝ ΑΠΟΣΤΡΑΣΓΓΙΣΗΣ-ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ Ν. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					

ΑΞΟΝΑΣ 2
«ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 2.1
«ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

ΣΤΟΧΟΣ 2.1.2
«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΕΞΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	600.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΕΞΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	800.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΕΞΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	800.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΗΛΕΚΤΡΙΣΜΟΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	763.501,95	14.499,00			

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΕΔΑΦΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΣΤΗΝ ΑΜΑΛΙΑΔΑ ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	257.900,00	257.900,00			
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ - ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΙΤ_ΝΙΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	21.000.000,00	5.250.000,00	5.250.000,00	5.250.000,00	5.250.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ - ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΑΧΑΙΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	5.500.000,00	1.375.000,00	1.375.000,00	1.375.000,00	1.375.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ - ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΓΕΩΡΓΙΑ ΗΛΕΙΑ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	5.000.000,00	1.250.000,00	1.250.000,00	1.250.000,00	1.250.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΕΥΑΙΣΘΗΤΩΝ ΣΤΑ ΝΙΤΡΙΚΑ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	800.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ - ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΑΙΤ/ΝΙΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ					
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ - ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΑΧΑΙΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ					

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΓΕΩΡΓΟΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ - ΒΙΟΛΟΓΙΚΗ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ ΗΛΕΙΑ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ					
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΥΤΟΧΘΟΝΩΝ ΦΥΛΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΖΩΩΝ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ					
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΑΠΕΙΛΟΥΜΕΝΩΝ ΑΥΤΟΧΘΟΝΩΝ ΦΥΛΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΖΩΩΝ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ					
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.000.000,00	500.000,00	2.500.000,00	3.000.000,00	4.000.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ 2015-2016	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	9.685,00	9.685,00			
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ 2015-2016	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	230.423,50	230.423,50			
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΑΚΟΚΤΟΝΙΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	700.000,00	175.000,00	175.000,00	175.000,00	175.000,00

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΑΚΟΚΤΟΝΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	1.500.000,00	375.000,00	375.000,00	375.000,00	375.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΑΚΟΚΤΟΝΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	2.400.000,00	600.000,00	600.000,00	600.000,00	600.000,00
ΝΕΟΙ ΑΓΡΟΤΕΣ	ΝΕΟΙ ΑΓΡΟΤΕΣ (2014-2020)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	30.000.000,00	5.000.000,00	8.000.000,00	8.000.000,00	9.000.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΜΟΝΙΜΗ ΠΑΥΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	400.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΜΟΝΙΜΗ ΠΑΥΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.200.000,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΜΟΝΙΜΗ ΠΑΥΣΗ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	400.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΠΙ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	200.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΠΙ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	200.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΠΙ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΣΚΑΦΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΛΙΕΥΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΛΕΙΩΝ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	200.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.000.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΣΤΙΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.000.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΦΥΤΙΚΗ & ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΗ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	33.000.000,00	8.250.000,00	8.250.000,00	8.250.000,00	8.250.000,00
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΦΥΤΙΚΗ & ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΗ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	18.000.000,00	4.500.000,00	4.500.000,00	4.500.000,00	4.500.000,00

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΦΥΤΙΚΗ & ΖΩΙΚΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΣΤΗ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	22.000.000,00	5.500.000,00	5.500.000,00	5.500.000,00	5.500.000,00
ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΑ ΣΤΙΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΕΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.000.000,00	200.000,00	200.000,00	300.000,00	300.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΠΙΛΕΚΤΙΚΩΝ ΙΧΘΥΟΣΥΛΛΗΠΤΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΥΠΟΜΕΓΕΘΩΝ ΨΑΡΙΩΝ & ΤΗΝ ΤΟΝΩΣΗ ΤΩΝ ΦΥΣΙΚΩΝ ΙΧΘΥΟΑΠΟΘΕΜΑΤΩΝ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	150.000,00		150.000,00		
ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ	ΔΑΠΑΝΕΣ ΣΥΣΤΑΣΗΣ & ΜΕΤΟΧΙΚΟ ΜΕΡΙΔΙΟ ΠΔΕ ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΣΥΜΠΡΑΞΗ Π.Δ.Ε. & ΣΥΜΦΩΝΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	70.000,00	70.000,00			
ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ	ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗΣ & ΕΜΠΟΡΙΑΣ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΙΟΝΤΩΝ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.000.000,00	1.000.000,00	5.000.000,00	4.000.000,00	
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗΣ ΑΜΠΕΛΩΝΩΝ 2015-2017	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	12.000.000,00	6.000.000,00	6.000.000,00		

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΗΣ ΣΤΑΦΙΔΑΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	30.000.000,00	2.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00	8.000.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ	ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΕΣΠΕΡΙΔΟΕΙΔΩΝ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	15.000.000,00	1.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00	4.000.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 2
«ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 2.2
«ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

ΣΤΟΧΟΣ 2.2.1
«ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ – ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΘΝΙΚΕΣ & ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	80.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ	ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΙ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΙ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	400.000,00		150.000,00	150.000,00	100.000,00
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ	ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΟ ΚΑΝΑΛΙ /ΠΛΑΤΦΟΡΜΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ , ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΔΡΑ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	300.000,00	30.000,00	100.000,00	100.000,00	70.000,00
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ , ΕΜΠΟΡΙΟΥ &	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	300.000,00	75.000,00	75.000,00	75.000,00	75.000,00

			ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΔΡΑ)							
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΜΕ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΡΕΥΜΑ (ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ, ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ κλπ)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΔΡΑ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	500.000,00	125.000,00	125.000,00	125.000,00	125.000,00
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΥΒΡΙΔΙΚΩΝ ΠΛΟΙΑΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΕΣ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΛΙΜΝΗ ΚΑΙΑΦΑ	ΗΛΕΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	300.000,00	300.000,00			
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΠΑΡΚΟ ΟΙΚΟΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΙΑΜΑΤΙΚΩΝ ΠΗΓΩΝ ΚΑΙΑΦΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΒΑΣΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΝΕΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΔΙΗΜΕΡΕΥΣΗΣ	ΗΛΕΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.970.495,00		1.970.495,00	1.000.000,00	
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ ΣΕ ΚΕΝΤΡΟ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ	ΑΧΑΪΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.373.000,00		1.373.000,00	1.000.000,00	
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΘΕΜΑΤΙΚΟΥ ΠΑΡΚΟΥ ΣΤΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΑΣ ΜΕ ΑΝΑΦΟΡΑ ΣΡΗ ΣΤΑΦΙΔΟΠΑΡΑΓΩΓΗ , ΚΡΑΣΙ , ΛΑΔΙ ΚΛΠ	ΑΧΑΪΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΜΕ ΒΑΣΙΚΟ ΚΟΜΒΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΘΕΡΜΟΥ (ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΕΙ ΚΕΝΤΡΟ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ / ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΩΣ ΓΕΝΕΘΛΙΟΣ ΤΟΠΟΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΑ ΤΟΥ ΑΙΤΩΛΟΥ) ΚΑΙ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΠΡΟΥΣΣΟΥ ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΠΡΟΟΡΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΟΡΕΙΝΗΣ ΝΑΥΠΑΚΤΙΑΣ)	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΠΟΛΩΝ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΜΕ ΤΑ ΕΘΝΙΚΑ ΠΑΡΚΑ ΤΩΝ ΥΓΡΟΒΙΟΤΟΠΩΝ ΑΜΒΡΑΚΙΚΟΥ (ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΆΡΤΑ), ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ–ΑΙΤΩΛΙΚΟΥ, ΕΚΒΟΛΩΝ ΑΧΕΛΩΟΥ, ΚΟΤΥΧΙΟΥ ΣΤΡΟΦΥΛΙΑΣ & ΧΕΛΜΟΥ – ΒΟΥΡΑΪΚΟΥ	Π.Δ.Ε.	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΜΕΛΕΤΗ ΕΥΣΤΑΘΕΙΑΣ ΠΡΑΝΩΝ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΟΥ ΣΠΗΛΑΙΟΥ ΑΝΥΓΡΙΔΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΚΑΪΑΦΑ	ΗΛΕΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	800.000,00	100.000,00	700.000,00		
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΕΡΓΟΛΑΒΙΑ ΕΥΣΤΑΘΕΙΑΣ ΠΡΑΝΩΝ, ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ & ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΤΟΥ ΣΠΗΛΑΙΟΥ ΑΝΥΓΡΙΔΩΝ ΝΥΜΦΩΝ ΚΑΪΑΦΑ	ΗΛΕΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	5.000.000,00		2.000.000,00	2.000.000,00	1.000.000,00
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΥΔΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ ΛΙΜΝΗΣ ΚΑΪΑΦΑ	ΗΛΕΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.000.000,00	250.000,00	750.000,00		
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΕΡΓΟΛΑΒΙΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΥΔΡΟΘΕΡΑΠΕΥΤΗΡΙΟΥ ΛΙΜΝΗΣ ΚΑΪΑΦΑ	ΗΛΕΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.000.000,00		3.000.000,00	3.000.000,00	4.000.000,00
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΡΡΥΠΑΝΣΗΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΥΛΟΥ ΕΙΣΟΔΟΥ	ΗΛΕΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	500.000,00	250.000,00	250.000,00		

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΕΡΓΟΛΑΒΙΑ ΑΠΟΡΡΥΠΑΝΣΗΣ ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΔΙΑΥΛΟΥ ΕΙΣΟΔΟΥ	ΗΛΕΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	3.000.000,00		1.000.000,00	1.000.000,00	1.000.000,00
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΜΕΛΕΤΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΤΟΙΜΟΡΡΟΠΙΑΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ Ν.ΑΓΙΑΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ, ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ	ΗΛΕΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	700.000,00	100.000,00	600.000,00		
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΕΡΓΟΛΑΒΙΑ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΤΟΙΜΟΡΡΟΠΙΑΣ ΥΠΟΔΟΜΩΝ Ν.ΑΓΙΑΣ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ, ΛΙΜΝΗ ΚΑΪΑΦΑ	ΗΛΕΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	5.000.000,00		500.000,00	2.500.000,00	2.000.000,00
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΠΡΟΒΟΛΗ - ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ & ΟΙΚΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	Π.Δ.Ε.	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΘΕΜΑΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΡΟΜΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΑ ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ .	Π.Δ.Ε.	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					

ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ	ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟΥ ΑΡΑΞΟΥ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δεή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	20.000.000,00		10.000.000,00	10.000.000,00	
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΟΡΕΙΝΩΝ ΛΙΜΝΩΝ ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΑΝΑΝΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε. ή Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΘΝΙΚΕΣ & ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	80.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 2
«ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 2.2
«ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

ΣΤΟΧΟΣ 2.2.2
«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΜΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ , ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΔΡΑ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	300.000,00	30.000,00	100.000,00	100.000,00	70.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΣΙΜΟΥ (ΕΣΤΙΑΣΗ , ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΛΠ)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ , ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΔΡΑ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	300.000,00	50.000,00	100.000,00	100.000,00	50.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 2
«ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 2.3
«ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»

ΣΤΟΧΟΣ 2.3.1
«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΙ ΝΟΜΟΙ (Ν.3239/04, Ν3908/2011)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	40.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΝΕΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	20.000.000,00	3.000.000,00	7.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΕΥΕΛΙΚΤΗ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ (ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΛΟΓΙΚΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ 23Β ΤΟΥ Ν. 1892/90)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	15.000.000,00	1.000.000,00	4.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ	ΈΜΠΕΙΡΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ – ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	15.000.000,00	1.000.000,00	4.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ/ΣΥΣΤΑΔΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΤΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	30.000.000,00	2.000.000,00	8.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ/ΣΥΣΤΑΔΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ «ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ – ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ»	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	15.000.000,00	1.000.000,00	4.000.000,00	5.000.000,00	5.000.000,00
ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΝΕΟΦΥΩΝ Η ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	5.000.000,00	500.000,00	1.000.000,00	1.750.000,00	1.750.000,00
ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΚΛΕΙΣΤΩΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΟΣΤΑΣΙΩΝ ΜΕ ΕΞΥΠΝΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ – ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΓΟΥΝΤΟΣ ΕΠΕΝΔΥΜΕΝΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.000.000,00	1.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ/ΣΥΣΤΑΔΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ, ΜΕ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΚΤΗΡΙΑΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΘΕΡΜΟΚΟΙΤΙΔΩΝ ΓΙΑ ΝΕΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ	Π.Δ.Ε.	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΝΕΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ/ΣΥΣΤΑΔΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ	ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΝΕΩΝ ΒΙΟΠΑ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΕΙΣ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	30.000.000,00	2.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00	8.000.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 2
«ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 2.3
«ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»

ΣΤΟΧΟΣ 2.3.2
«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ & ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ & ΦΟΡΕΙΣ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΜΕ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ	ΚΕΝΤΡΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ '' EUROPE DIRECT''	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	100.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΜΕ ΕΘΝΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ	ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ ΔΙΕΘΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΜΜΕ ΤΗΣ ΠΔΕ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.000.000,00	2.000.000,00	2.500.000,00	2.500.000,00	3.000.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 2
«ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 2.3
«ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ - ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»

ΣΤΟΧΟΣ 2.3.3
«ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΙΚΡΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΕ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΣΧΕΔΙΟΥ SMALL BUSINESS ACT SBA	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	100.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 2
«ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 2.4
«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ»

ΣΤΟΧΟΣ 2.4.1
«ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΜΕ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΩΝ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΞΥΠΝΗΣ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.000.000,00	100.000,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΝΕΩΝ ΘΕΣΕΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΑΝΕΡΓΟΥΣ ΜΕ ΥΨΗΛΑ ΤΥΠΙΚΑ ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΠΟΥ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΤΟΜΕΙΣ ΜΕ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ.	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.000.000,00	100.000,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 2
«ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 2.5
«ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ»

ΣΤΟΧΟΣ 2.5.1
«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ - ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ . ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΜΜΕ & ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	ΠΙΛΟΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΚΡΙΒΟΥΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Π.Δ.Ε.	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	200.000,00		70.000,00	70.000,00	60.000,00
ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	ΣΥΜΜ, ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΤΟ ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΣΧΗΜΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ LIFE +CONDENSE "ΠΙΛ. ΕΦΑΡΜ. ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦ. ΑΠΟΒΛΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΓΡΩΝ ΑΠΟΒΛ.ΕΛΑΙΟΥΡΓ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΝΟΣ ΥΨΗΛΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΘΡΕΠ, ΣΤΟΙΧ,Ν ΕΥΚΟΛΟΥ ΣΤΗ ΧΡΗΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	512.000,00	262.000,00			
ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	ΘΕΣΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ PATRAS IQ ΩΣ ΕΘΝΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ ΙΔΙΑΙΤΕΡΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΣΤΗΝ ΔΙΑΧΥΣΗ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ							

	ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ									

ΑΞΟΝΑΣ 3
«ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 3.1
«ΥΓΕΙΑ- ΠΡΟΝΟΙΑ»

ΣΤΟΧΟΣ 3.1.1
«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	200.000,00	105.085,99			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ, ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	200.000,00	180.000,00			
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.275.000,00	200.000,00	350.000,00	350.000,00	375.000,00

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΙΚΩΝ ΚΥΛΙΚΕΙΩΝ ΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΡΟΑΓΩΓΗΣ-ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ/ΠΡΟΛΗΨΗ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΠΑΧΥΣΑΡΚΙΑΣ - ΥΓΙΕΙΝΗ ΔΙΑΤΡΟΦΗ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜ. ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	130.000,00		70.000,00	60.000,00	
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟΥ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΠΕΔΥ(Μικροβιολογικός /Χημικός έλεγχος τροφίμων νερων)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜ. ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	750.000,00	150.000,00	200.000,00	200.000,00	200.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	100.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	ΔΙΚΤΥΟΥ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΩΝ ΠΟΥ ΦΡΟΝΤΙΖΟΥΝ ΠΑΙΔΙΑ/ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	500.000,00	150.000,00	100.000,00	150.000,00	100.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	ΔΡΑΣΗ «ΔΙΑΒΙΩΣΗ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ», ΠΟΥ ΑΦΟΡΑ ΣΕ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΜΕ ΣΚΟΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗΣ ΔΙΑΒΙΩΣΗΣ.	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	350.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	50.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	ΔΡΑΣΗ "ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΣ ΒΟΗΘΟΣ" ΑΦΟΡΑ ΕΠΙΔΟΤΗΣΗ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΗΡΙΑΣ 80% & ΑΝΩ ΓΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΒΟΗΘΩΝ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	450.000,00	120.000,00	100.000,00	100.000,00	130.000,00

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΔΙΚΤΥΟΥ ΜΕΝΤΟΡΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	50.000,00	15.000,00	15.000,00	10.000,00	10.000,00
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΚΙΝΗΤΗ ΜΟΝΑΔΑ ΑΙΜΟΔΟΣΙΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	330.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	30.000,00
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΤΕΒΑ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	13.000.000,00	13.000.000,00			
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΤΕΒΑ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	19.500.000,00		6.500.000,00	6.500.000,00	6.500.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	ΣΤΕΓΑ-ΖΩ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	215.500,00	215.500,00			

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΠΑΡΟΧΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΣΕ ΑΣΤΕΓΟΥΣ & ΑΤΟΜΑ ΠΟΥ ΔΙΑΒΙΟΥΝ ΣΕ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΣΤΕΓΗΣ, ΟΙ ΟΠΟΙΕΣ ΔΕΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΟΥΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ ΣΙΤΙΣΗΣ & ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	250.000,00	50.000,00	75.000,00	75.000,00	50.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΕΝΤΡΩΝ ΕΠΙΔΕΙΞΗΣ & ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΚΟΙΝΟΥ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΟΔΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΜΕ ΠΑΡΑΛΛΗΛΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.000.000,00	150.000,00	300.000,00	300.000,00	150.000,00
ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΔΙΚΤΥΟ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΤΗΛΕΙΑΤΡΙΚΗ, ΚΙΝΗΤΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΟΧΗΣ ΙΑΤΡΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	6.000.000,00	1.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	1.000.000,00
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟΠΟΙΗΜΕΝΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΟΥΣ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	5.000.000,00	1.250.000,00	1.250.000,00	1.250.000,00	1.250.000,00
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΣΥΝΟΧΗΣ, ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗΣ ΤΗΣ ΦΤΩΧΕΙΑΣ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΕΡΓΟΥΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΥΠΑΘΩΝ ΟΜΑΔΩΝ ΤΟΥ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΟΝΤΑΙ ΣΕ ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΗ ΘΕΣΗ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	5.000.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00	500.000,00

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ	ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΛΙΝΩΝ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΕΛΠΙΔΑ	ΑΧΑΪΑ	ΊΔΡΥΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ "Η ΕΛΠΙΔΑ"	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	50.000,00	50.000,00			
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΑΙΘΟΥΣΑΣ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑΣ, ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΑΙΝΙΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΝ ΕΚΓΥΜΝΑΣΗΣ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΕΛΠΙΔΑ	ΑΧΑΪΑ	ΊΔΡΥΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ "Η ΕΛΠΙΔΑ"	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	50.000,00	50.000,00			
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΒΕΛΤΙΩΣΗ, ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ, ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΕΡΓΑ ΠΡΑΣΙΝΟΥ ΣΤΟ ΙΔΡΥΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣΗ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΕΛΠΙΔΑ	ΑΧΑΪΑ	ΊΔΡΥΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ "Η ΕΛΠΙΔΑ"	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	50.000,00	50.000,00			
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ - ΠΡΟΝΟΙΑΣ	ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ ΕΛΠΙΔΑ	ΑΧΑΪΑ	ΊΔΡΥΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΟΓΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΑΣΘΕΝΩΝ "Η ΕΛΠΙΔΑ"	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	50.000,00	50.000,00			

ΑΞΟΝΑΣ 3
«ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 3.2
«ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ»

ΣΤΟΧΟΣ 3.2.1
«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ IRIS (ERASMUS+)	ΑΧΑΪΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΚ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	120.000,00	60.000,00	60.000,00		
ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΉ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ERASMUS ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	Π.Δ.Ε.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΚ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜ. ΕΠΕΝΔ. ΑΠΟ ΣΥΓΧΡ/ΝΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	500.000,00		200.000,00	200.000,00	100.000,00
ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΚΛΑΔΟ	Π.Δ.Ε.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΚ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜ. ΕΠΕΝΔ. ΑΠΟ ΣΥΓΧΡ/ΝΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ (ΕΣΠΑ	300.000,00	30.000,00	90.000,00	90.000,00	90.000,00

ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	Π.Δ.Ε.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΚ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜ. ΕΠΕΝΔ. ΑΠΟ ΣΥΓΧΡ/ΝΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ (ΕΣΠΑ	500.000,00	100.000,00	150.000,00	150.000,00	100.000,00
ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	Π.Δ.Ε.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΚ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜ. ΕΠΕΝΔ. ΑΠΟ ΣΥΓΧΡ/ΝΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ (ΕΣΠΑ	500.000,00	100.000,00	150.000,00	150.000,00	100.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 3
«ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 3.3
«ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ- ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ»

ΣΤΟΧΟΣ 3.3.1
«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΥΓΕΙΑΣ, ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΠΑΙΔΕΙΑΣ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΖΗΜΙΩΝ ΚΤΙΡΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΤΕΓΑΣΗ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ "ΣΩΣΙΠΟΛΙΣ"	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	198.000,00	98.000,00			
ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ, ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΑΞΙΩΝ ΑΙΤ/ΝΙΑΣ. Α΄ ΦΑΣΗ (ΑΓΙΟΣ ΣΥΜΙΟΣ)	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	295.612,69	56.698,39			
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΨΥΧΑΓΩΓΙΚΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΩΝ ΑμεΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	250.000,00	50.000,00	75.000,00	75.000,00	50.000,00
ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΤΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΑΞΟΝΑ ΑΘΗΝΑ – ΠΑΤΡΑ - ΠΥΡΓΟΣ - ΟΛΥΜΠΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ	ΗΛΕΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					

	ΚΑΘΕΤΟΥΣ ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΟΡΕΙΝΗ ΕΝΔΟΧΩΡΑ									
ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ, ΜΝΗΜΕΙΩΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΤΑΣΣΟΝΤΑΙ ΚΑΤΑ ΜΗΚΟΣ ΤΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΑΞΟΝΑ ΝΑΥΠΑΚΤΟΣ – ΜΕΣΟΛΟΓΓΙ.	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					
ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΜΕ ΒΑΣΙΚΟ ΚΟΜΒΟ ΤΟ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΤΡΙΠΟΛΟ ΑΡΧΑΙΑΣ ΟΛΥΜΠΙΑΣ – ΉΛΙΔΑΣ – ΕΠΙΚΟΥΡΕΙΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΑ, ΓΕΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ, ΚΑΙ ΕΜΦΑΣΗ ΣΕ ΔΙΚΤΥΩΣΕΙΣ ΜΕ ΔΕΛΦΟΥΣ, ΔΩΔΩΝΗ, ΑΡΧΑΙΑ ΝΙΚΟΠΟΛΗ ΠΡΟΣ Β., ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΝΕΣΤΟΡΟΣ ΠΥΛΟΥ ΠΡΟΣ Ν.ΜΥΚΗΝΕΣ, ΤΙΡΥΝΘΑ ΕΠΙΔΑΥΡΟ, (ΑΘΗΝΑ, ΣΟΥΝΙΟ) ΠΡΟΣ Α	ΗΛΕΙΑ	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					
ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΔΙΑΔΡΟΜΕΣ ΜΕ ΒΑΣΙΚΟ ΚΟΜΒΟ ΤΑ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΑ ΚΑΣΤΡΑ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ (ΑΚΤΙΟΥ ΒΟΝΙΤΣΑΣ, ΑΜΦΙΛΟΧΙΑΣ, ΟΙΝΙΑΔΩΝ ΚΑΤΟΧΗΣ, ΝΑΥΠΑΚΤΟΥ, ΑΝΤΙΡΡΙΟΥ, ΡΙΟΥ, ΓΛΑΡΕΝΤΖΑ – ΧΛΕΜΟΥΤΣΙ) ΚΑΙ ΕΜΦΑΣΗ ΣΕ ΔΙΚΤΥΩΣΕΙΣ ΜΕ ΚΑΣΤΡΑ ΟΜΟΡΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ, ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ & ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ	Π.Δ.Ε.	ΥΠΟ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ Η ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΑΠΌ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					

	(ΚΥΠΑΡΙΣΣΙΑΣ, ΠΥΛΟΥ, ΜΕΘΩΝΗΣ, ΚΟΡΩΝΗΣ, ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ, (ΠΥΡΓΟΣΠΙΤΑ ΜΑΝΗΣ), ΜΥΣΤΡΑΣ, ΜΟΝΕΜΒΑΣΙΑ, ΝΑΥΠΛΙΟ)									
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ & ΥΠΕΡΤΟΠΙΚΗΣ ΕΜΒΕΛΕΙΑΣ,ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ, ΠΟΥ ΣΥΝΔΥΑΖΟΥΝ ΤΗΝ ΑΘΛΗΣΗ, ΤΗΝ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ & ΤΗ ΦΥΣΗ (Π.Χ ΠΟΔΗΛΑΤΟ , MOUNTAIN BIKE ΚΟΛΥΜΒΗΣΗ , ΙΣΤΙΟΠΛΟΪΑ , ΚΩΠΗΛΑΣΙΑ ΑΛΛΑ & ΑΓΩΝΕΣ ΑΝΟΙΧΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ, ΠΟΤΑΜΙΑ ΣΠΟΡ - ΚΑΓΙΑΚ ΚΑΙ ΡΑΦΤΙΝΓΚ- ΚΛΠ) ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑΣ ΚΑΙ ΣΤΗΡΙΖΟΝΤΑΣ ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ (ΟΜΑΔΙΚΑ & ΑΤΟΜΙΚΑ ΑΘΛΗΜΑΤΑ, ΑΓΩΝΕΣ ΣΤΙΒΟΥ-ΥΓΡΟΥ ΣΤΙΒΟΥ, ΜΗΧΑΝΟΚΙΝΗΤΟΣ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ, ΧΕΙΜΕΡΙΝΑ ΣΠΟΡ, ΣΧΟΛΙΚΟΙ - ΜΑΘΗΤΙΚΟΙ ΑΓΩΝΕΣ)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΔΡΑ)	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	500.000,00	125.000,00	125.000,00	125.000,00	125.000,00

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ / ΣΥΝΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (ΔΙΕΘΝΕΣ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΚΙΝΗΜ/ΦΟΥ ΟΛΥΜΠΙΑΣ ΓΙΑ ΝΕΟΥΣ & ΠΑΙΔΙΑ, ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ, ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ , ΑΛΛΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ – ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ , ΕΚΘΕΣΕΙΣ Κ.Α)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΔΡΑ)	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	600.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00
ΕΡΓΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΑΠΟΘΕΜΑΤΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ – ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ (ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΣΥΝΕΔΡΙΑ, ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΗΜΕΡΙΔΕΣ - ΟΜΙΛΙΕΣ, ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΒΙΒΛΙΩΝ Κ.Α.)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΔΡΑ)	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	400.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗΣ & ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΠΟΙΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΕΚΘΕΣΕΩΝ Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΔΡΑ)	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	200.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ, ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ, ΕΜΠΟΡΙΟΥ & ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΕΔΡΑ)	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	200.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	ΜΕΛΕΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ & ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	100.000,00	80.000,00	20.000,00		
ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΩΝ	ΜΕΛΕΤΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ & ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΘΛΗΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	100.000,00	80.000,00	20.000,00		

ΑΞΟΝΑΣ 4
«ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ»

ΜΕΤΡΟ 4.1
«ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»

ΣΤΟΧΟΣ 4.1.1
«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΠΑΡΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΤΩΝ, κλπ.)	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΙΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΙΝΟΜΙΚΟΥ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	24.300.000,00	6.075.000,00	6.075.000,00	6.075.000,00	6.075.000,00
ΠΑΡΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΤΩΝ, κλπ.)	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΗΣ Π.Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΑΝΑΝΙΑΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΑΝΑΝΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	18.800.000,00	4.700.000,00	4.700.000,00	4.700.000,00	4.700.000,00
ΠΑΡΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΤΩΝ, κλπ.)	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΤΩΝ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΧΟΛΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΗΣ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΗΛΕΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ Π.Ε. ΗΛΕΙΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	14.572.000,00	3.643.000,00	3.643.000,00	3.643.000,00	3.643.000,00

ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ (ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ)	ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΤΠΕ	Π.Δ.Ε.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	480.000,00	120.000,00	120.000,00		
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ (ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ)	ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ	Π.Δ.Ε.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	150.000,00	40.000,00	40.000,00	40.000,00	30.000,00
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ (ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ)	ΑΠΟΘΗΚΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ Π.Δ.Ε.	Π.Δ.Ε.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	400.000,00		300.000,00	100.000,00	
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ (ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ)	ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΚΙΝΗΣΗΣ ΚΑΙ Δ/ΝΣΗΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ	Π.Δ.Ε.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	24.000,00	24.000,00			
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ (ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ)	ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗ ΑΡΧΕΙΟΥ ΑΔΕΙΩΝ ΟΔΗΓΗΣΗΣ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	2.200,00	2.200,00			
ΠΑΡΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΤΩΝ, κλπ.)	ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΤΕΟ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	23.000,00	5.000,00	18.000,00		

ΠΑΡΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΤΩΝ, κλπ.)	ΕΚΣΥΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΚΤΕΟ ΑΓΡΙΝΙΟΥ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	23.000,00	5.000,00	18.000,00		
ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΓΙΑ ΕΠΙΤΟΠΙΟ ΕΛΕΓΧΟ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Π.Ε. ΑΙΤ/ΝΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	200.000,00	50.000,00	150.000,00		
ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΚΙΝΗΤΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ ΓΙΑ ΕΠΙΤΟΠΙΟ ΕΛΕΓΧΟ ΚΑΥΣΙΜΩΝ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	200.000,00	50.000,00	150.000,00		
ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟΥ/ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ/ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΤΟΠΙΟΥΣ ΕΛΕΓΧΟΥΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	20.000,00	10.000,00	10.000,00		
ΛΟΙΠΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ	MINI BUS ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΑ (3)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	150.000,00	50.000,00	50.000,00	25.000,00	25.000,00
ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ	ΣΥΜΜΕΤΟΧΉ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ERASMUS ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΕΥΡΩΠΑΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΑΧΑΪΑ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΚ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	500.000,00		200.000,00	200.000,00	100.000,00

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ	Π.Δ.Ε.	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	1.440.000,00	360.000,00	360.000,00	360.000,00	360.000,00
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥΣ ΙΣΤΟΥΣ	ΔΙΟΚΗΤΗΡΙΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	22.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	3.000.000,00	13.000.000,00
ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΣΕ ΑΣΤΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΟΙΚΙΣΤΙΚΟΥΣ ΙΣΤΟΥΣ	ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ - ΠΟΛΥΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	10.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	2.000.000,00	4.000.000,00
ΠΑΡΟΧΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ (ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ, ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΤΩΝ, κλπ.)	ΚΑΤΑΠΟΛΕΜΗΣΗ ΚΟΥΝΟΥΠΙΩΝ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	2.400.000,00	600.000,00	600.000,00	600.000,00	600.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 4
«ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 4.2
«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ»

ΣΤΟΧΟΣ 4.2.1
«ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ, ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΥΤΟΤΕΛΕΙΑ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΕΡΕΥΝΑΣ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΜΕΝΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ /ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (CHAFEA)	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜ. ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	100.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΩΝ	Π.Δ.Ε.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	70.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	10.000,00
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΔΙΚΤΥΑΚΟΥ ΤΟΠΟΥ ΠΔΕ	Π.Δ.Ε.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	20.000,00	20.000,00			

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΣΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΗΣ Π.Δ.Ε.	Π.Δ.Ε.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	90.000,00	20.000,00	70.000,00		
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	ΠΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ Π.Δ.Ε.	Π.Δ.Ε.	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	20.000,00	20.000,00			
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ & ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΤΠΕ & ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΑΛΛΩΝ ΕΓΧΩΡΙΩΝ ΔΜΕ	ΑΙΤΩΛΟΑΚΑΡΝΑΝΙΑ	ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	6.000,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	ΆΜΕΣΕΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΛΟΓΩ ΔΥΣΜΕΝΩΝ ΚΑΙΡΙΚΩΝ ΣΥΝΘΗΚΩΝ ΜΕ ΜΙΣΘΩΜΕΝΑ ΜΗΧΑΝΗΜΑΤΑ ΜΕΣΩ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΕΡ.ΕΝΟΤΗΤΑΣ ΑΧΑΙΑΣ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	150.000,00	100.000,00			
ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ	ΠΑΡΕΜΑΣΕΙΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗΣ ΠΑΡΟΧΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΣΤΟΥ ΣΥΝΑΛΑΣΣΟΜΕΝΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΣΕ Δ/ΝΣΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΒΕΛΤΙΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΕΩΝ, ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΕΣ ΗΜΕΡΙΔΕΣ ΣΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ, ΕΝΔΟΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ,ΜΙΚΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΜΟΙ κλπ)	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΕΙΣ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	600.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ -	ΜΕΛΕΤΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-	70.000,00	40.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00

ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗΣ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΑΜΕΑ ΠΟΥ ΘΑ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ & ΤΟΝ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ		ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ		ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)					
ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ (ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ)	ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΗΣ ΠΥΛΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΓΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΤΩΝ ΑΜΕΑ	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	10.000,00	10.000,00			
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ ΕΝΔΟΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ Π.Δ.Ε.	Π.Δ.Ε.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΚ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	120.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00	30.000,00

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ - ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ - ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΙΣ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ	Π.Δ.Ε.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΚ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	200.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00	50.000,00

ΑΞΟΝΑΣ 4
«ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ»

ΜΕΤΡΟ 4.3
«ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ»

ΣΤΟΧΟΣ 4.3.1
«ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΘΕΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ»

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΔΙΚΤΥΩΣΗ ΜΕ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΛΛΛΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΧΩΡΩΝ ΓΙΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΚΑΛΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	100.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΟΙΝΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ (JOINT EUROPEAN ACTIONS) ΓΙΑ ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ 60+	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜ. ΥΓΕΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ Π.Ε. ΑΧΑΪΑΣ	ΝΕΟ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	500.000,00	100.000,00	100.000,00	150.000,00	150.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΕΜΠΕΙΡΙΑΣ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΩΝ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΏΝ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	100.000,00		30.000,00	50.000,00	20.000,00

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΌΛΟΥΣ (ACCESS CITY AWARDS Κ.ΛΠ.).	ΑΧΑΪΑ	Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	40.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΗ ΜΕΣΟΓΕΙΟ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	1.000.000,00	100.000,00	300.000,00	300.000,00	300.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ INTERREG EUROPE	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	500.000,00	50.000,00	200.000,00	200.000,00	50.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟ ADRION	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	2.000.000,00	200.000,00	800.000,00	500.000,00	500.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΔΙΑΣΥΝΟΡΙΑΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΕΛΛΑΔΑ- ΙΤΑΛΙΑ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	2.000.000,00	200.000,00	800.000,00	500.000,00	500.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΣΥΜΕΜΤΟΧΉ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΑΜΑΤΑ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	300.000,00	50.000,00	100.000,00	100.000,00	50.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	Η ΔΥΤΙΚΗ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ	Π.Δ.Ε.	Δ/ΝΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	400.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΧΩΡΟΘ/ΣΗ	ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ	ΝΕΟ	ΠΗΓΗ	ΠΡΟΫΠ/ΜΟΣ	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2017	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2018	ΠΡΟΒΛΕΨΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΕΤΟΥΣ 2019
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	I.C.E: INNOVATION, CULTURE AND CREATIVITY FOR A NEW ECONOMY («ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΜΙΑ ΝΕΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ)	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	305.660,00	305.660,00			
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	BIG: IMPROVING GOVERNANCE, MANAGEMENT AND SUSTAINABILITY OF RURAL AND COASTAL PROTECTED AREAS AND CONTRIBUTING TO THE IMPLEMENTATION OF THE NATURA 2000 PROVISIONS IN IT AND GR (ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΑΕΙΦΟΡΙΑΣ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΤΙΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ NATURA 2000 ΠΡΟΒΛΕΨΕΩΝ ΣΕ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΙΤΑΛΙΑ)	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	487.680,00	487.680,00			
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	GIFT 2.0: GREECE – ITALY FACILITIES FOR TRANSPORT 2.0 (ΕΛΛΑΔΑ – ΙΤΑΛΙΑ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΣΕΙΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑ 2.0	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	421.480,00	421.480,00			

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	FOODING: VALORIZATION OF TRADITIONAL FOOD PRODUCTS FOR COMPETIVENESS AND INNOVATION OF ITALIAN AND GREEK SMES. (ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΩΝ ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΤΩΝ ΙΤΑΛΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΜΜΕ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	412.260,00	412.260,00			
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	THE CONDENSE MANAGING SYSTEM: PRODUCTION OF NOVEL FERTILIZERS FROM MANURE AND OLIVE MILL WASTEWATER LIFE +	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΟ	ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ & ΊΔΙΟΙ ΠΟΡΟΙ	420.510,00	420.510,00			
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	INTERREG ΕΛΛΑΔΑ- ΙΤΑΛΙΑ ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.000.000,00		500.000,00	700.000,00	800.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	INTERREG ΕΛΛΑΔΑ- ΙΤΑΛΙΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΠΗΓΏΝ ΡΥΠΑΝΣΗΣ (ΑΤΜΟΣΦΑΙΡΙΚΗ, ΗΛΕΚΤΡΟΜΑΓΝΗΤΙΚΗ, ΚΛΠ.)	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ))	1.500.000,00		300.000,00	600.000,00	600.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	INTERREG ΕΛΛΑΔΑ- ΙΤΑΛΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΥΔΑΤΙΝΩΝ ΠΟΡΩΝ-ΥΔΡΕΥΣΕΙΣ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	800.000,00	100.000,00	150.000,00	250.000,00	300.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	INTERREG ΕΛΛΑΔΑ- ΙΤΑΛΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΕΔΑΦΟΥΣ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	500.000,00		100.000,00	200.000,00	200.000,00

			(ΑΕΠΔΕ)							
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	Interreg EUROPE, MED, ADRION, BALKAN- MED ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΜΕ ΜΜΕ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜ. ΕΠΕΝΔ. ΑΠΟ ΣΥΓΧΡ/ΝΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ (ΕΣΠΑ-ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ & ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡ.ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΑΛΙΕΙΑΣ)	2.000.000,00		500.000,00	700.000,00	800.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	Interreg Europe, MED, ADRION, Balkan-Med ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΜΕ ΦΥΣΙΚΟΥΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	2.000.000,00		500.000,00	700.000,00	800.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	HORIZON 2020 ΕΡΓΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	500.000,00	50.000,00	100.000,00	150.000,00	200.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	HORIZON 2020 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ	Π.Δ.Ε.	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΑΕΠΔΕ)	ΝΕΟ	Π.Δ.Ε. (ΕΣΠΑ-ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ)	500.000,00	50.000,00	100.000,00	150.000,00	200.000,00
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΠΔΕ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΤΑ ΣΕ ΘΕΜΑΤΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ, ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΘΕΜΑΤΑ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ ΤΕΧΝΟΓΝΩΣΙΑΣ	Π.Δ.Ε.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΝΕΟ	ΕΘΝΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ (Π.Δ.Ε., ΚΑΠ, ΚΛΠ.)	40.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00

ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ (INCOMERA, MANUNET)	Π.Δ.Ε.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΑ	ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	128.000,00	20.000,00	20.000,00		
ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ/ΔΙΕΘΝΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΝΕΩΝ ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	Π.Δ.Ε.	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	ΝΕΑ	ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ	1.000.000,00	100.000,00	3000.000,00	3000.000,00	3000.000,00

ΕΝΟΤΗΤΑ 3η: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

3.1 Οικονομικό Πρόγραμμα

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΣΟΔΩΝ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΤΡΙΕΤΙΑΣ (2017-2019)
ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2016

Α. Ε Σ Ο Δ Α

Κ.Α.Ε.	Ονομασία	Εκτιμήσεις εκτέλεσης Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2015	Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2016	Προβλέψεις επόμενης τριετίας		
				2017	2018	2019
0000	**ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ**	**1.822.480,18**	**1.641.200,00**	**1.720.000,00**	**1.720.000,00**	**1.800.000,00**
0100	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑΚΤΙΚΟ ΚΡΑΤΙΚΟ Π/Υ	1.652.890,18	1.188.200,00	1.250.000,00	1.250.000,00	1.300.000,00
0200	ΕΠΙΧ/ΣΕΙΣ&ΕΙΣΦΟΡΕΣ ΑΠΟ ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, ΟΡΓ/ΣΜΟΥΣ, ΙΔΡ/ΤΑ&ΕΙΔ.ΛΟΓ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	117.300,00	316.000,00	320.000,00	320.000,00	350.000,00
0300	Επιχορηγήσεις προερχόμενες από το εξωτερικό	52.290,00	137.000,00	150.000,00	150.000,00	150.000,00
1000	**ΦΟΡΟΙ - ΤΕΛΗ - ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΥΠΕΡ ΝΠΔΔ**	**28.195.370,44**	**45.722.956,64**	**47.226.847,00**	**47.371.281,00**	**56.443.884,00**
1200	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΤΕΛΗ - ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ	28.195.370,44	45.722.956,64	47.226.847,00	47.371.281,00	56.443.884,00
1210-1240&1290	ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ ΑΠ'Ο ΕΠΙΒΟΛΗ ΤΕΛΩΝ	2.740.370,80	2.921.600,00	3.061.983,00	3.206.417,00	3.355.387,00
1250	ΕΣΟΔΑ ΝΟΜ. ΑΥΤΟΔ.ΑΠΟ ΚΕΝΤΡ. ΑΥΤ. ΠΟΡΟΥΣ	25.454.999,64	42.801.356,64	44.164.864,00	44.164.864,00	53.088.497,00
3000	**ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧ/ΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΝΠΔΔ**	**510.585,00**	**365.650,00**	**492.500,00**	**669.200,00**	**701.000,00**
3100-3200	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	1.000,00	1.000,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00
3300	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΠΩΛΗΣΕΙΣ ΑΓΑΘΩΝ	0,00	1.000,00	1.500,00	1.500,00	1.500,00
3400	Εσοδα απο εκμισθωση κινητης ή ακίνητης περιουσιας	5.500,00	4.000,00	5.000,00	150.000,00	150.000,00
3500	ΠΡΟΣΟΔΟΙ ΤΟΥ ΝΠΔΔ ΑΠΟ ΚΕΦΑΛΑΙΑ, ΚΙΝΗΤΕΣ ΑΞΙΕΣ κλπ.ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ	334.085,00	326.650,00	450.000,00	480.000,00	510.000,00
3900	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΝΠΔΔ	170.000,00	33.000,00	34.500,00	36.200,00	38.000,00
4000	**ΠΡΟΣΑΥΞΗΣΕΙΣ - ΠΡΟΣΤΙΜΑ - ΧΡΗΜ.ΠΟΙΝΕΣ - ΠΑΡΑΒΟΛΑ**	**482.622,39**	**403.500,00**	**550.000,00**	**575.000,00**	**585.000,00**
4200	ΠΡΟΣΤΙΜΑ - ΧΡΗΜ.ΠΟΙΝΕΣ - ΠΑΡΑΒΟΛΑ	482.622,39	403.500,00	550.000,00	575.000,00	585.000,00
5000	**ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ**	**10.847,50**	**19.000,00**	**21.000,00**	**21.000,00**	**21.000,00**
5100	ΑΠΟΛΗΨΕΙΣ ΕΞΟΔΩΝ ΠΟΥ ΕΓΙΝΑΝ	0,00	8.000,00	10.000,00	10.000,00	10.000,00

5200	ΕΣΟΔΑ ΥΠΕΡ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΤΡΙΤΩΝ	3.500,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00
5500	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ	7.347,50	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.000,00
5600	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΛΟΙΠΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
7000	**ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ**	**200.000,00**	**85.000,00**	**40.000,00**	**0,00**	**0,00**
7100	Εσοδα προερχομενα απο συναφθεντα δανεια	200.000,00	85.000,00	40.000,00	0,00	0,00
9000	**ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ**	**65.456.655,84**	**79.991.647,76**	**79.800.000,00**	**79.500.000,00**	**79.500.000,00**
9300-9400	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛ. ΜΕΣΩ ΠΡΟΫΠΟΛ. Δ.Ε.	62.868.560,63	67.391.289,14	67.500.000,00	67.500.000,00	67.500.000,00
9900	ΛΟΙΠΑ ΕΣΟΔΑ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	2.588.095,21	12.600.358,62	12.300.000,00	12.000.000,00	12.000.000,00
9910	ΕΣΟΔΑ ΑΠΟ ΔΑΝΕΙΑ ΠΟΥ ΧΟΡΗΓΗΘΗΚΑΝ ΜΕΣΩ ΠΡΟΓΡ. Δ.Ε.	2.588.095,21	12.600.358,62	12.300.000,00	12.000.000,00	12.000.000,00
	Γενικό Σύνολο :	**96.678.561,35**	**128.228.954,40**	**129.850.347,00**	**129.856.481,00**	**139.050.884,00**

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΞΟΔΩΝ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΤΡΙΕΤΙΑΣ (2017-2019) ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2016						
Β. Ε Ξ Ο Δ Α						
Κ.Α.Ε.	**Ονομασία**	**Εκτιμήσεις εκτέλεσης Προϋπολογισμού οικονομικού έτους 2015**	**Εγκεκριμένος Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2016**	**Προβλέψεις επόμενης τριετίας**		
				2017	**2018**	**2019**
Α100	**ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΑ**	**855.876,35**	**152.100,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Α110	Τακτικό Αποθεματικό	855.876,35	152.100,00	0,00	0,00	0,00
Α120	Έκτακτο Αποθεματικό	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Α130	Ειδικό Αποθεματικό	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
0000	**ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**	**27.793.612,06**	**48.545.989,97**	**50.030.000,00**	**50.540.000,00**	**51.110.000,00**
0200	ΑΜΟΙΒΕΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ	970.917,93	19.309.790,12	20.500.000,00	20.800.000,00	21.150.000,00
0300	ΑΜΟΙΒΕΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ Ν.Π.Δ.Δ. ΜΕ ΣΧΕΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ι.Δ.Α.Χ.	713.662,32	897.600,00	850.000,00	860.000,00	880.000,00
0500	ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ & ΠΑΡΕΠΟΜΕΝΕΣ ΠΑΡΟΧΕΣ ΤΑΚΤΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ	1.304.773,26	1.328.787,00	1.330.000,00	1.330.000,00	1.330.000,00
0700	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ Ή ΜΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΩΝ	1.296.945,25	1.268.150,00	1.250.000,00	1.250.000,00	1.250.000,00
0800	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ	23.098.565,29	25.400.662,85	25.750.000,00	25.950.000,00	26.150.000,00
0821	ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΑΘΗΤΩΝ	14.500.000,00	14.418.565,00	14.560.000,00	14.000.000,00	13.850.000,00
0900	ΦΟΡΟΙ - ΤΕΛΗ -ΕΞΟΔΑ- ΒΕΒΑΙΩΣΕΙΣ ΕΙΣΠΡΑΞΕΩΝ ΕΣΟΔΩΝ	408.748,01	341.000,00	350.000,00	350.000,00	350.000,00
1000	**ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΑΓΑΘΩΝ ΚΑΙ ΚΕΦΑΛΑΙΑΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ**	**3.308.213,69**	**3.020.744,00**	**2.518.000,00**	**2.481.000,00**	**2.518.000,00**
1100	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΩΝ κλπ	430.303,87	457.500,00	465.000,00	471.000,00	476.000,00
1200	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΟΥ, ΦΑΡΜΑΚΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ & ΕΙΔΩΝ ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΥΠΡΕΠΙΣΜΟΥ	383.094,44	353.250,00	358.000,00	364.000,00	370.000,00
1300	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ & ΕΠΙΣΚΕΥΗΣ ΗΛΕΚΤΡΙΚΩΝ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΝ & ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	537.743,74	342.000,00	350.000,00	355.000,00	360.000,00
1400	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΕΙΔΩΝ ΙΜΑΤΙΣΜΟΥ, ΥΠΟΔΗΣΗΣ & ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ, ΕΣΤΙΑΣΗΣ & ΚΑΤΑΣΚΗΝΩΣΗΣ	159.500,00	288.700,00	100.000,00	30.000,00	35.000,00
1500	ΚΑΥΣΙΜΑ ΚΑΙ ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ	654.866,30	599.000,00	605.000,00	613.000,00	620.000,00
1600	ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ	401.395,80	246.500,00	250.000,00	253.000,00	257.000,00
1700	ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥΧΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ	741.309,54	733.794,00	390.000,00	395.000,00	400.000,00

2000	**ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΤΙΚΕΣ**	**4.870.121,92**	**5.565.935,06**	**5.262.000,00**	**5.441.500,00**	**5.493.000,00**
2200	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ Ν.Π.Δ.Δ.	0,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00	20.000,00
2300	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΕΙΣ ΣΕ ΝΠΔΔ(ΙΔΡΥΜΑΤΑ & ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΥΓΕΙΑΣ,ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ)	84.475,51	120.000,00	120.000,00	121.500,00	123.000,00
2500	ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΣΕ ΦΥΣΙΚΑ & ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	703.480,06	1.158.527,06	1.150.000,00	1.150.000,00	1.150.000,00
2700	ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΕΣ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ	4.082.166,35	4.267.408,00	3.972.000,00	4.150.000,00	4.200.000,00
2730-2790	ΛΟΙΠΑ ΕΠΙΔΟΜΑΤΑ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ	133.000,00	240.500,00	35.000,00	35.000,00	40.000,00
3000	**ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΑΠΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΕΣΟΔΑ**	**21.000,00**	**46.000,00**	**46.000,00**	**46.000,00**	**46.000,00**
3100	ΕΠΙΣΤΡΟΦΕΣ ΟΣΩΝ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ ΧΩΡΙΣ ΝΑ ΟΦΕΙΛΟΝΤΑΙ	5.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00	21.000,00
3300	ΑΠΟΔΟΣΗ ΕΣΟΔΩΝ ΠΟΥ ΕΙΣΠΡΑΧΘΗΚΑΝ ΥΠΕΡ ΤΡΙΤΩΝ	16.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00	25.000,00
5000	**ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΚΟΙΝΕΣ Ή ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΕΝΤΑΧΘΕΙ ΣΕ ΚΑΠΟΙΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΤΟΥ ΠΙΝΑΚΑ**	**2.181.042,05**	**1.446.408,95**	**1.350.000,00**	**1.401.000,00**	**1.503.000,00**
5100-5200	ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΣΥΝΘΕΤΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ	1.775.183,40	1.297.715,25	1.200.000,00	1.250.000,00	1.350.000,00
5300	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΜΕΝΑ ΑΠΟ Ε.Ε.	396.693,65	133.193,70	135.000,00	136.000,00	138.000,00
5400	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΓΙΑ ΠΡΟΓ/ΤΑ Ε.Ε.	9.165,00	15.500,00	15.000,00	15.000,00	15.000,00
6000	**ΚΙΝΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ**	**1.016.043,68**	**1.267.853,68**	**990.000,00**	**990.000,00**	**990.000,00**
6100-6200	ΤΟΚΟΙ-ΧΡΕΩΛΥΣΙΑ-ΧΟΡΗΓΗΣΗ ΔΑΝΕΙΩΝ	1.016.043,68	1.267.853,68	990.000,00	990.000,00	990.000,00
6110	ΤΟΚΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	229.251,15	315.942,39	250.000,00	225.000,00	200.000,00
6120	Χρεολύσια Δανείων Εσωτερικού	786.792,53	951.911,29	740.000,00	765.000,00	790.000,00
9000	**ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ**	**74.855.375,39**	**92.853.870,65**	**93.050.000,00**	**95.000.000,00**	**95.500.000,00**
9300-9400	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΟΥΜΕΝΕΣ. ΜΕΣΩ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ Δ.Ε	67.793.239,37	72.819.262,03	75.500.000,00	78.000.000,00	79.000.000,00
9500-9600	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΑΠΟ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΝΠΔΔ-ΟΡΓΑΝ- ΕΙΔ.ΛΟΓΑΡ	50.000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
9700-9800	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΕΚΤΕΛΟΥΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΕΣΟΔΑ ΤΩΝ ΝΠΔΔ	4.288.146,02	7.004.250,00	5.250.000,00	5.000.000,00	4.500.000,00
9900	ΛΟΙΠΑ ΕΞΟΔΑ ΓΙΑ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	2.723.990,00	13.030.358,62	12.300.000,00	12.000.000,00	12.000.000,00
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	**114.901.285,14**	**152.898.902,31**	**153.246.000,00**	**155.899.500,00**	**157.160.000,00**

ΠΡΟΒΛΕΨΕΙΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΕΣΟΔΩΝ & ΕΞΟΔΩΝ ΕΠΟΜΕΝΗΣ ΤΡΙΕΤΙΑΣ (2017-2019) ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 2016						
Γ. ΑΝΑΚΕΦΑΛΑΙΩΣΗ						
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ	**96.678.561,35**	**128.228.954,40**	**129.850.347,00**	**129.856.481,00**	**139.050.884,00**
	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ	**114.901.285,14**	**152.898.902,31**	**153.246.000,00**	**155.899.500,00**	**157.160.000,00**
	ΠΛΕΟΝΑΣΜΑ ή ΕΛΛΕΙΜΜΑ	**-18.222.723,79**	**-24.669.947,91**	**-23.395.653,00**	**-26.043.019,00**	**-18.109.116,00**
Τ100	**ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ (ΣΥΝΟΛΟ)**	**42.036.795,35**	**24.669.947,91**	**23.395.653,00**	**26.043.019,00**	**18.109.116,00**
Τ110	**ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΕΡΓΩΝ Π.Δ.Ε.**	**21.100.581,96**	**8.939.659,34**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Τ120	**ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΟΕ**	**20.936.213,39**	**6.867.063,55**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Τ121	**ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΟΕ ΑΠΟ ΕΡΓΑ ΤΟΥ Π.Δ.Ε.**	**0,00**	**3.398.313,55**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Τ122	**ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΓΙΑ ΚΑΛΥΨΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΠΟΕ ΕΚΤΟΣ Π.Δ.Ε.**	**0,00**	**3.468.750,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Τ130	**ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΟ ΑΠΟ ΕΣΟΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ**	**0,00**	**5.258.260,00**	**0,00**	**0,00**	**0,00**
Τ140	**ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΕΝΑΠΟΜΕΙΝΑΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΨΗ ΕΝ ΓΕΝΕΙ ΔΑΠΑΝΩΝ**	**0,00**	**3.604.965,02**	**0,00**	**0,00**	**0,00**

3.2 Δείκτες Αξιολόγησης

Άξονας	Κωδ. Μέτρου	Μέτρα	Ενδεικτικοί Δείκτες Στόχοι και Δείκτες παρακολούθησης
1. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΖΩΗΣ	1.1	ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	• 8 έργα προστασίας και ανάδειξης περιβάλλοντος – (2 Νέα & 2 Συνεχιζόμενα) - (20 ΕΕΛ/ μήκος Αμμονησίδων Λιμνοθάλασσας Μεσολογγίου προς οριοθέτηση περίπου 15Km μήκος / Διάβρωση ακτών Δυτ. Αχαΐας (Νιφορεικα, Αλυκές, Κάτω Αχαΐα, 2 Αλισσός : περίπου 4km μήκος) • 8 Διαχειριστικά σχέδια και μελέτες (Λιμνοδεξαμενή (Φράγμα) Ντάσκα Δ. Τριταίας : 1.230.00κ.μ. – Αρδευτικό δίκτυο 12km (1.860 στρ. άρδευσης) / 3 Φράγματα (Δροσιά / Αγ. Μαρίνα / Σκιαδά) – Αρδευτικά Δίκτυα : 2.544.820,00κ.μ. όγκου νερού προς αποταμίευση - 4.152,20στρ. άρδευσης)
	1.2	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ-ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΕΚΠΕΜΠΟΜΕΝΩΝ ΡΥΠΩΝ	• 350.000 κάτοικοι εξυπηρετούνται • 10.000 επωφελούμενοι από έργα αποχετεύσεων (από τα οποία 2 στην Αχαΐα και 1 στην Ηλεία) • Κατασκευή ενός χώρου υγειονομικής ταφής • 2 έργα αντιμετώπισης πηγών ρύπανσης
	1.3	ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΕΣ ΧΩΡΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΛΑΣΕΙΣ	• 10 νέες προσβάσεις στις παραλίες • 1 δημιουργία κατασκήνωσης ατόμων- παιδιών & ΑΜΕΑ
	1.4	ΥΠΟΔΟΜΕΣ	• Συντήρηση 895 χλμ Εθνικού Οδικού δικτύου, • Συντήρηση 4.300 χλμ επαρχιακού οδικού δικτύου • 150 χλμ νέου οδικού δικτύου
			• 20.000 κάτοικοι επωφελούμενοι από αντιπλημμυρικά έργα • 16 νέες μελέτες τεχνικών έργων • 2 εκσυγχρονισμοί λιμένων
2. ΤΟΠΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ- ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	2.1	ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	• 36 εγγειοβελτιωτικά έργα • 3.000 νέοι αγρότες • 600 επενδυτικά σχέδια στην Π.Ε. Αιτωλοακαρνανίας, 250 στην Π.Ε. Αχαΐας και 350 στην Π.Ε. Ηλείας • 400 γεωργικές εκμεταλλεύσεις σε προγράμματα αγροτικού εξηλεκτρισμού • 20 εκδηλώσεις προώθησης προϊόντων πρωτογενούς τομέα • 200 ιδιωτικές επενδύσεις στην μεταποίηση του πρωτογενούς τομέα στο σύνολο της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας • 15.000 στρέμματα αναδιάρθρωσης καλλιέργειας εσπεριδοειδών • 20.000 στρέμματα αναδιάρθρωσης καλλιέργειας κορινθιακής σταφίδας • 8.000 στρέμματα αναδιάρθρωσης αμπελώνων
	2.2	ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	• 60 εκθέσεις τουρισμού σε εσωτερικό και εξωτερικό • 4 ενέργειες τουριστικής προβολής με θέμα την ανάδειξη ταυτότητας περιοχής- τουριστική αξιοποίηση • 18 ενέργειες διασύνδεσης τουριστικού προϊόντος με φυσικούς και πολιτιστικούς πόρους • Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων 100 επιχειρήσεων
	2.3	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ-ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ	• Ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων 400 νέων ή υφιστάμενων επιχειρήσεων • 50 εκδηλώσεις ευρωπαϊκής πληροφόρησης • 5 έργα δημιουργίας νέων επιχειρήσεων/ συστάδα επιχειρήσεων • 10 περίπου επιχειρηματικά συνεργατικά σχήματα και 5 αντίστοιχων για την διεθνοποίησή τους με παράλληλη

			δημιουργία 50 νέων θέσεων εργασίας • 100 επιχειρήσεις με παράλληλη δημιουργία 150 νέων θέσεων εργασίας στα πλαίσια της δράσης ευέλικτης μεταποίησης • 300 επιχειρήσεις με παράλληλη δημιουργία 100 νέων θέσεων εργασίας στα πλαίσια της δράσης ενίσχυσης έμπειρων επιχειρηματιών • 300 καινοτόμες επιχειρήσεις με παράλληλη δημιουργία 100 νέων θέσεων εργασίας • 200 δημιουργικές επιχειρήσεις με παράλληλη δημιουργία 100 νέων θέσεων εργασίας • 150 πράσινες επιχειρήσεις με παράλληλη δημιουργία 150 νέων θέσεων εργασίας • 100 εξωστρεφείς επιχειρήσεις με παράλληλη δημιουργία 150 νέων θέσεων εργασίας • 100 ανταγωνιστικές ή νεοφυείς επιχειρήσεις με παράλληλη δημιουργία 100 νέων θέσεων εργασίας
	2.4	**ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ**	• Ένταξη 200 ατόμων σε προγράμματα ενίσχυσης των επιχειρήσεων • Ενίσχυση απασχόλησης για 5.000 άτομα
	2.5	**ΕΡΕΥΝΑ - ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ**	2 έργα ενίσχυσης της καινοτομίας επιχειρήσεων
	2.6	**ΕΝΕΡΓΕΙΑ**	• 1 υποδομή μεταφόρτωσης και διανομής υγροποιημένου φυσικού αερίου
3. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΜΕΡΙΜΝΑ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ	**3.1**	**ΥΓΕΙΑ-ΠΡΟΝΟΙΑ**	• 5 κοινωνικές υποδομές αναβαθμίζονται • 300.000 ωφελούμενοι • 2 προγράμματα υγείας
	3.2	**ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ**	• 3.000 ωφελούμενοι • Επισκευή κτιρίου ΚΕΚ Αγρινίου • 300 άτομα σε κατάρτιση στον τουριστικό κλάδο
	3.3	**ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ - ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ**	• 200 εκδηλώσεις αθλητικές και πολιτιστικές • 30 βελτιώσεις πολιτιστικών και αθλητικών υποδομών
4. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ	**4.1**	**ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ**	• 50.000 ωφελούμενοι 4 έργα εξοπλισμού (πληροφοριακά συστήματα για βελτίωση διοικητικής ικανότητας)
	4.2	**ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΩΝ**	• 25.000 ώρες εκπαίδευσης προσωπικού
	4.3	**ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ ΕΘΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ**	• 25 Ευρωπαϊκά προγράμματα